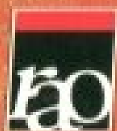
DANIEL EASTERMAN

AL ŞAPTELEA SANCTUAR

Daniel Easterman

The Seventh Sanctuary

Traducere
din limba engleză

Franciska Dumitru

Denis M. MacEoin

aka

Daniel Easterman

aka

Jonathan Aycliffe

- Profesor universitar specializat în studii islamice;
- Autor de romane de ficțiune, semnate cu două pseudonime:
  Daniel Easterman (thrillers)
  Jonathan Aycliffe (ghost stories).
- Născut în 1949 în Belfast, Irlanda de Nord;
- A călătorit mult în Orientul Apropiat, mai ales în Iran, Israel, Maroc;
- S-a implicat activ în apărarea lui Salman Rushdie și a militat pentru abolirea legilor islamice privind blasfemia;

- Locuiește în Newcastle upon Tyne, în nordul Angliei, împreună cu soția (homeopat) și Sammy (motan).

Dedic această carte lui
Beth, Nancy şi Sammy:

Primei,
pentru că o iubesc,

celei de-a doua,
pentru că o iubim amândoi,

iar celui de-al treilea,
pentru că mă muşcă.

„Iar noi, ceilalţi, necredincioşii? Nouă ce ne rămâne? Un singur lucru. Priveliştea dalelor negre ale pardoselii de la Yad Vashem, rezonanţa numelor purtate de lagărele morţii care ne răsună obsedant în ureche: Belsen, Auschwitz, Chelmna, Majdanek, Dachau. Aşa va fi întotdeauna. Aşa va fi întotdeauna...”

AL TREILEA REICH A FOST NIMICIT
AL PATRULEA ESTE GATA SĂ RENASCĂ

O crimă multiplă zguduie calmul Universităţii Cambridge. Pe un şantier arheologic, de partea cealaltă a lumii, profesorul David Rosen este atacat brutal, iar asistentul lui arab este ucis.

În Israel o bombă dezintegrează scara unui bloc şi părinţii lui David sunt ucişi.

Toate aceste crime, aparent fără legătură între ele, îl determină pe David Rosen să-şi continue cercetările, pentru aflarea adevărului, în deşertul Sinai şi în cetatea Iram, un oraş subteran mai vechi decât Babilonul, un oraş pe care unii l-ar dori uitat pe vecie. Este, de fapt, AL ŞAPTELEA SANCTUAR, locul în care forţe naziste se pregătesc în vederea declanşării unui nou holocaust. Doar David Rosen, ajutat de prietenii lui, poate să pună capăt acestui nou măcel.

MULŢUMIRI

Aş vrea să-mi exprim mulţumirile numeroaselor persoane şi instituţii care m-au ajutat în diferite moduri la scrierea acestei cărţi. Ea nu ar fi putut fi scrisă fără soţia mea Beth: dragostea ei, mult încercata ei răbdare, ideile sale strălucite şi simţul său deosebit al stilului şi al proporţiei m-au făcut să-mi continuu scrisul în momentele cele mai grele. Câteva persoane au citit şi au făcut comentarii asupra cărţii în diferite stadii ale pregătirii ei: Adrien Zackheim, Patrick Filley, John Boothe şi Patricia Parkin, toţi aducându-i modificări importante. John Dore m-a ajutat în probleme de arheologie; Graham Harvey şi profesorul universitar John Sawyer m-au ajutat să evit unele gafe referitoare la Israel. Jeffrey Simmons a făcut tot ce ar trebui să facă un agent – şi chiar mult mai mult: mulţumiri pentru totul.

Daniel Easterman

PARTEA

I

„Aţi văzut ce a făcut
Dumnezeu cu Ad, în Iram,
cetatea coloanelor, cea fără pereche pe lume?”

Coran, 87:7

„Atunci să vă alegeţi cetăţile,
care să vă fie cetăţi de scăpare,
unde să poată fugi ucigaşul...”

Numerii 35:11

1

Cambridge, 198...

O pâclă deasă persista pe malul fluviului, plutind deasupra parapetului şi a stâlpilor de susţinere ai podului arcuit. O simţea învăluindu-l ca o ameninţare nedesluşită, pe măsură ce se apropia de porţile înalte de fier care dădeau către Butt Close şi curtea estică a Colegiului Clare, retras discret între Trinity Hali şi Kings. Pietrişul cenuşiu şi rece scrâşnea sub paşi, şi se înfioră din nou, simţind îmbrăţişarea umedă a vântului tăios de noiembrie. În dreapta lui, pe malul opus al fluviului învăluit în ceaţă, fereastra înaltă dinspre latura vestică a Kings Chapel părea încremenită în cadrul ei din piatră marcată de trecerea vremii, prinzând şi distorsionând, în ochiurile de sticlă colorată, razele palide ale soarelui de apus. Văzută din interior, fereastra arăta, probabil, ca o explozie de scântei albastre şi aurii, născute din mănunchiul de raze frânte şi risipite asemenea unor pete de cerneală translucidă, picurată pe lespezile de calcar ce se întindeau până în pragul uşii masive.

Îşi continuă drumul şi curând priveliştea dispăru dincolo de zidurile colegiului, lăsând la vedere doar perimetrul strâmt al curţii. De jur împrejur, una câte una, luminile începuseră să se aprindă în încăperile tăcute. O dată cu lăsarea serii, liniştea, intimitatea tainică a vieţii universitare îşi făceau simţite prezenţa, ca întotdeauna în acel moment al zilei. Puţini vizitatori aveau privilegiul de a asista la asemenea clipe, rezervate pentru sine de bătrânul

Cambridge în timpul lungilor nopţi geroase, când fluviul îngheţa sub suflarea rece a vântului iscat dinspre Fens.

Zgribulit de frig, John Gates se simţea stingher şi singur în lumea aceea tihnită, cu luminile pâlpâinde, animată doar de tremurul blând al limbilor de foc. Venise la Cambridge cu patru ani în urmă, pe când avea douăzeci şi unu de ani şi cerneala nu se uscase încă bine pe diploma de merit obţinută la Facultatea de Arheologie din Manchester – un provincial dureros de conştient de lipsa lui de experienţă academică, nehotărât, neiubit, nesigur de ceea ce-i rezerva viitorul. În cursul primului trimestru petrecut la Kings descoperise dragostea şi astfel se împăcase oarecum cu acel ceva nedefinit care îl dezamăgise în viaţă. Louise rămăsese alături de el, îl suportase mai mult timp decât o făcuse vreodată altcineva, îndurase şi trecuse peste incertitudinile lui pesimiste, descoperise căldura în firea lui stearpă şi pedantă şi, în final, îl părăsise, copleşită de povara crescândă a propriilor ei îndoieli stârnite de el însuşi. Asta se întâmplase cu aproape un an în urmă. De atunci îşi petrecuse timpul călătorind până la extenuare şi terminase ultimul capitol al disertaţiei de doctorat, apăsat de regrete şi de sentimentul deprimant al inutilităţii. Părinţii nu-l puteau ajuta, prieteni apropiaţi nu avea, trăia într-o lume pustie, preocupat doar de cărţi şi de munca lui de cercetare.

Privi în urmă şi se înfioră. În spatele lui umbrele stăteau atârnate de zidurile goale, estompate din loc în loc de firicele de lumină. Năluci? Crăciunul trecut, Crăciunul acesta şi Crăciunul care va urma. Curând va sosi Crăciunul şi zăpada imaculată se va aşterne peste peluze, curţi şi alei. Toate nălucile din Cambridge se vor aduna pe străzi, privind ferestrele luminate şi ascultând colindele cântate în pâlpâitul lumânărilor. Generaţii după generaţii de năluci, o succesiune de bărbaţi şi de femei care-şi măcinaseră zilele în hrubele universităţii şi se stinseseră, păstrând încă pe

vârful limbii gustul ceaiului cu lapte, cu părul de mult mort prins încă în dantela fină a chiciurei din dimineţile geroase. Anul acesta avea să li se alăture o prezenţă lipsită de trup, alunecând tăcută pe lângă vieţuitorii prinşi în mirajul sărbătorilor.

Cu gândurile la mii de kilometri depărtare de ruinele imperiului dispărut, lăsă în urmă ghereta portarului, trecând pe sub arcada joasă a porţii principale, spre Trinity Lane, acolo unde dispare în spatele clădirilor vechii şcoli. Coti brusc spre dreapta şi ieşi pe portiţa care dă spre aripa de vest a King Chapel. În spatele lui un profesor universitar ieşi din pasajul clădirii Senatului, pedalând fericit pe o bicicletă uzată, aşa cum făcea în fiecare seară de cincizeci de ani încoace. John mută teancul subţire de cărţi şi dosare din mâna stângă în cea dreaptă, ocoli prin spate capela şi păşi în intrândul dintre zidul acesteia şi peretele cenuşiu al clădirii Gibb. Când ajunse în dreptul uşii dinspre sud, tăcerea se risipi, făcând loc murmurului difuz al corului din interior, cu voci înăbuşite de blocurile grele de piatră ale zidului. Îşi privi ceasul. Era aproape ora patru – repetiţia începuse de vreo zece minute. Se pregăteau pentru slujba de începutul postului de Crăciun, de care îi despărţeau doar câteva zile.

Portiţa de fier pentru accesul enoriaşilor în portalul capelei rămânea încuiată până la 5:15, când urma să înceapă slujba de seară. Deodată, fără să ştie de ce, sări peste ea şi împinse uşa de la intrare. Pătrunse în naosul spaţios şi gol, învăluit de întunericul care abia lăsa să se distingă bolta în formă de evantai de deasupra capului. Doar în strana din dreapta pâlpâiau câteva luminări, iar flăcările lor şi umbrele alungite se unduiau parcă în acordurile muzicii. Preţ de o clipă se lăsă o tăcere profundă, apoi vocile se înălţară din nou, intonând un alt cântec. Îl recunoscu imediat: era o colindă din secolul al şaisprezecelea, „Remember, o thou man”, în aranjamentul

lui Ravenscroft. Rămase nemişcat şi îşi îndreptă privirea spre coloanele încrustate ale căror vârfuri se pierdeau undeva în negura care învăluia tavanul. Gândurile îi zburară spre sărbătoarea Crăciunului.

Remember, o thou man,
O thou man, o thou man,
Remember, o thou man
Thou time is spent.[1]

Stând acolo, în naosul vast, învăluit de acordurile suave ale muzicii, avea senzaţia că atunci când va sosi duminica el nu se va afla printre cei prezenţi la slujbă, că viaţa lui la Cambridge se va sfârşi brusc. Iar dacă asta se va întâmpla cu adevărat, ce îi mai rămânea de făcut?

Ieşi în întunericul serii, sări din nou peste portiţă şi porni spre locuinţa preparatorului său, profesorul Greatbatch, aflată în clădirea Bradley, lângă fluviu. Doctorul Greatbatch îl invitase la un pahar de sherry pe la ora patru, în compania celor doi examinatori, înainte ca aceştia să treacă la sarcina mult mai serioasă de a-l perpeli, punându-i întrebări legate de teza de doctorat. Aici, la Cambridge, tortura se practica în mod civilizat. În jurul curţii din faţă se aprinseseră luminile şi oamenii începuseră să se perinde prin poarta de la Kings Parade, scurtând drumul spre casă prin curtea colegiului. Paşii răsunau pe aleile îngheţate. Uşa clădirii Wilkins se închidea şi se deschidea, făcând loc studenţilor care intrau sau ieşeau din cancelarie. Se simţea ca o fantomă care trecea pe lângă ei, nebăgată în seamă, nevăzută, o siluetă subţire ca o umbră, strângând la piept

1 Aminteşte-ţi, o tu omule
O tu omule, o tu omule
Aminteşte-ţi, o tu omule
Timpul tău s-a scurs.

teza, asemeni unei amulete care l-ar fi apărat de un rău iminent.

Ajunse la Bodley, intră pe scara „Y” şi urcă grăbit treptele spre apartamentul lui Greatbatch, de la etajul al treilea. Profesorul era un tip bizar: membru în consiliul colegiului vreme de vreo douăzeci de ani, fusese căsătorit o scurtă perioadă de timp – cel puţin, aşa se zvonea – apoi trecuse printr-o tragedie misterioasă şi se retrăsese în locuinţa în care trăia şi acum. Gates descoperise în acest bărbat uneori mohorât, de multe ori introspectiv şi ultrasensibil, prietenul şi mentorul de care avea atâta nevoie. Profesorul abia dacă intervenise în lucrarea lui Gates, dar conversaţiile purtate împreună, prelungite de nenumărate ori până în miez de noapte sau chiar mai târziu, îl călăuziseră pe nesimţite şi îi deschiseseră ochii asupra nuanţelor fine ale profesiunii sale. Pentru un om care nu pusese niciodată piciorul în Orient, Greatbatch vorbea extraordinar de bine araba şi cunoştea toate şantierele arheologice din sudul Arabiei, cu toate că nu participase la nici o expediţie şi nu ţinuse în mână vreo unealtă folosită în mod obişnuit la săpături. Greatbatch trăia în şi prin explorările şi cărţile altor oameni, însă putea extrage din ele lucruri care treceau neobservate pentru cei cu experienţă nemijlocită de teren, făcea corelaţii pe care aceştia erau incapabili să le sesizeze. Fără toate acestea, Gates simţea că ar fi rămas un dascăl competent şi truditor, însă datorită lui el dăduse frâu liber entuziasmului şi imaginaţiei, aşa că acum se simţea fermecat până şi de cele mai seci texte, iar praful stârnit de săpăturile arheologice de rutină împrumutase ceva din patina vieţii.

Deschise uşa din afară şi ciocăni scurt la cea de-a doua uşă. Aceasta se deschise imediat şi în cadrul ei apăru Greatbatch, o siluetă înaltă, cu figura răvăşită, părul în dezordine, întruchipare desăvârşită a excentricităţii absolute la care visează profesoarele înăcrite şi elevele din

ciclul inferior în timpul lungilor luni de vară ce premerg reînceperii cursurilor. Bărbatul uscăţiv se uită întrebător la Gates, ridică din sprinceană, apoi îl trase înăuntru.

— John, şopti el, ca şi cum ar fi împărtăşit împreună un secret de temut, vino repede înăuntru. Cred că afară e un ger de crapă pietrele. A trebuit să dau drumul la căldură şi cred că în curând va fi cald şi bine.

Gates se strecură înăuntru şi închise uşa cu grijă în urma sa. Dând brusc de căldură şi observându-i pe cei doi bărbaţi stând în picioare, lângă fereastra din capătul opus al încăperii, se simţi cuprins de un sentiment de stânjeneală. Nici nu apucă să se dezmeticească bine că se trezi apucat de braţ de Greatbatch şi tras în viteză în direcţia celor doi străini, un bărbat brunet, în jur de vreo treizeci şi cinci de ani, şi un bătrân cu părul coliliu, care îi părea ciudat de familiar.

— John, dă-mi voie să te prezint examinatorilor tăi, spuse Greatbatch, arătând cu dreapta către bărbatul mai vârstnic. Ai auzit, desigur, de reputatul profesor Paul Haushofer. A sosit azi după-amiază de la Heidelberg şi am reuşit să-l conving să rămână cel puţin până duminică.

Bătrânul avea un aer bolnav, cu faţa palidă şi trasă, cu trupul pipernicit ascuns în hainele ce păreau cu câteva numere mai mari. În timp ce îi întindea mâna, John se strădui din greu să găsească asemănarea cu chipul cu ochi mari, pătrunzători, din fotografiile pe care le văzuse. Haushofer îmbătrânise, probabil, rapid, îşi zise John, de vreme ce se schimbase atât de mult. Îi fulgeră prin minte gândul că bătrânul era pe moarte. Şi totuşi, mâna care o strângea pe a lui era puternică, iar ochii, plini de energie.

— Ei bine, zise bătrânul cu voce slabă, dar distinctă, sunt onorat să vă cunosc, în sfârşit, domnule Gates. Ilustrul doctor Greatbatch, aici de faţă, mi-a povestit multe despre dumneata. Iar de curând ţi-am citit teza. E o lucrare

impresionantă. Le-am povestit mai multor colegi despre ea. Mă faci invidios.

Gates tresări. Nu se aşteptase la aşa ceva. Dintre toţi oamenii la care ar fi putut apela să-i citească teza, Greatbatch se oprise la Haushofer! Oare Greatbatch era, într-adevăr, nebun? John zâmbi şi se încruntă în acelaşi timp, strângând mâna bătrânului. Se simţea ca un prost printre aceşti bărbaţi, cu pretenţiile şi ambiţiile lui de novice. Simţi din nou pe braţ mâna lui Greatbatch şi se întoarse să facă cunoştinţă cu bărbatul mai tânăr.

— John, îl cunoşti pe Peter Micklejohn, dar nu cred că v-aţi văzut prea des, nu-i aşa?

John scutură din cap.

— Nu. Când am venit aici, doctorul Micklejohn nu avea cursuri, apoi eu am fost plecat în călătorii de studii, aşa că nu ne-am văzut decât rareori, la vreun cocteil.

Micklejohn chicoti. Era un bărbat scund şi îndesat, cu o barbă enormă, ca o tufă mică. Prietenii îl porecliseră „Piticul”, iar duşmanii „Omul din Cro-Magnon”.

— Poate vom avea ocazia să îndreptăm lucrurile după ce se termină cu prostia asta. În vacanţă voi pleca la Buraimi, dar mai înainte aş dori să mă sfătuiesc cu dumneavoastră. E timp destul. Stabilim mai târziu, în seara asta.

Profitând de o pauză, Greatbatch se întoarse spre John.

— Bei un sherry? Sigur că bei. Înainte de a trece la treburi mai serioase.

O spusese zâmbind, dar John nu se simţea deloc vesel. Îmbată-l mai întâi, cam asta era ideea.

Fără să aştepte răspunsul lui John, profesorul se duse la măsuţa pe care păstra carafa persană cu portretul lui Nasir al-Din Shah şi o jumătate de duzină de pahare antice de sherry. Gates surâse nervos şi-şi înăbuşi un oftat. În patru ani nu îndrăznise să mărturisească nimănui, cu atât mai puţin insistentului Greatbatch, că, de fapt, ura sherry-ul,

sau, cel puţin, marca seacă servită în majoritatea apartamentelor din incinta colegiului.

Cu paharele în mână, cei patru bărbaţi luară loc în jurul mesei de sufragerie. Lemnul bine lustruit capta lumina gălbuie, blândă, a aplicelor, reflecţia părea să fie încătuşată adânc, sub suprafaţa lemnului, într-o altă lume, învecinată, dar totuşi atât de depărtată de cea în care se aflau ei, patru oameni aparţinând Europei modeme, ale căror vieţi şi gânduri erau prizoniere ale altei epoci şi ale altei regiuni a globului. Fiecare dintre ei avea în faţă câte un exemplar din teza lui Gates, împreună cu notiţele şi documentaţia de care aveau nevoie pentru dezbaterea din seara aceea. Greatbatch murmură câteva cuvinte de introducere, apoi îi dădu cuvântul lui Haushofer. Bătrânul îşi pironi privirea asupra tăbliei mesei, apoi ridică ochii, fixându-l pe John.

— Domnule Gates, când am făcut cunoştinţă, v-am spus că teza dumneavoastră este impresionantă. Nu am făcut-o ca să vă flatez. Nu am nevoie şi nici nu doresc să vă laud. Ceea ce am spus este purul adevăr, am fost impresionat. Tăcu, respirând profund. Sunt un om bătrân şi de puţină vreme sunt foarte bolnav. Aţi băgat de seamă cum m-am şubrezit. Curând voi muri, poate chiar înainte de Crăciun.

În încăpere domnea o linişte apăsătoare. Bătrânul continuă:

— Dar asta nu mă sperie. Trebuie să se întâmple, nu-i aşa? Totuşi, mă bucur că v-am citit teza. Promiteţi mult, domnule Gates, veţi ajunge departe. Mă bucură gândul că las în locul meu o persoană ca dumneavoastră. Mă simt uşurat.

În lucrarea dumneavoastră sunt câteva lucruri absolut remarcabile. Aţi făcut câteva descoperiri interesante şi aţi avansat teorii extrem de incitante. Desigur, nu sunt de acord cu toate, dar le găsesc foarte bine argumentate. Una dintre descoperiri este extrem de provocatoare, dacă vă conduce la ceea ce speraţi – sunt convins că ştiţi la ce mă

refer. Ei bine, înainte de a discuta despre aceasta, cred că ar trebui să examinăm aspectele de rutină. Să vedem... Da, la pagina cincisprezece pomeniţi de existenţa vaselor din perioada târzie a Kassitului în mormintele Umm al-Nar de la Abu Dhabi...

Deci a început.

În camera caldă, legănat de murmurul blând al vocilor şi de umbrele prelungi, John îşi vedea viitorul modelat în intervalul unei singure seri. De-acum ştia că va obţine doctoratul, poate va fi încurajat să candideze la un loc în consiliul colegiului, că va fi sprijinit în obţinerea de fonduri, ajutat să facă descoperirea de care era sigur că îl aştepta anume pe el, cu condiţia să poată găsi oameni şi echipament pentru a începe săpăturile. Poate că nici nu va fi nevoie de săpături. Şi mai ştia că numele său va deveni sinonim cu acea descoperire, ca cel al lui Schliemann cu Troia, ori al lui Wooley cu Ur. Va face mai mult decât să ţeasă teorii în legătură cu trecutul, decât să scotocească printre ruine sumbre; el va readuce la viaţă o părticică din trecut.

Ceasul de perete de lângă şemineu ticăia monoton. Gazul şuiera, alimentând focul zglobiu din încăperea veche şi confortabilă. Afară începuse să ningă şi fulgii albi pluteau deasupra fluviului, aşezându-se pe peluze şi acoperind cu un strat imaculat toate imperfecţiunile. Întrebările şi explicaţiile elaborate care urmau aveau puţină importanţă. Ceea ce conta era liniştea, sentimentul de apartenenţă, de siguranţă. John ar fi vrut ca seara să nu se mai termine, ca întunericul să învăluie la infinit Cambridge-ul şi lumea, ca el să poată sta aşa, privind luminile reflectate de mobila lustruită din cameră, până la sfârşitul timpurilor.

Nici unul dintre ei nu auzi uşa deschizându-se. Era un obicei încetăţenit în colegiu de a lăsa uşa descuiată atunci când locatarul se afla acasă. Oamenii se vizitau des. Uşa se închise cu un zgomot surd. În prag stătea un bărbat, cu

chipul ascuns de penumbra din faţa intrării. Greatbatch înălţă capul, mijindu-şi ochii spre uşă.

— Da, cine este? Tu eşti, Jonathan? Suntem în mijlocul unei discuţii care mai durează o oră sau două. Mă tem că nu te pot primi. Poate terminăm până la ora mesei şi ne vedem la cantină.

Bărbatul de lângă uşă nu spuse nimic. Apoi ieşi din penumbră. Nu era Jonathan. Nu era nici unul dintre locatarii scării „Y”. Era un bărbat tânăr, dar expresia feţei şi modul în care stătea erau ale unui bătrân. Avea o figură gravă, distantă, mai degrabă un scut decât o graniţă cu lumea din jur. Pielea îi era palidă, asemenea alabastrului. Lui Greatbatch îi amintea de o statuetă din sudul Arabiei, a unui zeu din alabastru pal. Era înalt şi suplu, dar bine făcut, nu slab sau lipsit de vlagă. Ochii îi erau ageri, dar fără să dezvăluie nimic. Purta haine în nuanţe deschise, asortate cu tenul. În general, aducea mai degrabă cu un manechin de mucava. Sub trenciul de culoare deschisă, descheiat la nasturi, se zărea costumul şi cămaşa în nuanţe asemănătoare. Nu era destul de gros îmbrăcat pentru iarnă; dar, în ciuda palorii feţei, nici un semn nu trăda că i-ar fi frig. În mâna stângă ţinea o servietă încăpătoare.

Greatbatch se ridică şi se sprijini de spătarul scaunului. Avea o senzaţie stranie, de teamă, deşi îşi dădea seama că nu avea motive.

— Ascultă, nu poţi da buzna chiar aşa în camera cuiva. Poate cauţi pe altcineva. După cum vezi, suntem ocupaţi. Ar fi mai bine să te duci la portar.

Bineînţeles că bărbatul nu era dispus să facă drumul înapoi până la cabina portarului de la intrarea în colegiu.

Toţi patru se întorseseră şi îl priveau fix pe necunoscut. Acesta le vedea feţele mirate aplecate peste masă, ochii curioşi, nerăbdători să-şi reia discuţia. Îşi aşeză servieta pe podea. Era de culoare neagră şi părea grea, ca şi cum ar fi conţinut documente de mare importanţă.

Simţind că-şi pierde răbdarea, Greatbatch se apropie de străin.

— Îmi pare rău, dar trebuie să pleci. Poate că era un străin care nu vorbea engleza şi căuta un adăpost împotriva gerului. Dacă doreşti vreo informaţie, portarul te va lămuri cu plăcere.

Nu-i plăcea individul. Avea o privire ciudată, dispreţuitoare, aproape de gheaţă, ca o pisică sălbatică. Apoi felul în care stătea, privindu-l, fără să scoată o vorbă. Era neliniştitor.

Bărbatul scoase încet mănuşa strâmtă de pe mâna dreaptă şi o strecură în buzunarul interior al hainei. Când scoase din nou mâna, dădu la iveală un revolver lung şi negru, prevăzut cu amortizor. Greatbatch privi siderat cum pistolarul ridică arma grea, o strânge între ambele palme şi i-o lipeşte de cap. Părea o farsă, dar, în realitate, era departe de aşa ceva. În spatele lui, colegii lui Greatbatch priveau uluiţi. Micklejohn se ridică în picioare, împingând scaunul în spate cu un gest hotărât. Un jaf armat, gândi Greatbatch, incapabil să creadă că i se întâmplă o astfel de enormitate. Va trebui să anunţe poliţia şi să întărească paza colegiului.

Degetul bărbatului apăsă uşor pe trăgaci, trăgându-l în spate fără greutate, cu gesturi care trădau obişnuinţa. Se auzi un sunet înfundat şi sângele ţâşni prin rana din ceafa lui Greatbatch. Arma avu un uşor recul în momentul în care asasinul o ridică, retrăgând-o din direcţia victimei. Gaura din fruntea lui Greatbatch se înroşi. Ochii i se lărgiră cuprinşi de oroare şi neîncredere. Genunchii i se muiară şi se prăbuşi fără un sunet pe podea, pătând covorul cu sânge.

În mintea lui John Gates începură să reverbereze sâcâitor cuvintele colindei:

Aminteşte-ţi, o tu omule.

Trăia un coşmar. Un ucigaş care nu scoate o vorbă, Greatbatch împuşcat în propriul său sanctuar, moartea instalată în odaie. Micklejohn porni spre necunoscut, nehotărât cum să procedeze, furios din cauza revolverului, dar în acelaşi timp înfricoşat.

— Ce dracu' se petrece?

Ţipătul păru slab şi ridicol, genul de vorbe rostite de actorii amatori pe scenă. Dar ce-i poţi spune unui individ care tocmai ţi-a ucis, cu sânge rece, prietenul? Care ţine încă în mână arma şi nici măcar nu-i tremură degetele.

Nu era timp de gândire. Bărbatul ridică revolverul pentru a doua oară şi îl îndreptă spre Micklejohn. Bărbosul scoase un strigăt incoerent, ultimul înainte de moarte. Nu avu răgazul să scoată o vorbă. Se auzi un pocnet şi glonţul se înfipse exact între ochi, acolo unde nasul se îngemănează cu fruntea. Proiectilul trecu prin creier şi ieşi prin partea opusă, frânat de impactul cu oasele. Micklejohn căzu ca un copac retezat.

O, tu omule, o, tu omule.

Cu faţa la fel de gravă, fără să trădeze vreun sentiment de bucurie sau tristeţe, omul îşi continuă treaba. Îndreptă arma spre Haushofer. Din vârful amortizorului se ridica un fuior de fum albăstrui. Bătrânul stătea nemişcat, conştient că urma să moară, dar fără să priceapă de ce. Înţelesese că era atins de cancer, ba chiar acceptase ideea, dar ceea ce se petrecea îl depăşea. Degetul lipsit de culoare apăsă încă o dată pe trăgaci şi proiectilul zbură prin capul neamţului. Cu părul alb colorat în purpuriu de sângele şiroind bătrânul se prăbuşi peste masă.

Aminteşte-ţi, o, tu omule.

John Gates se forţa să-şi adune gândurile, să găsească vreo modalitate de a scăpa. Era imposibil să se întâmple aşa ceva, nu exista nici un motiv, nici o logică. Cu o clipă mai devreme, îşi văzuse tot viitorul perindându-i-se prin faţa ochilor, o viaţă lungă, dedicată cercetării şi descoperirilor. Iar acum, o clipă de nebunie ameninţa să şteargă totul, printr-un simplu gest al unui asasin. Sângele i se urcă în cap. Îi era greaţă şi ar fi vrut să plângă. Încercă să articuleze câteva vorbe.

— Eu... zise, dar nu reuşi să mai adauge nimic.

Cuvintele i se opriră în gât. Nu era suficientă acea simplă declaraţie a existenţei sale ca persoană? Ce putea spune mai mult un om aflat în faţa morţii?

Bărbatul se întoarse spre el şi zâmbi. Era un zâmbet straniu, rece, dar, într-un fel, înţelegător. Fără îndoială, sugera speranţa. De ce nu vorbea omul? Lui John îi trecu prin cap că era poate mut, ales tocmai din acest motiv ca să devină asasin în numele altei persoane. Se întrebă dacă toţi ucigaşii erau muţi, dacă tăcerea permanentă era calificarea pentru a deveni asasin plătit.

Brusc, i se păru important să afle aceste lucruri, dar acum când se afla faţă în faţă cu propriul lui călău, nu mai avea timp să pună toate întrebările care îi veneau în minte.

Observă că bărbatul avea pe obrazul stâng o cicatrice lungă, decolorată. I se părea oarecum banal ca un ucigaş să se plimbe cu o cicatrice pe faţă. S-ar fi aşteptat ca asasinul să fie o persoană mai deosebită. Zâmbetul încreţi pielea de pe cicatrice. Ochii i se îngustară în timp ce arma se fixă asupra feţei lui John. Gates privi mâinile fascinat. Nu aveau nici cel mai mic tremur, nici un semn de nervozitate. Bărbatul mai făcuse astfel de treburi şi avea să mai facă. John îşi aţinti ochii asupra degetului care odihnea pe trăgaci. Gândurile îi alergau scăpate de sub control, obsedate de cuvintele colindei.

Timpul tău s-a scurs.

Glontele îşi croi drum prin capul lui Gates, sfâşiind colinde şi rime, şi imagini de reni, şi toate amintirile, şi sunetele Crăciunurilor trecute şi prezente şi ale celor viitoare, amestecându-le cu o masă informă de ţesut mort. Trupul i se prăbuşi pe masă şi picăturile de sânge începură să se prelingă pe paginile albe ale tezei de doctorat, asemeni unor boabe de vâsc.

2

Ebla/Tell Mardikh, Siria

Tăbliţa de argila crăpă şi i se fărâmiţă printre degete. Cu numai o clipă în urmă fusese intactă, vestigiu istoric vechi de patru mii cinci sute de ani, iar acum se transformase din nou în lut, care continua să se dezintegreze pe măsură ce bucăţile îi cădeau din mână, amestecându-se cu noroiul roşiatic. David Rosen oftă, lăsă săpăliga să-i cadă şi se ridică, icnind, în picioare. Ploua mărunt. Frigul îl pătrunsese până la oase. Lucrase aproape o oră, scormonind pământul, înlăturându-l cu măturică, străduindu-se să disloce tăbliţa din locul în care zăcuse vreme de patru milenii, alături de alte câteva sute de bucăţi identice. Ploaia greoaie, neîndurătoare, se pornise din nou în timpul nopţii, iar şiroaiele de apă smulseseră prelata care acoperea groapa proaspăt săpată, expunând vederii o parte din tăbliţele rămase încă în pământ Până dimineaţă fragmente întregi de trecut istoric se dezintegraseră, făcându-se una cu noroiul întunecat. Iar ploaia continua să cadă.

Prin ploaia măruntă se vedeau ruinele întunecate, umede şi sepulcrale ale Eblei, risipite jur împrejurul lui. Le văzuse pentru întâia oară vara trecută, când căldura toridă de august vălurea aerul de deasupra blocurilor de piatră arsă, iar nisipul adus de vântul de deşert se insinua în crăpăturile zidurilor şi ale porţilor oraşului antic, abia readuse la lumina soarelui. Acum, în timp ce se ostenea, săpând în lumina crepusculară a zilei de noiembrie, încerca

să-şi imagineze locul aşa cum îl văzuse sub razele soare-lui, în lumina caldă ce părea să curgă peste pietre, insuflându-le iarăşi viaţă după somnul îndelungat la care fuseseră condamnate sub pământ. Zidurile, uşile şi scările îşi recăpătaseră identitatea şi forma, profilându-se, într-un joc de lumini şi umbre, pe bolta albastră a cerului. Însă o dată cu începerea sezonului ploios, în octombrie, ruinele îşi estompaseră conturul, revenind la starea iniţială de piatră, nisip şi noroi. În acest an vremea era neobişnuit de ploioasă şi rece, neînduplecată şi deprimantă. Corvoada de a săpa după terminarea sezonului, fără nimeni în preajmă, cu excepţia arabului, îl adusese în pragul disperării. Simţea că îşi va pierde minţile dacă va mai continua să plouă. Era o ploaie perfidă, paralizantă, ca şi frigul care îl pătrundea până în măduva oaselor în timp ce lucra, aplecat asupra tăbliţelor, ca şi peisajul dezolant, animat doar de prezenţa bărbaţilor murdari, a femeilor şleampăte, a turmelor de oi jalnice, ude până la piele, şi a copiilor şi mai jalnici, şi mai pătrunşi de umezeală. Şi totuşi, în ultima lună Ebla reuşise să-i pătrundă în suflet, mai profund decât orice, cu prilejul altor săpături la care participase până atunci. La urma urmei, vechii locuitori cunoscuseră şi ei la fel de bine iarna, ca şi vara, ploaia ca şi soarele. Stând aici, departe de ceilalţi, simţea în jurul lui prezenţa fantomelor trecutului.

În stângă lui, arabul continua să sape, cu trupul aplecat fără vlagă deasupra pământului. Nu-l înghiţea pe Rosen, şi acesta avea convingerea că arabul îl suspecta. Era sigur că fusese trimis de la Alep nu atât pentru a-l ajuta la săpături, cât pentru a-i urmări fiecare mişcare şi a raporta Securităţii siriene. Împărţeau o colibă micuţă în satul Tell Mardikh, văruit în alb şi foarte asemănător cu un stup gigantic. Nu avea ferestre, iar unica sursă de lumină era o lampă cu gaz; în nopţile lungi de iarnă se simţea în ea ca într-o închisoare. Discutau puţin. Seara, Rosen refăcea, lipea, transcria şi uneori traducea tăbliţele dezgropate în timpul zilei. Arabul îl

ajuta, însă era ursuz şi taciturn, iar David nu îi vorbea prea mult. Voia să termine lucrul până la Crăciun, să se întoarcă la Cambridge şi să-şi continue lucrarea despre mărturiile de arhivă de la Ebla, din perioada Mardikh II B1. Dar înainte de asta mai avea ceva de isprăvit aici, în Siria, la unitatea militară aflată la cinci mile vest de Sefire. Pentru un timp trebuia să scape de arab, însă asta era mai uşor de zis decât de făcut; tipul era o adevărată lipitoare umană, moale, alunecoasă şi agăţătoare.

La numai treizeci şi patru de ani David Rosen era deja cunoscut ca luceafărul cercetării perioadei eblaite. Absolvent al Facultăţii de Arheologie Columbia, imaginaţia îi fusese înrobită irevocabil de descoperirea, de către Paolo Matthiae, pe la jumătatea anilor 70, a oraşului pierdut şi a imperiului Ebla, ascunse ochilor lumii, vreme de secole, sub colina cunoscută sub numele de Tell Mardikh, din Siria. Gorganele sunt movile ridicate de mâna omului pe ruinele oraşelor zidite, unul peste celălalt, în acelaşi loc; rămăşiţele lăsate generaţie după generaţie se aglomerează până când terenul este abandonat ori se acoperă cu o ultimă serie de clădiri. Ebla a fost construită prima oară aproximativ în perioada fondării Primei Dinastii a Egiptului, către sfârşitul mileniului al IV-lea î.Hr. A atins apogeul la jumătatea mileniului următor, însă pe la 2300 a fost distrusă de Naram-Sin din Akkad. A mai fost reconstruită de încă două ori înaintea lui Avraam şi de tot atâtea ori a fost năruită, rămânând apoi părăsită, pe măsură ce anii au trecut şi buruienile, nisipul şi deşertul au înghiţit pietrele şi cenuşa.

David văzuse pentru prima oară şantierul în 1977, la scurt timp după ce îşi începuse studiile postuniversitare la Chicago. Spre sud-est nu avea coloane avântate spre cer ca Palmira, nici tezaure ascunse, ca mormântul lui Tutankamon, nici sculpturi monumentale ca Persepolis. Dar nu acestea îl atrăseseră aici. Între 1974 şi sosirea lui David, în 1977, Matthiae şi echipa sa descoperiseră câteva

depozite uriaşe de tăbliţe din argilă, ascunse în palatul ridicat în cea de-a doua perioadă. Giovanni Pettinato descifrase limba vorbită în Ebla, şi cu aceasta o nouă lume începuse să se dezvăluie. Pentru David Rosen, aceasta fusese exact lumea la care visase şi care îl determinase să se dedice trup şi suflet studierii civilizaţiei eblaite. Era ca şi cum ar fi pierdut ceva de preţ şi era nevoit să scormonească neîncetat pământul, ca acel ceva să nu dispară pe vecie.

La prima vedere, David nu avea nimic din înfăţişarea unui om de ştiinţă obişnuit. Nu purta ochelari, nu umbla adus de spate, chipul nu-i era palid. Când nu mergea la bibliotecă sau nu stătea acasă, în camera de lucru, obişnuia să facă jogging sau să se antreneze în sala de sport din vecinătatea campusului, ridicând greutăţi. Părul des, negru şi cârlionţat îi încadra faţa pe care Burne-Jones ar fi pictat-o cu plăcere dacă n-ar fi avut acea expresie sfidătoare a ochilor şi linia bărbiei împinsă în faţă, ca şi cum ar fi fost gata oricând să înfrunte neplăcerile. Tatăl şi bunicul său purtaseră veşminte negre şi îşi stricaseră ochii descifrând texte talmudice în lumina chioară răspândită de *yeshivoth*. La David toate acestea se schimbaseră. În el pasivitatea, acceptarea resemnată a suferinţei şi a morţii făcuseră loc încrederii în viaţă şi optimismului.

Arabul începu să tuşească. În ultimul timp tuşea tot mai des. David spera că se va îmbolnăvi şi va fi nevoit să plece. Ştia că vor trimite pe altcineva în locul lui, dar ceea ce trebuia el să facă la Sefire nu lua mult timp, ba chiar foarte puţin. Poate că până la înlocuirea cerberului de lângă el avea timp să ajungă până acolo şi înapoi. Fireşte, presupunând că nu avea să fie prins şi împuşcat chiar la Sefire.

Serviciile secrete israeliene prinseseră de veste că acolo se petrecea ceva. Era vorba de o bază militară izolată, departe de orice aşezare umană, inaccesibilă, în afara

personalului permanent angajat, oricui cu grad mai mic decât cel de general de brigadă; nimănui dintre cei de acolo nu i se acorda dreptul la o permisie. Aici nu serveau soldaţi în termen, iar serviciul dura doi ani, urmaţi de câte un concediu de odihnă petrecut într-o staţiune maritimă bine păzită, în apropiere de Latakia. Până în prezent, capturaseră vreo şase agenţi Mossad care încercaseră să pătrundă în interiorul bazei şi de fiecare dată măsurile de securitate deveniseră mai severe. Nu aveau pretenţia ca Rosen să încerce să se infiltreze în bază – ar fi fost curată sinucidere – în schimb, îi cereau fotografii, imagini clare, în plan apropiat, ale ultimelor dispozitive de securitate. Sincer vorbind, i se părea o pretenţie la fel de riscantă.

Arabul începu să tuşească din nou – o tuse seacă, pornită de undeva din adâncul pieptului. Poate că suferă de o boală incurabilă, gândi David. Spera să aibă dreptate. Petrecuse aproape o lună împreună cu bărbatul acesta şi avea convingerea că nu va mai rezista mult.

Arabul era un bărbat în jur de treizeci de ani, cu o mină anemică şi o fire ursuză, obsedat de igiena corporală. În fiecare dimineaţă se spăla şi se bărbierea cu apă rece, îşi punea meticulos veşmintele pe care le purta sub halatul lung de lucru şi se ruga cu o regularitate înnebunitoare. Era scund şi îndesat, umbla aproape fără zgomot şi arunca priviri piezişe. Era genul care se masturba fără a simţi vreo plăcere. David şi-l închipuia visând la femei planturoase, cu sâni mari şi buze groase, răspunzând la numele de Fatima. Laba piciorului stâng îi era răsucită spre interior şi păşea cam ca Ratso în *Midnight Cowboy*. A doua zi, chiar înainte de plecarea echipei, îl trăsese pe Rosen deoparte.

— Iertaţi-mă, domnule profesor, îi spusese cu glas nesigur, dar înţeleg că Rosen este nume evreiesc. Aşa este?

David îl privise drept în ochi preţ de vreo zece secunde, apoi se răsucise pe călcâie şi plecase. Nu mai reveniseră asupra subiectului, dar întrebarea plutea în aer nerostită de

fiecare dată când se întâlneau. Ştia că arabul nu-l întrebase doar din simplă curiozitate. Tipul era în căutarea unui evreu, a unui spion, a unui sabotor, a unei ţinte pentru ura muşcătoare pe care o purta în sine, asemeni unei femei care urmează să dea naştere într-o bună zi unui copil monstruos. Era un individ periculos.

David se aplecă şi-l bătu pe umăr.

— E timpul să plecăm. În curând se întunecă.

Arabul dădu să se ridice, dar începu din nou să tuşească zgomotos, încovoindu-se, cu pieptul zguduit de spaime şi ochii înlăcrimaţi. David îl privi până ce tusea cedă. Arabul refuzase să meargă la medic.

— De ce nu te duci la doctor? îl întrebă pentru a suta oară. Cred că ar trebui. Am impresia că e din ce în ce mai rău. Nu-ţi va trece de la sine.

Arabul scutură din cap. Îşi şterse ochii cu dosul palmei şi îşi îndreptă spatele.

— Nu. O să-mi treacă. Am mai tuşit şi înainte.

— Poţi să mori, zise David, aproape dorind să se întâmple aşa. Eu nu am ce să-ţi fac. Nu te pot ajuta.

— Nu am nevoie de ajutor. Cu timpul o să-mi treacă. Asta-i voinţa lui Dumnezeu. Până mâine îmi trece, *insha' Allah*.

David porni spre jeep, cărând după el lădiţa cu tăbliţele dezgropate în cursul zilei. Fixase din nou prelata, asigurându-se că nu va mai fi smulsă nici de cea mai puternică ploaie care s-ar fi putut stârni în timpul nopţii. N-ar mai fi rezistat la încă o zi ca aceasta. Arabul îl urma ducând o lădiţă identică. Rosen aproape spera că va avea un nou acces de tuse şi o va scăpa din mâini; ar fi fost un motiv excelent ca să se descotorosească de el.

Undeva pe întinsul câmpiei din spatele movilei se auzi ţipătul unei dropii, la fel de dezolant ca şi peisajul în care îşi căuta un adăpost vremelnic. Pe drumul de întoarcere în sat nu schimbară o vorbă. Deasupra capetelor lor lumina

începea să se estompeze, ca şi cum ar fi fost stoarsă din nori o dată cu ploaia. David îşi aduse aminte de apusurile de soare pe care le văzuse aici în timpul verii şi îşi dori din nou să fie acasă, la Cambridge. În perioada aceasta a anului vremea era, probabil, la fel de mizerabilă, şi mai auzise că ceaţa densă care se ridica deasupra ţinutului îţi putea otrăvi plămânii, dar existau compensaţii. Iar de Londra îl despărţea doar un drum de o jumătate de oră cu trenul. Aici, chiar dacă şi-ar fi permis să plece undeva, nu avea unde. După cum se simţea, chiar şi Alaska şi o fabrică de conserve de peşte ar fi fost preferabile în locul Siriei şi al aridit判ţii sale puritane.

Cel puţin, acolo s-ar putea duce la toaletă fără să se îngrijoreze că cineva ar putea nutri un interes morbid faţă de sexul său circumcis. Îi aruncă o privire arabului. Slăbise. Dar asta nu era o consolare. Lăsară în urmă tabăra centrală care se găsea în dreapta lor, dar care urma să rămână închisă până în sezonul următor. Nu avea rost să o ţină deschisă doar pentru David şi asistentul lui.

David fusese smuls din singurătatea anului universitar la Cambridge spre sfârşitul sezonului. Alessandro Bertalloni făcuse sondaje printr-un şanţ lung, la nord de Curtea Publică a Palatului Regal, în căutarea unor urme de clădiri sacre datând din perioada timpurie. La nivelul corespunzător perioadei II B1 descoperiseră rămăşiţele unei construcţii care păreau să facă parte din templul datând din a doua jumătate a epocii III A-B. În acelaşi timp, dăduse la iveală un strat compact de nenumărate tăbliţe. Lăţind şanţul, scosese la lumină alte şi alte rânduri de astfel de tăbliţe, o arhivă cel puţin la fel de bogată ca şi tezaurul principal descoperit în 1975. Aveau de lucru până peste cap, până la sfârşitul sezonului următor, dar toţi săpătorii şefi aveau angajamente ferme pe toată durata următorului an universitar. Totuşi, a lăsa arhiva acolo unde o găsiseră însemna să-şi asume riscul imens de a fi furată ori distrusă

fără noima, aşa ca începuseră să caute imediat pe cineva dispus să accepte rolul de săpător-supraveghetor până la sosirea verii. Alegerea căzuse în mod firesc pe David care acceptase fără să se codească prea mult. Un an universitar era un an universitar, dar o asemenea descoperire se ivea o dată în viaţă. Până în octombrie se făcuseră destule săpături, aşa că se putuse concentra asupra clasării şi transcrierii tăbliţelor scoase la lumină. Dacă n-ar fi fost arabul, s-ar fi simţit chiar fericit.

În timp ce urcau spre sat, roţile patinau puţin în noroiul subţire care acoperea aşa-zisa şosea. În jur zgomotele serii deveneau din ce în ce mai perceptibile. Din balconul casei lui Hajj Suleiman răzbătea vocea amplificată de tranzistor a lui Umm Kulthum. Cântecul, înregistrat în urmă cu douăzeci de ani la Cairo, era răsunător şi unduios şi emana o sexualitate agresivă care-l înfiora pe David; Umm Kulthum cântărise vreo suta patruzeci de kilograme, şi David nu-i putea asculta ţipetele insistente fără a simţi o senzaţie de greaţă.

În stânga lor, un cerc restrâns de tinere femei, înfăşurate în rochii lungi, arăbeşti, cu faţa ascunsă de văluri, sporovăiau cu glas tare, aşteptând în faţa brutăriei lui Ahmad al-Khartumi coacerea pâinii de seară. În centrul satului, o ceată de câini, plini de noroi, şi nişte copilandri stârneau un vacarm de lătraturi şi ţipete, alergând ca apucaţii după o minge de fotbal jerpelită. Ici-colo, în faţa caselor, stăteau sau şedeau grupuri de bărbaţi, fumând, discutând şi râzând pe seama unor bancuri răsuflate. Abia dacă întoarseră capul când jeep-ul binecunoscut se opri în faţa colibei ocupate acum de cei doi arheologi.

David şi arabul duseră în colibă cele două lăzi cu tăbliţe, împreună cu aparatele de fotografiat, trepiedurile şi echipamentul de măsurare. Înăuntru era cald, mulţumită sobei mici, alimentată cu parafina, care păstra o temperatură relativ constantă, pentru a preîntâmpina

crăparea tăbliţelor din cauza frigului. Arabul aprinse lampa portabilă cu gaz şi se prăbuşi pe unicul scaun relativ confortabil. Începu din nou să tuşească. David puse jos ultima lădiţă şi întinse mâna după sticla cu arak pe care o păstra pe o policioară prăfuită, deasupra sobei primitive. Sticla era aproape goală – curând trebuia să se reaprovizioneze. De data aceasta, băutura ţinuse doar două săptămâni; vremea de aici putea transforma pe oricine într-un alcoolic. Îşi turnă un păhărel, apoi îi oferi sticla arabului. Ştia dinainte care va fi răspunsul. În fiecare seară se repeta acelaşi ritual prostesc.

Arabul scutură din cap, iritat.

— Asta-ţi uşurează tusea.

Celălalt nu-i răspunse. David îndoi alcoolul cu puţină apă şi dădu pe gât lichidul albicios. Era o superstiţie de-a lui că arakul dezinfecta apa şi o făcea mai băubilă. Până în prezent, ideea lui se adeverise. Chiar dacă apa îi făcuse rău, nu o simţise.

După cina obişnuită, compusă din lipie râncedă şi *ful*, se apucară de corvoada de fiecare seară. Două felinare de vânt fâsâiau statornic, străpungând întunericul. Afară, ploaia răpăia din ce în ce mai puternic, scurgându-se prin jgheab. Peste sat coborâse liniştea, iar localnicii se retrăseseră în intimitatea locuinţelor, adăpostindu-se de gerul muşcător de peste noapte. Din când în când, arabul se oprea din măsurarea şi înregistrarea descoperirilor de peste zi, întrerupt de câte un nou acces de tuse. Câteodată lumina lămpilor aprindea privirile aruncate pe furiş înspre David, care lucra aplecat asupra mesei alăturate.

David nu-i dădea nici o atenţie. Ochii îi erau fixaţi asupra tăbliţei cu caractere cuneiforme, bine conservate, întretăiate de umbrele aruncate de lampa care fâsâia neîncetat. O descoperise cu două zile în urmă, sub o grămadă de tăbliţe crăpate, de dimensiuni mai mici. Era neobişnuit de mare, măsurând 37 pe 35 de centimetri şi

cuprindea treizeci şi două de coloane de scriere îngrijită, în stilul rezervat în mod obişnuit tăbliţelor cu conţinut exclusiv comercial. Examinarea superficială din seara precedentă îi dezvăluise totuşi că textul se referea la o poveste de cu totul altă natură. Cele câteva rânduri pe care izbutise să le descifreze îl stimulaseră să continue traducerea. Un vraf de dicţionare şi glosare, stivuite cu grijă la marginea mesei cu picioare descleiate, aştepta să fie consultat.

Era povestea lui Ishme-Adad, un *du-zu-zu* sau scrib îndrăgostit de o prinţesă în vârstă de treisprezece ani, pe nume Immeriyya. Ea îi întorsese iubirea şi, timp de trei nopţi, cei doi se întâlniseră în odaia fetei din palat, însă în cea de-a patra noapte îndrăgostiţii fuseseră surprinşi de gărzile regale. Immeriyya fusese zidită de vie, iar Ishme-Adad fusese dus la Templul lui Damu, zeul tămăduirii şi al magiei. Acolo fusese torturat până ajunsese în pragul morţii, apoi fusese readus la viaţă cu ajutorul măiestriei tămăduitorilor. Ritualul se repetase timp de un an până ce, în sfârşit, fusese lăsat să-şi dea sufletul.

Povestea îl tulbură peste măsură pe David. Tăbliţa fusese gravată de Ishme-Adad însuşi cu puţin timp înainte de moarte; mai exista un codicil laconic, scris de unul dintre preoţii de la Templul lui Damu, care relata modul în care îl pedepsiseră pe Ishme-Adad şi cum fusese, în final, izbăvit de chinuri.

În timp ce ţinea tăbliţa în mână, David simţi un fior de nelinişte în tot trupul. Timp de patru milenii tragedia lui Ishme-Adad şi a Immeriyyei dormise nestingherită sub praful ruinelor Eblei. Cu sapa şi stiloul, David o trezise acum din nou la viaţă.

Se lăsă pe spate. Arabul adormise în timpul lucrului. Sforăitul molcom se suprapunea peste fâsâitul lămpii. Afară ploaia răpăia pe acoperiş cu un zgomot egal şi hipnotizant. În dreapta lui David soba veche cu parafină emana valuri de căldură înăbuşitoare. Coliba mirosea a parafină şi

umezeală. Se simţea deprimat. Pe de-o parte, din cauza povestirii pe care tocmai o tradusese. Pe de altă parte, a colibei şi a ploii. În al treilea rând, din pricina lui însuşi, a sentimentului de inutilitate şi superficialitate pe care-l simţea acumulându-se în el de mai bine de un an. Rămase multă vreme privind tăbliţa şi sorbind din când în când câte o înghiţitură de arak.

3

Ebla/Tell Mardikh

Zorile se iviră palide şi umede. Ploaia încetase în timpul nopţii, dar aerul era încărcat cu vapori de apă, ca un burete îmbibat. Pământul era acoperit de o pojghiţă de brumă care scrâşnea sub paşii felahilor porniţi spre câmpiile sterpe şi dezolante. Aburii respiraţiei se adunau deasupra capetelor în picături îngheţate. Oamenii înaintau greu prin ceaţa densă, în aerul rece care le sfredelea plămânii la fiecare inspiraţie şuierândă. Undeva răsuna clinchetul metalic al unui clopoţel, anunţând trecerea vreunui oier cu turma lui, spre păşunea pe care abia creştea câte un smoc de iarbă.

David Rosen era deja în picioare. Îi plăcea să se trezească devreme, nu în ultimul rând pentru satisfacţia de a fi el cel care-l trezeşte pe arab. Micul dejun era compus din cafea slabă, pâine cumpărată de la brutăria lui al-Khartumi şi gem apos care părea să fie unicul aliment pus în vânzare la Alep. Cel puţin, pâinea era caldă. În timp ce mâncau, discutară despre ce le mai rămânea de făcut la

movilă. David dorea să termine cât mai repede treaba de teren. Umezeala şi frigul puteau deteriora tăbliţele, de aceea voia să le pună la adăpost în următoarele zile. Asta presupunea un drum până la Alep, ca să cumpere o lampă cu arc la lumina căreia ar fi putut continua săpăturile chiar şi după lăsarea întunericului, amânând clasificarea şi colaţionarea tăbliţelor pe mai târziu, când aveau să le ducă pe toate la colibă.

— Uite ce este, spuse David, m-aş putea duce eu la Alep după lampă. Te las aici să continui clasificarea, apoi am putea relua săpăturile mâine.

Poate că ar fi avut timpul necesar pentru a da o raită pe la Sefire înainte de întoarcere. Echipamentul de fotografiat era gata pregătit în geanta din material impermeabil, fixată sub caroseria jeep-ului. Serviciul secret de informaţii israelian îl dotase cu un aparat de fotografiat trucat. Rola principala conţinea un film de 35 mm cu imagini luate la şantierul Tell Mardikh – în cazul în care ar fi fost developat, nu dezvăluia nimic incriminator pentru el. Pe rola de lucru, ascunsă într-un compartiment secret, în partea superioară a aparatului, erau înfăşuraţi mai mulţi metri de microfilm. Daca aceasta ar fi descoperită, l-ar împuşca pe loc.

Arabul tuşi în palmă şi clatină din cap.

— Imposibil. Trebuie să terminăm cu parcela de ieri. Tăbliţele ude ar putea îngheţa. Poate mergem mâine împreuna.

David ridică din umeri. În privinţa tăbliţelor, arabul avea dreptate. Însă ştia că nu acesta era motivul pentru care încerca să-l împiedice să plece singur. Un agent profesionist ar fi găsit o cale să rezolve problema, ar fi scăpat de arab fără să-i trezească bănuieli sau să-i alerteze superiorii. Dar David nu era un profesionist. În ciuda instrucţiei intensive pe care o primise la poligonul militar Eshel din Negev, în ciuda cantonamentelor anuale de iarnă petrecute acolo, în ciuda studierii aprofundate, periodice a manualelor

elaborate de Mossad şi Shin Bet, era încă dureros de conştient de statutul lui de amator. Faptul îl irita pentru că venea în contrast flagrant cu stăpânirea sa desăvârşită a arheologiei. Şi-apoi, îl deranja profund că era nevoit să-şi folosească profesia drept acoperire pentru activităţile ocazionale de spionaj. Poate că avea conştiinţa prea fragilă. Cele două ocupaţii aveau multe în comun; într-un anumit sens, arheologii sunt un fel de detectivi, spioni care dezvăluie prin săpături strat după strat de informaţii, separând cărămizile de moloz, cenuşa de mizerie, reconstruind vase din cioburi, decodificând mesaje îngropate şi, de cele mai multe ori, refăcând trecutul din datele puţine de care dispun. Pentru ei, oasele şi rămăşiţele umane reprezintă puţin mai mult decât grăunţele pentru o moară cu funcţionare continuă. Visele şi tragediile altor oameni trec prin mâinile lor, ca bancnotele uzate şi mototolite. Mint şi fură, se trădează unul pe celălalt şi se vând de dragul vreunui adevăr superior, a vreunei loialităţi înalte care, în final, pune totul în ordine, netezeşte muchiile aspre şi rotunjeşte colţurile ascuţite ale urii, lăcomiei şi invidiei. Ceea ce-i stătea în gât, ca un oscior de pui, înţepenit acolo de mult timp, era sentimentul trădării. Pentru a putea face săpături în ţări ca Siria, arheologii erau dependenţi de încrederea autorităţilor, încredere greu de câştigat, dar foarte uşor de pierdut. Regimul Baas de la Damasc era din cale afară de suspicios faţă de străini, agasat de şicanele puterilor imperialiste, şi reacţiona fulgerător la oricine sau orice i se părea a fi o ameninţare la continuitatea existenţei sale. Rosen ştia că, dacă ar fi demascat, toată expediţia ar fi expulzata din Siria pentru cel puţin zece ani sau chiar mai mult.

Şi pentru ce? Pentru câteva fotografii nenorocite, o schiţa a unui drum prin deşert, nişte documente xeroxate, furate din casa unui mărunt funcţionar civil şi puse la loc a doua zi. Nu-i spusese nimeni vreodată care era

utilitatea – dacă exista vreuna – datelor secrete trimise de el la Ierusalim. Salvaseră vreo viaţă, reparaseră nedreptăţi, băgaseră în spatele gratiilor vreun terorist? Se îndoia că ar fi aşa. Ascunsă adânc în minte persista imaginea unui dosar subţire, cu coperte negre, pe care scria simplu „Rosen”. Era păstrat într-un ungher al unui fişier din sediul central al Mossad-ului, iar din când în când era scos afară, completat cu ultimele documente primite din partea lui, apoi pus la loc.

Arabul se ridică şi porni spre jeep. În marea lor majoritate sătenii erau oameni cinstiţi, dar tăbliţele ar fi putut tenta pe cineva. Înainte de venirea italienilor, în 1964, se făcuseră săpături ilegale, iar la Damasc se mai practica încă negoţul cu obiecte de artă veche. Desigur, lacătul putea fi forţat, dar David ştia că nimeni nu ar fi îndrăznit să facă aşa ceva; simpla sa prezenţă le dădea de înţeles oamenilor că le era interzisă intrarea în colibă.

David urcă la volan, fără să scoată o vorbă. Răsuci cheia în contact, dar motorul tuşi o dată, apoi se opri. Mai întâi arabul, iar acum blestematul ăsta de jeep! Abia după a zecea încercare motorul se declară învins şi reveni la viaţă, fără tragere de inimă. David apăsă pe accelerator şi jeep-ul ţâşni înainte, trecând la câţiva centimetri de gropile care înţesau uliţa satului. Frigul începea deja să li se strecoare în oase. Pe ambele părţi ale drumului tufişurile pipernicite de drobuşor şi tamarisc străluceau, învăluite în brumă. Dar sub pojghiţa subţire de gheaţă drumeagul mustea încă de noroi gros şi negru. Deasupra lor cerul era acoperit de nori prevestitori de ploaie. Aerul rece avea iz de putregai. Pe drum arabul îi aruncă priviri furişe. Descoperise de două zile aparatul de fotografiat şi filmul din geanta impermeabilă ascunsă sub caroseria jeep-ului, dar voia să-l surprindă pe Rosen în timp ce-l folosea; ai lui trebuiau să ştie ce aveau de gând sioniştii.

Prelata rezistase peste noapte, dar de jur împrejur totul băltea de apă, iar gerul îngheţase pământul, împreună cu tăbliţele rânduite pe jos. Va trebui să le desprindă cu mare grijă, ca să nu se crape de tot. David se duse la jeep, aduse o aerotermă, o conecta la generatorul portabil şi o îndreptă spre suprafaţa tăbliţelor. Se întoarse către arab.

— Vrei să te uiţi puţin la ele? Aş vrea să verific ceva acolo, la Palat. Cheamă-mă când s-au uscat – dar, pentru Dumnezeu, ai grijă să nu crape.

Ar fi trebuit să supravegheze personal tăbliţele; nu avea încredere în arab că va face treabă aşa cum trebuie. Sentimentul de deprimare resimţit noaptea trecută mai dăinuia încă. Se simţea obsedat de povestea lui Ishme-Adad.

Avea puţin de mers până la corpul central al Palatului, spre flancul vestic al perimetrului citadelei. De jur împrejurul său, blocurile de bazalt, calcar şi argilă arsă creionau siluetele uluitoare ale ruinelor din vremuri de mult apuse. La un moment dat alunecă pe o dală umedă din bazalt şi căzu pe o parte. Terenul era inegal, înşelător. Urcă scările înguste dinspre faţada de nord şi pătrunse în curtea principală. Peste tot domnea liniştea. Cerul părea să se contopească cu stâncile cenuşii.

Aceasta trebuia să fie curtea la care se referea Ishme-Adad la începutul mărturisirii sale. Acesta era locul în care fusese judecat şi condamnat de regele Eblei, Ibbi-Sipish. Podiumul pe care stătuse tronul regelui exista încă, înconjurat de gropi întunecate care marcau locul fostelor coloane. Descoperiseră ochi sculptaţi în calcar, răspândiţi pe tot pavajul curţii. Ochi imenşi, cu căutătura grea şi încruntată, care pe vremuri atârnaseră de friza din lemn ce mărginea partea superioară a zidurilor împrejmuitoare. Erau ochii zeului Dagon. Îl urmăriseră pe Ishme-Adad în copilărie şi apoi la maturitate, după judecata săvârşită la picioarele tronului lui Ibbi-Sipish.

David stătea în mijlocul curţii, încercând să-şi imagineze scena, aducând la viaţă, cu ochii minţii, stâlpii flancaţi de gărzi, figura regelui tronând sub baldachinul din lemn de cedru, cu pânza ţesută cu fir de aur, oficialităţile Curţii, aliniate în faţa sa, făcând temenele cu frunţile aproape atingând dalele de piatră. Dar nu izbutea să vadă altceva decât silueta însângerată, stâlcită în bătaie a lui Ishme-Adad, târâtă spre Templul lui Damu, unde avea să-şi ispăşească pedeapsa. În prima seară, o aduseseră pe copila în faţa lui, mai frumoasa decât oricând, cu sânii mici pictaţi cu henna, cu pletele înmiresmate, şi în prezenţa sa o aşezaseră într-un alcov şi începuseră să o zidească înăuntru. Văzuse cum se aşază cărămidă peste cărămidă până ce fata dispăruse cu totul. Drogată cu extract din seminţe de mac, tânăra răbdase în tăcere să fie smulsă din lumea celor vii. Dar el fusese înghiţit de negură o dată cu ea şi, pentru o vreme, mintea i se întunecase.

David stătea în mijlocul curţii, pierdut în visare. Tăbliţa îi confirmase, cu o claritate înspăimântătoare, un lucru pe care îl ştiuse din prima zi în care participase la săpături, cu toate că nu îndrăznise să îl formuleze nici pentru sine. Arheologia era clădită pe un fundament compus din războaie, moarte violentă şi nesfârşită suferinţă. Baza se fisura şi crăpa, dar liantul care le ţinea laolaltă era plămădit din sânge şi cenuşă. Oraşele se ridicau şi piereau, trecute prin foc şi sabie, se năşteau copii care, dacă aveau noroc, supravieţuiau în răstimpul care le era hărăzit. Se simţea ca şi cum ar fi stat pe marginea unui abis. Sub picioarele lui zăcea mărturia a secole de jafuri şi moarte. Iar ultimele vestigii se aflau chiar în faţa ochilor săi, acoperite zi după zi de un strat tot mai gros de pulbere. Sânge evreiesc sau sânge arab, avea vreo importanţă? Cine va şti, cui îi va păsa peste un secol sau două? Când sângele se va fi uscat, iar oasele se vor fi sfărâmat, făcându-se una cu ţărâna neagră, cine-şi va mai aminti de Războiul de Şase Zile ori

de Războiul Yom Kippur sau de oricare altă luptă care urma să se ducă.

Singurele care contau erau viaţa şi moartea indivizilor. Tăbliţa lui Ishme-Adad şi conţinutul său îi reamintiseră acest lucru. Şi izbutiseră să-i trezească un sentiment covârşitor de groază, o presimţire sumbră pe care nu şi le putea explica. Nu avea nici o logică, dar din seara anterioară nu reuşise să se scuture de ele.

Oftă şi se întoarse spre scara ce ducea către ieşirea din curte. Orice presentimente ar fi avut, trebuia să ajungă la Sefire cât mai curând, chiar cu riscul de a atrage atenţia asupra sa. Din locul în care se afla putea vedea până departe, la linia ştearsă a orizontului. Câteva păsări se înălţau fără vlagă spre cerul alburiu şi rece. Se înfioră şi porni mai departe. Când ajunse aproape de groapa care adăpostea tăbliţele, observă că prelata se prăbuşise din nou. Arabul nu se vedea nicăieri. De ce nu venise idiotul după el, ori măcar de ce nu încercase să întindă singur prelata?

David sări în groapă. Tălpile îi alunecară în noroiul vâscos şi respingător din porţiunea eliberata de tăbliţe. Întinse mâna ca să ridice marginea prelatei şi băgă de seamă că noroiul din jur devenise purpuriu. Deodată observă că pata se lăţeşte şi devine mai întunecată. Cu inima strânsă, săltă pânza şi o trase în stânga lui. Arabul zăcea sub ea, cu trupul chircit într-o poziţie nefirească, imobilizat în noroiul amestecat cu fragmente din tăbliţe. O tăietură adâncă îi despicase gâtul de la o ureche la cealaltă; capul era aproape desprins de trup. Ochii priveau fix, dilataţi de groază. Pulsul lui David se acceleră şi se simţi cuprins de ameţeală. Nu lipsise mai mult de un sfert de oră.

Auzi în spate un foşnet slab. Se răsuci brusc şi privi în sus. Pe buza gropii văzu silueta unui bărbat profilându-se pe cer. Purta un hanorac lung, cu gluga trasă pe frunte pentru a se feri de frig. Braţele îi atârnau pe lângă corp şi

zâmbea. În mâna dreaptă strângea un pumnal. În lumina slabă metalul strălucea moale şi aparent inofensiv. David se îndoia că era sirian. Avea ochii albaştri şi pielea albă şi fină, aproape ca cea a unei femei. David remarcă dantura impecabilă. Bărbatul îşi trecu limba peste buze, şi David observă că avea gura uscată. Necunoscutul îi făcu semn să iasă din groapă.

Ca şi cum s-ar fi smuls brusc din somn, David se răsuci pe călcâie, trecu peste trupul arabului şi se săltă pe marginea opusă a gropii. Adversarul se aşteptase la o astfel de mişcare şi îl ajunse din urmă în clipa în care David îngenunche pe pământ. Întoarse capul şi văzu cuţitul coborând fulgerător, cu sclipiri argintii. Se răsuci cu tot corpul, ferindu-se din calea armei, şi simţi în coaste o durere ascuţită. Se rostogoli şi lama alunecă, sfâşiindu-i superficial umărul. Cu o sforţare se ridică în picioare, aplecat de spate, sprijinindu-se cu o mână pe pământ. Bărbatul în hanorac îşi recăpătă echilibrul, se aruncă spre el, împungând aerul cu cuţitul, dar David se feri şi îi trase, cu genunchiul, o lovitura între picioare. Omul ţipă şi ridică din nou cuţitul în timp ce David se retrase fulgerător spre marginea opusă a gropii. Trebuia neapărat să ajungă la jeep. Ori să găsească ceva cu care să se apere. Necunoscutul se întoarse, călcând noroiul vâscos, cu pumnalul ridicat, asemenea unui talisman. Zâmbetul îi pierise de pe faţă. David începu să alerge, dar avea senzaţia că alunecă pe gheaţă. Tălpile îi patinau şi nu înainta mai deloc. Gâfâia, trăgând cu greu în piept aerul tăios.

Din spate, o mână i se încleşta pe gât, smucindu-l înapoi şi dezechilibrându-l. Alunecă pe spate şi se prăbuşi pe o parte, proptindu-se în cotul drept. În cădere îl trase după el pe atacator, izbindu-l şi străduindu-se să se elibereze din strânsoare. Gâfâiau amândoi, epuizaţi de luptă şi frig. David ridică genunchiul şi-l lovi pe adversar drept între picioare.

Celălalt ţipă scurt şi slăbi strânsoare a. Cuţitul căzu pe pământ. David îşi eliberă un braţ şi-l lovi cu putere în tâmplă. Asasinul se clătină, dar reuşi să îşi recapete echilibrul şi-l lovi de câteva ori cu pumnul în piept. David scoase un urlet de durere. Nu putea respira. Faţa străinului era strâns lipită de a sa, îi simţea în nări respiraţia grea şi urât mirositoare, îi vedea ochii dilataţi de ură. Necunoscutul pipăi în jur şi reuşi să apuce pumnalul. Ridică braţul şi se mişcă, încercând să găsească unghiul potrivit pentru a lovi. David se ridică în capul oaselor, ignorând durerea ascuţită din piept, întoarse capul şi-şi înfipse dinţii în nasul adversarului. Muşcă din toate puterile, simţind cum carnea şi cartilagiul cedează sub apăsare. Bărbatul scoase un urlet şi scăpă din nou cuţitul. David trase şi simţi cum o bucată din nasul necunoscutului îi rămâne între dinţi. I se făcu greaţă. Se întoarse, scuipă bucăţica însângerată, apoi îl îmbrânci pe celălalt şi se rostogoli într-o parte.

Amândoi rămaseră întinşi în noroi. David se căznea să-şi recapete respiraţia, celălalt urla, cu mâinile încleştate pe faţă. Nu era vreme de gândire, de pus întrebări. De-acum se punea problema supravieţuirii şi-atâta tot. Stăpânindu-şi durerea arzătoare din umăr, David se ridică şi porni, împleticindu-se, spre jeep. Fiecare pas îi prelungea suferinţa şi fiecare inspiraţie îi aducea lacrimi în ochi. În spatele lui necunoscutul continua să urle de durere. Într-un târziu, reuşi să ajungă la maşină. Radiatorul funcţiona încă, racordat la generatorul din spatele jeep-ului. David smulse cablul şi îl aruncă într-o parte. Singurul lui gând era să scape cu viaţă. Capul îi pleznea de durere şi vedea ca prin ceaţă. Se târî până la portieră, o deschise şi se aşeză la volan. Cheia era la locul ei, în contact. Prăbuşit peste volan, o răsuci. Nimic. Încercă din nou. Motorul era mort. Disperat, continuă să învârtă cheia, dar fără nici un rezultat. Nici măcar un sunet.

Pe neaşteptate, portiera jeepului se deschise şi o mâna puternică se încleştă pe braţul lui David. Necunoscutul stătea chiar lângă el, cu faţa însângerată acolo unde îi smulsese bucata din nas. David se trase înapoi, luptându-se, dar străinul se aplecă înăuntru şi-l smuci de piciorul stâng. David se agăţă disperat de volan, însă mâna îi alunecă şi se trezi azvârlit afară din cabină. Îşi izbi capul de cadrul uşii, apoi se prăbuşi pe pământ, cu răsuflarea tăiată. Într-o fracţiune de secundă bărbatul se aruncă peste el şi îşi încleștă degetele pe gâtul lui, strângând cu putere. David se simţi cuprins de o senzaţie de greaţă şi ameţeală, răsufla greu şi avea impresia că totul se învârte în jurul lui. Era pe punctul de a-şi pierde cunoştinţa. Cu un ultim efort disperat smulse gluga celuilalt şi-i trase capul în spate cu toată forţa de care era capabil. Şnurul legat în faţă se înfipse în beregata adversarului. Acesta se săltă, încercând să se elibereze din strânsoare. Era ultima şansă a lui David. Ridică genunchiul şi îl izbi fulgerător în testicule, cu o singură mână trase cu putere de glugă iar cu cealaltă îl întoarse cu faţa către el, împingându-i în acelaşi timp capul pe spate. Pipăind, îşi înfipse din nou degetele în rana proaspătă de pe faţă. Bărbatul urlă din nou şi David reuşi să scape din încleştare.

Ucigaşul se afla acum între el şi jeep. Bărbatul ridică privirea clocotindă de ură sălbatică. Se mai desluşea însă ceva – o inteligenţă ascuţită, rece, care se străduia să câştige controlul asupra durerii şi a furiei. Brusc, se ridică, azvârlind în jur priviri iscoditoare. Imediat în dreapta lui descoperi o grămadă de unelte de săpat. Cu o mişcare fulgerătoare apucă un târnăcop masiv şi începu să-l balanseze cu ambele mâini, asemeni unui topor. Cu gesturi precise îl roti în aer şi începu să se apropie încet şi ameninţător.

Clătinându-se, David făcu câţiva paşi spre stânga adversaru-lui, fără a-şi lua ochii de pe târnăcop. Omul se

repezi înainte, cu unealta ridicată deasupra umărului. David sări într-o parte, dar nu reuşi să evite lovitura fulgerătoare în şold, care îi sfâşie carnea. Îl ocoli rapid pe adversar, aruncându-se peste mormanul de unelte. Disperat, fără să stea pe gânduri, înşfăcă o cazma scurtă şi o ridică în aer. Cu un balans rapid îl izbi pe celălalt cu toată forţa, nimerindu-l chiar în fluierul piciorului. Acesta se clătină şi-şi pierdu echilibrul. Se luară din nou la trântă şi căzură la pământ, cu cazmaua între ei. David se eliberă, pipăi în jur şi dădu peste târnăcop.

Târnăcopul era greu de mânuit într-o luptă strânsă. În timp ce bărbatul se străduia să-l lovească în cap, David coborî târnăcopul şi vârful se înfipse adânc în pântecele celuilalt. Se auzi un strigăt de durere şi rănitul scăpă cazmaua. Urlând, apucă târnăcopul. Lupta pentru unealtă – şi pentru viaţa fiecăruia în parte – dură parcă o veşnicie. Deodată, adversarul slăbi strânsoarea şi târnăcopul căzu jos, în spatele lor. Se auzi un scrâşnet şi trupul bărbatului deveni inert. David ridică privirea şi observă că târnăcopul îl lovise drept în faţă, străpungându-i craniul, drept între ochi. Omul era mort. David slăbi strânsoarea şi se prăbuşi peste cadavru.

4

Habar n-avea cât zăcuse acolo, în semiinconştienţă. Când îşi reveni, în sfârşit, înfrigurat şi măcinat de durere, părea să fie aproape de miezul zilei. Îşi privi ceasul, dar acesta fusese zdrobit în timpul luptei. Sub el, corpul necunoscutului începuse să înţepenească în aerul rece şi umed. Târnăcopul îi era încă înfipt în ţeastă. Sângele închegat îi acoperea în întregime faţa zdrobită. Icnind de durerea provocată de nenumăratele tăieturi şi vânătăi de pe corp, David se ridică greoi în picioare şi privi în jur. Şantierul era pustiu; nu se vedea picior de om.

Cine era bărbatul? De unde venise? David se apleca şi, ferindu-şi ochii, smulse târnăcopul din locul în care înţepenise, începu să scotocească prin buzunarele mortului. Nu găsi nimic nici în hanorac, nici în buzunarele pantalonilor. Desfăcu fermoarul hanoracului. Dedesubt, necunoscutul purta un pulover gros, îmbrăcat peste cămaşă. Nu mai descoperi nici un buzunar. Ucigaşul nu purta asupra sa nimic care l-ar fi putut identifica pe el sau pe cei care îl trimiseseră. Avea părul negru, dar, în starea în care se afla acum, fizionomia feţei nu mai putea oferi nici un indiciu.

Norocul lui, gândi David, să rămână singur în mijlocul şantierului cu două cadavre pe cap. Era, probabil, cel mai nefericit loc care se putea alege pentru a ascunde un mort O dată cu sosirea verii locul avea să fie împânzit de hoarde de lucrători care vor scormoni pământul cu cazmale, târnăcoape şi lopeţi, nerăbdători ca nişte câini de

vânătoare să scoată la iveală osemintele antice. Desigur, atunci el nu va mai fi aici, dar, dacă dorea să trăiască în pace, era preferabil să ascundă cadavrele în aşa fel, încât să fie descoperite cât mai târziu cu putinţă. Deodată, îşi aminti de puţuri. În curtea Palatului existau două puţuri adânci. Fuseseră cercetate deja şi era puţin probabil ca cineva să se arate interesat de o nouă coborâre în adâncurile lor. Era un loc potrivit, gândi David.

Nu era prea uşor să traverseze curtea cu cadavrele după el. Nu putea folosi jeep-ul; pământul era brăzdat de prea multe şanţuri. Târî unul câte unul trupurile inerte pe pământul ud. Era o treabă obositoare şi corpul lui îndurerat protesta din fiecare fibră la acest nou efort. În cele din urmă, izbuti să traverseze curtea cu ambele cadavre.

Pe arab îl azvârli cu capul înainte în puţul din spatele faţadei de nord. Străinul împărtăşi aceeaşi soartă, dar în cel de-al doilea puţ, pe latura estică a curţii. David se întoarse la şanţul proaspăt săpat, umplu foaia de cort cu atâta pietriş cât putea căra şi porni înapoi, târând-o după el ca pe un sac. Făcu două drumuri, cărând bolovani şi pământ în puţurile care ascundeau cele două trupuri. Treaba era departe de a fi perfectă, însă puţurile erau adânci şi destul de întunecoase pentru ca cineva să îşi poată da seama ce ascundeau în măruntaiele lor. Se întoarse la carieră cărând în braţe foaia de cort. Arhiva era distrusă, tăbliţele zăceau pe jos, sparte şi înfundate în noroi, acoperite de pete de sânge închegat. Cu ajutorul unei lopeţi se strădui să înlăture cât mai bine urmele de sânge. În privinţa tăbliţelor nu avea ce face, doar să le acopere din nou cu foaia de cort, în speranţa că le va feri de ploaie până va veni cineva să inspecteze şantierul.

Când porni, în sfârşit, înapoi spre sat, era deja după-amiază. Peste câteva ore avea să se întunece. Rănile îl dureau, dar din câte îşi putea da el seama, erau doar superficiale. Îmbrăcămintea era total compromisă – o dată

ajuns la colibă trebuia să se schimbe. Nu-şi făcuse deocamdată nici un plan, dar era conştient că trebuia să părăsească imediat Tell Mardikh. Nu avea idee cine era străinul, nici ce anume îl adusese acolo şi asta îl îngrijora cel mai mult. Poate că în spatele evenimentelor din ziua aceea se ascundeau rivalităţile din sânul serviciilor secrete siriene. Numai Dumnezeu ştia câte tensiuni mocneau în ţară, nu în ultimul rând între grupul de privilegiaţi alawiţi şi majoritatea sunniţi. David nu avea de gând să zăbovească în aşteptarea răspunsului la întrebările care îl frământau. Apoi mai avea şi alte nelămuriri. De ce se folosise necunoscutul de un pumnal şi nu de un revolver? Purta îmbrăcăminte de bună calitate, deci nu putea fi un ţăran. Intenţionase să-i înjunghie pe David şi pe arab, ca să lase impresia că omorurile erau opera bandiţilor din regiune? Dar uneori până şi bandiţii se foloseau de arme de foc.

Ar fi putut aştepta înserarea înainte de a reveni în sat, dar probabil că nu ar fi câştigat mare lucru. Şi-apoi, trebuia să părăsească Tell Mardikh înainte de ivirea zorilor. Poate că mai erau şi alţii porniţi pe urmele lui. Era chiar posibil să fie deja în sat, aşteptându-l să sosească. Poate că o a doua persoană îl dusese pe atacator până la şantier, apoi se întorsese în sat. Nu avea importanţă cine erau, atâta timp cât erau înarmaţi cu cuţite sau revolvere. David gonea pe drumul desfundat abia stăpânindu-şi nervii care îi făceau stomacul ghem.

Satul era cufundat în linişte. Toată lumea îşi făcea siesta după masa de prânz, până şi copiii îşi încetaseră larma. Un câine se aruncă lătrând, în urma jeep-ului, dar obosi repede şi se întoarse în colţul lui, lângă o colibă dărăpănată. De undeva se auzi cântatul unui cocoş, indus în eroare de lumina slabă a zilei de iarnă. O găină scurma grăbită pământul, în căutarea unui grăunte de mâncare. David trase maşina în faţa colibei şi opri motorul. În jur nu se vedea nimeni. Coborî repede, alergă până la uşă şi intră. În

colibă era întuneric, ca în toate celelalte colibe din sat, ca şi cum lumina ar fi fost mult prea preţioasă pentru a fi risipită. Găsi felinarul de vânt şi îl aprinse. Reglă flacăra şi lampa scoase un sâsâit ca de şarpe, spărgând liniştea din cămăruţa meschină cu sunetul monoton şi şuierător.

De îndată ce se văzu în colibă, David ştiu exact ce avea de făcut. Dacă necunoscutul de pe şantier fusese agent guvernamental, curând aveau să-l caute în toate aeroporturile din ţară şi în porturile de pe ţărmul Mediteranei. Dispariţia unui agent avea să declanşeze alarma de aici şi până la cel mai ascuns post de grăniceri din ţară. Figura lui putea fi uşor identificată într-o ţară care găzduia o mână de rezidenţi străini privilegiaţi şi aproape nici un turist. Nu dispunea de nimic cu care s-ar fi putut deghiza, nu avea de unde face rost de acte false, nu ştia unde îşi aveau cartierul general agenţii israelieni şi nici cum i-ar fi putut contacta. Era prins în capcană.

Ar fi putut încerca să traverseze frontiera repede, cu jeep-ul sau pe jos. Evident, nu putea fi vorba decât de o singură frontieră; cea cu teritoriile controlate încă de forţele militare israeliene, la vest de Quneitra. David nu avea decât o vagă idee despre cum arăta zona de graniţă, dar un lucru îl ştia cu siguranţă: peste fâşia aceea de pământ nu putea trece nici o vietate, nici măcar o şopârlă. Era moarte curată să încerce. Dar tot moartea îl aştepta şi dacă nu o făcea. Nu conta că nu era decât spion de ocazie – nimeni nu folosea gloanţe de jucărie pentru lichidarea amatorilor.

Îşi schimbă repede hainele cu altele curate. Nu avea nici timpul necesar, nici cu ce să-şi panseze rănile. În mai puţin de un minut împacheta tot ce-i era necesar pentru călătorie. Documentele şi tăbliţele erau importante, dar acum nu avea timp de ele.

Uliţa era tot pustie. În aer plutea ceva neliniştitor: era o linişte prea profundă şi prelungită. Nu o tulbura nimic, nici măcar un lătrat de câine. Oare îi avertizase cineva pe

săteni să nu iasă din case, pentru că avea să se întâmple ceva rău? Îşi aruncă geanta de voiaj pe bancheta din spate şi sări la volan. Cu puţin noroc, benzina din canistra avea să-i ajungă până la destinaţie. Ce avea să se întâmple după aceea conta prea puţin, poate chiar deloc. porni motorul, readucând brutal la viaţă satul amorţit, apoi acceleră şi dispăru în lumina crepusculară. Când ajunse la marginea satului, pe parbriz apărură primii stropi de ploaie.

5

Ştergătoarele de parbriz se luptau din răsputeri să ţină piept ploii şi peliculei de mâzgă. David îşi forţa ochii ca să poată străpunge perdeaua maronie care îi bloca vederea şi conducea mai mult din reflex. Şoseaua abia se distingea în stratul gros de noroi amestecat cu pietre – roţile patinau în noroi atunci când ţinea direcţia corectă şi se poticneau în bolovani când se abătea prea mult de pe drum. Jeep-ul sălta şi se zdruncina din toate încheieturile, gonind orbeşte prin ploaia biciuitoare spre şoseaua principală ce ducea la Damasc.

Pe o asemenea vreme ar fi fost o nebunie să o ia peste câmp. S-ar fi rătăcit imediat sau s-ar fi împotmolit în noroi. Nu exista decât o singură şosea practicabilă – cea care trecea prin Damasc, spre Quneitra, aproape de graniţă. Până la Damasc erau vreo două sute şaizeci de kilometri, încă optzeci până la Quneitra – cu totul vreo trei sute patruzeci de kilometri. Drumul până la Damasc avea să fie împânzit de patrule, ca de obicei. Instalaseră, probabil, şi blocaje. Şi până să ajungă la Damasc trebuia să traverseze două oraşe mari şi câteva sate.

Înainte de Ma’arrat al-Nu’man, viră pe şoseaua principală şi îşi continuă drumul către sud. Un convoi de camioane de mare tonaj îl depăşi, îndreptându-se spre Alep. Pe drum întâlni o singură maşină, un Volvo hodorogit, care îl depăşi, claxonând scurt, şi apoi dispăru în ploaie. Un motociclist trecu pe lângă el cu un zgomot asurzitor, străpungând întunericul cu unicul far aprins, asemeni unui

ochi de ciclop. David apăsă mai tare pe acceleraţie şi aprinse farurile, încercând să ţină piept vijeliei. Era un drum periculos. Maşinile puteau derapa oricând pe pelicula de apă, ciocnindu-se fără ca cineva să poată face ceva. Ploaia torenţială continua să spele mâzga de pe parbriz, dar vizibilitatea rămânea la fel de proastă. Trecu prin Ma'arrat al-Numan aproape fără să bage de seamă. Străzile erau pustii. Într-o ceainărie luminată de becuri anemice zări câţiva bătrâni care beau cafea şi jucau table. Apoi din nou panglica neclară a şoselei, pierzându-se în întunericul din ce în ce mai profund.

Trecu de Hama. Încă din toamnă, după lovitura de stat condusă de Mas'ud al-Hashimi, oraşul şi împrejurimile fuseseră împânzite de trupe armate. Cu câţiva ani în urmă, Hama fusese cartierul general al mişcării fundamentaliste Ikhwan al-Muslimun. Dotaţi cu arme de către Organizaţia pentru Eliberarea Palestinei a lui Arafat, fraţii musulmani se răsculaseră împotriva regimului baasist condus de Hafez Asad. Asad trimisese în oraş trupe înarmate, avându-l în frunte pe fratele său, Rif'at. Unele surse cifrau numărul victimelor masacrului care urmase la 25.000. O parte a oraşului fusese rasă de pe suprafaţa pământului. La scurt timp după sosirea sa în Siria, în cursul aceluiaşi an, David auzise zvonuri care susţineau că trupele pompaseră acid cianhidric în clădiri, prin furtunuri mari de cauciuc. Acesta fusese cel de-al doilea masacru la Hama în decurs de un an.

Chiar şi acum, oraşul constituia un potenţial focar de conflict. După ce al-Hashimi şi Partidul Naţional al Poporului răsturnaseră guvernul baasist, urmase o adevărată explozie de bucurie, dar până în prezent nimeni nu ştia exact ce să creadă despre noul lider. Se spunea că era popular, şi până atunci demonstrase că avea concepţii politice liberale. Se vorbise chiar de încheierea unui fel de pact cu Israelul, deşi nimeni nu părea dispus să confirme sau să infirme zvonul. Dar orice le-ar fi rezervat viitorul lui al-Hashimi şi

guvernului său proaspăt format, atmosfera continua să fie tensionată. Cel mai sigur era să nu-şi asume nici un risc.

La şaisprezece kilometri după ce ieşi din Hama, reveni pe autostradă. La scurt timp se întâlni cu un convoi militar care se îndrepta spre oraş: tancuri, camioane, camionete, toate aliniate solemn, asemeni unei procesiuni funerare, rulau în ritm egal prin ploaia mocănească. În spatele convoiului, şerpuia o coloană de autoturisme care nu se încumetau să intre în depăşire pe o asemenea vreme. Un comandant de tanc scoase capul prin turelă, privi peisajul dezolant, apoi se retrase înăuntru, ca un melc în cochilia lui.

Traversa localitatea Homs, fără să se oprească. Pe străzi se aprindeau luminile. Se lăsase înserarea, dar ploaia nu dădea semne că ar vrea să se domolească. Şoseaua era oarecum mai bine întreţinută, dar aici, la porţile Damascului, circulaţia era mai dificilă. Jeep-ul ajunse la poalele colinelor Anti-Liban, îşi continuă drumul pe platoul înalt, apoi coborî, lăsă în urmă Qutayba şi se îndreptă spre capitală. La al-Salihiyya David viră spre dreapta, evitând să intre în oraş, rulă câţiva kilometri pe şoseaua ce ducea spre Liban şi, după ce lăsă în urmă Quatara, se întoarse pe drumul către Quneitra.

Ajunse în localitate în zori. Nu se simţea nici o mişcare. În 1974, înainte de a o retroceda sirienilor, conform Acordului de încetare a focului, israelienii o făcuseră una cu pământul, sub şenilele buldozerelor. Acum era un oraş-fantomă, un monument al nebuniei umane. Nu le luase mai mult de o săptămână ca să îl distrugă. După evacuarea populaţiei, brigăzile de demolare puseseră stăpânire pe oraş. În urma lor, totul rămăsese pustiit, punctat ici-colo cu siluetele fantomatice ale vreunei clădiri ruinate: o biserică, o moschee, un cimitir abandonat. Pentru David avea aerul unei aşezări mai vechi decât oricare şantier pe care lucrase vreodată. Îi auzise de multe ori pe prietenii lui israelieni vorbind cu voce joasă despre distrugerile de aici.

La marginea oraşului, David descoperi o casă cu acoperişul pe jumătate intact. Cartierul general al forţelor ONU de menţinere a păcii era mai departe, dar nu dorea să dea ochii cu ele. Luă nişte alimente şi pături din maşină şi îşi făcu culcuş în colţul unei camere pustii. Ploaia se insinua prin găurile din acoperiş. Agăţată de cadrul unei ferestre fără geamuri, o bucată de pânză flutura în bătaia vântului.

David plimbă fasciculul de lumină al lanternei pe pereţii acoperiţi pe alocuri cu fâşii zdrenţuite de tapet imprimat cu un model ce aducea a boboci de trandafir. O fotografie cu geamul spart atârna încă de cuiul ei ruginit; era un portret, dar trăsăturile feţei nu se mai puteau distinge. David stinse lanterna.

Rămase acolo, întins pe jos, până după miezul nopţii, aşteptând să se întunece complet Ploaia se domolise, continuând să se cearnă ca o burniţă. După un timp se ridică şi ieşi în negura nopţii. porni spre marginea sudică a oraşului, împiedicându-se la tot pasul de grămezile de moloz. Nu îşi putea permite luxul de a merge pe şosea. Ştia că există trei posturi de control, la distanţă de câte 200 de metri unul de celălalt: unul sirian, unul al Naţiunilor Unite şi unul israelian. Pe drumul acela nu ar fi ajuns niciodată la destinaţie.

Dădu peste un colac voluminos de sârmă ghimpată, mâncată de rugină, ale cărei capete se pierdeau şerpuind în întuneric. Nu departe de ea, David descoperi o foaie mare de tablă. O aşeză peste sârmă asemeni unei punţi şi începu să se târască peste ea. În dreapta se vedeau luminile postului de grăniceri sirian. Lângă el se distingeau un locaş de tragere înconjurat de saci de nisip, păzit de o singură santinelă rebegită de frig.

Continuă să se târască prin noroiul vâscos. Peste tot plutea un miros greu de putrefacţie. Avea senzaţia că înoată într-un ocean de nămol. Brusc, pe acoperişul postului sirian se aprinse un reflector. Limba de lumină albă scană

terenul, apropiindu-se ameninţătoare de locul în care se afla. Se lipi de pământ rugându-se să nu fie descoperit. Fasciculul se apropie mai mult, se retrase brusc şi reveni din nou, prinzându-l în conul de lumină. În bezna nopţii răsună o voce amplificată şi distorsionată de portavoce. Cuvintele erau în arabă, de neînţeles pentru el, din cauza volumului exagerat.

Somaţia răsună mai tare în portavoce. Deodată, dinspre postul de control al Naţiunilor Unite ţâşni o rază de lumină puternică. De partea cealaltă a sârmei ghimpate se auzi motorul unui jeep care se îndrepta spre el.

— *Algham*, rosti o voce, dar cuvântul nu-i spunea nimic lui David.

Răspunse în engleză, fără a se adresa cuiva anume:

— Nu înţeleg. Mă auziţi? Nu înţeleg!

Totul era absurd. Nu mai de mult decât ieri era adâncit în cercetarea trecutului, iar azi, în această noapte, trăia un prezent de coşmar, hăituit ca un animal, la graniţa siriană. Ar fi dorit să ştie de ce nu deschideau focul.

Se auzi pârâitul unei a doua portavoce, de data aceasta dinspre postul de control ONU. Cuvintele erau rostite în engleză, cu accent irlandez.

— Rămâi pe loc. Te afli pe teren minat. Nu mişca. Venim să te scoatem de acolo. Dacă eşti înarmat, aruncă armele!

Jeep-ul se opri în faţa sârmei ghimpate. Din spate se auziră instrucţiuni şi strigăte în arabă.

Brusc se aprinse un al doilea reflector, dinspre partea israeliană. Pentru o fracţiune de secundă se intersecta cu lumina reflectorului sirian, apoi descrise o traiectorie dreaptă, înapoi spre partea israeliană a frontierei. În acelaşi timp, o mitralieră deschise focul, muşcând pământul de-a lungul liniei trasate de fasciculul luminos. Se auzi explozia unei mine, apoi încă una şi încă una.

În spatele lui David răsunară strigăte. O puşcă răpăi scurt, urmată de bubuitul unei arme automate. Începu să se

târască spre locul unde explodase prima mină. Era la o distanţă de numai câţiva metri. Înainta precaut, cu privirea aţintită asupra reflectorului israelian care strălucea nemişcat pe partea opusă. Avansa în linie dreaptă, rugându-se ca minele să fi fost îngropate la distanţe cât mai mari unele de altele. În spatele lui întunericul explodă în răpăitul unei mitraliere. Reflectorul sirian îl pierdu. Lumina mătură terenul, încercând să-l redescopere. În cele din urmă, se fixă asupra lui. Auzi o voce din direcţia postului de control ONU, rămas puţin în spate.

— Fugi omule, pentru numele lui Dumnezeu!

Sări în picioare şi o rupse la fugă. Mitraliera începu să răpăie în spatele lui. Din locaşul de tragere izbucni un al doilea foc de armă. Se aplecă atât cât putu, străduindu-se să nu se abată de pe cărarea eliberată de israelieni. Deodată se împiedică şi căzu pe o grămadă de sârmă. Capetele ascuţite i se înfipseră în faţă şi în braţe, zgâriindu-l în zeci de locuri. Auzi voci şi ridică privirea. Chiar în faţa lui stătea un soldat israelian, cu arma în mâna. Ţeava era îndreptată către el, iar figura ostaşului nu prevestea nimic bun.

6

Ierusalimul era aşa cum şi-l amintea: un oraş pulsând la limita unui soi de nebunie, capitala unei ţări cvasiinexistente, atât teoretic, cât şi fizic. David ajunse acolo într-o camioneta fără geamuri; de îndată ce cobori, îl băgară într-o cămăruţă cenuşie, cu gratii la ferestre şi un lacăt uriaş pe uşă. Ebraica şi fesurile minuscule de pe creştetul bărbaţilor îi dădeau oarecare încredere; nu putea spune acelaşi lucru despre atitudinea celor care îl escortaseră. Îl lăsară singur ore în şir. Uneori auzea paşi de afară, dar nu se opreau niciodată în faţa uşii lui. De câteva ori simţi cum i se strânge inima, gândindu-se ce cod sau statut încălcase de era ţinut prizonier de propriul său popor. La Quneitra, mărturisise tot ce putuse comandantului israelian, un bărbat în jur de patruzeci de ani, cu părul rar pomădat din abundenţă. În adâncul sufletului, sperase că omul îl va bate amical pe umăr – nu era el, într-un fel, un soldat scăpat din liniile inamicului, aproape un erou? Dar israelianul se mulţumise să-l privească fix şi să-i pună întrebare după întrebare, până la ivirea zorilor, când amândoi erau storşi de vlagă.

Fusese nevoie de o zi întreagă pentru ca cei însărcinaţi cu verificarea acestor lucruri la Ierusalim să se convingă într-adevăr că David era cine pretindea că este. Nimeni dintre cei pe care-i cunoştea nu venise să-l vadă – fusese recrutat în America şi instruit la Negev; la Ierusalim el nu reprezenta altceva decât un nume şi o fotografie într-un

dosar. Îi dădură ceva de mâncare, fără să-l scape din ochi, şi îl lăsară să doarmă până târziu, a doua zi dimineaţa.

Îl trezi din somn zgomotul unei uşi deschizându-se. Încă înainte de a deschide ochii, simţi că bărbatul se oprise în faţa lui. Atmosfera din cameră devenise mai încărcată. Vizitatorul era îmbrăcat civil, însă avea ţinuta unui militar de carieră. Părea să aibă în jur de cincizeci de ani, dar, spre deosebire de majoritatea militarilor de vârsta lui, a căror faţă şi corp poartă urme vizibile ale ambuscadelor şi luptelor trecute, acest bărbat lăsa impresia că fusese rănit de altceva decât gloanţe şi schije. David remarcase aceeaşi privire în ochii bărbaţilor care îl iniţiaseră în arta spionajului. La vremea lor, luptaseră toţi cu arma în mână, dar adevăratele confruntări fuseseră mai puţin răsunătoare, însă infinit mai distructive pentru individ în sine, pentru acel miez pe care de obicei lupta fizică îl lasă neatins.

— Bună dimineaţa, domnule profesor Rosen. Vocea, ca şi părul bărbatului, era subţire şi ternă. Sunt colonelul Scholem; răspund de divizia de contraspionaj pe relaţia Siria. Principala mea munca este antiterorismul, dar am fost rugat să mă ocup puţin de cazul dumitale. Ţi-am citit raportul azi-dimineaţă, însă mai sunt câteva lucruri pe care trebuie să le lămurim. Îmi permiţi să iau loc?

Lângă pat era un scaun şubred. David dădu din cap şi Scholem se aşeză, răsucindu-se puţin, ca să-l poată privi în faţă.

— Îmi pare rău că te-am ţinut atâta timp în camera asta. Bănuiala naşte... un fel de neglijenţă. Mă tem că, până la proba contrarie, ai fost considerat suspect. Şi-acum, spune-mi ce s-a întâmplat. Nu te teme. Nu încerc să te prind cu minciuna – asta nu-i o anchetă a poliţiei.

David îi povesti totul, fără să omită nimic. Scholem îl asculta nemişcat. Era un bărbat de înălţime mijlocie, cu ochi căprui şi trişti şi piele netedă, arsă de soare. Degetele subţiri pipăiau maşinal dunga pantalonului, dar în rest nu i

se mişcă nici un muşchi pe toată durata monologului lui David. Nu puse nici o întrebare, nu schiţă nici un gest. Şi totuşi, dincolo de privirea impasibilă, David simţea prezenţa unei minţi ascuţite, care cântărea fiecare informaţie primită. Când termină, Scholem zâmbi scurt şi protocolar, asemeni unui medic care simte compasiune faţă de pacient, dar cu toate acestea îl tratează ca pe un caz oarecare. Apoi începu interogatoriul.

Nu era o anchetă criminalistică propriu-zisă, însă Scholem îl descusu despre cel mai mic amănunt într-un fel în care n-ar fi reuşit nici un poliţist. Nu era în căutarea unui asasin. Ba avea chiar doi: unul mort şi altul viu. Iar dacă într-adevăr avusese loc o crimă, aceasta se petrecuse în Siria, o ţară cu care Israelul nu încheiase nici un acord de extrădare. Scholem era interesat de semnificaţia incidentului pentru serviciile secrete israeliene – presupunând că exista vreuna; însă cu cât se afunda mai mult în detalii, cu atât părea mai lipsită de sens toată povestea.

— Este posibil să fi lucrat pentru o reţea de traficanţi de bijuterii? întrebă Scholem, referindu-se la bărbatul ucis de David pe şantier.

La urma urmei, părea cea mai plauzibilă variantă.

David ridică din umeri.

— Da, e posibil, zise el. Probabil că s-a răspândit zvonul că la Ebla s-a făcut o descoperire foarte importantă. Negustorii de obiecte de artă nu sunt interesaţi de tăbliţe de argilă. Dacă s-au gândit însă că există şi alte obiecte necatalogate, mai simplu de vândut, atunci se explică prezenţa cuiva care dă târcoale şantierului.

În sfârşit, Scholem se ridică în picioare. Dincolo de pielea uscată şi privirea obosită David simţea mocnind o vitalitate calmă, bine strunită. Nu era energia caracteristică unei persoane fără astâmpăr, ocupată să-şi ardă toate resursele, ci cea a unui om cumpătat, care ştie exact de ce

rezerve dispune şi care le păstrează până în momentul în care este pregătit să acţioneze. David bănuia că nu era prea uşor să-l stârneşti pe Scholem, dar că, atunci când se punea pe treabă, o făcea cu hotărâre şi judecată.

— Cred că acum poţi pleca acasă, domnule profesor. Nu are rost să te ţinem aici cine ştie până când. N-avem nimic de câştigat. Dacă vom avea nevoie de dumneata, ştim cum să te contactăm. Unde intenţionezi să pleci de aici? Înapoi la Cambridge?

David încuviinţă din cap.

— Dar, mai întâi, mă duc la Haifa să-mi văd părinţii. Locuiesc aici de cinci ani. Nu i-am vizitat de multă vreme. Trebuie să petrec puţin timp cu ei, dacă tot sunt aici. Îşi au viaţa lor. Nu prea ne vedem.

Scholem îi aruncă o privire. Părea ostenit, nu din cauza nesomnului sau a surmenajului, ci din motive mai profunde, ascunse în adâncul fiinţei sale. Când începu să vorbească din nou, vocea îi era diferită, mai puţin impersonală şi oficială.

— Eşti evreu practicant, profesore?

Întrebarea îl luă pe David prin surprindere. Scholem nu purta *yarmulka*. Nu părea a fi genul care să se formalizeze prea mult. Un supravieţuitor al Holocaustului, bănuia David. Vorbea ebraica la perfecţie. Probabil că fusese adus, copil fiind, direct din Europa. Probabil îşi pierduse părinţii, toate rudele. Era sionist, dar nu evreu în sensul religios al cuvântului. De ce îl interesa atitudinea lui David faţă de credinţă?

David scutură din cap.

— Am fost până am intrat la facultate. Tata era rabin ortodox. Am fost crescut în spirit religios. De ce mă întrebaţi?

Scholem ridică din umeri.

— Fără un motiv anume. Uneori ajută. Atunci când iei viaţa unui om, când dai tu însuţi ochii cu moartea. Pentru

unii este un mod de a înţelege lucrurile. Se opri şi un timp tăcură amândoi. Apoi îl privi din nou în ochi pe David. De ce ai făcut-o?

— Ce anume?

David îşi încreţi fruntea descumpănit.

— De ce ai acceptat să spionezi pentru noi? Nu e meseria dumitale. Eşti arheolog, ai alte preocupări. În meseria asta nu ne place să avem de-a face cu oameni ca dumneata. Aveţi mustrări de conştiinţa. Ajungeţi să ne dispreţuiţi. Nu mi-ai răspuns la întrebare, încheie el, ridicându-şi privirea.

David nu ştia ce să-i răspundă. Îşi pusese aceeaşi întrebare cu zece ani în urmă, când fusese abordat pentru prima oară de Mossad, cu ocazia primei sale vizite, de cinci zile, în Israel. Şi-o punea în continuare, fără să găsească răspuns. Era o întrebare sâcâitoare, ca o iritaţie pe piele, care persista cu încăpăţânare.

— Ce pot să spun? Cum v-aş putea explica, dacă nu înţeleg nici eu?

Nu, poate că nu era adevărat în adâncul sufletului înţelegea, dar se ferea să răscolească tihna acelui ungher ascuns. Îl privi din nou pe Scholem.

— Am crescut într-o familie credincioasă. După Holocaust ne-am simţit pierduţi, speriaţi. Mai ales speriaţi. Speriaţi că mâine lucrurile vor sta altfel decât azi. Bineînţeles, părinţii mei au trăit totul pe pielea lor. Aveau în jur de douăzeci şi cinci de ani când au fost deportaţi la Belsen. Nu ştiu ce le-au făcut acolo, au refuzat întotdeauna să vorbească despre asta. În linii mari, bănuiesc ce s-a petrecut în lagăre. M-am obişnuit de mic cu numerele tatuate pe antebraţele lor. Aveam zece ani când mi-au dezvăluit semnificaţia lor. Eu credeam că ţin de tradiţia evreiască, aşa ca filacteriul sau buclele de la tâmplă. Atâtea alte persoane în vârstă pe care le cunoşteam aveau tatuaje asemănătoare. Apoi, eram obişnuit din copilărie cu ţipetele

mamei. Uneori începea să ţipe în toiul nopţii, atât de tare, încât trezea toată casa. Mă înfricoşa. Se opri. Oare de ce vă spun toate astea? Le ştiţi prea bine. Face parte din fiinţa noastră.

Scholem încuviinţă din cap.

— Da, le ştiu. Continuă.

— Eram o familie unită de evrei credincioşi. Sărbătoream Sabatul aşa cum scrie la carte. Vineri seara tata mă ducea la *shul*. La întoarcere mama ne aştepta cu masa pusă, cu vin şi *challah*. Aprindea luminări. Pentru ea era cea mai fericită clipă a săptămânii. „Lumină în întuneric”, obişnuia să spună. Se simţea fericită; niciodată n-am văzut-o mai fericită decât în Sabat. Respectam *kashrut*-ul şi toate sărbătorile religioase. Tata, fraţii mei şi cu mine purtam părul aranjat în *pe’ot*. Ei aşa îl poartă şi acum. David îşi duse mâna automat la tâmplă. Tăcu, adâncit în gânduri. Oare putea înţelege Scholem ce încerca să-i spună? Mi-am tăiat perciunii în primul an de facultate, la Columbia. Am luptat ca să ajung acolo, am luptat din greu. Iar tata se făcea luntre şi punte să mă împiedice. Pe atunci, credeam că nu mă înţelege, dar acum ştiu că m-am înşelat; înţelegea mai bine chiar decât mine. Poate, dacă aş fi urmat dreptul sau medicina, ştiinţele exacte, ar fi fost mai bine. Probabil că şi atunci mi-aş fi tuns *pe’ot*-ul, mi-aş fi ras barba, mi-aş fi schimbat puţin stilul de a mă îmbrăca, doar ca să mă integrez mai bine în cercul celor care nu erau evrei. Tăcu din nou. Le spuneam *goym*, continuă. Cum se schimbă omul! Acum nu mai pot face aşa ceva. Oricum, probabil că, dacă aş fi studiat orice altceva, aş fi rămas credincios. Nu fanatic, dar cu o credinţă a mea. M-aş fi putut căsători, aş fi avut copii pe care i-aş fi crescut în spirit religios. Dar am vrut să devin arheolog. Şi nu unul oarecare, ci specialist în texte biblice. Aveam un profesor la facultate. Bineînţeles, era credincios, dar foarte inteligent şi familiarizat şi cu alte lucruri, în afară de *yeshiva*. Dar, spre

deosebire de tata, el nu vedea în arheologie o ameninţare. Avea convingerea că arheologia poate întări credinţa, poate confirma adevărurile din Tora, ne poate apropia de trecutul neamului evreiesc. De câteva ori a participat chiar la săpături, împreună cu Yigael Yadin şi a scris vreo două articole pentru presa evreiască. Dar era amator, nu s-a confruntat niciodată cu situaţiile pe care le întâmpină oamenii de ştiinţă, nu a luat cu adevărat în piept realitatea. Când m-am înscris la Columbia, nu aveam idee cât de grave sunt unele probleme.

Când mi-am luat licenţa, îmi pierdusem deja nu numai *pe'ot*-ul, ci şi credinţa. Acolo, la universitate, am cunoscut un nou mod de a gândi şi cu cât îl foloseam mai mult, cu cât mă bazam mai mult pe el, cu atât îmi era mai greu să urmez calea pe care o ştiam. Nu am fost în stare să împac cele două metode. Unii pot să o facă. Dar eu nu fac parte dintre aceştia. În concluzie, ce eram eu? Eram tot un evreu şi nu puteam face nimic; asta eram prin descendenţă, prin numerele acelea tatuate pe braţul mamei. Puteam face tot ce face un evreu, dar nu aveam credinţa, nu puteam reînnoda vechile legături. În vacanţe obişnuiam să merg cu tata la *shul* şi mă gândeam cât este de frumos, dar în realitate nu mai simţeam nimic. Îmi intrase în sânge, însă nu mai încercam aceleaşi emoţii pe care le încercasem în copilărie. La Shimchat Tora îi priveam pe ceilalţi bărbaţi cântând şi dansând, vedeam că unii au lacrimi în ochi, dar eu nu simţeam nimic. Absolut nimic. Nu mai credeam în Dumnezeu, şi fără credinţă totul este lipsit de sens. Tăcu din nou. Scholem continua să asculte. Relaţiile dintre mine şi tata s-au răcit. Situaţia nu s-a îmbunătăţit nici acum, dar, cel puţin, am ajuns să ne vorbim. A fost o vreme, cam din anul al treilea, până mi-am luat diploma, când a refuzat să-mi vorbească, ba chiar să mă primească în casă. Spunea că studiile mele ţin de *Sitra Achra*, de extrema opusă, că sunt instrumente diabolice care distrug credinţa. Credinţa

mea, mai exact. Astea au trecut, dar nici acum nu vrea să discute despre acest subiect. Deci, eu ce sunt? Nu sunt un evreu credincios; nu pot urma tradiţiile specifice unei familii de evrei; dar nu pot nici să nu fiu evreu.

Deci am recurs la soluţia universală: Israelul. Dacă faptul de a fi evreu nu are legătură cu credinţa sau familia, poate că este mai uşor. Nu puteam crede în religie, însă credeam în popor, în vocea sângelui. Este o explicaţie plauzibilă? Poate fi o scuză?

Scholem îl privi absent preţ de câteva clipe. Gândurile îi erau în altă parte, deşi se uita drept în ochii lui David. Era o privire tristă, golită de orice sentiment.

— Nu eşti o excepţie, rosti el într-un târziu cu glas ostenit. Cum crezi că a pornit mişcarea sionistă? Sunt mii de oameni ca tine. Mai ales aici, în Eretz Israel. Locul acesta este Dumnezeul lor, credinţa lor. Arătă spre podeaua murdară de beton. Aici era tot Pământul lor; dedesubt zăcea Ierusalimul. Dă-mi voie să-ţi spun ceva, continuă Scholem. Vocea trăda o furie mocnită, pe care David nu o înţelegea. Tocmai din cauza evreilor necredincioşi am ajuns unde am ajuns. Când a fi evreu însemna a fi credincios exista scăpare, omul putea deveni creştin sau musulman, sau ateu, putea lăsa totul în urmă. Dar din clipa în care a devenit o chestiune de sânge, ceva transmis genetic, nu a mai existat cale de scăpare. Naziştii nu te întrebau de religie înainte de a te expedia în lagăr. Te întrebau doar „Cine îţi sunt părinţii, bunicii?” Ateii luau drumul lagărelor de concentrare ca şi evreii, mureau unii alături de ceilalţi. Ori de câte ori aici, la Ierusalim, ori la Tel Aviv explodează o bombă, există posibilitatea ca ea să fi fost pusă de un ateu şi este foarte probabil că cel puţin un ateu va fi ucis de deflagraţie. Ce rezolva în cazul acesta glasul sângelui?

David şedea tăcut. Nu avea ce să spună. Lucrurile acestea le mai auzise, le înţelegea şi era de acord cu ele. Acesta era motivul pentru care preferase să nu se

stabilească în Israel, nu pentru că nu şi-ar fi iubit patria, ci pentru că se temea că, dacă se va integra, îşi va pierde şi această ultimă credinţă. Ţara dobândea un rost al ei doar privita prin prisma diasporei.

Scholem se ridică. Strânse cu putere mâna lui David, ca şi cum ar fi dorit să-l îmbrăţişeze, dar ceva îl reţinea.

— Iartă-mă că am ridicat tonul. Ai şi dumneata dreptate. Şi, cu toate cele ce ţi-am spus, avem nevoie de dumneata, de ajutorul dumitale. Spuneai că vrei să-ţi vizitezi părinţii la Haifa. Dacă aflăm ceva, dacă vom avea nevoie de dumneata, te contactăm acolo. Anunţă-mă când intenţionezi să te întorci la Cambridge.

David dădu din cap şi se ridică în picioare. Îl urmări pe Scholem cu privirea până la uşă. Colonelul avea aerul unui om care încasase bătaie toată viaţa, dar refuza să recunoască; un om care continua să lupte, ca şi cum viaţa merita totuşi să fie trăită. În faţa uşii se întoarse.

— Şi tatăl meu a fost rabin. Un om extraordinar. Pentru el sunt ca şi mort. În sufletul lui m-a îngropat de-acum douăzeci de ani. Atât a trecut de când nu l-am mai văzut.

Cu aceasta, deschise uşa ca şi cum ar fi fost făcută din plumb curat. Oare de ce venise Rosen? Era tulburat, frământat de presimţirea sumbră a unui rău iminent care plana deasupra capului său. Părea un pericol apropiat, inevitabil. Se înfioră şi-i aruncă o ultimă privire lui David care rămăsese în partea opusă a cămăruţei mohorâte. Închise uşa fără zgomot şi îl lăsă singur, înconjurat de linişte.

7

Ajunse la Haifa în cursul aceleiaşi nopţi. Luă un *sherut*, unul din taxiurile comunale pe care îl împărţi cu alţi cinci pasageri, patru bărbaţi şi o femeie, care timp de două ore, cât dură drumul, fumară ţigară de la ţigară şi discutară aprins în ebraică. Aşezat pe bancheta din spate, lângă geam, David scrută noaptea fără sfârşit. Câteva maşini trecură pe lângă ei, îndreptându-se spre Ierusalim, şi de două ori se întâlniră cu câte un convoi militar care se pierdu uruind în beznă, cenuşiu şi cu contur estompat, ca şi peisajul înconjurător. Trecură prin Ramanah, Nablus şi Jenin, înfruntând pentru câteva minute lumina, zgomotul şi agitaţia mulţimii, pentru a se pierde apoi din nou în întunericul nopţii.

Ajunseră la Haifa în jurul orei opt. David luă un taxi din faţa biroului *sherut* din Nordau şi-i dădu şoferului adresa părinţilor săi din centrul cartierului Carmel.

De-a lungul anilor, Haifa se transformase dintr-un mic sat de pescari, aflat la poalele muntelui Carmel, într-un mare centru industrial şi portuar, răspândit pe suprafeţe întinse care înconjurau muntele din toate direcţiile. Pentru a ajunge la Carmel, taxiul trebuia să escaladeze muntele, luând în viteză virajele şoselei ce ducea spre platou. Când ajunseră sus, David îl rugă pe şofer să oprească. Din locul în care se aflau se deschidea o panoramă care îţi tăia răsuflarea, o mare de lumini albe, galbene, roşii şi verzi, care porneau de pe versanţii muntelui şi se opreau departe, la marginea golfului. În stânga lui David, cam la jumătatea

drumului, se vedea clădirea sacră a sediului central Baha'i, dominând oraşul cu domul său poleit cu aur. Dincolo de golf, clipeau luminile palide ale Acrei, oraşul cu clădiri albe al cruciaţilor. Între cele două aşezări, lucea oglinda netedă a mării, abia tulburată de alunecarea tăcută a vreunui vapor. David îşi aminti de o altă noapte, în urmă cu trei ani, o noapte de vară scăldată în lumina stelelor, ca şi cum cerul şi pământul s-ar fi hotărât să se întreacă în strălucire, sub privirea impasibilă a lunii pline, răsărite din spatele muntelui pentru a polei dalele de marmură italiană ale locurilor sfinte. Oare Rachel mai era încă la Haifa, se întrebă el. Oare venise vreodată aici, ca să admire priveliştea golfului? Cu inima grea, se întoarse şi urcă în taxi.

Părinţii îl aşteptau, şi preţ de vreo oră părea că timpul se oprise. În afara faptului că îmbătrâniseră amândoi vizibil de la ultima lui vizită, era ca şi cum nu ar fi lipsit deloc. Locuinţa nu se compara cu cea pe care o avuseseră la New York, însă se străduiseră să recreeze pe cât posibil atmosfera de acolo. Printre cărţile care îmbrăcau pereţii recunoscu volumele familiare din Talmud, Midrash, Mishnah şi Aggadah, comentariile lui Rashi şi ale lui Maimonides, ca şi exemplarul bibliofil din *Shulchan Arukh*, bunul cel mai de preţ al tatălui său. În semn de respect faţă de învăţăturile *halakhah*, care interziceau expunerea reproducerilor, în casă nu exista nici un tablou, însă tatăl său acceptase să facă o concesie lumii moderne şi pusese la vedere fotografia celebrului său mentor, Moses Epstein, la rândul lui discipol al lui Hirsch. Un petic de zid rămăsese netencuit, în semn de omagiu îndurerat adus Templului Ierusalimului, distrus cu aproape două mii de ani în urmă; părea identic cu peticul din apartamentul lor newyorkez. În clipa în care îl văzu, David îşi înţelese părinţii mai bine decât oricând: nevoia lor mistuitoare de siguranţă, de stabilitate şi ordine într-o lume care în anii aceia părea că o luase razna.

În cinstea sosirii lui, mama pregătise o masă festivă: supă *kneidlach* cu găluşte, *knishes* umplute cu cartofi, ceapă şi ficat tocat, *blintzes* cu dulceaţă de cireşe negre. După atâta timp, în care nu se hrănise cu altceva decât cu fasole şi pâine, David nu îndrăzni să se înfrupte din mâncare aşa cum ar fi dorit. Mama prezida masa cu o gravitate ceremonioasă, asemeni unei preotese într-un templu, servind, umplând din nou farfuriile, insistând pe lângă tată şi fiu să mănânce. Vorbea neîncetat, cuvintele şi frazele curgeau şuvoi, umplând atmosfera din cameră, ca şi cum ar fi vrut să o ferească de o nedefinită linişte rău prevestitoare. Povestea mai ales despre rude şi prieteni, fraţi, surori, mătuşi, unchi şi veri, generaţii în vârstă şi generaţii tinere care pentru ea erau adevărate repere în timp şi spaţiu.

David o asculta cu un sentiment de milă amestecată cu iubire. Maică-sa îşi ascunsese rănile şi vulnerabilitatea sub masca maternităţii, sufocându-l cu dragostea sa şi cerându-i, în schimb, o afecţiune şi un devotament pe care el era incapabil să i le ofere. Mâncarea pe care o servea, părul cărunt, strâns în coc, rochia lungă, înflorată, puţin decolorată, mâinile agile şi nervoase, incapabile să se oprească din mişcare, toate acestea îl înduioşară. Îmbătrâneşte, gândi David, ca şi cum observa pentru prima oară acest lucru, deşi mama îmbătrânea cu fiecare zi din viaţa lui; îşi dădea seama că nu o cunoaşte cu adevărat. Pentru el era o străină, o bătrână care îl îmbia cu *latkes*, o mamă fără copii. Continua să mănânce, să zâmbească, să-i răspundă la întrebări, dar gândurile îi zburau în altă parte. Se gândea la Ishme Adad şi Immeryya, la arab şi la omul pe care-l omorâse cu târnăcopul; nu-i putea dezvălui mamei nimic din ceea ce-l frământa.

Taică-său vorbea puţin şi David simţea că timpul nu reuşise să atenueze ruptura dintre ei. Nu-l întreba nimic despre munca lui, nu se arăta câtuşi de puţin interesat de

ceea ce, pentru David, însemna cel mai mult. Bătrânul şedea pe scaun, ca o marionetă fără sfori, mişcându-şi mâinile ca-n transă. Faţa îi era cenuşie şi brăzdată de riduri, cu ochii adânciţi în orbite, ca şi cum s-ar fi pregătit să părăsească această lume. Undeva acolo se ascundea părintele pe care David şi-l reamintea din copilărie, asemeni inelelor concentrice ale puietului de odinioară din inima unui stejar bătrân; însă David era incapabil să facă legătura, să-şi recunoască tatăl în bătrânul de la masă, să desluşească în trăsăturile acestuia figura tânără pe care şi-o amintea. Bătrânul rabin vorbea despre viaţa nouă pe care o duceau în Eretz Israel, despre pelerinajele la Zidul Plângerii, despre cursurile de *Pirke Aboth* din Haifa. Consacra şi acum câte două ore pe zi studiului Talmudului babilonian, lansându-se apoi în dezbateri teologice cu discipolii săi sau cu colegii de profesorat; restul timpului îl dedica redactării unui comentariu despre *Yad Ha-Chazakah* a lui Maimonides. Preocupat doar de propria sa evoluţie intelectuală, David uitase cu desăvârşire că bătrânul, la rândul său, era de o inteligenţă sclipitoare. Cărţile sale fuseseră publicate de edituri evreieşti de prima mână, ţinuse nenumărate conferinţe, părerile lui erau preţuite de rabini la cel mai înalt nivel.

După masă, când mama trecu în bucătărie, David încerca să canalizeze discuţia spre vechile subiecte, deşi bănuia că face o greşeală.

— Ai citit cartea pe care ţi-am trimis-o anul trecut? întrebă, referindu-se la *Istoricitatea povestirilor patriarhale* de Thompson.

Bătrânul dădu afirmativ din cap.

— Câteva capitole. Ar fi trebuit să ştii că eu nu citesc asemenea cărţi. Cât scepticism, ce interpretări copilăreşti sunt în stare să dea cărţii Domnului!

— Dar sunt oameni de ştiinţă, tată, persoane serioase. Au motive întemeiate să afirme ceea ce afirmă, aşa cum le

ai şi tu pe ale tale. Uneori, *pilpul* pare un joc, dar toate argumentele susţin un ţel precis.

— *Pilpul* este o dezbatere între oameni credincioşi. Cărţile tale nu sunt scrise de rabini, nu fac parte din tradiţia noastră religioasă; sunt lucrările unor *goyim*.

— Există şi *goyim* credincioşi, tată. Şi printre ei sunt mulţi oameni de ştiinţă. Nu am pretenţia să fii de acord cu ceea ce scriu, vreau doar să înţelegi că au ajuns la anumite concluzii prin demersuri ştiinţifice, nu prin lipsă de credinţă sau uneltiri diavoleşti. Şi ei iubesc adevărul, ca şi tine şi mine.

Chipul tatălui oglindea tristeţe şi o oboseală care nu se datora numai trecerii anilor. Era un bărbat scund, cu spatele încovoiat şi un început de chelie, pe care se străduiau să supravieţuiască câteva smocuri de păr alb şi subţire. Purta ochelari cu lentile groase, aproape în egală măsură pentru a-i ascunde ochii de lume şi pentru a-l ajuta să vadă mai bine. Clătină încet din cap.

— David, tu nu iubeşti adevărul. Te iubeşti pe tine însuţi, iubeşti libertatea, iubeşti lumea. Toate astea nu au nici o legătură cu a fi evreu. Am încercat să te fac să pricepi asta, dar – să mă ierte Dumnezeu cel Atotputernic – nu am reuşit. Nu-ţi poţi găsi propriul adevăr distrugându-l pe al altora; îl poţi afla doar prin umilinţă, prin supunere faţă de legile şi tradiţiile strămoşeşti. Crezi că ştii mai multe decât Maimonides? Decât Rashi?

Era vechea dispută şi avea să sfârşească aşa cum se sfârşea întotdeauna. Între cei doi nu exista altceva decât această distanţă, această tăcere nesfârşită, sumbră, pe care cuvintele nu erau niciodată în stare să o umple. Discutau pe un ton din ce în ce mai aprins, fiecare susţinându-şi argumentele, fără să ajungă vreodată la un punct comun. În atitudinea tatălui David vedea doar încăpăţânare şi conservatorism, iar bătrânul, doar spirit anarhic şi îndărătnicie în comportamentul fiului.

Atmosfera devenise incandescentă, când mama lui David, încinsă cu un şorţ vechi, intră în cameră şi îi opri cu voce rugătoare:

— Încetaţi, vă rog să încetaţi. Aaron, mi-ai promis că nu o să discutaţi despre astea. Iar tu, David, eşti oaspetele nostru; acesta nu mai este căminul tău – este al meu şi al tatălui tău. Dacă ai chef de ceartă, du-te în altă parte. Aici nu e sală de seminar, este o casă de evrei cinstiţi. Dacă vrei să mai rămâi la noi, nu mai vorbi despre aceste lucruri.

David ridică privirea şi îi văzu ochii înlăcrimaţi; lacrimi adevărate, pe care el, izolat în universul lui de siguranţă şi inocenţă, nu le putea înţelege. Se ridică şi se duse la bătrână. Părea atât de mica, doar o umbră a celei care îi dăduse viaţă cu mulţi ani în urmă. O îmbrăţişă şi o strânse cu putere la piept şi îşi dădu seama că nu o mai ţinuse aşa din copilărie. Brusc, se simţi obosit, obosit şi secătuit, şi îşi aminti de clipa în care dăduse cu ochii de târnăcopul înfipt în craniul bărbatului care încercase să îl ucidă la Gorganul Mardikh. I se părea că totul se petrecuse cu luni în urmă, la graniţa tulbure dintre trecut şi prezent.

Ar fi vrut să doarmă până târziu, dar maică-sa îl trezi de dimineaţă, cu o bătaie uşoară în uşă. Intră în cameră vizibil îngrijorată; în mână ţinea o telegramă.

— David, a sosit chiar acum. M-am gândit că e ceva important, de aceea te-am trezit. Poate că mai vrei să dormi puţin.

— Nu, mamă, e-n regulă. Mă scol acum. Am multe de făcut, aşa că e mai bine să încep de dimineaţă.

Mama nu zise nimic şi porni înapoi spre uşă. La jumătatea drumului se întoarse şi se aşeză pe marginea patului.

— David, începu ea cu glas şovăitor. În legătură cu ce s-a întâmplat aseară. Îmi pare rău că te-am repezit. Iartă-mă că te-am certat. Nu mai eşti copil; uneori uit asta.

— Nu face nimic, mamă. Ai avut dreptate că mi-ai atras atenţia. Acesta este căminul vostru, unde nu-şi au rostul discuţii prosteşti.

Bătrâna clătină îndurerată din cap.

— Nu David, nu sunt prosteşti. Sunt discuţii serioase despre probleme grave. O ceartă prostească se uită repede. Dar disputele astea cu tata... Mă doare, pentru că vă iubesc pe amândoi. Nu pot ţine partea nimănui, tot ce pot face este să stau deoparte şi să vă privesc ţipând unul la celălalt, jignindu-vă reciproc. Mă simt neajutorată. David, într-o familie nu trebuie să existe asemenea situaţii; atâtea cuvinte grele, răceala asta dintre oameni. Nu ştiu care din voi are dreptate, dar când vă aud certându-vă, am impresia că greşiţi amândoi.

— Mamă, eu...

— Nu, David, ascultă-mă. Trebuie să-ţi spun lucruri pe care nu ţi le-am spus până acum. Tata te iubeşte. Ştiai asta? Este mândru de tine – o, da, foarte mândru. Iar tu îl superi, îl faci să sufere. Nu numai prin ceea ce spui când vă certaţi, ci cu multe alte lucruri mărunte: intri în casă fără să atingi *mezuzah*-ul; nu porţi pălărie nici afară, nici înăuntru, nici măcar o *yarmulka*; nu te rogi, sărbătoreşti Sabatul doar când n-ai încotro, probabil nu ţii seama de *kashrut* atunci când mănânci. David, tu trăieşti ca un *goy*, iar tata crede că într-o bună zi va trebui să dea socoteală lui Dumnezeu pentru asta.

— Dar nu este răspunzător pentru faptele mele. Sunt om în toată firea. Trebuie să-mi găsesc singur drumul în viaţă. *Halakhah* este o cale, nu o temniţă.

Maică-sa îl privi drept în ochi.

— Dragostea pentru tine îl face răspunzător. Ca şi pe mine. Răspunzătoare pentru amândoi, David. Vreau să găseşti un mod de a vă împăca, de a încheia un armistiţiu, înainte de a fi prea târziu. David, a îmbătrânit. Este bolnav. Încearcă să-l înţelegi.

David se alarmă. Tatăl său era bolnav? Nu-i spusese nimeni nimic. De când era bolnav?

Mama dădu din cap şi chipul îi deveni iarăşi cenuşiu şi îngrijorat, ca în seara precedentă.

— E pe moarte, David. Nu are rost să-ţi ascund adevărul, dar te rog să-l păstrezi pentru tine. Nu am spus nimănui altcuiva din familie. Are ciroză. Doctorii de la Blumenthal spun că mai are de trăit cel mult un an. Ştie şi s-a împăcat cu gândul. În lagăr un an părea cât o viaţă întreagă. Dar mai sunt unele lucruri care îl îngrijorează. Mai mult decât orice îl îngrijorează soarta ta. Nu amâna prea mult, David, zise, ridicându-se. Vrea să petreacă puţin timp cu tine.

Nu mai rămânea nimic de spus. *Aroysgeverfoneh Verter*. Vorbe în vânt. Atâtea cuvinte irosite. Se simţi din nou secătuită, stoarsă de cuvinte, de vise, de speranţe. Nu-i rămânea decât să-şi trăiască în continuare viaţa de străină în Eretz Israel. Uşa se deschise şi se închise în urma ei, dar atmosfera din încăpere păstra amintirea apăsătoare a sentimentelor ei intense.

David trase adânc aer în piept, încercând să asimileze ceea ce auzise, să priceapă că tatăl său era pe moarte, că, în curând, nu va mai fi. De câteva ori trecuse el însuşi pe lângă moarte, dar în ultimele zile distanţa se comprimase într-atât, încât aproape o putea atinge, îi simţea parcă duhoarea în nări, aşa că posibilitatea morţii părintelui său căpătă o dimensiune mai reală, dureros de iminentă. Desfăcu plicul cu gesturi maşinale şi scoase telegrama.

Înainte de a pleca din Ierusalim lăsase vorbă să se trimită un telex la Departamentul de Arheologie de la Cambridge, în care anunţa că fusese forţat să părăsească şantierul de săpături din Siria şi că intenţiona să se întoarcă în Anglia peste o săptămână.

Acum ţinea în mână răspunsul. Iar ceea ce conţinea el reprezenta a doua lovitura în cursul aceleiaşi dimineţi.

Primit ştirea plecării. Vom comunica modificarea planului la Roma. Anunţăm cu profund regret eveniment tragic la Cambridge. Michael Greatbatch, Peter Micklejohn, Paul Haushofer, John Gates asasinaţi la începutul săptămânii trecute. Ucigaşul încă liber. Funeralii post-mortem luna viitoare. Rugăm insistent reveniţi în ţară.

Telegrama purta semnătura lui Richard Halstead, şeful departamentului.

David îşi ţinu respiraţia până simţi că îl dor plămânii şi sângele îi pulsează în tâmple. Pe Michael Greatbatch îl cunoştea de aproape zece ani, pe Micklejohn şi pe Gates doar de la începutul verii. Pe Haushofer îl ştia şi îl respecta după reputaţie. Erau cu toţii morţi? Cum de era posibil? Gândurile îi zburară la Cambridge, la zidurile marcate de trecerea timpului şi la porţile masive, răspândind chiar şi peste secole un sentiment de siguranţă. Cine fusese capabil să pătrundă dincolo de acele ziduri pentru a asasina oameni nevinovaţi?

Deodată îşi aminti de Tell Mardikh, de zidurile sale năruite, de porţile dărăpănate şi de bărbatul pe care îl văzuse stând lângă el, cu pumnalul în mână. Era pură coincidenţă sau destinul îi adusese pe el şi pe cei patru faţă în faţă cu o moarte violentă, la interval de numai câteva zile? Trebuia să ia legătura cu Ierusalimul. Dacă între cele două incidente exista vreo legătură, aceasta trebuia identificată şi cercetată fără întârziere.

În timp ce medita, îşi aminti de o altă întâmplare. Se petrecuse în urmă cu opt sau nouă ani, nu era sigur. Un profesor de la Universitatea Ebraică, Yigael Bar-Adon, fusese împuşcat într-o seară în biroul său de către un necunoscut. Se furaseră nişte documente, toate legate de

activitatea de cercetare a profesorului, dar nimeni nu ştia cu certitudine ce anume conţineau, nici care era motivul pentru care fuseseră furate. Bar-Adon fusese un bărbat în jur de cincizeci de ani, căsătorit şi tată a trei copii. Se ocupase cu arheologia. La vremea respectivă, se vehiculase ideea că profesorul lucrase sub acoperire pentru anumite servicii de spionaj; participase deseori la săpături arheologice în regiunile Negev şi Sinai şi vizitase de câteva ori Iordania. În ceea ce-l priveşte, David nu avea nici o dovadă care să confirme *a priori* o asemenea ipoteză. După cum nu avea dovezi nici că Greatbatch sau vreuna dintre celelalte persoane asasinate la Cambridge fusese implicată într-un astfel de angajament. La prima vedere părea extrem de neverosimil. Trebuia să plece la Ierusalim ca să afle adevărul.

Tatăl lui plecase la sinagogă, la slujba de dimineaţă. Făcea parte dintre membrii permanenţi ai *minyan*-ului, un grup de zece bărbaţi fără de care nu se ţinea nici un serviciu divin. De acolo urma să se ducă direct la şcoala la care preda, pentru a se întoarce abia pe înserat. David încerca un sentiment bizar de frustrare, pentru că nu fusese invitat să-şi însoţească tatăl la *shul*. Poate că se va oferi chiar el, după ce se va întoarce de la Ierusalim. Ar fi un prim pas spre împăcare.

După micul dejun îi explică mamei că trebuia să plece la Ierusalim pentru câteva zile, dar că se va strădui să fie acasă vineri seara pentru a petrece Sabatul împreună. Împacheta câteva lucruri într-o geantă de voiaj, apoi aşteptă să se facă ora unsprezece. La Cambridge era acum ora nouă şi, cu puţin noroc, îl putea prinde pe Halstead la birou. Formă numărul direct al centralei telefonice de la universitate, de unde i se făcu legătura la secretariatul departamentului. Câteva clipe mai târziu auzi vocea uşor tărăgănata a lui Halstead, care însă ascundea rezerve nebănuite de energie.

— Bună ziua, Halstead la telefon. Cu cine vorbesc?

— Domnul profesor Halstead? Sunt David Rosen. Vă sun de la Haifa. Tocmai am primit telegrama dumneavoastră.

— A, da, David. Ce mai faci? Ai primit telegrama? Mă bucur, abia ieri ţi-am expediat-o. Sper că ţi-e clar conţinutul.

— Da, foarte clar. Nu prea ştiu ce să spun. Mă refer la asasinat.

Preţ de câteva clipe la capătul celălalt al firului se aşternu tăcerea. Apoi Halstead relua convorbirea. Vocea i se schimbase, era mai monotonă şi seacă.

— Mda, asasinatul. Urâtă treabă. Foarte urâtă.

— Dacă se poate, aş vrea să aflu amănunte.

— Da, desigur. De fapt, nu e cine ştie ce de spus. Nu ştim prea multe.

În câteva cuvinte Halstead îl puse la curent cu cele întâmplate: descoperirea cadavrelor în apartamentul lui Greatbatch, ancheta poliţiei care până atunci nu dusese la nici un rezultat, lipsa indiciilor sau a mobilului. Nimeni nu observase vreo persoană străină suspectă intrând sau ieşind din clădirea Bodley. La ora la care se bănuia că se comisese asasinatul prin curtea colegiului treceau o mulţime de oameni care-şi scurtau astfel drumul de la serviciu spre casă. Fusese interogat fiecare membru al departamentului, dar deocamdată poliţia nu avea nici un fir sau dacă da, păstra secretul.

— A dispărut ceva? Documente, dosare, ceva de genul acesta?

Halstead nu-i răspunse imediat. David şi-l imagina la capătul celălalt al firului: înalt şi slab, cu sprâncene stufoase şi o claie de păr cărunt, pe care o tundea o dată pe an şi o pieptăna de două ori pe săptămână.

— Cum de ai ghicit? Da, credem că s-au furat nişte documente. Fiind vorba de examinarea lui Gates, pe masă se găseau, probabil, notiţe şi exemplare din disertaţia lui.

Când s-au descoperit corpurile, masa era goală ca-n palmă, ca să mă exprim aşa. Nu tu disertaţie, nu tu dosare, notiţe, nimic. Doar sânge. Păcat de masa aceea superbă. Poate că ai văzut-o şi tu. După câteva minute de tăcere, David auzi din nou vocea, parcă şi mai schimbată. Scuză-mă. Te rog să mă ierţi. Afacerea asta mi-a zdruncinat serios nervii. L-am cunoscut foarte bine pe Greatbatch; am fost prieteni apropiaţi de ani de zile. Sunt extrem de afectat.

— Înţeleg. Nu este nevoie să vă scuzaţi. Dar apartamentul lui Gates? Au intrat şi acolo? S-a furat ceva?

— Nu, cred că nu. Fireşte, a fost percheziţionat de poliţie, dar nu am auzit să fi dispărut ceva. De ce întrebi?

— Păi, dacă pornim de la ideea că însemnările şi disertaţia lui Gates au constituit mobilul asasinatului, ajungem la concluzia că ucigaşul era interesat de ceva anume din lucrările lui. În acest caz, este foarte posibil să fi luat ceva şi din apartamentul lui Gates. Bineînţeles, în cazul în care nu pusese deja mâna pe ceea ce dorea.

— Hm... da. Înţeleg ce vrei să spui. Noi am crezut că documentele dispărute au constituit mobilul, dar deştepţii de poliţişti ne-au contrazis. Se întâmplă ca spiritele să se mai încingă din cauza vreunei lucrări, dar oamenii de ştiinţă nu ajung până acolo încât să se omoare pentru asta. Şi nu cred că altcineva ar fi fost interesat de o disertaţie ca aceea. Dacă Gates s-ar fi ocupat de fizica nucleară sau ar fi descoperit vreo nouă sursă de energie, sau altceva asemănător, ceva cu posibilitate de aplicaţie economică sau militară, aş mai înţelege. Poliţia crede că e vorba de un nebun care încearcă să atragă atenţia asupra sa. Nu s-a publicat nimic în presă tocmai în speranţa că ucigaşul va ieşi din ascunzătoare şi va trimite o scrisoare deschisă ziarelor sau ceva asemănător.

— Sau va mai omorî pe cineva?

Halstead trase adânc aer în piept.

— Da, exista şi riscul acesta. În orice caz, nu cred că a avut vreun motiv. Vreau să spun, un motiv raţional. Doar dacă...

Urmă o nouă pauză. Linia păcăni de două ori, apoi se lăsă tăcerea.

— David, continuă Halstead, tu cunoşti Israelul şi regiunea de care era interesat Gates. E posibil să fi descoperit din întâmplare ceva... ceva care să prezinte interes deosebit? Ceva care să-i fi alertat pe cei de la serviciile secrete?

Era un motiv plauzibil. David ştia că, în cursul cercetărilor sale, Gates ajunsese până la Sinai, de-a lungul strâmtorii Tirana şi a Golfului Aqaba. Era o zonă cu un statut special, iar Gates fusese de felul lui cam naiv.

— Da, se poate. Dar mi se pare neverosimil. Dacă doriţi, pot să mă interesez. Plec azi la Ierusalim. Am acolo nişte cunoştinţe care mă pot ajuta. Neoficial, bineînţeles.

— Înţeleg.

Linia pocni din nou şi vocea lui Halstead se auzi mai slab. Abia de desluşi cuvintele care urmară.

— Poţi veni la înmormântare?

— Da, sper că da.

— Bine, o să te anunţ când vom stabili data exactă. Mai bine închidem, legătura e infectă. Mulţumesc că m-ai sunat.

— Şi eu vă mulţumesc, domnule profesor. Ţinem legătura.

Halstead închise. Se auzi un clinchet, apoi legătura se întrerupse. David puse receptorul în furcă şi merse să-şi ia bagajul. Dacă se grăbea, în mai puţin de două ore putea ajunge la Ierusalim.

8

Închirie o maşină şi părăsi oraşul prin partea de nord-est a Carmelului. În urma lui, Haifa dispărea treptat, estompata de perdeaua groasă de pulbere albă care se ridica deasupra fabricii de ciment de la Nesher. În oglinda retrovizoare nu mai vedea nimic, doar praful lăptos, ca un imens nor de gheaţă.

Ajunse la Ierusalim cu puţin înainte de ora două. Trecuseră câţiva ani de când nu mai văzuse oraşul la lumina zilei, dar de cum puse piciorul pe străzile Cetăţii vechi se simţi cuprins de un amestec de bucurie şi dezgust Nu voia să meargă direct la biroul lui Scholem. Ierusalimul avea şi altceva de arătat, nu doar podeaua goală de ciment din odăiţa aceea cu pereţi cenuşii.

Oraşul era aidoma altor locuri sfinte pe care le vizitase: evlavia se îngemăna cu mercantilismul cel mai de jos, adoraţia bătea palma cu lumea afacerilor. Peste tot se vindea pământ şi apă din Ţara Sfântă, pământ pentru răsaduri şi apă pentru ostoirea unei sete nepământene. Mătănii şi crucifixuri se întovărăşeau pios cu picturi reprezentând Moscheea Aqsa, alături de *tallit*-uri şi *tefillin*-uri. Biblii şi Coranuri, breviare şi Haggadah-uri se înşiruiau în vitrinele vechilor magazine pe toată Via Dolorosa şi mai departe. Fragmente din crucea originală, cuiele de la mâinile şi picioarele lui Iisus, fire de păr din coada lui Buraq, animalul pe care călărise Profetul de la Mecca la Ierusalim, bucăţi de piatră din zidurile templului lui Irod – toată fiinţa oraşului era pusă la mezat, asemeni

unui trup de târfă, iar curioşii continuau să sosească, în căutare de noi şi noi relicve.

David simţea apăsarea unei prezenţe, a unei neconcordanţe în timp a secolelor de credinţă şi valuri de ipocrizie învăluindu-l din toate părţile. Mergea croindu-şi drum prin mulţime. Bătrâni cocârjaţi, cu feţe marcate de trecerea timpului, şedeau în intrânduri dărăpănate, amintindu-şi de vremurile când oraşul se aflase sub ocupaţie turcă. Regrete? Nepăsare? Se schimbase totul şi avea să se mai schimbe. Străduţele întortocheate şi bazarurile cu antichităţi nu se goleau niciodată de mulţimea fremătândă. David era purtat de gloată, asemenea unei plute în derivă pe mare.

Brusc se simţi copleşit de un sentiment de singurătate, amar, rece şi înfricoşător. Trăise atâtea săptămâni singur la Tell Mardikh, preocupat doar de propriile sale gânduri, stări de spirit, de propria-i existenţă, fără a avea cu cine să schimbe o vorbă, în afară de arab, şi cu acela doar arareori. Arabul murise şi îl lăsase singur pe movilă, să-l înfrunte pe asasinul pe care, în final, îl doborâse.

Acum se pomenise deodată în inima unui mare oraş, zgomotos şi supraaglomerat, înconjurat de figuri obosite şi mohorâte, de siluete care alergau încolo şi încoace sau, pur şi simplu, stăteau pe loc. Inima îi spunea că printre ele există un chip, o pereche de mâini care îl căutau pe el. Se clătină şi se sprijini de un zid, cuprins de o ameţeală trecătoare. Nimeni nu se opri, nimeni nu se sinchisi măcar să se uite la el. Era ca şi invizibil, ori prea neînsemnat, o fărâmă pierdută printre atâtea alte fragmente. În gură simţea un gust amar şi îl durea gâtul.

Rămase acolo multă vreme, simţind cum se scurge clipă după clipă, apoi minut după minut. Era tot singur în marea aceea de oameni care împânzeau strada. Într-un târziu, simţi că începe să se dezmeticească, mintea i se limpezi, deşi gâtul continua să-l doară, şi îşi simţea picioarele şi

braţele secătuite de putere. În cele din urmă, tensiunea şi agitaţia reuşiseră să îl doboare. Inspiră adânc, privi în jur şi porni din nou la drum; avea nevoie de un somn bun şi cel puţin de o zi de odihnă. Însă nu ştia că nu va avea parte de nici una din ele.

Scholem îl primi imediat. Părea mai obosit şi mai cărunt decât cu o zi în urmă, iar în biroul micuţ era neobişnuit de frig. Lângă o *Magen David* de pe perete, David observă o fotografie reprezentând un bătrân înveşmântat în portul hasidic. Geamul care acoperea fotografia reflecta razele soarelui de după-amiază, învăluind într-o aură sclipitoare silueta aşezată.

— *Shalom*, domnule profesor Rosen. Aşa de curând? Credeam că sunteţi la Haifa. Se pare că Ierusalimul vă atrage mai mult. Vă rog, luaţi loc.

David se aşeză, fără să-i răspundă. Scaunul era tare: simţea răceala metalului prin pânza subţire a pantalonului. Începu să explice cu glas scăzut ce anume îl adusese în oraş. Chiar şi în timp ce povestea totul părea neverosimil. Cu siguranţă că erau extrem de rare cazurile în care un cercetător era asasinat fără un motiv politic sau religios evident, dar existau totuşi precedente. Se cunoşteau situaţii în care unii studenţi picaţi la examen puseseră mâna pe armă doar ca să se răzbune. Tot aşa de sigur era că nu se mai pomenise ca două incidente de acest fel să implice arheologi specializaţi în istoria Orientului Mijlociu, deşi regiunea era vestită pentru situaţia sa politică instabilă şi pentru proliferarea terorismului şi a fanatismului; era o zona în care astfel de coincidenţe nu mai mirau pe nimeni. Şi totuşi, Scholem nu scoase nici o vorbă, nu încercă nici să-l îmboldească, nici să-l întrerupă, până ce David nu termină ce avea de spus. Poate că după atâţia ani de meserie nu-l mai mira sau nu-l mai captiva nimic. Crucea, cuiele sau coroana de spini nu mai reprezentau pentru el

altceva decât lemn, metal şi vegetaţie uscată. După ce încheie, David îl privi, aşteptând reacţia.

Trecură câteva clipe de tăcere. Chipul lui Scholem nu trăda nici nerăbdare, nici amuzament. Ramase imperturbabil, ca o mască. Dobândise de multă vreme iscusinţa de a nu-şi trăda sentimentele.

— Asta-i tot?

David încuviinţă din cap. Oare ceea ce povestise fusese chiar atât de banal, de lipsit de importanţa?

— Interesant. Dar de ce-mi povesteşti tocmai mie? Este treaba poliţiei britanice, nu-i aşa?

— Mă gândeam că, poate, ştiţi ceva despre Bar-Adon. Nu a fost ucis din invidie pentru munca lui ştiinţifica. Sau pentru că a fost spion. În privinţa asta pun mâna în foc. Domnule colonel Scholem, noi ne anihilăm adversarii cu argumente verbale. Numai oamenii dumneavoastră trec cu adevărat la fapte. Aceasta trebuie să fie explicaţia morţii lui Bar-Adon. Poate şi a morţii lui John Gates. Nu vom găsi răspunsul la Cambridge sau în Sinai, ori în oricare alt loc prin care a trecut Gates vara trecuta. El se află aici, la Ierusalim, poate chiar în acest birou.

— Nu, domnule profesor. Mă îndoiesc. Cu siguranţă nu în acest birou. Nu ştiu nimic despre Gates. Îmi amintesc foarte vag de uciderea lui Bar-Adon. Vă asigur că nici unul dintre ei nu a avut nimic comun cu activitatea noastră de aici.

— Cum puteţi fi atât de sigur? Poate că un alt departament, un alt organ de control...

Scholem tăcea, cu bărbia sprijinită în palmă, frecându-şi cu vârful degetelor barba crescută.

— Da, este posibil. Dar între pereţii aceştia lucrurile ies imediat la lumină. Zvonurile circulă. Eu nu am auzit nici unul. Nu am auzit vreodată pomenindu-se de numele lui Bar-Adon. Noi nu am deschis nici o anchetă.

— Poate că există totuşi un dosar. N-aţi putea verifica, cel puţin?

O rază de lumină se furişă pe fereastra meschina din spatele lui Scholem, estompată de fasciculul unei lanterne cu bateria uzată. Prin geamul murdar David zări un petic de cer. Era de un roşu stins, sidefiu şi translucid, ca interiorul unei scoici. Scholem medita, bătând distrat darabana cu degetele pe tăblia uzată a mesei. Îşi împreuna mâinile cu un oftat şi începu să-şi ronţăie, preocupat, unghiile.

— De ce vrei să ştii? De ce este atât de important pentru dumneata?

David îl privi fix, coborî ochii pe degetele fine, apoi pe vraful de hârtii de pe birou.

— Nu ştiu. Nu mă simt împăcat, am nevoie de lămuriri. Trebuie să existe o explicaţie.

Scholem oftă din nou.

— Bine, zise în cele din urmă. S-ar putea să existe ceva. Să văd ce pot afla. E posibil să dureze ceva timp. Poţi să aştepţi?

David dădu din cap afirmativ.

— În regulă. Aşteaptă aici. O să rog pe cineva să-ţi aducă nişte cafea şi ceva de mâncare. Voi face tot ce pot.

David ar fi vrut să întrebe dacă nu putea aştepta în altă parte, dar i se păru inoportun, aşa că tăcu. Scholem lipsi multă vreme şi, pe măsură ce se însera, în cameră se făcea din ce în ce mai frig. O fată îi aduse cafea şi lipie umplută cu *falafel*. Fata era tânără şi drăguţă, cu un surâs cald, dar nu răspunse tentativelor lui David de a intra în vorbă. Îşi dădu seama că, în acest loc, nu avea absolut nici un statut; era un simplu vizitator ori informator, dacă nu chiar suspect – atâta tot. Trecu o oră fără ca Scholem să-şi facă apariţia. Scaunul era neconfortabil, mâinile şi picioarele îi îngheţaseră, dar continuă să aştepte ţintuit locului, neştiind ce să facă în absenţa celuilalt. Mai trecu o jumătate de oră.

Uşa se deschise şi Scholem intră în cameră, neînsoţit. În mâna dreaptă ţinea câteva dosare subţiri, legate în piele, în stânga avea o cheie. Îi surise lui David şi se duse la masa de scris.

— E frig aici. Trebuia să dai drumul la radiator. Întinse mâna şi răsuci un comutator de pe peretele din spate. Dar David nu simţea nici o adiere de căldură; auzea doar zumzetul uniform al instalaţiei. E aşa cum am bănuit. Din evidenţele noastre reiese că domnul Gates a fost aici, în Sinai, dar toate actele sunt în regulă. Din câte ştiu, nu a încălcat nici o lege, nici a noastră, nici a egiptenilor. Fireşte putem cere informaţii suplimentare de la Cairo. Vă anunţ, dacă aflam ceva – dar, sincer să fiu, mă cam îndoiesc.

Domnule profesor, Bar-Adon nu era ca dumneavoastră. L-am abordat de multe ori. A refuzat să colaboreze. Am aici, în dosar, câteva scrisori din care reiese clar care era poziţia lui. Nu vi le arăt, ca să nu vă necăjesc. Shin Bet a deschis o anchetă în legătură cu moartea lui, dar nu a obţinut nici un rezultat – absolut nici unul. Vă asigur că anchetele, atât cea a poliţiei, cât şi cea iniţiată de Shin Bet au fost foarte laborioase. Nu s-a descoperit nici un indiciu, nici un suspect serios, nici un motiv plauzibil. Poliţia nu a închis cazul şi nici nu speră să-l închidă prea curând. Îţi pierzi timpul, profesore.

David se foi pe scaun. Piciorul stâng îi amorţise şi-şi simţea gâtul uscat.

— Aş putea vedea dosarul?

Scholem clătină din cap.

— Îmi pare rău, nu. Pentru asta ar trebui o aprobare specială. Dacă insişti şi crezi că este absolut necesar, bănuiesc că s-ar putea aranja să o obţii. Dar te asigur că ţi-ai irosi timpul degeaba. Nu există nimic. Dacă am fi aflat ceva, cât de neînsemnat, ţi-aş fi spus. Dumneata nu contezi, profesore. Eşti o picătură într-un ocean. Dar contează conexiunile şi incidentele de felul ăsta. Eu îmi fac

meseria. Caut corelaţii, îmbin piesele separate până obţin un ansamblu coerent. Dumneata nu ai decât câteva piese din diferite puzzle-uri; nu există un desen, un model, ci doar asemănări forţate. Du-te acasă, întoarce-te la bibliotecile şi la cărţile dumitale.

David simţi cum îl cuprinde o furie neobişnuită.

— Şi dacă vor veni iarăşi după mine? Dacă imediat ce ies de aici, cad în braţele altui asasin înarmat cu un pistol sau un cuţit? O iau de la capăt – îl omor şi-i las pe oamenii dumitale să cureţe mizeria?

Se ridică. În picioare simţea furnicături, ca şi cum cineva l-ar fi înţepat cu mii de ace, şi o senzaţie de frig usturător.

Scholem îl privi cu tristeţe, ca un părinte dezamăgit de fiu. David îşi zise că tatăl lui probabil ajunsese acasă. Ar fi trebuit să stea acasă ca să îl întâmpine.

Strânse repede mâna lui Scholem şi se grăbi spre uşă. Un soldat de gardă îl aştepta ca să îl conducă la ieşire. Pe coridor era frig. Ieşi în întuneric, pe strada măturată de un vânt tăios.

Cinci minute mai târziu, David îi telefonă lui Abraham Steinhardt, profesor la Universitatea Ebraică, pe care îl întâlnise de mai multe ori, cu prilejul unor conferinţe. Steinhardt fusese coleg cu Bar-Adon. Nu mică îi fu mirarea când bătrânul îi spuse că îşi aducea aminte de el şi că era dispus să se întâlnească în aceeaşi seară.

— Ascultă, murmură Steinhardt cu buzele practic lipite de receptor. Nu veni aici. E o dezordine de nedescris. Nu primesc niciodată pe nimeni aici, nici pe propriii mei copii. Mi-e foame şi cred că şi dumitale. Ne întâlnim la Fink, mâncăm ceva, bem un pahar şi stăm de vorbă. Bănuiesc că asta doreşti: să discutăm. La restaurantul lui Fink, la ora opt.

David ajunse la micul restaurant de pe calea Regele George cu puţin înainte de opt, dar Steinhardt îl aştepta

deja. Îl recunoscu îndată: păr argintiu, căzut pe umeri, barbă dezordonată, înspicată cu fire negre, pe care o aranja o dată pe an, de sărbătoarea de Yom Kippur, o jachetă şi pantaloni cu câteva numere mai mari. Chiar şi într-un restaurant frecventat de destui indivizi excentrici, bătrânul ieşea în evidenţă. Spre surprinderea lui David, Steinhardt dovedi că într-adevăr îşi aminteşte de el, făcându-i semn cu mâna, strigându-l cu glas tare şi invitându-l la masă. Nici nu apucă bine să se aşeze că bătrânul începu să vorbească în engleza lui extrem de corectă, dar marcată de un accent puternic.

— Am făcut deja comanda, ca să nu pierdem timpul cu alegerea meniului. La vârsta mea timpul este preţios. Ai apărut ca din senin, David Rosen. Un simplu telefon: „*Shalom, ma shlom-kha*, sunt Rosen şi mă aflu la Ierusalim.” Credeam că eşti la Tell Mardikh.

Chiar dacă e bătrân are încă o minte sclipitoare, gândi David.

— De unde ştiaţi?

— Ha! Bineînţeles că ştiam. Am auzit cu toţii de descoperirea arhivei, apoi am auzit că te-au găsit la Londra sau nu mai ştiu unde şi te-au târât acolo. Trebuie să te cauţi la cap. Iarna, într-un loc ca acela! Când ai fi putut foarte bine să stai la căldurică, într-o bibliotecă citind texte vechi sau scriind articole pe care nu le va citi nimeni. Rosen, eşti cumva masochist?

— Eram la Cambridge. M-am dus la Cambridge în concediu.

Steinhardt se strâmbă.

— Cu atât mai rău, izbucni. Cambridge e un loc încântător. Civilizat. Am petrecut şi eu un concediu acolo, acum şapte ani. M-am dus să bat mingea şi am căzut în fluviu. Cum îi zice? Cam. Cât a fost vara de lungă am băut duminică de duminică ceai cu lapte la Grantchester. Şi m-am îndrăgostit de o bibliotecară fermecătoare din Sala

Manuscriselor. Ştii unde este, se urcă cu liftul. Închipuie-ţi, să păţesc aşa ceva la vârsta mea. Bineînţeles că era măritată: aşa se întâmplă întotdeauna.

— Ce, cu bibliotecarele? întrebă David, curios să vadă unde va duce această conversaţie.

— Nu, fireşte că nu, majoritatea sunt nişte scorpii. Nici nu-i de mirare. Mă refeream la femeile tinere şi drăguţe. Întotdeauna există un soţ în spatele lor. Sau, mai nou, un prieten. Brusc, schimbă subiectul. Ce vrei să bei? Adon Atik? Ok, vine. Se întoarse spre un chelner care tocmai trecea pe acolo. *Meltzar, ha-yayin, b'vakasha*. Apoi, fără să-i lase acestuia prilej să spună ceva, se întoarse din nou spre David. Cumplită limbă. Doar puţini o vorbesc corect, noi cei mai bătrâni ne facem de râs.

David asculta mirat aceste vorbe rostite de una dintre cele mai renumite somităţi în cercetarea textelor antice ebraice. Steinhardt ridică mâna, ca şi cum ar fi dorit să alunge gândul nerostit de David.

— Nu, nu e nevoie să o spui, s-a mai spus de destule ori. Cum de nu suporta Abraham Steinhardt ebraica? Ha! Bineînţeles că nu o suport. Am fost educat ca să o citesc, nu să comand vin folosindu-mă de ea.

Chiar în clipa în care rosti acestea, chelnerul se apropie, aducând o sticlă de vin. O desfăcu şi o aşeză pe masă. Steinhardt ridică din umeri.

— Nu locuiesc într-un palat, acesta-i vin din Israel, iar viaţa-i scurtă. *L'hayim*.

În spatele barului cineva dădu drumul mai tare la radio. Programul muzical fusese întrerupt de un comunicat special. Toată lumea tăcu ca la un semnal. În Israel urmărirea buletinelor de ştiri de la radio şi televizor semăna cu un ritual: toată lumea le asculta cu sfinţenie. Jumătate dintre bărbaţii din restaurant erau militari, cu grade diferite, cadre active sau rezervişti şi, în caz de urgenţă, radioul era

acela care lansa primul avertisment privind o eventuală concentrare. Crainicul îşi drese vocea şi dădu citire textului:

„Am întrerupt concertul de la Sala Mann, pentru transmiterea unui comunicat extraordinar. Ministrul de externe, Yitzhak Avi-Zohar a dat publicităţii următorul anunţ special: Domnul Mas'ud al-Hashimi, noul preşedinte al Siriei, care a fost numit în funcţie la 14 septembrie, în urma destituirii lui Hafiz Asad, a încheiat convorbirile cu reprezentanţii guvernului israelian. Discuţiile au fost precedate de negocieri intermediate de Ambasada Statelor Unite la Damasc şi de intervenţia personală a preşedintelui Statelor Unite. În numele său personal şi al guvernului pe care îl conduce, domnul al-Hashimi şi-a exprimat acordul de a participa la tratativele la nivel înalt cu prim-ministrul israelian şi cu membrii Cabinetului. Începând cu ora 9:00 ieri seara, Siria recunoaşte în mod oficial existenţa statului Israel. Cele două state nu se mai afla în stare de război nedeclarat, urmând să se ia măsuri imediate în vederea semnării acordului de pace în cursul primăverii viitoare.

Nu dispunem încă de amănunte privind condiţiile exacte ale încheierii acordului propus, dar se pare că Siria nu a formulat pretenţii care să pună în pericol securitatea Israelului sau a graniţelor sale. Condiţiile provizorii ale acordului par să fie rezonabile şi probabil că vor fi acceptate de țara noastră.

Vom reveni cu alte informaţii pe parcurs. În cursul serii intenţionăm să invităm în studio câţiva membri ai guvernului şi comentatori politici. La ora 9:30, prim-ministrul va acorda

un interviu, în legătură cu acordul propus, lui Absalon Agam de la Televiziunea Naţională. Până atunci reluăm transmisiunea concertului Filarmonicii Israeliene de la Sala Mare din Tel Aviv...”

În restaurant nu se auzea nici un sunet. Muzica reveni, apoi şeful de sală dădu radioul mai încet. Ca la un semnal, toată lumea începu să discute aprins. Nimănui nu-i venea să creadă ceea ce auzise. Dintre toate statele, tocmai Siria! David se uită la Abraham Steinhardt. Ridică paharul pentru a doua oară.

— Cred că toastul tău este mai potrivit decât oricând, Abraham. *L’hayim*.

Nu apucară să bea mai mult de o înghiţitură când li se aduse supa. Tot supă de găină cu găluşte. David trase aer în piept şi în sinea lui îşi imploră stomacul să îl ierte.

În timpul mesei discutară pe îndelete, întrerupându-se din când în când pentru a-şi umple din nou paharele cu vin roşu, sec. Vorbiră despre săpături, despre ultimele descoperiri de la Tell Mardikh, despre prieteni şi adversari comuni. Steinhardt nu mai făcu nici o aluzie la neaşteptata apariţie a lui David în Ierusalim; subiectul părea să-i fi ieşit complet din minte. La sfârşitul mesei li se servi câte un păhărel de Calvados: sticla era păstrată la bucătărie, special pentru Steinhardt. Sosise momentul să aducă vorba despre Bar-Adon. David îşi drese glasul.

— La Cambridge am dat peste câteva cărţi scrise de Yigael Bar-Adon. Studiul despre moabiţi şi articolele referitoare la amoriţi, publicate după moartea lui. Mi se par lucrări foarte bune, dar cam incomplete. Ce tragedie că a fost ucis înainte de a-şi putea desăvârşi opera.

Steinhardt dădu din cap puţin ameţit de atâta vin şi, pe deasupra, de păhărelul de coniac.

— Bar-Adon a fost un om de treabă. Îmi plăcea. Nu era prost – nu pot să-i sufăr pe proşti. A fost un bărbat straşnic şi scria foarte bine, chiar şi în ebraică. Apoi, în al doilea *aliyah*, au venit oamenii lui în Israel. Asta s-a întâmplat de mult.

— Ştii cu ce se ocupa înainte de a fi asasinat? Despre ce erau lucrările care au dispărut? întrebă David.

Steinhardt îi aruncă o privire şireată. Coniacul îl ameţise, dar nu-i tulburase câtuşi de puţin mintea.

— Acum e clar de ce a apărut David Rosen la Ierusalim în extrasezon şi de ce l-a căutat pe vechiul lui amic. Vrei informaţii. Ofta. David, am aflat de Greatbatch şi de ceilalţi. Multe lucruri au legătură între ele. Am urmat şi eu acelaşi raţionament ca şi tine, David, dar nu am ajuns la nici o concluzie. Tot nu-mi dau seama care a fost mobilul asasinatului.

— Eu cred că lucrările.

Steinhardt dădu din cap cu un aer grav.

— Da, desigur, asta e evident. Poliţiştii sunt idioţi. Am auzit că, după părerea lor, lucrările nu au nici o importanţă. Treaba asta nu a fost făcută de un dezaxat; s-a lucrat curat şi eficient, ca şi în cazul uciderii lui Yigael.

— Ce vrei să spui?

— Nu ştii? Nu, n-ai avut de unde afla. Au fost împuşcaţi toţi în cap, cu o armă de calibru mic, cu amortizor, un singur glonte de fiecare.

Acum legătura era mai plauzibilă, mai evidentă. David deveni agitat, trebuia să afle ce era cu lucrările. Ce anume ştia Steinhardt?

— Apropo de lucrările lui Bar-Adon. Ştii cumva despre ce era vorba în ele?

Bătrânul se încruntă, sesizând nerăbdarea din vocea lui David.

— Te rog, stai locului, calmează-te. Se vede că ai trecut printr-o perioadă stresantă. De ce ţii morţiş să afli ce e cu

lucrările lui Yigael? De ce nu te adresezi poliţiei, de ce nu îi rogi pe ei să se ocupe de asta?

— Nu-ţi pot explica. Îmi pare rău. Aş vrea, dar nu se poate. E mai bine să nu ştii.

Steinhardt se încruntă din nou. Tineretul se dădea în vânt după secrete, după misterele vieţii. Aici, în Israel, existau prea multe secrete. Şoapte, şoapte, şoapte – toată lumea îţi vorbea la ureche. Era un viciu naţional. „Ai auzit ce se întâmplă, de fapt, în Liban?”, „Ştii adevărul despre tranzacţiile din Cisiordania?” Care era secretul lui Rosen? De ce se temea atât de tare?

Tăcură mult timp. David îşi dădu seama că fusese prea insistent şi, poate, ratase definitiv ocazia. Poate că ar fi fost mai bine să-i mărturisească adevărul lui Steinhardt. În cele din urmă, bătrânul reînnodă firul conversaţiei.

— Răspunsul este că nu ştiu. Nu ştie nimeni ce conţineau acele hârtii. După cum îţi spuneam, Yigael a fost un om de treabă, dar cam secretos, ca şi tine. Nu ştiu altceva decât că erau nişte notiţe legate de ultimele lui cercetări. Atâta lucru ştii sau ai ghicit şi tu. Şi-acum mă întrebi din nou despre ce cercetări este vorba? Ei bine, uite ce pot să-ţi spun. Încerca să localizeze anumite aşezări la care se face referire în scrierile antice, dar despre care nu se ştie exact unde se aflau. Era preocupat mai ales de aşezările biblice neidentificate, ca Masrekah, Enam şi Gittaim. După mine, e preferabil să alegi un loc, să începi să sapi şi să aştepţi să dai peste ceva care te poate ajuta să-l identifici. Dar cred că el urmărea ceva. Chiar înainte de a fi ucis mi-a spus că făcuse o descoperire importantă legată de amplasarea unei aşezări pe nume Iram. Nu e pomenită în Biblie. Am impresia că numele apare în Coran: *Iram dhat al-’imad*, Iram, cetatea coloanelor înalte. Nu mi-a dezvăluit ce anume descoperise – ţi-am spus că era cam secretos. Cred că a dat de un fir, dar altceva nu-ţi pot

spune, pentru că nu ştiu. Şi aş fi foarte surprins dacă ar avea vreo legătură cu moartea lui.

— Am auzit de Iram. Denumirea asta, sau ceva asemănător, apare într-unul din textele descoperite la Ebla, împreuna cu altele menţionate în Coran: Shamutu şi Ad, mi se pare. Mai lucra şi la altceva? S-a deplasat în vreun loc... să zicem, critic? Cum ar fi zonele de frontieră?

— Bineînţeles, mergea frecvent în asemenea locuri. Cu câteva luni mai devreme fusese la Negev şi în Sinai şi am impresia că făcuse o scurta excursie la graniţa iordaniană. Nu e ceva ieşit din comun.

— Nu, într-adevăr.

Rămânea totuşi explicaţia cea mai plauzibilă.

Steinhardt ceru încă un rând de Calvados şi atmosfera se destinse. Conversaţia alunecă spre alte subiecte – cărţi, muzică, viaţa în America, o ţară pe care Steinhardt o iubea pentru un singur lucru – *bagel* şi *lox*. Echivalentul israelian era *khaloshes*, o mâncare proastă, numai bună de aruncat. Fusese în America o singură dată şi nimic nu-l putea convinge să se mai aventureze acolo încă o dată. Ceea ce văzuse îi ridicase prea mult tensiunea arterială. Dar acele *bagel!*

Părăsiră restaurantul la miezul nopţii. David pretinse că are o cameră rezervată la Hotelul Regele David. Steinhardt mormăi un „Americanii ăştia bogaţi!” şi-i strânse mâna la despărţire. Dorea să se întoarcă acasă pe jos. Ura maşinile încă din copilărie, când un bolid dăduse peste iepuraşul lui preferat, ucigându-l. David încercă să şi-l imagineze pe Abraham Steinhardt cu iepuraşul în braţe, dar nu reuşi. Îşi luă la revedere, apoi opri un taxi. Ostenit, îi ceru şoferului să-l duca la Hotelul Regele David.

9

A doua zi dimineaţă David se trezi târziu. Patul era confortabil, în cameră era cald, avea o durere de cap îngrozitoare din cauza vinului şi a coniacului băute cu o seară înainte, iar conducerea hotelului nu-i deranjase odihna. Somnul îi făcuse bine. Răul din ziua precedentă nu mai reveni şi se simţea mai în apele lui, mai sigur pe ceea ce avea de făcut. Făcu repede un duş, se îmbrăcă şi comanda micul dejun în cameră. În timp ce mânca, rugă centralista hotelului să-i facă legătura cu Cambridge-ul. Convorbirea avea să-i încarce substanţial nota de plată, dar economisea timp preţios.

De data aceasta, dură mai mult până dădu de Halstead, iar când, în sfârşit, îi răspunse, glasul părea neobişnuit de obosit

— Halstead la telefon.

— Bună ziua, domnule profesor, tot David Rosen vă deranjează. Sunt la Ierusalim. Am sosit ieri ca să fac investigaţiile de care vă spuneam.

Linia pocni şi glasul lui Halstead se auzi mai slab şi uşor alterat.

— Ai fost foarte rapid. Şi ai descoperit ceva? Sau ai ales ora asta de vârf ca să schimbăm amabilităţi?

— Nu, domnule, nu pentru asta v-am sunat, dar mă tem că nici nu vă pot da cine ştie ce noutăţi. Nu cred că serviciile secrete israeliene au vreun amestec în toată afacerea. Poate că oamenii dumneavoastră s-ar putea interesa puţin în Egipt. Am aflat că, înainte de a fi ucis,

Bar-Adon a vizitat unele regiuni de frontieră pe unde a trecut şi Gates. E posibil să fi descoperit ceva, deşi nu-mi dau seama ce anume. Este exclus să fi fost vreun dispozitiv militar – sunt mult prea bine păzite şi nimeni nu se poate măcar apropia de ele.

— Şi-atunci, care-i mutarea următoare? Mi se pare că te-ai lovit de un zid. Hai să o lăsăm în seama poliţiei, bine?

— Nu, cred că, până la urmă, voi reuşi să dau de un fir. Aţi putea afla unde anume a avut loc ultima deplasare pe teren a lui Gates? S-a înregistrat undeva?

Urmă o pauză prelungită, punctată de foşnete slabe. Apoi se auzi din nou glasul lui Halstead.

— Nu, mă tem că nu. Probabil, a existat ceva în dosarul întocmit de sărmanul Michael despre activitatea lui Gates, dar acesta a dispărut. S-ar putea să figureze ceva în evidenţele Comitetului pentru acordarea diplomelor post-universitare; ei sponsorizează parţial excursiile de genul acesta; bănuiesc că au cerut un raport.

— Foarte bine, anunţaţi-mă dacă au ceva date. Ori poate că prietenii lui Gates ştiu ceva despre locurile pe care le-a vizitat. Un alt lucru care ne-ar putea fi de folos ar fi să ştim subiectul muncii de cercetare a lui Gates. Nu mă refer la toată activitatea, ci la ce anume lucra în perioada ultimei sale deplasări?

Halstead îi răspunse după câteva clipe de tăcere.

— Nu ştiu exact. În trimestrul trecut nu am vorbit cu el decât o dată sau de două ori. După ce s-a întors din călătorie, la sfârşitul lunii mai, a fost extrem de ocupat. Ştii, şi-a terminat teza de doctorat mai repede decât ne aşteptam. Îmi amintesc că Michael povestea ce eforturi face să includă noul material în lucrare şi să trimită exemplarele gata legate la Comisia pentru disertaţiile de doctorat. Dar nu cred că ştia cineva despre ce anume era vorba. După alte câteva clipe vocea tărăgănată reveni. Ia stai puţin. Ce prost sunt! Acum mi-aduc aminte că s-a

organizat o petrecere de început de trimestru la care a participat şi Michael. Spunea că teza lui Gates a ajuns la comisia de examinare şi că era sigur că va obţine doctoratul. Era vorba despre un capitol referitor la o aşezare arabă, nu-mi amintesc numele, dar care se pare că avea să stârnească un interes nemaipomenit. Cum s-a exprimat el, era un subiect fierbinte care avea să-l propulseze pe tânăr în carieră. Nu ştiu cum de nu mi-am amintit până acum. Stai o secundă, cred că ştiu. Irash... era vorba despre o aşezare numită Irash. Ba nu, mă gândesc la altceva, locul acela care acum se numeşte Jerash. A, stai că mi-am amintit. Iram. Iram, Oraşul coloanelor, cum îi spunea Michael. Ai auzit vreodată de el?

David îşi simţea inima bătând cu putere, dar se strădui să răspundă calm.

— Da, domnule profesor, am auzit.

— Crezi că îţi foloseşte la ceva?

— Ştiu şi eu... Nu prea are sens.

— Ce, Iram? Nu, nici pentru mine nu are sens. Eu personal nu am auzit de numele acesta, cel puţin înainte de a-l afla de la Michael. O să încerc să-mi aduc aminte despre ce am vorbit, deşi nu cred că am mai discutat despre Gates.

David oftă zgomotos. Nu conta prea mult. Despre orice ar fi fost vorba, cheia era Iram. Problema era acum să descopere el însuşi legătura. Era oare vorba de referirea aceea lapidară pe care o descoperise într-unul din textele de la Ebla? Fusese un nume, un simplu nume, printre atâtea altele de mult uitate. Nimeni nici măcar nu ştia unde se afla Iram. Nu era un motiv să ucizi pe cineva

— Mulţumesc, domnule profesor Halstead. Mi-aţi fost de mare ajutor. O să văd ce mai pot afla aici, la Ierusalim.

— Nu te aventura prea mult. Şi-aşa avem prea mulţi arheologi de-ai noştri acolo. La universitate se duce totul de râpă. Ai grijă de dumneata şi anunţă-mă când soseşti. Am

putea lua cina într-o seară la colegiu. La High Table sunt figuri foarte interesante, iar după aceea am putea discuta pe săturate. Departe de nevastă-mea, ceea ce e un lucru bun. A fost extrem de afectată de tot ce s-a petrecut şi nu i-a trecut nici acum. Bine, nu te mai reţin. Vreau să te întreb un ultim lucru: ai primit pachetul pe care ţi l-am trimis?

— Pachetul? David era descumpănit. Nu. Nu am primit nici un pachet.

— Of, Doamne! Trebuia să fi ajuns până acum. Ţi l-am trimis luni, recomandat. Dar, de fapt tu erai la Ierusalim. Eu l-am expediat pe adresa de la Haifa. Probabil că te aşteaptă acasă.

— Despre ce pachet e vorba?

— A, nu te ambala. E o treabă cam încâlcită. Iniţial ţi l-a trimis Gates, imediat după ce ai plecat în Siria. La expeditor figurau numele şi adresa lui. În orice caz, se pare că cei de la oficiul poştal din Damasc nu ştiu să citească, de vreme ce au trimis coletul înapoi cu menţiunea „adresa necunoscută”. Păi, asta-i o prostie. Probabil, li s-a părut prea obositor să-l carteze şi să ţi-l expedieze în afară de sezon. Când a sosit înapoi, era cam şifonat, aşa că secretara l-a ambalat din nou şi voia să ţi-l trimită, însă i-am spus să aşteptăm până te întorci. Între timp, am primit telegrama ta cu adresa din Haifa. Mi-am zis că-i mai bine să-l primeşti cât timp eşti acolo, în caz că trebuie să te documentezi la faţa locului, aşa că luni l-am pus la poştă, cum ţi-am spus. Şi încă recomandat. Cu puţin noroc, probabil că la ora asta te aşteaptă la Haifa.

— Nu ştiţi ce era în el?

— Nu ştiu exact. Fata spunea că erau vreo sută de pagini dactilografiate. Presupun că este vorba de câteva capitole din teza de doctorat a lui Gates.

— Mda, exclamă David după o scurtă pauză, nu-i exclus, înainte de plecare mi-a spus că-mi va trimite o parte din lucrare. Voia să-mi afle părerea în legătură ca nişte lucruri

legate de textele de la Ebla. Dacă a văzut că nu-i răspund, probabil că a renunţat. Uitasem de asta.

— Mă mir că nu ţi-a pomenit nimic despre Iram.

— Într-adevăr. Dar, dacă mă gândesc bine, nu mi se pare ciudat. Cred că Greatbatch a fost cam indiscret când v-a pomenit despre Iram. Gates nu era gură spartă. Acum mi-aduc aminte – m-a pus să jur că nu voi spune nimănui nimic despre capitolele pe care intenţiona să mi le trimită. Dar a refuzat să sufle o vorbă despre ce anume era vorba în ele.

Deodată, avu o revelaţie care îl izbi ca o lovitură în plex, atât de puternică, încât nu mai auzi nici o vorbă din ce îi spunea Halstead. Era imposibil... dar, dacă avea dreptate, pericolul era uriaş. Trebuia să plece, trebuia să ajungă imediat la Haifa. Nu avea nici o clipă de pierdut.

— Domnule profesor, articula, sperând că vocea îi era suficient de calmă, tocmai a intervenit ceva aici. Mă tem că trebuie să închid, dar vă sun de îndată ce obţin alte informaţii. Dacă doriţi să luaţi legătura cu mine, mă găsiţi la Haifa.

— Foarte bine. Atunci aştept să mă suni. Mulţumesc pentru telefon.

Legătura se întrerupse şi David sesiză din nou acel sunet abia perceptibil, ca foşnetul unor frunze pe cablul telefonic. Însă liniile telefonice internaţionale se află în subteran, nu la suprafaţă. Puse receptorul în furcă, apoi îl ridică din nou şi cern recepţia.

— Recepţia. Cu ce vă putem fi de folos?

— Sunt profesorul Rosen, camera 529. Trebuie să plec imediat. Vă rog să-mi pregătiţi nota de plată. Şi mai doresc să închiriez o maşină, o maşină rapidă. E vorba de o urgenţă. Vreau ca maşina să fie pregătită când ies de la recepţie. Semnez formularul când cobor.

Îşi împacheta lucrurile, luă cheia de pe noptieră şi ieşi în fugă pe coridor, ciocnindu-se de o cameristă cu braţele

încărcate de rufe. Cearşafuri şi prosoape căzură într-un maldăr alb pe podea. Îngăimă câteva cuvinte de scuză şi porni cu paşi repezi spre lift.

Dacă nu se înşela – şi spera din toată inima să se înşele – indivizii de la Tell Mardikh căutau pachetul lui Gates. Probabil că Gates notase undeva că îi expediase în Siria câteva capitole ale lucrării. Nu era exclus ca telefonul lui Halstead să fi fost recepţionat. Iar în acest caz exista posibilitatea, o mică posibilitate, ca cineva să se afle deja în drum spre Haifa, pentru a subtiliza pachetul din apartamentul părinţilor săi.

Cei de la recepţie se dovediră foarte expeditivi. Totul dură puţin mai mult de cinci minute. Semnă formularul de închiriere al maşinii, plăti şi ieşi grăbit din hotel, ţinând cheile în mână. Maşina, un Volvo 1982, îl aştepta în faţă. BAT, firma de închiriere, se afla la distanţă de câteva minute, în Shelomzion Ha-Malka. Acceleră, viră brusc la dreapta, apoi din nou la dreapta. În câteva clipe se afla afară din oraş, pe autostrada Derekh Shekhem. Ar fi putut merge spre vest, în direcţia Peta Tikva, dar acesta era drumul pe care îl cunoştea şi se hotărî să nu se abată de la el.

Conducea nebuneşte. Şoselele israeliene sunt periculoase, dar David nu-şi luă nici o măsură de siguranţă, aşa cum ar fi procedat în alte împrejurări. Maşina zbura spre Ramallah abia atingând cu roţile asfaltul. În stânga, ţinutul se întindea până departe, spre mare, în dreapta. Drumul era mărginit de coline gălbui ce coborau spre întinderea accidentata a Văii Iordanului. Cea mai mare temere a lui, în timp ce trecea prin aşezările arabe de pe Cisiordania, era să nu lovească din greşeală vreun copil. Oricare alt accident ar fi însemnat un ghinion neprevăzut, dar rănirea sau uciderea unui copil ar fi fost fatala pentru conducătorul maşinii implicate. Era în pericol de a fi linşat de mulţimea dezlănţuită. De câte ori trecea prin vreo

localitate, apăsa pe claxon şi ţinea piciorul pregătit lângă pedala de frână. Roţile scrâşneau pe pavaj, azvârlind pietriş în jur. De trei ori fu nevoit să oprească la posturi de control militare, dar la nici unul nu zăbovi mai mult de câteva minute. Străzile Nablusului erau înţesate de lume şi din mersul maşinii remarca feţele duşmănoase. Magazinele se închideau deja unul după altul, marcând începutul Sabatului musulman. Frânturi de muzică orientală îi ajungeau la ureche, dispărând la fel de repede, asini purtând coşuri grele îi tăiau calea, soldaţi israelieni, cu priviri încordate, patrulau stingheri pe străzi.

Ultima porţiune, de la Jenin până la Haifa, pe marginea Câmpiei lui Israel, era cea mai uşoară şi mai rapida din toată călătoria. Trecu pe lângă Megiddo şi îl încercă un presentiment, în stânga, apăru muntele Carmel ale cărui pante lungi blocau vederea la marea aflată la numai câteva mile depărtare.

În partea de nord apăru silueta Carmelului, cocoţat pe un promontoriu abrupt ce ieşea din Mediterană ca un cot. Intrând în oraş dinspre sud-est David urcă în viteză versantul împădurit al muntelui. De jur împrejur câmpia făcea loc treptat suburbiilor în plină dezvoltare ale oraşului – blocuri de apartamente, magazine şi şcoli clădite printre stânci şi pâlcuri de arbori bătrâni. Trecu în goană prin Kiryat Hatechnicon, campusul modem al Institutului Tehnologic, coborî spre Hankin, apoi intră pe bulevardul Moria şi de acolo pe Central Carmel. Era la numai câteva minute de drum de strada Vradim, unde locuiau părinţii lui.

În clipa în care intra pe strada Lotus, venind dinspre Tzafririm, vederea îi fu blocată o clipă şi abia reuşi să evite, în ultima clipă, Mercedes-ul albastru care gonea drept spre el. Secundarele părură minute: scrâşnetul firmelor apăsate cu disperare de cei doi şoferi, virajul roţilor, fumul stârnit de anvelopele supraîncinse, adrenalina care-i gonea nebuneşte prin vene, stupoarea imprimata pe chipul celuilalt şofer şi a

pasagerului său, un tip cu trăsături orientale, apoi oprirea bruscă a maşinii, cocoţată pe jumătate pe trotuar. Scăpase milimetric. Cu inima bătându-i haotic, rămase aplecat asupra volanului, inspirând adânc ca să se calmeze. Trebuia să coboare să vadă în ce stare era şoferul Mercedes-ului. Apoi auzi zgomotul motorului pornit Mercedes-ul dădu înapoi şi se depărta în viteză. Se prăbuşi din nou pe volan – poate că şoferii israelieni erau obişnuiţi cu astfel de situaţii, dar el ar fi avut nevoie mai întâi de un transplant de nervi.

Câteva clipe mai târziu, auzi explozia. O bubuitură asurzitoare, de o putere ce păru să zgâlţâie maşina din încheieturi. Trecătorii care se opriseră să vadă în ce stare se afla David se întoarseră şi priviră speriaţi în jur. Un atac terorist? Sau începutul unui nou măcel din partea arabilor? David ridica privirea. În faţa lui, puţin spre stânga, un firicel de fum începuse să se ridice deasupra acoperişurilor. Inima îi tresări şi mâna răsuci automat cheia în contact. Cu un vuiet care păru să pulverizeze măruntaiele maşinii ţâşni înainte şi nu ridică piciorul de pe acceleraţie până nu ajunse pe strada Vradim.

Pavajul era plin de moloz. Oamenii ţipau de-a valma, unii de durere, alţii de groază. Din rămăşiţele locuinţei părinţilor săi se ridica o vâlvătaie de fum şi foc. Bomba explodase la etajul al treilea, iar etajele al patrulea şi al cincilea se prăbuşiseră peste el, turtind sub greutatea cumulată şi etajul al doilea. Grinzile împungeau aerul în unghiuri bizare, armăturile subţiri din metal îşi iţeau vârfurile prin dalele de beton spart. Apartamentul părinţilor săi ocupase partea frontală a etajului al treilea. Un copac din grădină luase foc şi acum ardea ca o torţă.

Frână brusc şi deschise portiera, aproape prăvălindu-se afară. Strigându-le inconştient numele, alergă spre clădire, în căutarea mamei şi a tatălui. Peste tot, în jurul său, alte persoane făceau acelaşi lucru, încercând cu disperare să

localizeze şi să salveze eventualii supravieţuitori. Flăcările le zădărniceau efortul, flăcări roşii, furioase, şerpuind printre fisuri şi ferestre sfărâmate, străduindu-se să se elibereze. Oare explozia bombei îi surprinsese pe bătrâni în apartament? Se întoarse către o bătrână care stătea lângă el. Purta un capot, iar părul îi încadra faţa în zeci de inele subţiri şi cenuşii, ca un cap de Meduză. Ochii îi scânteiau de groază şi ură, buzele acelea lipsite de sânge se mişcau ca şi cum ar fi rostit o rugăciune, repetând iar şi iar cuvintele unei litanii a deznădejdii. David o apucă de umăr şi începu să-i strige în ureche, încercând să acopere zarva din jur.

— Familia Rosen de la etajul al treilea! I-aţi văzut? Hannah şi Aaron Rosen. Locuiau acolo, sus.

Îl privi cu ochi goi, încercând să articuleze cuvintele, în timp ce lacrimile îi curgeau şuvoi pe obraji, ca pârâiaşele de ploaie pe geamul ferestrei. Faţa ridicată purta amprenta trecutului întunecat, iar durerea provocată de prezent ţesuse o reţea proaspătă de cute. Când izbuti, în sfârşit, să vorbească o făcu într-o limbă amestecată, compus din cuvinte în idiş, ebraică şi germană. David abia reuşea să înţeleagă vorbele şoptite, dezarticulate.

— Mitzi, aţi văzut-o undeva pe Mitzi? Era cu mine când... A început din nou... bombele... atâta întuneric. Nu mai e timp, nu e timp... Ce mai aşteptaţi? Plecaţi. Fugiţi cât se mai poate... Trebuia să fi plecat de acum cincizeci de ani... O vedeţi pe Mitzi? Trebuie să fie pe aici. N-o fi în stare să-i facă rău lui Mitzi... Mai sunt aici? Au plecat? Au luat-o pe Mitzi cu ei?

David o apucă strâns de braţele subţiri, lipsite de vlagă, atât de fragile, încât simţea că le-ar fi putut frânge fără nici un efort, încercă să o privească în ochii ce fugeau încoace şi încolo, măcar preţ de câteva clipe, atât cât să se facă înţeles.

— Familia Rosen, repetă. Locuiau la etajul al treilea. bătrânul este rabin. Nişte bătrâni. Îi cunoaşteţi?

Femeia era terorizată de frică şi de amintirile trecutului. Zilele înspăimântătoare trăite în Germania se suprapuneau exploziei din ziua aceea, asemeni unei răni cicatrizate, sfâşiate din nou cu lama cuţitului. Pentru a doua oară în viaţă pierduse totul: căminul, agoniseala, câinele drag. Restul îi fusese luat cu mult timp în urmă – soţ, copii, prieteni. Iar acum nu-i mai rămăsese absolut nimic. Îl privi pe David cu o căutătură rătăcită, ca şi cum abia acum l-ar fi observat.

— Familia Rosen a murit, se lamentă ea cu glas tern. Toată lumea e moartă. Ei nu uită. Ei sunt aici, chiar şi în Eretz Israel... Nu avem unde fugi, nu avem unde să ne ascundem... Să ştii că i-am auzit.

— Ce aţi auzit? insistă David, forţând-o să revină la normalitate. Despre cine vorbiţi?

Preţ de o clipă, privirea i se calmă. Îşi aşeză mâna osoasă pe a lui şi îl trase spre ea, apropriindu-şi faţa până ce-i simţi răsuflarea în nări.

— Au fost doi bărbaţi, şopti. Unul era galben, ca un chinez. Celălalt era din ţinutul vechi. Au venit cu o maşină albastra. Cel galben a intrat în bloc cu un fel de cutie. După aceea a ieşit în fugă şi au plecat cu toata viteza. Am ştiut de cum i-am auzit, am ştiut că ne paşte un pericol...

— Ce aţi auzit? insistă David.

Ar fi dorit să o zgâlţâie, să-i scoată nebunia din cap, cum ai scutura sarea din solniţă.

Îl privi din nou, dar mintea i se cufundase iarăşi în negură. Degetele i se încleştaseră pe mâna lui David.

— Aţi văzut-o pe Mitzi? întreba cu glasul unei fetiţe care şi-a pierdut păpuşa preferată şi refuza să creadă că a fost strivită de un camion. Deodată, slăbi strânsoarea şi se desprinse de el, pierzându-se cu paşi nesiguri în mulţime. David îi auzi glasul în vuietul din jur, ca o chemare din iad. Mitzi! Sunt aici Mitzi, nu-ţi fie frică!

David era îngrozit. Oare era adevărat că părinţii lui erau morţi? Era în miezul unei răbufniri de nebunie. Bărbaţi şi femei strigau şi urlau într-un haos de frică şi stupoare. De undeva, din incinta clădirii, se auzea un glas de femeie ţipând deznădăjduită după ajutor. Începu să alerge cu gândul să intre în bloc. Dacă scările scăpaseră de explozie, putea ajunge până la etajul al treilea, poate şi-ar găsi chiar părinţii, dacă mai erau acolo. Poate că au supravieţuit, poate că ceea ce auzise era glasul mamei lui. În spatele lui, auzi sirenele maşinilor de pompieri, ca nişte demoni croindu-şi drum spre infern.

Ţâşni prin uşa spartă şi încovoiată ce ducea în interiorul clădirii. Cineva strigă la el, dar nu desluşi înţelesul cuvintelor. Îşi continuă drumul, ca şi cum ar fi surzit pe neaşteptate. Prin norul de fum desluşi casa scărilor, contorsionată şi plină de moloz. Trăgând cu greu aer în piept, porni în direcţia aceea şi începu să urce, acoperindu-şi faţa cu poalele cămăşii. Un val de căldură îl izbi în piept. Deasupra capului lui întunericul era străpuns de limbi de foc galbene şi roşii. Vuietul nedesluşit se amesteca cu zgomotul cărămizilor şi al scândurilor prăbuşite. Pe măsură ce urca, fumul înecăcios devenea mai gros, forţându-l să se lase în genunchi, umplându-i gâtul şi plămânii cu gaze otrăvitoare, irespirabile. Un acces de tuse îi zgudui pieptul. Ochii îi ardeau, iar capul îi vâjâia. Se simţea ca un om pierdut într-o apă adâncă, pe cale să se înece. Se prăbuşi cu plămânii goliţi de aer. Din depărtare, auzi un strigăt, zări un ochi de lumină, îndepărtat şi nesigur. Fumul îi învăluia trupul, atrăgându-l într-un vârtej ameţitor în care era incapabil să mai vadă, să audă sau să simtă ceva.

10

Era vineri după-amiaza, cam cu două ore înainte de apusul soarelui. David Rosen era interogat de inspectorul-şef de la poliţia din Central Carmel, însărcinat cu ancheta exploziei din blocul părinţilor săi. Era acolo de dimineaţă, încercând să explice cum de se afla la Haifa, de ce se întorsese de la Ierusalim tocmai atunci. Potrivit versiunii lui, sosise în Siria venind din Cipru (aşa cum dovedea paşaportul primit de la Mossad), după ce aflase de boala tatălui său (lucru uşor de verificat în evidenţele spitalului). Plecase pe neaşteptate la Ierusalim, la chemarea profesorului Steinhardt, pentru a lămuri urgent nişte date referitoare la lucrarea lui şi se grăbise să se întoarcă la Haifa când aflase de la acesta despre tragedia de la Cambridge. Era convins că o verificare mai atentă avea să pună sub semnul întrebării o mare parte din povestea lui, dar spera că până atunci să nu se mai afle la Haifa şi, dacă se putea, nici în Israel.

Noaptea trecută o petrecuse la nişte prieteni de-ai părinţilor lui, o familie pe nume Kolek. Îi fusese peste putinţă să adoarmă. Reuşiseră să-l scoată la timp din mijlocul fumului, dar rămăsese cu o durere de cap năucitoare şi cu dureri în coşul pieptului.

Doctorul îl sfătuise să rămână cel puţin o zi în pat, dar nici nu putea fi vorba de aşa ceva.

Urmase o dimineaţa chinuitoare. În timpul nopţii, după stingerea incendiului, echipele de salvare scoseseră dintre dărâmături mai multe cadavre, printre care şi rămăşiţele

carbonizate găsite în apartamentul părinţilor săi. Nici nu se punea problema unei identificări directe şi nimeni nu avu pretenţia ca David să vadă cadavrele. Totuşi, i se arătaseră câteva obiecte găsite asupra corpurilor: o verighetă de aur şi o *Magen David* din argint, pe un lănţişor scurt. Recunoscu în inelul deformat verigheta mamei, după linia ondulată, subţire, de pe marginea superioară. Era făcută din aurul inelelor găsite în lagărul în care fuseseră deţinuţi părinţii lui. Pentru ei reprezentase un simbol: al renaşterii, al speranţei şi al încrederii. Acum zăcea într-o tăviţă de tablă, înnegrită şi strâmbată, ca şi cum s-ar fi reîntors la starea originală.

Când dădu cu ochii de Steaua lui David, întoarse capul îndurerat. În zilele şi nopţile pe care le mai avea de trăit, imaginea acelui pandantiv micuţ, aproape topit, avea să-i apară în faţa ochilor minţii. Îl dăruise tatălui său cu ocazia zilei de naştere, pe când avea vreo paisprezece ani: strânsese bani timp de două luni ca să-l poată cumpăra. Atunci fusese prima oară când tata îl rănise cu adevărat, refuzând să primească medalionul.

„Evreii nu poartă *kemi'ot*, îi spusese, considerând Steaua drept un talisman. Sunt obiecte păgâne. Fiul meu ar trebui să ştie asta."

David purtase durerea acelui refuz mult timp în suflet. Şi în toţi aceşti ani îşi imaginase că bătrânul aruncase amuleta. Acum înţelegea ceva ce-i scăpase înainte: anume, că tatăl lui îşi înăbuşise cele mai profunde sentimente şi dorinţe din cauza respectului faţă de Lege.

David identifică verigheta şi medalionul şi semnă de primire.

— Domnule profesor Rosen, zise inspectorul, trezindu-l din reveria în care căzuse.

— Scuzaţi-mă, eram cu gândul în altă parte.

— Vă înţeleg, nu trebuie să vă scuzaţi.

Inspectorul se numea Ilan Gaon. Era în jur de treizeci de ani, avea barbă şi era inteligent. Se purta cu multă

amabilitate şi compasiune, deşi David nu era prea sigur că înghiţise povestea pe care i-o turnase.

— Voiam doar să vă întreb dacă intenţionaţi să rămâneţi la Haifa.

David clătină din cap.

— Bineînţeles că rămân până la înmormântare. După aceea... Trebuie să particip la o altă înmormântare, în Anglia.

— A...!

Inspectorul tăcu, strângând şi desfăcând pumnul. Are degete de muzician, îşi zise David.

— Aş prefera, începu Gaon, accentuând verbul, aş prefera să mai rămâneţi, dacă este posibil. Cel puţin, pe durata anchetei.

— Dar de ce? Nu vă mai pot ajuta cu nimic. Ştiţi bine că aş face-o dacă mi-ar sta în putinţă, dar v-am spus tot ce ştiu.

Gaon clătină din cap.

— Nu, domnule profesor. Mă îndoiesc că mi-aţi spus tot. Nu ştiu de ce, dar am de gând să aflu. Fireşte, cred că mare parte din cele spuse de dumneavoastră sunt adevărate. Dar mă îndoiesc că acesta este tot adevărul. Ştiţi mai multe decât pretindeţi.

— Vă asigur că...

— Nu, haideţi să nu mai pierdem timpul. V-aţi întâlnit cu profesorul Steinhardt alaltăieri seara, după ce în prealabil aţi primit un telefon de la Ierusalim. Aţi tras noaptea târziu la Hotelul Regele David, fără a avea camera rezervată. Aţi părăsit hotelul ieri dimineaţă, aţi închiriat o maşină şi aţi gonit spre Haifa cu o viteză care, după părerea mea, trebuie să fi depăşit limita admisă de 90 de kilometri la oră. Recepţionerul ne-a spus că păreaţi foarte tulburat şi aţi cerut o maşină pentru rezolvarea unei „urgenţe”. Aţi sosit aici cu cinci minute înainte de explozia bombei. Suntem aproape siguri că bomba a fost plasată în apropierea sau

chiar în interiorul apartamentului părinţilor dumneavoastră. Şi vreţi să cred că nu ştiţi nimic despre cele întâmplate? Dacă ştie cineva ceva, acela sunteţi dumneavoastră, domnule profesor.

David se simţea zdrobit. Voia din tot sufletul ca asasinii părinţilor săi să fie prinşi şi condamnaţi şi, poate, prin ei şi cei ai lui Greatbatch şi ai celorlalţi. Dar era obligat să acţioneze singur. După incidentul de la Tell Mardikh lupta devenise o chestiune personală. Prin uciderea părinţilor săi primise o lovitură mai cumplită decât atunci când văzuse moartea cu ochii la şantier. Ancheta poliţiei avea să-şi urmeze cursul, însă el avea propriile lui metode de lucru, pe care intenţiona să le pună în aplicare. Va găsi Iramul sau ceea ce descoperise John Gates în legătură cu Iram şi se va lăsa condus la cei care-i omorâseră părinţii. Deocamdată, asta era tot ce avea în minte. După ce-i va găsi, va decide ce va face.

Era ca şi cum ar fi scris o monografie sau un articol: n-avea decât să se ocupe de munca de cercetare şi de structura de bază, pentru că, de obicei, concluziile reieşeau de la sine.

Gaon continuă pe un ton scăzut, dar categoric. Nu-şi pierduse amabilitatea şi sentimentul de compasiune, dar David sesiză o duritate pe care îi era greu să o definească.

— Nu vreau să vă reţin mai mult, domnule profesor. Aţi trecut prin multe şi cred că aveţi nevoie de puţină linişte ca să vă reveniţi. Vă sfătuiesc să vă gândiţi bine. Rămâneţi la Haifa. În caz că-mi nesocotiţi sfatul, voi fi obligat să emit un ordin oficial. Vă rog să nu mă faceţi să apelez la aşa ceva. Vă conduc.

Gaon se ridică şi-şi împinse scaunul masiv cu un scârţâit sonor care îi zgârie timpanul lui David ca atunci când tragi unghia pe tabla de scris. Se înfioră şi se ridică în picioare. Inspectorul îl conduse pe coridoarele secţiei de poliţie până la ieşire, îi strânse mâna cu gravitate şi se răsuci pe călcâie.

David nu restituise încă maşina, dar acum prefera să meargă pe jos. Unde putea merge cu maşina? Ce putea face? Avea nevoie de linişte, ca să se poată gândi, aşa cum sugerase Gaon. Trebuia să-şi pună ordine în gândurile confuze şi să facă un plan de acţiune. Cerul era senin şi mai avea vreo două ore până să se însereze; hotărî să o ia la întâmplare pe străzi.

Ceea ce în final nu se dovedi un lucru atât de simplu. Haifa nu era un oraş propice plimbărilor meditative: străzile întortocheate acum urcă pantele abrupte ale muntelui, acum coboară brusc sau fac coturi ascuţite, în funcţie de peisajul care conferă atâta dramatism şi măreţie aşezării şi care dau destulă bătaie de cap locuitorilor doritori să pună în valoare priveliştile magnifice. Există aproape tot atâtea scări câte străzi, scări abrupte care coboară pe distanţă de zeci de metri, fără oprire, ca cele din Montmartre. Tragedia Haifei este că aceleaşi scări care te ajută să cobori atât de repede servesc şi la întoarcere... dar în pas mult mai lent.

După ce trecu de Yafe Nof, David începu să coboare încet colina. Cam la jumătatea drumului ajunse la poarta bogat ornamentată ce dădea în Grădina Persană din jurul clădirilor sacre aparţinând sectei Baha'i. Grădina este deschisă publicului, iar David o vizitase de mai multe ori.

Străbătu aleea presărată cu pietriş roşiatic şi străjuită de palmieri şi chiparoşi întunecaţi, până în inima grădinii. Printre tufele scunde de lămâiţă tronau vase chinezeşti pline de flori, aşezate pe piedestale înalte din piatră; păuni şi şoimi lucraţi din fier priveau cu ochi fără viaţă umbrele verzui. Trecu printr-o portiţa joasă şi coborî o altă alee străjuita de copaci înalţi, până ce ajunse la mausoleul de marmură aflat în mijlocul paradisului în miniatură. Mausoleul propriu-zis, care adăpostea mormântul profetului-martir care întemeiase secta, era o construcţie stranie. Partea centrală era dominata de o construcţie de piatră cu nouă încăperi. Peste aceasta, asemenea unui tort

de nunta supraetajat, se ridica o suprastructură din marmură, clădită mai târziu, bogat ornamentată şi terminată într-un dom elegant, cu acoperişul placat cu foiţa de aur. În lumina intensă a după-amiezii domul părea că vibrează, animat de o energie incandescentă. Dar când atinse marmura, aceasta era rece ca gheaţa.

În ziua aceea mausoleul era închis, dar David ocoli clădirea spre nord, de unde putea admira panorama golfului Acra. La picioarele lui începea un tind de trepte abrupte, flancate de chiparoşi înalţi, ce duceau până la bulevardul Carmel, departe, spre ţărmul mării. În locul acesta, aflat cu mult deasupra nivelului oraşului, totul era cufundat în linişte, într-o tihnă străvezie şi fragilă, marcată de alternanţe de lumini şi umbre nedefinite. Departe în zare, oglinda mării se spărgea în milioane de fragmente, descompunându-se şi revenind la aspectul iniţial, depărtată şi chemătoare. În spatele lui, spre stânga, soarele îşi începuse coborâşul spre întinderea Mediteranei. Domul aurit părea să fi luat foc. În port începură să clipească luminiţe, iar clădirile albe, rânduite pe partea opusă a golfului, împrumutară nuanţe trandafirii sub mângâierea ultimelor raze de soare. Tell Mardikh, cu blocurile sale întunecate de piatră, cu galeriile prăbuşite şi zidurile ruinate, părea la distanţă de milioane de ani lumină. Amintirea exploziei şi a urletelor se estompă în tăcerea vastă din jur. Închise ochii şi inspiră parfumul ameţitor al vegetaţiei. Când îi redeschise, lacrimile, ca tot atâtea amintiri vii, îi înceţoşară privirea. Plângea pentru întâia oară de când îşi pierduse părinţii.

Când se mai linişti, întoarse capul spre zidurile albe ale Acrei. În lumina soarelui, orăşelul era fermecător. Părea atât de alb, de perfect şi de misterios, o lume minusculă, retrasă dincolo de întinderea albastră a mării. Ţinea bine minte cum i se înfăţişase deseori în lumina apusului: ca şi cum ar fi fost un rug viu. Un oraş incendiat, un oraş care

ardea mocnit. Văzută însă de aproape, aşezarea nu era decât un hăţiş de ziduri mohorâte şi străduţe mizere, patinate de vreme.

Soarele de iarnă împrumutase acum tonuri purpurii, învăluind lumea în luciri de aramă – mai întâi, partea vestică a Carmelului, apoi treptat şi marea. David rămase cufundat în gânduri, până când lampioanele galbene începură să se aprindă unul câte unul, umplând grădina de viaţă şi aruncând umbre stranii printre copaci şi pilcurile de tufe. Grădina era încântătoare, totuşi avea ceva ce-l deranja. Era prea protocolară, prea bine îngrijită, prea orientală. Lăsa impresia că păstrarea ordinii absolute devenise un ţel în sine. Oare asta încercaseră să facă asasinii şi la Cambridge şi Haifa? Să păstreze o anumită ordine?

Cerul se înroşise. Apăruseră stelele, atât de încet şi nesigur la început, încât nici nu băgase de seamă când împânziseră bolta. Cobori primul rând de trepte, apoi trecu prin portiţa ce dădea spre aleea principală, înspre bulevardul Carmel. Mergea încet, abia târându-şi picioarele pe care le simţea ca de plumb. În spate, mausoleul prinse brusc viaţa, luminat de reflectoare. De unde se afla nu vedea domul. Sub picioarele lui luminile albe şi verzi ale Haifei sclipeau ca tot atâtea pietre preţioase. Golful larg se întindea ca un colier, până la primele clădiri ale Acrei.

La jumătatea scărilor se opri, simţindu-se din nou mărunt şi singur, nesigur de ce trebuia să facă o dată ajuns în oraş. Un al şaselea simţ îl făcu să se răsucească brusc şi să privească în direcţia mausoleului. Pe fundalul alb al zidului se profila o siluetă, o umbră care îl urmărea din priviri. David simţi un val de frică sălbatică. Necunoscutul nu schiţă nici o mişcare; pur şi simplu, stătea acolo, privindu-l pe David, cu chipul mascat de penumbră. În clipa aceea, David ştiu ce are de făcut. Îi întoarse spatele individului şi începu să coboare treptele, una câte una.

Dacă necunoscutul intenţiona să-l omoare, trebuia să o facă acum: David nu avea de gând să-i acorde o a doua ocazie.

11

Corpurile neînsufleţite fuseră aduse devreme, a doua zi dimineaţa, de la sinagogă la cimitirul aflat la poalele muntelui. Sicriele lungi, dreptunghiulare erau acoperite cu drapelul israelian, alb cu albastru, purtând emblema Stelei lui David. David urmărea procesiunea ce se apropia printre copaci, trecând dincolo de poarta de fier forjat. Sicriele erau purtate pe umeri de bărbaţi îmbrăcaţi în costume cernite şi *tallit*. Printre ei îi zări pe fraţii săi mai tineri, Benjamin şi Samuel, pe care îi văzuse crescând şi pe care acum abia dacă îi mai cunoştea – nişte străini, aplecaţi sub povara raclei tatălui lor. Lângă el stătea soră-sa, Sara, stingheră, cernită, privind cu ochii mari. Ar fi vrut să o ia de umeri, să o strângă lângă el, să o consoleze, dar îşi simţea trupul amorţit, incapabil să facă altceva decât să privească procesiunea care se apropia de mormântul proaspăt săpat.

Începură să coboare coşciugele în mormânt, în acordurile sfâşietoare ale marşului funebru *Tziduk ha-Din*, ale cărui versuri se înălţau şi se prăbuşeau ca un stol de rândunici speriate, urcând şi coborând iar şi iar. În jurul lui David, bărbaţi şi femei necunoscuţi lui stăteau crispaţi, cu feţele marcate de durere ori indiferente. Groapa era adâncă şi respingătoare, ca o rană în pământ, un gol pe care nici o cantitate de pietriş sau ţărână nu putea să-l umple vreodată.

Era ciudat că nu simţea nimic, nici tristeţe, nici durere, nici măcar remuşcare. Cel mai mult îl mira absenţa sentimentului de vinovăţie. Crezuse că va fi chinuit de

senzaţia de culpabilitate ca de ceva ce te macină dinlăuntru, şi totuşi nu se întâmplase aşa. Instinctiv, dar sigur, îşi dădea seama că el provocase moartea părinţilor. Dacă ar fi judecat, dacă ar fi fost mai prevăzător, ei ar fi şi acum în viaţă. Tatăl său avea dreptul la un ultim an, în răstimpul căruia s-ar fi putut împăca. Atunci, de ce nu simţea nimic? Alături de el, Sara era distrusă, poate că nu-şi va mai reveni niciodată din durere. Benjamin îşi pierduse cumpătul seara trecută. De la sosire, Samuel petrecuse câteva ceasuri bune rugându-se. El, David, părea să fie singurul cu simţurile amorţite.

Sosise momentul să recite din *Kaddish*. Fiul cel mare făcu un pas în faţă, aproape de marginea gropii şi începu să citească cu glas tare rugăciunea:

Preamărit şi sfinţit fie numele Domnului...

Avea senzaţia că fiecare cuvânt rostit îl apropia mai mult de hăul acela care se deschidea la picioarele lui: *Kadish*-ul era rostit pentru el, pentru morţii de lângă el, pentru ceremonia funerară care avea loc în adâncul sufletului lui. Simţea cum se afunda din ce în ce mai tare în groapă.

Preamărit

Simţea ca şi cum în aceste clipe îngropa tot ce fusese viu în fiinţa lui. Buzele rosteau cuvintele rugăciunii şi glasurile celorlalţi i se alăturau, preamărindu-l pe Dumnezeu, dar el avea senzaţia că pluteşte în alte sfere îndepărtate, o entitate lipsită de corp. Şalul de rugăciune atârna ca o greutate imensă pe capul lui. Cartea de rugăciuni i se părea grea ca o piatră. Cuvintele se repetau la nesfârşit, neschimbate.

Nu ştia cum terminase rugăciunea, cum găsise puterea să se aplece, să ia un pumn de ţărână şi să o arunce în groapă. În timp ce-şi îndrepta spatele, privirea lui surprinse ceva mişcându-se printre copacii ce mărgineau cimitirul. Era o siluetă de bărbat care privea de la distanţă, cu faţa ascunsă de umbrele crengilor. Simţindu-se descoperit, bărbatul se retrase printre arbori şi se făcu nevăzut David cobori privirea, urmărind cum coşciugele dispar încet, încet sub pământ, apoi se răsuci brusc şi porni spre ieşire. Fraţii şi sora îl urmăriră stupefiaţi cum se îndepărtează cu paşi înceţi, eliberându-şi din mers capul şi umerii de povara *tallit*-ului.

Câteva zile după înmormântare, primi o scrisoare de la Halstead. Cele câteva rânduri erau însoţite de o carte poştală descoperită de curând printre hârtiile lui Michael Greatbatch; fusese expediată de la Ierusalim în primăvara trecuta şi purta semnătura lui Gates, care îi relata pe scurt impresii culese în mai multe locuri din Sinai, pentru care primise aprobare oficială de a le vizita;

> Dragă Mike. Vei fi plăcut surprins aflând că scrisorile tale şi-au atins scopul. Mi-au eliberat un permis general şi mi s-au stabilit câteva deplasări speciale la Pelusium, Ostracine, Rhinocolorum. Raphia, El-Kuntilla, Ein Kadeirat, Serabit al-Khadim şi Dahab. Sunt nerăbdător să văd inscripţiile protosinaitice de la Serabit, nemaivorbind de Templu lui Hathor.
>
> Am primit scrisorile tale de recomandare către mănăstirile St. Catherine şi St. Nilus din Wadi al-Ruhban. Nu ştiu cât timp vor fi dispuşi să mă găzduiască călugării, dar sper să am

timp să arunc o privire prin câteva manuscrise – poate găsesc acolo ceea ce caut. Ne revedem peste două luni. Treci pe la Waffles în locul meu; transmite-i salutări lui Patrick.

Al tău, John.

Waffles era o binecunoscută cafenea din Cambridge aparţinând unei perechi canadiene. David îşi aminti de napolitanele cu mere şi multe mirodenii, de faimoasa crème Chantilly şi de excentricul patron cu părul complet alb, Patrick. Toate acestea aparţineau acum unei alte lumi. Realitatea era aici şi într-un loc numit Iram.

Îi telegrafie imediat lui Halstead, rugându-l ca, prin cunoştinţele lui de la Cairo, să obţină aprobarea necesară ca David să poată vizita Sinaiul. Retragerea israelienilor din peninsula se desfăşurase aproape fără nici un fel de incidente, iar traficul de frontieră nu punea probleme; însă David cunoştea bine Orientul Mijlociu şi voia să aibă o acoperire, în caz că cineva ar avea ceva de obiectat în legătură cu vizita pe care intenţiona să o facă.

De asemenea, îl rugă pe Halstead să-i trimită o fotografie de-a lui Gates şi o descriere generală, care să-i reîmprospăteze memoria. Era exclus să folosească telefonul; era convins că toate convorbirile lui Halstead erau ascultate şi menţiona acest lucru şi în telegrama trimisă.

La fel de sigur era că, la rândul său, continua să fie ţinut sub urmărire. Începând cu ziua în care se plimbase prin Grădina Persană, observase din când în când silueta unui bărbat – sau a unor bărbaţi diferiţi – urmărindu-l de la distanţă. Apoi fusese şi acel bărbat misterios de la înmormântare. David ştia că aşteptau să facă primul pas, să vadă dacă ştia ceva, să afle unde mergea şi cu cine se întâlnea. Nu putea pleca la Sinai direct, pentru că asta ar fi

însemnat să-i conducă exact la ceea ce descoperise Gates. Era preferabil să-şi închipuie că nu ştia nimic şi că se întorsese la studiile sale nevinovate, speriat, dar cu nimic mai edificat. Procedând aşa, putea fi cu un pas înaintea lor.

Moartea părinţilor săi îl schimbase, îl transformase în ucigaşul care pentru o clipă se trezise în el la Tell Mardikh. Nu mai păstra decât amintirea blândeţii, slăbiciunii şi manierelor alese cu care se obişnuise în lumea academică. În timp ce privea coşciugele părinţilor săi, realizase că se afla singur faţă-n faţă cu o forţă neînfricată şi lipsită de scrupule. Dar voia să supravieţuiască, trebuia să înveţe să-şi stăpânească groaza. Prin intermediul unui prieten de la Institutul Tehnic din Haifa făcuse rost de un Sauer automat, un revolver pe care-l purta tot timpul asupra sa.

Îşi planifică din timp şi cu multă atenţie plecarea din Haifa. În dimineaţa zilei de 12 decembrie se duse la agenţia locală a liniilor aeriene El Al de pe strada Derekh Ha'atzma'ut şi cumpără un bilet pe ruta Tel Aviv – Roma. De acolo se întoarse direct la locuinţa familiei Kolek. Cincisprezece minute mai târziu reapăru cărând două valize, urcă în maşină şi demară. Numai că cel care ieşi nu era David, ci Danny Bemstein, prietenul care îi procurase şi pistolul. Bemstein avea cam aceeaşi înălţime, greutate şi culoare a părului ca şi David, iar de la distanţă puteau fi uşor confundaţi. Biletul spre Roma fusese eliberat pe numele lui Danny şi se afla în buzunarul lui; urma să stea câteva zile acolo, să se întâlnească o dată cu colegii lui David de la universitate, apoi să revină spre sfârşitul săptămânii la Haifa. Nu ştia nimic despre ceea ce se întâmpla, în afara faptului că părinţii lui David fuseseră ucişi, iar acesta plănuia să dea de urma asasinului. Era mai mult decât suficient. Cam la treizeci de secunde după ce maşina lui Danny plecă din faţa blocului, o altă maşină se puse încet în mişcare, pornind pe urmele lui.

David îşi luă rămas-bun de la familia Kolek şi părăsi clădirea pe scara de incendiu. Afară îl aştepta un jeep cu tot echipamentul necesar pentru călătoria în Sinai. După o oră intră în clădirea Ambasadei Egiptului din incinta Hotelului Hilton din Tel Aviv. Se pare că Halstead avea relaţii sus-puse la Cairo: în mai puţin de două ore obţinu toate vizele şi aprobările necesare pentru efectuarea călătoriei. În alte împrejurări, i-ar fi fost necesare câteva zile.

După-amiază bătea deja la porţile Patriarhiei Ortodoxe din Ierusalim, în cartierul de vest al Vechiului Oraş. Influenţa misterioasă a lui Halstead ajungea chiar şi dincolo de acele ziduri austere. David se văzu întâmpinat de figuri zâmbitoare care îl serviră cu coniac de calitate, turnat în păhărele minuscule. Bărbaţi înveşmântaţi în negru, cu pălării circulare, înalte, pe cap vorbeau cu gravitate despre plăcerile pe care ţi le oferă erudiţia. I se pregătiseră deja scrisorile de recomandare, formulate în greceşte, către părintele Nikandros de la Mănăstirea St. Catherine şi către părintele Andreas de la Mănăstirea St. Nilus. Patriarhul Ierusalimului nu avea nici o autoritate directă asupra acestor mănăstiri, însă scrisorile lui puteau netezi drumul lui David, ceea ce nu era puţin lucru în aceste zile marcate de furia turismului în masă.

Petrecu noaptea la Hotelul Panorama de pe colina Ghetsimani, imediat dincolo de zidurile de est. Înainte de a se culca, ieşi pe balcon şi îşi plimbă privirea deasupra Oraşului Vechi ce se întindea dedesubt. Acum era tăcut, adunându-şi parcă forţele pentru a ţine piept mulţimii de pelerini ce urma să sosească peste câteva săptămâni, înainte de a-şi continua drumul spre Betleem. Ici-colo sclipeau luminiţe. De unde stătea, putea vedea Poarta de Aur, iar puţin mai în spate, Domul Stâncii. Spiralele şi cupolele bisericilor, şi minaretele zvelte ale moscheelor abia se ghiceau în lumina nesigură. Îşi umplu plămânii cu aerul rece, adulmecând parfumul oraşului. Mâinile i se

crispară pe balustradă, cuprins de un frison. Nu departe se afla Zidul Plângerii, zidul de vest al Templului lui Irod, acea forţă magnetică ce îl atrăsese pe tatăl său în locurile sfinte. Curând se va ruga şi el acolo, nu înainte de a fi dus la bun sfârşit ceea ce îşi propusese. Indiferent ce îl aştepta în Sinai sau aiurea, în seara aceea se simţea liber şi la adăpost de ochii iscoditori.

Nu îl observase pe cel de-al doilea bărbat care îl urmărise ieşind din apartamentul familiei Kolek prin uşa din spate, nici maşina care îi lua urma prin traficul intens, în drum spre Tel Aviv.

PARTEA A II-A

„În aceeaşi zi ajunseră în ţinutul sălbatic al Sinaiului”

Ieşirea 19:1

12

Plecarea de la Ierusalim nu decurse sub cele mai bune auspicii. Cu câteva zile înainte de a părăsi Haifa, David îl rugase pe profesorul Abraham Steinhardt să-i găsească un ghid vorbitor de arabă la Universitatea Ebraică, cineva care să cunoască bine regiunea Sinai şi pe locuitorii săi. De îndată ce sosi la Ierusalim, îl contactă pe bătrânul dascăl prin telefon. După multe bâlbâieli, poticniri şi explicaţii evazive deliberate, Steinhardt îi spuse că ghidul îl aştepta a doua zi dimineaţă la ora opt, în foaierul hotelului.

— Cum îl recunosc?

— Nu-i nevoie. I te-am descris în detaliu; te va recunoaşte. Să fii în hol la opt fix, ghizii ăştia nu sunt obişnuiţi să aştepte.

A doua zi, David se conformă instrucţiunilor primite şi la opt fix cobori în foaier. Erau numai câteva persoane, dar nimeni care să aducă a ghid. Ridicând din umeri, dădu să se întoarcă pe călcâie şi să ceară un ziar la recepţie. Auzi o mişcare în spate, apoi o voce îi rosti numele. Era un glas de femeie care i se adresă blând în engleză.

Se întoarse şi se pomeni faţă în faţă cu o tânără mignonă, cu păr negru, în jur de douăzeci şi cinci de ani. Era subţirică, avea un aer poznaş şi un chip neînchipuit de frumos. Inima îi tresări violent şi trebui să facă eforturi serioase ca să-şi recapete răsuflarea. Îl cunoştea prea bine pe Steinhardt ca să nu-şi dea seama că punea ceva la cale. Incredibil, dar se părea că acesta era ghidul lui.

— Mă numesc Leyla Rashid. Profesorul Steinhardt mi-a spus că aveţi nevoie de un ghid cunoscător de arabă ca să vă conducă în Sinai. Nu a precizat scopul călătoriei. Îl măsură din cap până în picioare, apoi surâse. Văzându-i zâmbetul, începea să se îndoiască de faptul că era cu adevărat treaz. E clar că nu pentru turism, zise fata cu glas seducător.

O examină la rândul lui. Ar fi fost şi dificil să o ocoleşti cu privirea. Nu-i venea să creadă ce fusese capabil să facă vulpoiul de Steinhardt; îl rugase să-i caute un ghid experimentat, vorbitor de arabă, care să-l însoţească în cel mai dificil şi periculos sector din întreaga regiune, iar omul îi trimite o zgâtie de fată, gătită în haine tocmai bune pentru a fi purtate în Faubourg St. Honoré – foarte probabil cumpărate chiar acolo.

— Îmi pare rău, trebuie să fie o greşeală. Intenţionez să vizitez un ţinut foarte neprietenos. Nu voi locui la hoteluri. Poate fi periculos, e foarte posibil să dăm chiar de necaz. Eu am nevoie de cineva care să cunoască regiunea ca pe propriile sale buzunare, nu de – scuzaţi-mă – una dintre studentele lui Steinhardt care n-a găsit alt mod mai plăcut de a-şi petrece vacanţa. În plus, intenţionez să merg în locuri în care femeile nu sunt privite cu ochi buni, unde poate exista pericol. Îmi pare rău, domnişoară... Rashid, dar excursia aceasta este foarte importantă pentru mine şi nu am timp de pierdut. Dacă ar fi vorba de o invitaţie la cină, credeţi-mă, v-aş însoţi oriunde. Poate, după ce mă întorc...

Fata îi aruncă o privire ucigătoare.

— Nu mă luaţi de sus, domnule profesor Rosen. Vocea nu-i mai era seducătoare. Nu sunt o mucoasă şi nici o amatoare. Fac ceea ce fac ca să-mi câştig pâinea. Pentru informarea dumneavoastră, am douăzeci şi şase de ani, am terminat antropologia la Universitatea Ebraică şi îmi rotunjesc veniturile modeste însoţind oameni ca dumneavoastră în Sinai. Sunt palestiniană; părinţii mei

aveau pământ în apropiere de Haifa. Au plecat în 1948, după venirea Brigăzii Carmeli condusă de Haganah. Au debarcat la Port Said şi după o săptămână au fost mutaţi la al-Arish, în nordul Sinaiului. Au rămas acolo, iar în prezent fac comerţ cu negustorii sherafa şi cu beduinii din sud. Încă din copilărie l-am însoţit pe tata oriunde mergea în Sinai, am fost chiar până la al-Tih, cu caravana. Cunosc triburile ca pe propriile mele rude – tarabinii, muzeinii, tuwara, aleigat, tiyaha – şi am mulţi prieteni printre băştinaşi. Acolo eu aş fi mult mai în siguranţă decât dumneavoastră, domnule profesor. De asta puteţi fi sigur. Nu ar trebui să-mi purtaţi de grijă. Eu aş fi nevoită să veghez asupra dumneavoastră.

David îşi simţi obrajii înroşindu-se.

— Îmi cer scuze, domnişoară Rashid. Eu... nu am înţeles. Dumneata... nu araţi a palestiniana.

De cum rosti cuvintele, îşi dădu seama că spusese ceva deplasat. Într-un fel, era fericit că nu se aflau la ultimul etaj al hotelului; cu siguranţă că i-ar fi dat un brânci până jos, pe trotuar. Fata îl săgeta cu privirea şi rosti cu voce glacială:

— Dar cum ar trebui să arate o femeie palestiniană, domnule profesor american? Ca un fel de Yasser Arafat în fuste? Sau ca refugiaţii pe care îi vedeţi în lagăre, sărmani, dar mândri? Îmi pare rău că vă dezamăgesc. Şi noi ne spălăm faţa, ne fardăm, mergem la coafor, şi nouă ne plac rochiile frumoase. Aţi fi preferat să mă vedeţi în uniformă militară? Sau cu faţa acoperită de văl? Dacă nu vreţi să fiu ghidul dumneavoastră, nu am nimic împotrivă. Nu vă cer să-mi faceţi o favoare, nu aveţi nici o obligaţie faţă de mine. E un târg, domnule profesor, îl încheiem sau nu.

David era curios să ştie dacă era de obicei aşa de sensibilă sau dacă el se comportase din cale afară de grosolan. Ce putea face? Trebuia să plece în ziua aceea şi avea nevoie de un ghid. Poate că o vă lăsa la părinţii ei la al-Arish şi va căuta pe altcineva în loc.

— Bine. Îmi cer scuze. Batem palma. Trebuie să-mi iau bagajele de sus. Jeep-ul este în parcarea din faţă. Poftim cheile.

Fata le luă fără o vorbă, îi întoarse spatele şi ieşi.

Ieşind din Ierusalim, o luară spre sud, prin Betleem şi Hebron. Atmosfera din regiune era încordată. În urmă cu două zile, la Hebron avuseseră loc mişcări de stradă în cursul cărora doi studenţi arabi fuseseră ucişi de trupele israeliene. David conducea tăcut. Fata şedea lângă el, privind impasibilă drumul care se derula în faţa lor. Lăsară în urmă căsuţele joase, cu ziduri cenuşii, ale Hebronului. La marginea oraşului dădură peste cocioabe dărăpănate, construite de vechea administraţie iordaniană, care adăposteau lagărul de refugiaţi. Priveliştea sordidă nu uşura cu nimic atmosfera tensionată care domnea în maşină. David apăsă mai tare pe acceleraţie. De undeva din spatele lor se auzi un ţipăt subţire, speriat, de copil, ce se stinse rapid, acoperit de zgomotul motorului.

Mergeau în continuare spre sud, în direcţia Beersheba şi Negev. Treptat, câmpurile cultivate făcură loc întinderilor de nisip, cu vegetaţie săracă, ale deşertului. Din când în când, întâlneau câte o familie de beduini chirciţi sub o foaie subţire de cort ce abia dacă îi apăra de vânt, în timp ce cămilele şi caprele jigărite, care reprezentau toată averea lor, căutau hrana puţin mai departe, păzite de câte un copil. Ajunseră la Nizana, fostul punct de frontieră dintre Palestina şi Sinai. Vechea graniţă era marcată de spirale de sârmă ghimpată ruginită. Clădirea vămii şi postul de poliţie stăteau părăsite, măcinate de intemperiile care, în final, aveau să le facă una cu nisipul deşertului. Şopârlele mici şi verzi se furişau prin uşile larg deschise, oprindu-se doar pentru scurt timp ca să privească în urma jeep-ului.

Postul de frontieră egiptean se afla la câteva mile mai departe. Deşi avea toate actele în regulă, David simţea o

strângere de inimă anticipând confruntarea. Ar fi vrut să ştie dacă sirienii trimiseseră o descriere a lui egiptenilor. În condiţiile tensionate din prezent, era cam îndoielnic, dar nu puteai şti niciodată. Vameşii îi întâmpinară ursuzi şi reţinuţi. Păreau plictisiţi şi nepăsători, bărbaţi cu barba nerasă şi uniforme boţite, pentru care viaţa lipsită de griji se sfârşise deja de la vârsta de cincisprezece ani. Şeful, un bărbat între două vârste, cu buze subţiri şi lipsite de culoare, şi ochi roşii, bulbucaţi, părea a fi genul care caută nod în papură doar ca să arate cine este şeful. Şedea la un birou masiv din lemn, sub un ventilator care se rotea leneş, abia împingând aerul încins de colo-colo.

Leyla îi întinse documentele, vorbind repede în arabă, în timp ce doi soldaţi luară în primire bagajele. În apropierea postului de pază soldaţii se plimbau fără ţintă, cu armele pe umăr, aruncându-i Leylei ocheade înfocate, încordaţi din cauza abstinenţei prelungite şi a monotoniei serviciului în acest ţinut al nimănui.

Deodată, discuţia începu să se poarte pe un ton mai ridicat, şi David îşi dădu seama că Leyla se certa cu omul de la birou. Documentele lui erau răspândite pe birou. Se părea că ele constituie subiectul disputei, dar David nu pricepea nimic din şuvoiul de cuvinte arăbeşti. Se temea că, în cel mai bun caz, vor fi nevoiţi să-l mituiască pe şef.

Aproape la fel de repede cum începuse, cearta se stinse. Soldaţii priveau distraţi în altă parte. David văzu cum bărbatul strânge toate actele şi i le întinde Leylei, fără un cuvânt. Fata le luă şi porni spre jeep.

— Ce s-a întâmplat?

— O mică neînţelegere, răspunse ea, ridicând din umeri, încerca să mă convingă că documentele dumneavoastră nu sunt în regulă. E nou aici, abia a venit de la Tanta. L-am pus la punct, nu o să-mi mai facă necazuri.

Urcă în maşină şi David porni motorul.

— Şi, mă rog, cine este Leyla Rashid de a fost dispus să ţi se supună?

— Nimeni. O femeie palestiniană, în vârstă de douăzeci şi şase de ani. Necăsătorită. Pe aici, asta înseamnă „nimeni”.

— Şi atunci, de ce ar accepta un nenorocit de vameş să asculte de un nimeni?

Fata ridică din nou din umeri. David îi aruncă o privire scurtă. Păr tuns scurt, trăsături atât de fine de parcă ar fi fost sculptate. Avea un mod aparte de a impune respect, caracteristic femeilor musulmane emancipate. Bărbaţii făceau fel şi fel de presupuneri în legătură cu aceste femei. Chiar şi consumarea unei cafele într-o cafenea era considerată provocatoare; băutul cafelei la umbră era dreptul bărbaţilor şi cartea de vizită a femeilor uşoare. David îşi aţinti din nou privirea asupra drumului.

— Eu sunt nimeni, repetă fata. Tata, în schimb, e cineva. Omul ştia. A înţeles.

— Ce anume a înţeles? întrebă David, trăgând brusc de volan, ca să evite o tufă crescută în mijlocul drumului.

— Că tata este un om influent în această regiune. Că era de preferat să nu-mi facă greutăţi.

— Dar cine este tatăl tău?

Fata îndepărtă un fir icel de nisip de pe mânecă.

— Un nimeni care a devenit cineva. Se numeşte Ahmad Rashid. E poet. Cu siguranţă că ai auzit de el.

David clătină din cap.

— Nu. Eu sunt evreu, dar locuiesc la New York, ai uitat? Acolo nu prea citim literatură arabă.

— Nu face pe deşteptul! îl repezi fata. Tata e un poet renumit. Scrie despre Palestina – despre ţară, popor, suferinţele oamenilor. E poreclit *Sawt Filastin*, „Vocea Palestinei”. Poeziile lui au apărut în multe ţări de limbă arabă – în *al-Ahram* aici, în Egipt, înainte de războiul civil în

ziarele din Liban, în Kuweit, în Irak. Peste tot, în afară de Palestina.

David trase din nou de volan, în parte, ca să evite continuarea imediată a discuţiei, în parte, ca să ocolească movila de nisip răsărită în drum.

— Să nu-mi spui că sălbaticul acela este un iubitor de poezie, zise el.

Fata zâmbi întâia oară, dar îşi aduse aminte că trebuie să pară cât mai rezervata şi îşi reluă expresia severă. Pentru o fracţiune de secundă, David avu revelaţia unei persoane cu totul diferite, ascunsă dincolo de acel înveliş glacial.

— Nu, dar a auzit de tata. Poeţii înseamnă ceva pentru arabi. Într-un timp, tata a fost primarul al-Arish-ului. E un om influent, cunoaşte pe toată lumea care are un cuvânt de spus în Sinai. A rămas tot sărac, dar este foarte respectat. Credeţi-mă, aici asta contează. Dacă s-ar fi aflat că i-a pus beţe în roate fiicei lui Ahmad Rashid, în curând vameşul acela s-ar gândi la Sinai, aşa cum visează locuitorii din Sinai la viaţa îmbelşugată de la Cairo.

David privi peisajul dezolant din jur.

— Unde l-ar putea trimite mai rău decât aici?

Fata răspunse, fără să-l privească.

— Există locuri mai rele decât acesta. Mult mai rele. El ştie asta. Fiţi fericit că dumneavoastră nu le cunoaşteţi.

David nu spuse nimic. O luă spre sud-vest, către al-Kuseima, prima lor oprire. Pe orizontul vast din faţa lor se profilau siluetele măreţe ale munţilor. Aveau culoarea caramelei cu lapte, auriţi de soarele după-amiezii. Dincolo de Umm Katef, şoseaua se transforma într-un drumeag noroios, plin de gropi şi denivelări. În stânga, o întindere mare de praf silicios acoperea nisipul, creând mirajul unui lac cu ape negre şi liniştite. Razele soarelui se loveau de stratul abraziv şi dispăreau, înghiţite instantaneu. În jurul lor, pulsa deşertul, vast, straniu şi gol.

13

Noaptea, deşertul este nemilos. Vara, nopţile sunt reci, iarna se lasă un ger care te poate ucide. Îngheţat, întunecat şi vast, deşertul răsuna ca un clopot grav, vibrând în profunzime, după propria-i melodie. Chiciura sclipeşte deasupra dunelor de nisip ca praful de diamant presărat de o mână de uriaş. Pe cer luna, burtoasă şi tăcută, atârnă atât de jos, că-ţi dă senzaţia că o poţi atinge cu vârful degetelor. Stelele sclipesc ca nişte fragmente de gheaţă, îndepărtate, inaccesibile, îngheţate pe vecie în locurile lor. Fierbinţi ca un adevărat furnal pe timp de vară, munţii regiunii sudice a Sinaiului devin aspri şi neîndurător de reci în nopţile lungi de iarnă. Nimic din structura lor nu este capabilă să reţină căldura. Frigul este omnipotent.

Era a cincisprezecea noapte pe care o petreceau în peninsula. Stăteau întinşi unul lângă celălalt, chirciţi în sacii de dormit, ca nişte animale neajutorate, pătrunse de frig. David îşi schimba poziţia, incapabil să adoarmă, simţind acut durerea din şold, acolo unde îl apăsase pământul stâncos. Fata mormăi ceva în somn. David surâse, apoi gemu din nou, încercând să se întoarcă pe o parte.

Din ziua în care o cunoscuse, Leyla nu încetase să-l uimească şi să-l deruteze. Călătorea prin deşert îmbrăcată în haine deschise la culoare, în pas cu moda, şi totuşi părea să posede un talent ascuns de a respinge orice urmă de murdărie sau praf. În fiecare seară, se demachia, se spăla şi îşi dădea cu cremă pe faţă, iar în fiecare dimineaţă se spăla

pe cap, apoi se aşeza comod să se fardeze, ca şi cum s-ar fi aflat în intimitatea propriului său dormitor.

„Este apă suficientă”, obişnuia ea să replice ori de câte ori încerca el să protesteze, şi întotdeauna avea dreptate.

Cunoştea deşertul la fel de bine cum îşi cunoştea el vasele sparte şi tăbliţele de argilă, aşa cum un copil îşi recunoaşte mama. Când se întâmpla să rătăcească drumul, Leyla întindea un deget cu unghia frumos îngrijită şi în câteva minute regăseau iarăşi drumul cel bun. Era prietenoasă cu beduinii, iar ei păreau să o accepte, făcând abstracţie de faptul că era femeie şi că pătrunsese în lumea lor, mişcându-se în largul ei prin deşert, cu chipul la vedere. Rezistenţa ei îl surprindea pe David. Nu-şi pierdea firea şi nu obosea niciodată, dormea buştean pe terenul cel mai pietros, putea să umble cu picioarele goale pe prundişul ascuţit, pe care el îl simţea chiar şi prin talpa bocancilor. Cu toate acestea seara, când el se simţea epuizat, neras şi cu ochii înroşiţi, ea era la fel de proaspătă şi de frumoasă ca dimineaţa, la plecare. Fragilitatea trupului ei îl atrăgea tot mai tare, însă îşi impuse să se ţină la distanţă. Abia o cunoştea, vorbea atât de rar, punea atât de puţine întrebări. Ştia pentru ce se afla David în Sinai, dar refuza să îl tragă de limbă, iar el prefera să ţină totul în sine. Se simţeau bine unul în compania celuilalt, dar nici unul nu căuta ori încuraja alte relaţii mai apropiate sau împărtăşirea unor confidenţe.

În paisprezece zile Sinaiul îşi pusese amprenta asupra lui David. Spaţiile deschise şi întinderile pustii îi oferiseră prilejul să mediteze. Sinai este ţinutul nimănui, un teren de încercare arid, atât pentru oameni, cât şi pentru animale, şi sălaşul unui zeu răuvoitor. Pentru David avea semnificaţie fiecare palmă de pământ, fiecare colină sau versant erodat de trecerea timpului. Această sălbăticie îi aparţinea într-un fel în care nu-i putea aparţine niciodată Leylei, oricât de apropiată ar fi fost cu locuitorii ţinutului. Poporul său fusese

pedepsit aici vreme de patruzeci de ani de către zeul cel neînduplecat, cocoţat în vârful muntelui pierdut în fum şi brăzdat de fulgere; de atunci, neamul lui nu reuşise să scape de blestemul pribegiei. În aceste locuri nu găseai altceva decât durere şi obidă. I se părea că bătrânul zeu al muntelui îl făurise special în acest scop.

Primii călugări creştini descoperiseră de mult timp asta. Mirajul simplu al deşertului îi atrăsese grupuri-grupuri din oraşele Egiptului şi ale Siriei şi îi izolase în chilii mărunte şi mănăstiri îndepărtate, clădite pe stânci golaşe, de unde puteau asculta în tihnă glasul lui Dumnezeu. Asceţi în robe lungi, hermiţi cu privire sălbatică, grupuri de anahoreţi, cenobiţi şi stâlonici dăduseră năvală în căutarea unui soi de linişte, dar nu obţinuseră în schimb decât o autoflagelare care nu permitea nici trupului, nici sufletului să-şi găsească odihnă. Îşi pierduseră lumina ochilor de prea mult privit în zare, îşi arseseră pielea şi-şi sfâşiaseră carnea în spinii ascuţiţi ai arborilor de acacia. Oasele lor fuseseră redate deşertului ori zăceau în osuarele tăcute ale mănăstirilor St. Catherine şi St. Nilus, iar acum doar o mână de oameni, descendenţi ai primilor, rătăceau în Sinai şi în împrejurimi – bătrâni evlavici cu bărbile rărite, novici temători care păstrează încă pe buze şi pe vârful limbii gustul plăcerilor lumeşti – izolaţi de exterior prin ceva mai mult decât ziduri sau dealuri ori dune de nisip.

David şi Leyla petrecură două zile la Mănăstirea St. Catherine, aflată la poalele muntelui Jabal Musa, despre care călugării şi pelerinii crezuseră multă vreme că era chiar muntele Sinai. Îi întâmpină părintele Nikandros în persoană, un bătrân amabil ale cărui maniere alese faţă de oaspeţi ascundea o fiinţă disciplinată care conducea mănăstirea cu o mână de fier. Îl cunoscuse pe Gates şi discutase cu el de câteva ori, cu prilejul vizitei făcute de acesta în primăvara trecută. Vestea morţii tânărului cercetător îl şocă şi îl tulbura, dar el personal nu ştia nimic

ce le-ar fi putut fi de folos în elucidarea misterului. Îi făcu cunoştinţă lui David cu părintele Spiros, bibliotecarul, care îşi aducea bine aminte de Gates şi, lucru cu adevărat remarcabil, reţinuse chiar titlurile manuscriselor pe care le consultase.

Petrecură ore întregi împreună, zăvoriţi în vechea bibliotecă peste care stăpân absolut era bătrânul cu barba ninsă şi ochelari cu lentile groase, fumurii. Pereţii galeriei principale în care se aflau erau acoperiţi de jur împrejur cu icoane aurite, tripticuri şi ochiuri de geam bogat colorate. De peste tot, din penumbră, chipul lui Hristos, grav, cu barba lungă, îi privea îngândurat; în mâna stângă ţinea Evanghelia, în timp ce dreapta se înălţa în sus sau era întinsă orizontal, în semn de binecuvântare, ori poate, în semn de blestem. Statuete înfăţişându-i pe Sfânta Fecioară cu Pruncul, martiri, sfinţi şi îngeri se aliniau pe rafturi, prinzând lumina şovăitoare a lămpilor în aurul veşmintelor şi al halourilor.

În spatele unui grilaj din sârmă erau rânduite mii de manuscrise, încătuşând în ele învăţătura adunată de-a lungul secolelor şi sute de ore de transcriere pioasă, manuscrise la care aveau acces doar câţiva privilegiaţi. Nu era de mirare că cineva interesat de regăsirea unui text vechi venea în primul rând în acest loc. David şi părintele Spiros răsfoiră ore de-a rândul manuscrisele în greacă, latină, aramaică şi ebraică. Găsiră puţine indicii referitoare la locurile pe care le-ar fi putut vizita Gates. Acolo, în biblioteca aceea atât de puţin folosită, David se simţi cuprins de sentimentul inutilităţii, al neputinţei de rezolvare a ceea ce îşi propusese. De ce se angajase în vânătoarea asta de vrăjitoare? Ce motive avusese să creadă că va găsi altceva în afară de praf şi papirusuri vechi?

Spre sfârşitul celei de a doua zile, când ajunseră la sfârşitul ultimului manuscris şi părintele Spiros începu să-i arate lui David câteva din comorile bibliotecii sale, îi

pomeni în treacăt despre nerăbdarea lui Gates de a ajunge cât mai repede la Mănăstirea St. Nilus. Îi povestise despre existenţa unui manuscris unic în biblioteca de acolo, o veche descriere în limba arabă a unei călătorii, intitulata *Al-Tariq al-mubin al-sham ila 'l-balad al amin*, „Calea liberă de la Damasc la Mecca", scrisă în secolul al optulea de un anume Abu 'Abd Allah Muhammad ibn Sirin al-Halabi. Gates fusese peste măsură de tulburat de ştirea existenţei acestui manuscris; găsise mai multe referinţe despre acesta, dar nicăieri nu se pomenea de vreun exemplar conservat peste secole. Brockelmann, autoritatea supremă în domeniu, nici măcar nu pomenea de el.

David şi Leyla ajunseseră la ultima etapă a călătoriei lor. Vizitaseră toate locurile pomenite în cartea poştala, stătuseră de vorbă cu persoane care îl cunoscuseră, refăcuseră întregul traseu parcurs de Gates până în acest loc. În dimineaţa celei de a treia zile petrecute la Mănăstirea St. Catherine porniră la drum călare către Mănăstirea St. Nilus, aflată la distanţa de o zi de mers pe un drum anevoios ce ducea prin regiunea Shi'b al Ruhban. St. Nilus era ascunsă adânc în munţi şi nu se putea ajunge acolo decât pe jos ori călare pe cai sau cămile. Defileul propriu-zis era îngust, cu pereţi înalţi şi lipsiţi de vegetaţie şi cu porţiuni presărate cu bolovani, pietriş şi nisipuri mişcătoare care îngreunau înaintarea.

Pentru David, care urca pentru prima oară în şa, drumul era obositor şi dureros. Şaua îi freca pulpele şi simţea înţepături chinuitoare în spate. De câteva ori fură nevoiţi să se oprească pentru ca David să poată descăleca şi dezmorţi oasele. Leyla nu cunoştea prea bine traseul şi de aceea înaintau încet şi nesigur. Către prânz, devenise limpede că nu puteau ajunge la mănăstire înainte de lăsarea serii. Începuse să se întunece deja şi hotărâră să se oprească şi să înnopteze acolo unde se aflau. Se strecurară, aşa

îmbrăcaţi cum erau, în sacii de dormit, lăsând caii tremurând de frig să se odihnească alături.

În strâmtoare, bezna era aproape totala. Versanţii abrupţi ascundeau în mare parte cerul. Deasupra lor clipeau doar câteva stele, neobişnuit de vii în atmosfera pură a deşertului. David se foia neîncetat, preocupat de temeri. Mai presus de toate îl obseda un gând: dacă începea să plouă, erau ca şi morţi, prizonieri în mijlocul defileului. Leyla îi spusese că iafna, o ploaie torenţială putea provoca o inundaţie de proporţii în numai câteva ore. Era posibil să nici nu ştie că plouase undeva, mai departe; singurul avertisment la care se puteau aştepta era vuietul apelor umflate năpustindu-se la vale prin canalul strâmt, cu viteza şi greutatea unui tren expres. În timpul iernii, beduinii nu se aventurau în văile seci şi în defileuri. Leyla era neliniştită, deşi nu o mărturisise deschis. Frământat de gânduri, David se cufundă, în sfârşit, într-un somn agitat şi bântuit de vise.

Se treziră înainte de răsărit. Era frig şi ştiau că, şi după ce soarele se va ridica deasupra versanţilor defileului, stâncile nu vor permite pătrunderea căldurii până acolo unde se aflau ei. Tremurând, suflându-şi în pumni ca să se încălzească, începură să pregătească micul dejun. Seara trecută Leyla făcuse un foc din crengi de acacia. Curând reuşi să readucă la viaţă cei câţiva tăciuni care ardeau încă mocnit şi focul se înălţă spre cer. Pregăti un aluat fără drojdie, după obiceiul beduinilor, întinse o foaie rotundă şi o puse direct pe jăratec. În câteva minute turta fu gata. Cu o cană de ceai negru era o masă relativ acceptabilă, chiar dacă puţin frugală. David simţea că prinde puteri, deşi resimţea încă dureri în tot corpul, după chinurile călătoriei din ziua precedentă.

Nu terminară bine de mâncat când primele raze nesigure ale soarelui pătrunseră în *shi'b*, desenând pe

stânci umbre nedefinite. Defileul deveni din nou vizibil în lumina mohorâtă, lipsită de vlagă şi ştearsă. Deasupra, cerul căpătase o nuanţă cenuşie, apăsătoare, ca un tavan de ardezie. Marginile păreau să se odihnească pe pereţii abrupţi de stâncă ai canionului, dându-le sentimentul că se va prăbuşi dintr-o clipă în alta peste ei. Nu se simţea nici o mişcare. Peste tot domnea o linişte enervantă, nefirească. Aici nu supravieţuia nimic, în afara şerpilor, şopârlelor şi a scorpionilor. Înainte de culcare, Leyla îl avertizase în privinţa şerpilor. David adormise greu, frământat de teama de a nu fi muşcat de vreo viperă. Leyla privi în jur, spre versanţii stâncoşi şi se strânse, zgribulită. Totul era prea tăcut, ca într-o vale a morţii.

— Nu-mi place locul ăsta, zise ea. Are faimă proastă. Oamenii se feresc să calce pe aici. Stâncile astea parcă sunt ziduri de închisoare. Mi se face pielea ca de găină. Călugării ăştia trebuie să fie nişte tipi foarte ciudaţi, dacă au acceptat de bunăvoie să se izoleze aici. Cei din tribul tuwara nu dau pe aici pentru nimic în lume.

Era un mod politicos de a-şi exprima dispreţul faţă de călugări. La St. Catherine fata îşi petrecuse majoritatea timpului stând de vorbă cu numeroşii beduini jabali care trăiau şi lucrau la mănăstire ca muncitori şi meşteşugari. Cu călugării nu schimbase decât câteva cuvinte. În ciuda vechimii frăţiei acestora, ea îi considera nişte intruşi în lumea deşertului. Pe de altă parte, călugării se simţeau stânjeniţi de prezenţa unei femei printre ei. St. Catherine nu se afla pe muntele Athos şi femeile aveau permisiunea de a pătrunde pe teritoriul mănăstirii, dar, cu toate acestea, nu erau bine privite de monahi.

Dădură de mâncare cailor, împachetară echipamentul şi încărcară din nou desagii voluminoşi. Deşi încerca să nu se trădeze, David ştia că Leyla era îngrijorată din pricina vremii. Cerul continua să fie înnorat şi era foarte posibil ca în munţi să plouă deja. Trebuia să ajungă cât mai repede la

mănăstire. Caii refuzară să se supună primelor îndemnuri. Erau abătuţi şi încăpăţânaţi. În timpul nopţii, păscuseră sărăcică, iar acum erau însetaţi, însă apa din băltoace era dură şi sălcie, şi animalele întoarseră scârbite botul. Leyla începu să vorbească, mângâindu-le grumazul şi hrănindu-i cu ovăz dintr-un săculeţ pe care-l primiseră de la călugări, dar caii continuau să se mişte încet şi fără tragere de inimă.

Pe o distanţă de doi kilometri drumul era presărat cu bolovani şi pietriş. David simţea dureri în tot corpul, iar coapsele îl săgetau la fiecare pas; în cele din urmă, descălecă şi continuă drumul pe jos, ţinând calul de căpăstru. Defileul îngust şerpuia ameţitor, iar lipsa de perspectivă le accentua senzaţia de claustrofobie. Până şi aerul părea stătut, ca şi cum nu ar mai fi fost primenit de secole. Era mult prea frig ca să vorbească. David era nervos. Îl durea capul şi simţea o venă subţire zbătându-se în tâmpla stângă. Leyla se simţea neajutorată; toate cunoştinţele ei legate de deşerturile din partea de nord şi cea centrală nu-i erau de nici un folos aici, în ţinutul acesta străvechi şi sălbatic.

În sfârşit, ajunseră la ultimul cot şi în faţă li se înfăţişă mănăstirea, cocoţată pe un perete înalt de stâncă, la capătul defileului. Creasta stâncii fusese tăiată în trepte şi netezită, pentru a permite clădirea mănăstirii. Zidită din blocuri de piatră dislocate chiar din stânca pe care se afla, micuţa mănăstire se confunda cu peisajul, cenuşie şi inabordabilă în lumina difuză. Fusese clădită în secolul al optsprezecelea de către o mână de călugări dornici să se izoleze de lume într-un univers al rugăciunilor şi penitenţei şi rezistase trecerii timpurilor, războaielor şi invaziilor, ca o mărturie vie a forţei credinţei şi a îndurării. Clădirea principală, aparent fragilă, dar bine înfiptă în sol, semăna cu o pasăre de pradă retrasă în vârful muntelui. De o parte şi de alta se vedeau câteva anexe ocupând suprafeţe întinse, care comunicau cu clădirea principală printr-o reţea

de cărări şi scări înguste. Aflată la mai mult de treizeci de metri deasupra nivelului defileului, mănăstirea era perfect ferită de inundaţii, atacuri banditeşti şi de musafiri nepoftiţi. Era un sanctuar, un refugiu întunecat, aproape lipsit de ferestre, care se afunda adânc în masivul de rocă, întorcând spatele lumii de afara.

Accesul la mănăstire era asigurat de un ascensor primitiv din lemn, identic cu cel de la St. Catherine. Acţionarea se făcea manual, cu ajutorul unui troliu instalat în vârful stâncii. Când ajunseră acolo, David şi Leyla observară că liftul – ceva mai mare decât o ladă obişnuită din lemn – era oprit sus, pe o platformă superbă. Nu se zărea nicăieri vreo urmă de viaţă; nici un chip dincolo de ferestrele minuscule ce dădeau către Shi’b al Rhuban, nici o mişcare pe scări sau pe alei, nici un clinchet de clopoţei ori vreun schimb de cuvinte. David aflase că, în prezent, la mănăstire trăiau în izolare şapte călugări. Cu siguranţa că sosirea lor nu va fi privită cu ochi buni, ba chiar era posibil ca Leylei să i se interzică accesul în lăcaşul sfânt. Cu voce nesigură, începu să strige. Trecu o jumătate de minut fără ca cineva să-i răspundă. Strigă din nou, de data aceasta cu glas mai tare, şi ecoul îi preluă cuvintele, repetându-le de mai multe ori în spaţiul închis al defileului. Ecoul se stinse şi înjur se reinstaură tăcerea.

Deodată, Leyla observa o sfoară subţire ce atârna de platforma până jos, aproape de pământ. Se apropie şi trase cu putere de ea. Sus, cu mult deasupra capetelor lor, gestul ei declanşa un clinchet strident care încetă la fel de repede cum începuse. Aşteptară puţin, apoi fata trase din nou de sfoară, o data, de două, de trei ori, din ce în ce mai tare. Deasupra lor, construcţia masivă a mănăstirii părea că se lasă mai jos, ameninţătoare, sfidând chemarea cristalină a clopoţelului. David strigă din nou, speriind caii care deveneau din ce în ce mai nervoşi în spaţiul strâmt al

defileului. David se întoarse spre Leyla şi ridica din umeri, dar vocea îi trăda dezamăgirea.

— Se pare că nu sunt prea încântaţi de vizitatori. Ce părere ai?

Fata ridica privirea spre platforma înaltă, apoi îşi fixă ochii asupra lui David.

— Nu-mi place ce se întâmplă. Ceva nu e în regulă. E prea multă linişte.

— Crezi că e vreo sărbătoare sfântă?

Leyla clătină din cap.

— Ne-ar fi prevenit cei de la St. Catherine. Nu, cred că s-a întâmplat ceva. Poate vreo epidemie. Într-un loc ca acesta până şi o banală toxiinfecţie alimentară poate avea urmări grave.

Trase din nou de sfoară, agitând puternic clopotul. Unul dintre cai începu să tropăie şi necheză uşor. În văzduh un vultur îşi flutura leneş aripile, trecând ca o nălucă cenuşie pe cerul întunecat. Nimeni nu răspunse la chemare. Mănăstirea rămânea învăluită în tăcere.

— Ce facem acum?

Era neliniştită la gândul de a face cale întoarsă prin defileu, sub ameninţarea ploii iminente.

David nu voia să se întoarcă. Ceva îi şoptea că punctul terminus al călătoriei sale se afla aici, la St. Nilus, şi refuza să plece fără a afla răspuns la ceea ce îl adusese în acest loc. Ridică privirea spre mănăstire, apoi scrută versanţii abrupţi ai stâncii. Nu se vedea nici o cărăruie care să ducă din locul unde se aflau ei până în vârf. Peretele dur de granit era marcat de crăpături şi colţuri de stâncă de care te puteai ajuta pentru a escalada stânca, dar acest lucru nu-l putea face decât un alpinist experimentat şi dotat cu echipament corespunzător. Într-una din desagi avea o frânghie şi o ancoră cu gheare, pentru cazuri de urgenţă, însă clădirea era inaccesibilă din poziţia lor.

— Trebuie neapărat să pătrundem în mănăstire, zise David, să căutăm o cale ca să ajungem sus, apoi coborâm pe frânghie. Defileul ăsta trebuie să se sfârşească undeva şi, cu siguranţă, există un drum până sus, în vârf. Eu zic să pornim chiar acum.

Leyla încuviinţă din cap. Era nerăbdătoare să iasă din canion. Priveliştea mănăstirii şi tăcerea ameninţătoare din jur nu îi sporiseră cu nimic entuziasmul faţă de acest loc.

— Acum poţi călări? întrebă ea.

David se strâmbă, apoi încuviinţă din cap. Continua să aibă dureri în tot corpul, dar acum era cumplit de nerăbdător să ajungă la mănăstire. Urcă în şa, încercând să găsească o poziţie cât de cât confortabilă. Văzându-l cum se foieşte, Leyla începu să râdă. Hohotele de râs se amplificară, preluate de ecou, apoi pieriră, înghiţite de peretele de stâncă. Leyla se înfioră şi încălecă, speriata brusc de ecou, aşa cum puţin înainte fusese din cauza liniştii apăsătoare.

14

Defileul îngust se termina brusc, dând într-o vale largă ce şerpuia pe mai mulţi kilometri printre coline stâncoase de granit roşu. David şi Leyla nu aveau decât să urce dealul dinspre mănăstire, apoi să-şi continue drumul pe platoul accidentat până la destinaţie. Dădură peste o viroagă lină şi începură să urce. La început li se păru uşor, dar pe măsură ce avansau panta devenea din ce în ce mai înclinată, iar urcuşul mai anevoios.

Se văzură nevoiţi să descalece acolo unde viroaga se înfunda în colina propriu-zisă. Obişnuiţi cu relieful accidentat al regiunii de sud a Sinaiului animalele ştiau

instinctiv când trebuia să se dea bătute. Încovoiate sub greutatea desagilor şi iritate după călătoria prin defileul sumbru, refuzau cu încăpăţânare să-şi continue drumul. Leyla se aşeză pe o stâncă şi oftă.

— Nu vor să meargă mai departe, David. Şi cred că ar fi riscant să-i forţăm. Dacă unul din ei îşi rupe un picior, am încurcat-o. Unul din noi trebuie să rămână aici să-i păzească, în timp ce celălalt dă o raită la mănăstire. Dacă vrei să te odihneşti un pic, eu sunt dispusă să merg mai departe.

David clătină din cap.

— Nu, eşti femeie şi s-ar putea să ai probleme. Dacă sunt bolnavi, apariţia unei tinere necunoscute aşa, din senin, le-ar putea provoca o recădere. Iar dacă nu sunt bolnavi, s-ar putea să te azvârle din vârful stâncii înainte de a avea ocazia să le dai explicaţii. Mă duc singur. Dacă pot, mă întorc azi, dar nu te îngrijora dacă vezi că întârzii. Dacă s-a întâmplat ceva, poate că trebuie să lămuresc câteva lucruri înainte de a coborî.

Împachetă câteva lucruri într-un rucsac – sfoară, ciocan, ancora cu gheare, pistolul şi ceva de mâncare. În adâncul sufletului se simţea neliniştit. Mănăstirea învăluita în tăcere îi stârnise presimţiri sumbre. Era sigur că se petrecuse ceva ieşit din comun.

— Ai grijă, David, îl avertiza Leyla la plecare.

Era pentru prima oara de când se cunoşteau că simţea în glasul ei puţină afecţiune. Întoarse capul şi o privi, aşezată lângă animale, micuţă şi feminină, pierdută printre stâncile colţuroase. Chipul îi era tras şi încordat, şi ochii îi trădau nervozitatea. David îi aruncă un surâs forţat, obosit, apoi începu să urce dealul.

În mai puţin de cincisprezece minute ajunse în vârful colinei. Din locul în care se afla putea vedea de jur împrejur, pe distanţă de mai mulţi kilometri. Nu mai văzuse un peisaj atât de captivant: asemenea unui câmp de luptă gigantic,

suprafaţa pământului se ridica şi se afunda, formând dealuri şi văi întinse şi seci, colorate în roşu, gri şi cenuşiu închis. Totul părea atât de primitiv, brut, nefinisat, ca şi cum Dumnezeu nu ar mai fi avut timp să-şi termine lucrarea – tocmai aici, atât de aproape de sălaşul Lui. De la cea mai mică pietricică, până la dealurile cele mai înalte totul purta patina inconfundabilă a vremurilor trecute. Dogoarea soarelui şi ploile erodaseră muntele, săpând şanţuri adânci în roca dură, asemenea unei cangrene care distruge ţesuturile moi, dând la iveală osul. Singur în această imensitate de piatră lipsita de viaţă, ca un cimitir nesfârşit în care nu supravieţuia nimic vreme îndelungată, David se simţea mărunt şi insignifiant.

Îi trebui mai mult de o oră ca să ajungă în locul în care stânca se apleca asupra mănăstirii. De acolo, de sus, era dificil să desluşească exact configuraţia clădirilor dispuse la întâmplare. Privită de jos, din defileu, structura arhitecturală i se păruse destul de clar conturată. Mănăstirea era clădită pe trei niveluri, fiecare corespunzând unei trepte săpate în stâncă. La primul nivel se afla clădirea principală a complexului, o construcţie nu prea arătoasă, înalta de vreo şase metri şi lungă de nouă. David bănuia că aceasta era secţia principala, clădirea cea mai veche, construită în secolul al optulea, care se afunda adânc în peretele de stâncă. Alături se afla o altă construcţie lungă, probabil refectoriul. Deasupra acestora trona o clădire izolata, cu acoperiş drept şi ferestre înguste, în stil gotic: biblioteca. Pe cel de-al treilea nivel se găseau mai multe construcţii: biserica, o replică miniaturală a bazilicii de la St. Catherine, datând din secolul al şaselea, şi o clădire joasă, cu cupolă, văruită în alb şi lipsită de ferestre: osuarul.

Observă că putea coborî pe mica porţiune pavată dintre osuar şi biserică. O dată ajuns acolo, îşi putea continua drumul folosindu-se de scările şi aleile care făceau legătura între diferitele corpuri de clădiri ale mănăstirii. În spatele

lui, spre stânga, era o mică plantaţie de măslini, asemănătoare celor pe care le remarcase în împrejurimile Mănăstirii St. Catherine. Nu încăpea îndoială că era îngrijită de călugări, dar nu-şi putea imagina cum ajungeau până la ea. Se apropie de pilcul de copaci şi legă frânghia de trunchiul contorsionat, dar viguros, al celui mai apropiat. Apoi se întoarse pe creastă, bătu un piton lung în stâncă şi înfăşură sfoara în jurul lui. Nu făcuse alpinism în viaţa lui şi, privind în jos, la defileul care se casca sub el, nu credea că era cel mai nepericulos sport pe care l-ar putea practica cineva, închise ochii şi, cu mâinile încleştate pe frânghie, îşi dădu drumul în gol.

Micul promontoriu îl obliga să atârne liber, deasupra hăului.

O singură mişcare greşită şi s-ar fi zdrobit de stâncile canionului. Cu picioarele încolăcite pe sfoară, agăţându-se de ea cu degete crispate, îşi continuă coborâşul anevoios. Deschise ochii şi îşi dădu seama că se învârtea încet, dar periculos, îndepărtându-se cu vreun metru şi jumătate de punctul în care dorea să aterizeze. Frânghia se oprea la doi metri deasupra platoului, însă acum era prea târziu să se întoarcă şi să o lungească; îi era teamă că a doua oară nu va mai avea curajul să se arunce în gol. Mişcându-şi încet, mai întâi, picioarele, apoi şi restul corpului, începu să se balanseze în direcţia corectă. Dar, pe măsură ce se balansa mai tare, imprima o mişcare de rotaţie mai rapidă frânghiei. Cu privirea aţintită asupra punctului pe care trebuia să sară, derutat de priveliştea clădirilor care ba apăreau, ba dispăreau din câmpul lui vizual, se simţi cuprins de o ameţeală puternică. Trebuia să acţioneze acum ori niciodată; dacă nu sărea imediat risca să-şi piardă echilibrul şi să se prăbuşească. Îşi dădu drumul şi ateriză pe dalele tocite din faţa bisericii.

Glezna stângă îl durea, iar cotul drept era zgâriat în profunzime. Rănit şi stors de puteri, rămase o vreme

nemişcat, încercând să-şi recapete răsuflarea şi pipăindu-şi metodic fiecare parte a corpului. În cele din urmă, mulţumit că era întreg şi nevătămat, se sprijini în mâini şi în genunchi şi se ridică, icnind, în picioare. Privi în sus şi zări capătul frânghiei legănându-se batjocoritor, cu mult deasupra capului său. Era exclus să se întoarcă pe unde venise. Călcând încet, se apropie de marginea porţiunii pavate şi privi în jos.

Vatra defileului i se înfăţişa îndepărtată şi ciudat de ademenitoare. Părea că îl cheamă, îndemnându-l să sară. Acesta nu era locul cel mai potrivit pentru cineva suferind de rău de înălţime. Gândul îl neliniştea, pentru că el însuşi îşi pierdea firea la înălţimi ce depăşeau nivelul etajului al treilea. Dar în situaţia dată nu avea de ales.

Cu vocea încă zdruncinată din cauza căzăturii începu să strige:

— E cineva aici? Mă aude cineva?

Cuvintele căzură ca de plumb, pierzându-se în adâncul văii. Nu primi nici un răspuns. O pală trecătoare de vânt mătură defileul. Repetă chemarea, de această dată în arabă, dar vorbele i se pierdură, smulse de o nouă rafală de vânt. Se făcuse frig. Privi cerul prevestitor de ploaie şi striga pentru a treia oară, tulburând liniştea. Nu-i răspunse decât ecoul, monoton şi impersonal. Se apropie de uşa bisericii.

La prima atingere uşa simplă din lemn se deschise, dezvăluind nartexul, un vestibul spaţios care îndeplinea rolul de intermediar între lumea de afară şi spaţiul propriu-zis al bisericii. În faţa ochilor i se înfăţişară câteva uşi ascunse în perete, bogat ornate cu încrustaţii complicate. Deasupra lor pâlpâia o lampă de petrol din cupru lustruit care distorsiona şi împrăştia lumina gălbuie a flăcării, desenând umbre şi linii tremurătoare pe lemnul neted. În panourile dreptunghiulare erau încrustaţi palmieri şi lei, ramuri de smochin şi siluete delicate de îngeri.

Contururile erau estompate de trecerea timpului şi de atingerea pioasa a atâtor mâini, dar în lumina palidă a singurei lămpi păreau neatinse, imaculate. David rămase multă vreme cu ochii aţintiţi asupra uşilor, tăcut şi nehotărât. Oare călugării se aflau înăuntru, rugându-se în tăcere? Prezenţa lui nepoftita îi va deranja ori îi va jigni? Ezită puţin apoi întinse mâna şi răsuri globul din metal al primei uşi din dreapta. O dădu de perete şi intră în naosul bisericii.

Minunăţii peste minunăţii. Hristos pe pereţi, Hristos pe stâlpi, Hristos răstignit deasupra altarului, Hristos pe tavan. Peste tot, lămpi suspendate, învăluind şi poleind cu lumina lor obiectele din jur. Aur în cantităţi uluitoare, argint din abundenţă, o feerie de lumini. Miros de tămâie plutind ca un val parfumat, rotindu-se, unduindu-se în ochiuri de lumina roşie şi aurie. În faţa iconostasului lumînări aprinse, fixate în sfeşnice înalte de aramă strălucitoare. Podeaua pavată şi acoperită cu covoare, marmură şi covoare bogate, mozaicuri cu motive geometrice orientale. În capătul opus al naosului catapeteasma înaltă, suflata cu aur şi drapată în roşu şi negru, acoperită cu icoane sfinte, distanţate între ele, ascunzând altarul privirilor profane. Paradisul coborât pe pământ, Bizanţul deşertului, umbre întunecate şi lumini palide tremurătoare.

David stătea, privind fascinat, ameţit de parfumul greu şi pătrunzător al tămâiei. Îi trebui câteva minute bune ca să-şi revină din uluiala provocată de o asemenea splendoare, absolut neaşteptată în aceasta vale sumbră. Se simţea un intrus, ca şi cum simpla sa prezenţa însemna un sacrilegiu. Pioşenia locului îl înfiora, făcându-l să se simtă stingher, străin, evreu. Nu îndrăznea să vorbească pentru a-şi anunţa prezenţa, abia dacă respira, de teamă să nu atragă atenţia asupra sa. Inima îi bătea cu putere şi sângele îi zvâcnea în tâmple.

Treptat, ochii i se obişnuiră cu jocul straniu de lumini şi umbre. Deodată văzu clar întreaga incintă a bisericii şi realiză că era goală. Tăcută şi nemişcată, părea un vapor abandonat în mijlocul oceanului, cu toate lămpile şi luminările aprinse şi icoanele aşezate pios la locurile lor. Nu lipsea decât murmurul vocilor, intonând imnul de slavă. Trebuia să înceapă slujba? David era neliniştit. Ceva nu era în ordine. Privi încă o dată catapeteasma aurită care separa, asemenea unui ecran, naosul inferior de sanctuar. Uşa din mijloc era întredeschisă, iar pe prag zăcea o siluetă în straie de călugăr, încremenită în rugăciune.

David traversă naosul, spărgând tăcerea cu zgomotul înfundat al paşilor, suficient de puternic însă pentru a-i semnala călugărului prezenţa sa. Silueta rămase nemişcată şi David se apropie mai mult, neştiind ce să facă în continuare. Se afla la o distanţă de vreo douăzeci de paşi când sesiză un amănunt care făcea notă discordantă cu restul decorului. O dâră purpurie pornea de pe pragul iconostasului până pe pardoseala de marmura, pătând albul imaculat şi tulburând simetria desenului. Uitând de teama de a comite un sacrilegiu şi cuprins de o frică mult mai lumească, David se apropie prudent de trupul nemişcat. Picioarele erau depărtate, braţele răsucite, iar capul şi umerii se odihneau pe pragul uşii întredeschise. Şuvoiul purpuriu provenea dintr-o rană adâncă de pe tâmplă, acoperită acum cu sânge închegat. David se apropie şi întoarse corpul pe spate. O parte din faţă se desprinse, acolo unde lovitura despicase craniul; David se întoarse repede, îngreţoşat. Se confrunta din nou cu violenţa, iar priveliştea îl înfiora şi, în acelaşi timp, îl descumpănea.

Privirea i se opri pe o ţesătură brodată care acoperea masa din stânga lui. O ridică şi o aşternu peste capul zdrobit şi pieptul plin de sânge al călugărului. Ocolind trupul inert, împinse uşa mică a iconostasului şi pătrunse în sanctuar. Înaintea lui se afla altarul bogat ornat, aşezat în

faţa unei abside acoperite cu mozaic în culori vii. La câţiva paşi de altar, zăcea al doilea călugăr, pe ţesătura drapată în jurul altarului şi pe trepte se vedeau pete mari de sânge închegat. David se apropie şi observă o rană adâncă ce secţionase gâtul între ureche şi umăr.

Se aplecă şi atinse cadavrul – cel al unui bătrân, cu barba albă şi chip blând, de sfânt, schimonosit acum de grimasa morţii. Ochii lipsiţi de viaţă priveau fix, păstrând încă mirarea pe care o încercase, probabil, bătrânul când fusese doborât în acest loc, considerat inviolabil, întruchiparea sanctuarului suprem. Era greu de afirmat cu certitudine, însă David considera că omul murise de câteva ore; trupul era rece, deşi nu înţepenise încă. Dar oare nu era posibil ca instalarea rigidităţii cadaverice să fie întârziată de temperatura scăzută? Şi-apoi din câte ştia el, dispărea după douăzeci şi patru de ore. Nu era una dintre întrebările care îi preocupau, în general, pe arheologi. Privi din nou petele de sânge. Întinse degetul, şovăitor, sângele nu era complet închegat.

O luminare mică de pe altar sfârâi şi se stinse. David privi în jur şi băgă de seamă că mai multe lumânări avuseseră aceeaşi soartă, iar altele erau pe cale şi ele să se stingă. De sub abajururile filigranate, lămpile de petrol mai răspândeau încă o lumină constantă, caldă. De pe panoul de deasupra altarului, Hristos părea să-l privească. Chipul grav şi ascetic era marcat de acea durere, de acea expresie a suferinţei ce nu putea fi regăsită decât în tradiţia orientală. David întoarse capul, incapabil să suporte intensitatea acelei priviri. Ochii i se opriră asupra unei alte icoane, agăţate pe stâlpul de lângă altar. Era stranie şi deprimantă, iar în situaţia dată îi provoca un sentiment acut de nelinişte. În partea centrală a picturii se vedea o clădire cu acoperişul în formă de cupolă, care adăpostea oseminte acoperite încă de sutane: osuarul. În afara clădirii vopsite în alb, sufletele morţilor erau triate de îngeri. Unii ajungeau în

Rai, transformându-se, pe măsură ce urcau în ceruri, în siluete scăldate de lumină; alţii erau azvârliţi într-un hău plin cu demoni fioroşi, din care răzbăteau flăcări. Cei care ajunseseră deja în hău, erau mistuiţi de foc, asemenea unor torţe vii. David rămase câteva clipe cu ochii aţintiţi asupra picturii, apoi se întoarse şi porni spre catapeteasmă.

Ieşind din sanctuar, sesiză un răpăit slab. La început părea că vine de foarte departe, dar treptat crescu în intensitate. David recunoscu sunetul. Începuse ploaia. Rafalele izbeau acoperişul din plumb al bisericii, sfâşiind tăcerea, ca mii de pietricele azvârlite de o mână nevăzută din înaltul cerului, pentru a înfiera sacrilegiul comis.

Nu existau anexe, nici sacristie, nici vreun alt loc ferit în care s-ar fi putut adăposti asasinul. David nu putea rămâne în biserică, aşteptând să fie descoperit. Porni înapoi, trecu prin naos şi nartex, simţind fiori de gheaţă pe spate cu fiecare pas care îl îndepărta de ororile pe care le văzuse. Deschise uşa şi ieşi în ploaia rece, spulberată de rafale de vânt. Stropii biciuiau zidurile bisericii şi se adunau în pârâiaşe repezi, ca şi cum ar fi vrut să facă în câteva ore o muncă de ani. În câteva clipe fu ud până la piele şi îngheţă până în măduva oaselor. Apa îl înconjura ca un val lichid, împiedicându-l să vadă mai departe de câţiva centimetri. Pipăind drumul la fiecare pas, se apropie de scările ce duceau la nivelul următor. Mănăstirea devenise o adevărata capcană a morţii. Un singur pas greşit şi rafalele de ploaie l-ar fi expediat peste marginea abruptă, drept în hăul defileului. Ar fi fost mai prudent să rămână în biserică, însă dacă maniacul asasin continua să se plimbe nestingherit prin împrejurimi nu putea sta pe loc. Nu putea scăpa de aici escaladând peretele de stâncă ce ducea în vârf. Exista o singura cale de salvare şi aceasta era în jos.

Găsi treptele mai mult din întâmplare decât din simţ de orientare. Pe toată porţiunea terasată apa se scurgea în cascade, inundând treptele tocite. Tălpile îi alunecau pe

pietrele înşelătoare, aproape însufleţite. Începu să coboare treaptă cu treapta, păşind lateral şi sprijinindu-se de treapta de deasupra. Cerul era acoperit de nori şi totul era învăluit într-o stranie lumina crepusculară. Pe neaşteptate, pământul îi fugi de sub picioare şi căzu în genunchi. Rămase câteva minute nemişcat, la doar câţiva centimetri de prăpastia pe care o ghicea în beznă. Ploaia îi biciuia corpul, îngheţându-i degetele amorţite şi faţa. În urechi îi răsuna bolborositul furios al apei, gata parcă să-l smulgă din loc. În cele din urmă, se ridică şi începu să coboare din nou. Cele patruzeci de trepte i se părură a fi patru sute. Nu-şi dădea seama cât durase coborâşul: cincisprezece, poate douăzeci de minute, care însă i se părură o veşnicie.

Ajuns pe platou, porni în direcţia construcţiei din lemn care adăpostea biblioteca. Împinse uşa şi păşi în întuneric. Nu exista nici o fereastră, nici lumânări aprinse, singura sursa de lumină era cea care pătrundea prin uşa întredeschisă. Simţi mirosul stătut al volumelor vechi. Tăcere. Nu mişca, nu strălucea, nu respira nimic. Îşi ţinu răsuflarea şi făcu câţiva paşi şovăitori. Dacă asasinul se ascundea aici, în întuneric, printre tomurile prăfuite şi icoanele suflate cu aur? Împinse uşa de perete, ca sa permită pătrunderea luminii, şi caută în jur. Pe o etajeră mică de lemn, în stânga lui, descoperi o lampă cu gaz şi o cutie de chibrituri. Dădu drumul uşii, aprinse lampa şi o ridica deasupra capului. Uşa se închise de la sine şi flacăra lămpii tremură uşor, apoi îşi reveni, răspândind o lumina gălbuie. Mijindu-şi ochii, David încerca să desluşească ceva în bezna din jur. Văzu tavanul cu grinzi de deasupra, brăzdat de umbre misterioase, tremurătoare, ca nişte frânturi de coşmar gata să îl prindă în mrejele lor. Se înfioră şi porni mai departe, continuând să ţină lampa ridicată în faţa lui. De o parte şi de alta, se ghiceau siluetele şterse ale etajerelor pline cu cărţi. Apropiind lampa de rafturile din dreapta, observă că erau în număr de şase, toate acoperite

cu un strat gros de praf alburiu. Călugării de aici nu erau eruditţi, şi cărţile erau rareori răsfoite. Îşi continuă drumul pe intervalul din mijlocul încăperii, răscolind umbrele. Linişteа îl strângea ca o menghină. Se simţea gol pe dinăuntru şi avea senzaţia că asista la tot ce se petrece de undeva, de departe. Sângele îi zvâcnea în tâmple, dar sunetul părea că vine de foarte departe. Hainele i se lipiseră de corp, umede şi reci şi tremura din toate încheieturile.

În fundul bibliotecii, pe podea, lângă masa masivă de lectură, descoperi cel de-al treilea cadavru. Ţeasta îi fusese zdrobita cu un volum gros, legat în piele, care acum zăcea alături, plin de sânge şi de fire de păr alb. David trecu lampa deasupra trupului, examinându-l, şi, preţ de o clipă, avu senzaţia că mişca; dar nu era decât o iluzie optică, provocată de jocul luminii. Omul era mort de câteva ore, ca şi ceilalţi. Mănăstirea era bântuită de un demon întunecat, şi David nu se mai amăgea cu ce avea să găsească mai departe.

Un raft cu cărţi se răsturnase lângă cadavru. Volumele legate şi filele de manuscris zăceau împrăştiate peste tot. O clipă, David îşi aminti de puţul de la Ebla şi de cadavrul arabului, încremenit în noroi. Se aplecă şi ridică un volum. Era scris în arabă, un comentariu despre Coran, de al-Tabari. Îl puse pe cel mai apropiat raft şi luă un alt volum. De data aceasta, era un text creştin, scris tot în arabă. Aşezându-l pe acelaşi raft ca pe primul, David remarcă un mic semn în partea superioară a raftului. Era un înscris în greacă, anunţând laconic: „Texte arabe." În următorul corp de bibliotecă se găseau manuscrise în limba coptă, în altul texte în siriană. Etajera goală era singura care adăpostea manuscrise în arabă.

La capătul unei ore de căutări, David trebui să accepte fap-tul că manuscrisul după care venise aici, *al-Tariq al-mubin* al lui al-Halabi, nu se afla în bibliotecă. Dar oare

fusese vreodată acolo? Descoperi o carte voluminoasă, legată în piele de viţel, în care se aflau toate titlurile lucrărilor aflate în bibliotecă. Toate textele arabice erau grupate la un loc, iar printre ele descoperi şi opera lui al-Halabi. Nu încăpea îndoială. Era prea mult pentru o simplă coincidenţă. Cel care îl omorâse pe John Gates şi îi furase teza, cel care îi ucisese pe părinţii lui David şi distrusese documentele din apartament venise aici, omorâse din nou şi înlăturase şi ultima dovadă. Pentru David conta prea puţin dacă era vorba de o singură persoană sau de zece.

Când ieşi din bibliotecă, observă că ploaia pierduse din intensitate şi continua să cearnă mărunt. David îşi privi ceasul: era trecut de ora două. Peste puţin timp se va însera. Cu atenţia încordată, cobori treptele care duceau la următorul nivel.

Bucătăria micuţă şi refectoriul erau goale. Prin cele trei ochiuri de geam din apropierea tavanului se cernea o lumină palidă care cădea în pete gălbui pe mesele joase din lemn: pe una dintre ele se aflau şapte tacâmuri, pregătite pentru prânz, dar aparent nu se atinsese nimeni de ele. Refectoriul era învăluit în aceeaşi tăcere apăsătoare ca restul mănăstirii; după secole în care prezenţa umană le deranjase somnul, stâncile de la Shi’b al-Ruhban îşi regăsiseră odihna. David nu mai întâlnise o astfel de tăcere absoluta decât o singură dată. Asistase la descoperirea unui mormânt mare din piatră în partea de nord a Siriei. Zgomotul târnăcoapelor se stinsese treptat şi uşa deschisă a mormântului dăduse la iveala un schelet încovoiat, înconjurat de rămăşiţele jalnice ale existenţei pământeşti: bijuterii din aur şi faianţă, vase de stibiu, boluri mici cu farduri de ochi, o oglindă mică din bronz lustruit şi mărgele mici din turcoaz. În jurul craniului moartei era o coroniţă de frunze din aur meşteşugit lucrate, sclipitoare şi pline de viaţă, deşi carnea de sub ele putrezise de mult. Toată

lumea rămăsese fără grai în prezenţa acelei imagini copleşitoare a morţii.

David închise uşa refectoriului şi porni spre clădirea principală. Dincolo de uşa întredeschisă ploaia se adunase într-o băltoacă apreciabila. Aprinse lampa pe care o luase de la bibliotecă şi păşi peste băltoacă. Ridică lampa deasupra capului şi văzu că se afla într-o sala mare de primire, cu pereţi goi şi un rând de bănci de lemn. Încăperea era pustie. În partea din spate se găsea o uşă ce dădea într-o galerie care după numai câţiva paşi se înfunda în peretele de rocă. De ambele părţi ale coridorului erau cămăruţe în care se păstrau alimente şi alte provizii. Toate erau goale.

Coridorul îl conduse pe David în inima clădirii. Era o încăpere rece şi deprimantă, cu tavanul jos, ca o mină. Undeva se auzea un clipocit, probabil acolo unde ploaia reuşise să se infiltreze prin fisurile din stâncă până la grotele săpate de mâna omului. Flacăra lămpii tremura şi scăzu în atmosfera apăsătoare, aruncând umbre prelungi pe podea şi pe pereţi. Pătrunse într-un coridor secundar care adăpostea chiliile în care dormeau călugării, cele mai multe de mult părăsite. Pe măsura ce înainta, devenea tot mai neliniştit. În treacăt, deschise, pe rând, uşa fiecărei chilii, temându-se de ce avea să descopere, iritat de ceea ce putea să-l urmărească. Priciuri din lemn mâncat de cari, saltele de paie acoperite de pânze de păianjen, icoane părăsite, pline de praf, sfeşnice ruginite, un breviar deformat de umezeala, un şirag de mătănii uitat pe o măsuţă joasă, un miros persistent de criptă.

Al patrulea călugăr se afla într-o chilie, la capătul coridorului. Avea mâinile legate şi fusese spânzurat de un cârlig bătut în tavanul încăperii micuţe. Când David atinse trupul, ca să îl dea jos, răsună un clinchet de clopot, îndepărtat şi neliniştitor în tăcerea profundă. Omul fusese

spânzurat de frânghia clopotului principal, aflat undeva, deasupra lui.

Ceilalţi trei călugări se aflau împreună, într-o cămăruţă mohorâtă, dincolo de chilii, la picioarele unui crucifix înalt care domina întreg peretele din faţă. Toţi trei aveau ochii larg deschişi, parcă urmărindu-l cum se apropie. Deschise gura, încercând să articuleze ceva, dar, brusc, realiză ce li se întâmplase. Scoase un ţipăt de groază şi repulsie, azvârli lampa şi se dădu înapoi, clătinându-se. Flacăra lămpii ţâşni în sus, luminând scena care se întipărise pentru totdeauna în mintea lui. Sprijinindu-se de zid, vomită de două ori şi fruntea i se acoperi de broboane de sudoare. În spatele lui, flacăra lămpii lumină de câteva ori peretele gol, apoi începu să se stingă. Se ridică şi-şi îndreptă spatele, oripilat de aceasta ultimă dovada de nebunie, şi ieşi, împleticindu-se, din încăpere, înapoi în întunericul de nepătruns. Mergea abia trăgându-şi sufletul, pipăind zidul străpuns din loc în loc de uşile chiliilor goale. În spatele lui, flacăra clipi pentru ultima oară şi muri. Întunericul din jur era impenetrabil, ca de smoală. Nu răzbătea de nicăieri nici o rază de lumină. Grăbi paşii, derutat şi nesigur. De câteva ori se lovi de zid şi se văzu nevoit să se întoarcă. Nu ştia sigur cât timp pierduse orbecăind în beznă, dar, în cele din urmă, se opri şi rămase nemişcat. Îşi dădu seama că se rătăcise şi inima îi fu cuprinsă de o gheară de gheaţă. Lipsit de o sursă de lumină, putea rătăci zile în şir în catacombele din pântecul stâncii, afundându-se mai mult cu fiecare mişcare făcută. Habar nu avea până unde se întindeau galeriile. Îi era mai groază decât orice să se întoarcă prin întuneric până în camera în care zăceau cei trei călugări. Totul în jur era cufundat în beznă. Se simţea copleşit de liniştea implacabilă, înnebunitoare. Nu fusese în viaţa lui chinuit atât de tare de senzaţia de claustrare, de a fi îngropat de viu. Ar fi vrut să urle, să strige, să umple cu ecoul ţipetelor coridoarele pustii, încercând să se elibereze de nebunia

care îi măcina nervii. Dar era incapabil să facă altceva decât să stea nemişcat, ascultând.

Pe neaşteptate, simţi că îşi pierde cu adevărat minţile. Ca într-un coşmar, auzi în spatele lui sunetul inconfundabil al unei respiraţii ritmice, abia perceptibile.

15

David încercă din nou să scruteze întunericul. Avea o durere de cap insuportabilă, iar în faţa ochilor îi jucau luminiţe stranii. Zăcea pe spate, pe podeaua dură de piatră. Picioarele îi erau apăsate de ceva greu, iar în nări îi persista un miros ciudat, umed. Alunecase pe coridor şi se lovise în cădere? Deodată, îşi aduse aminte de sunetul respiraţiei. Cineva se furişase în spatele lui şi îl doborâse cu o lovitură, cu toate că nu-şi amintea să fi avut loc vreo luptă sau să fi fost rănit. Se întreba de cât timp zăcea acolo. Îşi simţea hainele încă umede, lipite de corp, dar când îşi trecu palma peste ele, constantă că erau simţitor mai uscate decât înainte. Îl ustura gâtul şi avea nasul înfundat; se temea ca guturaiul să nu evolueze, transformându-se în ceva mai grav.

Se ridică în şezut şi icni, cuprins de un nou acces de durere datorită sângelui care urca la creier. Precaut, duse mâna la cap şi simţi ceva umed şi lipicios; lovitura îi provocase o rană mică în spatele urechii. Zona din jurul tăieturii pulsa dureros. Avea dureri în tot corpul, deşi nu peste tot la fel de intense. Se simţea ameţit şi dezorientat. Îşi aminti de întunericul care-l înconjura şi îl cuprinse din nou disperarea de a se fi rătăcit în hăţişul mănăstirii, fără nici o sursă de lumină.

Îşi schimbă poziţia şi simţi ceva în buzunarul de la spate al pantalonilor. Duse mâna acolo şi scoase o cutie de chibrituri cam turtită. Abia acum îşi reaminti că băgase în buzunar, maşinal, cutia pe care o găsise în bibliotecă. Mai

erau câteva beţe nefolosite. Cu ajutorul lor, putea regăsi drumul prin labirintul în care se găsea. Încercă să-şi mişte picioarele şi împinse greutatea care le apăsa: ceva dezgustător de inert şi greu se rostogoli pe podea. Se ridică încet în picioare, simţind dureri ascuţite în oase şi tremurând din tot copul. Aprinse un băţ de chibrit şi sunetul sfredelitor tulbură linişte absolută din jur.

Avu nevoie de câteva secunde de consternare până să realizeze toată grozăvia din faţa lui. Umbrele se unduiau, se încovoiau şi prindeau viaţa. Siluetele confuze se adunară, formând o imagine de coşmar. Nu mai încăpea îndoială că înnebunise. Se afla într-o capelă mortuară, o încăpere joasă plină de jos până aproape de tavan cu oseminte. La picioarele lui zăcea trupul unuia dintre călugării pe care îi găsise în biserică. Imediat în spatele acestuia se înşirau cadavrele celorlalte şase victime. De jur împrejurul lui se aflau alte cadavre în diferite faze de descompunere, încremenite în poziţia în care îi surprinsese moartea.

Chibritul îi fripse degetele şi se stinse. Întunericul se instală din nou, ferindu-i ochii de scena înfiorătoare care i se înfăţişase o clipă mai devreme. Rămase ca lovit de trăsnet, incapabil să schiţeze vreo mişcare, să scoată vreun sunet sau să respire. Primise atâtea lovituri, încât mintea sa refuza să mai înregistreze, cel puţin această ultimă viziune apocaliptică. Trecură minute întregi, acumulând oroarea în sufletul lui până când nu mai putu îndura, întunericul era mai greu de suportat decât orice i-ar fi dezvăluit lumina. I se încreţea pielea când îşi imagina fiecare cadavru prinzând viaţă şi începând să se târască după el. Parcă auzea aievea foşnetul oaselor alunecând pe pământ.

Aprinse al doilea băţ de chibrit. Totul era neschimbat. Cadavrele erau la locul lor, holbându-se la el. Flacăra micuţă tremura, aruncând umbre mai degrabă decât lumină, reflectându-se pe suprafaţa oaselor, insuflând un soi de viaţă de marioneta trupurilor din jurul lui. Privi

temător în spate. Înainte ca băţul de chibrit să se stingă, frigându-i din nou degetele, avu timp să zărească cele câteva trepte ce duceau la uşă. Groaza creştea în el, acumulându-se ca o febră mistuitoare. Respira sacadat, spasmodic şi inima îi bătea îngrijorător de tare. Nu putea fi adevărat. Visa ori îşi pierduse minţile sau poate că zăcea undeva, răpus de febra provocată de răceala contractată în urma ploii. Încerca să-şi controleze respiraţia cu greutate, inspirând adânc şi ritmic, expirând lent, forţându-şi inima să-şi tempereze bătăile haotice. Reuşi să se calmeze şi realiză care era adevărul. Nu era un vis şi nici nu delira. Se afla într-adevăr aici, în osuarul mănăstirii, înconjurat de schelete vechi de treisprezece secole. Cineva îl târâse până aici, împreună cu cadavrele celor şapte călugări.

Pe măsură ce conştientiza care era realitatea, resimţea mai puternic toate senzaţiile fizice provocate de mediul în care se afla: frigul, aerul statut, irespirabil, întunericul impenetrabil. Dar groaza nu ceda. Acum căpătase o nouă dimensiune. Coşmarul provocat de prezent se risipise doar pentru a face loc coşmarurilor trecutului. În minte îi reveniră toate spaimele copilăriei legate de cimitire şi moarte, stafii şi carne în putrefacţie. Întunericul deveni bezna din camera copilăriei lui, populată de năluci înspăimântătoare. Mintea îi şoptea că nu se afla în pericol, însă imaginaţia îl chinuia cu toate fantasmele înfiorătoare pe care le încercase vreodată.

Se întoarse încet, până ce ajunse cu faţa în direcţia treptelor. Aprinse încă un băţ de chibrit. Flacăra se stinse repede, abia permiţându-i să localizeze uşa aflata la capătul scărilor. Urcă treptele în întuneric şi împinse uşa cu mâna. Nu se întâmplă nimic. Pipăind cu ambele mâini, descoperi un mâner sferic, din metal, şi-l răsuci, însă uşa refuza să cedeze la împingere, cât şi la tragere. Disperat, începu să lovească uşa masivă cu umărul. Lemnul vechi se clătină, dar rezistă loviturilor. Era închis în osuar.

Rămase lângă uşă vreme îndelungată, parcă o eternitate, cu mintea amorţită, corpul înfrigurat şi epuizat. Trebuia să găsească o cale de ieşire, înainte de a-şi pierde definitiv puterile din cauza foamei şi a frigului. Leyla putea veni după el peste o zi sau două, deşi, după cum o ştia, venise deja şi plecase. Nu avea idee de cât timp se afla în osuar.

Un gând fugar îi fulgeră prin minte şi dispăru. Se strădui să-şi reamintească ce era, dar în zadar. Descurajat, se aşeză în faţa uşii şi îşi îngropa faţa în palme. Nu mai avea decât un singur băţ de chibrit – prea puţin pentru a căuta o altă ieşire din osuar. Brusc, gândul stingher îi reveni în minte. Pe un stâlp scund de la baza scării observase câteva cioturi de lumânări. Dacă le găsea şi reuşea să le aprindă putea examina mai amănunţit temniţa în care se găsea.

Coborî treptele. În întuneric îi venea greu să aprecieze direcţia şi distanţa. Era posibil să treacă pe lângă stâlp, să se pomenească din nou în mijlocul osemintelor şi al cadavrelor descompuse – şi nu-şi putea permite luxul de a irosi ultimul băţ de chibrit încercând să regăsească drumul spre ieşire. Încet, cu mii de precauţiuni, pipăind cu degete nervoase întunericul, începu să înainteze tiptil, în ceea ce i se părea a fi direcţia stâlpului. Nu întâlni în cale nimic, doar aer. Agită mâinile în toate direcţiile, simţind cum începe să-l cuprindă panica. Dacă rata ocazia, era pierdut. Împinse piciorul încă puţin înainte şi-şi izbi glezna de ceva. Se aplecă şi atinse baza stâlpului. Pipăi câteva clipe, găsi resturile de lumânări şi, ţinându-şi respiraţia, scoase băţul de chibrit din cutie. Părea atât de mic şi de fragil între degete, gata în orice clipă să se frângă în două sau să-l scape din mână. Îl frecă de marginea cutiei, ţinându-i capul în jos şi lăsându-l să capete putere. Apoi, cu degete tremurătoare, îl apropie de lumânări.

Nu se aprindeau. Fitilul era îngropat în ceară şi nu lua foc. Chibritul era ars aproape pe jumătate şi se putea stinge

dintr-o clipă în alta. Cu gesturi febrile, caută un alt ciot de luminare, îl ridică şi, ţinându-l înclinat, îl apropie de flacăra chibritului. Chibritul se stinse, lăsând o flăcăruie anemică de ceară. David nu îndrăznea nici să se mişte, nici să respire. Un gest cât de firav, o pală de curent erau suficiente pentru a stinge luminarea. Flacăra tremura şovăitoare, apoi începu să prindă puteri, lungindu-se şi lăţindu-se pe ciotul de ceară. David întoarse capul, expiră profund, apoi trase din nou aer în piept, ameţit de tensiunea acumulată. Cu mâna temurândă încă, aprinse un al doilea ciot, ca măsură de siguranţă pentru eventualitatea în care primul s-ar fi stins.

La lumina celor două lumânări reuşi, în sfârşit, să desluşească mai clar configuraţia încăperii în care era ţinut prizonier. Era o sală de formă circulară, cu tavan jos, boltit. Un interval central ducea de la uşă până la peretele opus, de unde se deschidea un fel de cuşcă plină de jos până sus cu un morman de cranii gălbui, unele intacte, altele lipsite de maxilarul inferior. De o parte şi de alta a pasajului îngust era câte o groapă săpată în pământ – nu îşi dădea seama cât erau de adânci – în care fuseseră îngrămădite, claie peste grămadă, oseminte umane. Recunoscu o mulţime de tibii, coaste, vertebre, mandibule, oase provenite de la mâini şi picioare, toate legate în mod grotesc prin fâşii de carne uscată şi muşchi. Carnea, acolo unde mai rămăsese prinsă pe oase, devenise tare şi friabilă. Totul era învăluit de un strat gros de praf peste care plutea o reţea densă de pânze de păianjen.

În poziţie şezând sau întinse peste mormanul de oase zăceau mai multe corpuri în stare avansată de putrefacţie, dar în rest intacte. David îşi aminti de ce i se spusese la St. Catherine despre înhumarea cadavrelor. Când se întâmpla să moară vreun călugăr sau pelerin trupul îi era îngropat iniţial în cimitirul mic al mănăstirii. După câţiva ani era deshumat, pentru că în Sinai pământul este puţin şi mulţi

credincioşi din toată lumea doreau cu ardoare să fie îngropaţi aici. Rămăşiţele erau duse din cimitir în osuar şi lăsate să se descompună în continuare până ce osemintele se prăbuşeau într-o grămada, amestecându-se cu celelalte, ale generaţiilor anterioare. Craniile erau scoase şi păstrate în altă parte.

Cam acelaşi lucru se întâmplase şi aici, deşi judecând după starea în care se aflau anumite cadavre, David bănuia că fuseseră aduse direct în osuar. Din douăsprezece cadavre trei păreau să se afle acolo de mai puţin de un an. Capetele erau lăsate pe spate, cu gurile larg deschise, ca şi cum ar fi articulat un ultim strigăt. Pe craniu se mai vedeau şuviţe de păr, iar feţele erau încă acoperite de bărbi încâlcite.

În partea din faţă a cuştii şedeau siluete îmbrăcate în haine monahale. David se apropie şi observă că erau resturi mumificate, aparţinând probabil unor sfinţi, puşi special acolo pentru a veghea asupra morţilor. Una dintre mumii ţinea un sceptru, alta, o carte, iar printre degetele uscate ale celei de-a treia atârna un rozariu grecesc împletit din lână neagră. Acest din urmă cadavru părea că-l fixează pe David cu orbitele ascunse de gluga străveche, ameninţătoare şi terifiante. Pe pieptul sutanei era scris „Nilus”, cu caractere greceşti. Deci acesta era sfântul după care fusese numită mănăstirea, gândi David. După o mie şase sute de ani osemintele sale făceau încă obiectul unei adoraţii pioase.

Cercetă sistematic împrejurimile, în căutarea unei alte ieşiri, dar nu găsi nici o alternativă. Pardoseala era din rocă dură, pereţii nu aveau nici o fereastră sau uşă.

Se aşeză jos şi puse lumânarea lângă el. Simţea cum îl cuprinde disperarea, secătuindu-l de ultimul strop de energie. În fiinţa lui se instala o letargie profunda care îi paraliza voinţa de a gândi sau a acţiona. Era gata să stingă luminarea şi să aştepte sosirea momentului în care se va

alătura celorlalţi morţi din osuar. Într-un fel, făcea parte deja dintre cei ale căror oase se odihneau în jurul lui. Ce rost avea să se încăpăţâneze să încerce imposibilul? Era ca şi mort, ultima victima a unei tragedii sinistre, al cărei sens îi scapă încă. De ce alesese asasinul o astfel de moarte pentru el, cea mai lentă dintre toate, sub privirile impasibile ale celor morţi de secole? Privi corpurile contorsionate, mâncate de viermi. Pară ar fi fost un comitet de primire, întrunit special pentru a-l întâmpina. Se aplecă, gata să sufle în lumânare.

Ceva se mişcă. Cu coada ochiului surprinse o mişcare fugară. Se auzi un foşnet slab, dar totuşi perceptibil în linişte adâncă din jur. Din stânga răzbătu un zăngănit sec. Întoarse capul încet. La început nu văzu nimic; apoi surprinse o altă frântură de mişcare. Din spaţiul întunecat dintre o mandibula şi un os de stern apăru un păianjen uriaş. Împreuna cu Dumnezeu ştie câţi alţi semeni de-ai lui îşi făcuse cuib sub maldărul de oase aproape fărâmiţate. Lumina îl atrăsese la suprafaţa. Era mare cât o tarantulă, dar mai deschis la culoare şi pătat în partea din faţă. Picioarele lungi se arcuiau deasupra corpului, mişcându-se ca trase cu aţa pe suprafaţa neuniformă a grămezii de oase.

David încremeni. Îi era groază de păianjeni – era o fobie dobândită în copilărie şi care nu-i trecuse nici după anii petrecuţi pe şantierele arheologice. Era una dintre spaimele care îi provocau coşmaruri, mai mult decât pericolul sau suferinţa fizică. În timp ce îl urmărea cum se târăşte spre lumânare, auzi un al doilea fâsâit şi dădu cu ochii de un alt monstru în spatele primului. David îşi imagina tot locul înţesat de păianjeni şi se simţi cuprins de o groază paralizantă, cum nu mai încercase niciodată. Trebuia să iasă de acolo. Acum nu-l mai putea reţine nimic. Trebuia să existe o cale de scăpare din beznă.

Ca şi cum groaza i-ar fi limpezit gândurile, soluţia se ivi de la sine. Era o rezolvare disperată şi cu puţine şanse de izbândă, dar nu avea de ales. Frământat de frică, îşi reaminti de icoana pe care o văzuse lângă altar, în biserică; trupurile morţilor mistuite de flăcările iadului ca nişte torţe vii în ghearele demonilor. Privi cadavrele din faţa cuştii în care se păstrau craniile. După cum bănuise, multe dintre ele păreau a fi fost mumificate. Acest lucru era ieşit din comun. David ştia că primii preoţi creştini, inclusiv Sf. Anton, fondatorul ascetismului, dezaprobau vehement conservarea artificială a morţilor. Dar mai ştia că vechii creştini copţi din Egipt continuaseră să-şi îmbălsămeze semenii trecuţi în nefiinţă, după metoda împământenită. Mumiile din perioada romană târzie erau extrem de rare şi reprezentau simple încercări pe tărâmul artei îmbălsămării. Cu toate acestea, procesul în sine necesita folosirea anumitor substanţe datorită cărora trupul devenea inflamabil. Deshidratate în carbonat de sodiu cristalizat, mumiile puteau fi umplute apoi cu răşini sau bitum şi impregnate cu uleiuri concentrate. La cea mai mică scânteie se aprindeau ca nişte torţe şi, până nu de mult, arabii le folosiseră chiar pentru a se încălzi pe timp de iarnă.

Era un lucru dezgustător, dar nu avea altă soluţie. Sperând să nu dea peste vreo insectă ascunsă sub sutană şi rugându-se ca membrele să fi rămas intacte, David ridică trupul lui Nilus. Era uimitor de uşor. Susţinându-i cu o mână bazinul, cu cealaltă gâtul, îl duse până la scară. Când începu să urce treptele, gluga căzu pe spate descoperind un craniu golaş, pe care supravieţuiseră câteva smocuri de păr uscat. Fără glugă, Nilus părea mai puţin ameninţător, doar un bătrânel jalnic, chircit în braţele lui David. Ajunse în capul scărilor şi-l aşeză lângă uşă. Sfântul mic şi uscat părea că-l fixează încruntat pe David, jignit de o asemenea lipsă de consideraţie. David mângâie cu palma craniul gol.

— Iartă-mă, prietene, dar nu am ce face. Trebuie să te sacrific.

Trase la loc gluga peste craniu şi cobori scările.

Aduse pe rând şi celelalte şapte mumii şi le aşeză peste scheletul lui Nilus. De peste tot ieşeau la iveală zeci de păianjeni atraşi de lumina neobişnuită, insuflând viaţă scheletelor inerte. Avea nevoie de mai mult material inflamabil. Corpurile de la suprafaţa gropilor pline cu oase nu erau mumificate, dar în răstimpul cât stătuseră în mormintele săpate în nisipul fierbinte se uscaseră suficient pentru a lua foc instantaneu. David întinse mâna şi trase un schelet spre el. Braţul se desprinse din încheietura şi restul corpului se prăbuşi într-o moviliţă. Străduindu-se să nu se gândească la grozăvia situaţiei, David apucă ce putu din oasele dislocate şi le cără până la maldărul adunat în faţa uşii.

Se întoarse la groapă şi apucă de picior un alt schelet. Corpul se desprinse din grămadă şi se prăvăli peste el. David dădu să ridice osemintele când deodată simţi ceva moale şi păros căţărându-i-se pe mână. Era o tarantula neagră, uriaşă a cărei muşcătură putea fi mortală. I se înmuiară picioarele, începu să tremure din tot corpul şi pielea i se făcu de găină. Instinctul îi spunea să-l dea imediat jos cu un bobârnac, dar era conştient că orice mişcare brusca l-ar fi putut provoca să muşte. Paralizat de groază îl urmări cum i se urca încet pe încheietura mâinii, apoi mai sus, pe antebraţ. Cu mâna dreaptă scotoci prin grămada de oase de lângă el şi apucă unul subţire şi lung. Păianjenul ajunsese la cot şi continua să urce. David ridică osul, îl duse la umărul stâng şi îl coborî brusc pe braţ, azvârlind cât colo păianjenul.

Tremurând, se aplecă din nou şi trase grămada de oase spre el, examinând atent fiecare ungher. După ce le aşeză peste celelalte, se întoarse să mai adune câteva bucăţi – falange de la mâini şi picioare, fâşii uscate de

giulgiu şi scaunul de lemn pe care şezuseră rămăşiţele pământeşti ale lui Nilus.

Apucă o tibie lungă din grămadă şi înfăşură resturile de pânză în jurul ei, confecţionând un fel de torţă primitivă. Apropie flacăra de vârf şi ţesătura se aprinse instantaneu. Cu gesturi febrile o apropie de mormanul de schelete şi flăcările ţâşniră spre tavan, prelingându-se ca nişte limbi de foc pe osemintele contorsionate. Craniile îşi căscau orbitele goale, maxilarele larg deschise rânjeau grotesc, mâinile scheletice se străduiau parcă să apuce fuioarele de fum. Rugul se clătina, ca şi cum scheletele ar fi vrut să o rupă la fugă din faţa focului. David se dădu înapoi revoltat. Gândul îi zbura la părinţii lui, captivi în lagărul morţii, la cadavrele îngrămădite claie peste grămadă, gata să ia calea crematoriului, la flăcările roşii şi înfometate din cuptoare.

Din mormanul de oase se ridică un fum gros şi înecăcios ce se răspândi rapid în încăperea mică. Înecându-se, cu ochii plini de lacrimi, David se retrase spre cuşca plina cu cranii. Trebuia să aleagă bine momentul. Daca se grăbea, era posibil ca uşa să nu ia foc suficient pentru a ceda Dacă întârzia prea mult, era în pericol să leşine din cauza fumului otrăvitor acumulat în osuar. Flăcările dansau nebuneşte, hrănindu-se cu resturi uscate de carne şi substanţe antice de îmbălsămare. Oasele se încovoiau, pocneau şi se prăbuşeau în grămezi de cenuşa. Fumul negru se adunase într-un nor gros care îi bloca vederea. Ochii îl usturau înfiorător, pieptul îi ardea şi, din ce în ce mai des, era zguduit de accese de tuse. Capul începu să i se învârtă, ameţit de sunetul pocniturilor şi sfârâitul amplificat al flăcărilor. Fiecare nerv, fiecare fibra a trupului îi ordona să o rupă la fugă, să se salveze cât mai era încă în stare să respire.

Dar ceva în subconştient îi înfrâna pornirea. Trebuia să reziste. Fumul se împrăştiase peste tot, ca un giulgiu al morţii, negru şi opac. Fiecare respiraţie îi provoca chinuri

înfiorătoare. Nu mai putea rezista mult timp. Plămânii îl dureau, iar în gât simţea o usturime sfâşietoare. Fugi! Acum!

Rezista, luptându-se cu sine însuşi, înfrânându-şi dorinţa nebună de a o rupe la fugă. Încovoindu-se cât putea de mult, se străduia să inspire puţinul oxigen rămas la nivelul podelei, dar fumul pusese stăpânire pe fiecare colţişor. Acum era momentul ori se putea considera pierdut.

Clătinându-se, cu genunchii moi, se forţă să avanseze către pasajul ce ducea la ieşire. Piciorul îi alunecă şi se înfundă în grămada de oase din groapa de pe margine. Îşi pierdu echilibrul, se rostogoli pe o parte, dar se ridică, punându-şi la bătaie ultimele resurse de energie. Simţea că era pe punctul de a claca. Urcă treptele una câte una, trăgându-şi după el picioarele ca de plumb. Văzu flăcările, transformate într-un adevărat zid de foc. Uşa ardea ca o vâlvătaie.

Trecu prin grămada de oase calcinate şi izbi uşa cu umărul. Se auzi un pocnet, dar lemnul nu cedă. Se retrase, apoi se aruncă din nou înainte. Auzea pocniturile, dar nu se întâmplă nimic. Lumea se învârtea cu el. Nu mai avea aer. Cu un ultim efort supraomenesc, se prăbuşi cu spatele pe uşă.

Se auzi un trosnet şi David se trezi proiectat prin scândurile arzânde, pe pământul de afară. Plămânii i se umplură cu aerul rece ca gheaţa. Se rostogoli cât mai departe de foc, inspirând cu nesaţ oxigenul, apoi se opri. Totul se întunecă în faţa ochilor lui şi simţi că îşi pierde cunoştinţa. Înainte de a leşina, fu sigur că cineva stătea lângă el, privindu-l.

16

Când îşi reveni, cerul roşatic începea să bata în albastru. Se rostogoli pe spate şi o durere ascuţită îi săgetă pieptul, aducându-l din nou în pragul leşinului. Treptat, durerea se atenua, şi David deschise ochii din nou. Lumina îl deranja încă, dar nu atât de tare ca prima oară. Tâmplele îi zvâcneau şi îl dureau plămânii, ca şi cum ar fi fost strâns într-un corset de oţel. Încetul cu încetul, izbuti să se ridice în capul oaselor.

Se afla la câţiva metri de intrarea în osuar. Flăcările trecuseră prin uşă, dar acum se stinseseră, lăsând în urmă doar câteva fuioare de fum. Îşi dădu seama că ceea ce i se păruse a fi silueta unui om, înainte de a cădea în nesimţire, era, de fapt, o icoană în mărime naturală, pictată de o parte a uşii, înfăţişând un sfânt însărcinat cu păzirea morţilor din interiorul osuarului. Îi era greaţă şi se simţea epuizat. Nu avea habar cât timp zăcuse inconştient. Timpul petrecut în osuar părea acum amintirea unui vis urât.

Rămase mult timp întins pe pământ, umplându-şi avid plămânii cu aer proaspăt. Se simţea mai slăbit decât oricând, sfârşit de foame şi sete. Dacă nu găsea repede ceva de mâncare, era incapabil să-şi continue drumul. Se ridică şi porni , împleticindu-se, spre scări. Panta era îngrozitor de abruptă, dar acum cel puţin treptele erau uscate. Dacă le cobora cu spatele putea ajunge cu bine jos.

Deşi se opri de câteva ori, ca să se odihnească, se văzu nevoit să-şi adune toate forţele ca să poată parcurge drumul până la capăt. O singură dată ridică privirea şi, când

văzu piscul ce părea gata să se prăbuşească peste el, se simţi cuprins de un nou val de ameţeală. În cele din urmă, ajunse pe platou şi porni în direcţia refectoriului. Nu s-ar fi întors pentru nimic în lume în labirintul întunecos al clădirii principale. Presupunea că asasinul părăsise mănăstirea, dar nu putea fi absolut sigur, într-un fel, nici nu avea importanţă. Chiar dacă acesta s-ar fi aflat în refectoriu, David trebuia neapărat să facă rost de hrană.

Bucătăria mică era aprovizionată din belşug. Alimentele erau simple – pâine, fructe uscate şi cereale – dar lui David i se păreau adevărate delicatese.

Trase o înghiţitură bună de apă dintr-o carafă, apoi îşi umplu gura cu stafide şi se apucă să facă focul în soba primitivă. În câteva minute îşi prepară un castron de porridge în care adăugă câţiva pumni plini de stafide.

După ce mâncă şi bău pe săturate, se lăsă pe spate, obosit, dar nu somnoros. Mâncarea şi băutura îl mai întremaseră şi îi limpeziseră mintea. Trebuia să plece urgent de acolo. Nu mai avea ce face – nimeni nu mai putea face nimic. Nu mai avea nici o idee, nici putere, nici voinţa de a continua. Va pleca de la mănăstire, o va căuta pe Leyla şi împreună se vor întoarce în Israel, trecând mai întâi pe la Mănăstirea St. Catherine.

Era posibil ca Leyla să fi încercat deja să-l găsească, dar fără succes, aşa că nu se putea baza pe ea sau pe proviziile din desagii lăsaţi în vale. Umplu un sac cu alimente şi rezerve de apă, puse alături şi o sticlă de coniac descoperita într-un dulap, apoi legă sacul la gură cu o sfoară.

Se simţea ostenit, dar nu avea nici un chef să înnopteze la mănăstire, nici măcar sub cerul liber. Poate reuşea să coboare pe frânghia care susţinea liftul primitiv. Platforma se afla la numai câţiva metri, dar băgă de seamă că ascensorul nu se mai afla în locul în care îl văzuse la sosire,

împreună cu Leyla. Se târî până la platformă şi privi în jos; frânghia fusese tăiată, iar colivia din lemn dispăruse.

O altă soluţie ar fi fost să aşeze câteva piese de mobilă din biserică sub frânghia pe care coborâse. Urcă din nou scările până la ultimul nivel. Într-o secundă toate iluziile i se spulberaseră. Frânghia dispăruse. O scară veche, proptită de marginea terasei, arăta cum ajunsese asasinul la capătul suspendat. Probabil, urcase pe frânghie, apoi o trăsese după el. Examină peretele de stâncă ce se ridica deasupra lui. Era puţin înclinat spre exterior şi aproape perfect neted; nimeni n-ar fi putut urca pe-acolo fără echipament adecvat. Deznădăjduit, coborî din nou treptele până la primul nivel.

Îşi luă inima în dinţi şi intră în clădirea principală. Ştia că nu mai există nici un pericol, că asasinul plecase, că era puţin probabil să mai descopere alte cadavre. Dar avu nevoie de ultimul gram de forţă spirituală ca să pătrundă, cu o singură lampă de gaz luată din refectoriu, în clădirea cufundată în întuneric. Fiecare pas îi readucea în minte imagini înfiorătoare. Pulsul i se accelera la fiecare ecou al propriilor sale mişcări şi tresărea la orice umbră trecătoare. În cea de a treia debara descoperi un colac de frânghie, aruncat printre nişte lăzi metalice vechi. Camera era mică şi umedă şi, după cum arăta, nimeni nu mai intrase acolo de mult timp. Totul era învăluit în praf şi pânze de păianjen. Se înfioră, gândindu-se la păianjenii pe care îi stârnise în liniştea osuarului. Însă avea absolută nevoie de frânghie. Cu o singură mişcare hotărâtă, o trase afară. Gestul urni de la locul ei una dintre cutiile sub care era prinsă sfoara. Era gata să plece când observă ceva neobişnuit.

Sub lada deplasată, se afla alta, identică atât ca nuanţă, cât şi ca mărime. Dar capacul acesteia nu avea nici o urmă de praf. Desluşi câteva semne şi înscrisuri, oarecum familiare, deşi slab lizibile. Aşeză pe podea sfoara, ridică luminarea şi săltă uşor lada Nu era grea. O puse jos, în spatele lui.

Printre pânzele de păianjen rupte o insectă mare se pierdu într-un ungher întunecat. David se cutremură şi făcu un pas înapoi, dar nu ieşi din încăpere. Era intrigat de capacul celei de-a doua lăzi. Pe suprafaţa de lemn trona un vultur stilizat cu aripile desfăcute. Capul păsării era întors spre stânga privindu-l pe David peste umăr, cu un singur ochi rotund. Ghearele ascuţite, curbate, erau încleştate pe o coroniţa în mijlocul împletiturii era desenată o zvastică argintie; zgâriată şi patinată de vreme, însă inconfundabila Dedesubt, erau scrise cu caractere gotice următoarele cuvinte: *Expedition Ulrich von Meier: Papiere, Bücher und Filme*, „Expediţia Ulrich von Meier: Documente, cărţi şi filme".

Uluit şi tulburat, ca şi cum ar fi descoperit o anomalie a naturii, ridică încet capacul. Se auzi un scârţâit strident, ca şi cum balamalele ruginite ar fi protestat împotriva unei astfel de intruziuni, după atâţia ani de somn tihnit. Apropie lampa şi privi înăuntru. Orice ar fi conţinut lada iniţial, acum totul se transformase într-o masă mucegăita Cărţile şi documentele putreziseră de mult. Câteva foi izbutiseră să supravieţuiască, dar restul era irecuperabil. Cu toate acestea David nu rezistă tentaţiei de a pescui câte ceva din ladă, cu acelaşi interes cu care se aplecase şi asupra tăbliţelor îngropate în noroiul de la Tell Mardikh. Începu să scormonească uşor printre hârtiile distruse; cărţile şi documentele i se fărâmiţau printre degete. Când ajunse aproape de fundul lăzii, dădu peste ceva tare şi rece. Apucă obiectul cu grijă şi îl scoase la lumină: era o lădiţă metalică, acoperită pe tot perimetrul capacului cu bandă adezivă şi ceara.

Avu nevoie de câteva minute ca să desfacă sigiliul care rămăsese intact şi rezistent. Ridică uşor capacul şi dădu peste o cărticică format cincisprezece pe şase centimetri şi o rolă de film de 35 mm. Pe coperta cărţuliei scria *Tagebuch* – „Jurnal". Deschise cartea şi examină prima

pagină: hârtia era îngălbenită şi fărâmicioasă, cerneala pălise, dar scrisul era încă lizibil. Textul era scris în dialectul arab *ruq'a*, însă David nu pricepea mare lucru. Răsfoi cele aproximativ cincizeci de pagini, pline cu acelaşi scris misterios, ortografiat cu multă atenţie. Aşeză cărţulia la loc în lădiţă, împreună cu rola de film, închise capacul şi puse lădiţa pe podea.

Şterse praful de pe lada care fusese iniţial deasupra celeilalte. Descoperi un al doilea vultur, ameninţător şi puternic, marcat de trecerea vremii. Înscrisul de pe capac era şters aproape complet. La prima încercare capacul refuză să se ridice, rezistând ca şi cum ar fi fost sudat. Pe neaşteptate, cedă şi sări în sus. David privi uluit înăuntru. Alături de o caschetă neagră se odihnea o uniformă de ofiţer SS, frumos împăturită, mâncată pe ici, pe colo de molii. David puse jos cascheta cu insigna argintie reprezentând un cap de mort şi scoase tunica din ladă. Pe epoleţi erau cusute trei trese de argint – proprietarul fusese ofiţer superior. Dedesubt erau aşezate celelalte piese ale uniformei: pantaloni negri, cizme înalte, o cămaşă maro cu nasturi negri din piele, o cravată neagră şi o centură de aceeaşi culoare. Sub acestea, David descoperi alte haine, de data asta civile, purtate de exploratorii anilor '30. Etichetele arătau că toate proveneau din atelierul de croitorie al lui Richard Schultz de pe strada Kurfurstendamm din Berlin. Chiar la fundul cutiei se aflau fotografia înrămată a unei femei tinere, un pistol automat, o cutie plină cu gloanţe şi o cutiuţă muzicală. David luă cutiuţa în mână. Avea forma unei căsuţe bavareze, cu acoperiş cu panta lină, de sub care ieşea o manivelă mică. O răsuci şi imediat încăperea se umplu de acordurile stranii ale unui cântec vechi, un cunoscut imn nazist intitulat „Horst Wessel Lied". Melodia sparse tăcerea, stârnind ecouri lugubre între cei patru pereţi de piatră. David se

înfioră şi îşi retrase mâna de pe manivelă. Se lăsă din nou liniştea.

Închise capacul lăzii şi se aşeză pe ea. Se simţea ca şi cum timpul şi spaţiul s-ar fi comprimat în jurul lui. Aici, în tenebrele vechii mănăstiri din mijlocul Ţării Nimănui, printre stânci rămase neschimbate de secole, zăceau relicve ale unui cult modem al morţii şi al urii. Nimic din toate astea nu avea sens, nici zvasticile, nici textele în arabă cuprinse în jurnal, nici fotografia tinerei femei cu zâmbet şăgalnic, nici melodia care răzbătea din cutiuţa muzicala. Pânzele de păianjen şi praful gros ascundeau o taină mai mare decât şi-ar fi imaginat vreodată David. Oare asta descoperise tânărul John Gates? Aflase ceva ce nu trebuia să afle, ameninţase cu dezvăluirea adevărului în lucrarea sa de cercetare? David privi umbrele tremurătoare care se încolăceau în jurul său. Ce rămăsese nedescoperit în încăperea aceasta şi în restul încăperilor? Ridică lampa obosit şi începu din nou să caute.

La capătul a două ore ajunse la concluzia că nu exista nimic altceva ori dacă exista, era tăinuit într-un loc mai greu accesibil de pe teritoriul mănăstirii. Nu se putea convinge de aceasta decât după o căutare mai minuţioasă. Răscolise toate debaralele principale, dar considerase că erau fie goale, fie pline cu provizii, haine, icoane şi accesorii indispensabile vieţii monahale: lumânări şi ulei, foarfece, borcane cu clei din oase pentru apretarea pălăriilor înalte, mături, perii, vin pentru sărbători, un val de pânză aspră, neagră, cruci din lemn, aur şi argint, mătănii strâns împletite. În cele din urmă, se întoarse în încăperea în care descoperise lăzile. Poate va reveni mai târziu. Deocamdată, va lua cu el singurul lucru care oferea o speranţă cât de mică de rezolvare a enigmei: lădiţa în care se aflau jurnalul şi rola de film. Puse cutiuţa în sacul de voiaj, luă colacul de sfoară şi ieşi din clădire.

Frânghia era foarte lungă şi destul de elastică, deşi fibrele erau impregnate de praful atâtor decenii; David nu era convins că va rezista la greutatea lui. Totuşi nu avea de ales. Nu găsise altă frânghie şi nu avea altă cale de a pleca de aici. Troliul, cu ajutorul căruia se acţiona liftul, era extrem de rudimentar – un stâlp gros, înalt de un metru optzeci, din care se desprindeau patru braţe lungi, dispuse în unghi drept care, împinse de două sau mai multe persoane, puteau ridica sau coborî cabina din lemn. Deoarece frânghia era de două ori mai lungă decât era necesar pentru a ajunge jos, David o petrecu, pur şi simplu, în jurul stâlpului şi-şi legă unul din capete de talie. Dând drumul treptat cablului, putea coborî peretele de stânca. Fixă sacul de voiaj de cureaua pantalonilor, strânse coarda în mâini şi îşi dădu drumul în gol.

Coborârea fu uşoară, dar înspăimântătoare, pentru că în fiecare moment avea impresia că frânghia va ceda. Dacă o porţiune cât de mică era putrezită, exista pericolul să plesnească, iar el să se prăbuşească în prăpastie, fără cea mai mică posibilitate de a se salva. Freud ar fi fost mândru de el, îşi zise: reuşise să înlocuiască teama iraţională de înălţime cu o groază absolut raţională de a cădea.

O dată ajuns jos, nevătămat, dar tremurând din tot corpul, rămase un timp pe loc, nehotărât dacă să retragă sau nu sfoara şi să o ia cu el, în eventualitatea că va mai avea nevoie de ea. În cele din urmă, renunţă: pe o distanţă lungă ar fi fost greu şi incomod de transportat, poate că nici nu i-ar fi de folos, iar dacă trebuia cumva să se întoarcă la mănăstire, se putea servi din nou de ea. Se întreba unde dispăruse cabina din lemn, dar privind în jur, la stâncile încă ude şi la mulţimea de băltoace care luceau în fiecare crevasă şi groapă, îşi dădu seama că fusese, probabil, luată de apă. Simţi o strângere de inimă. Spera că Leyla era în siguranţă. Era în stare să-şi poarte singură de grijă, cu toate acestea, David era neliniştit. Surâse şi se gândi iarăşi la

Freud: neliniştea pe care o simţea era, probabil, manifestarea libidoului excesiv reprimat. Leyla era extrem de drăguţă şi de inabordabilă.

Porni prin defileu pe acelaşi drum pe care îl parcursese împreună cu Leyla în urmă cu... câte zile? Presupunând că nu zăcuse mult timp inconştient în osuar sau după ce reuşise să iasă de acolo, erau probabil două zile, dar nu putea fi foarte sigur. Cel mai mult îl îngrijora posibilitatea ca Leyla să fi plecat. Nu se putea aştepta să rămână în canion la nesfârşit.

Nu lipsi mult să treacă pe lângă ea fără să bage de seamă. La prima vedere părea o stâncă obişnuită, ca oricare alta dar cu o formă mai neobişnuită. Apoi îşi dădu seama că, de fapt, era unul din desagii pe care le aduseseră de la Mănăstirea St. Catherine. Era sprijinit de un bolovan, îngreunată de apă. Inima lui David începu să bată haotic. Probabil că fusese purtată de apă tocmai din celălalt capăt al defileului.

Calul zăcea imediat după următoarea curbă, strivit de un colţ de stâncă. Buzele îi dezveleau dinţii galbeni într-un rânjet macabru, iar picioarele înţepeniseră într-o poziţie stranie. Insectele şi animalele mici îi năpădiseră deja corpul. Acum, David era îngrozit de-a binelea. Probabil că Leyla intrase în defileu împreună cu caii şi fusese surprinsă de inundaţia neaşteptată. Începu să alerge agitat în susul şi în josul canionului mic, privind de jur împrejur. Fata dispăruse.

Continuă coborâşul prin *shi'b*, scrutând terenul în speranţa că Leyla avusese timp să se adăpostească pe o stâncă mai înaltă, dar nu văzu nimic. În cele din urmă, ajunse în valea seacă şi porni în direcţia pantei la picioarele căreia o lăsase pe Leyla. Descoperi rămăşiţele focului, câteva ustensile de bucătărie, sacul ei de dormit încă nedesfăcut, dar fata nu era nicăieri de găsit. Deodată, ochii i se opriră asupra unei batiste albe pe care erau scrise

cu tăciune câteva cuvinte: „Au fost furaţi caii; mă duc în recunoaştere; aşteaptă-mă aici.” Dar când scrisese biletul? Judecând după aspectul focului, Leyla lipsea de mai mult timp.

Îi strigă numele de mai multe ori, dar nu-i răspunse decât ecoul, apoi cuvintele se pierdură înghiţite de dealurile înalte. Deznădăjduit, se aşeză pe pământ. Deodată, fără să ştie nici el de ce, începu să plângă. Nu erau lacrimi vărsate pentru Leyla ori pentru el însuşi, ori pentru cineva anume. Văzuse prea mulţi morţi pentru asta. Plângea, pur şi simplu, de disperare, chinuit de sentimentul pierderii care îi umplea întreaga fiinţă. Ar fi vrut să vomite, să scape de gustul acru pe care-l simţea în gură, dar nu reuşi. Ridică sacul cu alimente, aruncă pe umăr sacul de dormit al Leylei şi porni înapoi prin defileul îngust.

17

Chiar înainte de a pătrunde în Shi’b al Ruhban, observă cabina de lift. Era construită din lemn nefinisat şi avea cam un metru douăzeci lăţime şi un metru cincizeci lungime. Era evident că fusese adusă până aici de potop, iar acum zăcea prăbuşită pe o parte, acoperită parţial de câteva crengi. Pe cabină zăcea ceva îngrozitor de cunoscut. David alergă într-un suflet până acolo.

Trupul Leylei zăcea întins pe scândurile negeluite; un braţ îi atârna inert peste muchia cabinei. David îşi luă avânt şi sări pe construcţia rudimentară din lemn. Hainele Leylei musteau de apă, iar corpul îi era plin de vânătăi şi de zgârieturi. David simţi cum îl cuprinde furia şi disperarea

Simţea o nevoie cumplită să-l înjure pe Dumnezeu, să-l smulgă din locul în care şedea privind impasibil la cele ce se petreceau pe Pământ. Era un Dumnezeu criminal, infatuat de propria sa omnipotenţa.

Se aplecă şi atinse obrazul Leylei. Era rece ca şi stâncile din jur. Nu îşi dădea seama de cât timp zăcea aici, de când îşi dăduse sufletul. Ce putea face cu ea? În pustietatea asta populată doar de stânci dure nu exista nici o posibilitate ca să o îngroape, dar nici nu o putea duce înapoi la St. Catherine sau sus, la St. Nilus. El nu avea puterea lui Moise de a atinge cu toiagul stânca pentru a o deschide. Îi atinse din nou obrazul, îndepărtând o şuviţă de păr care se lipise de el. Fata gemu.

La început nici nu fu sigur de ceea ce auzise, atât de slab era sunetul. Apoi îl auzi din nou, mai tare de această dată. Îi prinse încheietura mâinii şi începu să caute nerăbdător pulsul. La început nu simţi nimic, apoi simţi o bătaie slabă şi neregulată.

Îşi dădu imediat seama ce putuse să se întâmple. Probabil că potopul o surprinsese în defileu, împreună cu calul, şi o purtase până aici. Înainte de a ajunge la punctul în care se afla cabina liftului, apa îşi pierduse din forţa, mare parte din masa ei deviind în canalul principal Shi'b Ruhban. Leyla se agăţase, probabil, de structura de lemn, izbutind să se ţină de ea până se potoliseră apele.

Scotoci prin sac şi scoase sticla de coniac, îi deşurubă dopul şi o apropie de buzele Leylei, lăsând câţiva stropi să i se scurgă în gât. Fata începu să tuşească şi pleoapele i se zbătură pentru o fracţiune de secundă. Îi puse mâna stângă sub cap. Părea atât de mică şi de plăpândă şi atât de aproape de hotarul morţii. Trebuia să ia o hotărâre. Avea de ales între trei posibilităţi: să încerce cumva să o ducă la St. Nilus, să o pună la adăpost, apoi să se ducă după ajutoare; să rămână cu ea la mănăstire şi să vegheze asupra ei până ce va fi destul de restabilită pentru a parcurge împreună cu

el drumul înapoi la St. Catherine; ori să îşi asume riscul de a o lua cu el de îndată ce îşi va recăpăta cunoştinţa, poate chiar a doua zi dimineaţa. Fiecare din aceste opţiuni avea câte un neajuns. Dacă o abandona pe Leyla în starea în care se găsea acum, era foarte posibil să o piardă înainte de a reveni cu ajutoare. Dacă rămânea împreuna cu ea, se putea îmbolnăvi el însuşi – acest lucru nu era deloc imposibil – aşa încât ar rămâne amândoi imobilizaţi, iar el nu ar putea face altceva decât să o privească stingându-se sub ochii lui, înainte de a muri el însuşi. Dacă o lua cu el, nu putea înainta în acelaşi ritm, iar călătoria i-ar putea fi fatală, cu toate că distanţa era, relativ, scurtă.

Fata gemu din nou, de data aceasta mai tare. Îi mai turnă puţin coniac în gură. Leyla îşi mişcă buzele şi tuşi, ridicând puţin capul. Pleoapele îi tremurară, se deschiseră preţ de o clipă, apoi se închiseră din nou. Începea să îşi revină. David desfăcu o sticlă de apă şi o stropi pe faţă. La început, fata nu reacţiona, dar treptat culoarea îi reveni în obraji. Deschise ochii, dar privirea îi era goală şi înceţoşată. O mângâie pe frunte şi o chemă pe nume în şoaptă.

— Leyla, mă auzi?

Fata tuşi şi ochii i se umplură de durere. Acesta e un semn bun, gândi David. Durerea însemna că îşi recăpătase cunoştinţa, că ştia ce se petrece în jur, doar cei morţi sau căzuţi în nesimţire sunt privaţi de această facultate.

— Poftim, mai ia o gură din asta.

Ridică sticla şi o apropie de buzele Leylei. De data aceasta, fata sorbi, fără să se înece. Surâse. Nu era un zâmbet prea reuşit, ci mai degrabă o grimasă, dar era un pas spre înzdrăvenire. Se mişcă puţin şi zâmbetul i se şterse de pe buze; scoase un strigăt şi ochii i se lărgiră de durere. Îi trebui mai mult de un minut ca să îşi revină. Când reuşi să se calmeze puţin, David apropie din nou sticla de buzele fetei.

— Unde te doare?

După o tăcere prelungită, fata îi răspunse cu voce gâtuită, întreruptă de gemete:

— Mijlocul... Simt... că... s-a... rupt... ceva.

Cu multă băgare de seamă îi descheie jacheta şi i-o scoase. O palpă mai întâi în partea stângă, fără ca fata să reacţioneze, apoi trecu la cea dreaptă. Leya icni de durere. Cu gesturi blânde, temându-se să nu-i provoace mai multă durere, îi ridică puloverul şi bluza. Dedesubt pielea era plină de vânătăi şi escoriaţii, unele dintre ele destul de grave. Pipăi cât putu de uşor coastele şi zona dimprejur. Deşi era serios lovită, nu părea să aibă nici un os rupt.

— Nu cred să ai vreo fractură, dar ai multe vânătăi şi s-ar putea să fie vreo coastă fisurată.

Îi încheie nasturii, apoi îi ridică uşor capul şi-i mai turna în gură puţin coniac. Fata începu să vorbească din nou, cu glas stins, ca o şoaptă.

— Dumneavoastră sunteţi... domnul profesor Rosen?

— Da’ cine naiba credeai că e? Vreun St. Bernard? Şi pentru numele lui Dumnezeu, spune-mi David. Chiar şi prietenii îmi spun aşa.

Fata zâmbi.

— Aş vrea...

David îi puse degetul pe buze.

— Nu mai spune nimic. Nu eşti suficient de zdravănă să-ţi pui dorinţe. Stai cuminte până vom putea să te mişcăm din nou.

— Vom...?

David ofta

— De fapt, doar eu. O să-ţi explic mai târziu. Odihneşte-te puţin.

Leyla închise ochii şi se întinse pe scândură. David era îngrijorat de felul în care arăta. Pielea avea o culoare nesănătoasă, cenuşie cu pete vineţii. Era exclus să pornească la drum cu ea. Dar nici nu o putea lăsa singura

Fata era din nou inconştienta David îi luă mâna într-a lui, ca ea să îşi dea seama că nu o abandonase.

Se trezi cam cu o oră după apusul soarelui, înfrigurată şi tremurând din tot corpul. Fără să ţină seama de durerea pe care i-o provoca, David o ajută să coboare de pe cabina liftului pe pământ. Construcţia încăpătoare de lemn le va servi drept adăpost provizoriu. O înveli în sacul de dormit şi o aşeză cu trupul pe jumătate în cabină, pe jumătate afară. Adunase nişte vreascuri lăsate în urmă de potop şi izbuti să facă un foc de tabăra. Flăcările se ridicau vioaie spre cer, oferindu-le atât o sursă de lumină, cât şi una de căldură în bezna glacială pe care o ura atât de mult. Cu toate acestea, pentru David focul dobândise conotaţii sinistre de care îi era imposibil să se debaraseze.

Leyla ciuguli câte ceva de mâncare – nişte pâine şi stafide – dar vomită totul după câteva clipe. Nu era în stare să reţină nici apa în stomac. Febra îi crescuse, dar, cu toate acestea tremura de frig îngrozitor. Fără un sac de dormit, David era îngheţat până în măduva oaselor, chiar şi lângă foc. Se apropie mai mult, temându-se sa nu-şi epuizeze rezervele de vreascuri înainte de venirea zorilor. Pe la miezul nopţii aţipi puţin, dar se trezi când Leyla începu din nou să tuşească sec, o tuse persistentă care nu încetă nici după cele câteva înghiţituri de apă pe care i le dădu. În acea noapte interminabilă, Leyla aţipi – sau poate leşină, nu îşi dădea seama exact – de mai multe ori. Din când în când, gemea de durere, iar o dată ţipă îngrozitor, trezindu-se lac de sudoare. David se străduia să facă tot ce putea ca să-i aline durerea însă nu avea nimic la îndemână cu care să îi panseze rănile. Singura sa speranţă era aceea că vor găsi medicamente a doua zi, la mănăstire.

Zorile nu aduseră nici o îmbunătăţire în starea Leylei. În lumina din ce în ce mai intensă a soarelui, David observă că faţa fetei era purpurie, cu nuanţe albăstrui, iar febra îi crescuse mai mult. Pe măsură ce timpul trecea, respiraţia îi

devenea din ce în ce mai slabă, întrerupta frecvent de accese groaznice de tuse. Începu să expectoreze spută amestecată cu cheaguri de sânge. Dormea cu intermitenţe, iar când era trează, se plângea de dureri, în special în piept unde nu era, de altfel, nici o vânătaie. David îi vorbea, încercând să o înviorezе, dar Leyla nu-l urmărea. Nu-i spuse nimic despre cele petrecute la mănăstire. Părea că uitase de locul acela, întreaga sa atenţie concentrându-se asupra propriei sale dureri. Din când în când, îl apuca strâns de mână, ca şi cum s-ar fi temut de ceva. De mai multe ori plânse, când de durere, când de teamă. Ştia că era pe moarte.

David se simţea mai neajutorat decât oricând. Poate că ajutorul se afla doar la distanţă de o zi, dar era ca şi cum ar fi fost la depărtare de o lună. Nu o putea abandona. Era îngrozită de perspectiva de a rămâne singură. De câteva ori se îndepărtase, lăsând-o dormind, doar în vreo două ocazii o găsise trează, plângând de groază şi abia trăgându-şi sufletul. David trebui să facă mai multe drumuri în susul şi în josul canionului, ca să adune destule vreascuri pentru focul pe care trebuia să-l aprindă seara. Cu o sforţare extraordinara, reuşi să urce din nou la mănăstire, legând unul din capetele corzii de talie şi folosindu-se de celălalt, ca să escaladeze peretele de stâncă. Îi luă câtva timp până descoperi rezervele sărăcăcioase de medicamente ale mănăstirii: mai multe borcane cu ierburi, flacoane cu tablete mici, albe şi cu etichete care nu-i spuneau nimic, tuburi cu ceea ce părea a fi cremă antiseptică şi bandaje. Luă cu el bandajele şi cremele antiseptice, dar nu găsi nimic cu care să-i aline durerile din piept şi plămâni. Îşi dădea seama că Leyla făcuse pneumonie, iar el nu putea face nimic. Îi unse rănile şi le bandajă, dar rezultatul i se păru aproape o bătaie de joc faţă de boala cu adevărat gravă care o măcina.

Spre după-amiază, începu să scuipe spută mai vâscoasă colorată în roşu închis. Pielea din jurul gurii era albă şi dogorea de căldură. La un moment dat, se trezi din somnul agitat şi îl apucă de mână. Izbucni în lacrimi.

— Nu mai suport. M-am... udat... am nevoie... de toaletă... şi nu vreau... să mă vezi... aşa. Ajută-mă... te rog. Ajută-mă.

Ar fi vrut sa o ajute să se schimbe, dar ea refuză cu încăpăţânare. Îl convinse să o ducă în spatele adăpostului improvizat. David îi înjghebă din câţiva bolovani o toaletă primitivă, dar care putea fi folosită. În loc de hârtie igienică, îi dădu un borcan cu apă. O lăsă singură, speriat de slăbiciunea ei, stânjenit de îndârjirea cu care îşi apăra demnitatea. Trecură câteva minute şi deodată o auzi ţipând. După ce terminase să-şi facă toaleta, se ridicase şi căzuse la pământ; o găsi zăcând acolo, chinuită de durere şi abia respirând. O luă în braţe şi o duse înapoi în faţa colibei improvizate care le servea drept adăpost.

Febra continuă să-i crească. O veghe toată noaptea, urmărind-o cum adoarme, având grijă să îi răcorească fruntea încinsă. Cu vreo două ore înainte de răsăritul soarelui, adormi şi el, prăbuşindu-se într-un somn profund, fără vise.

A doua zi, situaţia se agravă. David se întreba dacă era pe cale de a o pierde. Ardea toată, ca şi cum ar fi fost mistuită în interior de un foc nimicitor. Nu îndrăznea să o scape din ochi nici o clipă. Nu mai aveau lemne de foc şi nici în apropiere nu existau vreascuri pe care le-ar fi putut folosi; noaptea avea să fie lungă şi rece. Leyla se zbătu toată ziua, abia odihnindu-se puţin, chinuită de accesele de tuse care o făceau să scuipe cheaguri urâte de sânge. La un moment dat, îşi recăpătase luciditatea şi îl întrebase ce zi era şi de când se afla în starea aceea.

— Nu ştiu.

— Trebuie să ştii, protestă Leyla. Cât... timp... ai stat... la mănăstire? De ce nu... vin... călugării... să ne... ajute?

Ce îi putea spune? Avea oare rost să o mintă? În starea în care se găsea putea o minciună să-i facă rău?

— Sunt morţi. I-am găsit morţi. Au fost asasinaţi de cineva. A încercat să mă ucidă şi pe mine. Câtva timp am zăcut inconştient. Nu ştiu ce zi este astăzi.

Leyla rămase tăcută multă vreme după aceasta. Apoi, chiar în clipa în care David se gândea că reuşise să adoarmă îi auzi vocea slabă.

— Aş fi... aş fi vrut... să... ştiu... ce zi... este astăzi.

Tăcu, dar deveni din ce în ce mai agitată, ca şi cum aflarea datei exacte avea o importanţă covârşitoare pentru ea. Părea torturată de un gând, de ceva care îi depăşea până şi durerea fizică. Pulsul era slab şi avea o culoare nesănătoasă. David nu ştia dacă va rezista până dimineaţa.

Către miezul nopţii, febra urcă din nou. Epuizată de efortul pe care trebuia să îl depună pentru a respira, Leyla zăcea într-un lac de sudoare cu iz acru, bolnăvicios. Mintea i-o luase razna, prinsă în mrejele delirului. Se zbătea şi era scuturată de frisoane, strigând la nesfârşit în arabă un nume de bărbat: „Muhsin, Muhsin, *la tatrukni, la tatrukni*”, „nu mă părăsi, nu mă părăsi!” Ghemuit lângă ea, David tremura de frig. Chinurile prin care trecea Leyla nu îi permiteau să aţipească. Se mira cum de rezistase atât de mult. Silueta fragilă părea sfâşiată de convulsiile interminabile şi de febră. Îşi pierdea puterile cu fiecare clipă ce trecea Şi totuşi, continua să reziste.

A doua zi dimineaţă, Leyla dogorea la fel de tare de febră, dar atât de slăbită, încât abia se putea mişca David ştia că nu va apuca seara. Mâncă puţin şi aţipi imediat după răsăritul soarelui. Când se trezi, îşi spuse că murise, atât era de liniştită şi nemişcata. Dar mai respira, deşi foarte slab. Ar fi vrut să moară în clipa aceea Nu suporta să o mai vadă suferind. Se simţea cumplit de vinovat pentru

moartea Leylei. O adusese aici, părtaşă la o aventură care pentru ea nu avea nici o semnificaţie. Nu era răspunzător pentru moartea celorlalţi, poate doar cu excepţia celei a părinţilor săi, dar moartea Leylei avea să-i apese conştiinţa până la sfârşitul vieţii.

Puţin după miezul zilei, de undeva din susul văii răsună nechezatul unui cal. David ridică privirea. Părea să vină de aproape, din împrejurimile Mănăstirii St. Nilus. Miji ochii, dar nu văzu nimic. Nechezatul se auzi a doua oară, mai răspicat de această data. David se ridică şi porni în direcţia aceea. Leyla îi povestise despre furtul cailor. Oare din cine ştie ce motiv, asasinul revenise în acele locuri? David era convins că el furase caii. Când ajunse aproape de intrarea în defileul Shi’b al-Ruhban, auzi zgomotul molcom stârnit de copitele cailor şi două voci de bărbaţi. Se lipi cu spatele de o stâncă şi aşteptă.

Curând îşi făcură apariţia doi călăreţi îmbrăcaţi în negru – doi călugări. David începu să alerge în întâmpinarea lor, strigând. Îl recunoscu pe unul dintre bărbaţi, părintele Gregorios de la Mănăstirea St. Catherine, un călugăr bătrân, blând şi extrem de priceput la rostirea rugăciunilor şi la prepararea dulceţurilor. Cel de-al doilea era un bărbat scund, în jur de cincizeci de ani, cu o barbă neagră şi deasă şi o pereche de ochi vicleni care îl ţintuiau cu privirea din păienjenişul ridurilor care îi brăzdau faţa. David se simţea ca şi cum toată tensiunea şi epuizarea acumulată în ultimele zile s-ar fi strâns ghem în măruntaiele sale. Pe măsură ce se apropia mai mult de cei doi călugări, simţea ca şi cum ghemul ar fi fost gata să pocnească, răsfirându-se prin toate venele şi arterele. Întinse mâna şi apucă hăţurile calului pe care călătorea părintele Gregorios. Îl privi în ochi şi deodată îl podidiră lacrimile, copleşit de sentimentul de deznădejde pe care îl înfrânase atâta vreme. Bătrânul descălecă şi-l ţinu îmbrăţişat până ce hohotele de plâns se mai domoliră şi David fu capabil să vorbească.

În câteva minute le explică ce se petrecuse. Cei doi călugări schimbară priviri uluite şi neîncrezătoare, dar nici unul nu păru înfricoşat de cele auzite de la David. Veniseră la St. Nilus ca să sărbătorească, împreună cu prietenii lor, sărbătorile de Crăciun. Era un obicei împământenit, care data încă din secolul al zecelea. David nu reuşea să se dezmeticească: era sigur că sosise, împreuna cu Leyla, pe 28 decembrie. Apoi îşi aduse aminte că, dintre păstrătorii ritului oriental, ruşii, sârbii, unii dintre cei de pe muntele Athos şi cei din Ierusalim, şi din Sinai respectau vechiul calendar iulian. Crăciunul se sărbătorea pe data de 7 ianuarie. După cum îi spuseră cei doi călugări, acum era data de 2 ianuarie.

Călugărul mai tânăr descălecă repede. Întinse mâna şi dezlegă de pe şa o valijoară din piele.

— Repede! Unde este fata?

David îl conduse prin defileul mic până în locul în care zăcea Leyla. Fără să scoată o vorbă, bărbatul se aplecă asupra ei şi începu să o examineze. Din gesturile precise cu care lucra era limpede că avea pregătire medicală. Acesta trebuia să fie părintele Symeon, călugărul-medic de la St. Catherine, despre care David auzise vorbindu-se, dar nu îl cunoscuse personal. Aşteptă până ce medicul termină examinările de rutină, apoi îi răspunse la o serie de întrebări detaliate despre evoluţia bolii Leylei. După ce se lămuri, medicul deschise geanta şi scoase un flacon cu tablete mărunte. Geanta era plină de alte flacoane identice, poate că erau o sută şi mai bine de bucăţi. Părintele Symeon scoase, cu grijă, două tablete, închise capacul, apoi strecură medicamentele în gura Leylei.

— Ce îi daţi? Un antibiotic?

Călugărul clătină din cap.

— Nu, eu nu procedez aşa. Eu sunt adeptul tratamentului homeopat. Acesta este un întăritor pe bază de fosfor. La început, voi repeta doza la interval de o oră,

apoi la două ore. Asta îi va scădea febra, îi va regla pulsul şi o va adormi. Vreau să o luăm de aici cât mai curând posibil, poate diseară, poate mâine dimineaţă. Dar, mai întâi, cred că ar trebui să te tratez şi pe dumneata.

David primi două tablete minuscule şi dulci, impregnate cu o substanţă pe care părintele Symeon o numi aconit. În mai puţin de o oră se simţi mai întremat şi reuşi să adoarmă. Când se trezi, era deja întuneric. Ardea focul; părintele Gregorios plecase până departe în căutare de vreascuri. În jur plutea o aromă plăcută de mâncare proaspăt gătită. Deodată, David îşi dădu seama cât era de înfometat. Se ridică în şezut, frecându-şi ochii ca să alunge somnul. Cei doi călugări şedeau lângă foc. Părintele Gregorios se ocupa de mâncare, în timp ce părintele Symeon îngenunchease lângă Leyla şi se ruga. Îi dăduse împărtăşania *euchelaion*, şi îi unsese trupul cu ulei; aceasta nu era ultima împărtăşanie dată muribunzilor, ci un element esenţial care făcea parte din rugăciunea rostită pentru vindecarea celor bolnavi. Când David îl întrebă mai târziu, Symeon îi spuse că nu avea importanţă că Leyla era musulmană; în curtea Mănăstirii St. Catherine exista o moschee; pe teritoriul Templului Ierusalimului coexistau în bună înţelegere Domul şi Moscheea Aqsa; el însuşi văzuse cu proprii săi ochi miracole înfăptuite la mormântul lui Nabi Salih, aproape de trecătoarea Watiya Ce importanţă avea religia omului? Viaţa era singurul lucru sacru.

David vorbea cu glas scăzut cu părintele Gregorios. Bătrânul îi zâmbi. Parcă era un vis – călugărul bătrân trebăluind în jurul focului, carnea friptă la proţap, liniştea caldă care îi învăluia

— Asta face parte din mâncarea de Crăciun, zise încet părintele Gregorios. În fiecare an, le aducem carne fraţilor noştri de la St. Nilus. Sper că îţi place carnea de miel.

Răsuci proţapul şi rămase un timp privind absent flăcările. Apoi ridica din nou privirea spre David. Zâmbetul îi pierise de pe faţa

— Şi spui că sunt morţi cu toţii?

David încuviinţă din cap.

— Zici că au fost asasinaţi?

David dădu din nou din cap.

— Unde se află acum? Putem ajunge la ei?

David îi povesti despre osuar. Ezită puţin înainte de a-i mărturisi cum procedase pentru a se salva. Acum totul i se părea mai degrabă un coşmar decât realitate şi-l făcea să aibă remuşcări faţa de felul în care se folosise de cadavre. În cele din urmă, îi mărturisi, fără tragere de inimă, cum reuşise să dea foc uşii.

— Şi St. Nilus? L-ai ars şi pe el?

David încuviinţă, ruşinat, din cap.

Spre surprinderea lui, Gregorios zâmbi. David ghici o urmă de amuzament în ochii blânzi, adânciţi în riduri.

— Nu-ţi face probleme. Şi-aşa avem prea mulţi sfinţi. Sunt atâtea osuare vechi, pline de schelete şi carne uscată. Nu au nici un rost. Cel mai bine ar fi să le ardem pe toate. Faţa îi redeveni gravă. Nu, ai făcut ceea ce trebuia să faci. Ce reprezintă trupul unui sfânt faţă de o viaţa? Privi spre Leyla, ascunsă în penumbră. Faţă de două vieţi. Dacă nu te-ai fi salvat, ea nu mai era acum în viaţă. Şi... Bătrânul zâmbi din nou, clipind poznaş. Dacă voi doi v-aţi căsători şi aţi avea copii, câte vieţi în plus ar mai fi? Nemaivorbind despre nepoţi. Bătrânul Nilus ar fi mulţumit. Şi el a avut un fiu.

David îl privi încurcat.

— Un fiu? Dar credeam că a fost un pustnic, un celibatar.

Gregorios dădu din cap, surâzând.

— A fost, dar nu chiar de la început în tinereţe a fost căsătorit cu o doamnă de viţă nobilă din Constantinopole.

Au avut doi copii, un băiat şi o fată. Mai târziu s-au retras la mănăstirile din Egipt, nevastă-sa împreună cu fiica, iar Nilus cu băiatul, Theodulos. După aceea tatăl şi fiul au venit să trăiască alături de călugării din Sinai. Dar Theodulos a fost capturat de arabii păgâni şi pregătit pentru a fi sacrificat în cinstea zeiţei Venus. Băiatul s-a rugat şi Dumnezeu l-a cruţat, aşa că a ajuns să fie vândut ca sclav la târgul din Suka. În cele din urmă, i-a fost redat tatălui şi şi-a continuat viaţa în colonia din Sinai. Până şi sfinţii au copii, David. Sfinţii voştri nu au avut la rândul lor fii şi fiice, nu şi-au iubit familiile? Aşa că ce înseamnă un schelet vechi? Dacă îi vom găsi cenuşa, putem să o strângem într-o urnă şi să o păstrăm ca o relicvă. Oasele carbonizate ale unui sfânt pot avea aceeaşi putere ca şi pielea lui.

Symeon îşi termină rugăciunea şi li se alătură. Le spuse că starea Leylei se îmbunătăţea vizibil şi că dacă vor reuşi să repare liftul, a doua zi dimineaţa o vor putea muta la Mănăstirea St. Nilus. Îl examină din nou pe David, îi dădu alte tablete şi îi spuse că după vreo cincisprezece minute, cât era necesar ca medicamentul să pătrundă în circuitul sangvin, va putea mânca.

După masă îşi continuară discuţia. Nimeni nu mai aduse vorba despre asasinate ori despre cele trăite de David la mănăstire. Cât despre el, nu pomeni nimic în legătură cu lăzile pe care le descoperise, ori cu jurnalul şi filmul pe care le păstra în sacul de voiaj.

A doua zi după-amiază, Leyla era într-o stare mult ameliorată şi, după ce reuşiră să pună la loc liftul cu ajutorul cailor, o urcară la mănăstire şi o instalară în camera de primire din clădirea principală. Symeon urmărea evoluţia fiecărui simptom în parte, îi vorbi cu blândeţe atunci când fata fu în stare să-i răspundă la întrebări, îşi nota conştiincios câteva observaţii legate de starea sa sufletească şi cea mintală, apoi consultă un volum gros, păstrat în biblioteca mănăstirii şi care purta titlul *Materia*

Medica. Se implica total, folosind în locul detaşării reci empatia, analizând şi cântărind fiecare indicaţie, cât de neînsemnată. La un moment dat, după ce alese un remediu nou, se întoarse către David.

— Vezi, învăţ tot timpul câte ceva nou. Dar se va face bine. Are o constituţie extrem de robustă şi o forţă vitală deosebită. Leacurile mele nu şterg simptomele, ci doar îi permit corpului să-şi recapete echilibrul firesc. Asta înseamnă de fapt boala, lupta organismului împotriva influenţelor vătămătoare. Uneori, organismul nu ştie să-şi restabilească echilibrul; atunci recurgem la leacuri.

A treia zi, Leyla era destul de întremată ca să poată vorbi. David ajunsese să o cunoască destul de bine după orele şi zilele petrecute împreună la mănăstire. Vorbea mai mult el: banalităţi, detalii intime pe care în alte condiţii le-ar fi trecut sub tăcere. Îi povesti despre părinţi, despre tatăl său şi amuleta pe care i-o dăruise, despre *Bar Mitzvah* şi studiile lui, despre cum ajunsese să îşi piardă credinţa. Ea îi istorisi despre casa lor, despre căminul de care nu avusese parte, despre dragostea pe care trebuia să o împartă între deşert şi viaţa citadină. Nici unul nu aduse vorba despre cele petrecute, dar simţeau că deveniseră mai apropiaţi decât dacă ar fi împărţit acelaşi pat.

— De-acum nu mai trebuie să avem secrete unul faţă de celălalt, spuse David, deşi păstră pentru el amănuntele mai dure, iar ea se învoi.

Cei doi călugări îşi petrecură timpul străduindu-se să facă ordine în osuar, bibliotecă şi biserică. În seara Ajunului aduseră cadavrele celor şapte călugări în biserică, pentru săvârşirea slujbei de înmormântare. David şi Leyla luară parte la ceremonie, retraşi undeva în spatele iconostasului înalt, ascultând acordurile psalmilor şi cântărilor bisericeşti ce se înălţau armonioase către bolta învăluită în obscuritate.

Plâng şi mă cuprinde jalea când privesc moartea şi când văd frumuseţea, creată după chipul lui Dumnezeu, coborâtă în mormânt, fără formă şi fără glorie. Prin ce mister am fost sortiţi să ducem această cruce? De ce suntem neputincioşi în faţa morţii?

Glasurile călugărilor se înălţau şi coborau în semiîntunericul cucernic, umplând biserica cu o muzică stranie şi complicată. Flacăra tremurătoare a luminărilor lumina icoanele, trezind la viaţă chipuri de sfinţi şi îngeri.

Zac fără glas şi fără de suflare. Priviţi-mă şi plângeţi, căci ieri vă vorbeam, iar astăzi mi-a sunat necruţătorul ceas al morţii.

Dincolo de vocile limpezi, David avea impresia că aude aievea incantaţiile *hazzan*-ului de la înmormântarea părinţilor săi:

Omul moare şi-ajunge în ţărână; omul piere şi unde ajunge oare? Asemeni albiei secate a râului, o dată ce închide ochii, omul în veci nu mai învie.

Deasupra lor, silueta însângerată a lui Iisus atârna moale pe crucifix. David privi corpurile aliniate în faţa altarului. În sfârşit, păreau că şi-au găsit liniştea. Zăceau cu braţele încrucişate, cu pleoapele închise, înconjurate de valuri de aromă de tămâie. Înveşmântaţi în straiele de ceremonie părintele Gregorios şi părintele Symeon păreau fiinţe venite din alte lumi, care săvârşeau un ritual necunoscut. Acordurile funebre, versurile greceşti încărcate de durere, exprimau revolta omului pus în faţa morţii absurde.

Kyrie eleison.
Îndură-te, Doamne.
Christe eleison.
Îndură-te, Iisuse.
Kyrie eleison.
Îndură-te, Doamne.

Trupurile încremenite păreau expresia supremă a morţii irevocabile. Leyla stătea nemişcată, ca o statuie, tăcută, pierdută în visare. David îşi petrecu braţul pe după umărul ei, dar fata nu părea să bage de seamă. Glasurile ţeseau molcome litania de pomenire a celor morţi. Leyla tresări brusc, se întoarse şi porni spre ieşire. David o urmă. În penumbra profundă a nartexului, fata îşi întoarse către el faţa răvăşită de emoţie.

— Iartă-mă. Cât timp am zăcut bolnavă, nu m-am gândit decât la ziua de azi, eram convinsă că este deja azi, că voi muri.

— De ce tocmai azi?

Îl privi, cu toate că abia îi desluşea trăsăturile în obscuritatea din jur.

— Azi se împlineşte un an de la moartea lui Muhsin.

— Muhsin.

Era numele pe care îl repetase la nesfârşit în delirul ei.

— Soţul meu, continuă Leyla după o tăcere apăsătoare.

În sfârşit, David începu să priceapă, să pătrundă dincolo de vălul cu care se înconjurase Leyla

— Cum a murit?

— S-a implicat în politică la Universitatea Bir Zeit. Anul trecut, când trupele israeliene au venit din nou să închidă campusul a avut loc o demonstraţie. S-au aruncat câteva cocteiluri Molotov asupra unei maşini blindate, iar trupele au ripostat trăgând în mulţime. Muhsin era acolo, încercând să tempereze demonstranţii. A fost lovit de un glonte

rătăcit. În spate. Mai întâi, mi-au luat căminul, apoi şi soţul. Nu mi-au lăsat nimic.

În biserică acordurile imnului se stinseră David o strânse la piept, dar sufletul ei era departe de el, de biserică.

A doua zi era Crăciunul. Călugării aprinseră lămpi şi lumânări şi sărbătoriră naşterea lui Hristos cu cântece religioase intonate în parfumul de tămâie care umplea biserica. David şi Leyla se retraseră în salonul de primire şi vorbiră despre trecut. Hristos se născu încă o dată pe Pământ, Dumnezeu se întrupă. Cuvântul prinse viaţă. Călugării îşi continuară imnurile de slavă, salvaţi de întuneric, renăscuţi într-o lume plină de lumina. Dar pentru David şi Leyla nu exista renaştere nici întrupare, nici spirit angelic, nimic altceva în afară de perpetuarea aceleiaşi bezne neschimbate. Pentru evrei şi musulmani nu exista mântuire prin trupul şi sângele unui Dumnezeu muribund.

18

Plecară a doua zi. În mai puţin de o săptămână Leyla îşi revenise aproape complet. Până şi rănile, şi vânătăile i se vindecaseră uluitor de repede şi nu o mai supărau. Era în stare să călărească, însă David prefera să meargă la pas alături de ea, în loc să urce din nou în şa. Părintele Gregorios mergea în frunte, adâncit în propriile sale gânduri. David observase că, în ultimele zile, bătrânul devenise mai grav. Îngândurarea şi introspecţia luând locul obişnuitei sale jovialităţi. David bănuia că ştia mai multe decât lăsa să se înţeleagă, iar moartea călugărilor de la St. Nilus avea pentru el o anumită semnificaţie. Îl surprinsese o dată ieşind din magazia în care se păstrau lăzile, cu chipul tras şi preocupat.

Cât despre părintele Symeon, cu toate că era vizibil tulburat şi îndurerat de tragedia petrecută, nu părea să ştie mai multe amănunte decât Leyla ori David. Faptul era explicabil, Symeon era, relativ, nou venit în părţile acestea, în timp ce părintele Gregorios trăia aici de foarte mulţi ani, încă din tinereţe. Dacă David nu se înşela, evenimentele petrecute îşi aveau rădăcinile în trecutul îndepărtat, în urmă cu patruzeci-cincizeci de ani.

Din când în când, Leyla grăbea calul, alăturându-se părintelui Gregorios şi descreţindu-i puţin fruntea prin prezenţa sa. Se ataşase foarte mult de bătrân, iar el nutrea aceeaşi simpatie faţă de ea. În acest răstimp, David discuta grav cu părintele Symeon, eliberându-se de tot ceea ce îl apăsa. În cele din urmă, îi mărturisi lui Symeon ce îl

adusese în Sinai şi la Mănăstirea St. Nilus şi, pentru întâia oară, vorbi despre bărbatul pe care îl ucisese la Tell Mardikh. Călugărul îl asculta în tăcere, dând din când în când din cap. Nu-i dădu nici un sfat, nu-l dojeni nici măcar cu o vorbă, nu-i judecă în nici un fel faptele. De ce l-ar fi condamnat? îl întrebă. David nu era răspunzător pentru nici una dintre acele asasinate, nu avea de ce să se învinovăţească. Dar, în acelaşi timp, era de datoria lui să nu se dea bătut. Dacă avea posibilitatea să descopere într-un fel asasinii, trebuia neapărat să o facă.

— Slăbiciunea înseamnă putere. Acesta este un lucru pe care cei avizi de putere nu îl înţeleg niciodată. Arma nu îl face mai puternic pe om, ci îl face mai neputincios. Pentru că ajunge să depindă de ea. Armele nucleare nu conferă putere unei ţări, ci o slăbesc financiar şi moral. Uite, de exemplu, leacurile mele. Sunt extrem de puternice. Ai văzut cât sunt de eficiente. Dar sunt preparate prin diluarea substanţei originale, uneori chiar de mii de ori. Cu toate acestea, cu cât sunt mai diluate, cu atât devin mai puternice, cu condiţia să fie agitate după fiecare etapă. De fiecare dată când sunt agitate, energia din ele sporeşte.

În asta stă puterea ta. Ei cred că eşti neputincios, aşa că nu-şi vor lua nici o măsură de precauţie faţă de tine. Cred că eşti mort, aşa că nu o să te caute. Sunt convinşi că nu ştii nimic, dar tu ai descoperit deja manuscrisul care lipsea şi... Tăcu câteva clipe, apoi continuă: Şi ai pus mâna pe ceea ce ascunzi cu atâta grijă în sacul de voiaj.

David tresări, dar călugărul continuă impenetrabil:

— Nu te impacienta. Nu ştiu ce anume ai găsit şi nici nu doresc să aflu. Este de datoria ta să îndeplineşti această misiune; eu nu am nici o legătură cu ea. Îl fixă cu privirea pe David. Ochii negri erau tulburaţi, iar buzele i se subţiaseră din cauza tensiunii interioare. Aici e un lucru necurat, David. Ceea ce s-a petrecut la St. Nilus reprezintă cea mai groaznică blasfemie. A fost eliberată o forţă

malefică enormă. Ştiu, o simt în adâncul inimii. Şi Gregorios o simte. Ştie ceva, dar nu vrea să-mi spună. E speriat, teribil de speriat. Răul acesta se concentrează asupra ta, David. Te-a găsit şi a încercat să te distrugă. A luat viaţa celor pe care îi iubeai. Sunt sigur că se află încă aici, aşteptând să ia alte vieţi. Acum este rândul tău să îl găseşti şi să faci ce îţi stă în putere ca să îl distrugi.

Ajunseră la Mănăstirea St. Catherine a doua zi după-amiază, după o călătorie întreruptă de frecvente popasuri. Leyla ar fi dorit să plece direct la al-Arish, dar părintele Symeon o convinse să rămână încă o săptămână întreagă, până se întrema îndeajuns pentru a porni într-o călătorie mai lungă. Îşi petrecu timpul explorând mănăstirea împreună cu David, ori stând de vorbă, în timp ce călugării îşi vedeau de treburi în jurul lor.

În dimineaţa ultimei zile, Leyla insistă să urce împreună cu David muntele Jebel Musa, care se înălţa deasupra mănăstirii. Secole de-a rândul, pelerinii îşi îndreptaseră paşii într-acolo, crezând că este muntele Sinai, locul în care Dumnezeu îi dăduse lui Moise tăbliţele cu cele zece porunci. Porniră la primele ore ale dimineţii, mult înainte de ivirea zorilor, plănuind să admire răsăritul soarelui din vârful muntelui. Drumul era abrupt şi bolovănos, şerpuind pe o cărare îngustă, pe versant. Până ajunseră sus, istoviţi şi cu picioarele chinuite de durere, nu îşi doreau altceva decât să se întindă pe pământ şi să se odihnească.

Deodată, soarele se înălţă deasupra liniei orizontului. Dinspre răsărit lumina porni în valuri nesfârşite, alunecând deasupra întinderilor de nisip şi stâncă, ţâşnind în sus şi unduindu-se pe bolta cerului. Chiar sub ochii lor întunericul ceda în faţa luminii vii şi lumea renăscu. Peisajul arid care li se păruse monoton şi lipsit de culoare, prinse viaţă, înveşmântându-se în culori sclipitoare: purpuriu şi roşu, azuriu şi verde, şi galben, un imens curcubeu răstignit deasupra lumii. Leyla strânse mâna lui David şi rămase cu

privirea aţintită asupra minunii care se desfăşura la poalele muntelui Sinai. Dedesubt, munţii şi văile se întindeau pe distanţă de sute de kilometri, până la linia orizontului. Spre nord, ţinutul sălbatic al platoului Tih părea o mare aurie, scăldată în lumina soarelui care insufla viaţă în peisajul dezolant de mai adineauri. Din loc în loc, nisipul împrumuta tonuri de oţel, transformându-se în ochiuri de lac cu adâncimi nebănuite. Razele soarelui se loveau de ele şi dispăreau, înghiţite în aceeaşi fracţiune de secundă.

O auzi pe Leyla murmurând în arabă vorbe de neînţeles, cu inflexiuni moi:

'Salabu minni 'l-bayta wa babahu
salabu minni 'l-hagla wa 'ushbahu'

Cuvintele se înşirau unele după altele, triste şi fragile, ţesând versuri delicate. Într-un târziu, când Leyla tăcu, David se întoarse către ea şi o privi. Faţa îi era scăldată în lacrimi.

— Sunt scrise de tatăl tău?

Leyla încuviinţă din cap.

— Sună foarte frumos, zise el. Dar nu am priceput nici un cuvânt.

Fata continua să tacă, ştergându-şi încet lacrimile de pe obraji.

— N-ai înţelege, spuse, în cele din urmă, nici chiar dacă ai vorbi la perfecţie araba.

— De ce nu?

Leyla ezita.

— Pentru că eşti evreu. Pentru că eşti american.

— N-am nici o vină. M-am născut evreu. Nu-mi purta pică pentru asta.

— Nu-ţi port pică.

— Atunci dă-mi voie să înţeleg.

După o tăcere mai îndelungată, Leyla începu din nou să recite, de astă dată în engleză:

„Mi-au luat casa cu uşă cu tot;
Mi-au luat câmpul cu iarba de pe el;
Mi-au luat ţara şi locuitorii ei.
Pârâul în care mă scăldam
Şi copacul sub care mă adăposteam,
Dealul pe care păşteam caprele,
şi florile ce răsăreau din iarbă,
altarul lui Abu Ahmad
şi mormântul mamei mele –
mi-au luat totul în numele
unui Dumnezeu străin.
Aici, printre stânci şi nisip,
orbit de soarele verii
şi rebegit de ploile iernii,
rătăcesc asemeni triburilor dispărute,
care-şi caută Dumnezeul mânios,
mânaţi de promisiunea unei patrii noi.”

Se opri, dar cuvintele continuau să reverbereze în urechile lui David, rostogolindu-se asemeni bolovanilor printre dealurile şi văile de la picioarele lor.

— Este unul dintre primele lui poeme. L-a scris la scurt timp după venirea în Sinai. N-a încetat nici acum să-l caute pe Dumnezeul vostru, al evreilor. Sunt lucruri pe care ar dori să le afle, atâtea întrebări la care ar dori răspuns. Dacă-l vezi vreodată pe Dumnezeul tău, spune-i că tata îl aşteaptă încă. În curând se împlinesc patruzeci de ani. După atâta timp chiar şi copiii lui Israel şi-au primit Tărâmul Făgăduit.

David îi strânse mai tare mâna, dar nu spuse nimic. În definitiv, ce îi putea spune? Dacă l-ar întâlni vreodată pe Dumnezeu cel care purta vina pentru toate câte se

întâmplaseră, acest lucru nu s-ar putea produce decât aici, pe acest munte. Dar, oriunde privea David, nu vedea decât nisip şi stânci sterpe.

Sosiră la al-Arish spre prânz, după ce străbătură şoseaua de pe coasta de vest până la Wadi Sudr, iar de acolo spre nord-est, prin Bir Tamada şi Bir Hasana. În timpul călătoriei, David începu să spere că o va putea convinge pe Leyla să-l însoţească la Ierusalim. Nu avea nici un motiv serios să creadă aşa ceva, între ei nu era altceva decât o prietenie platonică, dar, cu toate acestea, gândul nu îi dădea pace. În cele din urmă, ajunseră la bifurcaţia unde şoseaua se întâlnea cu autostrada ce străbătea fâşia Gaza, spre Israel. David opri maşina şi răsuci cheia în contact.

— Aici ne despărţim.

Leyla privea în gol, dincolo de parbriz. Străzile şi clădirile îi erau familiare, gravate în memorie: ziduri nesfârşite din cărămidă, umbrite de palmieri, vegheate de tumul minaretului moscheii principale. Adulmecă aerul sărat al mării. Se vedeau pescăruşi răzleţi care se aventuraseră până aici dinspre Mediterană.

— Trebuie să plec mai departe. Nu mai am timp de pierdut. Trebuie să ajung la Ierusalim. E vorba de ceea ce ţi-am spus că trebuie să rezolv acolo.

— Ştiu. Tăcu. Strada era plină de ţipete de copii. Un bătrân cu aer absent trecu pe lângă ei fără să-i bage în seamă. Nu-mi cere să vin cu tine. Mai târziu, poate, dar nu acum. În clipa asta, nu sunt în stare să mă gândesc la un drum la Ierusalim.

— Nu ai avea şi tu treburi de rezolvat acolo? întrebă David, forţând puţin nota.

Era conştient că ar trebui să pornească maşina şi să plece. Dinspre mare bătea o briză rece. Simţea pe vârful limbii gustul sărat al valurilor.

Leyla privea în continuare prin parbriz, părând să cântărească lucrurile.

— Pare atât de departe. N-aş putea să-ţi explic. Duc o dublă existenţă, sub două identităţi: Leyla Rashid, profesoara. Leyla Rashid, ghidul. Trebuie să mă hotărăsc. De aici toate par atât de ireale. David, aici este lumea mea: aici m-am născut, aici am crescut, aparţin acestor locuri. Tata a dorit întotdeauna să mă întorc în Palestina. După ce israelienii au ocupat Sinaiul, m-aş fi putut duce acolo, să învăţ, să trăiesc ca una de-a lor... să mă mărit.

Urmă o tăcere îndelungată. Vântul îi răvăşea părul asemeni valurilor care mângâie algele crescute printre stânci.

— Dar nu era Palestina. Nu era patria mea.

David o privi. În profil figura ei părea distantă.

— Palestina este doar o amăgire. David. Este ceea ce ne face să mergem înainte, e ca şi cum ai promite o bomboană unui copil răsfăţat. N-am fost şi nici nu voi ajunge acolo vreodată. Palestina pe care o ţin eu minte, Palestina despre care vorbesc tata şi prietenii lui nu mai există. Atâtea poeme, atâtea discursuri, atâta sânge vărsat pentru Palestina. Pentru ce? Pentru o ţară inexistentă, o ţară a vrăjitorului din Oz. M-am săturat, David. Acolo, în canion, când credeam că o să mor, am putut gândi mai limpede. Acum simt nevoia să-mi clarific anumite lucruri. E prea devreme să mă gândesc la Ierusalim. Poate nu va veni niciodată momentul; nu ştiu.

Megafonul din vârful minaretului pârâi şi prinse viaţă. Cuvintele chemării la rugăciune se rostogoliră unul câte unul, plate, distorsionate, amestecându-se cu ţipetele pescăruşilor.

Allahu akbar, Allahu akbar.

— David, zise Leyla, răsucindu-se pe fotoliu.

Allahu akbar, Allahu akbar.

— Nu pot veni cu tine. Te rog să mă înţelegi.

Ashhadu an la ilaha illa ’llah.

David nu zise nimic.
— N-ar merge. Leyla privi din nou pe geam. Nimic nu merge.

Ashhadu an la ilaha illa ’llah.

David îşi întinse mâna sa stângă, dar ea se retrase.

Ashhadu anna Muhhamadan rasul Allah.
— Trebuie să plec, David.
Îşi trase geanta de pe bancheta din spate şi deschise portiera.

Ashhadu anna Muhammadan rasul Allah.

Banda era veche şi uzată, cuvintele neclare. David răsuci cheia în contact; motorul prinse viaţă, acoperind cuvintele îndemnului la rugăciune.
— Rămâi cu bine, David. Ai grijă de tine.
David îi zâmbi şi ambreie motorul. Jeep-ul porni încet, apoi prinse viteză şi se pierdu pe Via Maris.
Goni pe şoseaua ce şerpuia paralel cu ţărmul mării, printre palmieri şi arbori de eucalipt, până ce al-Arish se făcu nevăzut dincolo de linia orizontului. Cu câţiva kilometri înainte de a ajunge la Sadot, drumul cobora până aproape de ocean. David opri jeep-ul şi stinse motorul. Circulaţia era destul de slabă. Domnea o linişte apăsătoare, întreruptă doar de zgomotul valurilor care se spărgeau de faleză.

Deschise portiera şi ieşi în briza tăioasă de afară. Părăsi şoseaua mărginită de migdali şi începu să coboare panta lină la poalele căreia se întindea plaja. De o parte şi de alta, nu se vedea altceva decât o întindere nesfârşită de nisip auriu. Înainta privind valurile care se succedau într-un ciclu interminabil.

Intră în apă. Trecerea aproape imperceptibilă de la un element la altul îi crea un sentiment de confuzie. Apa şi uscatul păreau să se contopească în ritmul necontenit al mişcării valurilor. Şi totuşi, cuvintele erau atât de distincte, de inconfundabile – ”mare” şi „ţărm”, „apă” şi „uscat”. Nu exista o linie intermediară.

Continuă să înainteze, tăind valurile, lăsându-le să-l ajungă mai întâi până la coapse, apoi până la mijloc şi, în cele din urmă, până la piept. Tălpile păşeau nesigure pe pietrişul alunecos de la fundul apei, dându-i senzaţia că de la o clipă la alta va fi măturat de curenţii submarini, lăsat să plutească fără viaţă, ca o epavă abandonată în voia valurilor. În cele din urmă, ar fi eşuat pe plajă, printre grămezile de oase, scoici şi alte resturi amestecate cu alge marine.

Rămase aşa mult timp, primind botezul sărat al valurilor înspumate cu ochii aţintiţi asupra orizontului, ca şi cum pândea apariţia cuiva. Dar în jur nu era nimic altceva în afară de mare şi vânt. Într-un târziu se întoarse şi porni înapoi spre ţărm.

PARTEA A III-A

„Cetăţile tale sfinte au ajuns pustii,
Sionul este ca un deşert,
Ierusalimul, ca un loc pustiit!”

Isaia 64:9

19

Ierusalimul era abătut, trăgându-şi sufletul între sărbători. Luminile de Hanuka se stinseseră. Trecuse şi Crăciunul occidental, şi cel oriental. Purimul, cu întreaga sa explozie de beţie şi voie bună, avea să sosească abia peste două luni. Până la Paşte şi Pesah era încă şi mai mult. Străzile erau pline de trecători obişnuiţi. Singurele procesiuni erau cele de nuntă şi de înmormântare, care nu o dată îşi intersectau drumurile. La picioarele Zidului Plângerii, bărbaţi cu bărbi lungi se legănau înainte şi înapoi, cufundaţi în rugăciune, zi după zi, săptămână după săptămână, mărunţi ca nişte pitici în umbra construcţiei ce sfida orice lege a proporţiei. Puţin mai sus, credincioşii musulmani îşi cântau adoraţia mistică în Domul de Stâncă şi în Moscheea Aqsa; ca o culme a mârşăviei, picioarele neevreilor călcau pe ruinele Templului, întinând Sfânta Sfintelor.

Lăsând în urma lui Muntele Templului, Rosen traversă Via Dolorosa şi se afundă în Cartierul Musulman din cetatea Veche. Trecu pe lângă magazinele destinate turiştilor şi şcoli *suq*-ul, îndepărtându-se cât mai mult de mulţime şi preferind străduţele înguste, mai liniştite, şi aleile vechi şi prăfuite. Se rătăci de mai multe ori, dar de fiecare dată reuşi să refacă drumul înapoi şi să aleagă calea cea bună. Trecu pe lângă o cafenea în faţa căreia câţiva bătrâni cu narghileaua între dinţi jucau table, mutând uluitor de repede pulurile în jurul tablei. Îl priviră cu feţe indiferente, preocupaţi de propriile lor gânduri.

Se afla într-unul dintre cartierele periculoase ale oraşului. Străzile erau mărginite de hoteluri dubioase şi magazine ieftine. Bărbaţii se învârteau fără ţel, măsurând din ochi trecătorii. Copiii nu se jucau, ci stăteau adunaţi în grupuri, încercând să desluşească măiestria de a supravieţui în aceste locuri pline de pericole ascunse. David se simţea vulnerabil, expus privirilor a zeci de perechi de ochi. Nu ar fi trebuit să se aventureze aici de unul singur. De undeva, dintr-un casetofon vechi, se revărsau ritmurile unei melodii arăbeşti, un cântec de dragoste acompaniat de sunetul tobelor. Dincolo de răpăitul instrumentelor vocea stridentă a cântăreţei se detaşa plină de pasiune mistuitoare. De după colţ apăru un jeep militar care trecu încet pe lângă David. Atmosfera deveni parcă mai încărcată, mai plină de resentimente. În spate stăteau doi soldaţi tineri, cu armele pregătite de tragere pentru orice eventualitate, cu chipurile încruntate. Unul din ei îi strigă în ebraică: „Te-ai rătăcit?” dar David trecu mai departe, prefăcându-se că nu-l aude. Jeep-ul îl depăşi şi se pierdu după colţul străzii.

Clădirea data din perioada otomană. Faţada albă de granit era înnegrită de funingine şi avea mare nevoie de reparaţii. Cineva urinase pe zid. Se mai distingeau câteva sloganuri vechi, parţial şterse, ascunse sub afişe zdrenţuite care invitau populaţia la concerte de muzică arăbească. Un câine costeliv trecu agale pe lângă zid, îl adulmecă, apoi îşi continuă drumul. David ezită. Lumea îl urmărea cu priviri ostile. Apucă ciocanul greu din alamă şi bătu de două ori în uşă. Lemnul masiv absorbi sunetul. Bătu din nou. Se auzi o voce guturală de femeie, strigând ceva în arabă. Uşa se deschise câţiva centimetri şi în cadrul ei apăru un chip de femeie brăzdat de riduri, cu căutătură bănuitoare.

— *Shu fi*? Ce s-a întâmplat? întrebă ea, ca şi cum nimeni n-ar fi bătut la poartă dacă nu se întâmpla ceva rău. Fără să

aştepte răspuns, continuă: Nu e nimeni acasă. Îţi pierzi timpul de pomană. Pleacă.

Dădu să închidă uşa, însă David îşi propti mâna în ea, oprind-o.

— Vreau să vorbesc cu Hasan, zise el.

— Aici nu locuieşte nici un Hasan. Pleacă, răspunse ea.

Împinse uşa cu o forţă uimitoare. David o blocă din nou.

Privi numărul vopsit cu albastru pe zidul de deasupra intrării. Se întoarse spre bătrâna care îl privea cu ochii mici, cu pleoapele înroşite.

— Aici este strada Shari’ al-Najjarin, numărul 10? întrebă, deşi vedea bine că nu greşise adresa.

Femeia dădu încruntată din cap. N-avea cum să nege un fapt evident.

— Mi s-a spus că aici îl pot găsi pe Hasan al Yunani. Am treabă cu el. Spune-i că-l caută David Rosen, profesorul Rosen, şi vrea să-i vorbească. E rost de bani.

Femeia pufni, dar nu cedă.

— Bani? exclamă ea cu voce piţigăiată. Nu văd nici un ban. Pleacă.

Era argumentul ei preferat şi îl folosea de câte ori putea, înainte de a fi obligată de împrejurări să se dea bătută. Împinse uşa mai cu forţă, aproape să o închidă.

David scoase din buzunar o bancnotă de cinci sute de şekeli şi o ţinu în dreptul crăpăturii uşii, în faţa bătrânei. De dincolo se ivi o mână descărnată şi bancnota dispăru. Una dintre cele mai vechi metode de convingere din lume, cu succes garantat. Uşa se dădu la o parte şi David trecu pragul.

Se afla într-un vestibul scund şi întunecos, la capătul căruia se găsea o altă uşă masivă. Bătrâna închise uşa de la intrare şi rămaseră aproape în beznă, cu excepţia câtorva raze palide de lumină ce reuşeau să se strecoare prin crăpăturile tavanului din lemn. David simţea mirosul fetid, bătrân, al femeii din spatele lui. În peretele din

stânga, era săpată o băncuţă din piatră pe care obişnuiau să aştepte pe vremuri vizitatorii. Acum era acoperită de un morman de covoare vechi, de oale şi canistre de parafină ruginite. În colţul de lângă uşă, un păianjen gras şi bătrân pândea din mijlocul pânzei murdare muştele condamnate să-i domolească foamea insaţiabilă.

Femeia se apropie, şchiopătând, de uşa interioară. Trase zăvorul vechi, deschise uşa şi păşi înaintea lui David într-o curte pătrată. David o urmă, trăgând uşa după el. Curtea era goală. Bătrâna parcă se evaporase. Privi în jur. În mijlocul curţii se afla o fântână veche, bordată cu plăci de mozaic şi împrejmuită de un brâu din fier forjat. Fântâna era secată. După cum arăta, nu mai cursese apă în ea de ani, poate de zeci de ani. Plăcile de ceramică de la bază erau crăpate, iar unele căzuseră. Culorile odinioară vii ale mozaicului turcesc – turcoaz, ocru şi galben – deveniseră teme şi pătate. Lucrătura din fier forjat era deformată şi ruginită. Totul era năpădit de buruieni firave, prăfuite şi de iarbă gălbuie. De jur împrejurul curţii, buruienile înăbuşitoare îşi iţeau capul de prin crăpăturile lespezilor de piatră, crăpate şi ciupite de vreme, şi dintre plăcile de ceramică. Zidurile casei propriu-zise erau cenuşii şi acoperite de licheni; tencuiala căzuse în multe locuri, dând la iveală rânduri de cărămidă veche, sfărâmicioasă. Ferestrele erau ferecate cu obloane. Nu se simţea nici o mişcare.

David nu pricepea nimic. Bărbatul la care venise era unul dintre cei mai avuţi oameni din Ierusalim. Hasan al-Yunani era prin naştere cipriot grec; numele său real era Stavros Kyriakides. Venise ilegal la Ierusalim, în 1946, la vârsta de douăzeci şi trei de ani. Gurile rele spuneau că fusese obligat să fugă din Famagusta din cauza unui scandal în familie în cursul căruia îşi ucisese o rudă.

După înfiinţarea statului Israel îşi părăsise micul apartament de pe strada David, la marginea Cartierului

Creştin şi se mutase într-o căsuţă modestă, pe partea musulmană a Porţii Damascului, nu departe de Moscheea Mawlawiyya În anii care urmaseră îşi abandonase vechea identitate şi începuse o viaţă nouă, sub alt nume.

În 1951 se convertise la islamism şi îşi schimbase numele în „Hasan”, cu toate că în cartier toţi îl cunoşteau drept „al-Yunani”, „grecul”. Cu timpul, Hasan al-Yunani devenise invincibil. Cunoştea pe toată lumea şi ştia slăbiciunile fiecăruia Se zvonea că nu exista secret în Ierusalim care să nu-i fie cunoscut. Avea iscoade peste tot, care ascultau, urmăreau şi notau tot ce se petrece. Cu timpul, nimeni nu se mai putea simţi în siguranţă faţă de el, nici chiar potentaţii oraşului. Avea mai mulţi duşmani decât prieteni, şi totuşi era cel mai inatacabil om din Israel, pentru simplul motiv că era cel mai periculos. Era periculos, dar, în acelaşi timp, şi util. Vindea informaţii. Nu avea scrupule, nu avea reţineri. Pentru suma potrivită de bani sau pentru un serviciu convenabil era dispus să-i spună omului tot ce dorea ori să-i facă rost de ceea ce-i cerea: putere, bani, o femeie, un bărbat, o viaţa, o carte.

Se auzi o şoaptă şuierata David se întoarse brusc. Bătrâna se întorsese. Stătea lângă o uşă deschisă, privindu-l.

— A acceptat să vă primească Veniţi.

Vocea nu-i era mai prietenoasă decât înainte, nici chipul mai blând.

David traversă curtea, păşind atent peste dalele sparte. Femeia se trase la o parte, lăsându-l să treacă prin uşa deschisa. Intră într-un coridor scurt şi întunecos, luminat de o singură lumânare. Femeia trecu, şchiopătând, pe lângă el, îndreptându-se spre o uşă din partea stângă.

— Vine imediat. Aşteptaţi aici.

Se aplecă, deschise uşa şi îl invită să intre. Uşa se închise în urma lui.

Prin ferestrele înnegrite de funingine se cernea o lumină cenuşie şi difuză. Toată camera părea spălăcită, lipsită de culoare. Praful pusese stăpânire pe toate obiectele, pe scaunele vechi, cu spătar înalt, şi pe măsuţele orientale sculptate, pe covoarele persane groase care acopereau podeaua, pe draperiile grele de catifea ce atârnau, pe jumătate putrezite, pe pereţii de lângă ferestre. Colţurile camerei erau ascunse în penumbră. De pe tavan atârnau pânze de păianjen, îngreunate de praf. Se simţea un miros pătrunzător de mucegai care irita gâtul lui David. Pereţii erau acoperiţi de sus până jos de fotografii vechi, înrămate, înfăţişând bărbaţi, femei şi copii, o întreagă galerie de chipuri indiferente, protocolare, cu ochi trişti. Semăna cu o colecţie de fluturi – feţe umane prinse pentru eternitate cu pioneze de pereţii casei lui al-Yunani. Într-un fotoliu şedea o păpuşă mare de porţelan, acoperită de praf şi ponosită, cu părul odinioară blond încâlcit şi amestecat cu pânze de păianjen. Ochii lipsiţi de viaţă îl fixau pe David, urmărindu-l pas cu pas prin cameră, în timp ce inspecta fotografiile. Dinspre uşă se auzi o scârţâitură, apoi nişte sunete înfundate. David se întoarse.

Bărbatul care intră era exact opusul imaginii pe care şi-o făcuse David. Şi-l închipuise pe al-Yunani drept un bărbat scund şi îndesat, cu părul dat cu briantină şi pieptănat pe spate şi cu mâini cărnoase şi moi, acoperite de inele ornate cu pietre de jad şi cristal, îmbrăcat cu un costum din mătase şi purtând în picioare pantofi de lac; un Naş levantin din vechea şcoală. Adevăratul al-Yunani era cu totul altceva. Era un bărbat înalt, slab, emaciat, cu părul alb, gras şi neîngrijit, căzut pe umerii descărnaţi. Purta un halat de casă uzat, cu revere largi pătate şi un cordon decolorat din mătase. Dar la început David nu remarcă nimic din acestea. Toată atenţia îi era captată de chipul şi ochii bărbatului. Grecul era orb. Ochiul stâng era închis, acoperit de o pieliţă groasă, crescută peste cicatricea

veche. În locul ochiului drept, în orbită purta un ghemotoc alb de vată.

Al-Yunani întinse mâna. David înainta ca să i-o strângă, ferindu-şi în acelaşi timp privirea de ochii aceia nevăzători. Tresari violent şi sări înapoi. Pardoseala era vie, o mare de blană, pulsând de viaţă. Al-Yunani era înconjurat de o mulţime de pisici, de toate mărimile şi culorile. Grecul se apropie asemeni unui preot, urmat de mulţimea de feline. David le privi, întrebându-se de ce erau atât de tăcute, atât de mute. Era nefiresc şi, în acelaşi timp, neliniştitor.

— Bună dimineaţa, domnule profesor, zise orbul într-o engleză marcată de un accent puternic. *Ahlan wa sahlan. Marhaba*. Vă rog să nu vă supăraţi din cauza pisicilor. N-o să vă deranjeze. Luaţi loc şi faceţi-vă comod, dacă se poate.

David găsi un scaun, dădu la o parte o cârpă cu aspect respingător şi, plin de dezgust, se aşeză pe marginea prăfuită. Al-Yunani îi urmă exemplul şi se aşeză într-un fotoliu murdar, cu gesturi ferme, ca şi cum ar fi fost dirijat prin radar. Pisicile veniră după el, favoritele aşezându-i-se în poală, celelalte întinzându-se pe braţele fotoliului ori ghemuindu-se la picioare. Erau în continuare tăcute, ca şi cum ar fi fost lipsite de grai.

Al-Yunani începu din nou să vorbească. Avea o voce subţire şi scârţâitoare, ştearsă, dar tăioasă, asemenea unei lame ruginite în stare încă să rănească până la sânge.

— Ce doreşte David Rosen de la mine?

— Vorbiţi ca şi cum m-aţi cunoaşte.

Grecul încuviinţă din cap.

— Da, vă cunosc. Mi-aţi stârnit curiozitatea nu de mult. Aţi avut nişte neplăceri cu Mossad-ul, ceva legat de trecerea frontierei. După aceea aţi plecat în Sinai. V-aţi simţit bine în deşert?

David dădu să-i răspundă, dar bărbatul orb îl întrerupse.

— Nu mă refer la asasinate. Moartea celor de la St. Nilus nu a fost în folosul nimănui. Dar aţi descoperit ceea ce v-a determinat să vă deplasaţi la Sinai? Munţii au fost îngăduitori cu dumneavoastră?

— Cum de ştiţi atât de multe? De unde aţi aflat de St. Nilus?

— Nu dumneata pui întrebări, domnule profesor. Acesta este privilegiul meu. Deşertul a fost binevoitor?

David clătină din cap. Începea să priceapă.

— Nu. Nu am găsit ceea ce căutam, dacă la asta vă referiţi. Tocmai de aceea am venit la dumneavoastră.

Al-Yunani încuviinţa din cap. Auzise de atâtea ori expresia „tocmai de aceea am venit la dumneavoastră”. El era medicul la care apelau pacienţii după ce toate celelalte tratamente dădeau greş, el era chirurgul, cel care îndepărta din rădăcină. Se aplecă puţin înainte.

— De ce v-aţi dus în deşert. Deşertul nu este un loc primitor. Oamenii nu se duc acolo de plăcere. Aţi avut un motiv să o faceţi.

— Asta mă priveşte pe mine.

— Vă ascundeţi după cuvinte. Nu pot lucra astfel. La revedere.

Dădu să se ridice. Pisicile din poală se foiră alertate. David întinse mâna spre el, dar se răzgândi şi şi-o retrase.

— Nu vreau să par secretos, domnule Kyriakides. Am motivele mele să tac.

Expresia de pe chipul lui al-Yunani se schimbă.

— Numele meu este Hasan. Să ţii minte asta. După o scurtă pauză continuă. De ce te-ai dus în deşert?

David oftă.

— Ca să găsesc răspunsul.

— Şi l-ai găsit?

— Nu.

— Ce ai găsit?

— Alte întrebări.

— Şi de aceea ai venit la mine.

David ezită, apoi încuviinţă din cap.

— Da, de aceea am venit la dumneata.

Orbul surâse şi se lăsă pe spătarul scaunului. Mâna stângă mângâie una dintre pisicile din braţe, un animal mare, alb, cu ochi verzi şi blană bogată. Cu mâna dreaptă se juca distrat cu şomoiogul de vată din orbita goală, trăgând firicelele şi mototolindu-le între degete. David simţi că i se face rău la gândul că bulgărele de vată avea să îi cadă în cele din urmă, lăsând la vedere orbita goală. Era curios să afle ce i se întâmplase bărbatului. Al-Yunani începu din nou să vorbească, de această dată pe un ton mai tăios.

— Prea bine. Să lăsăm deocamdată la o parte motivele. Dacă va fi necesar, vom reveni la ele. Cum ţi-aş putea da răspuns la întrebările de care te-ai lovit în deşert?

— Găsind ceva de care am nevoie. O carte. Răspunsul la ghicitoare se află în carte. Pentru asta m-am dus la St. Nilus, dar exemplarul care se afla acolo a dispărut. Când m-am întors la St. Catherine, am stat de vorbă cu părintele Spiros, bibliotecarul, iar el mi-a povestit că, acum mulţi ani, cartea a fost copiată de un călugăr tânăr şi adusă la Ierusalim. Exemplarul respectiv a fost păstrat timp de câţiva ani la Patriarhia Greacă de aici, dar împreună cu alte cărţi a dispărut prin anii ’50. Spiros a auzit zvonuri că a ajuns într-o bibliotecă particulară de aici, din Ierusalim. Nu ştiu unde se află această bibliotecă, nici în proprietatea cui se află. Tot ce mi-a putut spune Spiros este că se află undeva în Cartierul Musulman şi că în rafturile ei se regăsesc multe cărţi şi manuscrise de valoare, dispărute în anii dinaintea Celui de-al Doilea Război Mondial. Din câte ştia Spiros, nimeni nu a reuşit să pătrundă în această bibliotecă ori să consulte cărţile aflate în ea. Dar mai ştia ceva despre ea. În timpul războiului toate volumele au fost păstrate într-o celula de sub Domul de Stâncă.

Al-Yunani ridică încet capul, ca şi cum l-ar fi privit pe David. Un obicei vechi, acum de prisos. Îşi împleti degetele sub bărbie.

— Cunosc biblioteca. Continuă.

— Asta-i tot. Spiros nu mai ştia nimic în plus. Am povestit toate astea ghidului care m-a călăuzit în Sinai, Leyla Rashid. Ea mi-a spus că dumneata ai putea să mă ajuţi să obţin cartea. Originalul ori o copie, n-are importanţa

— Ce are această carte atât de preţios în ea, încât ai fi dispus să-ţi rişti reputaţia furând-o?

David clătină din cap. Pisicile îl urmăreau cu privirea. Pupilele lor negre păreau nefiresc de mari în lumina chioara

— Nu o să-mi risc reputaţia De aceea am venit la dumneata Mi s-a spus că garantezi discreţia.

— Discreţia te va costa mai mult.

— Sunt dispus să plătesc. Făcu o pauza Dumitale ori altcuiva aflat în slujba dumitale.

Al-Yunani nu-i răspunse pe moment. Mâna începu din nou să mângâie pisica

— Ştii de ce sunt atât de tăcute pisicile mele?

David le privi. Umbrele lor tăcute, siluete cenuşii, negre şi pătate umpleau încăperea luminând semiîntunericul cu ochii lor strălucitori. Oare al-Yunani le ţinea pentru că vedeau în întuneric? David clătină din cap, ca şi cum grecul îl putea vedea

— Le-am lecuit, zise orbul, răspunzând singur la întrebare. O mică operaţie la coardele vocale. Mai puţin dureroasă decât castrarea. Trupurile lor îmi aduc alinare. Sunt calde şi moi şi nu cer altceva în schimb decât mângâiere. Dar mieunatul lor mă deranja, aşa că le-am amuţit. E simplu să faci linişte. Înţelegi?

— Da, înţeleg.

Privi fotografiile de pe pereţi. Toate aceste chipuri necunoscute aflate în mâinile lui al-Yunani, ca nişte fetişuri

magice: fire de păr, unghii şi păpuşi din ceară. Pisici şi fotografii, toate tăcute, aflate în puterea unui singur om.

— Cum se numeşte cartea?

— Este o carte arabă. *Al-Tariq al-mubin min al-Sham ila ’l-balad al-min.* Este scrisă de Abu ’abd Allah Muhammad ibn Sirin al-Halabi.

Al-Yunani încuviinţă din cap.

— N-o să uit. Pierderea vederii ascute memoria. Tăcu şi se ridică din fotoliu. Ai văzut osemintele?

David îi aruncă o privire. Chipul orbului era ascuns în penumbră.

— Da, răspunse încet. Am văzut osemintele.

Al-Yunani dădu din cap absent, ca şi cum nici nu l-ar fi auzit.

— Osemintele reprezintă totul. Călugării sunt porecliţi „morţii vii”. Acesta este motivul pentru care păstrează osemintele în preajmă: ca să nu uite că sunt muritori. Pe vremuri, în tinereţe, mi-am dorit să devin călugăr, aveam vocaţie. Nu e mare diferenţă între sfinţenie şi... ceea ce fac eu. Una este trădarea simţurilor, cealaltă a spiritului.

Porni spre uşă. David se ridică şi îl urmă, ca un sclav. Se opriră în cadrul uşii, umăr lângă umăr, David timorat de chipul fără ochi al grecului. Al-Yunani arătă spre locul unde aceştia se aflaseră cândva.

— Ţi-e milă de mine pentru că sunt orb?

— Da, desigur.

— Atunci, greşeşti. Ăsta nu e un motiv să compătimeşti pe cineva. Vederea nu înseamnă totul. Sunt lucruri mult mai rele decât pierderea vederii. După câteva clipe de tăcere continuă, şi din glas îi răzbătea o amărăciune mascată până atunci. Ce-i mai trist este că nu poţi plânge.

Se întoarse şi porni înaintea lui David spre uşă.

— Întoarce-te peste două zile. Până atunci, îţi fac rost de carte. Să ai la tine cinci mii de dolari.

20

David închise disperat carneţelul şi stinse veioza de pe birou. Se străduia de câteva zile, de când se întorsese la Ierusalim, să descifreze jurnalul scris în arabă pe care-l găsise la St. Nilus. Locuia incognito într-o cămăruţă pe care o închinase la Me'a She'arim, în apropierea Porţii Mandelbaum. Aici, în inima ortodoxiei evreieşti, printre sinagogi şi *yeshivoth*, înconjurat de talmudişti cu ochi tulburi şi rabini cărunţi, izolat de lumea de afară de un zid tăcut al mărturiilor trecutului, se simţea relativ în siguranţă. Nu anunţase pe nimeni că se afla în oraş; nu avea de gând să provoace o nouă tragedie, asemănătoare celei de la Haifa. Locuia singur, îşi cumpăra de mâncare de la o prăvălie micuţă din colţul străzii şi o mânca în camera Respectarea tradiţiei îi dădea un sentiment de împăcare cu mediul în care se afla. Îşi lăsase barbă şi-şi aranjase părul, lăsându-şi perciuni. Când ieşea îşi acoperea creştetul cu o *yarmulka*. Uneori uita să o scoată şi o păstra pe cap şi în cameră.

Se întorsese de nenumărate ori la primele rânduri scrise în jurnal, dar nu înţelegea nimic, în afară de data notată în colţul de sus: 30 august 1935. Cuvântul „august" era scris asemănător cu cel în engleză, adică *agust*, în locul formei obişnuite, *aghustus*. Cam asta era tot ce putuse descifra Oriunde deschidea jurnalul, nu pricepea nimic. Nu era prea priceput la arabă, dar cu ajutorul unui dicţionar ar fi trebuit ca până acum să facă ceva progrese. Urmase un curs de limba arabă de doi ani la Chicago şi putea să citească mulţumitor un text simplu. Examină din nou primul rând. Din câte îşi dădea seama nu avea nici un înţeles:

Hawat zand wayr in bi-lastin anjuk umanna.

Desigur, acesta era rezultatul propriilor sale eforturi de a înlocui vocalele corespunzătoare care nu există în limba arabă. La fel de bine s-ar fi putut citi:

Hawit zind wir an bi-lastin injakmin.

Şi existau încă multe alte posibilităţi. Aveau însă un singur lucru în comun: erau complet lipsite de sens.

Biroul era acoperit de un maldăr de dicţionare şi compendii de gramatică: Wehr, al-Fara'id, Wright, un set complet al lui Lane, pe care îl cumpărase ieftin într-o librărie micuţă din *suq*. Cumpărase câteva dicţionare de limba arabă şi turcă, dar după fiecare cuvânt care avea oarecare înţeles urmau zece neinteligibile.

Puse jos Wehrul şi ridică un exemplar mic, cam jerpelit, intitulat *Arabische Chrestomathie* a lui Brünnow şi Fisher, pe care-l achiziţionase în schimbul a câtorva şekeli în aceeaşi prăvălie în care găsise volumul de Lane. Citise câteva pasaje ca să-şi facă încălzirea şi se folosise de glosarul de la sfârşit, ca supliment la dicţionarele mari. Cartea se deschise la prima pagină care purta titlul în arabă al ediţiei din 1966. Citi jocul de cuvinte născocit pentru traducerea arabă *Tashil al-tashil*, „Înlesnirea educaţiei". Privirea i se opri câteva rânduri mai jos. Se opri şi reciti titlul, apoi citi ultimul rând. Rămase încremenit, cu privirea aţintită asupra paginii. Cum de nu se gândise de la bun început? Poate pentru că era atât de evident?

Pagina de titlu era scrisă în arabă, cu excepţia a cinci cuvinte: *al-Libsighiyya*, a „Leipzig-ului", *üghüst*, „august", *fishir*, „Fisher", *insiklubidi*, „Enzyklopädie" şi cuvântul oarecum nepotrivit *Libzigh* pentru „Leipzig". De fapt, tocmai inconsecvenţa dintre transcrierea în arabă a cuvintelor „a Leipzig-ului" şi „Leipzig", scrierea unuia cu

„s”, iar a celuilalt cu „z” îi dădu ideea. Nu avea de-a face cu un text codificat, ci cu unul scris într-o limbă străină, cu caractere arabe, şi cu toate nepotrivirile inerente. Era absolut convins că limba folosită era germana. Cu gesturi febrile deschise din nou jurnalul. Mâna îi tremură uşor când luă stiloul şi începu să transcrie Uterele din faţa sa:

Heute sind wir in Palästin angekommen.
Astăzi am sosit în Palestina.

Se ridică, abia reuşind să se stăpânească. Se plimbă puţin prin cameră, apoi puse ibricul de cafea pe sobiţa din colţ şi îl încălzi. Îşi turnă o cană plină, adăugă zahăr şi se întoarse la masa de lucru. Începu să citească jurnalul, transcriind unul câte unul cuvintele în germană.

Nota editorului: Următoarele pasaje au fost extrase din

manuscrisul în limba germană al jurnalului, al cărui original se află în prezent la Institut für Orientforschung de pe lângă Akademie der Wissenschaften din Wiesbaden; acesta a avut amabilitatea de a-mi oferi copia sub formă de microfilm. În textul de faţă lacunele sunt redate prin puncte puncte. Comentariile editorului sunt incluse în paranteze pătrate. D.E.

30 august 1935

Astăzi am sosit în Palestina.

Vaporul nostru cu aburi, *Heraklion*, a ridicat ancora la Pireu acum două zile, la ora patru, şi am ajuns la Haifa în zorii zilei de azi. Traversarea a fost lină, ca de obicei în această perioadă a anului, dar am fi dat orice pentru o adiere de briză! Hartmann

bodogănea tot timpul că ar fi trebuit să aşteptăm în Grecia ca timpul să se mai răcorească puţin, dar şeful cel mare a spus că nu, este imposibil să mai aşteptăm. Este nerăbdător să ajungă la destinaţie şi nu va accepta să ne stea nimic în cale. Haifa este un orăşel la poalele muntelui Carmel, unde pe vremuri Ilie i-a înfruntat pe preoţii lui Baal. Este foarte pitoresc, dar e plin de evrei. Oraşul este bine sistematizat, străzi drepte şi un simţ al ordinii – cu totul diferit de ce am văzut până acum în Orient. Fără îndoială, influenţa germană. Colonia Templierilor a depus multe eforturi pentru a ridica standardele şi a da un exemplu, dar aşa cum era de aşteptat sunt puţine semne că evreii şi arabii ar avea de gând să-l urmeze. Tempel Gesellschaft (Ed. Tempel Gesellschaft sau Ordinul Templierilor: o organizaţie creştină fondată în anii 1850 de Christoph Hoffmann. Principalul său scop este acela de a înfiinţa colonii în Palestina pentru a pregăti Pământul Sfânt în vederea celei de-a doua veniri a lui Iisus) datează din secolul trecut şi este bine consolidat în aceste locuri.

Noaptea aceasta o vom petrece într-una din casele Templierilor. Proprietarul este unul dintre conducătorii săi, Otto Schellenberg. A fost adus la Haifa de mic copil şi l-a cunoscut pe Christoph Hoffmann, cel care a fondat coloniile din Jaffa. Schellenberg este membru al Partidului, ca şi majoritatea templierilor de aici; îi vom întâlni pe toţi în seara aceasta. După-amiază am vizitat portul şi oraşul, conduşi de fiul lui Schellenberg, Rudi, care conduce o mare firmă de export/import. Ne-a povestit despre problemele pe care le are cu Haavara, o organizaţie evreiască ce deţine monopolul asupra importurilor de produse germane

în Palestina. Coloniştii de aici ar dori să se ia unele măsuri acasă în legătură cu aceasta. Mi-am notat punctul lor de vedere.

Oraşul era liniştit. Astăzi este vineri şi musulmanii şi-au închis magazinele. Evreii s-au retras pentru sărbătorirea Sabatului. Aş vrea ca Anna să fie aici, cu mine – i-ar plăcea foarte mult. Trebuie să-i scriu – i-am promis că îi voi scrie zilnic. Am hotărât să scriu cifrat acest jurnal, folosind scrierea arabă, astfel încât eu să fiu singurul care să-l poată citi. Îmi poate fi de folos când voi face sinteza rapoartelor, şi modul acesta de a scrie este un bun exerciţiu al minţii.

31 august 1935

Aseară Herr von Meier a fost bine dispus. Membrii de partid au venit la casa lui Schellenberg, după cum s-a convenit. Cu totul au fost o duzină, în majoritate tineri. Templierii reprezintă una dintre cele mai importante forţe ale Reich-ului în Orientul Mijlociu. Dacă va izbucni vreodată un război, după cum credem unii dintre noi, ei ne vor fi de un imens ajutor. Auslandsorganization (Auslandsorganization: organizaţia nazistă care a înfiinţat filiale ale Partidului Naţional Socialist în afara graniţelor Germaniei) este foarte activă în această regiune. Schellenberg ne-a povestit câte ceva despre templieri şi modul în care s-au stabilit în Palestina. Este un bătrân impunător, foarte agil pentru vârsta lui – are peste şaizeci de ani – şi foarte citit. Părinţii lui sunt originari din Ludwigsburg, unde a predat şi Hoffmann. Au venit aici în 1868 şi, pe vremea când Hoffmann se ocupa cu fondarea coloniei din Jaffa, locuiau cu un cetăţean pe nume Hardegg. Schellenberg spune că Ordinul Templierilor a fost

înfiinţat pentru a pregăti Palestina în vederea venirii lui Hristos. În afară de colonii, intenţionau să reînfiinţeze ordinul în Ierusalim. Von Meier părea extrem de interesat de idee. În prezent există aproape două mii de membri ai organizaţiei. Ţin permanent legătura cu patria mamă, iar după 1933 unii dintre ei au fost în vizită acolo...

Astăzi am primit o telegramă de la mama Annei. Anna este foarte bolnavă. Doctorul crede că va pierde copilul. L-am întrebat pe von Meier dacă m-aş putea întoarce acasă. Mi-a răspuns că este exclus, că prezenţa mea este vitală pentru misiune. Ştiu că are dreptate, dar inima mea vrea să bată alături de cea a Annei. Mă rog să se însănătoşească...

Următoarea relatare era datată

3 septembrie 1935

Avem probleme cu permisele. Autorităţile britanice de aici susţin că trebuie să mergem la Ierusalim pentru documente în plus. Le-am explicat că este vorba doar de o expediţie arheologică, dar ele se prefac că nu pricep. Von Meier a plecat împreună cu Schellenberg – probabil că vor lipsi două zile. Bineînţeles, am telegrafiat la Auswärtiges Amt (Auswärtiges Amt: Ministerul de Externe German, în cadrul căruia biroul politic VII se ocupa de problemele palestiniene în perioada respectiva) şi, dacă avem noroc, cei de acolo vor putea face presiuni asupra înaltului Comisariat. Dacă se întârzie, Führer-ul va fi furios, dar nu-l putem implica deschis.

Mi-am mai perfecţionat cunoştinţele de arabă cu ajutorul cadiului de aici. Este un prieten de-al lui A.H. Au urmat şcoala împreună. A auzit părerea favorabilă a Führer-ului despre islam că este mai apropiat de

spiritul militar german decât creştinătatea etc. Desigur, nu i-am destăinuit ce a mai spus Führer-ul, că, dacă germanii s-ar fi convertit la mahomedanism, i-ar fi subjugat pe arabi, care din punct de vedere rasial ne sunt inferiori. Este mai bine să treci sub tăcere astfel de informaţii. Nici măcar A.H. nu ştie despre asta...

Încă nu am primit nici o veste de la Anna. Sunt extrem de îngrijorat

5 septembrie 1935, Ierusalim

Am fost nevoiţi să plecăm cu toţii la Ierusalim, ca să ne scoatem actele. Am petrecut ziua la Secretariatul Britanic de la Hotelul Regele David. Consulul nostru general, Dohle, s-a deplasat personal acolo, dar chiar şi aşa au trecut ore întregi până am lămurit totul. Mă simt extenuat, dar Meier vrea să începem mâine...

Astă-seară am telegrafiat la Berlin.

10 septembrie 1935

E prima mea ocazie de a scrie după multe zile. Am plecat de la Ierusalim pe data de 6 şi am călătorit până în Sinai cu maşina. A trebuit să abandonăm automobilele la Eilat şi am închiriat cămile pentru restul călătoriei. Niciodată n-am putut suferi cămilele: miros urât, sunt rele, sunt încăpăţânate, iar dacă mergi călare pe ele drum lung ţi se fac praf testiculele. Cu toate acestea, nu mi-aş dori să traversez deşertul fără o cămilă. Am coborât pe coastă până la Ain al-Furtaga, am înnoptat acolo, apoi am urcat pe munţi, prin Wadi Ghazala. Ghizii arabi spuneau că ştiu drumul, dar ne-am rătăcit şi de

multe ori am avut multă bătaie de cap să ne descurcăm. Bineînţeles, ceilalţi se simţeau mult mai rău decât nimic. Cei mai mulţi dintre ei nu călăriseră niciodată o cămilă.

Cred că ar fi bine să scriu câteva cuvinte despre restul expediţiei. Conducătorul nostru este profesorul Ulrich von Meier de la Facultatea de Arheologie a Universităţii din München. Expediţia a fost ideea lui şi are putere nelimitată, deşi, strict vorbind, nu răspunde decât de partea arheologică. Este un bărbat înalt, cu umeri laţi, care pare extrem de puternic. Are o figură distinsă, cu ochi adânci şi trişti care îl fac să semene puţin cu un cocker. Îmi aminteşte de Otto Gebühr în rolul lui Frederick cel Mare. Trebuie să aibă în jur de patruzeci de ani. Hartmann mi-a spus că von Meier face parte dintr-o veche familie din Hanovra. Este un aristocrat veritabil.

Aparent, nu face parte din Partid, deşi se spune că este un prieten apropiat al Führer-ului. E un individ cam ciudat. Nu spune prea multe, deşi pare să fie în relaţii strânse cu Keitel şi Lorenz.

Walther Keitel este un specialist în epigrafie din Saarbrücken, un omuleţ uscăţiv în jur de patruzeci de ani, mare amator de alimente naturiste: Umblă tot timpul cu buzunarele pline de pacheţele de „Heil Erd” şi „Heil Tee” (Pământ integral şi Ceai integral: două renumite produse naturiste germane din anii ’30) şi face mare caz de calitatea apei. Până acum nu a lucrat decât în cămăruţa lui de la Universitatea din Leipzig, aceasta este prima lui expediţie. Se specializează în inscripţii ebraice, ceea ce la început mi s-a părut dubios, dar se pare că este un protestant care a studiat teologia la Tübingen, de aici interesul lui pentru scrierile biblice. Sarcina lui este

de a descoperi indicii ale inscripţiilor protosinaice, ca cele descoperite în 1904 la Serabit al-Khadim. Lucrează deja de mai mulţi ani la interpretarea inscripţiilor de la Serabit al-Khadim şi are de gând să publice o lucrare în care respinge ideile lui Grimme din *Althebraishe Inschriften vom Sinai*. Pe scurt, nu este de acord cu părerea că limba în care au fost scrise inscripţiile este ebraica şi cercetările moderne tind să confirme teoria lui Keitel, deşi se pare că cercetările lui asupra subiectului nu au fost încheiate [Vezi J. Friedrich, Entzifferung verschollener Schriften und Sprachen, ed. a 2-a (Berlin, 1966), pp. 140.] – care este, fără îndoială, una dintre principalele teorii ce au stat la baza acestei expediţii. Keitel s-a apropiat de Meier la Tübingen şi au rămas prieteni. Petrec mult timp discutând între patru ochi. Acum câteva zile, am intrat în cortul lui Meier şi i-am găsit cufundaţi în studierea unui document vechi. I-am luat prin surprindere, şi Keitel a încercat să acopere hârtia. La început, von Meier s-a înfuriat, dar a reuşit să se stăpânească şi am scăpat de o săpuneală. Va trebui să nu-i scap din ochi. Desigur, voi trece incidentul în raport.

Antropologul nostru este doctorul Felix Hartmann din Breslau. Mă înţeleg bine cu el. Este un bărbat înalt, de peste doi metri, plin de energie şi sclipitor de inteligent. Dar nu face caz de capacităţile sale intelectuale. Nu e ca acei academicieni care se înfoaie în pene, acei „Graeculi”, cum îi numeşte Walter Frank. [Walter Frank a fost unul dintre istoricii de frunte cu orientări naziste, directorul Institutului de Cercetare în Probleme Iudaice din Litzmannstadt; „Graeculi” (Greci mititei) era un termen depreciativ prin care desemna academicienii de profesie], care cred că trebuie să ai zece diplome ca să-ţi poţi spune

părerea despre cum se fierbe un ou. Cu prilejul ceremoniei de ardere a cărţilor din ’33, la Breslau, Hartmann a ţinut un discurs; am fost şi eu acolo şi din clipa aceea mi-am propus să-l cunosc neapărat personal. A fost un colaborator apropiat al profesorului Hirt de la Institutul Anatomic de la Strasbourg, ale cărui studii privind dimensiunile craniilor evreieşti şi ale altor *Untermenschen* au oferit atâtea informaţii preţioase. Recent, a înfiinţat la Breslau, o filială a Societăţii, Ahnenerbe, fondată de Herr Himmler (Ahnenerbe Forschungs-und Lehrgemeinschaft, Societatea pentru Cercetarea şi Cunoaşterea Moştenirii Ancestrale, a fost o organizaţie fondată de Heinrich Himmler). Sper că şi aici va face câteva descoperiri fascinante.

Restul echipei este format din Hans Fläschner din Berlin, fotograful expediţiei; Hans Neuman, care are sarcina de a ţine evidenţele; şi Heinrich Lorenz, care aparent nu are nici o ocupaţie, în afară de a se văicări. Lorenz este bancher, membru al consiliului de conducere al Deutsche Bank şi coproprietar al unei bănci private din Delbruch. Unchiul meu Hjalmar mi-a povestit despre el. Zice că Lorenz a câştigat mulţi bani datorită programului de reînarmare, dar, de fapt, e de părere că nu este cu adevărat deştept, ci mai degrabă foarte şiret, iar eu înclin să-i împărtăşesc opinia. Zice că este membru al clubului lui Kranefuss, „Prietenii Reichsführer-ului SS” (un club fondat de industriaşi şi finanţişti bogaţi care doreau să-şi exprime loialitatea faţă de Himmler şi SS; Fritz Kranefuss a fost secretarul lui) şi cred că aşa este – dar, totuşi, mi se pare o ruşine. El a finanţat în mare parte expediţia, aşa că Meier i-a îngăduit să ne însoţească. Mie mi se pare un ins cam prost, tipic burghez, gras, cu maniere urâte şi îngâmfat. Sigur, e

bogat, dar nu cred că acesta e un motiv să i se permită participarea la o expediţie ştiinţifică. E foarte ciudat că este în strânse relaţii cu von Meier şi Keitel, cu care, practic, nu are nimic în comun. Am cerut de la sediu informaţii despre el, dar unde mă aflu acum sunt puţine şanse să le primesc. Mă îngrijorează faptul că sunt atât de izolat, în special după ce am aflat vestea alarmantă despre Anna. Poate că aş putea convinge pe unul dintre ghizi să facă pe curierul.

Peisajele de aici sunt uluitoare. Aş vrea să le vadă şi Anna. Munţii sunt plini de crevase şi de fisuri şi au un aspect foarte straniu. Când este cald, ai impresia că totul în jur este încins gata să sară în aer. Ain al-Furtaga, unde am petrecut două nopţi, este foarte frumoasă. Este o oază uriaşă, aşezată drept în mijlocul unei întinderi nesfârşite – palmieri, apă, un adevărat paradis! Beduinii de aici au grădinile pe care le udă săpând canale alimentate de apa unui pârâu. Între ei şi ghizii noştri a avut loc o mică altercaţie, ceva legat de dreptul asupra apelor, dar von Meier i-a potolit, cu ajutorul meu, în calitate de traducător. Omul ăsta are o influenţă zdrobitoare asupra celorlalţi – aproape hipnotizatoare – într-atât încât după aceea beduinii au insistat să mai rămână. Se pare că l-au considerat un fel de profet.

Cu puţin noroc mâine vom ajunge la St. Catherine. Abia aştept Aici mă simt foarte izolat foarte singur.

11 septembrie 1935

Am sosit la St. Catherine cu puţin înainte de prânz. La început călugării au fost puţin ostili şi nu au vrut să ne lase să intrăm. Dar von Meier le-a arătat

scrisorile de recomandare, inclusiv pe cea din partea patriarhului Constantinopolului. Ne-au permis să petrecem aici trei zile – durata reglementară prevăzută pentru şederea oaspeţilor – dar von Meier speră că va ajunge la o înţelegere cu ei ca să prelungim timpul – altfel, va trebui să ridicăm tabăra pe dealuri, ceea ce nu convine nici unuia dintre noi. Lorenz a vrut să le ofere călugărilor bani, dar von Meier s-a opus. După părerea mea, pe bună dreptate. În orice caz, i s-a dat voie să intre la arhimandrit, privilegiu de care noi ceilalţi nu am avut parte. De fapt, ce poziţie ocupă Lorenz în cadrul expediţiei?

David închise jurnalul şi se lăsă pe spate, frecându-şi ochii. Se simţea ameţit, năucit. Nu auzise niciodată de existenţa unei expediţii germane în Sinai în anii ’30. Ce voiseră să descopere? Cine era profesorul Ulrich von Maier? David nu-i auzise niciodată numele. Cine era autorul jurnalului? Evident un specialist în civilizaţia arabă, dar şi mai evident, un nazist până în vârful unghiilor. Asta nu-i suna bine.

Se ridică şi începu să se plimbe prin cameră. Era târziu şi ştia că ar trebui să se culce, dar mai ştia şi că nu va reuşi să adoarmă. Existau prea multe întrebări la care voia răspunsuri. Îşi umplu din nou cana cu cafea şi se aşeză la loc, la masa de lucru.

21

A doua zi după-amiază, David se duse să ia cartea de la al-Yunani. Grecul părea nervos şi îngrijorat Şedea în

întuneric, în camera plină de pisici, jucându-se maşinal cu un şirag de mătănii.

— Mi-a fost foarte greu să-ţi fac rost de asta, zise, întinzându-i cartea. Nu poţi s-o păstrezi. Te rog să faci o copie şi să mi-o aduci cât mai repede înapoi. Dacă se poate, mâine.

David o luă şi o examină atent. Era un volum legat în piele, de vreo două sute de pagini scrise mărunt în stil *naskhi*, fără prea multe vocale. Hârtia şi cerneala datau din epoca modernă. Pe pagina de gardă trona ştampila Patriarhiei Greceşti şi, puţin mai jos, o ştampilă mai mică, arabă. Din câte îşi putea da seama, pe cea de a doua era imprimat numele, „Amin al-Husayni". Era oare numele proprietarului bibliotecii? Numele avea o rezonanţă familiară, ca şi cum l-ar mai fi auzit, dar nu îşi amintea exact unde.

Îi dădu banii lui al-Yunani şi-i mulţumi.

— Voi face o copie chiar azi. Nu vă faceţi griji, mâine o aduc înapoi.

Orbul îl conduse până la poartă. Când dădu să iasă pe stradă, al-Yunani îl apucă strâns de umăr.

— Ai mare grijă, îi zise cu glas încordat. Nu te amesteca. Satisfă-ţi curiozitatea. Află răspunsul la ghicitoare. Dar opreşte-te la atât. Nu înţelegi în ce pericol te afli. Nu ai idee care sunt implicaţiile. Dacă vrei să scapi cu viaţă, nu te băga.

— Ce ştii?

Al-Yunani îşi feri ochii orbi.

— Nu-ţi pot spune. Şi-aşa am riscat destul ca să fac rost de carte. Acum te rog să pleci. Ai grijă de tine. Fii cu ochii în patru.

Nu mai adăugă nimic. Închise uşa şi o zăvori pe dinăuntru. David îi auzi zgomotul paşilor îndepărtându-se în curtea năpădită de buruieni.

Se duse cu cartea la un centru de fotocopiat din Kiryat Shmuel, lângă bulevardul Jabotinsky. Aparatul era vechi, destul de lent şi dură aproape o după-amiază întreagă până ce copie textul complet. Ajunse înapoi la hotel abia pe la ora şase.

Puse cartea şi exemplarul copiat într-un plic mare şi le ascunse în sertarul biroului. După ce îi va înapoia cartea lui al-Yunani, va începe munca uriaşă de a analiza textul copiat în căutarea informaţiei de care avea nevoie. De-acum bănuia cam la ce se referea informaţia respectivă, însă găsirea ei cerea totuşi mult timp. Şi ceva îi şoptea că nu prea dispunea de un răgaz suficient

Îşi petrecuse o dimineaţă întreagă transcriind jurnalul în engleză. Dacă cel puţin jumătate din ceea ce citise era adevărat, atunci, în ultimele luni ale anului 1935, în Sinai se petrecuse ceva extrem de neliniştitor. Luă foile cu traducerea de pe răftuleţul albastru de deasupra mesei de scris. Nu era terminată, dar voia să recitească ceea ce făcuse până atunci, înainte de a merge mai departe.

14 septembrie 1935

Suntem deja de patru zile la St. Catherine. Arhimandritul a acceptat să rămânem, cu condiţia să ne amestecăm cât mai puţin în viaţa cotidiană a mănăstirii. În schimb, ne-am învoit să le restaurăm puţin biblioteca. Fläschner spune că va fotografia icoanele mai importante.

Azi-dimineaţă am avut o şedinţă de organizare. Von Meier ne-a prezentat încă o dată cele două obiective principale ale expediţiei şi ne-a trasat sarcini precise fiecăruia. Dacă tot am pomenit de asta, pot foarte bine să notez care sunt obiectivele, aşa cum au fost formulate acum.

Primul: descoperirea de dovezi în sprijinul teoriei profesorului von Meier, potrivit căreia aşa-zişii „Copii ai lui Israel", care au venit în Sinai, conduşi de Moise, erau, de fapt, sclavi egipteni evadaţi, iar evreii de astăzi sunt descendenţii acelor sclavi. Dacă acest lucru este adevărat, susţine von Meier, atunci adevăraţii urmaşi în linie directa ai lui Avraam sunt arabii, descendenţii fiului mai în vârstă al acestuia, Ismael. Un punct de plecare al acestei investigaţii va fi teoria lui Keitel referitoare la caracterul nonebraic al inscripţiilor din Sinai.

Al doilea: studierea antropologică a caracteristicilor rasiale ale arabilor Jabaliyya de la St. Catherine şi din împrejurimile mănăstirii. Aceşti arabi sunt mai înalţi decât ceilalţi beduini din regiune şi mulţi dintre ei au păr castaniu şi ochi albaştri. Se spune că ar fi descendenţii celor o sută de sclavi valahi, trimişi de împăratul Justinian în Sinai să-i slujească pe călugării de la Mănăstirea St. Catherine, lucru pe care-l fac şi în prezent – însă Hartmann crede că ei sunt de fapt, de origine germanică.

Sunt aproape sigur că von Meier are şi alte obiective, cunoscute doar de el şi de Keitel – şi, eventual, de Lorenz. Când am stabilit programul de lucru, von Meier ne-a spus că el şi Keitel se vor ocupa de Jabal Musa. Eu am fost desemnat să lucrez împreună cu Hartmann şi urmează să-i convingem pe arabii jabalieni să coopereze cu noi în munca de prospectare. Fläschner a şi început să fotografieze biblioteca, iar Neumann va scrie în următoarele zile rapoartele despre activitatea noastră. Grăsanul de Lorenz îşi petrece timpul făcând ce pofteşte, mai precis discutând de cele mai multe ori cu călugării. Se pare că vorbeşte fluent greaca. Departe de a-mi

stinge bănuielile în legătură cu acest individ, descoperirea mă nelinişteşte mai mult.

20 septembrie 1933

Azi după-amiază am avut un conflict cu von Meier. Evident, din cauza lui Lorenz. L-am întrebat pe Meier verde în faţă care este poziţia lui Lorenz în cadrul acestei expediţii; i-am spus că am tot dreptul să ştiu, din moment ce trebuie să raportez celor de la Auslandsnarchrichtendienst [serviciul de spionaj cu activitate în străinătate, Biroul VI al Departamentului Central al Securităţii al Reich-ului (RSHA), condus de Serviciul de Securitate SS (SD)] şi Reichsführung SS [Comandamentul Suprem al SS]. A fost din cale afară de grosolan. Mi-a spus că puţin îi pasă că în ţară sunt SS-Sturmbannführer, aici sunt folosit ca interpret de limbă arabă. I-am spus că autoritatea mea depăşeşte graniţele Reich-ului şi e de datoria mea să veghez ca expediţia şi membrii săi să se încadreze în regulamentul Partidului, indiferent despre ce ar fi vorba. Pur şi simplu, mi-a râs în nas. A râs şi m-a dat afară din cameră. Mai târziu, l-am văzut împreună cu Keitel şi Lorenz, adunaţi într-una din camerele de oaspeţi, cufundaţi într-o conversaţie foarte serioasă. Mâine voi trimite, prin unul dintre arabii jabali, un raport complet. Va trebui să se deschidă o anchetă. Şi să se dea socoteală.

27 septembrie 1935

N-am mai scris nimic de câteva zile. Pe data de 21 un mesager mi-a adus o telegramă de la Ierusalim. Anna a murit în urma unor complicaţii. A murit şi copilul. Nu pot să gândesc limpede. Totul

pare fără rost aici, în căldura asta, în sălbăticia aceasta blestemată, unde nu întâlneşti altceva decât muşte şi scorpioni; morţi vii, aşa cum se numesc şi călugării din mănăstire.

Primul meu gând a fost să mă întorc la Berlin. Dar nu pot face aşa ceva. Aici se petrece ceva. Von Meier şi Keitel urcă în munţi zilnic, Lorenz iese din mănăstire singur sau însoţit de una dintre călăuzele arabe. Trebuie să găsesc un mod de a-i urmări fără a atrage atenţia. Mănăstirea îmi dă o senzaţie de claustrofobie, în ciuda spaţiilor deschise din jur. Mă simt prins în capcană, neajutorat. Mi-e dor de Anna, nu-mi vine să cred că a murit, că nu va fi acolo când mă voi întoarce. Dacă mă voi întoarce vreodată. În privinţa asta, încep să am unele îndoieli...

28 septembrie 1935

Cadavrul lui Ahmad a fost descoperit în zorii zilei de astăzi la poalele muntelui Jabal Musa. L-au găsit nişte arabi jabali, în timp ce adunau lemne pentru bucătărie. Spuneau că zăcuse acolo cel puţin o săptămână. Era practic zdrobit – fiecare oscior era rupt: se crede că s-a prăbuşit din vârful muntelui, de pe partea opusă celei pe care se află mănăstirea. Dar de ce a trebuit să urce acolo? Eu l-am trimis la Ierusalim pe 21 şi i-am spus că, dacă va merge direct acolo, la întoarcere îl voi recompensa cu câteva lire egiptene. Nu avea nici un motiv să urce în vârf, nici atunci, nici altă dată. I-am întrebat pe oamenii care l-au găsit dacă avea asupra lui nişte hârtii. Mi-au spus că nu au găsit absolut nimic. Asta îmi confirma bănuiala: cu siguranţă că a fost împins în prăpastie. Dar de unde s-a ştiut că avea la el raportul scris de mine?

Mai târziu s-a mai descoperit ceva. Keitel şi von Meier s-au întors cu o stelă încrustata cu motive protosinaice. Au fost până la Wadi Beirak, pe drumul spre Templul lui Hathor de la Serabit al-Khadim. Keitel pare foarte entuziasmat, von Meier este impasibil ca întotdeauna.

30 septembrie 1935

Urmează să plecăm cu toţii de la St. Catherine. Meier a dat azi ordinul, iar noi, ca o grămadă de marionete, ne-am repezit să împachetăm şi să ne pregătim de drum. Nu-mi pare rău că plecăm. Locul ăsta mă deprimă, în special din cauza muntelui care se înalţă ameninţător deasupra noastră. Îmi aminteşte prea mult de moartea Annei. Dar nu-mi place cum sună numele locului spre care ne îndreptăm. E vorba de o altă mănăstire, numită St. Nilus, situată într-un mic defileu nu foarte departe de aici – defileul Shui'b asl-Ruhban, Defileul Călugărilor...

2 octombrie 1935

Ieri am ajuns la St. Nilus. Deja încep să regret că am plecat de la St. Catherine. Faţă de ce-i aici, acolo era o mănăstire luminoasă, aerisită şi spaţioasă. Suntem îngrijoraţi de pereţii înalţi ai canionului îngust, nu putem veni sau pleca decât cu ajutorul unui lift primitiv în care încap doar două persoane. Mănăstirea propriu-zisă este o construcţie bizară pe trei niveluri – noi am fost găzduiţi la „parter” – care se află la peste 30 de metri deasupra fundului canionului – într-un labirint întunecos de chilii, ce pătrunde adânc în inima stâncii. La nivelul următor,

se afla biblioteca, iar deasupra acesteia, biserica şi un osuar.

Von Meier a ajuns la un fel de înţelegere cu călugării. Nu pricep cum. În total sunt nouă bărbaţi, şase în jur de treizeci de ani, unul între două vârste şi doi călugări mai bătrâni, conducătorii religioşi ai celorlalţi. Cei mai tineri par pătrunşi de o spiritualitate aprigă: cu feţele încadrate de bărbi negre, cu ochi întunecaţi, slabi şi ascetici, impasibili la toate cele lumeşti. Prezenţa noastră aici este considerată o intruziune – o simt de fiecare dată când trec pe lângă vreunul dintre ei. Prin ce metode de convingere a reuşit von Meier să le smulgă acceptul de a ne găzdui la mănăstire?

3 octombrie 1935

I-am împărtăşit bănuielile mele lui Hartmann. Este de acord cu mine că se întâmplă ceva, dar nu ştie nimic în plus. I-am povestit despre Ahmad, ca să înţeleagă în ce pericol ne aflăm. Nu pricepe de ce a trebuit să venim la St. Nilus; nu am terminat studiul asupra arabilor din Jabal, iar eu nu am nici un rost aici, deoarece călugării vorbesc greaca, nu araba. Ironia sorţii, se pare că Lorenz este mai util aici decât mine.

Von Meier şi Keitel au plecat astăzi în căutare de noi inscripţii sau, cel puţin, aşa au pretins. Am hotărât să profit de prilej, ca să le cercetez camerele. Mai întâi, am intrat în cea a lui von Meier şi m-am uitat prin lucrurile şi documentele lui. Din câte mi-am dat seama, nu exista nimic suspect Chiar înainte de a ieşi, m-am uitat sub pat şi am observat o valiză mică din piele. Am luat-o şi am încercat să o deschid, dar era bine încuiată, şi nu puteam risca să forţez

broasca. Am pus-o la loc, în speranţa că voi reuşi să iau cheia de la von Meier. Când am ieşit din cameră, am avut impresia că era cineva la capătul coridorului. Sunt aproape sigur că era Lorenz.

De-acum nu mă mai despart de revolver, nici chiar când nu sunt în uniforma.

5 octombrie 1935

Nu s-a pomenit nimic despre vizita mea în camera lui von Meier, dar sunt sigur că ştie. Îl văd destul de rar, dar, când e prin preajmă, mă priveşte într-un fel ce pare să spună: „Ştiu ce ai de gând.”

În ultimul timp, Lorenz îşi petrece majoritatea timpului în bibliotecă, citind cărţi în greceşte. Parcă ar căuta ceva, dar de câte ori îl întreb, spune doar că cercetează colecţia. Cum este posibil ca un bancher, cum este Lorenz, să cunoască atât de bine limba greacă?

Locul ăsta mă înfioară. În mănăstire tot timpul este întuneric şi umezeală, oricât de tare ar străluci soarele afară. Mi-e frig, ca şi cum gerul mi-ar fi pătruns până la oase. Îmi petrec ziua citind lucrări în arabă în bibliotecă ori stând de vorbă cu Hartmann. A acceptat să-i urmărească mâine pe von Meier şi Keitel. A descoperit că monahul care răspunde de lift s-a lenevit şi lasă liftul jos, până la întoarcerea lor, în loc să-l aducă sus, pe platforma. Hartmann are de gând să coboare pe cablu, imediat după plecarea călugărului.

6 octombrie 1935

Hartmann e mort. Von Meier şi Keitel l-au adus înapoi la mănăstire în seara asta. Ziceau că l-au găsit

prăbuşit la pământ în locul unde defileul se înfundă în câmpia de la vest de noi. A fost jefuit şi are beregata tăiată – opera unor tâlhari.

Dar călugării susţin că în regiune nu prea mai sunt bandiţi, şi eu îi cred.

Mi-am confecţionat un zăvor pentru uşă, două suporturi din lemn prinse pe toc şi un băţ scurt, băgat între ele. Nu e greu de spart, dar poate zădărnici o eventuală încercare de a pătrunde în cameră pe timp de noapte. Privesc fotografia Annei şi o sărut. Poate că e mai bine că a murit. Nu întrezăresc nici o şansă ca să scap de aici viu.

Se auzi o bătaie în uşă. David tresări. Nu ştia nimeni că se afla aici. Celelalte apartamente erau ocupate de studenţi *yeshiva* şi de un rabin mai în vârstă. Bătaia se repetă. Deschise sertarul biroului, scoase revolverul şi se ridică în picioare. Traversă camera până la uşă, aşeză arma pe pragul de sus şi apucă clanţa. Se auzi o a treia ciocănitură. Deschise uşa.

În cadrul ei stătea surâzătoare Leyla Rashid. Era îmbrăcată în negru şi purta o geantă de voiaj aruncată peste umăr. O privi, incapabil să creadă că era cu adevărat acolo. Fata îşi muşca nervoasă buza de jos şi inspira scurt. Nu zise nimic.

De la etajul superior se auzi vocea bătrânului rabin.

— Cine bate? S-a întâmplat ceva?

— Nu s-a întâmplat nimic, strigă David. E un prieten de-al meu. Nu l-am auzit ciocănind, dormeam.

Bătrânul bombăni ceva şi închise uşa.

— Ei bine... pot să intru? zise Leyla.

— Ar fi mai bine, răspunse David, încă tulburat.

Se dădu la o parte şi Leyla intră în cameră.

— Deci asta este ascunzătoarea ta.

Îşi plimbă privirea peste patul îngust, desfăcut, chiuveta mică şi murdară, pereţii cenuşii şi goi, mobilierul vechi şi stricat, preşul din mijlocul odăii, aşternut peste linoleumul uzat, biroul descleiat, acoperit de o grămadă de cărţi şi hârtii.

— Nu e cine ştie ce.

— Nici nu e nevoie, replică David, încercând să recupereze pistolul din locul în care îl pusese, fără ca Leyla să bage de seamă.

Fata se întoarse, surprinzându-l.

— Cine credeai că e? întrebă ea, zâmbind. Gestapo-ul?

— Poate că eşti mai aproape de adevăr decât ţi-ai închipui. Cum ai dat de adresa mea?

— Nu mă inviţi mai întâi să iau loc? Să beau o cafea? Vin de la drum lung. Nu eşti bucuros să mă vezi?

O privi din nou. Ba da, era bucuros. Şi îngrijorat.

— Ce s-a întâmplat, David? N-ar fi trebuit să vin?

Se aşeză pe cel mai apropiat scaun. Unul din picioare era mai scurt decât celelalte şi scaunul se înclină în momentul în care se lăsă pe el.

El puse arma în sertar, apoi se întoarse cu faţa spre ea.

— Sunt bucuros că eşti aici. Foarte bucuros. Dar n-ar fi trebuit să vii. S-ar putea să fii în pericol.

— Asta o ştiu deja, zise Leyla şi chipul îi deveni grav.

— Cum Dumnezeu m-ai găsit? Nu ştie nimeni că sunt aici. Absolut nimeni.

Îi aruncă unul dintre acele zâmbete misterioase, răutăcioase, pe care le cunoştea bine.

— O persoană ştie. Hasan al-Yunani. În seara asta, m-am dus la el şi l-am întrebat dacă s-a întâlnit cu tine. Mi-a spus că da, că l-ai rugat să-ţi găsească ceva. Bănuiesc ce anume. În orice caz, a pus să fii urmărit după ce ai plecat azi de la el. Mi-a dat adresa ta. Şi mi-a zis să te avertizez din nou că eşti în mare pericol. A spus că sunt implicate persoane cu care e preferabil să nu ai de-a face. Nu mi-a

dezvăluit cine, dar părea foarte îngrijorat şi speriat. Vrea să-i dai cartea înapoi mâine, cât se poate mai devreme. Cred că îi pare rău că ţi-a dat-o.

David era supărat din cauza trădării lui al-Yunani şi al amestecului Leylei. Dar când deschise gura, gata să o dojenească, Leyla îi zâmbi şi cuvintele îi rămaseră în gât.

— Nu spune nimic, David. Nu are rost. Trebuia să ştie unde stai, ce faci. Nu e îngrijorat pentru tine, ci pentru el. Ezită o clipă, apoi adăugă: Trebuia să ştiu şi eu. Îmi pare rău că am fost atât de...

— Nu face nimic, o întrerupse, privindu-i sacul de voiaj. Ai sosit azi de la al-Arish?

Leyla încuviinţă din cap.

— Ai mâncat ceva?

Fata clătină din cap.

— Nu-ţi pot oferi mare lucru.

— Când ne-am întâlnit prima oară mi-ai spus că ai fi încântat să mă inviţi la restaurant. Ce-ai zice să te invit eu pe tine? Privi reprobator soba veche şi oalele ciobite de pe plită. Se pare că n-ai mâncat de multă vreme ceva ca lumea.

David clătină din cap.

— Îţi mulţumesc, dar nu pot merge la restaurant. Nu pot risca să fiu văzut în Ierusalim.

Leyla ridică din umeri.

— Bine, atunci vom mânca aici. Arată-mi cum funcţionează chestia asta.

Se ridică şi se duse la sobă. David o aprinse şi o lăsă să pregătească cina.

Mâncară din singura lui farfurie, umplându-şi pe rând lingurile cu carne, *humus* şi bucăţi de lipie caldă. Era suficient pentru amândoi. La limită. În timp ce mâncară, abia schimbară câteva cuvinte. David nu o întrebă de ce venise la Ierusalim. Nici ea nu-i dădu explicaţii.

După ce spălară vasele David se întoarse către Leyla.

— Unde o să dormi la noapte?

Îl privi, ridicând din sprincene. N-ar fi dorit să ajungă atât de repede la partea aceasta.

— În camera mea de la universitate. Unde credeai?

— Nu am crezut nimic. Nici tu. Nu poţi sta acolo. Indivizii ăştia, cine or fi ei, ştiu că ai fost cu mine în Sinai. Nu putem risca, pentru că e posibil ca cineva să-ţi ţină sub supraveghere camera. Ai auzit ce a spus al-Yunani. Poate fi periculos.

— Am auzit asta de nu ştiu câte ori. Poate că, într-o zi, o să-mi spui şi mie ce se petrece. Până atunci, dacă nu te deranjez, voi sta aici.

Era îngrozitor. Îşi imaginase că va rămâne acolo, dar nu aşa.

David clătină din cap.

— Nu, nu poţi rămâne aici.

— De ce? Este un loc sigur, nu? De aceea l-ai ales. Nu de asta ţi-ai ales tunsoarea asta caraghioasă? Şi nu-ţi face probleme din cauza patului. Am mai dormit pe podea.

— Leyla, zise rugător, nu cred că înţelegi. Dacă ar fi vorba de oricare alt loc, ai putea rămâne fără probleme. Dar aici nu este campusul universitar ori vreuna din noile voastre cartiere emancipate. Aici suntem la Me’a She’arim. Iar acest lucru este echivalent cu necazul pentru cineva ca tine. Fetele tinere nu umblă neînsoţite pe străzile de aici. Nu se fardează şi nu se îmbracă frumos. Şi, mai ales, nu îşi petrec noaptea în camera unui bărbat străin.

— Tu nu eşti un străin. Te cunosc de câteva săptămâni. Ba chiar m-ai dezbrăcat. Recunosc, eram inconştientă. Dacă mă gândesc bine, nici nu ştiu ce mi-ai făcut.

— Nu glumi cu asta, Leyla, replică David, oarecum jignit. Lumea de aici ia foarte în serios chestiile astea. Sunt fundamentalişti, puritani. Leyla aici trăiesc adevăraţii evrei. Trăiesc după litera Torei... şi fac viaţa imposibilă celor care

îi ofensează. Mă şi mir că ai reuşit să ajungi până aici fără probleme.

— E adevărat că lumea s-a uitat cam ciudat, dar atâta tot. Cine ştie că sunt aici?

— În primul rând, eu. Probabil, şi rabinul de la etaj. Nu le plac chestiile de genul ăsta. Există un grup numit Comitetul pentru Păstrarea Modestiei. Ai trecut prin piaţă în drum spre mine?

Leyla încuviinţă din cap.

— Atunci nu puteai să nu fi observat panoul întins deasupra străzii: „Evreice – Tora vă obligă să vă îmbrăcaţi modest. Nu tolerăm prezenţa pe stradă a persoanelor îmbrăcate ostentativ.” Aşa sunt oamenii de aici, Leyla

— Nu sunt îmbrăcată ostentativ, protestă. Şi apoi, nu sunt evreică. Afişul lor nu mă priveşte.

— Ba te priveşte, fiindcă te afli în Me'a She'arim şi eşti în camera mea. N-ai putea rămâne chiar dacă aş avea un apartament. Oamenii ar începe să clevetească, am atrage atenţia. Şi ăsta este ultimul lucru care ne trebuie.

Leyla continuă să-l privească, fără să spună nimic.

— Bine, zise, în cele din urmă. Voi pleca. Am crezut că doreşti să vin la Ierusalim. Se vede că m-am înşelat.

Se ridică, îşi luă sacoşa şi o atârnă pe umăr. David o urmări mergând până la uşă şi deschizând-o. Leyla ieşi pe palier. David se ridică şi porni spre ieşire. Leyla se întoarse şi ridică ochii spre el. Avea obrajii încinşi şi ochii îi străluceau.

— Încă o dată la revedere, David. Poate ne mai întâlnim vreodată. Dacă vei avea nevoie, cândva, de o călăuză în Sinai, caută-mă.

Se întoarse, gata să plece.

— Leyla şopti David. Iartă-mă, sunt încordat. Sunt îngrijorat. Bine, poţi rămâne. Ezită puţin. Te rog să rămâi.

Leyla se opri şi se întoarse încet.

— Doar cu o condiţie.

— Care anume?
— Îmi dai mie patul.

22

A doua zi dimineaţă, David porni spre Cartierul Musulman. Leyla rămase în cameră sub ordinul strict de a nu părăsi sub nici o formă casa. Ca şi în ziua precedentă îşi lăsă *yarmulka* acasă şi îşi dădu părul după urechi. Soarele strălucea, dar gândurile lui zburau în altă parte, prin negura din Shi'b al-Ruhban. Ar fi vrut să afle numele autorului jurnalului. Nu ştia de ce, dar i se părea important. Ştia că pe soţia lui o chemase Anna, că era specialist în limba arabă şi avusese gradul de SS Sturmbannführer – echivalentul gradului de maior în America sau în Anglia – dar mai mult de acestea nu ştia altceva. David încercase să şi-l imagineze cum arăta: blond, cu ochi albaştri, abia trecut de treizeci de ani, speriat. Dar asta nu însemna nimic: chipul era stereotip, idealul arian al lui Himmler, un exemplar reprezentativ al rasei superioare, cu nimic mai real decât imaginea acelui *Ewige Jude* din posterele şi filmele propagandistice. Acest om nu fusese aşa, David era convins de asta. Îşi dorea să fi fost altfel. Dar oricât de mult s-ar fi străduit, nu şi-l putea imagina altfel decât înalt, blond, îmbrăcat în uniformă neagră, cu capul de mort pe chipiu.

Ajunse în Shari' al-Najjarin. Ţinea strâns în mână cartea, ca şi cum s-ar fi temut să nu i-o smulgă cineva. Strada era aproape pustie. Nu se juca nici un copil în rigolă, nici o bătrână nu şedea aplecată peste pervazul ferestrei. Numai o mână de bărbaţi tineri hoinăreau fără ţel, ca de obicei. Deasupra lui auzi închizându-se o fereastră. Mai departe văzu un bătrân care venea şchiopătând, sprijinindu-se de

un toiag. Purta un *tarbush* şi un costum mototolit de culoarea cenuşii. Chipul avea aceeaşi nuanţă. Se opri şi-l privi în ochi pe David.

David ciocăni în uşa masivă a casei lui al-Yunani şi aşteptă. Nu veni nimeni. Ciocăni din nou, apoi băgă de seamă că uşa era deschisă. O împinse uşor şi aruncă o privire în curtea neîngrijită, înăuntru nu era nimeni. Mirat, intră în holul îngust şi închise uşa după el. Uşa care dădea din vestibul în curtea interioară era dată de perete. O dală desprinsă se mişcă sub greutatea corpului său. Traversă curtea învăluită în tăcere, îndreptându-se către uşa prin care trecuse deja de două ori. Unde era bătrâna?

Bătu din nou în uşa interioară. Iarăşi nici un răspuns. La etaj, un oblon scârţâi, mişcat de o pală de vânt. Casa părea părăsită, bântuită, moartă. David încercă uşa şi aceasta se deschise. Tresări violent, speriat de o pisică albă ce i se strecură printre picioare, fugind în curte. Coridorul era cufundat în întuneric. Pe jos şedeau mai multe pisici, fixându-l cu ochi nepăsători. Deschise uşa ce dădea în camera în care fusese primit de fiecare dată de al-Yunani. Prin ferestre se strecurau raze prăfuite de soare, dar, în afară de mobilier, camera era goală.

La fel erau toate celelalte odăi din casă. David intră pe rând în fiecare dintre ele, aşteptându-se dintr-o clipă în alta să descopere cadavrul lui al-Yunani şi al bătrânei menajere, dar, în afară de praf şi pisici, nu descoperi nimic. Pisicile îl urmăreau în tăcere. David se întreba ce se petrece dincolo de ochii aceia strălucitori, translucizi. Era instinctul, desigur, dar şi altceva, ceva în plus, neprietenos, malefic. Nu îi doreau prezenţa acolo.

Fiecare încăpere păstra ceva din trecutul lui al-Yunani, din vremurile când încă mai vedea. Draperii, covoare, mobilă, toate păreau suspendate într-un nor de praf şi pânză de păianjen, prizoniere în timp. David se simţea ca şi cum ar fi pătruns într-un cavou din care lipsea cadavrul şi

nu mai rămăseseră decât obiectele de cult cu care fusese îngropat. Însă acum era ca şi cum timpul ar fi pătruns din nou în casă, pentru a recupera ceea ce al-Yunani păstrase atâţia ani.

Ar fi preferat să dea peste un cadavru, în locul acestei pustietăţi nefireşti. Al-Yunani plecase de bunăvoie ori fusese răpit? David nu avea de unde şti. Ştia însă cu certitudine un lucru: grecul îi cunoştea adresa. Dacă cineva reuşea să-l facă să vorbească, atunci ascunzătoarea lui David se transforma într-o capcană a morţii. Era timpul să plece. Lăsă cartea în prima cameră. Nu mai avea nevoie de ea, iar dacă al-Yunani se întorcea acasă, cu siguranţă că îi trebuia.

Găsi destul de greu un taxi. În timpul călătoriei scurte până înapoi în Me'a She'arim deveni din ce în ce mai nervos. Leyla era singură acasă: dacă venea cineva o găsea acolo. David nu avea nevoie de prea multă imaginaţie ca să-şi dea seama ce i s-ar fi întâmplat; văzuse deja de ce erau capabili oamenii aceia. Zori şoferul să apese pe acceleraţie, dar minutele continuau să se scurgă înnebunitor de încet.

O găsi tot acolo, citind traducerea jurnalului maiorului SS, tăcută şi nemişcată, pe de-a întregul captivată de tragedia care i se dezvăluia în paginile din faţa ochilor. Nu-l auzi intrând, pentru că David urcase tiptil scările îşi răsucise fără zgomot mânerul uşii. Rămase o clipă privind-o, admirându-i părul dat după urechi, obrajii şi gâtul mângâiate de o rază de soare ce se furişa prin fereastră. Ciocăni uşor şi făcu câţiva paşi. Leyla ridică privirea şi zâmbi, dar faţa îi redeveni serioasă imediat ce observă expresia gravă de pe chipul lui.

— Ce s-a întâmplat, David?

Nu-i răspunse imediat. Se apropie de birou şi trase sertarul. Ridică pistolul, verifică dacă este încărcat, apoi îl strecură în buzunar şi se întoarse spre Leyla.

— Grecul a dispărut. Este posibil să fi fost răpit. Trebuie să plecăm imediat de aici.

Leyla înţelese îndată gravitatea situaţiei. Nu spuse nimic, doar dădu din cap şi începu să facă bagajele. David strânse într-un teanc toate hârtiile şi le aşeză într-o servietă încăpătoare. Altceva nu prea avea.

— David? Leyla stătea în spatele lui, ţinându-şi într-o mână sacul de voiaj. Îl privea speriată, cu ochii larg deschişi. Vocea îi era gâtuită de un sentiment de nelinişte. David, cred că a sosit timpul să-mi spui ce se petrece. Acum îmi dau seama că abia te cunosc; te-am întâlnit doar acum câteva săptămâni, dar de atunci s-au întâmplat lucruri foarte bizare. Am venit aici pentru că... pentru că aş dori să te cunosc mai bine. Am crezut că am scăpat de necazurile din Sinai. Însă acum îmi dau seama că, de fapt, nu ştiu cine eşti şi că trebuie să aflu ce se întâmplă.

David se apropie de ea şi îi puse o mână pe umăr. O privi drept în ochi. Ar fi dorit să o sărute, dar nu era nici momentul, nici locul potrivit.

— Îţi voi spune, Leyla. Îţi voi spune tot ce ştiu. Dar nu acum. Mai întâi, să plecăm de aici. Trebuie să găsesc un loc sigur pentru tine, apoi să caut ceva şi pentru mine.

Pe scări se auzi zgomot de paşi. Încremeniră amândoi. Paşii se succedau ritmic, fără grabă, hotărâţi. David îşi ţinu respiraţia. Scoase arma din buzunar şi trase piedica. Se întoarse şi porni către uşă. Paşii se opriră în faţa uşii. Se auzi un ciocănit. David nu răspunse. Îi făcu semn Leylei să se posteze de partea cealaltă a uşii. Fata se conformă fără zgomot. Se auzi o a doua bătaie. Apoi o voce strigă:

— Domnule Levi, sunteţi acasă?

Levi era numele sub care se ascundea David în Me’a She’arim. Vocea aparţinea bătrânului rabin din vecini. David se linişti şi îi făcu semn Leylei că totul era în regula. Băgă revolverul în buzunar şi descuie uşa.

Bătrânul rabin stătea pe palier. Era îmbrăcat din cap până în picioare în negru, contrastând izbitor cu barba lungă şi albă.

— Am auzit voci. O voce de femeie. Nu mă aşteptam să aud aici voci de femeie. Este o femeie în camera dumneavoastră, domnule Levi?

David încuviinţă din cap,

— Da, rabi. Verişoara mea Miriam din Beit She'an. A venit azi-dimineaţă cu veşti proaste. Trebuie să plec imediat

— Aţi stat aici singur cu ea? se interesă rabinul pe tonul grav rezervat studenţilor mai puţin silitori.

— Nu a venit cu gânduri frivole, a venit ca să-mi aducă o veste proastă despre familia mea. Tocmai voiam să plecăm. Se întoarse şi o privi pe Leyla, apoi se întoarse din nou spre rabin. Dacă ne permiteţi, vom pleca chiar acum.

Ajunşi în stradă, o luară spre stânga şi grăbiră pasul, croindu-şi drum prin mulţime, pe lângă tarabele deschise, urmăriţi de priviri întrebătoare. În timp ce mergeau David se întoarse spre Leyla.

— Cunoşti mai bine Ierusalimul decât mine. Unde mergem de aici?

Nu primi nici un răspuns, şi continuară să meargă în tăcere până la cvartalul următor. Leyla părea extrem de concentrată, ca şi cum ar fi trebuit să ia o hotărâre importantă. Când ajunseră pe Haneviim, se opri şi-l privi cu o expresie stranie în ochi.

— Bine, o să mai am puţină încredere în tine. Dar după asta vreau să-mi dai explicaţii. De acord?

David încuviinţă din cap.

— În schimb, vreau să ai şi tu încredere în mine. Crezi că poţi?

El încuviinţă din nou din cap, mai puţin convins.

— Atunci, hai să mergem. Ştiu un loc unde putem sta.

David încercă să oprească un taxi, dar Leyla clătină din cap.

— Mergem pe jos. Nu e departe.

— Unde mergem?

— La Aba Tur, zise ea. Ai fost vreodată acolo?

— Nu, dar am auzit de el. Ce e acolo?

Nu primi răspuns. Era mai bine aşa. Coborâră pe latura vestică a Cetăţii Vechi, apoi o luară spre est în direcţia micului sat arab Abu.

Tur, asimilat aproape complet de oraşul Ierusalim. Casele erau construcţii vechi, rudimentare, care căpătaseră de mult patina decadenţei citadine. Abu Tur era o aşezare suprapopulată, dărăpănată şi agitată, un viespar populat de o mulţime de oropsiţi ai sorţii. Nimeni nu era dispus să lupte pentru Abu Tur. Nici o armată arabă n-ar fi violat graniţa pentru a o cuceri. Nu era Haram al-Sharif, nu era cetatea de aur a mişcării revanşiste arabe. Abu Tur trecea din mâinile unui cuceritor în ale altuia; astăzi turcii, mâine englezii, poimâine iordanienii, apoi israelienii. Dar acest lucru nu afecta nici aşezarea, nici pe locuitorii ei. Ei îşi trăiau viaţa şi-apoi mureau. Puţin le păsa dacă îşi dormeau somnul de veci în pământ arăbesc ori evreiesc.

Străbătură străduţele înguste, decrepite, îndreptându-se spre marginea districtului, acolo unde casele părăginite lăsau loc câmpului cenuşiu şi dezolant. David privi în jur, frapat de jocul ironic al sorţii, care îi purtase paşii aici, alături de Leyla. „Tur” era echivalentul arăbesc al muntelui Sinai.

Leyla se opri în faţa unei case dărăpănate. Arăta ca şi cum ar fi fost părăsită: lemnăria nu mai fusese revopsită de cel puţin o generaţie, ferestrele erau murdare şi pe alocuri obloanele fuseseră smulse, uşa din lemn, crăpată şi roasă de cari, atârna în balamale ruginite. David privi mirat spre Leyla, dar nu zise nimic. Dintre bălării, nu departe de ei, câţiva câini jigăriţi priveau lipsiţi de interes.

Înainte de a ciocăni la uşă, Leyla se întoarse spre David.

— David, înainte de a intra, aş vrea să te rog ceva.

— Spune.

— După ce totul va lua sfârşit, după ce vei scăpa din... încurcătura în care eşti, să uiţi că ai văzut casa asta, că ai fost vreodată aici. Înţelegi? Îmi promiţi? Dacă nu faci asta, nu putem rămâne aici. Îmi asum nişte riscuri, David. Am încredere în tine, dar trebuie să-mi promiţi.

— De acord. Nu înţeleg de ce, dar îţi promit. Voi fi tăcut ca mormântul. Poţi avea încredere în mine.

Îl privi cu gravitate cum el nu mai observase vreodată, apoi strânse din buze şi se întoarse cu faţa către uşă.

Ciocănitul răsună sec în liniştea străzii. David se mira că cineva poate trăi aici, într-un astfel de loc. De dincolo de uşă se auzi o voce şoptind în araba.

— Da! Cine este?

Leyla răspunse abia auzit.

— Sunt Leyla, Leyla Rashid. Deschide uşa, Tawfiq.

Se auziră foşnete incerte, apoi uşa se crăpă puţin. În penumbră, David distinse un chip şi o pereche de ochi strălucitori care îl fixau nemişcaţi. Uşa se deschise mai mult. În cadrul ei stătea un tânăr arab. Avea în jur de douăzeci şi cinci de ani, înălţime mijlocie şi o constituţie atletică. Pletele murdare îi ajungeau până la umeri, iar faţa îi era acoperită de o barbă ţepoasă. Avea o înfăţişare rea şi plină de ură. Privirea nu purta nici o urmă de blândeţe. În mâna dreaptă bărbatul strângea un pistol.

— Cine-i ăsta? întrebă fără să-şi dezlipească ochii de la David.

— Îl cheamă David Rosen. Este un prieten de-al meu. Noi...

— Un evreu?

Mâna înarmată se ridică o idee. Suficient.

— O să-ţi explic. Uite ce e Tawfiq, avem nevoie de un adăpost sigur. David e de încredere, nu trebuie să te temi din cauza lui.

Tânărul clătină din cap violent. Glasul îi era gâtuit de furie. Furie şi nervozitate, cea mai proastă combinaţie. David nu se simţea în largul lui; situaţia îi scăpa de sub control.

— Imposibil. Ştii şi tu asta. Ştii că locul ăsta nu poate fi folosit oricând. N-ar fi trebuit să aduci aici un străin. Un străin evreu. Trebuia să ceri permisiune. Trebuia să fi luat legătura cu Consiliul.

— Nu am avut timp de aşa ceva. Leyla începea să-şi piardă răbdarea. Se propti în uşă, împingându-l pe Tawfiq înapoi în vestibul. Pleacă din drum, Tawfiq. Trebuie să vorbesc cu Fatma.

Se strecură repede pe lângă el, strigând numele Fatmei. Tawfiq apucă revolverul cu ambele mâini şi îl îndreptă spre Leyla. Braţul îi tremura puţin.

Din întuneric se auzi o voce de femeie, o voce cultivată, severă şi fermă

— Cine-i acolo?

Leyla îi răspunse. Femeia îi strigă lui Tawfiq:

— Pune arma jos, Tawfiq. Leyla n-ar fi venit aici fără un motiv serios. Cel puţin, aşa sper. Intraţi repede. Aţi făcut deja destulă agitaţie.

David ridică bagajele şi intră. Tawfiq trânti uşa după el. David se pomeni într-un coridor întunecos, la capătul căruia printr-o uşă deschisă se zărea o cameră slab luminata. În prag stătea o femeie. David traversă holul, urmat îndeaproape de Tawfiq, cu arma pregătită pentru orice eventualitate.

Încăperea era aidoma casei. Pereţii erau umezi. Pe la colţuri şi pe tavan, se întindeau pete mari de mucegai. Pe alocuri, tencuiala căzuse, dezvelind zidul de piatră. În

mijlocul camerei, stătea o masă descleiată, acoperită cu farfurii şi căni ieftine.

Când se întoarse, David avu ocazia să o vadă pentru prima oară pe necunoscută. Contrasta izbitor cu Leyla. Înaltă şi bine făcută, purta pantaloni şi o cămaşă militară. Fata avea trăsături dure, aproape masculine, dar cu pielea netedă. Ochii reci îl examinară pe îndelete, ca şi cum i-ar fi apreciat valoarea la o licitaţie. David observă că şi ea era înarmată. Spre deosebire de Tawfiq, mâna nu-i tremura: era stăpână pe situaţie.

— Leyla, ne cunoşti regulamentul. Nimeni nu are voie să vină aici fără permisiunea Consiliului, cu excepţia cazurilor urgente.

— Fatma, chiar este vorba de o urgenţă. Îmi pare rău, dar mi-e greu să-ţi explic de ce.

— Totuşi, cred că ar fi mai bine să încerci.

— Acesta este David Rosen. E cetăţean american, nu israelian. Mi-e prieten. Acum câteva săptămâni, în Sinai, mi-a salvat viaţa. Îi sunt îndatorată. Acum are nevoie de ajutorul meu. Viaţa îi este în pericol şi are nevoie de o ascunzătoare. Pentru o zi-două; până găsim un loc mai sigur. Nu are, nu avem nevoie decât de siguranţă. Ca aici, în casa aceasta.

Femeia o privi cu o expresie rece, calculată, fără urmă de sentiment. Când deschise gura, glasul îi suna plat, ca al cuiva care îşi îngropase atât de adânc sentimentele, încât era imposibil ca ele să mai iasă vreodată la suprafaţă pentru a o tulbura.

— Leyla, nu ne priveşte. Omul acesta este evreu, este străin. Nu aveai voie să-l aduci aici, indiferent de împrejurări. Comportamentul tău este de neiertat. Îţi dai seama că aş fi putut ordona să-l împuşte. Până una alta, va rămâne aici; între timp, vom cere instrucţiuni Consiliului.

— Nu fi proastă Fatma, protestă Leyla. Nu reprezintă nici un pericol pentru voi. Este un profesor de arheologie

din America. Nu e interesat de politică. Însă este în mare pericol, iar noi îl putem ajuta. Uneori trebuie să ai încredere în oameni. Mi-a promis că nu va dezvălui secretul existenţei acestei case.

Fatma stătea complet nemişcată. Îl privi lung pe David, apoi se întoarse din nou către Leyla. Împotriva voinţei sale, Leyla simţea cum siguranţa de sine i se destrăma ca un abur. În loc de siguranţă, îl pusese pe David – şi, posibil, pe ea însăşi – în real pericol. Fatma începu să vorbească cu glas scăzut, aspru:

— Să nu mai îndrăzneşti vreodată să mă faci proastă, Leyla. Tu eşti proastă. Prima regulă pe care a trebuit să o înveţi a fost să nu ai încredere în nimeni. Nici în prieteni, nici în rude, nici în iubit. Şi cu atât mai puţin în evrei. Promisiunea unui evreu este egală cu zero. Ba chiar mai puţin de atât. Tu ar trebui să ştii asta, Leyla.

Leyla nu zise nimic, dar chipul îi trăda sentimentele: furie, frustrare, ca şi cum Fatma i-ar fi tras o palmă grea şi usturătoare.

Fatma se întoarse spre Tawfiq.

— Condu-i sus, Tawfiq. Instalează-i în cămăruţa de lângă camera mea şi rămâi de pază în faţa uşii.

Bărbatul ursuz nu zise nimic. Se simţea răzbunat.

David şi Leyla urcară înaintea lui scara cu trepte de piatră, mărginită de o balustradă veche şi crăpată. Ajunşi sus, se opriră.

— La dreapta, mormăi Tawfiq. A treia uşă, la capătul coridorului.

Cămăruţa nu avea mai mult de opt metri pătraţi. Pereţii erau decoraţi cu pete mari de mucegai. Unica fereastră era mică, cu geamuri murdare, tăiată foarte aproape de tavan. Lumina pătrundea cu greu prin ea.

Tawfiq verifică sumar încăperea apoi îi chemă înăuntru. Le cercetă bagajele şi îi percheziţiona pe amândoi. Nu părea să fie jenat de faptul că Leyla era femeie; mâinile îi

pipăiră corpul cu detaşarea unui chirurg, fără emoţie vizibilă. După ce confiscă arma lui David, ieşi tăcut din cameră şi închise uşa. Nu se auzi nici un zgomot de cheie răsucită în broască, dar David şi Leyla ştiau că va rămâne afară, cu ochii pe uşa.

Se aşezară turceşte pe podeaua tare. Mult timp nu spuse nici unul nimic. Nici nu se priviră. În cele din urmă, Leyla rupse tăcerea.

— Îmi pare rău, David. Îmi pare neînchipuit de rău. Credeam... am fost naivă, atât de naivă, încât să-mi închipui că voi putea convinge pe cineva ca Fatma să te lase să stai aici. Poate că cei din Consiliu vor fi mai înţelegători. Nu toţi sunt ca Fatma.

David ridica privirea din podea şi o privi ţintă în ochi.

— Cine sunt? întrebă în şoapta OEP?

Leyla clătină din cap.

— FPEP, zise ea Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei.

David îşi plecă din nou privirea, mâhnit. În cele din urmă, începu să vorbească, fără să ridice ochii, fixând podeaua prăfuita

— Faci şi tu parte din organizaţie? Aparţii acestui grup?

Fata încuviinţă din cap.

— Şi lucrezi pentru ei de când ai venit în Ierusalim? Pentru terorişti? Asta eşti, de fapt, Leyla?

Leyla îl privi drept în ochi, dar nu zise nimic.

— Răspunde-mi, o somă David, aproape strigând.

— Uită-te la mine, David.

El îşi înălţa capul. Ţipase la podea.

— Da. Sunt teroristă. Dacă doreşti. Nu am ucis niciodată pe nimeni; nu am pus nici o bombă şi nu am tras nici un foc de armă. Dar fac parte din FPEP şi fac tot ce pot ca să-i promovez interesele.

— Mai precis, ce faci, Leyla?

Vocea lui David continua să urce, copleşită de furie şi de un sentiment vag de dezamăgire.

— Te rog, David, încearcă să înţelegi. Le furnizez informaţii. Sunt acceptată de israelieni, sunt „o arăboaică cumsecade”, o persoană în care ei pot avea încredere. Aşa că îmi povestesc tot felul de lucruri, iar eu transmit grupului ceea ce ştiu. Uneori, lucrez drept curier, alteori conduc oameni peste graniţa, în Sinai, alteori scriu articole pentru publicaţiile noastre.

— Ce contează? mârâi David. Nu apeşi pe trăgaci, nu reglezi ceasul bombei, dar eşti la fel de vinovată pentru crimele pe care le comit indivizii asemeni lui Tawfiq. Sau nici nu te gândeşti vreodată la asta?

— Ba mă gândesc, îl repezi Leyla. Mă gândesc în fiecare zi. Mă gândesc şi la Gaza, şi la teritoriile din vest, şi la soldaţii din lagărul Bir Zeit, şi la masacrele de la Sabra/Chatilla.

— N-a fost vina israelienilor.

— Au stat cu mâinile în sân, David, au permis să se întâmple aşa ceva. Aşa cum ai spus, nu contează cine apasă pe trăgaci.

— De acord, ţipă David. Armata a întrecut măsura în Liban. Begin a fost nebun. Asta îţi dă oare dreptul să ucizi nevinovaţi aici, în Israel, femei şi copii care nu au făcut nici un rău arabilor?

— Begin a fost terorist. A făcut parte din Banda Stem, a ucis civili britanici, a pus bombe. Cu toate astea, a câştigat Premiul Nobel pentru Pace!

— Asta s-a întâmplat cu mulţi ani în urmă, înainte de a ne fi născut noi.

— Şi ce dacă? Asta se va întâmpla peste ani, când copiii tăi vor avea vârsta ta de acum.

— Bine, poate că nu eşti o adevărată teroristă. Poate că faci doar comisioane şi furnizezi informaţii. Atunci, ce eşti? O spioană, atâta tot. O spioană a unei reţele de terorişti. Te

foloseşti de poziţia pe care o ai la Universitate ca să aduni informaţii. Trădezi încrederea oamenilor. Ăsta este un motiv de mândrie? Este...?

Vocea i se stinse. O făcuse „spioană”. Dar el ce era? La rândul său spionase în favoarea Israelului. Trădase încrederea care i se acordase în calitate de arheolog. Era posibil să fi murit oameni din cauza informaţiilor furnizate de el. Cu ce drept o condamna pe Leyla?

— Nu mă mândresc, şopti Leyla. Dispreţuiesc minciuna, subterfugiile. N-am nici un motiv să mă fălesc cu asta. Dar sunt mândră de poporul meu, de oamenii care luptă ca să-şi recucerească ţara. Ceea ce fac eu e reprobabil, dar nu contează din moment ce contribuie la recâştigarea demnităţii poporului din care fac parte. Nu ca pribegi, ci ca fiinţe umane care îşi au propriul lor teritoriu. Desigur, mă înţelegi?

— Soţul tău a făcut parte din organizaţie?

Leyla încuviinţă din cap.

— A ucis? A pus bombe?

Încuviinţă din nou din cap.

— Şi ai continuat să îl iubeşti, deşi ştiai?

Un timp nu răspunse; când o făcu, vocea îi era încordată.

— Da. L-am iubit. Nu a făcut nimic pentru el. Nu a participat niciodată la operaţiuni împotriva civililor, doar împotriva soldaţilor. S-a considerat soldat; dar, pentru că nu avem o ţară, suntem numiţi terorişti. Înţeleg de ce a făcut ceea ce făcut. A făcut-o pentru că m-a iubit pe mine, poporul nostru, ţara. Dar nu cred că poţi înţelege.

— Te amăgeşti, Leyla. Palestina nu merită atâta vărsare de sânge. Nimic nu merită. Chiar tu ai spus asta acolo, în Sinai. Spuneai că Palestina este o ţară imaginară. Ce s-a întâmplat cu acele îndoieli, ori a fost încă unul dintre subterfugiile tale?

Ea strânse din pleoape, apoi deschise ochii din nou. Erau roşii.

— Erau adevărate. Profesore, tu nu ai îndoieli? Cum rămâne cu pretenţiile tale de evreu modern? Atunci de ce ai ajuns să porţi *yarmulka* şi să îţi laşi barbă? Toată lumea se îndoieşte de lucrurile în care crede. După uciderea lui Muhsin, eu m-am îndoit de orice. Dar după Mushin au urmat alţii. Alte arestări, alte raiduri, alte asasinate. Nu toţi palestinienii sunt terorişti, dar uneori vă purtaţi cu noi ca şi cum am fi. Câţi oameni au fost ucişi la Sabra şi la Chatilla? Ţin minte că am văzut la televizor un reportaj despre lagăre. Am plâns atunci mai mult decât oricând, mai mult chiar decât am plâns la moartea lui Muhsin. Sugari, copii mici – cum au putut să facă oamenii astfel de lucruri? David, pe tine nu te emoţionează aşa ceva? Nu iubeşti pe nimeni, nimic? Te iubeşti doar pe tine?

El ridică ochii şi-i privi chipul scăldat în lacrimi. Nu putea spune nimic, nimic care să nu o doară mai tare. Tot ce-i putea spune era că o iubea pe ea. Dar după ziua aceasta, cum i-ar putea mărturisi aşa ceva? Îşi întoarse privirea de la ea spre ferestruica din perete şi spre raza de lumină palidă care se infiltra prin ea.

23

Seara sosi în casă un reprezentant al Consiliului local al FPEP. Era un bărbat în jur de patruzeci de ani, slab, cu început de chelie şi alură de intelectual. Li se aduse în cameră o lampă cu gaz. O puseră într-un colţ, lăsând-o să fâsâie, răspândind în jur o lumină albă şi rece.

— Mă numesc Qasim, se prezentă nou-venitul. Domnişoara Rashid mă cunoaşte. Reprezint Consiliul FPEP

din Ierusalim. Mi s-a spus că dumneavoastră, domnule profesor Rosen, aveţi nevoie de o ascunzătoare, iar domnişoara Rashid v-a adus aici, crezând că veţi putea rămâne la adăpost. De ce aveţi nevoie de adăpost, domnule profesor? De cine vă ascundeţi?

Aşezat pe podea, David se simţea intimidat. Era limpede că totul depindea de cum va reuşi să-l impresioneze pe necunoscut Se ridică.

— Nu ştiu cine sunt cei de care mă ascund.

— Înţeleg. Cred că ar fi bine să-mi povestiţi mai mult. Luaţi-o cu începutul. Spuneţi-mi de ce anume fugiţi.

David se conformă. Nu avea de ales. Prefera să-i spună totul acestui om, în loc să fie ţinut prizonier cine ştie cât timp ori să fie împuşcat. Promisese deja că-i va spune totul Leylei, dar discuţia dintre ei se prelungise până după-amiaza târziu, când mai domoală, când mai aprinsă, până ce se stinsese într-o tăcere lungă şi apăsătoare. Era momentul să afle şi ea.

Când termina, nu spuse nimeni nimic. Leyla părea speriată, iar Qasim cufundat în gânduri. Încet, încet îşi întoarse privirea către David. Avea ochi calmi, cu privire gravă, în nici un caz aşa cum îşi imagina David ochii unui terorist. Era sigur că Qasim era un gânditor, un scriitor, nu un ucigaş. Armele sale erau gândurile şi cuvintele, nu bombele.

— Vă cred. Dacă aţi fi minţit, aţi fi născocit ceva mai credibil. O să vă cred pe cuvânt, domnule profesor. Veţi rămâne aici până verific cine sunteţi. Nu cred că va fi prea greu. Dacă aflu altceva – de exemplu, că sunteţi spion – mă tem că ştiţi ce vă aşteaptă.

Se răsuci brusc pe călcâie şi ieşi din cameră. Îl auziră vorbind ceva în faţa uşii. Două minute mai târziu, Tawfiq intră şi le spuse că vor fi mutaţi în alte camere. Îşi luară bagajele şi porniră în urma lui până ajunseră în faţa a două uşi, pe partea dreaptă a culoarului. Cuvintele lui Qasim

avuseseră oarecare efect, dar nu îmblânziseră purtarea lui Tawfiq faţă de ei. Continuau să fie prizonieri, iar dacă ar fi primit ordin, l-ar fi executat pe David fără să clipească din ochi.

Cinci minute mai târziu se auzi un ciocănit în uşa camerei lui David. Leyla intră, închise uşa în urma ei şi se opri, privindu-l în faţă. David şedea pe singura piesă de mobilier din încăpere, un pat vechi de fier, acoperit cu două pături subţiri care prinseseră şi vremuri mai bune.

— Iartă-mă, David.

— Nu am de ce să te iert.

Nu reuşi totuşi să zâmbească. Efortul era mult prea mare.

— Ba da, ai. Te-am băgat în încurcătura asta fără să judec. Erai deja într-o situaţie grea şi eu am îngreunat-o mai mult. Fugeai ca să te salvezi, acum eşti prins în capcană, nu poţi pleca nicăieri.

David ridică din umeri.

— Poate că da. Poate că nu. Nu suntem în închisoare. Asta este o casă veche, în care sunt doi oameni puşi să ne păzească. Dar şi ei trebuie să se odihnească. Trebuie să doarmă. Dacă aşteptam o zi, două, putem evada. Sau... Se răsuci spre fereastră. Putem încerca fereastra. Dacă doreşti, chiar acum.

Leyla clătină din cap.

— Nu David, nu putem.

— Ce vrei să spui?

— Priveşte afară.

Contrariat, se ridică şi traversă camera. Privi afară, spre peticul de pământ acoperit de bălării. Văzu un bărbat care deşi nu se uita în direcţia clădirii, avea clar sarcina de a o ţine sub observaţie. Nu le va fi uşor să scape pe acolo.

— Da, înţeleg. Cum ai spus, sunt prins în capcană. Dar nu pricep de ce te ţin şi pe tine prizonieră. Eşti una de-a lor. Tu ar trebui să fii liberă să pleci.

Leyla îi aruncă un zâmbet ciudat şi colţurile gurii i se arcuiră uşor în sus.

— Pentru un bărbat de vârsta ta eşti foarte naiv, David. Eu sunt cea care a adus în casa asta conspirativă un bărbat care ar putea fi spion israelian, sub un pretext pe care nu-l crede nimeni. Cum crezi că ar reacţiona Fatma dacă i-aş spune: „Mă duc până afară să fac nişte cumpărături.” Ar pune imediat mâna pe pistol. Pentru ea nu mai contează un mort în plus. Poate că ai dreptate, David. Poate că suntem cu toţii pătaţi într-un fel.

David clătină din cap.

— Leyla, începu el, articulând cu greu cuvintele. Şi eu sunt pătat, tot atât ca şi tine. Adineauri, nu am fost sincer cu voi doi. Mă rog, nu am fost absolut sincer. Sunt spion israelian. Lucrez de câţiva ani pentru Mossad în Siria. Dar nu cred că ce se întâmplă acum are vreo legătură cu asta. Când te-am învinuit azi după-amiază pentru faptul că eşti spion... nu judecam. Sau nu judecam drept. Mi-am luat şi eu partea din trădare. Îmi pare rău. Ar trebui să-mi cer scuze. Te rog să mă ierţi.

Leyla tăcu multă vreme. Când începu să vorbească, glasul îi era schimbat, parcă mai trist şi mai monoton.

— N-are importanţă, David. Cred că nimic nu mai are importanţă. Să uităm totul. Se opri, apoi schimbă subiectul. Trebuia să-mi fi spus de la început ce s-a întâmplat în realitate, cu absolut toate amănuntele. Acum toate încep să capete sens, şi asasinatele din Sinai, şi dispariţia lui al-Yunani. Vreau să te ajut. Ce aş putea face pentru tine?

Un timp el nu-i răspunse. Apoi brusc expresia de pe chip i se schimbă.

— Da, ai putea face ceva. Ai putea citi în locul meu *Tariq al-mubin*. Mie mi-ar lua câteva săptămâni, poate chiar luni. Tu ai putea citi cartea în câteva zile, apoi ai nota ceea ce pare important şi mi-ai pregăti un index aproximativ. Am cartea în geantă. Mă duc să o scot.

În momentul în care David scoase la iveală paginile xeroxate şi i le dădu Leylei uită pe loc de toate – de cameră, de pericolul în care se găsea, de Fatma şi de nevoia ei imperioasă de a ucide. Leyla răsfoi foile, verificând calitatea reproducerii. Erau în total vreo două sute de pagini a câte douăzeci şi cinci de rânduri, scrise în araba modernă, cu caractere clare şi lizibile. Dacă şi stilul era la fel de inteligibil cartea putea fi citită fără probleme deosebite.

— Poftim hârtie şi pix. Domnişoară Rashid, ai ocazia să te faci utilă.

— Ce anume vrei să caut?

— Ar fi bine dacă aş şti, însă n-am nici cea mai vagă idee. Ar putea fi orice. Am însă senzaţia că putem afla din jurnalul german. Dacă nu, va trebui să ne dăm singuri seama. Partea proastă este că răspunsul poate fi chiar în faţa ochilor noştri, atât de evident, încât nici nu ne dăm seama Nu te grăbi. Verifică tot ce ţi se pare neclar.

— Şi în timp ce eu mă voi speti muncind, dumneata ce ai de gând să faci, profesore Rosen?

— Nu te impacienta. Voi lucra şi eu. Trebuie să aflu ce a mai făcut Sturmbannführer-ul nostru. Nu mai am mult de citit.

Scoase jurnalul şi dicţionarul Langenscheidt din geanta Era timpul să se întoarcă din nou în trecut.

8 octombrie 1935

Ieri călugării l-au adus înapoi pe Hartmann. Peste noapte corpul a fost ţinut în biserică, apoi dimineaţa a fost scos pentru a fi îngropat. La capătul defileului există un cimitir mic, chiar în valea largă în care se înfundă. Toţi călugării, în afară de cei doi foarte în vârstă, au venit cu noi. Au mai participat von Meier, Keitel şi Lorenz, ceea ce m-a călcat pe nervi.

Grecii voiau să-l îngroape pe Hartmann după obiceiurile lor, dar eu m-am opus categoric; le-am spus că nu a fost credincios şi că trebuie înmormântat după ritul german. Au fost unele animozităţi din cauza asta, pentru că unii dintre noi doreau o ceremonie creştină. Eu însă am insistat, susţinut de Fläschner şi, foarte curios, de Lorenz. În cele din urmă, von Meier a fost de acord să ţin eu ceremonia SS de înmormântare, după ce au terminat cu prostiile creştine. Voi trece şi asta în raport, împreună cu toate celelalte.

Mi s-a spus că rămăşiţele lui Hartmann vor fi readuse la mănăstire peste câţiva ani, când vor fi depuse în osuarul de aici. Dar jur că într-o zi voi reveni aici după osemintele lui Hartmann şi le voi duce înapoi în patrie, ca să le îngrop în pământ german. Am văzut osuarul: este o criptă, o groapă plină cu oseminte, total nepotrivită pentru un reprezentant al rasei superioare. Dar acum mă întreb dacă eu însumi voi apuca să mai pun piciorul pe pământ german. Nu am renunţat să îmi zăvorăsc uşa în timpul nopţii; şi dorm iepureşte.

9 octombrie 1935

În sfârşit, a apărut o luminiţa în întuneric. Ştiu încă foarte puţin despre ce se petrece, dar am descoperit ceva. Sunt mai mulţumit decât oricând că ţin acest jurnal codat; singurul de care mă tem este Keitel – dacă s-ar strădui puţin, l-ar putea descifra.

Ieri, după înmormântare, ne-am întors cu toţii la mănăstire. M-am retras în camera mea să-mi scriu jurnalul şi să meditez la ceea ce s-a întâmplat. Pe la cinci, am ieşit în hol. Am auzit voci din camera lui von Meier şi m-am apropiat tiptil de uşă. Vorbea

Keitel, apoi l-am auzit pe Lorenz. În final, a intervenit şi von Meier. Erau toţi acolo şi păreau că se ceartă. În clipa aceea, mi-am dat seama că încăperea lui Hartmann era lipită de cea a lui von Meier şi că era goală. Fără să stau pe gânduri, am intrat şi am închis uşa. Mi-am lipit urechea de perete şi am reuşit să desluşesc aproape tot ce se discuta dincolo. Era limpede că se certau. Prima voce pe care am auzit-o a fost cea a lui Lorenz. Spunea:

— Ulrich, îţi spun pentru a suta oară, nu este aici. Am parcurs toate cărţile de istorie greacă, am vorbit pe îndelete cu călugării, dar nu am descoperit nimic. Nici un indiciu. Cărţile nu spun nimic, călugării nici atât. Îţi spun eu că ar fi trebuit să rămânem la St. Catherine.

În clipa aceea a intervenit Keitel, foarte supărat.

— St. Catherine a fost o pierdere de timp, şi tu ştii foarte bine. Am răscolit tot locul fără nici un rezultat. Oamenii s-au perindat în zona aceea vreme de secole, dar nu au văzut niciodată nimic. Şi mai ştii că textul are mai multă logică dacă îl raportăm la regiunea aceasta. Ulrich şi cu mine nu am cercetat nici jumătate din zonă. Avem nevoie de timp.

— Timp! Era iarăşi vocea lui Lorenz. Aţi avut timp din belşug. Cât vă mai trebuie? Pentru numele lui Dumnezeu, căutaţi un oraş. N-ar trebui să fie chiar atât de complicat de găsit.

Acum i-a răspuns von Meier. Vorbea pe un ton mai scăzut decât Keitel, cu mai mult calm, dar totuşi am reuşit să aud ce spunea.

— Ascultă-mă, Heinrich. Walter are dreptate. Din punct de vedere arheologic, am arat tot terenul din jur. Oraşele pot dispărea foarte uşor. În Occident, nimeni nu ar fi bănuit existenţa Petrei dacă nu ar fi fost descoperit întâmplător de Burckhart în

1912 – dar, o dată ce ai văzut Petra, te întrebi cum naiba a putut să o piardă cineva. În orice caz, ţi-am spus deja că, după părerea mea, Iramul nu este un oraş, cel puţin, nu aşa cum ţi-l imaginezi tu. Probabil că a fost o aşezare mică, chiar mai mică decât Petra, în parte săpată, probabil, în stâncă, restul format din corturi sau construcţii din lemn. Un asemenea loc poate rămâne foarte uşor ascuns în mijlocul sălbăticiei de aici. Iar textul este cât se poate de clar „Oraşul Iram se află în Defileul Călugărilor, în vecinătatea Jabal Musa din Sinai. L-am văzut cu ochii mei; cine vrea să se convingă, să meargă el însuşi acolo."

David se opri din citit şi inspiră de câteva ori adânc. Observă că mâinile îi tremurau uşor şi puse cartea jos. După atâta căutare, părea aproape incredibil că găsise, în sfârşit, confirmarea de care avea nevoie. Iram – Iram Oraşul Coloanelor. Oraşul despre care Yigael Bar-Adon descoperise ceva cu puţin înainte de a muri, căreia John Gates îi dedicase un capitol întreg din lucrarea sa de doctorat, acum dispărută. Veriga lipsă din lanţ.

Ridică jurnalul şi începu din nou să citească. De partea cealaltă a patului, Leyla era adâncită în lectură. Dincolo de fereastră, ferit vederii, gardianul din curte îşi începuse rondul. Din atelierul învecinat se auzea susurul slab al unui motor electric, încordat şi tremurător.

S-a auzit un mormăit pe care nu l-am înţeles, apoi din nou vocea lui Keitel.

— Uite ce e, Heinrich are dreptate. Pe cuvânt Am crezut că „Defileul Călugărilor" se referă la Wadi al-Dair, unde se află Mănăstirea St. Catherine. Tu ai fost de acord cu noi. Dar, când am aflat de St. Nilus, ne-am dat seama că trebuie luat ca un nume

propriu – Shi’b al-Ruhban. Totul este perfect logic. Descoperirea acestui loc nu a fost decât confirmarea indirectă a preciziei textului. O să vezi că vom găsi cetatea Şi vom găsi şi ceea ce căutăm acolo. Cu astfel de lucruri, trebuie să ai răbdare. Trebuie să acţionăm discret, în cazul în care ceilalţi şi-au dat seama ce căutăm în realitate. Nu-ţi cerem decât încă două săptămâni.

A urmat o pauză scurtă, apoi am auzit din nou vocea lui Lorenz.

— Prea bine. Două săptămâni. Între timp, ce facem cu Sturmbannführer-ul Schacht? Putem scăpa de el?

A răspuns von Meier:

— Nu, dacă se poate, trebuie lăsat în pace. Nu ştie nimic cert, are doar simple bănuieli. Putem explica moartea lui Hartmann, dar încă un mort ar fi prea mult. Va stârni suspiciuni, Schacht trebuie ţinut la o parte. Nu-ţi lua ochii de pe el, Heinrich.

După aceasta s-au despărţit. Von Meier a rămas în odaia lui, iar eu am putut ieşi nevăzut din temniţa în care mă aflam, întorcându-mă în camera mea. Curând s-a făcut ora cinei şi am coborât în refectoriu, ca de obicei. Dar eram hotărât să pun mâna pe servieta lui von Meier, ca să văd ce se află în ea...

Ocazia favorabilă s-a ivit azi-dimineaţă, după ce el şi Keitel au plecat în explorare. I-am zis lui Lorenz că nu mă simt bine şi vreau să rămân în camera mea, să mă odihnesc. Când am socotit că a venit clipa, m-am furişat în odaia lui von Meier şi am răscolit totul, în căutarea servietei, dar aceasta dispăruse. Tocmai când voiam să ies, ochii mi s-au oprit pe ceva atârnat pe perete. Era o icoană obişnuită, Fecioara cu Pruncul, aproape identică cu

cea din odaia mea. Dar nu era agăţată drept. Era uşor înclinată. Curios, am dat-o jos.

Von Meier – pentru că sunt convins că el este autorul – scobise peretele în spatele icoanei şi aşezase în interior un sul de papirus. L-am scos, l-am desfăcut cu grijă şi am început să-l studiez.

Era destul de mic, cam de 30 pe 20 de centimetri şi foarte uzat. Pe alocuri marginile erau rupte, iar papirusul propriu-zis era crăpat şi sfărâmicios. Atingerea mâinilor lui von Meier nu a fost prea benefică, mi-am zis. Pe o parte papirusul era acoperit cu un scris lăbărţat în arabă, în vechea scriere kufică, aşternut cu un toc din trestie muiat în cerneală neagră. Indiferent despre ce era vorba, ştiam că trebuie să citesc textul, dar, mai întâi, trebuia să îl iau la mine în cameră, ca să fac o copie.

Desigur, aşa ceva era mai uşor de zis decât de făcut. Aveam de-a face cu un manuscris extrem de vechi, aflat într-o stare deplorabilă, scris în dialectul kufic timpuriu, poate chiar din secolul al optulea. Scrierea kufică este extrem de greu de descifrat, chiar şi în forma sa mai evoluată, aşa că mi-a fost foarte dificil să transcriu cele zece, douăsprezece rânduri ale textului. Nici acum nu sunt sigur în privinţa câtorva cuvinte, dar mi-am dat toată silinţa. Cred că acum pricep cum a ajuns Keitel să se implice în toată povestea asta. Scrierea kufică este o scriere epigrafică, folosită iniţial la încrustaţiile în piatră şi, cu toate că nu este specialist în cultura arabă, bănuiesc că se descurca destul de bine cu inscripţiile kufice.

Am pus la loc sulul de papirus în scobitura din camera lui von Meier, având grijă să fie pe cât posibil în poziţia originală. În noaptea asta voi încerca să traduc textul.

10 octombrie 1935

În general, textul nu este nemaipomenit de interesant. Pare să facă parte dintr-o lucrare mai amplă despre diferite cetăţi şi popoare antice menţionate în Coran. Nu e decât o bănuială, dar, judecând după stil şi conţinut, cred că este vorba despre un fragment dintr-un comentariu mai vechi al Coran-ului, unul dintr-o serie ale căror titluri sunt cunoscute, dar nu s-a descoperit nici un exemplar până acum. În cele câteva rânduri, autorul aminteşte de al-Hijr, spune că era oraşul lui Thamud şi îl identifica cu Mada'in Salih în partea de nord-vest a peninsulei arabice. Aceasta corespunde destul de bine teoriei moderne. „Cetăţile distruse" sunt identificate drept Sodoma şi Gomora, localizate la ţărmul Mării Moarte. Aproape de sfârşitul textului apare pasajul pe care l-am auzit din gura lui von Meier ieri. Asta-i tot, deşi cred că textul original era mai lung.

Înţeleg de ce caută von Meier Iramul. Oricare arheolog visează să descopere o cetate dispăruta. Dar de ce atâta mister? Vrea să se asigure că va fi doar meritul lui? Posibil. Dar de ce ar fi mers până acolo, încât să-i ucidă pe Ahmad şi pe Hartmann? Şi la ce s-a referit Keitel când a spus că vor găsi ceea ce caută în Iram? Ce altceva putea fi în afara celor menţionate în papirus?

Va trebui să-mi ţin urechile ciulite. Dacă nu aflu mai multe, ceea ce am descoperit până acum este lipsit de valoare. Totuşi, ceva mă sâcâie, ceva legat de text. Pare clar, dar în adâncul minţii mă tot gândesc că poate am făcut o greşeală, am

interpretat incorect cuvintele în arabă. Va trebui să examinez din nou textul original al lui von Meier.

24

11 octombrie 1935

Am descoperit greşeala – făcuta atât de Keitel, cât şi de mine. Au impresia că sunt în căutarea unei cetăţi; de fapt, caută o carte, numai ca nu ştiu. Fără îndoială că şi cetatea exista pe undeva, dar în nici un caz în Sinai.

Azi-dimineaţă am intrat din nou în camera lui von Meier, am scos papirusul din nişă şi l-am luat cu mine în odaie. Citind rar, am revăzut fiecare rând, în special cele referitoare la Iram, împreună cu rândurile precedente şi cele imediat următoare.

Primul lucru pe care l-am remarcat a fost acela că secţiunea referitoare la Iram era incompletă. După comentariul privind al-Hyir şi Thamud, urmau versurile din Coran despre Iram: „Ați văzut judecata lui Dumnezeu asupra lui ’Ad, la Iram, Oraşul Coloanelor, care nu are pereche în lume?” După aceasta urmau imediat cuvintele comentatorului: „’Ad era poporul necredincioşilor, după Noe, care trăia printre dunele de nisip ale Iramului. Profetul Hud a fost trimis să stea de vorbă cu aceşti necredincioşi dar ei şi-au întors faţa de la el şi de aceea Dumnezeu a trimis un potop asupra lor şi i-a înecat. Au pierit cu toţii, în afara celor credincioşi, şi totul s-a transformat în pulbere. Iram...” Aici textul se

curma brusc şi continua să fie ilizibil şi în rândul următor.

Paragraful pe care l-am notat mai înainte, cel care începe cu „oraşul Iram se află în Defileul Călugărilor” urma imediat după acesta, la marginea paginii, dar câteva cuvinte de la început lipseau. Revăzând comentariile anterioare, am remarcat că, în majoritatea cazurilor, se preciza poziţia geografică a cetăţilor sau popoarelor respective, după care urma o referire la o carte sau un tratat despre ele. Astfel, după ce a pomenit de al-Hijr, comentatorul a scris: „Cartea lui al-Hijr s-a aflat la Ibn’ Abbas în Medina, dar nu se ştie unde se găseşte în prezent.” Cuvântul folosit aici şi în alte locuri pentru „carte” era termenul arab obişnuit, kitab. Dar scriitorii arabi, în special cei din perioada islamică timpurie foloseau în mod frevcvent o gamă largă de termeni echivalenţi pentru „carte” şi cel puţin unul dintre aceştia apărea şi într-unul din pasaje, *kurrasa*. Kurrasa este un cuvânt extrem de rar întâlnit, de aceea nu m-a mirat faptul că n-a apărut din nou. Dar m-am întrebat de ce nu exista nici o referire la „Cartea Iramului” şi m-am gândit că poate cuvântul „oraş” a fost scris greşit, în loc de „carte”. Părea puţin probabil, dar nu imposibil, într-o lucrare în care era vorba atât de cetăţi, cât şi de cărţi. Şi deodată am văzut totul limpede.

Scrierea kufică este o formă primitivă de inscripţionare. Litere care în scrierile arabe obişnuite apar foarte distincte, în textele kufice pot fi scrise la fel sau foarte asemănător. Literele care în mod normal ar trebui să fie scrise împreună sunt scrise separat şi invers. Am privit mai atent cuvântul pe care îl luasem drept echivalentul pentru „oraş”, *madina*. Acum, că mă gândisem mai bine, mi-a

apărut limpede că ceea ce considerasem a fi un „m” era de fapt „s”, „d”-ul era un „h” aspirat, iar „n”-ul era un „f”. Nu era de mirare că Keitel le-a trecut cu vederea. Pentru un neavizat, cuvântul era fără îndoială *madina*, aparent diferit de ceea ce vedeam eu acum. Dar, de îndată ce am făcut legătura şi m-am despovărat de constrângerea psihologică de a citi „cetate”, nu mai aveam absolut nici un dubiu. Cuvântul era *sahifa*, un sinonim obişnuit pentru „carte”, iar pasajul suna astfel: „Cartea Iramului se află în Defileul Călugărilor, care se găseşte aproape de Jabal Musa, în Sinai. Am văzut-o (sau citit-o) acolo cu ochii mei; cine vrea să se convingă să meargă el însuşi acolo.”

David lăsă jurnalul şi privi spre Leyla. Ea continua să citească, aplecată asupra cărţii. Huruitul motorului electric se oprise. În cameră era linişte şi cald.

— Leyla, zise el încet, pătruns de un ciudat sentiment de emoţie.

Ea ridică ochii şi se întoarse spre el.

— Da, David.

— Ţi-ai dat deja seama care este subiectul general al cărţii?

David se întrebă dacă Leyla observase emoţia care pusese stăpânire pe el. Leyla îl privi cu o expresie curioasă.

— Da. Vrei să-ţi spun acum?

David încuviinţă din cap.

— Ei bine, e cât se poate de limpede. În linii mari este poves-tirea unui anume al-Halabi despre pelerinajul pe care l-a făcut de la Damasc la Mecca. Partea stranie – foarte stranie, dacă stau să mă gândesc bine este că mai mult din jumătatea cărţii se ocupă de descrierea unui singur loc pe care l-a vizitat cu prilejul călătoriei.

— Iram, şopti David abia perceptibil.

Leyla îl privi cu ochii mari.

— Da. Iram. De unde ştii?

În timp ce Leyla se apucă de traducerea pasajului, destul de lung, referitor la Iram, David se întoarse la jurnalul lui Schacht, nerăbdător să afle ce s-a întâmplat după ce acesta şi-a dat seama că volumul se afla mai mult ca sigur în biblioteca de la St. Nilus.

Maiorul SS a dus înapoi sulul în camera lui von Meier. În următoarele zile şi-a petrecut tot timpul în bibliotecă, verificând sistematic toate lucrările în arabă aflate acolo. Desigur, nu a găsit nici una intitulată *Sahifa Iram* sau *Kitab Iram* şi a continuat să răsfoiască celelalte volume, în total câteva sute de exemplare. În final, a descoperit ceea ce căuta, o cărţulie oarecare, pe care o examinase deja şi o dăduse la o parte, intitulată *Tariq al-mubin* de al-Halabi. La început l-a intrigat – o ignorase din cauza datării de la sfârşit: 10 Ramadan 574 (19 februarie 1179), o dată prea recentă pentru a fi menţionată în ceea ce părea a fi un papirus extrem de vechi. Însă la o examinare mai atentă şi-a dat seama că volumul datând din secolul al doisprezecelea era, de fapt, o copie după manuscrisul original aflat în biblioteca monahală şi care fusese pe punctul de a se dezintegra după patru secole de păstrare neatentă, în umezeala şi la cheremul carilor.

Dar Lorenz devenise bănuitor. Schacht nu şi-a putut ascunde cercetările faţă de celălalt bărbat, care continua să caute prin textele greceşti, în celălalt colţ al bibliotecii. La câteva zile după ce a descoperit *Tariq al-mubin* evenimentele au început să ia o întorsătură neobişnuită şi neplăcută.

17 octombrie 1935

Azi-dimineaţă von Meier mi-a spus că vor sosi câţiva oaspeţi importanţi de la Ierusalim. A fost foarte misterios şi mi-a zis că nu-mi poate spune mai multe înainte de sosirea lor. Nu pricep de unde a aflat: de mai multe săptămâni nu a plecat şi nu a venit nici un mesager la mănăstire. Oare von Meier şi Keitel au oameni de legătură în afară, cărora le transmit mesaje cu prilejul expediţiilor lor în munţi?

Oaspeţii au sosit la prânz; spre marea mea surprindere, l-am recunoscut printre ei pe A.H. şi încă o persoană din anturajul lui, pe care o întâlnisem cu câţiva ani în urmă. Evident, călugării nu au fost prea încântaţi de prezenţa unor demnitari musulmani în mijlocul lor, dar A.H. i-a asigurat că vizita lui era doar un gest de curtoazie faţă de prietenii săi germani. A zâmbit şi a vorbit mult despre iubirea sa faţă de „Iisus cel Sfânt, fiul Mariei”, despre micuţa moschee din interiorul Mânăstirii St. Catherine pe care o vizitase în treacăt. Nu am văzut în viaţa mea un om care să pară sau să vorbească mai nesincer. Nu cred că monahii au crezut vreun cuvânt din tot ce le-a spus – toata ziua au umblat de colo-colo cu nişte feţe mai prelungi decât de obicei.

A.H. şi-a amintit de mine de la prima mea vizită la Ierusalim, în 1931, când am participat în calitate neoficială la Congresul Musulman. Am aflat că la scurt timp după aceea, a plecat în Iran, Afganistan şi India, ca să se întâlnească cu alţi adepţi ai credinţei sale din regiunile din afara ţărilor arabe. A stat de vorba mai mult timp cu mine, dar, în afară de faptul că şi-a exprimat din nou admiraţia faţă de Führer şi faţă de Reich, şi şi-a reiterat sentimentele faţă de scursorile evreieşti din Europa şi Palestina, nu mi-a zis nimic nou. E limpede că nu a venit la St. Nilus doar ca să discute cu mine; o oră mai târziu s-a

închis în odaia arhimandritului, împreuna cu von Meier, Keitel şi Lorenz. Nu au avut acces nici chiar secretarul său personal şi nici cei din suită. Habar n-am cum au comunicat, fără interpret.

Eram convins că A.H. este omul nostru, dar acum încep să mă îndoiesc după ce am văzut cât de apropiat este de von Meier şi amicii lui. Lucrurile sunt mult mai profunde decât mi-am închipuit. Oricât ar fi de misterioasă căutarea unei cetăţi dispărute şi a unui anumit lucru nespecificat din măruntaiele sale, este totuşi destul de nevinovată. Dar întâlnirile în cerc restrâns cu persoane străine – mai ales, „persoane importante” – sunt deja altceva şi trebuie raportate în amănunt superiorilor mei. Numai Dumnezeu ştie cum voi reuşi să transmit informaţiile acasă, în Germania.

Înainte de a trece la pagina următoare, David medită la semnificaţia iniţialelor pe care le mai întâlnise o dată, la începutul jurnalului. Schacht folosise numele întregi ale tuturor personajelor menţionate în jurnal, dar, de la prima apariţie, „A.H.” figurase doar sub formă de iniţiale. Având în vedere că jurnalul era deja scris într-un limbaj codat, părea lipsit de logică să folosească un alt cod pentru nume. Doar dacă... De îndată ce-i trecu prin minte acest gând, totul i se păru mai limpede. „A-H.” era arab; acest lucru reieşea clar din text. Dacă Schacht i-ar fi transcris numele complet cu caractere arabe, atunci ar fi fost perfect lizibil. Pentru David, care simţea că era important să afle cine fusese „AH.”, era destul de neplăcut, însă Schacht avusese motivele lui şi era puţin probabil ca jurnalul să-i furnizeze mai multe informaţii din care ar fi putut deduce identitatea bărbatului.

18 octombrie 1935

A. H. şi însoţitorii lui au petrecut noaptea la mănăstire şi au pornit la drum dimineaţa, nu înainte ca Fläschner să ne alinieze pe toţi, ca să imortalizeze vizita pe peliculă fotografică. La început, călugării au refuzat să fie pozaţi, dar arabii s-au arătat de-a dreptul încântaţi. Von Meier părea iritat de toată povestea, dar nu a zis nimic.

S-a petrecut ceva grav. După plecarea arabilor, m-am dus la bibliotecă. Von Meier şi Keitel nu se vedeau pe nicăieri, deşi înţelesesem că nu au pornit într-una din obişnuitele lor excursii. Lorenz nu era în sala de lectură, ca în alte ocazii. Mi s-a părut că la mănăstire plutea o încordare neobişnuită.

Cartea nu era la locul ei. Am răscolit toate rafturile, gândindu-mă că am rătăcit-o, dar nu am găsit-o nicăieri. M-am uitat pe rafturile de deasupra, pe cele de dedesubt, în spatele cărţilor, în toate colţurile prăfuite. Am stat de vorbă cu bibliotecarul, un bărbat între două vârste pe nume Gregorios. Vorbeşte prost araba, dar am reuşit să-l fac să înţeleagă ce voiam. A fost foarte tăcut, foarte rezervat. De câteva ori a clătinat din cap ca să-mi dea de înţeles că nu pricepe, dar eu ştiam că m-a înţeles foarte bine şi cunoştea locul în care se afla cartea. După un timp am renunţat. Nu mai trebuia să-l descos, pentru că îmi dădusem seama unde se afla cartea

19 octombrie 1935

Sunt încă marcat de grozăvia de noaptea trecută. Abia îmi pot stăpâni mâna să nu tremure în timp ce scriu. Dar trebuie să aştern pe hârtie tot ce s-a întâmplat, tot ce am văzut, deşi nimic nu va putea

şterge vreodată din memoria mea scena aceea oribilă.

Trebuie să încep cu începutul. După ce mi-am dat seama de dispariţia cărţii am încercat să dau de von Meier şi ceilalţi doi ca să lămurim lucrurile. Aveam de gând ca, în calitate de reprezentant oficial al Schutzstaffel în cadrul expediţiei, să-i întreb ce se petrece de fapt şi de ce au păstrat secretul asupra căutării oraşului Iram faţă de restul grupului. Nu i-am găsit nicăieri. Am răscolit toate încăperile, dar nu am dat de ei şi nici ceilalţi nu-i văzuseră. Călugărul care se ocupa de ascensor mi-a spus că nu au plecat împreună cu oaspeţii ori după aceştia. Am fost în refectoriu, în bibliotecă, în biserică, dar parcă se evaporaseră. Însă acum cred că ştiu unde erau.

Seara am auzit din camera mea o uşă pe hol deschizându-se, apoi închizându-se. M-am furişat afară şi am intrat în camera vecină cu cea a lui von Meier. Erau acolo, dar vorbeau atât de încet, încât nu am înţeles nimic. Oare bănuiau că cineva putea trage cu urechea la ceea ce discutau?

Se făcuse târziu. Am hotărât să amân confruntarea pe a doua zi dimineaţa şi m-am întors fără zgomot în camera mea. Eram obosit, obosit şi îngrijorat. Sentimentul de izolare mă apăsa mai tare decât oricând şi mă simţeam ameninţat. Am stat multă vreme întins în pat, fără să pot închide ochii – o oră, poate două. Apoi cred că am aţipit, deşi nu pentru mult timp. M-a trezit un zgomot făcut de cineva care încerca să pătrundă în odaia mea. Uşa s-a mişcat puţin, dar zăvorul a rezistat şi, în cele din urmă, necunoscutul s-a dat bătut şi a plecat. Eram deja perfect treaz, aşa că am coborât din pat, m-am dus la uşă şi am tras zăvorul.

M-am uitat afară, dar abia am putut zări silueta unui bărbat care dădea colţul coridorului. Nu ardea decât o singură lampă mică, agăţată sus, pe peretele holului. Când am privit încă o dată, dispăruse, înghiţit de umbre. Nu se auzea nici un sunet. Se crăpa de ziuă, era întuneric şi linişte şi toată lumea dormea, până şi călugării. Mi-am strecurat repede Lugerul în buzunar, am închis uşa şi am pornit pe urmele siluetei tăcute, spre capătul coridorului.

Afara era întuneric beznă; dar, pe măsură ce ochii mi s-au obişnuit cu întunericul, am văzut deasupra o fâşie de cer înstelat, între pereţii canionului. Stelele păreau neobişnuit de mari şi de strălucitoare, ca nişte globuri din pomul de Crăciun. Nu m-am aventurat niciodată atât de departe pe timp de noapte şi nu am văzut stele atât de apropiate şi de uriaşe.

În clipa aceea, am observat o luminiţă undeva deasupra mea, pe vârful stâncii. Am privit un timp, a rămas nemişcata. M-am hotărât să urc scările. În timp ce urcam, lumina a dispărut, dar ştiam că era undeva, acolo. Cel mai mult mă îngrijora faptul că cel care se afla acolo, în vârf, se putea întoarce jos şi atunci dădeam nas în nas pe trepte. Acum îmi pare rău că nu s-a întâmplat aşa, ci ceea ce a urmat în realitate.

Când am ajuns în vârful scărilor, lumina a reapărut. Mi-a luat ceva timp ca să mă orientez în întuneric, dar apoi am observat că lumina se strecura prin uşa întredeschisă a osuarului de lângă biserică. De când ne aflam aici, am evitat locul acela. Exercita o anumită fascinaţie morbidă asupra mea, dar ceva – să-i spun o presimţire – m-a determinat să păstrez distanţa. Morbiditatea locului m-a tulburat şi mi-a secat curajul. Când am văzut că lumina

provenea tocmai de acolo, am vrut să mă întorc din drum.

Totuşi, mi-am adunat tot curajul şi m-am căţărat pe nivelul superior. Eram aproape sigur că nu puteam fi văzut dinspre osuar, totuşi am preferat să mă apropii, ghemuindu-mă cât mai tare. Am ocolit biserica şi m-am apropiat dintr-o parte, profitând de întunericul din jur.

Când am ajuns la colţul clădirii, m-am oprit şi mi-am ţinut respiraţia. Am desluşit două siluete aşezate una lângă cealaltă în faţa uşii luminate de stele şi de raza palidă care se strecura din osuar. M-am lipit cu spatele de perete şi am privit tăcut mult timp, încercând să-mi dau seama cine erau cele două persoane. Una din ele vorbea pe ton scăzut, şi mi-am dat seama destul de repede că acesta era von Meier, deşi de la depărtarea aceea nu-i puteam auzi limpede cuvintele. Celălalt bărbat nu rostea nici un cuvânt, ci stătea doar nemişcat, ascultându-l pe von Meier. Nu le distingeam chipurile în lumina sepulcrală, dar ceva din atitudinea tovarăşului lui von Meier mă tulbura peste măsură. Nu ştiu dacă era poziţia în care stătea aplecat spre von Meier ori rigiditatea corpului aşezat, uşor cocoşat, sau poate silueta deformată, aşa cum o vedeam. Dar am continuat să-l studiez cu multă atenţie.

Au trecut câteva minute fără să se întâmple nimic. Cum nici unul nu s-a mişcat şi nu s-a uitat în direcţia mea, am devenit mai îndrăzneţ şi, pas cu pas, m-am apropiat de ei, încercând să înţeleg ce spuneau. La un moment dat, l-am auzit limpede pe von Meier, dar tot nu am reuşit să pricep ce spunea. Nu vorbea germana, ci o limbă pe care eram convins că nu o mai auzisem niciodată. Apoi von Meier a tăcut, şi celălalt individ a început să vorbească în

aceeaşi limbă necunoscută, pe un ton mai strident. M-am furişat puţin mai aproape.

Deodată, mi-am dat seama că auzisem limba aceea – şi nu o dată. În clipa aceea un fior de gheaţă mi-a străbătut corpul. Von Meier şi interlocutorul său discutau în latina vulgară, vorbită în epoca târzie a Imperiului Roman şi de reprezentanţii Bisericii medievale. Semăna cu latina pe care o auzisem vorbită la slujbe, în copilărie, dar era mai stricata. Nu mi s-a părut din cale afară de bizar că von Meier, expert în istoria ultimei perioade a Imperiului, putea vorbi latina; fără îndoială că practicase acest exerciţiu de nenumărate ori în şcoală şi apoi cu propriii săi studenţi, la Universitate. Dar cine dintre noi, cei de la mănăstire, călugări ori oaspeţi, putea vorbi fluent o limbă moartă de atâta amar de timp?

Nici nu mi-am pus bine această întrebare că răspunsul a venit de la sine, pentru că mi-am dat seama, cu o groază paralizantă, că tovarăşul cocârjat al lui von Meier nu era unul dintre membrii expediţiei, ci un cadavru pe care-l scosese din osuar. Auzisem de la Hartmann despre cadavrele bine conservate ale unor sfinţi, păstrate în fundul clădirii şi, privind mai atent, mi-am dat seama că una dintre acele relicve groteşti şedea faţă în faţă cu von Meier, conversând. Aproape că mi-am ieşit din minţi de groază, dar în clipa următoare am înţeles că nu cadavrul era cel care vorbea, ci von Meier care îşi proiecta vocea pe un ton mai sus, ca un ventriloc. Şi totuşi, deşi această constatare m-a ajutat să-mi stăpânesc frica în faţa supranaturalului care îmi depăşea capacitatea de înţelegere logică, nu am izbutit să mă scutur de sentimentul oribil pe care-l încercam în faţa acestui spectacol grotesc. Nu e puţin lucru să-l vezi pe von Meier aşezat acolo, în frig

şi întuneric, sub lumina stelelor, conversând în latină cu un cadavru şi răspunzându-şi el însuşi. Dar partea cea mai groaznică abia urma.

Am început să dau încet înapoi, cât mai departe de osuar, cu gândul de a mă întoarce la mănăstire şi de a-mi petrece restul nopţii ferecat în cameră, cu lumina aprinsa. Abia am apucat să fac un pas când piciorul mi-a alunecat pe ceva – probabil o pietricică – şi am stârnit un zgomot imperceptibil. Von Meier a ridicat privirea alertat şi am priceput, îngrozit, că lumina era suficient de puternică pentru a mă putea recunoaşte. Preţ de o clipă, mi s-a părut derutat şi am crezut că se va ridica ori va spune ceva, dar nu a făcut nimic din acestea. A rămas şezând, cu o mână încleştată pe braţul cadavrului, menţinându-l în poziţie verticală, şi cu ochii larg deschişi, aţintiţi asupra mea. Asta a fost tot ce a făcut. Stătea, fără să rostească o vorbă, fără un gest, privindu-mă parca de la sute de metri distanţă. Pentru câteva clipe m-a hipnotizat cu privirea lui impasibilă, apoi nervii mi-au cedat şi m-am întors, rupând-o la fugă. Am coborât treptele, alunecând şi zgâriindu-mă de câteva ori, până am ajuns la nivelul de jos.

Mi-am petrecut restul nopţii treaz, chinuit de groază, aproape convins că von Meier şi prietenii lui vor veni după mine. M-am ridicat în capul oaselor în pat şi am rămas nemişcat, cu revolverul aţintit asupra uşii. Dar nu a venit nimeni şi nu am auzit nici un sunet până dimineaţa, când s-au trezit călugării şi au plecat la biserică, pentru slujba de dimineaţă.

E aproape ora prânzului, dar încă nu mi-am părăsit camera, după ce m-am întors de la osuar. În minte îmi revin neîncetat frânturi din cele văzute azi-noapte: lumina lămpii tremurând pe chipul

impasibil al lui von Meier, trupul mumificat aşezat ţeapăn lângă el, conversaţia în latină care m-a făcut aproape să-mi pierd minţile, mirosul persistent care emana dinspre criptă. M-am hotărât să-l caut pe părintele Gregorios în bibliotecă şi să mă destăinui; scrie destul de bine în arabă şi sper să-i pot explica ce s-a întâmplat. Cu siguranţă că, după sacrilegiul comis de von Meier asupra mumiei unuia dintre sfinţii lor, călugării vor lua atitudine faţă de el şi de acoliţii lui.

19 octombrie 1935 (seara)

Am crezut că ce a fost mai rău a trecut, dar m-am înşelat După ce mi-am terminat notările în jurnal azi-dimineaţă, m-am dus să-l caut pe Gregorios în bibliotecă şi am discutat mult timp cu el, ajutându-mă deseori de scris ca să mă fac bine înţeles. Mă înţelegea foarte bine, mi-a spus, pentru că el şi ceilalţi călugări văzuseră ori bănuiau multe din lucrurile auzite de la mine, referitoare la von Meier şi îndeletnicirile lui. Dar nu putuseră face nimic, pentru că se pare că von Meier are o influenţă neobişnuita asupra arhimandritului, pe care îl cunoaşte de mulţi ani, încă din Salonic. Am impresia că erau mai multe de spus decât mi-a mărturisit Gregorios, dar, indiferent care ar fi fost amănuntele, este limpede că von Meier se bucură aici de mare trecere, iar călugării nu îndrăznesc să se răzvrătească împotriva lui.

Gregorios a fost revoltat şi, cred, înfricoşat de actul de sacrilegiu comis de von Meier în osuar. Folosirea limbii latine, combinata cu descrierea vagă a mumiei, l-a făcut să creadă că era vorba de Sf. Colum, un călugăr irlandez de la Mănăstirea

Glendalough care murise cu prilejul unui pelerinaj aici, în Sinai, în secolul al optulea şi fusese înmormântat alături de ceilalţi morţi, în acest loc. Dar, ca şi mine, Gregorios nu şi-a putut da seama de semnificaţia ori scopul pretinsei conversaţii a lui von Meier, singura explicaţie putea fi că era vorba de un ritual satanic, prin care a sperat să ia legătura cu spiritele morţilor.

M-am despărţit de Gregorios foarte abătut în clipa în care am deschis uşa am simţit că ceva nu era în ordine. Am aprins lampa de petrol şi am mărit flacăra. Acolo, întinsă pe patul din camera mea, zăcea mumia cu care conversase noaptea trecută von Meier. Am recunoscut-o după silueta încovoiată, după linia contorsionată a umerilor şi a gâtului. Părea că mă priveşte complice, rânjindu-mi cu chipul acela smochinit şi, o fracţiune de secundă, am avut senzaţia că îmi va vorbi.

Cred că am strigat sau am ţipat, pentru că imediat am auzit în spatele meu un zgomot, uşa s-a deschis şi cineva a intrat în cameră. Era von Meier. S-a uitat mai întâi la corpul de pe pat, apoi la mine. La început nu a spus nimic, mulţumindu-se să privească ba la mumie, ba la mine.

— Acesta este doar un avertisment, Herr Schacht, a spus, în cele din urmă. Dacă vei continua să te amesteci în treburile mele, îţi va fi tovarăş permanent, acolo sus, unde îi este locul.

Până atunci îmi cam pierdusem curajul, dar, când l-am auzit vorbindu-mi astfel, mi-am revenit imediat. Mi-am reamintit că sunt ofiţer SS, că îi eram superior pe linie politică şi că el, ca şi mine, trebuia să dea socoteala în ultimă instanţă Führer-ului.

— Dar care anume sunt treburile dumneavoastră, Herr von Meier? l-am întrebat.

M-a privit fix cel puţin un minut, fără să-mi vorbească, cu o expresie compătimitoare în ochi. Când mi s-a adresat, a făcut-o pe un ton dispreţuitor, rezervat de obicei studenţilor mai puţin dotaţi.

— Chiar dacă ţi-aş spune, Herr Sturmbann-führer, nu ai fi în stare să înţelegi. Nici dumneata, nici iubitul dumitale Heinrich, nici chiar caraghiosul de Führer. A tăcut, a privit din nou la mumie, apoi a încheiat: Nădăjduiesc că vei dormi bine la noapte. Cu un asemenea tovarăş, nu cred că-ţi va fi foarte greu. Vei vedea că e o companie mult mai plăcută în pat decât a fost sau va fi vreodată nepreţuita ta Anna. Ea e hrană pentru viermi, însă el este un sfânt. Corpul lui are un parfum dulce. A fost îmbălsămat cu uleiuri şi mirodenii alese. Culcă-te lângă el, îmbrăţişează-l, dezbracă-te de haine şi gândeşte-te între timp la Anna, moartă şi îngropata într-un cimitir german respingător.

În clipa aceea l-am lovit. L-am izbit în faţă, în piept, în stomac, cu lovituri grele, năucitoare, care l-au doborât la podea înainte de a avea ocazia să se apere. M-am oprit la fel de brusc cum mă dezlănţuisem. L-am privit cum zăcea încovrigat la picioarele mele şi am fost copleşit de un sentiment de dezgust şi scârbă. Am sărit peste el, am traversat în fugă culoarul şi am ieşit în aerul rece al serii. Am rămas mult timp acolo, privind cum se aprind stelele una după alta pe cerul purpuriu. Când m-am întors în cameră, von Meier dispăruse, ca şi mumia de pe pat. M-am gândit o clipă că totul nu fusese decât închipuire. Dar încheieturile mâinilor îmi sângerau încă din cauza loviturilor pe care i le administrasem.

În noaptea aceasta voi sta cu ochii pe uşă. Nu am curajul să aţipesc.

Dar probabil ca a adormit, gândi David, pentru că era ultima însemnare din jurnal, scrisă de mâna lui Schacht. Pe pagina următoare erau scrise câteva rânduri în greceşte, semnate de părintele Gregorios. Cunoştinţele de greacă ale lui David erau destul de limitate, dar reuşi să descifreze textul.

> Am descoperit acest caiet printre lucrurile germanului Schacht, a doua zi după ce l-am găsit în osuar. Era ţintuit la podea cu ţăruşi bătuţi în braţe, picioare şi pântece, iar corpul îi era acoperit de păienjeni uriaşi. A murit două zile mai târziu, în chinuri groaznice şi terorizat de frică, deşi am făcut tot ce mi-a stat în putere să-i aduc alinare. I-am aşezat lucrurile în două cufere pe care le voi depune într-una din magazii, până ce va veni cineva să le ridice. Ceilalţi nemţi au plecat. Voiau să ia cu ei cartea pe care a descoperit-o Schacht în bibliotecă, dar i-am refuzat categoric. Până la urmă, au fotografiat fiecare pagină şi au luat copiile cu ei. Doamne apără-ne de ei şi de uneltirile lor. Să ne ierte Cel Atotputernic pentru greşelile şi lipsurile noastre.
>
> Gregorios

David rămase aplecat asupra caietului, privind în gol. Gândurile îi zburară imediat la Ishme-Adad şi la soarta sa potrivnică, în Ebla antică. De atunci trecuseră secole, dar nu se schimbase aproape nimic, doar victimele, doar torţionarii. Dacă Sturmbannführer-ul Schacht ar fi trăit, nu i-ar fi mânat oare pe părinţii lui cu cravaşa, nu i-ar fi crăpat capul bunicii cu patul pistolului? Iar bunicul lui David, bătrânul partizan Jabotinsky, nu ar fi împlântat ţăruşii şi mai adânc dacă ar fi ştiut toate astea?

Era întuneric şi se făcuse târziu, iar David se simţea foarte, foarte obosit. Închise încet cartea, ca şi cum fiecare pagină ar fi fost neînchipuit de mare şi de grea. Se răsuci

pe scaun şi o văzu pe Leyla, întinsă peste paginile pe care lucrase. Aţipise. David stinse lumina şi se lungi pe podea.

25

În noaptea aceea, David avu un vis lung şi chinuitor, în care se făcea că se afla din nou în osuarul de la Shi'b al-Ruhban. Şi totuşi, parcă nu era osuarul, ci puţul de la Tell Mardikh, dar mult mai mare şi plin de oseminte; în una şi aceeaşi groapă zăceau cadavrul arabului şi al necunoscutului pe care îl ucisese acolo, cadavrele părinţilor săi, ale lui John Gates, Michael Greatbatch, trupul descărnat şi livid al Leylei, rămăşiţele celor şapte călugări ucişi, cu sângele şiroind încă din rănile căscate, o siluetă de Hrist, răstignită cu piroane pe podea, purtând pe cap un chipiu cu insigna cap de mort şi încălţat cu cizme înalte, lăsat pradă şirurilor de păianjeni uriaşi, alături de toate celelalte cadavre din osuar: Nilus şi Colum şi alte sute de schelete. La un moment dat, se ridicară cu toţii şi începură să mormăie ceva neinteligibil, în latină şi greacă şi în dialectul eblait. Ar fi vrut să fugă, dar taică-său îl ţinea strâns de încheietura mâinii şi nu voia să-i dea drumul. Braţele lor erau încătuşate de fâşiile din piele ale *tefillin*-ului. Tatăl său purta şalul de rugăciune alb cu albastru tras pe cap, şi murmura fără noimă, şoptindu-i în idiş din *Targum*, *Talmud* şi *Midrash*. Maică-sa stătea lângă el, şoptindu-i în idiş: „David, tu nu îl înţelegi, dar el te înţelege”. Repeta aceleaşi cuvinte, ca un automat „Tu nu îl înţelegi, dar el te înţelege”, până când David simţi că nu mai suportă şi ar fi vrut să-i strige să înceteze odată. Apoi întoarse privirea şi îşi dădu seama că nu se mai aflau în puţ, ci într-un oraş mare, asemănător cu un imens cimitir, cu străzi lungi şi sinistre,

mărginite de clădiri înalte şi întunecoase. Arterele semănau cu nişte canioane identice cu defileul Shi'b al-Ruhban, populate de umbre tăcute ce ieşeau şi intrau prin porţi ascunse în penumbră, în cele din urmă, David reuşi să se elibereze şi începu să alerge, dar, indiferent pe unde o lua, nu reuşea să găsească ieşirea. Era pierdut în acel labirint fără sfârşit înconjurat de siluete de bărbaţi şi femei înveşmântate în robe cenuşii. Încerca să ceară lămuriri, dar chipurile lipsite de expresie se întorceau către el, oferindu-i un singur răspuns. „Acesta este Iram, acesta este Iram."

Se trezi urlând, cu cămaşa năclăită de sudoare. Îi trebui câteva minute ca să-şi revină din starea aceea de dezorientare şi groază. Leyla stătea aplecată asupra lui, privindu-l îngrijorată.

— Te-am auzit ţipând în somn.

— Am avut un coşmar.

Capul îi vâjâia şi avea gura uscată. La cină mâncaseră carne grasă de oaie cu pâine râncedă, iar acum stomacul lui se revolta, dezgustat.

— Cât este ceasul?

Leyla îşi privi ceasul.

— Aproape patru. Tăcu o clipă. Te simţi bine, David?

David încuviinţă din cap.

— Da, încep să-mi revin. Am visat doar nişte scene vagi, nimic concret Am visat că erai moarta. Arătai ca atunci când te-am găsit acolo, în canion, atunci când am crezut că te-ai înecat.

Leyla îl privi gânditoare. În cameră era întuneric. Singura sursă de lumină provenea de la becul chior de pe coridor, care abia reuşea să facă faţă beznei apăsătoare. Casa era învăluită în tăcere, deşi Leyla bănuia că Fatma trebuia să fie pe undeva trează, pândindu-i.

Leyla se ridică şi se îndepărta de David, îndreptându-se către lumină. Acum, că se liniştise, îi simţea prezenţa în

încăpere. Adulmeca mirosul transpiraţiei născute din frică. Se apropie de uşă.

— Leyla, te rog nu pleca. Rămâi cu mine.

Se întoarse şi îl privi. Era învăluit aproape în întregime în penumbra, dar reuşea totuşi să-i distingă chipul palid.

— Vrei să mă culc cu tine, David? Asta era? Vorbea încet, cu inflexiuni triste. Sângele i se urcase în obraji, încingându-i. Dacă vrei, o fac.

David clatină din cap.

— Nu, nu acum, nu în noaptea asta. Stai doar lângă mine. Vorbeşte-mi.

Leyla închise uşa şi se apropie de pat. Acum era întuneric beznă. David se cuibări sub pătura subţire. Leyla se aşeză pe marginea patului, cu faţa întoarsa spre el. David întinse mâna şi o apucă pe a ei, strângând-o cu putere. Rămaseră aşa multă vreme. Fără să-i spună un cuvânt, înconjuraţi de întuneric şi linişte, legaţi unul de celălalt doar prin degetele strâns împletite.

Toată ziua următoare o petrecură traducând din *Tariq al-mubin*; în timp ce Leyla nota traducerea în engleză, David făcea corecturile şi transcria. Textul era cât se poate de limpede, fără ascunzişuri sau pasaje confuze, o povestire lapidară a unei călătorii într-un loc necunoscut şi misterios. Al-Halabi fusese în Iram. În luna lui Shawwal a anului 75, respectiv în februarie 695 d. Hr. plecase de la Damasc împreuna cu o caravană *hajj*, cu intenţia de a merge direct spre sud, către Mecca pentru pelerinajul anual care urma să înceapă două luni mai târziu. Caravana pornise pe un traseu aflat la marginea flancului vestic al marelui deşert Nafud, urmând să treacă prin Tayma’, înainte de a coborî spre Khaybar şi mai departe, către Medina după care urma să-şi continue drumul pe ţărmul mării, spre Jidda şi în cele din urmă, Mecca.

Puţin mai la sud de Wadi Sirhan caravana a fost atacată de o ceată de beduini, astfel încât al-Halabi şi alţi câţiva pelerini s-au pomenit izolaţi de ceilalţi. Pe nesimţite, s-au rătăcit şi au intrat pe un braţ secundar al pustiului, unde au întâlnit un trib paşnic de beduini care i-au condus mai departe prin deşert, încercând să se ferească din calea tâlharilor care atacaseră caravana. În timpul unei furtuni de nisip, al-Halabi s-a pierdut de tovarăşii săi şi a pătruns tot mai adânc în străfundurile deşertului, închipuindu-şi că se îndreaptă spre est. Când aproape că îşi epuizase rezervele de apă, iar cămila pe care călătorea abia îşi mai târa picioarele, a dat peste cetatea Iram.

Acolo a descoperit un popor de oameni ciudaţi care îşi duceau traiul printre ruinele aflate în paragină ale unei aşezări odinioară falnice. Vorbeau o limbă oarecum asemănătoare cu araba, dar el nu reuşea să-i înţeleagă şi nici ei nu pricepeau cuvintele lui. Mai târziu, avea să afle că era prima persoană din lumea de afară care pusese piciorul în aşezarea aceea. Atunci îşi aduse aminte că îi auzise pe beduini vorbind despre un anume loc în deşert în care nu s-ar fi aventurat nimeni, nici chiar dacă i-ar fi fost viaţa în joc.

Al-Halabi a descoperit curând că locuitorii din Iram erau oameni primitivi, fără o cultură sau tradiţii proprii. Veşmintele zdrenţuite, purtând încă semnele unor ornamente bogate, erau furate de pe rămăşiţele mumificate ale morţilor care zăceau în catacombele de sub oraş. Nu ştiau nimic despre strămoşii lor, despre legendele ori originile oraşului Iram, nu aveau religie, legi ori vreun sistem politic vizibil. A petrecut alături de ei trei luni, răstimp în care a învăţat suficient de bine limba, ca să le poată pune nenumăratele întrebări ce i se născuseră în minte, cu toate că multe dintre ele au rămas până la urmă fără răspuns.

După un timp s-a săturat de locul în care se afla şi de locuitorii săi pe care în zadar încercase să îi convertească la Islam. Nu i-a fost greu să recunoască în poporul Iramului pe descendenţii degeneraţi ai lui ’Ad, cei care îl renegaseră pe profetul Hud, până ce Dumnezeu i-a pedepsit. La sfârşitul celei de a treia luni de şedere, revoltat de atitudinea unei femei care i se oferise, dar luase în derâdere cererea lui în căsătorie, a luat din nou calea deşertului – fiind descoperit mult mai târziu, rătăcind de colo-colo cu mintea întunecată. Nu l-a crezut nimeni atunci când le-a vorbit de oraşul Iram, punând pe seama căldurii toride istorisirea sa incredibilă. Dar când i s-a spus că erau în luna lui Safar – începutul lui iunie – s-a convins de adevărul povestirii, pentru că nu-şi putea explica altfel cum de reuşise să supravieţuiască trei luni, de unul singur, în plin deşert.

26

În seara aceea, pe la nouă, Leyla primi vizita unui tânăr în jur de douăzeci şi cinci de ani, cu ochi negri şi o expresie gravă şi meditativă. Se numea Suhayl şi îl privi pe David cu ochii unui muribund. Avea o privire rătăcită, ca şi cum în fiinţa lui s-ar fi adunat toate tenebrele vieţii, iar acum era nevoit să trăiască în întuneric veşnic. Ceru permisiunea să discute cu Leyla între patru ochi. Plecă după o jumătate de oră, la fel de tăcut şi mâhnit cum venise.

După plecarea lui Suhayl, Leyla veni în camera lui David. Părea obosită şi îngândurată. Exuberanţa de mai adineauri dispăruse, ca şi cum starea de spirit a lui Suhayl ar fi fost molipsitoare, ca şi cum umbrele pe care le purta în sine s-ar fi insinuat şi în fiinţa Leylei.

— Ce s-a întâmplat?

Leyla nu răspunse nimic, doar traversă camera şi se aşeză pe pat.

— Veşti proaste?

Leyla încuviinţă din cap.

— Păi, povesteşte-mi.

Leyla trase adânc aer în piept, apoi expiră încet, înainte de a vorbi.

— Suhayl este un vechi prieten de-al meu. Mi-e rudă de departe, văr de-al treilea. De asta a venit în seara asta aici, pentru că este îngrijorat din cauza mea.

Nu este membru al Consiliului, dar are strânse legături cu el. În seara asta, a aflat că este foarte probabil să se voteze pentru executarea noastră. Au aflat despre legăturile tale cu serviciile secrete israeliene. Suhayl spune că nu au luat încă o hotărâre definitivă, dar diseară va avea loc încă o şedinţă. Probabil că după aceea, pe la miezul nopţii, vor trimite un pluton de execuţie după noi. Ne mai rămân două, cel mult trei ore.

Fatma şi Tawfiq au fost deja avertizaţi să nu ne scape din ochi. Au dublat paza de afara. Suhayl vrea să mă ajute să fug de aici, dar nici nu vrea să audă de tine. Din punctul lui de vedere, vei primi exact ceea ce meriţi. Eu sunt nevinovată, aşa că mă pot ascunde până ce se vor potoli lucrurile. Tu eşti evreu şi, pe deasupra, spion, deci cu cât te împuşcă mai repede, cu atât mai bine. Am încercat să-l lămuresc că eşti la fel de nevinovat ca şi mine, că sunt alte lucruri în joc, dar nu m-a crezut.

David nu zise nimic. Se apropie de pat şi începu să strângă hârtiile împrăştiate peste tot; copiile xerox, *Tariq al-mubin*, jurnalul lui Schacht şi traducerea întocmită împreună cu Leyla. Le aşeză într-o geantă încăpătoare şi le puse pe podea.

— Leyla, orice s-ar întâmpla, hârtiile astea trebuie să ajungă într-un loc sigur. Tu te poţi salva din situaţia asta. Trimite-i vorbă lui Suhayl, spune-i că-i accepţi condiţiile, dar

fă totul ca să scapi de aici. Imediat ce ajungi afară, scapă de Suhayl şi du hârtiile astea colonelului Scholem de la sediul Mossad, pe strada Haneviim. Presupun că ştii unde se află. Spune-i că vii din partea mea, dă-i hârtiile şi spune-i tot ce ştii. Lasă lucrurile în seama lui. Nu ştiu dacă va putea face ceva. Dar trebuie să ne bazăm pe cineva, pe cineva capabil să priceapă ceva din toate astea.

Leyla clătină din cap.

— Nu am de gând să evadez fără tine. Nu-mi cere aşa ceva. Pentru numele lui Dumnezeu, te iubesc, cum de nu ţi-ai dat seama până acum?

Rămase mult timp nemişcat, privind-o. Leyla nu ştia ce gânduri îi treceau lui prin minte. Nu voise să-i facă această mărturisire, pentru că nu era nici locul, nici timpul potrivit. Dar când ar fi fost timpul potrivit, ştiind că peste câteva ore puteau muri amândoi?

În cele din urmă, David începu să vorbească pe un ton intenţionat indiferent.

— Te rog, Leyla, să nu ne certăm. Nu avem timp de aşa ceva. Du hârtiile în camera ta, ascunde-le, apoi vino înapoi. Când va sosi momentul, ia-le cu tine. Dacă ţii într-adevăr la mine, vei face ceea ce-ţi cer. Dacă pot, voi veni cu tine, dar, dacă nu, va trebui să încerci singură. Acum suntem singurele persoane care cunoaştem întreaga poveste, singurii care înţelegem ceva din ea.

Se aplecă, apucă geanta de mâner şi i-o întinse. Leyla o luă cu un aer absent, fără să-i pese ce anume era sau de ce trebuia să o ia. Ieşi din cameră, fără să scoată o vorbă.

Când văzu că trecuseră deja cinci minute, iar ea nu revenea, David se duse în camera ei. O găsi aşezată pe pat, cu geanta strânsă la piept şi cu obrajii şiroind de lacrimi. Se opri în prag, privind-o. Cum putea să-i aline durerea. Ştia la fel de bine ca şi el, poate chiar mai bine, că nu aveau practic nici o speranţă.

În clipa aceea în spatele lui, pe coridor, răsunară paşi. David se întoarse şi o văzu pe Fatma care venea spre el, însoţită de Qasim. Femeia părea încordată şi nervoasă. În mână ţinea un pistol.

— Urmaţi-mă, domnule profesor Rosen, zise, oprindu-se drept în faţa lui.

Vorbea pe un ton gutural, ca şi cum ar fi băut ceva. Avea ceva brutal în ea dincolo de aura pe care i-o împrumuta statutul de terorist. Sau poate că era doar o femeie nefericită care încerca să-şi ascundă eşecul personal sub armura uniformei, a unei aparente durităţi? David simţi că i se strânge stomacul. Ar fi vrut să o lovească, să străpungă zidul pe care îl ridicase în jurul ei. Ceva din atitudinea ei, din tonul cu care i se adresase îl nelinişti până la limita suportabilului.

— Şi Leyla? Unde o duceţi? Vrem să rămânem împreună.

Greşise cerând acest lucru, pentru că se pare că obţinuse exact contrariul.

Fatma clătină din cap. În spatele ei, Qasim nu spunea nimic.

— Ea va rămâne deocamdată aici. Am primit ordin doar în ceea ce te priveşte pe dumneata. Consiliul doreşte să te cunoască. Qasim te va conduce acolo.

David se uita la Qasim, dar acesta continua să aştepte indiferent. Nu trăda nici cel mai mic semn de recunoaştere a legăturii firave care se ţesuse între ei. Preţ de o clipă, David se simţi ca un actor distribuit într-o piesă stranie. Fiecare avea de jucat un rol – femeia teroristă, teroristul intelectual, victima, trădătorul – şi fiecare îşi ducea jocul până la capăt. Lipsea doar publicul, adunat sub becul chior ce lumina coridorul.

— Domnule profesor. Era vocea impersonală şi rece a lui Qasim, lipsită de patima născută din ura care răzbătea din glasul Fatmei. Unde sunt documentele pe care mi le-ai

arătat ieri? Cele despre care am discutat? Consiliul ar dori să le vadă.

David începu să gândească febril, asemeni unui boxer ameţit de lovituri, dar rezistând încăpăţânat până la capăt. Observă cu coada ochiului că Leyla reuşise să împingă geanta sub pat Trebuia să decidă imediat ce răspuns va da. Dacă exista şansa ca membrii Consiliului să îşi schimbe verdictul în favoarea sa datorită conţinutului documentelor, atunci trebuia să le pună neîntârziat la dispoziţie. Dar, dacă Suhayl avea dreptate iar execuţia lui şi a Leylei fusese deja hotărâtă, atunci singura lor speranţă de scăpare era ca Leyla să poată evada, ducând cu ea hârtiile.

— Îmi pare rău, le-am dat în seara asta vărului Leylei, Suhayl. Dacă ştiam că membrii Consiliului vor să le vadă, le-aş fi păstrat. L-am rugat pe Suhayl să le ducă într-un loc sigur, până ce Leyla şi cu mine vom scăpa de aici. Tu le-ai văzut – n-ai putea să povesteşti Consiliului ce ţi-am spus eu?

Qasim îşi ţuguie buzele. David îşi dădu seama că îşi pierduse interesul, că nu îi mai păsa. Consiliul luase o hotărâre, iar pentru Qasim atât era suficient.

— Am văzut documentele, dar nu le-am citit. Dacă va fi cazul, le putem recupera de la Suhayl. Şi-acum, urmează-mă.

David aruncă o privire în camera Leylei. Ea şedea încă pe pat, nemişcată, cu o expresie absentă pe faţă. Ar fi vrut să-şi ia rămas-bun, dar simţea că ar fi sunat ca recunoaşterea unei înfrângeri. Se mulţumi doar să îi zâmbească, însă ea nu reacţionă în nici un fel. Îi aruncă o ultimă privire, apoi porni după Qasim. În urma lui, Fatma intră în camera Leylei şi închise uşa. Pe tot parcursul drumului, de-a lungul coridorului, iar apoi jos, pe scări, David aşteptă cu toţi muşchii încordaţi să audă un pocnet de armă răsunând din cameră, însă nu se întâmplă nimic,

şi, în cele din urmă, ieşi din clădire, fără să ştie ce se petrecea sus.

Afară, lui Qasim i se alătură un al doilea bărbat, cu trăsături aspre, constituţie atletică, un mic uriaş care păşea parcă împins de arcuri, incapabil să stea locului, de teamă să nu moară de imobilitate, ca un rechin sortit să străbată apele fără să se oprească nici măcar pentru câteva clipe de somn. Qasim deschise portiera unei maşini de dimensiuni mici, de fabricaţie incertă. David îşi închipuise că va fi legat la ochi, dar se înşelase. I se permitea să vadă unde era dus. Acest lucru îi confirma spusele lui Suhayl, şi anume că, o dată ajuns la destinaţie, nu avea să se mai întoarcă.

Călătoria nu dură mult. Trecură pe lângă gara din Rehavya şi opriră în faţa unei clădiri de pe strada Ibn Gevirol – după cum observă David, nu departe de sediul Agenţiei Israeliene de pe strada Regele George. Imediat, David fu condus într-o cămăruţă din spatele casei, la parter. În cameră nu era nici un fel de mobilă, cu excepţia a douăsprezece scaune, aliniate lângă pereţi. Pereţii erau văruiţi în alb şi goi: nu exista nici măcar o fotografie atârnată într-un cui. Era o cameră stearpă, o cameră dedicată unei cauze, nu confortului oamenilor.

— Credeam că mă duceţi în faţa Consiliului, exclamă David alarmat, cu toate că ştia cum stăteau lucrurile.

Exista un anume tipic pentru lucruri cum ar fi o execuţie: trebuia respectate unele lucruri. Se temea să nu moară fără îndeplinirea formalităţilor. Ele i-ar fi uşurat oarecum soarta.

— Nu mai este nevoie, domnule profesor, zise Qasim Am analizat situaţia cu toată seriozitatea. Te asigur că am făcut tot ce am putut, dar ştii prea bine ce secrete deţii. Nu putem risca să te lăsăm în viaţa. Înainte de a muri, ne poţi spune ceva important. S-ar putea să ştii ceva ce noi nu ştim încă. Marzuq se va ocupa de asta.

Arătă cu capul spre bărbatul masiv, agitat care stătea alături de el.

Abia termină Qasim de vorbit că se auzi un zgomot şi uşa se deschise. David ridică privirea. În prag stătea un bărbat gras, care îl privea fix.

Qasim se dădu doi paşi în spate, ca să-i facă loc să treacă, dar nou-venitul îl ignoră şi înaintă atât cât să poată închide uşa în urma lui. Camera păru să se comprime, ca şi cum bărbatul, asemeni lui Alice din Ţara Minunilor, căpătase proporţii groteşti.

Bărbatul corpolent nu spuse nimic nimănui din încăpere. Se mulţumi doar să îi facă semn lui Marzuq, scoţând vârful degetelor din mâneca largă a robei. Marzuq băgă mâna în buzunarul interior al sacoului şi scoase un revolver greoi, cu mâner teşit. David simţi că i se face rău. Îi era greaţă şi fiori reci îi străbătură corpul, încreţindu-i pielea şi zburlindu-i părul. Brusc, simţi nevoia să se uşureze; se temea ca nu cumva să se scape pe el şi să moară ca un mucos care nu-şi poate controla vezica. Nu putea crede că ceea ce se petrecea era adevărat. Într-o fracţiune de secundă, ca într-o iluminare, înţelese de ce, de-a lungul istoriei, atâţia oameni păşiseră calmi sub spânzurătoare: nici unul dintre ei nu crezuse cu adevărat că li se poate întâmpla aşa ceva era o grozăvie pe care mintea lor nu o putea pricepe.

Marzuq ridică arma. David observa gura căscată a lui Qasim, ca în semn de protest, dar urechile îi ţiuiau atât de tare, încât nu înţelese ce spunea. Parcă totul se derula cu încetinitorul. Ar fi vrut să o rupă la fugă, dar încotro? Era captiv în camera aceea. Între el şi uşă se interpunea silueta bărbatului corpolent. David îşi simţea picioarele ca de plumb.

Marzuq îndreptă pistolul spre Qasim şi apăsă de două ori pe trăgaci, la interval scurt; gloanţele străpunseră fruntea şi împrăştiară creierii lui Qasim în cele patru colţuri ale încăperii. Sângele amestecat cu fragmente fine de

materie cenuşie împroşcă dosul palmei lui David, iar el se şterse cu un gest instinctiv. Qasim rămase câteva clipe nemişcat, ca şi cum împuşcăturile l-ar fi transformat în stană de piatră, apoi se prăbuşi grămadă la podea. Instantaneu, sub cap începu să se formeze o băltoacă purpurie de sânge. Pleoapele îi fluturară ca aripile unei molii muribunde. Trupul îi zvâcni o dată, cu o mişcare aproape erotică, cea a unui bărbat scuturat de spasmele orgasmului, apoi rămase nemişcat.

David se aştepta ca Marzuq să se întoarcă şi să îndrepte arma spre el, dar se înşela. Acesta strecură arma în buzunar. Totul se petrecuse fără cel mai mic efort, într-o fracţiune de secundă. Continuă să se legene, ca şi cum ar fi aşteptat un al doilea semnal. Ce straniu, gândi David, ca moartea unui om să nu fie altceva pentru semenul său decât o simplă mişcare din deget, un gest la fel de obişnuit ca tăiatul unei unghii.

— Lasă-ne singuri, i se adresă grăsanul lui Marzuq. Şi ia-l pe ăsta cu tine.

Supus, dornic să facă pe plac, omul-rechin ridică trupul zvelt al lui Qasim, cu o uşurinţă născută parcă din practică îndelungată. Deschise uşa, susţinând cadavrul cu un singur braţ şi ieşi din cameră. Nu-i mai lipsea decât o cocoaşă şi o clopotniţă, gândi David.

Bărbatul cel gras se aşeză în faţa lui. Era un pitic îngrăşat peste măsură, cu mâini mici şi cap ţuguiat aşezat în vârful torsului grotesc, cu dimensiuni de Gargantua. Membrele păreau să fie curând înghiţite de burta enormă. Purta o pelerină foarte largă, de culoare maro, confecţionată din cea mai fină lână. Veşmântul flutura în jurul corpului, ca o pânză de cort, lăsând la vedere o *farwa* de iarnă, brodată în culori vii.

Tenul omului avea o culoare bolnăvicioasă, gălbuie, brăzdat de riduri. David bănuia că are şaizeci de ani, poate mai mult.

Rămase un timp în faţa uşii, examinându-l pe David cu ochii mici, umbriţi de pleoapele grele. Spre deosebire de omul-rechin, aceşti ochi trădau o inteligenţă ascuţită. Deodată, David se simţi copleşit de o groază paralizantă, faţă de care frica resimţita mai adineauri părea produsul imaginaţiei sale. Omul mic şi gras părea că emană o ameninţare mai teribilă decât tot ce simţise până atunci; văzându-l că se apropie cu paşi greoi, David îşi dădu seama că se afla cu adevărat în pericol, un pericol de care era imposibil să scape.

Grăsanul băgă mâna într-unul din buzunarele adânci şi scoase o batistă albă.

— Poftim, domnule profesor. Ai sânge pe faţă. Şterge-te cu asta.

Vocea părea să vină din adâncul pieptului; era o voce cavernoasa, ameninţătoare. În timp ce vorbea, buzele roşii morfoleau şi rotunjeau fiecare cuvânt înainte de a-l scuipa îi întinse batista David o luă cu un gest maşinal şi îşi şterse obrazul cu degete ţepene. Ţesătura era extrem de fină, dar sângele rămînea sânge.

— Ia loc, te rog.

David se aşeză pe primul scaun pe care îi căzu privirea Cine era acest bărbat? Ce voia de la el? Ce se petrecea de fapt?

Bărbatul cel gras traversă camera şi se lăsă într-un fotoliu încăpător, fără îndoiala construit şi aşezat acolo special pentru el.

— Aşadar, profesore, zise el, căutând o poziţie cât mai confortabilă pentru trupul din cale afară de voluminos. Am aflat că deţii un exemplar al cărţii *al Tariq al-mubin*. Dacă nu mă înşel, ţi-a fost procurată dintr-o bibliotecă particulară care a aparţinut pe vremuri unui bun prieten de-al meu. El nu mai trăieşte, însă are mulţi prieteni care ar fi extrem de supăraţi dacă ar şti că i-ai prădat colecţia.

Mâinile micuţe dispărură în mâneca larga a veşmântului. Doar capul disproporţionat rămase la vedere, un craniu de om bătrân, cocoţat pe o grămadă de haine. Buzele groase se deschideau şi se închideau fără vreo legătură cu vorbele murmurate, deseori ininteligibile, care răzbăteau la suprafaţă din străfundul fiinţei sale.

— Unde se află cartea domnule profesor? Ce ai făcut cu ea?

— I-am spus deja lui Qasim, cel pe care l-ai ucis adineauri. Am dat-o unei persoane pe nume Suhayl, împreuna cu alte acte.

Capul bătrânului se legănă dizgraţios dintr-o parte în alta.

— Nu, domnule profesor, nu este adevărat. Am stat deja de vorbă cu Suhayl. L-am prins imediat după ce a părăsit casa din Abu Tur. Nu avea nici un document asupra lui. Se află încă la fată, nu-i aşa?

David nu răspunse nimic. Nu avea nici un rost să mintă.

— De fapt, nu are importanţă. Cineva a plecat deja spre casă. O vom aduce aici pe fată, împreună cu hârtiile.

— Atunci ce rost are toată mascarada asta? protestă David. Dacă aveţi impresia că ştiţi unde se află documentele de ce vă mai osteniţi să mă descoaseţi? De ce nu mă ucideţi, pur şi simplu, ca pe Qasim, ca să terminam odată povestea.

Grăsanul îl privi pieziş.

— Domnule profesor Rosen, chiar aşa de prost mă crezi? Vreau să aflu cui i-ai mai povestit despre toate astea. Ştiu că una dintre aceste persoane a fost al-Yunani; cu el am încheiat socotelile. Cine mai ştie?

— De ce ţi-aş spune? Oricum, în curând voi fi mort. Nu am nici un motiv să te ajut.

— Ba da, domnule Rosen, ai motive. Speranţa nu moare niciodată... Poate că, până la urmă, vei scăpa cu viaţă. Poate că o voi lăsa în viaţă şi pe fată. Dacă eşti dispus să

cooperezi, să-mi spui ceea ce vreau să aflu, s-ar putea să mă convingi că nu mai reprezinţi nici un pericol pentru amicii mei şi pentru mine.

— Nu te cred. Dacă vei pune mâna pe documente, nu vei mai avea nevoie de mine. Şi nici de Leyla. De fapt, cine eşti? De ce este cartea atât de importantă pentru dumneata?

Grăsanul îşi miji ochii, impasibili şi se foi din nou în fotoliu.

— Am fost şi eu acolo, domnule profesor. Eram foarte tânăr, dar am făcut parte din grupul care s-a dus în Sinai ca să se întâlnească cu von Meier şi membrii expediţiei sale. Fireşte, am aflat de carte mult mai târziu. Ea în sine nu este valoroasă: importante sunt informaţiile pe care le conţine. Şi nici măcar informaţiile nu mai reprezintă interes pentru noi, în afara faptului că dorim să rămână secrete. Am fost neglijenţi; nu ar fi trebuit să lăsăm exemplarul original la mănăstire; asta a fost greşeala lui von Meier. Avea impresia că în felul acesta va evita anumite întrebări stânjenitoare. Însă acum, după atâţia ani, conţinutul cărţii este cunoscut de mulţi oameni, prea mulţi oameni care nu au nici un drept să deţină astfel de informaţii. Tânărul englez a aflat de ea şi a copiat unele pasaje; apoi l-a informat pe profesorul său, iar după aceea pe examinatori. Din fericire, unul dintre examinatori i-a povestit unui amic de-al lui care ne este colaborator apropiat. După aceea am aflat că ţi-a trimis şi dumitale o copie a capitolului din lucrarea sa, în care se ocupa de conţinutul acestei cărţi. După ce nu am reuşit să te ucidem, am descoperit că respectivul capitol fusese expediat la Haifa. Moartea părinţilor dumitale a fost un incident regretabil... dar necesar. Cu toate acestea, te-ai încăpăţânat, ai plecat în Sinai, ai descoperit titlul cărţii, te-ai întors aici şi ai aflat unde se afla exemplarul. Meriţi felicitări pentru perseverenţa dumitale. Dar acum s-a terminat Trebuie să fie din nou linişte. Se petrec lucruri

grave, iar dumneata ne pui pe toţi în pericol. Acum s-a sfârşit.

David se ridică în picioare revoltat, uitând de frică.

— De ce a fost necesară moartea părinţilor mei? Ei nu ştiau nimic. Chiar dacă acest capitol s-ar fi aflat în locuinţa lor, ei nu aveau cunoştinţă despre acest lucru. Cei care i-au ucis nici nu ştiau măcar dacă primiseră pachetul.

Grăsanul clătină din cap.

— Te asigur că ştiau.

— Dar călugării, ce ameninţare reprezentau ei pentru voi? Nici ei nu ştiau nimic. Sunt convins că nici unul dintre ei nu citise cartea.

Bărbatul ridică din umeri.

Furia lui David se intensifică, apoi se evaporă la fel de brusc cum se născuse. Se simţea inutil, iar sentimentele lui nu păreau să aibă nici o valoare în prezenţa mohorâtă a grăsanului care nu dădea doi bani pe viaţa unui om.

— Spune-mi cel puţin un lucru. FPEP nu exista în 1935. De ce este un grup ca al vostru atât de interesat de nişte documente arheologice descoperite acum cincizeci de ani?

Chiar în clipa în care rostea aceste cuvinte, David începu să întrevadă, parţial, adevărul. Ochii adânciţi în carne ai bărbatului cu cap mic şi chel îl priviră fix.

— FPEP? Ei nu au nici o treabă cu asta. Până mâine dimineaţă toţi membrii Consiliului vor fi morţi. Te vei întâlni în parte cu cei care sunt cu adevărat interesaţi de aceste lucruri. Doresc să te cunoască, domnule profesor. Vor să stea de vorbă cu dumneata şi să apeleze la iscusinţa dumitale de arheolog. Mă tem că ne aşteaptă un drum lung şi anevoios. Vei vedea ceea ce doreai să vezi cu tot dinadinsul. Va fi ceva mai extraordinar decât ţi-ai închipuit Eşti un privilegiat al sorţii: ţi se vor arăta lucruri pe care puţini au prilejul să le vadă. Lucruri cum nici nu bănuieşti că există.

Imediat ce voi primi documentele pe care le-ai furat, mă voi ocupa de plecare. Până atunci, am alte lucruri de făcut între timp, Marzuq îţi va ţine de urât. Te sfătuiesc să te odihneşti, domnule profesor. Nu vom avea parte de prea multă odihnă în următoarele săptămâni. Nu vom călători cu avionul sau cu maşina. Acolo unde mergem ar bate la ochi. Sper că ai mai călătorit pe o cămilă; dacă nu, mă tem că nu îţi va fi prea uşor. Bărbatul cel gras surise şi se ridică. Marzuq, strigă. *Udkhul wa khallik hawn*.

Uşa se deschise şi îşi făcu apariţia Marzuq. Grăsanul se apropie de el, îi şopti ceva, apoi se întoarse să plece. În clipa aceea în cadrul uşii apăru un alt bărbat. Era mai tânăr decât David şi observă că nu era arab şi semăna foarte mult cu cel pe care îl ucisese la Tell Mardikh. Părea foarte neliniştit.

— Iertaţi-mă, domnule, dar tocmai acum am venit de la casa din Abu Tur.

— Ei bine, ai găsit hârtiile? Unde sunt?

Bărbatul mai tânăr se foi încurcat.

— Nu erau acolo, domnule. Fata... fata pe care ne-aţi poruncit să o aducem aici... a dispărut. Cred că a luat documentele cu ea. Am căutat peste tot.

În cameră se lăsă o linişte de gheaţă. Aura ameninţătoare care îl învăluia pe bărbatul cel gras păru să devină mai densă, aproape tangibilă. Când deschise gura, vorbele răsunară glacial, ca niciodată până atunci.

— Cum s-a întâmplat aşa ceva? Cum a putut scăpa?

— Cu ajutorul lui Suhayl, domnule. Se pare că s-a întors şi le-a spus că a primit ordin din partea Consiliului să ia fata cu el. Fatma l-a crezut. Au plecat cu vreo douăzeci de minute înainte de sosirea noastră.

— Înţeleg. Bărbatul cel gras tăcu o clipă şi David observa că era cuprins de o furie din ce în ce mai puternică. Ce aţi făcut cu Fatma şi subordonatul ei?

— Am încheiat socotelile cu ei, domnule.

— Foarte bine. Vreau să-l găsiţi pe acest Suhayl şi pe fată. Dar mai presus de orice, vreau documentele. Ai înţeles?

— Da, domnule.

— Nu aveţi mila de nimeni şi de nimic: trebuie să-i găsim şi încă repede. Fă ceea ce trebuie făcut. Din partea mea ai mână liberă să procedezi cum crezi de cuviinţă.

— Da, domnule. Vă mulţumesc.

— Ei bine, ce mai aştepţi? întrebă cu voce tăioasă. Nu avem timp de pierdut

Tânărul se răsuci brusc pe călcâie şi plecă. Urmă o tăcere prelungită, apoi bărbatul cel gras se întoarse din uşă şi se uită la David.

— Presupun că-mi vei spune că habar nu ai unde a plecat.

David încuviinţa din cap.

— Acesta este adevărul. I-am spus să evadeze, dar unde anume a rămas la latitudinea ei. Dacă aş fi avut o ascunzătoare sigură, credeţi că aş fi lăsat-o să mă ducă la casa aceea conspirativa a FPEP?

Grăsanul părea să-i cântărească puţin cuvintele.

— Prea bine. O vom găsi. Avem mijloacele noastre. Nu pot întârzia plecarea noastră. Vom pleca imediat ce totul va fi pregătit. Noapte bună, domnule profesor. Marzuq vă va da o cameră unde să vă odihniţi. Amintiţi-vă ce v-am spus despre odihnă. Veţi regreta dacă nu vă odihniţi acum, cât mai puteţi.

Se întoarse şi ieşi din încăpere, lăsându-l pe David în compania lui Marzuq.

27

Se apropia furtuna Norii negri păreau să atingă acoperişurile caselor, atmosfera era încărcată, plină de praf şi apăsătoare. Un miros înăbuşitor de orhidee putrezite umplea aerul. Lumina se filtra cenuşie, cu irizări purpurii, ca într-o pictură suprarealistă. Leyla aruncă pe pământ ţigara fumată pe jumătate. Mucul încă fumegând căzu peste celelalte zece irosite care zăceau la picioarele ei. Era nervoasă, nerăbdătoare, iritată. Îşi simţea pielea umedă, sensibilă la atmosfera încărcată de electricitate din jur. Ar fi vrut să sară în picioare şi să plece, să meargă întruna, fără să se oprească, cât mai departe de strada asta, cât mai departe de Ierusalim, sa se lase în voia furtunii. Avea faţa palida şi trasă, cu cearcăne adânci sub ochii obosiţi. Buzele îşi pierduseră culoarea, deveniseră uscate şi respingătoare. Nu mai dormise de două nopţi, iar epuizarea începea să-şi spună cuvântul: aerul umed îi storcea şi ultimele resurse de energie, ca dintr-un burete. Scoase o ţigară din pachetul de Winston, cumpărat în dimineaţa aceea de la un negustor de pe stradă, şi o aprinse. Degetele lungi şi subţiri îi tremurară uşor când scăpară băţul de chibrit pe cutie. Duse flacăra la ţigară şi trase lacom fumul în piept. Chibritul îi scăpă din mână şi căzu, sfârâind scurt, pe asfalt.

Strada şerpuia ca un canion printre blocuri înalte de locuinţe, clădiri de birouri, ganguri întunecoase şi anonime, tocmai bune pentru a oferi adăpost îndrăgostiţilor întârziaţi în noapte ori tâlharilor pregătiţi să înfigă cuţitul în primul trecător. Era un cartier dărăpănat, murdar şi deprimant. Locuitorii erau, în special, bărbaţi şi femei bătrâne sau oameni cărora soarta nu le mai rezerva nimic în afară de o bătrâneţe chinuită. Trecuse vremea când aceste case adăpostiseră intelectuali şi oameni de artă, refugiaţi din faţa a mii de pogromuri care le ameninţaseră trupul şi mintea. Locul în sine se transformase acum într-un adevărat pogrom, un ghetou, o carapace, o enclavă în plin centru al Ierusalimului. Când ploua, toate gurile de canal

refulau, umplând strada cu apă încărcată de murdărie. Leyla trase cu disperare din ţigară, ca şi cum ar fi încercat să se încălzească.

Un tranzistor dat la maximum răspândea o melodie populară zgomotoasă şi lipsită de originalitate, care o enerva Nu avea ritm, nu avea ordine, nu avea nici cel mai vag înţeles. Energia care răzbătea din ea o copleşea şi o făcea să se simtă nefericită. Ea personal nu simţea nici un dram de energie, de vigoare, pur şi simplu, acţiona mecanic. Cu o zi în urmă, îşi petrecuse tot timpul pândind casa conspirativă a FPEP din ibn Gevirol. Nu intrase şi nu ieşise nimeni din clădire. În seara aceea pornise din nou în căutarea lui Suhayl care dispăruse fără urma. Cum de altfel nu găsise pe nimeni dintre cei pe care îi cunoştea şi îndrăznise să îi viziteze. Era ca şi cum s-ar fi dat toţi la fund la un singur cuvânt de ordin. Magazinele lor erau închise, locurile pe care obişnuiau să le ocupe în cafenele erau goale. Simţea pe spate fiori reci. Oare David îi trădase, în cele din urmă? Era nervoasă şi tremura de frig. Era posibil să nu mai vină? Începea să se întunece; lumina devenea mai palidă cu fiecare clipă ce trecea. Curând avea să izbucnească furtuna.

Uşa de vizavi se deschise şi un bărbat ieşi în stradă. La început nu se simţea foarte sigură că era într-adevăr el, dar apoi bărbatul se aplecă să-şi lege şireturile şi Leyla îi surprinse chipul, îşi simţi corpul încordându-se şi toată atenţia i se concentră asupra lui. Involuntar, degetele i se încleştară pe ţigară, strivind-o aşa cum o şopârlă striveşte între dinţi un fluture. Bărbatul îşi îndreptă spatele şi îşi continuă drumul. Îl urmări îndepărtându-se prin lumina crepusculară, apoi azvârli ţigara şi traversă strada, pornind după el la distanţă de vreo doisprezece metri. La câţiva metri în spatele Leylei portiera unei maşini oprite se deschise şi se închise fără zgomot.

Bărbatul cobori pe Shivte Israel, merse spre sud câţiva zeci de metri, apoi o luă pe Hamalka, îndreptându-se spre Piaţa Sion. Purta o mantie de ploaie lungă, de culoare gri, strânsă în talie cu un cordon, de sub care se vedeau pantalonii cenuşii şi o pereche de pantofi maro. Poalele hainei fluturau în faţa Leylei, apărând şi dispărând în mulţimea care tălăzuia pe strada Ussishkim. Oamenii se grăbeau să ajungă la adăpost de furtuna care se apropia rapid. Undeva departe se auzi un tunet prelung. Cerul avea o culoare bolnavă. Leyla se străduia să ţină pasul în urma bărbatului, strecurându-se cu greu printre trecători. Nu cu mult în spatele ei, paşii unui bărbat înaintau în acelaşi ritm.

Bărbatul se opri pe neaşteptate, cu gândul să lase câteva monede în palma unui cerşetor care stătea la intersecţia cu Keren Hakayemet. O picătură de ploaie, grea şi rece ca un bănuţ de argint, căzu pe mâna întinsă a sărmanului. Cerşetorul era orb, orb şi indiferent la atingerea ploii ori a argintului din palmă. Un pumn de monede se rostogoli în palma întinsă, acoperind stropul de pe ea. Cerşetorul îngăimă ceva. Leyla se opri ca să examineze cu atenţie prefăcută vitrina unui magazin. Îşi văzu chipul reflectat ca în oglindă, cu ochii adânciţi în orbite. Simţi pe cap stropi de ploaie. Câţiva metri mai încolo, un alt bărbat se opri în faţa unei tarabe cu articole de sport.

Primul bărbat se despărţi de cerşetor şi-şi continuă drumul. În mâna dreaptă ducea o servietă mică, neagră, cu pielea zgâriată şi uzată. În jurul lui trotuarul deveni brusc umed, sub ropotul neaşteptat de ploaie slobozit din norii întunecaţi. Îşi ridică gulerul hainei, strângându-l în jurul gâtului, şi grăbi pasul. Leyla îl urma îndeaproape, temându-se să nu îl piardă din ochi. Trecătorii începură să alerge în toate direcţiile, încercând să se adăpostească în ganguri.

Bărbatul se opri în pragul uşii unei tutungerii. Leyla privi în jur. Nu avea unde să se ascundă. Se temea să nu îl

piardă. Se furişă lângă el, udă până la piele, cu părul lipit de cap şi hainele mustind de apă. În cadrul uşii mai stăteau trei persoane, doi bărbaţi şi o femeie între două vârste. Se lamentau cu toţii din cauza ploii, sporovăind de zor. Leyla privi neliniştită într-o parte, temându-se să nu recunoască în ea persoana care aşteptase în faţa biroului lui. Bărbatul privea absent ploaia, fără să-i acorde nici cea mai mică atenţie. Continua să plouă din ce în ce mai puternic, udându-le picioarele. Maşinile treceau stârnind valuri de apă, cu cauciucurile scrâşnind, încercând în zadar să străpungă cu farurile negura care învăluia strada. Un câine vagabond se trase, tremurând, în spatele unui stand gol de *felafel*.

Leyla băgă mâna în buzunar şi scoase pachetul de ţigări. Era gol. Îl mototoli între degete şi îl aruncă în ploaie. Ploaia îl purta imediat mai departe, azvârlindu-l într-o gură de canal. Bărbatul de lângă ea se întoarse, privind-o în ochi. Îşi strecură mâna în buzunarul mantalei de ploaie şi scoase un pachet neînceput de Nelsons. Cu mâna cealaltă, îndepărta cu gesturi grăbite celofanul şi deschise pachetul, oferindu-i-l.

— Serviţi-vă.

Leyla evită să-l privească în faţă, scoase o ţigară, murmură un „Mulţumesc” după care îşi aţinti din nou ochii asupra străzii maturate de ploaie. Bărbatul scoase şi el o ţigară şi o puse între buze. Din acelaşi buzunar scoase o brichetă micuţă Gauloise. O scăpără şi flacăra ţâşni printre degete. Cu grijă, o îndreptă spre Leyla. O pală de vânt apleca limba de foc. Leyla nu se simţea în stare să îl privească în ochi. Prinse ţigara între degete şi o îndreptă către flacără. Bărbatul o ţinu cu mâna fermă până ce ţigara se aprinse, apoi o retrase şi îşi aprinse şi el ţigara. Leyla îşi întoarse din nou faţa. Afară continua să plouă în rafale.

Leyla privea întunericul, meditând. Nu-i fusese greu să evadeze. Suhayl se întorsese de bunăvoie, curând după ce-l

luaseră pe David. La început Fatma nu îl crezuse, dar el se dăduse peste cap ca să o convingă. O abordase în cel mai clasic stil revoluţionar, ameninţând-o cu ceea ce i se putea întâmpla dacă îi stătea în cale. Ea şi Tawfiq îi permiseseră în cele din urmă să o ia cu el pe Leyla. Se refugiaseră chiar în apartamentul lui. Evadarea fusese mai uşoară decât ar fi îndrăznit să-şi închipuie. În noaptea aceea încercase să facă dragoste cu ea. Prefăcându-se revoltată şi umilita, ieşise ca o furtună din apartament, dar nu înainte de a lua cu ea documentele. Parcursese o bună bucată de drum înainte de a găsi un taxi care să o ducă la locuinţa lui Abraham Steinhardt. Bătrânul profesor o găzdui cu bucurie şi stătură de vorbă până târziu în noapte, Leyla încercând să-i explice ce descoperise împreună cu David. Documentele se aflau acum în posesia lui; le citea, în speranţa că va descoperi un indiciu nou, ceva ce lor le scăpase până atunci. Predase deja filmul unui bun prieten de la universitate, un om de încredere care se angajase să-l developeze, în ciuda vechimii şi a stării în care se afla.

Steinhardt ar fi vrut ca Leyla să rămână în apartament, să se odihnească, însă ea îl refuzase. Trebuia să îl găsească pe David sau măcar să afle ce i se întâmplase. Tot ce descoperise până acum era că lucrurile nu erau în ordine, că se întâmplase ceva rău, teribil de rău. Putea fi o coincidenţă, era posibil să fi avut loc o descindere a forţelor de securitate israeliene, poate că oamenii intraseră în alertă aflând de legăturile lui David cu Mossad-ul. Poate că David îi trădase; gândul acesta nu îi dădea pace. Dar nici una dintre aceste explicaţii nu părea suficient de plauzibilă, cu atât mai puţin cea din urmă. Instinctul îi spunea că trebuia să caute în altă parte.

De aceea îl urmărea pe Scholem. La început, nu fusese prea entuziasmat de ideea lui David de a-i duce documentele colonelului; cunoştea prea bine reputaţia lui Scholem şi înclina să creadă că mai degrabă ar fi arestat-o

decât să creadă cele spuse de ea. Dar, după ce cugetă puţin, îşi dădu seama că, orice ar fi descoperit Abraham Steinhardt în documentele găsite de David, nu avea posibilitatea să facă nimic. Scholem avea alt statut; trebuia să îl convingă să o ajute.

Hotărâse să nu îl caute la birou. Sediul Mossad-ului era ultimul loc din lume în care ar fi intrat de bunăvoie. Era mult mai sigur şi mai eficient să discute în apartamentul lui. Se opri şi trase cu poftă din ţigară. Avea senzaţia că fumul îi inundă tot corpul, furişându-i-se în pori, ca mii de ace fine care îi explorează sufletul. Simţea în nări parfumul fad al orhideelor ofilite, pătrunzând dincolo de prospeţimea ploii. Îşi aminti de mormanele de flori de la înmormântarea lui Muhsin. Asta era acum? Alerga drept în braţele lui Scholem, alt duşman? Nu era oare Scholem altceva decât o paradigmă în plus în gramatica urâtă a autodistrugerii la care se supunea voluntar? I s-ar dărui de bunăvoie, dacă ar fi necesar ca să primească ajutorul lui în căutarea lui David. Ce altceva i-ar mai putea da? Pe cine altcineva?

În cele din urmă, ploaia se mai domoli. Căzură şi ultimii stropi, grăbindu-se să se contopească în şuvoiul de apă ce se scurgea pe străzi. În ganguri lumea începu să se agite, aventurându-se din nou pe trotuar. Îl lăsă pe Scholem să plece înaintea ei. Acum îi venea mai greu să îl urmărească. O văzuse. Străzile erau pustii şi se întunecase prea tare ca să îşi permită să păstreze o distanţă mai mare între ei. Dar era măruntă de statură şi se putea furişa la adăpostul umbrelor serii. Se strecură afară. Deasupra, cerul era încă acoperit de nori grei. Un fulger străbătu cerul. După câteva clipe, se auzi şi tunetul, mai aproape de astă dată şi cu atât mai înfricoşător.

Abia îi distinse silueta în depărtare, în clipa în care trecu pe sub un felinar. Ţigara îi fumega între degete. Trase un fum şi o aruncă în pârâiaşul tulbure care se scurgea spre

canal. În spatele ei se mişcă o umbră, apoi încremeni din nou.

Se temea ca bărbatul să nu oprească un taxi sau să nu urce într-un autobuz, dar el îşi continua drumul pe jos, de-a lungul bulevardului Ben Yehuda. După aceea coti brusc pe o străduţă lăturalnică şi se făcu nevăzut. Leyla intră în panică şi alergă într-un suflet până la colţ, gândindu-se cu teamă că poate bărbatul a intrat într-o casă ori a luat-o pe o altă străduţă. În clipa în care dădu colţul, un fulger învălui totul într-o lumină stranie, nepământeană. Silueta bărbatului apăru imobilizată în străfulgerarea gălbuie, în clipa în care deschidea uşa de la intrarea într-un bloc vechi de locuinţe. În clipa următoare se făcu nevăzut ca la semnul unei baghete magice. Leyla clipi şi aşteptă să audă bubuitura tunetului.

Explozia de sunet nu întârzie, rostogolindu-se pe bolta cerului de parcă ar fi căutat ceva, asemănător răgetului unui animal înfometat care-şi hăituieşte prada. Uneori intensitatea scădea, ca în clipa următoare să răbufnească şi mai puternic, propagându-se printre nori. Leyla străbătu strada până la uşa pe care intrase Scholem. Bubuitul tunetului înăbuşi zgomotul paşilor uşori ai bărbatului din spatele ei.

Uşa de la intrare era descuiată, iar pe una dintre cutiile ruginite de scrisori de la parter figura numele lui Scholem. Îşi închipuise că locuia într-o clădire mai selectă. Urcă scările cu paşi şovăitori. Apartamentul se afla la ultimul etaj, al optulea. Paşii ei răsunau uşor, rostogolindu-se ca tot atâtea iluzii pierdute în casa scărilor. Uşa apartamentului nu se deosebea cu nimic de altele: veche, crăpată, neatrăgătoare. Ciocăni de trei ori, nici prea tare, nici prea încet. Se auziră paşi uşori, apoi cheia se răsuci în broasca şi uşa se dădu de perete.

Scholem ţinea în mână un Colt automat mic, cu luciri metalice, ameninţător.

— Intră, domnişoară Rashid. Te aşteptam. Cred că eşti udă până la piele. A fost un adevărat potop.

Leyla se uită mai întâi la armă, apoi la Scholem. Nu avea de ales. Intră în casă.

— M-aţi recunoscut, zise în timp ce uşa se închidea în urma ei.

Scholem clătină din cap.

— Nu. Chipul dumitale mi s-a părut cunoscut, atâta tot. Când am intrat pe uşă, a sunat telefonul. Era unul dintre oamenii noştri de la filaj care te-a urmărit după ce ai plecat de la Haneviim. Intră în obiceiurile noastre – te-a văzut dând târcoale birourilor. Acum se află în faţa casei, dar nu am să-l chem sus. Apropo, eşti înarmată?

Leyla clătină din cap.

— De unde îmi ştia numele?

— Nu-l ştia. Tocmai când ai ciocănit la uşă, găsisem o fotografie. Ţin nişte dosare acasă. Al dumitale nu este prea voluminos, însă are o fotografie foarte reuşită. Ia loc, te rog.

Scholem era mai bătrân decât arăta în fotografia pe care o văzuse Leyla cu trei ani în urmă. Avea ochi blânzi, cu o privire calda, dar erau înconjuraţi de riduri şi iradiau o tristeţe nemărginită.

Luară loc amândoi, Scholem continuând să strângă între degete pistolul mic, Leyla tremurând de frig. Afară continua să tune. Scholem apucase deja să pună în funcţiune un radiator electric care emana o lumină roşiatică. Cu o singură mână îl ridică şi îl aduse mai aproape de locul în care stăteau. Leyla simţi un imbold nestăpânit să se ghemuiască în faţa lui, să uite de toate, învăluită de căldură.

— De ce m-ai urmărit?

Vorbea pe ton neutru, fără să pară supărat ori preocupat. Pusese astfel de întrebări de mii de ori. Acesta nu era altceva decât un nou interogatoriu. Părea plictisit. Curând avea să-şi cheme oamenii şi să o dea pe mâna lor.

— Doream să vă vorbesc. Am nevoie de ajutorul dumneavoastră.

Sprincenele bărbatului se arcuiră uşor în sus.

— De ce nu m-ai căutat la birou?

— Dacă aveţi fotografia mea şi un dosar despre mine, ştiţi cu siguranţă de ce.

Încuviinţă din cap. Ştia.

— Ce anume?

— Nu înţeleg.

— De ce fel de ajutor ai nevoie? Ai probleme? Cu toate că ai atâtea legături printre cei din FPEP?

Leyla îşi ţuguie buzele.

— Aşa este, însă am nevoie de altfel de ajutor. Trebuie să găsesc pe cineva, cineva care poate fi important pentru dumneavoastră.

— Pentru mine personal sau pentru cei în slujba cărora mă aflu? o întrerupse Scholem.

— Nu ştiu. Poate nici una, nici alta. Dar cineva trebuie să mă ajute.

— Despre cine este vorba? Despre David Rosen?

— De unde ştiţi?

Bărbatul surise, parcă mândru de propria sa perspicacitate.

— Ştim că aţi fost împreună în Sinai. După aceea i-am pierdut urma. Nu ne-a mai interesat Am crezut că a revenit la preocupările lui arheologice.

— Nu aţi ştiut că s-a întors la Ierusalim?

Scholem clătină din cap.

— Nu, n-am ştiut. După cum ţi-am spus, nu ne-a mai interesat. Nu a trecut pe la mine. Cred că l-am adus la disperare. Avea probleme. A avut greutăţi în Siria, apoi părinţii lui au fost ucişi. A crezut că există o legătură între aceste evenimente. Pentru mine nu a însemnat nimic. Spui că a dispărut?

— E în mâinile celor de la FPEP. Se află undeva aici, la Ierusalim. Urma să fie executat.

Faţa lui Scholem se întunecă. Afară se auzi o nouă bubuitură de tunet.

— Din cauza dumitale?

Leyla plecă încet capul. Aerul din cameră era stătut, apăsător. Din păr şi din haine îi ieşeau aburi. Focul parcă nu dogorea destul de tare. Ar fi vrut să-l strângă aproape de ea, să se lase mistuită de el. Un frison îi străbătu braţul drept de la umăr până în vârful degetelor.

— Da, dar nu am făcut-o intenţionat. Aveam nevoie de o ascunzătoare, de un loc sigur.

Scholem ridică o mână. Lumina focului o coloră instantaneu în roşu.

— Cred că ar fi mai bine să-mi spui totul de la început, de la plecarea în Sinai. S-a petrecut ceva acolo?

Îi povesti despre expediţia în Sinai, despre asasinatele descoperite la St. Nilus, despre documentele descoperite de David acolo şi la Ierusalim. Îi povesti şi despre casa conspirativa de la Abu Tur şi despre evenimentele petrecute cu două zile în urmă.

După ce termină, Scholem rămase cu ochii la ea, fără să ştie prea bine ce să spună. Era vorba de ceva neobişnuit pentru el, ceva ce depăşea ororile obişnuite de care se izbea în profesiunea lui, plină de grozavii. O cetate antica, stânci, deşert; astfel de lucruri nu erau de competenţa lui. El se ocupa de atentate cu bombe, atacuri armate şi omoruri înfăptuite de profesionişti pe străduţe lăturalnice, ori în toalete pustii. Dar şi aici avuseseră loc atacuri armate şi asasinate.

— De ce ai venit aici? întrebă, încercând să-şi ascundă nesiguranţa. Îţi dai seama că aş putea să te arestez, să te interoghez, să te trimit în faţa instanţei... să te omor chiar, dacă aş socoti că este necesar?

Leyla încuviinţă din cap fără un cuvânt

— Şi totuşi, ai preferat să vii la mine?

— Da, răspunse Leyla atât de încet, încât abia i se auzea glasul.

Scholem o privi îndelung.

— Cred că îl iubeşti foarte mult, spuse în cele din urmă.

I se întâmpla rareori să aibă fler în astfel de probleme, dar, de data aceasta, ştia că nu se înşală.

— Vreţi să mă ajutaţi? întrebă Leyla cu glas rugător.

Scholem se ridică de pe scaun şi se apropie de fereastră.

Începuse din nou să plouă, ca şi cum s-ar fi rupt zăgazurile unui baraj şi toată apa se revărsa dezlănţuită peste oraş. Privea şiroaiele de ploaie care păreau să nu se mai domolească.

— A avut loc o execuţie, zise îngândurat, continuând să privească pe fereastră. O execuţie în masă. Cadavrele au fost descoperite de nişte copii care se jucau pe un şantier de pe muntele Scopus. Şapte bărbaţi. Cineva i-a dus acolo, i-a aliniat şi i-a împuşcat, de aproape, în cap, unul după altul. În apropiere era o carieră de argilă: corpurile au căzut în ea. Am reuşit să le identificăm. Am lista aici.

Leyla simţea că nu are putere să pună următoarea întrebare. Îngăimă cu greu, abia stăpânindu-şi bătăile inimii.

— Este... este şi numele lui David pe listă?

Scholem rămase cu faţa întoarsă spre fereastră. Privea printre şiroaiele de ploaie luminiţele tremurânde de afară. Clătină din cap.

— Nu. Sunt cu toţii palestinieni. Bănuiţi ca fac parte din FPEP. Este posibil ca unii dintre ei să fi fost membri ai Consiliului. Poate îmi poţi spune dumneata.

— Poate.

Leyla simţea o uşurare ameţitoare. Cu toate că i se luase o piatră de pe inimă, era conştienta că lucrurile nu se sfârşeau aici. În Ierusalim existau o mulţime de alte

şantiere în lucru, iar gloanţe se găseau pe toate drumurile. Ca şi ucigaşi plătiţi.

— Ce nume figurează pe listă?

Scholem se întoarse cu spatele la fereastră şi se duse la birou. Servieta zăcea încă acolo, aşa cum o lăsase când intrase în locuinţă. O deschise şi scoase un teanc de hârtii. Le răsfoi tăcut, scoase o foaie şi i-o întinse Leylei.

— A fost întocmită azi după-amiază.

Era o coală de hârtie îngrijit dactilografiată, cu caractere ebraice. La început, Leylei îi veni destul de greu să descifreze transcrierea numelor arabe, dar treptat fiecare chip prinse viaţă, ca şi cum ar fi renăscut din cariera noroioasa în care îşi găsise sfârşitul. Şapte nume. Şapte chipuri. Nu cunoscuse bine nici una dintre persoanele menţionate pe lista, dar le întâlnise ocazional şi le purtase respect Erau nume care făcuseră parte din trecutul ei. Reciti lista.

— Asta-i tot?

Scholem încuviinţă din cap.

— Deocamdată. Îl cunoşti pe vreunul?

— Da. Toţi au fost membri ai Consiliului. Cineva v-a făcut treaba. Ar trebui să-i fiţi recunoscător. Se pare că relaţiile de colaborare între diferitele departamente nu funcţionează atât de bine precum vă închipuiţi.

Scholem clătină din cap.

— Noi nu am avut nici un amestec. Credeţi-mă pe cuvânt. Nu spun că nu am fi în stare de aşa ceva De ce să vă mint? Dacă ar fi necesar, am face-o. Asta-i meseria: dacă este nevoie trecem peste orice, chiar şi peste preceptele morale evreieşti. Dar nu a fost necesar. Noi urmărim. Interogăm. Corupem. Dar preferăm reglările de conturi individuale. Izolarea este mai eficientă decât uciderea în masă. Nu a fost opera noastră.

Leyla îl privi cu ochii împăienjeniţi. Nu avea importanţă dacă îl credea sau nu, dacă îi spunea adevărul ori o minţea.

În situaţia aceasta, nu exista un adevăr imuabil, poate doar cu excepţia morţii. În toate celelalte probleme, oamenii îşi creau propriul lor adevăr. Exista un adevăr evreiesc; unul palestinian; adevărul lui Scholem; adevărul Leylei. Restul nu era decât minciună.

— Nu este completă, şopti ea.

Scholem ridică din sprâncene.

— Lista, explică ea. Cel care a comis asasinatele nu şi-a terminat treaba. Aici figurează şapte nume. Toţi şapte au fost membri ai Consiliului. Dar acesta avea opt membri. Lipseşte un nume.

O umbră trecu pe faţa lui Scholem.

— Cine este a opta persoană?

Leyla îi întoarse privirea.

— Nu ştiu. Am auzit de el, ştiu că este o persoană importantă, dar nu i-am aflat niciodată numele şi nu l-am văzut niciodată. Tot ce ştiu este că e un bărbat în vârstă. Şi că este gras, foarte gras.

Scholem strânse cu atâta putere spătarul scaunului din faţa sa, încât încheieturile degetelor i se albiră. Nu spuse nimic, ci rămase doar cu privirea aţintită asupra Leylei, cu tot trupul încordat. Fără un cuvânt, se întoarse la masa de scris şi ridică receptorul telefonului. Formă un număr scurt şi obţinu legătura aproape instantaneu.

— Scholem la aparat. Dă-mi-l pe Kahan de la Serviciul D.

Urmă o scurtă pauză, după care vorbi din nou.

— Arieh? *Shalom*. Aici Chaim. Aţi mai aflat ceva de la Scopus de azi-dimineaţă? Da, aştept.

Urmă o nouă pauză, după care receptorul păcăni din nou.

— Nimic? Eşti sigur? înţeleg. Tăcu. Ascultă, Arieh. Dă-l în urmărire pe al-Shami. E posibil să fie mort, dar se poate la fel de bine să fie în viaţă şi să activeze aici, în Ierusalim.

Scholem tăcu, ascultându-l pe bărbatul de la celălalt capăt al firului. În timp ce asculta, expresia feţei i se

schimbă vizibil. Sângele îi fugi din obraji, iar ochii începură să-i strălucească, trădând o concentrare imensă.

— Cum? Eşti sigur? Când? Acum este acolo? Nu, continuă.

Ascultă din nou, de data aceasta mai mult de un minut, devenind treptat tot mai agitat. În cele din urmă, interlocutorul lui termină ce avea de spus şi Scholem vorbi din nou.

— Dă dispoziţie să fie adus Hasan Bey pentru interogatoriu. Da, în seara asta, chiar acum. Ţine-l pe Ahmad acolo. Nu-i spune nimic. Dă dispoziţie patrulelor să facă o razie. Vin imediat acolo. Aşteptaţi-mă. Shalom.

Puse receptorul în furcă şi se întoarse spre Leyla. Era încordat la limită.

— Bărbatul despre care spui că lipseşte de pe listă, cea de-a opta persoană, se numeşte ’Abd al-Jabbar al-Shami. Este una dintre cele mai căutate persoane din Israel. Din câte ştim, este un om care nu a ucis în viaţa lui, dar care este răspunzător de mai multe omoruri decât ţi-ai putea imagina. În ciuda gabaritului lui, este extrem de agil. L-am văzut o dată, acum zece ani. Făcu o pauză, ca şi cum ar mai fi vrut să spună ceva. Avea o căutătură ciudată, ca şi cum i-ar fi revenit în minte o amintire neplăcută, tenebroasă, de care nu se putea debarasa. Clipi şi continuă. Nu ştim aproape nimic despre el, iar ceea ce ştim nu ne este de prea mare folos. Am fost obsedat ani întregi de chipul lui, de dorinţa de a pune mâna pe el. Poate că a sosit, în sfârşit, clipa aceea.

Azi-dimineaţă, unul dintre informatorii noştri a raportat că l-a văzut pe al-Shami în cartierul Shaikh Jarrah. L-a surprins ieri, pe la prânz. Al-Shami se afla cu un infractor, pe nume Marzuq, un puşcăriaş care îşi câştigă existenţa tăind beregata semenilor lui, dar care nu a fost condamnat în viaţa lui pentru omor. Făceau aprovizionarea, ca pentru o călătorie lungă. Informatorul nostru i-a urmărit până la

magazinul unui individ pe nume Hasan Bey. Îl cunoaştem bine pe Hasan. A moştenit titlul de „Bey” de la tatăl lui, care a fost funcţionar turc în perioada premergătoare mandatului. Totuşi, Hasan a moştenit mai mult decât titlul tatălui său. Are o întreagă reţea de colaboratori în toată regiunea fostei Palestine. Ca să zic aşa, cumpără şi vinde aproape pe oricine. Te-ar cumpăra şi pe dumneata, domnişoară Rashid... şi cred că pe un preţ bunicel. Probabil, în schimbul unor cămile. Se întoarse şi o privi pe Leyla. Ochii îi sclipiră răutăcios şi umbra unui zâmbet îi apăru în colţul gurii. Pentru o fracţiune de secunde redeveni tânărul de odinioară, dar imediat povara grea a vârstei mijlocii i se lăsă pe umeri, marcându-i chipul. Continuă: Cămilele sunt de mare preţ pentru Hasan Bey. Le comercializează până şi în sud, la Najd şi Qatar. Clanurile ’Aniza, ’Utayba, Shammar, toate fac afaceri cu el. Are un antrepozit la Ma’an, în Iordania. Acolo ţine masculii de prăsilă – triburile îşi duc femelele la Ma’an, pentru împerechere. De obicei, nu se cer bani, însă el are preţuri fixe. Beduinii îl antipatizează, dar cele mai bune cămile sunt ale lui: Sharariyya, Hutaymiyya, ’Umaniyya – cele mai bune rase. Ştiu totul despre el – o dată l-am pus să lucreze pentru mine. Dar, până la urmă, am descoperit că, de fapt, lucra pentru el însuşi. Ar fi trebuit să-mi dau seama. Pe vremea aceea eram mai tânăr.

— Ce legătură are toată povestea asta cu cămilele cu discuţia noastră? Il întrerupse Leyla.

Scholem ridică din umeri.

— Nu ştiu exact. Atâta doar că al-Shami a aranjat să cumpere cinci cămile de la Hasan Bey. Trei *dhalul*, cămile pentru călărit, şi doi masculi puternici, cu şei *misama* pentru bagaje şi provizii. Nu ştiu cine este cel de-al treilea călăreţ, dar omul meu l-a auzit pe al-Shami spunând că are nevoie de un animal blând, pentru cineva care nu a mai călărit niciodată pe o cămilă.

Leyla îşi reţinu cu greu o tresărire de bucurie. Îl privi în ochi pe Scholem. Bărbatul îi înfruntă privirea.

— Nu-ţi pune mari speranţe. Ar putea fi oricine.

— Unde se duc? Au spus?

— Nu. Nu i-au spus nimic lui Hasan. Tot ce ştiu este că urma să ia cămilele de la Ma'an în cursul zilei de azi sau de mâine. De acolo vor lua şi mare parte a proviziilor, din depozitul lui Hasan. Ar mai fi un singur lucru. Omul nostru l-a auzit pe al-Shami ordonându-i ceva anume lui Hasan. L-a auzit spunând *„bi-la wasma”*. Înţelegi ceva din asta?

— Da. Nemarcate. Vrea cămile neînsemnate cu fierul roşu. Ce înseamnă asta?

— Nu ştiu precis. Poate că intenţionează să le înfiereze chiar el, mai târziu. Depinde de destinaţia spre care se îndreaptă. Dacă vrea să călătorească incognito, semnele tribale l-ar putea trăda.

— Nu-i puteţi opri?

— Nu cred. Până acum sunt deja la Ma'an. Există zeci de drumuri peste frontiera iordaniană, accesibile chiar şi pentru un bărbat atât de gras ca al-Shami. L-am rugat pe adjunctul meu să alerteze patrulele de frontieră, dar mă îndoiesc că vor găsi ceva. Va traversa graniţa cu maşina, pe faţă. Aş putea trimite pe cineva după ei, dar pentru asta am nevoie de aprobare. Superiorii mei îmi vor cere motive concrete. Va trebui să-i conving că merită să riscăm să capturăm un individ ca al-Shami pe teritoriul arab. Rosen nu înseamnă nimic pentru ei. Este o victimă, atâta tot. Avem o mulţime de victime, ce mai contează încă un nume pe listă. Nici măcar nu ştim sigur că este împreună cu al-Shami. Este o conjunctură ciudată.

Se lăsă din nou tăcerea. Scholem se întoarse din nou cu faţa spre fereastră, urmărind şiroaiele de apă care se prelingeau pe geam. Afară canalele bolboroseau, înfundate. Câte nopţi petrecuse în faţa ferestrei, privind în gol,

încercând să nu se gândească la nimic, să se piardă în întunericul de afară?

În cele din urmă, vocea molcomă a Leylei întrerupse tăcerea.

— În cazul acesta, plec. Pot călări o cămilă la fel de bine ca un beduin. Pot lua urma cuiva în deşert Nu foarte bine, dar satisfăcător, chiar dacă-mi va lua un an. Aşa nu vă implic nici pe dumneavoastră, nici Israelul. Dacă mă descoperă cineva, sunt palestiniană. O fac pe pielea mea. Nu aveţi de ce să vă îngrijoraţi, nu veţi avea nici un amestec. Puteţi adăuga şi numele meu pe lista victimelor. Sau, poate, aveţi o rubrică separată pentru palestinieni?

Scholem îşi trecu degetul pe suprafaţa geamului. Pielea se umezi din cauza condensului. În cameră era cald. Ar fi avut chef să se culce cu fata asta.

— Ce vei face în caz că îl găseşti?

— Am un revolver. Ştiu să-l folosesc.

Cât timp trecuse de când nu se mai culcase cu o femeie? Patru ani? Poate chiar cinci. În tot acest timp nu fusese mângâiat de nimeni şi nu dezmierdase pe nimeni. Degetele îi erau reci şi umede. Aşa erau în fiecare iarnă.

— Cum îl vei urmări prin deşertul Nafud? Crezi că acolo se îndreaptă, nu-i aşa? Nu este un deşert oarecare. E o întindere imensă de nisip, cel mai teribil deşert din câte există. Nu vei reuşi singură.

— O să tocmesc o călăuză. Un *rafiq* Shammar. Mă va conduce unde doresc.

— Singură? O femeie?

Leyla nu zise nimic.

Scholem îl voia cu orice preţ pe al-Shami. Era o dorinţă atât de intensă ca aceea pe care ar fi resimţit-o faţă de o femeie. Ani de zile tânjise cu toată fiinţa lui să pună mâna pe grăsan, să-l simtă în puterea lui, prins, în sfârşit, în cursă. Privi luminile de pe stradă. Chiar în clipa aceea, al-Shami se afla undeva departe, călătorind, îndepărtân-

du-se de el, poate pentru totdeauna. Acum, dacă dorea, avea ocazia să-l găsească şi să-l prindă. Era doar o chestiune de voinţă, de hotărâre. Se întoarse din nou cu spatele la fereastră.

— Nu poţi pleca singură. Cineva va trebui să te însoţească. Se opri, cântărind bine cuvintele pe care dorea să le spună, neştiind dacă procedează bine sau nu. Aş putea merge cu dumneata. Încă nu mi-am luat concediu. Vreau să îl găsesc pe al-Shami, dar, dacă stau după aprobarea superiorilor mei, îl pierd cu siguranţă. Aşa cum am spus, până acum a ajuns deja la Ma'an. Dacă este adevărat ceea ce bănuieşti, mâine vor porni spre Nafud. Dacă vreau să pun mâna pe el, mâine trebuie să pornim la drum. Am dat ordin să fie adus la interogatoriu Hasan Bey. El ne va da cămile şi provizii. O să iau legătura cu grănicerii. Ne putem strecura în Iordania fără dificultate. Pot face rost şi de călăuze. Pornim mâine noapte.

Leyla îl privea fix, neştiind ce să spună. Deodată i se făcu frică. Era ca şi cum ar fi fost atrasă, împotriva voinţei sale, în vârtejul unor evenimente nedorite. Nu mai avea de ales. Avea impresia că stă pe marginea unei prăpăstii, iar Scholem se apropie de ea din spate şi încearcă să o împingă în hău. Mai putea da oare înapoi, mai avea oare timp să se depărteze de marginea prăpastiei?

— Cum e posibil să veniţi? Tocmai dumneavoastră? Dacă veţi fi prins? Dacă veţi fi recunoscut?

— Am fost de mai multe ori în Arabia Saudită. În misiune. Pot trece drept arab. În tinereţe, am trăit mai mulţi ani în Negev, împreună cu triburile de acolo. Nu-ţi face griji pentru mine. Asta mi-e meseria. Şi o fac bine.

Leyla continuă să privească silueta încadrată de fereastră – un bărbat uscăţiv, mistuit de un foc lăuntric nestins.

— Ce veţi face dacă îl găsiţi pe al-Shami?

Scholem nu zise nimic. Hotărârea lui era luată. Acum, al-Shami însemna totul pentru el. Într-un fel sau altul, va pune mâna pe el. Se întoarse din nou spre fereastră. Afară, ploaia aproape încetase. Femeia îl descumpănise, desferecase în el ceva ce stătuse închis atâta vreme. Furtuna se apropia de sfârşit, dar el se simţea neliniştit. Văzu în geam silueta reflectată a Leylei, chipul îmbujorat de căldura focului, ochii aţintiţi asupra lui. Deodată, o picătură de ploaie se desprinse şi alunecă pe sticlă, tăind imaginea în două.

28

Leyla urcă cele cinci trepte până la apartamentul lui Abraham Steinhardt abia târându-şi greutatea, ca şi cum brusc ar fi devenit grasă şi bătrână sau ca şi cum ploaia ar fi pătruns-o până la oase, umflându-i ţesuturile de apă. Furtuna încetase, dar aerul era la fel de stătut. Miasmele tenebroase îi strângeau gâtul, creându-i senzaţia de vomă.

Bătu de trei ori la uşă, la intervale regulate, după cum stabiliseră. Nu primi nici un răspuns şi se sperie că se întâmplase ceva. Apoi auzi zgomot de paşi, paşi şovăitori, aparţinând unui bărbat nici prea tânăr, nici prea bătrân. Purta papuci de casă din pâslă, găuriţi în talpă de atâta purtat, aceiaşi papuci cu care îl văzuse încălţat când îl cunoscuse, în urmă cu şase ani. Paşii se opriră. Urmă un zornăit de chei răsucite în broască şi clinchetul unui zăvor tras înapoi. Ceruse să i se monteze încuietorile cu o zi în urmă, împreună cu un vizor, ca să poată vedea chipul eventualilor vizitatori.

Deschise uşa şi se dădu la o parte, ca să-i facă loc să treacă. După ce intră, bărbatul închise uşa şi o zăvori la loc.

— Pari obosită, zise, întorcându-se spre ea.

— Chiar sunt obosită. Obosită şi amărâtă.

— Ai nevoie de odihnă. Făcu o pauză, apoi continuă: Ai mâncat ceva?

Leyla clătină din cap.

— Nu. Nu pot să mănânc. Nu mi-e pofta. Nu mă întreba de ce.

Steinhardt se încruntă, dar nu zise nimic. O cunoştea prea bine pe Leyla ca să încerce să o forţeze să facă ceva împotriva propriei sale voinţe.

— Hai înăuntru. Vreau să-ţi arat ceva.

Se aşteptase la oarecare entuziasm, dar ea rămase nepăsătoare şi tăcută.

După ce Leyla luă loc în camera de lucru, Steinhardt scoase un pacheţel din sertarul biroului. Peste tot în jurul lor tronau rafturi înalte, impunătoare înţesate cu cărţi prăfuite. Leyla era scârbită din adâncul fiinţei sale de cărţi – de cărţi, documente şi manuscrise. Ar fi vrut să evadeze, să lase totul în urmă.

— Pot să vă cer o ţigară?

Steinhardt băgă mâna în buzunarul halatului – un kimono japonez vechi şi pătat – şi scoase un pachet de Europa, poreclite de mucaliţii israelieni „ţigările pentru nefumători”. Leyla le privi dezamăgită, dar totuşi întinse mâna şi luă una.

— Oricum, sunt mai bune decât nimic.

— Da, multe lucruri sunt mai bune decât nimic.

Se ridică şi traversă camera până la o măsuţă pe care se aflau câteva pahare şi o sticlă mare de Calvados. Umplu cu dărnicie două pahare şi îi întinse unul Leylei.

— Dacă nu mănânci, măcar bea ceva.

Se aşeză, apoi ridică pacheţelul şi i-l puse în mână.

— Poftim, uită-te puţin la astea.

Leyla deschise cutia. Înăuntru se aflau câteva fotografii alb-negru, de format mic, dar extrem de clare.

— Amicul meu de la universitate spune că filmul s-a conservat extrem de bine, ţinând seama de vechimea pe care o are şi de condiţiile în care spui că a fost păstrat. Murea de curiozitate, dar nu a pus întrebări. Îşi va ţine gura.

Leyla examină, pe rând, fiecare fotografie. Abia dacă îi stârneau interesul. Ce i-ar fi putut spune? Erau simple fotografii, luate în urmă cu cincizeci de ani, în care se vedeau siluetele cenuşii şi şterse ale unor persoane necunoscute.

Îi recunoscu pe călugări, oameni mărunţi şi nervoşi, stingheri în faţa aparatului de fotografiat şi speriaţi să nu jignească printr-un refuz. Arhimandritul, un bărbat cu barba colilie, purtând pe piept un crucifix uriaş, atârnat de un lanţ gros. Deodată, i se păru că recunoaşte chipul unui bărbat mai tânăr, probabil abia trecut de patruzeci de ani. Figura îi era familiară, ca cea a unei persoane cunoscute. Îşi dădu seama că avea în faţă chipul părintelui Gregorios, bibliotecarul care se mutase mai târziu la Mănăstirea St. Catherine, cel care o îngrijise cât timp fusese bolnavă.

Următoarea fotografie înfăţişa un grup restrâns de europeni. Reuşi să-i identifice, după descrierea făcută de Schacht în jurnal. Iată-l pe von Meier, scund, dar cu constituţia fizică a unui jucător de fotbal american, cu figura lui de prepelicar şi privire glacială. În dreapta lui stătea Keitel, scund şi uscăţiv, ca o ciupercă uscată, supradimensionată şi înzestrată cu oarecare suflare. Bărbatul din stânga lui von Meier era probabil Lorenz: era gras, cu un zâmbet tâmp întipărit pe faţă şi purta un costum bavarez ce părea foarte scump. Persoana de lângă el era uşor de identificat. Sturmbannführer-ul Schacht stătea drept, cu o expresie neutră, îmbrăcat în uniforma neagră şi elegantă a trupelor SS şi cu chipiul pe cap. Leyla se întrebă ce gânduri îi trecuseră prin cap în timp ce aştepta să fie fotografiat, ştiind că viaţa îi era în real pericol.

Acelaşi grup apărea în mai multe poze, deosebindu-se doar prin poziţia protagoniştilor. În una dintre ele, văzu o frântură din uşa bisericii, abia vizibilă în fundal. Deci fotografiile fuseseră luate pe piaţeta din faţa bazilicii. Următoarea fotografie reprezenta acelaşi grup, alături de vreo zece arabi. Erau orăşeni, probabil din Palestina. Unii purtau *taibush* şi haine cu croială europeană, alţii erau îmbrăcaţi în portul tradiţional, dar din stofă de cea mai bună calitate. În rest, chipurile lor nu-i spuneau nimic. Mai luă câteva fotografii la întâmplare, toate înfăţişând variaţiuni pe aceeaşi temă. Ultima poză îi arăta pe cei patru bărbaţi, surprinşi în plan apropiat: von Meier, Keitel, Lorenz şi un arab. Leyla recunoscu în persoana arabului pe cel care şedea în centrul fotografiei grupului mai mare de europeni şi orientali. Era un bărbat nu prea înalt de statură, îmbrăcat în veşminte de conducător religios: tunică neagră şi un *taibush* înalt, în jurul căruia era înfăşurat un turban alb de formă uşor conică. Faţa îi era îngustă, încadrată de o barbă tunsă scurt, iar ochii apropiaţi aveau o privire pătrunzătoare şi atotcunoscătoare.

Ceva anume din înfăţişarea arabului o tulbură pe Leyla. Aşeză fotografia în poală şi rămase aşa, privind-o fix, şi încercând să se concentreze. Steinhardt o privi atent, alertat de expresia schimbată de pe chipul ei. Leyla ridică fotografia, ca să o privească mai bine, apoi răsfira restul instantaneelor, alegându-le pe cele în care era şi arabul. Ceva nedefinit o răscoli până în adâncul fiinţei. Examină din nou fotografia în plan apropiat. Deodată, se înfioră. Era absolut sigură că mai văzuse chipul acela. Da, era imposibil să se înşele. Îl recunoştea, însă nu-şi putea aminti cine era.

Bănuia că este misteriosul A.H., şi oarecum iniţialele îi răscoliră amintirile. A.H.? Era aproape convinsă că îi cunoştea numele.

— S-a întâmplat ceva, Leyla?

Ridică privirea. Uitase complet de Steinhardt, de locul în care se afla, de ce anume făcea. Reveni la realitate cu sentimentul că recade într-o boală grea şi greu vindecabilă. David, Scholem, coloanele Iramului.

— Nu, nu s-a întâmplat nimic. Dar priveşte... Îi întinse fotografia, indicând cu degetul figura arabului. Îl cunosc. Am văzut de mai multe ori chipul acesta. Dar nu-mi pot aminti cum îl cheamă. E cineva cunoscut, cineva care apare, poate, în cărţile de istorie?

Steinhardt studie cu atenţie fotografia. Undeva, în adâncul minţii, prinse viaţă o vagă amintire, dar nu reuşi să identifice personajul.

— Da, se poate. Voi arăta fotografia câtorva colegi de la universitate. Poate îl va recunoaşte cineva. Este şi asta o posibilitate. Totuşi, nu văd cum ne-ar fi de ajutor.

— Cred că acesta este misteriosul A.H. Stă în centrul tuturor fotografiilor de grup mai mare. David spunea că iniţialele provin de la un nume arab. Ceva îmi spune că are dreptate. Este un amănunt important, nu crezi?

Steinhardt deveni tăcut. Chipul i se umbri de gânduri. Se simţea bătrân. Orice ai face, viaţa e un infern. Oftă, se ridică şi se întoarse la masa de lucru. Ridică o foaie de hârtie şi se aşeză cu faţa spre Leyla.

— Mă mai gândeam să-ţi spun ceva. Vocea îi suna obosită. Era încă frământat de incertitudini. Nu ştiu dacă să-ţi spun sau nu, s-ar putea să fie doar o pură coincidenţă. Însă acum... cred că ştiu cine a fost A.H. Tăcu din nou. Degetele frământau nervoase bucata de hârtie. Spune-mi, David ţi-a destăinuit de unde provenea exemplarul *Tariq al-mubin* cel pe care i l-a procurat al-Yunani?

Îl privi intrigată.

— Nu. Atâta doar că aparţinea unei biblioteci particulare din Ierusalim.

Steinhardt încuviinţă din cap.

— Înţeleg. Într-adevăr, provenea dintr-o bibliotecă de aici, din Ierusalim. Biblioteca aparţinea lui Hajj Amin al-Husayni. Ştii despre cine vorbesc? Era o colecţie particulară, care a rămas în Ierusalim după ce proprietarul a fost exilat în Palestina în... nu mai ţin minte anul.

— O mie nouă sute treizeci şi şapte, şopti Leyla.

— Da, repetă Steinhardt. O mie nouă sute treizeci şi şapte.

— De unde ştii toate astea?

Steinhardt îi întinse foaia de hârtie. Era o copie xerox a unei pagini din *Tariq al-mubin*, purtând ştampila cu numele proprietarului, anume, „Amin al-Husayni”.

— Am găsit-o în timp ce răsfoiam hârtiile lui David. Ştiam de existenţa colecţiei şi am bănuit că aceasta trebuie să fie una dintre numeroasele cărţi ale patriarhului Grec care au intrat în posesia lui al-Husayni.

Leyla deveni gânditoare.

— A.H., zise abia şoptit.

Steinhardt încuviinţă din cap. Din stradă răzbătea până la ei zgomotul străzii.

— Îţi dai seama ce înseamnă asta?

Încă perplexă, Leyla încuviinţă din cap. Privi luminile gălbui şi albe de afară, ce păreau că se întind pe distanţă de zeci de kilometri.

— Ce ai de gând să faci? Am făcut bine că ţi-am spus?

Leyla se sprijini de pervazul ferestrei şi se aplecă în afară, inspirând aerul nopţii.

— Da, zise, fără să se întoarcă. Ai făcut bine. Puteai să nu-mi spui?

Procedase corect, dacă se poate spune că există ceva corect în viaţă. *Maktub*, obişnuiau să spună prietenii ei beduini. „Aşa e scris.” Aceasta era soarta, *qadar*, ceva imuabil căruia trebuia să i te supui. David, cartea, asasinatele din Sinai, coloanele Iramului, iar acum

al-Husayni. Venise din negura trecutului, ca să îi tulbure liniştea.

Îşi îndreptă spatele şi închise fereastra. Abraham Steinhardt se apropie şi o îmbrăţişa strâns. Leyla îşi lăsă capul pe umărul lui, frecându-şi obrazul de ţesătura subţire şi moale a halatului vechi.

— Îţi mulţumesc că mi-ai spus. M-ai ajutat să mă decid. În seara asta, m-am hotărât să plec în deşert după David, să caut cetatea Iram. Când m-am întors aici, eram aproape hotărâtă să nu plec. Dar acum a intervenit asta. Mi-l aduc aminte acum, din fotografia pe care am văzut-o de atâtea ori. El este, nu încape nici o îndoială. Gata, m-am decis. Plec.

Steinhardt o privi în ochi.

— Din cauza fotografiei?

Leyla încuviinţă din cap.

— Da, din cauza fotografiei.

PARTEA

A IV-A

„...în sălbăticia urlând a pustiu”

Deuteronomul 32:10

29

Totul era învăluit într-o ceaţă densă şi rece, ca şi cum lumea ar fi încetat să mai existe. Nu se simţea nici o mişcare. Nu se auzea nici un sunet. Ceaţa nu avea început şi nici sfârşit; nimic nu intra, nimic nu ieşea din pâcla asemănătoare unui mormânt gigantic şi alb care înghiţise toate priveliştile şi zgomotele. Pământul era îngheţat bocnă, pietrificat parcă pe vecie. Nu exista cer, nu exista soare.

Undeva, în măruntaiele pâclei albe, un clinchet uşor reverberă în aerul rece. Liniştea se aşternu din nou, apoi sunetul se repetă. Era clinchetul unui clopoţel care se leagă la gâtul cămilelor. Din ceaţă se desprinse apoi capul şi grumazul animalului, apariţie grotescă, strunită de a doua umbră, călare. Cămilă şi călăreţ, se pierdură în secunda următoare în vălul de ceaţă. Urmă a doua, apoi a treia şi a patra cămilă, în total şapte, cinci purtând în şa câte un călăreţ, două ducând bagaje.

Ceaţa se lăsase cu vreo oră înainte de ivirea zorilor. Se făcuse deja aproape ora prânzului, dar atmosfera nu părea să se limpezească. Era un frig care te pătrundea până la oase, cu mult sub nivelul de îngheţ. Veşmintele călăreţilor şi păturile groase ale cămilelor erau acoperite de o pojghiţă de gheaţă. La toate acestea se adăuga umezeala care parcă muşca din carne vie.

Cu un strigăt ascuţit, conducătorul convoiului trase hăţurile şi struni animalul, fără să-şi ridice privirea din pământ. Una după alta, celelalte siluete se grupară în

spatele lui, umbre întunecate într-o lume fumurie. Fără un cuvânt, primul călăreţ cobori din şa. Era un bărbat înalt, cu ochi nemiloşi şi privire pătrunzătoare, ca ai unui şoim. Era îmbrăcat în haine subţiri, o *dishdasha* din bumbac subţire şi o *aba* veche şi foarte uzată, dar părea insensibil la frigul pătrunzător. Capul îi era înfăşurat într-o *ghotra* în carouri albe şi roşii, legată cu un şnur subţire. Concentrat şi cu toţi muşchii încordaţi, se aplecă şi începu să examineze pământul îngheţat. Cu precauţie îşi apropie faţa de ţărână, trase la o parte şalul care îi acoperea gura şi suflă peste pojghiţa de gheaţă.

Scurmă cu degetul şi scoase la iveală un bulgăre mic pe care îl prinse între degete îl ridică în dreptul ochilor, studiindu-l pe toate părţile şi încălzindu-l. După câteva clipe îl sfărâmă, îl privi cu atenţie şi îl aruncă la o parte. Ridică privirea spre cel de-al doilea călăreţ, ascuns aproape în ceaţă.

— Cinci cămile. Trei *dhalul* cu călăreţi, două *fahal* încărcate cu bagaje. Batiniyya din Oman; nu sunt animale din regiune. Nu le-am mai văzut până acum.

Cel de-al doilea călăreţ i se adresă cu voce voalată:

— De cât timp?

— Nu ştiu sigur. Pământul e îngheţat. Dar baliga era proaspătă. Aş zice de acum cinci zile. Cămila a fost adăpată acum şase zile, la Ma’an.

— Şi călăreţii?

Urmă o pauză. Călăuza se aplecă.

— Ăsta, zise el, arătând spre o pereche de urme, era un individ solid, foarte solid. Călătorea pe cea mai vânjoasă cămilă. Celalalt era un tip cu greutate normală, şaptezeci, poate optzeci de kilograme, încheie îndreptându-se de spate.

— Şi cel de-al treilea bărbat?

Călăuza îl privi adânc în ochi.

— Cel de-al treilea nu a mai călărit pe o cămilă. Se foieşte în şa, are dureri de spate. Pentru el va fi o călătorie chinuitoare.

— Asta-i tot?

Călăuza zâmbi, arătându-şi dinţii strălucitori.

— Una dintre cămile este de culoare neagră. Duc cu ei orez irakian şi făina de la Amman. Cea mai mică *dhalul*, este însărcinată în trei luni. Îţi voi spune mai multe după ce le vom descoperi tabăra.

Leyla nu întreba de unde aflase toate astea şi nici nu-i trecu prin cap că erau simple născociri. Îşi petrecuse toată viaţa în deşert şi cunoştea la perfecţie semnele, aşa cum un absolvent de universitate se simte în largul său în mijlocul cărţilor. Era de ajuns un singur fir de păr ca să îţi spună ce culoare avea cămila, un singur bob de orez ca să afle de unde provenea încărcătura, urma unei copite de cămila ca să îşi dea seama de starea sănătăţii ei sau dacă era ori nu gestantă.

Arabul trase de sfoara legată de desaga cu grăunţe atârnată de grumazul cămilei şi se urcă în şa. Se întoarse şi se aşeză în genunchi pe blana de oaie aşternută pe aceasta. Murmură ceva şi cămila se puse în mişcare. Fuioarele de ceaţă îl înghiţiră imediat şi liniştea se aşternu din nou în urma caravanei ce se îndepărta prin aerul aspru al dimineţii.

Ceaţa se mai risipi înainte de prânz. Razele timide ale soarelui dezvăluiră o întindere de pământ gălbui, decolorat şi stânci negre, un ţinut sălbatic, neted şi nemărginit, care se pierdea departe, la linia orizontului sticlos. Se aflau în ţinutul de sus, dominat de intercalaţii de silex, al regiunii Badiat al-Sham, marele deşert sirian care separă pământurile fertile ale litoralului mediteranean de ţinutul riveran al Tigrului şi Eufratului. Adevăratul deşert, dunele Marelui Nafud, abia urmau, la distanţă de patru sute cincizeci de kilometri, dincolo de colinele al-Tubayq. De aici

şi până la primele dune de nisip, drumul avea să fie anevoios; în Nafud îi aştepta ceva mai rău, mult mai rău.

Porniseră din Ma'an cu o zi în urmă, îndreptându-se spre sud, sub pavăza întunericului care premerge ivirea zorilor, cinci călăreţi anonimi, patru bărbaţi şi o femeie îmbrăcata în straie bărbăteşti. Dacă cineva s-ar fi interesat de ei la Ma'an, li s-ar fi răspuns că plecaseră către al-'Aqaba, ducând cu ei mărfuri pentru turiştii de acolo, urmând ca apoi să-şi continue drumul peste graniţă, spre Eilat-ul israelian. În apropiere de Naqb Ashtar cotiseră spre est, pătrunzând în deşert. Astăzi, în sfârşit, dăduseră de urmele micului convoi al lui al-Shami. Îi aştepta drumul anevoios până la Nafud.

Grupul era format din Leyla, Scholem şi trei *rafiq* arabi, călăuze cunoscute de triburile pe ale căror teritorii aveau să treacă şi care urma să vegheze asupra securităţii călătorilor albi. Şeful călăuzelor era un bărbat înalt care călărea în faţa convoiului; se numea 'Ali şi făcea parte din neamul huwaytat-ilor, a căror tabără se afla la Wadi Rumm, mai departe, spre sud. Scholem îl cunoscuse cu doi ani în urmă, cu prilejul unei călătorii printre triburile Huwaytat şi fusese peste măsură de încântat să-l redescopere la Ma'an. Avea încredere în el şi în iscusinţa lui. 'Ali, în vârstă de patruzeci de ani, era una dintre cele mai experimentate călăuze din regiune şi îi putea conduce până la marginea deşertului Nafud fără ocolişuri şi cu riscuri minime.

La sfatul lui 'Ali, îi angajaseră şi pe Suwailim şi Zubayr, doi prieteni veniţi la Ma'an în căutare de lucru pe timpul iernii.

Suwailim făcea parte din tribul Bani Atiya, stabilit la vest de traseul pe care urma să-l parcurgă. Oamenii lui Zubayr, Shararat, hoinăreau prin regiunea de nord-est. 'Ali dorea să-i scoată din monotonia lucrului la gara veche din Ma'an ori la dugheana lui Hasan Bey. Asemeni altor zeci de tineri beduini, cei doi îşi duceau viaţa ca nişte năluci, pendulând

între deşert şi oraş, atraşi de mirajul urban. Ajunşi în vreo localitate mai mare, erau exploataţi un timp de oameni ca Hasan Bey, apoi erau scuipaţi şi azvârliţi din nou în mijlocul dunelor de nisip de unde sosiseră. Chiar şi acum, în timp ce călătoreau prin ţinuturile relativ prietenoase de la sud de Ma'an, 'Ali era îngrijorat. Îi văzuse tremurând de frig în ceaţa densă; viaţa la oraş începuse deja să-i dezobişnuiască de duritatea vieţii din deşert.

'Ali şi cei doi tovarăşi ai săi urma să-i însoţească pe Leyla şi pe Scholem doar până la dune. Nu ştiau altceva despre scopul călătoriei decât că urmăreau alţi trei călăreţi care aveau aceeaşi destinaţie. Li se plătea destul de bine ca să nu mai pună întrebări şi, cu frigul pătrunzător şi ameninţarea patrulelor saudite, aveau suficiente motive să se gândească la altceva. Cei trei *rafiq* plănuiseră să se întoarcă la marginea deşertului Nafud, nu înainte de a tocmi o călăuză Shammar care să-i conducă prin deşert pe Leyla şi pe Scholem.

Pe la ora două, după prânz, se opriră să mănânce. Suwailim şi Zubayr vrură să aprindă un foc de surcele, ca să se mai încălzească, dar 'Ali se opuse categoric. Aveau nevoie de lemnele pe care le transportau cu ei şi de cele pe care le mai puteau strânge pe parcurs, ca să se încălzească în timpul nopţilor şi mai friguroase, când o singură oră de căldură îi putea salva de la moarte. Mâncară curmale de la Hofuf, dulci şi săţioase. Aveau apă suficientă ca să-şi potolească setea. De aici şi până la Nafud aveau să întâlnească numeroase fântâni şi bazine de piatră, pline ochi în urma ploilor abundente căzute în ultima lună.

Când se ridicară să pornească din nou la drum, norii se risipiseră şi soarele începuse să ardă destul de puternic. Se înveseliră imediat cu toţii. Suwailim şi Zubayr călăreau în faţă, chiar în urma lui 'Ali, Leyla şi Scholem se ţineau mai în spate, discutând cu glas scăzut. Preferau să vorbească în arabă, nu în ebraică, pentru a susţine versiunea potrivit

căreia Scholem era arab originar din Sinai, ca şi Leyla. Dacă se afla că era evreu, acest lucru îi putea fi fatal. Poate că cei trei *rafiq* nu ar fi luat nici o atitudine, dar ştiind adevărul s-ar fi putut da de gol în faţa altora care nu s-ar fi dat în lături de la uciderea intrusului. De fiecare dată când se opreau să se roage, Scholem se întorcea împreună cu ceilalţi cu faţa spre Mecca; cunoştea cuvintele şi gesturile ce însoţeau *salat*-ul la fel de bine ca oricare *badu*. Acestea erau unicele ocazii când Leyla se retrăgea departe de bărbaţi; nu o acceptau în preajmă când se rugau. În rest, călătorea sub falsa identitate de fiu al lui Scholem, zvelt, fără barbă şi taciturn, cu sânii mici ascunşi sub faldurile *dishdashei* şi blana grea de oaie a *farwei* pe care o purta ca să se apere de frig.

— De ce ţii atât de mult să-l prinzi pe al-Shami? îl întrebă pe Scholem. De ce pe el şi nu pe altcineva?

Un timp călări alături de ea, fără să-i răspundă. Leyla aştepta răbdătoare. În deşert, timpul se modifica pe nesimţite. Mergeau la pas, fără grabă, străbătând cel mult cinci kilometri pe oră. Dar tocmai ritmul lent în care înaintau alunga monotonia. Aveau timp să mediteze, să discute pe îndelete, să examineze lucrurile mărunte pe care le întâlneau în cale: plantele, pietrele, animalele, păsările.

— Al-Shami este deosebit, replică el, în cele din urmă. Nu este un ucigaş de duzină. Majoritatea asasinilor ucid pentru că sunt obligaţi să o facă; primesc ordin de la altcineva sau o fac dintr-o datorie de onoare ori pentru că se simt ameninţaţi. Apoi mai sunt aceia care omoară din cauza banilor sau din motive sentimentale: doresc mai mulţi bani sau vor o femeie, iar dacă singura modalitate de a le obţine este prin uciderea cuiva, atunci o fac neîntârziat. Şi, în cele din urmă, sunt persoanele care ucid pentru o cauză: pentru patrie sau religie, sau pentru vreo altă idee politică; ar trebui să ştii şi tu asta. Dar nu cred că al-Shami se încadrează în vreuna dintre aceste categorii. Cred că el

are o motivaţie mult mai profundă, cred că pentru el gestul şi nevoia de a ucide sunt vitale, fac parte din însăşi fiinţa lui; fără ele ar muri. Ciudăţenia este că el e un sadic care nu suportă să provoace durere. O face totuşi, pentru că este obligat, şi te asigur că este un as al meseriei. Simte nevoia să-şi elibereze victimele de suferinţă. Şi pentru că cea mai bună cale este de a-i omorî, el procedează în consecinţă. Are oroare să le ucidă cu propriile sale mâini, dar este în stare să stea şi să privească cum li se taie beregata. E capabil să mănânce cu poftă în timp ce acoliţii lui scot cuiva ochii din orbite. E un monstru, Leyla. Dacă îl găsim, nu trebuie să-i acordăm nici o şansă. Dacă există cea mai infimă posibilitate să scape, trebuie omorât imediat.

Continuară să călărească în tăcerea întreruptă doar de zgomotul copitelor cămilelor şi de vocile călăuzelor din faţa lor.

— Cum de ştii atâtea lucruri despre el?

Scholem se pregăti să-i răspundă, fără să o privească. Privea absent în faţă, peste grumazul cămilei, spre întinderea deşertului.

— Am petrecut mult timp cu el. Cinci zile întregi. Inspiră adânc aerul tăios al deşertului. Era frig; soarele nu izbutise să încălzească atmosfera. Nu pare atât de mult, continuă. Dar cinci zile petrecute în mâinile lui al-Shami pot părea o eternitate. Voia să obţină nişte informaţii de la mine. Le voia neapărat şi cât mai repede. Tăcu din nou, ca să tragă aer în piept I le-aş fi dat. Până a doua zi cred că i-aş fi spus orice, i-aş fi dat tot ce-mi cerea. Nu mi-e ruşine să recunosc asta. Dar nu aveam ce să-i spun, nu aveam informaţiile de care avea el nevoie. Aveam impresia că durerea, sentimentul de neajutorare vor dura la nesfârşit. Nu mi-am dorit niciodată atât de mult să mor, n-aş fi crezut că poţi tânji atât de mult după moarte. În a cincea zi, a avut loc un raid. Unul dintre prietenii mei îmi dăduse de urmă. Tăcu din

nou, apoi continuă. Prietenul meu a murit în timpul raidului, răpus de un glonte primit în ochiul stâng. I-am convins să mă lase să particip la înmormântarea lui, dar nu a avut nici un rost, nu însemna nimic.

Scholem nu mai zise nimic până la apusul soarelui, când se opriră să înnopteze.

Din locul în care îşi ridicară cortul, se vedea colina Tubayq, pe unde puteau trece frontiera în Arabia Saudită. În timpul nopţii, se porni o ploaie deasă, căreia micul cort abia reuşea să-i ţină piept. Lemnele erau insuficiente pentru a alimenta focul după miezul nopţii. Rămăseseră chirciţi sub păturile subţiri, tremurând de frig şi ascultând răpăitul ploii. Leyla avu un somn agitat, trezindu-se de mai multe ori, ca să arunce o privire afară, înainte de a se ghemui din nou sub pătură, străduindu-se să adoarmă, în ciuda gerului pătrunzător.

Se sculară înainte de ivirea zorilor şi se traseră aproape de focul anemic, ca să se mai încălzească. Afară, ploaia continua să se cearnă din cerul ca de plumb. Deşertul semăna cu un ocean de noroi cenuşiu care se întindea dincolo de linia orizontului. Mâlul avea să îngreuneze mult mersul cămilelor până la poalele dealurilor.

După ce mâncară, porniră la drum, mergând alături de cămile, ca să le mai uşureze povara. Ploaia pătrundea prin ţesătura hainelor, iar noroiul se lipea de tălpile pantofilor, îngreunând fiecare pas. În faţa lor, colinele Tubayq se înălţau învăluite în ceaţă. Ajunseră la poalele colinelor puţin după ora prânzului.

În noaptea aceea, temperatura scăzu până la minus două grade. Nu găsiră nici un loc unde să îşi ridice cortul şi se văzură nevoiţi să se cuibărească lângă cămile, încercând să se încălzească. Spre miezul nopţii, începu să bată un vânt tăios; vuietul lui se asemăna cu urletul lupilor, pătrunzând prin crăpăturile dintre stânci, până în ungherul cel mai ascuns.

— Ăsta nu-i decât un vântuleţ, le spuse ’Ali. Când veţi ajunge la Nafud, veţi întâlni adevăratele vânturi, atât de puternice, încât pot ucide un om. Odihniţi-vă. Păstraţi-vă forţele. Nafud vă va pune la încercare grea.

Până dimineaţa, vântul se mai potoli, dar se aşternu din nou o ceaţă deasă care nu permitea razelor soarelui să ajungă până la sol. Îşi continuară drumul înfriguraţi, uzi până la piele şi istoviţi. Curând după ce ajunseră printre coline, ’Ali pierdu direcţia către obiectivul care îi interesa. Puteau trece câteva zile până regăseau drumul corect, dacă aveau să-l mai găsească vreodată.

După-amiaza devreme, ’Ali se apropie călare de Scholem şi Leyla. De vreo oră rămânea din când în când la urmă, uneori făcându-se chiar nevăzut, alteori oprindu-se sau escaladând vreo pantă ori afundându-se în vreo strâmtoare laterală. Când se apropie de ei, observară că figura îi era neobişnuit de încruntată.

— Suntem urmăriţi. Un călăreţ. *Badu*. Se deplasează în linişte şi a legat gura cămilei; dar azi dimineaţă am auzit ceva şi m-am întors ca să văd despre ce este vorba. Vine după noi. Cred că ne urmăreşte încă de la Ma’an. Cineva de acolo i-a povestit despre noi.

— De unde ştiţi? întrebă Scholem.

— Picioarele lui şi ale cămilei sunt pline de noroi. O parte provine din deşert, până să ajungă la poalele colinelor. Am descoperit şi urme de argilă roşie care nu poate fi decât de la Ma’an sau împrejurimi.

— Atunci nu am observat pe nimeni.

— Ne urmarea de departe. Sunt sigur de asta.

— Cât de departe se află acum?

— Nu foarte departe.

— Ce putem face? interveni Leyla. Să-l provocăm, să-l întrebăm de ce vine după noi?

’Ali clătină din cap.

— Este înarmat. Ar putea împuşca pe careva dintre noi. Nu pare să fie omul care îşi ratează ţinta.

— Şi-atunci?

— Am putea căuta un loc corespunzător puţin mai sus şi să organizăm o ambuscadă. E mai sigur să-l luăm prin surprindere.

Scholem încuviinţă din cap.

— Fă cum crezi, ’Ali. Găseşte un loc. Ne întâlnim acolo şi-l aşteptăm.

’Ali porni înainte prin defileu, însoţit de Zubayr şi Suwailim. Scholem şi Leyla îi urmară, supraveghind cămilele încărcate cu bagaje. Din când în când, Leyla arunca o privire în jur, aşteptându-se să-l vadă pe urmăritor chiar în spatele lor, dar nu se vedea nimic în afară de stânci şi fuioare de ceaţă, plutind la mică înălţime.

’Ali îi aştepta cam la doi kilometri depărtare, în defileu. Găsise un loc unde puteau ascunde cămilele, în timp ce ei se puteau căţăra pe un promontoriu la zece metri deasupra solului.

Îl lăsară pe Suwailim să păzească animalele. Le priponiră şi le legară boturile cu fâşii de pânză, ca să le împiedice să scoată vreun sunet.

Scholem şi Leyla urcară pe promontoriu, în timp ce ’Ali rămase la gura viroagei, împreună cu Zubayr. Erau cu toţii înarmaţi şi pregătiţi să tragă la primul semn de pericol. Se lăsă o linişte mormântală. Nu mai exista altă ieşire din defileu; urmăritorul era obligat să treacă pe lângă ei, iar în clipa aceea aveau să-l blocheze: ’Ali şi Zubayr în faţă, Leyla şi Scholem în spate.

Minutele se scurgeau neînchipuit de încet. Nu vorbea nimeni. Viroaga strâmtă era încărcată de tensiunea aşteptării. Trecu o jumătate de oră fără ca necunoscutul să-şi facă apariţia. Se aflase atât de departe în urma lor? Continuară să aştepte, chinuiţi de frigul persistent. Când se scurse o oră de aşteptare, îşi dădură seama că ceva nu era

în ordine. ’Ali îi făcu semn lui Scholem. Coborâră în vale, acolo unde îi aşteptau ’Ali şi Zubayr.

— Cred că şi-a dat seama că l-am văzut, zise ’Ali. E un tip care îşi cunoaşte meseria. Acum, că e avertizat şi îşi poate lua măsuri de precauţie, este mai periculos. Ştie că îl aşteptăm. Dar nu se grăbeşte. Va aştepta momentul potrivit. Se uitară cu toţii în spate, de-a lungul defileului. Acum nu va mai veni, continuă ’Ali. Am pierdut destul timp. Să mergem.

Coborâră până în viroaga în care îl lăsaseră pe Suwailim împreună cu cămilele. Animalele şedeau liniştite, priponite şi cu boturile legate, dar Suwailim nu se vedea nicăieri. Îi strigară numele, dar nu primiră nici un răspuns. Deodată Leyla observă că una dintre cămile adulmeca ceva pe pământ. Se apropie ca să vadă mai bine şi simţi că i se întoarce stomacul pe dos. Era o mână de om, înconjurată de o baltă de sânge. Urme de sânge se pierdeau spre vale, în defileu. Porniră după ele şi curând descoperiră că erau mai mult decât simple pete de sânge: găsiră cealaltă mână a lui Suwailim, apoi un picior, apoi penisul, un al doilea picior şi ambele urechi, iar în cele din urmă, restul corpului, ascuns după un cot al strâmtorii. Mai sufla încă. Muri curând după ce-l găsiră, incapabil să vorbească, fără să-şi dea seama de ceea ce se întâmpla.

30

David zăcea pe pământul rece şi gol, simţind dureri în tot corpul, dorindu-şi să moară sau să renască într-un alt corp, acum, imediat – chiar se visa sub o altă înfăţişare. Dar, ca întotdeauna, visul se spulberă şi disperarea reveni, lingându-i rănile, ca o fiară în călduri. Era îngheţat. Nu mai

simţise căldura de câteva zile, de când plecase de la Ma'an, îndreptându-se spre deşert. Al-Shami şi Marzuq cel cu chip de rechin, se îmbrăcau în haine călduroase în timpul zilei, iar noaptea se înfofoleau în pături groase, dar David nu avea nimic altceva la dispoziţie în afară de îmbrăcămintea subţire pe care o purtase când fusese luat din casa conspirativă a FPEP. Ei doi mâncau pe săturate; al-Shami îşi umplea burdihanul cu mâncărurile gustoase pregătite pe un foc din lemn de *ghada*, de Marzuq, dar lui David nu-i dădeau altceva decât pâine, şi aceia puţină. Nu cădea nici o firimitură din farfuria lui al-Shami, deşi David ajunsese într-o stare în care ar fi primit cu bucurie orice i-ar fi azvârlit să mănânce.

Fiecare zi se scurgea ca cea din ajun. Monotonia ucigătoare îl măcina pe David, amorţindu-i creierul, ca şi frigul şi foamea care-i istoveau trupul. Încercase de două ori să evadeze, dar de fiecare dată Marzuq pusese mâna pe el şi îl adusese înapoi. Călătoreau într-un ritm neaşteptat de rapid. Cu toată greutatea lui, al-Shami călărea bine cămila şi rezista la drumul de o zi mult mai bine decât David care îşi simţea toţi muşchii sfâşiaţi de legănarea neîncetată.

De mai multe ori, al-Shami călări alături de David, atrăgându-l în conversaţie. Declară că Marzuq era un imbecil cu care nu avea ce discuta. Îl descosea pe David în legătură cu diferite probleme arheologice, dând dovadă de o surprinzătoare cunoaştere a istoriei Orientului Apropiat, pentru un neprofesionist. Era interesat în special de soarta aşezărilor de pe locul Ierusalimului. Oricât încerca David să-i explice că arheologia Palestinei nu era unul dintre punctele lui forte, al-Shami se încăpăţâna să readucă conversaţia la subiectul Ierusalimului. Ce dovezi existau că Avraam se pregătise să-şi sacrifice fiul pe Muntele Templului, în locul ocupat în prezent de Domul Stâncii? Fiul acela se numea Isaac sau Ishmael, cum credeau musulmanii? Nu mai rămăsese nimic din Templul lui

Solomon, nici măcar o piatră sau o bijuterie? Ce soartă avuseseră evreii luaţi în exil de către Nabucodonosor şi ce s-a ales de cei rămaşi pe loc? Cât de mare fusese al doilea templu al lui Herod? Zidul Plângerii făcuse parte din acel templu ori era doar o parte a platformei pe care fusese construit? Ce se întâmplase cu templul după ce împăratul Titus răsese Ierusalimul de pe faţa pământului în anul 70 î.Hr.? Ce suprafaţă din Muntele Templului original era ocupată de Haram al-Sharif?

Întrebările urmau una după alta, ca într-un text exhaustiv. David se străduia să-l mulţumească pe al-Shami. Presupunea că interesul grăsanului izvora din curiozitatea perenă privind adevăraţii stăpâni ai Ierusalimului, dar nu înţelegea la ce îi serveau majoritatea răspunsurilor pe care le primea. Câteodată, al-Shami se arăta extrem de curios, descosându-l pe David în legătură cu vreun aspect al săpăturilor de la Ierusalim (pe care David le văzuse de mai multe ori, dar nu participase niciodată la ele), ca în clipa următoare să-şi piardă orice interes şi să călărească absent şi tăcut alături de el ori să grăbească pasul, pentru a-l ajunge din urmă pe Marzuq. În general, cei doi arabi schimbau puţine cuvinte. O dată sau de două ori se luară la harţă, dar discuţia se purtă în araba populară pe care David nu o pricepea. Avea impresia că Marzuq ştia foarte puţin despre ceea ce se petrecea, cu toate că ţinutul îi părea cunoscut şi se părea că făcuse drumul acesta de mai multe ori.

De câteva ori, David încercă să inverseze rolurile. Îl întrebă pe al-Shami despre Iram, despre drumul care ducea acolo, despre scopul călătoriei lor. Dar grăsanul nu se dovedea prea cooperant, spunându-i doar că va afla tot ce-l interesează la momentul potrivit sau, cel puţin, ceea ce avea voie să afle. Soarta lui David depindea în final de măsura în care va fi dispus să colaboreze, de cât le va fi de folos.

Din când în când, se lăsa ceaţa şi ploua. David se simţea vlăguit. Noaptea îi permiteau să stea lângă foc, dar asta doar ca să-l ţină aproape de lumină, unde putea fi supravegheat mai uşor. Când ceilalţi se pregăteau de culcare, îi legau mâinile cu cruzime, la spate. În starea asta, la care se adăuga şi durerea provocată de mersul pe spatele cămilei, abia dacă reuşea să aţipească. Nopţile se chinuia din cauza frigului şi a neputinţei de a dormi pe pământul tare şi pietros, ziua se chinuia din cauza oboselii şi a drumului lung şi dureros, pe spatele cămilei. Coapsele şi fesele îi erau distruse de contactul constant cu şaua din piele tare; escoriaţiile roşii de la început se transformaseră rapid în răni deschise. Spatele îi era permanent încordat din cauza efortului de a-şi păstra echilibrul pe spatele cămilei. Nu avea nici un moment de răgaz în care să-şi poată reface energia.

— Unde se află Iramul? îl întrebă o dată pe al-Shami.

— În deşertul Nafud. Ştii bine, doar l-ai citit pe al-Halabi.

— Cum se ajunge acolo?

— Printre dune. O să vezi. Vei vedea totul.

Călătoria se transformase într-un adevărat catechism, în care când unul, când celălalt erau pe rând preot şi catehumen.

David se gândea deseori la Leyla, temându-se pentru ea, convins că nu o va revedea niciodată. Nici măcar nu putea fi sigur că era încă în viaţă. Cruzimea lui al-Shami părea să nu cunoască limite. Uneori, îi vorbea lui David despre moarte. Părea obsedat de ea, ca şi cum ar fi fost ceva mai familiar şi mai cunoscut pentru el decât viaţa. David avea senzaţia că acesta purta cu el duhoarea morţii oriunde se afla, aşa cum o femeie răspândeşte parfumul preferat impregnat în piele. Era pe jumătate îndrăgostit de ea, pe jumătate terorizat de spectrul ei. Vorbea despre moarte cu un amestec de încântare şi de ură. Îi povestea lui David despre oamenii pe care îi văzuse ucişi sau torturaţi, şi

totuşi dragostea lui faţă de actul în sine părea aproape nevinovată. Era aproape ca un copil: se juca cu moartea, o asmuţea, o dezmierda. Iar ea părea să îi răspundă la iubire.

— Cine a construit Iramul? îl întrebă David.

— Constructorii, replică sec al-Shami.

— Nu vrei să-mi spui cine au fost?

— Vei afla la momentul potrivit.

Asta fusese tot ce reuşise să scoată de la el. Iramul era un mister, ca şi identitatea constructorilor săi. Dar ceea ce îl preocupa mai mult chiar decât asta era cine erau locuitorii săi de acum. Aceasta, şi ce îi determinase să fie atât de nemiloşi în asigurarea păstrării secretului care plana asupra existenţei Iramului.

31

Leyla, Scholem şi cele două călăuze ieşiră dintre coline prin canionul cunoscut sub numele de Shi'b al-Asad, care ducea pe lângă culmi de munţi erodate până în întinderea vastă, aflată la est de lanţul Tubayq. Mai erau vreo două ore până la apusul soarelui. Dinspre est bătea un vânt muşcător şi enervant care le smulgea hainele cu colţii de gheaţă. Înaintau împotriva vântului, simţindu-se epuizaţi şi înfriguraţi.

În cele din urmă, soarele apuse, ca o minge uriaşă de foc, înecată în norii denşi, încărcaţi de praf. Ridicară cortul în plină câmpie, cu spatele către vânt, şi aprinseră focul, folosind surcelele pe care le adunaseră în timpul călătoriei. 'Ali pregăti nişte orez pe care îl servi cu garnitură de fasole neagră şi *humus*, cea mai bună mâncare pe care o mâncau de la plecarea din Ma'an; însă nimeni nu avea poftă de mâncare şi farfuriile rămaseră aproape neatinse. Gândurile

le erau preocupate de asasinatul comis şi de improbabilitatea de a regăsi urma lui al-Shami. Dimineaţa, ’Ali trebuia să cerceteze coama de la poalele dealurilor, în speranţa că va descoperi urme ale trecerii grupului care călătorea înaintea lor. Dacă amâna treaba, se putea să nu mai descopere absolut nimic.

În noaptea aceea, stătură de pază. Urmăritorul lor necunoscut se putea ascunde oriunde, aşteptând sub pavăza nopţii prilejul favorabil ca să facă următoarea mişcare. ’Ali se oferi să stea primul la pândă, până la miezul nopţii. Înfăşurat în *farwa* lui Scholem, se aşeză lângă foc, înteţindu-l din când în când în lungile ore ale nopţii.

Înăuntru, în cort, Leyla îşi petrecu o mare parte a timpului discutând cu Scholem care lăsa impresia că nu are nevoie de prea mult somn. Leyla îl surprinsese de câteva ori că aţipise, însă nu adormi niciodată profund, ca şi când s-ar fi temut de ceva.

— Dumneata nu dormi niciodată?

Bărbatul tăcu multă vreme. În cele din urmă, îi răspunse abia şoptit

— Nu am mai dormit cum se cuvine de cinci ani. Mă străduiesc, dar mă trezesc imediat. Totul a început cu câteva zile după... după ce am stat cu al-Shami. Nu ţi-am spus absolut totul în legătură cu asta.

— De ce nu-mi spui acum?

— Cât timp am zăcut în spital, soţia şi copila mea nu au venit să mă vadă. La început, mi s-a spus că era mai bine, din motive de securitate, dar, până la urmă, mi-am dat seama că mi se ascundea ceva. În final, am aflat. Cât timp am fost cu al-Shami, oamenii lui le-au răpit; plănuiau să se folosească de ele ca să îmi forţeze mâna. Apoi a avut loc atacul. Fireşte, al-Shami a scăpat. Din moment ce eu am evadat, Hannah şi Ruth nu le mai erau de folos; a ordonat să fie ucise. Au... au fost împuşcate, iar cadavrele le-au fost lăsate afară, pe o grămadă de gunoi, la marginea oraşului.

Atunci am jurat să pun mâna pe al-Shami şi să-l ucid. Chiar dacă ar fi să mă coste şi pe mine viaţa.

La miezul nopţii, Scholem îi luă locul lui ’Ali în faţa cortului. Descoperi că aveau din belşug lemne de foc; ’Ali abia dacă folosise câteva vreascuri ca să se încălzească. Scholem se simţi copleşit de un val de ruşine. Îşi petrecuse viaţa vânându-i pe arabi, ca şi cum toţi ar fi criminali, experţi în mânuirea armelor şi plantarea bombelor, dar, cu toate acestea, arabii pe care îi cunoscuse nu-i arătaseră altceva decât căldură şi bunătate. N-avea importanţă că ’Ali îl considera arab, nu evreu; îi lăsase lemne de foc.

Puţin timp înainte de ivirea zorilor, intră în cort ca să-i trezească pe ceilalţi. Nu se petrecuse nimic deosebit; cămilele nu se mişcaseră toată noaptea.

Din clipa în care puse piciorul în interiorul cortului, simţi că ceva nu era în ordine; domnea o linişte nefiresc de profundă. În întunericul dinăuntru nu distingea decât contururile neclare ale siluetelor culcate pe jos. Fără să facă zgomot, se apropie de locul unde dormea ’Ali acoperit până sub bărbie cu pătura subţire. Îl apucă de umăr şi îl scutură, dar bărbatul nu reacţiona, ca şi cum ar fi fost cufundat într-un somn adânc. Scholem simţi tăişul de gheaţă al panicii împlântându-i-se în inimă. Apucă pătura lui ’Ali, gata să o tragă la o parte. De cum puse mâna pe ea, simţi ceva umed şi lipicios. ’Ali nu se clinti.

Scholem se întoarse repede spre locul în care se afla Leyla. O prinse de braţ şi îi şopti în ureche „Trezeşte-te!”. Spre marea lui uşurare, Leyla murmură ceva şi se ridică în capul oaselor.

— Ce s-a întâmplat? îngăimă ea somnoroasă.

— Nu ştiu încă. Dar scoală-te. Am încercat să-l trezesc pe ’Ali, dar nu se clinteşte. Cred că am dat peste nişte urme de sânge, dar în întunericul ăsta nu văd nimic. Ai nişte chibrituri?

Leyla se scotoci în buzunarul f*arwei* şi scoase o cutie de chibrituri pe care o ţinea alături de pachetul de ţigări. Scholem înşfăca repede cutia şi se apropie din nou de ’Ali. Scăpără un băţ.

’Ali zăcea întins pe spate, cu ochii larg deschişi, aţintiţi asupra tavanului. Avea gâtul tăiat de la o ureche la cealaltă şi din rana urâtă se scurgeau ultimele picături de sânge. Tot pământul din jur era îmbibat cu lichidul roşu şi lipicios. Scholem auzi în spate un ţipăt înfundat de groază, când Leyla dădu cu ochii de priveliştea din faţa lor. Apoi îl auzi pe Zubayr mişcându-se în stânga lui. Se duse lângă el.

— Eşti teafăr?

— Da, dar ce s-a întâmplat? întrebă arabul care era deja speriat de moarte de asasinarea lui Suwailim cu o zi în urmă.

— ’Ali e mort. Acum l-am descoperit. Cineva i-a tăiat beregata. Cineva i-a retezat blestemata de beregată, iar eu nu am auzit nimic.

Scholem se simţi cuprins de furie, de acea ură îndreptată împotriva propriei sale persoane, pe care o cunoştea atât de bine din trecut. De ce n-am făcut nimic ca să împiedic asta? De ce nu am făcut ceea ce trebuia să fac?

Aprinse un alt băţ de chibrit şi îi arătă lui Zubayr ceea ce descoperise. Leyla ieşise din cort, retrăgându-se cât mai departe. În lumina tremurătoare, Zubayr observă o tăietură lungă în pânza cortului, prin care asasinul lui ’Ali se strecurase înăuntru, în timp ce el dormea. Scholem înjură cu glas tare şi ieşi.

Dinspre est, o lumină palidă aluneca spre ei, peste întinderile de nisip ale deşertului Nafud. Leyla stătea ţeapănă lângă cort, cu mâinile strâns lipite de corp şi pumnii încleştaţi. Scholem se apropie de ea şi îi puse mâna pe umăr. Fata nici nu se clinti.

— Probabil că l-am speriat, zise ea. Mi-amintesc că m-am trezit spre zori, nu ştiu exact când. Era foarte

întuneric. Am întrebat dacă e cineva, dar nu mi-a răspuns nimeni, aşa că m-am întors pe partea cealaltă şi am adormit din nou. Atunci trebuie să se fi întâmplat. Cred că l-am deranjat.

Scholem încuviinţă din cap. Îşi luă mâna de pe umărul Leylei; era încă murdară de sânge.

Zubayr ieşi din cort şi se apropie de Leyla şi Scholem. În lumina obscură se vedea limpede că omul era îngrozit. În mâna dreaptă ţinea un pumn de monede, plata primită pentru serviciile sale de călăuză.

— Ăştia sunt banii dumneavoastră. Nu am nevoie de ei. Nu merg mai departe. Dacă doriţi, vă puteţi întoarce cu mine, dar eu nu mai fac un pas de aici.

— Păstrează-ţi banii. Ai venit cu noi până aici. Nu te putem obliga să mergi mai departe. Nu-ţi cerem altceva decât să ne arăţi pe unde trebuie să o luăm. Drumul cel mai scurt spre Nafud.

Nu avea rost să se contrazică cu Zubayr. Oricum, nu le-ar mai fi fost de nici un folos. Era mai bine să-şi continue drumul fără el.

Împărţiră hrana, lăsându-i lui Zubayr suficiente provizii pentru a-i ajunge pe drumul mai lung de întoarcere, de-a lungul lanţului Tubayq, unde avea să găsească aşezări omeneşti şi ospitalitate. Porni la drum, luând cu el cămilele care aparţinuseră lui ’Ali şi Suwailim şi pe care promisese să le ducă înapoi.

După ce plecă, Leyla şi Scholem se apucară să-l îngroape pe ’Ali. Într-unul din bagaje găsiră o lopată, folosită pentru desfundarea puţurilor surpate. Săpară o groapă nu prea adâncă, de vreun metru şi jumătate, cu o nişă laterală, pe fund, unde urma să aşeze cadavrul, potrivit obiceiului islamic. Scholem îl scoase pe ’Ali, învelit în pătura sub care dormise. Când ajunse la marginea gropii, ridică o mână, pregătit să închid ochii uimiţi ai lui Aii, dar Leyla îl opri, clătinând din cap.

— Lasă-i deschişi, Chaim. Aşa-i obiceiul.

Îi lăsă aşa, larg deschişi, privind in gol, plini de uimire şi de suferinţa provocată de o singură tăietură de cuţit. Unindu-şi puterile, îl aşezară pe ’Ali în groapă. Apoi Scholem coborî în mormânt şi îl rostogoli în nişă.

Leyla aduse câteva surcele şi acoperiră corpul. Recită câteva versuri din Coran – *Surat al-Fatiha* şi *Ayat al-Nur*. Apoi umplură groapa cu pământ, lăsând o moviliţă înaltă de vreo douăzeci de centimetri, potrivit tradiţiei. Era de-ajuns. În deşert, nu există morminte care să reziste timpului.

Descoperiră urme de jur împrejurul taberei, dar nici unul nu avea priceperea necesară ca să le interpreteze cu certitudine. Nu aveau timp de pierdut ca să pornească în căutarea asasinului. Trebuia să ajungă la Nafud şi să găsească o călăuză Shammar care să-i conducă peste întinderea de nisip. Nici unul din ei nu ştia exact ce semnificaţie avea cuvântul „peste”. Unde se afla Iramul, în toată pustietatea aceea nesfârşită? Lipsiţi de urmele lăsate de al-Shami, care să le indice direcţia corectă, se simţeau ca nişte marinari într-o barcă lipsită de pânze sau vâsle, fără busolă, aruncaţi de valuri spre cine ştie ce ţărm îndepărtat Presupunând că exista vreun ţărm care să-i primească.

32

Al-Shami, Marzuq şi David fură aşteptaţi la marginea deşertului Nafud de şase bărbaţi tăcuţi, înveşmântaţi în straie negre, care îl salutară pe grăsan cu respect şi îl tratară pe Marzuq cu indiferenţă. Pe David îl ignorară aproape complet, ca şi cum nici nu era de faţă. Vorbeau o arabă fluentă şi călăreau pe spatele cămilelor cu uşurinţa

firească a beduinilor, incomparabil mai bine decât grăsanul al-Shami sau însoţitorul său şchiop. O dată David avu ocazia să-i vadă mai de aproape şi constată că nu erau arabi, îşi aminti din nou de bărbatul de la Tell Mardikh. Cu un prilej, îi auzi vorbind între ei o limbă ce semăna cu germana, dar când aceştia observară că trăgea cu urechea trecură imediat pe arabă.

Drumul printre nisipuri era o încercare grea pentru fiecare dintre ei, nu în ultimul rând pentru al-Shami, a cărui greutate considerabilă îi împiedica să meargă mai repede. Aleseră o cale ocolită, ca să evite dunele foarte înalte. Aveau rezerve de apă mai mult decât suficiente pentru oameni şi animale, cu toate că David primea puţină. Uneori, îl copleşea febra şi începea să delireze, cu mintea şi trupul epuizate de oboseală, adus în pragul morţii. Moartea ar fi fost la fel de binevenită pentru el ca o înghiţitură de vin îmbătător, dulce şi aromat. Era chinuit de o foame copleşitoare, exacerbată zilnic de mirosul mâncărurilor preparate pentru al-Shami. Nimeni nu era intenţionat crud faţă de el, dar, în acele condiţii, neglijenţa însemna o suferinţă intolerabilă. Pielea îi era aspră şi crăpată, nu numai pe coapse, unde rănile începuseră să se vindece puţin, ci peste tot, datorită frigului şi nisipului abraziv. Buzele îi erau crăpate de sete, iar nasul îi curgea neîncetat.

Al-Shami era ba distant, ba amabil. Instabilitatea sa nativă devenea din ce în ce mai evidentă sub tensiunea călătoriei care îşi punea treptat amprenta pe el. O dată, când David îl luă prin surprindere cu o întrebare, îl lovi scurt cu o biciuşcă subţire pe care o ţinea tot timpul în mâna dreaptă pentru a-şi struni cămila. Lovitura îi crăpă obrazul, iar durerea persistă câteva zile.

Acum, că se afla în tovărăşia celorlalţi bărbaţi, al-Shami era mai reţinut în discuţiile cu David. O dată David îl păcăli cu o întrebare despre Ulrich von Meier.

— Era chiar atât de inteligent precum se spune?

— Un adevărat geniu, protestă al-Shami, un vizionar. Fără el, noi...

Se opri brusc şi îi aruncă lui David o privire sfredelitoare, ca şi cum ar fi fost gata să-l lovească din nou, dar apoi slăbi strânsoarea pe cravaşă şi chicoti. Imediat redeveni grav, iar în ochi i se aprinse o luminiţă ciudată – bănuială, amuzament ori revelaţie. David nu putea spune exact ce.

— Ai descoperit jurnalul, zise al-Shami, şi cuvintele sunară mai degrabă a afirmaţie decât a întrebare.

— Da.

Ce rost ar fi avut să nege?

— Cine l-a scris? Ce conţine?

— Un neamţ. Un maior SS, Sturmbannführer-ul Schacht.

O străfulgerare trecu prin ochii lui al-Shami.

— A, da. SS-istul. Schacht, ai spus?

— Da.

— Ce s-a întâmplat cu el?

— A murit. A fost omorât. De amicul dumitale, von Meier.

— Fără îndoială, replică al-Shami, surâzând.

Nu părea să-l deranjeze discuţia despre von Meier.

Deci exista o legătură între von Meier şi al-Shami, între expediţia în Sinai şi această călătorie la Iram. Dar ce era cu aceşti beduini care aveau figuri de germani şi vorbeau între ei nemţeşte – cum se încadrau ei în toată povestea aceasta? Erau tineri, mult prea tineri ca să-l fi cunoscut pe von Meier în vremurile acelea sau chiar să fi participat la război. Cum ajunseseră la Nafud şi ce făceau acolo?

Îi evitau sistematic pe beduini. O dată sau de două ori câţiva călăreţi se apropiară de ei, dar de fiecare dată ezitară puţin, apoi se întoarseră şi se îndepărtară în mare viteză. Nu încăpea îndoială: călăreţii din grupul din care făcea parte David erau cunoscuţi în deşert, cunoscuţi şi temuţi. Sau, poate, urâţi.

Zilele petrecute printre dune păreau că nu se mai termină. Şi totuşi, David simţea o curiozitate incitantă care uneori devenea greu de stăpânit. În ciuda tuturor obstacolelor, avea să vadă cu ochii lui Iramul. Îşi aminti ce simţise când descoperise tăbliţele noi de la Ebla sau când dăduse peste cele cinci sau şase relicve cu adevărat semnificative din cariera sa. Mai exact, importante pentru el, deoarece din punct de vedere material nu păreau să aibă valoare. Acum era condus într-un loc acoperit timp de secole de nisipurile deşertului Nafud, un loc pe care nu-l văzuse nici un arheolog înaintea lui.

Nici un arheolog, cu excepţia lui Ulrich von Meier. David nu se putea îndoi de faptul că neamţul descoperise cetatea, aşa cum îşi propusese. Acest fapt în sine era uimitor, o realizare extraordinară. Dar de ce păstrase cu atâta străşnicie secretul privind existenţa sa? Ce anume descoperise acolo care să impună atâţia ani de tăcere şi atâtea sacrificii umane? Nici nu-şi duse gândul la capăt că un altul încolţi în mintea lui David: „Ce descoperise acolo... sau ce anume ascunsese acolo?”

33

Leyla şi Scholem avură nevoie de cinci zile ca să ajungă până la marginea deşertului, după o călătorie anevoioasă prin vânt şi ploaie, cu nopţi nedormite, petrecute lângă focul în aer liber. De două ori văzură câte un grup de beduini, dar îi ocoliră în tăcere. Chiar dacă fuseseră văzuţi, nimeni nu se apropiase de ei ca să-i întrebe ce căutau acolo sau să se intereseze de noutăţi. Petrecură câteva zile geroase, sfâşiate de rafale de vânt, zile în care viaţa părea suprimată, iar timpul nu avea sens. Găsiră petice de iarbă

pentru cămile şi câteva *khabra* nu foarte adânci – iazuri mici umplute cu apă de ploaie – dar, în rest, ţinutul părea mort şi părăsit

Nu dădură niciodată cu ochii de urmăritorul lor, însă ştiau că se află prin preajmă, aşteptând momentul prielnic să lovească din nou. Le lăsa semne inconfundabile ale prezenţei sale, asemenea unor ofrande pe altarul zeităţii preislamice venerate în regiune. În fiecare dimineaţă când porneau la drum găseau câte un semn aşezat cam la un kilometru distanţă de locul în care înnoptaseră. Obişnuia să clădească o movilă din pietricele de forma unor rinichi, colorate în ocru, iar în vârful grămezii punea semnul: în prima dimineaţă, un glonte, lustruit cu grijă, aşezat în poziţie verticală; în cea de a doua dimineaţă, un mic pumnal *huardhi*, cu lama pătată de sângele unui animal necunoscut; în dimineaţa celei de a treia zile, o dropie moartă, cu gâtul moale tăiat aproape de jur împrejur; a patra dimineaţă, o gazelă întreagă, cu craniul străpuns de un glonte; a cincea, craniul unei cămile, albit şi uscat de soarele dogoritor al verii trecute. Se juca cu ei, asemenea unui şoim dresat care zboară în cer, în jurul prăzii, aşteptând sosirea vânătorului pentru a-i da lovitura de graţie cu cuţitul ori cu puşca.

În a şasea zi, când ajunseră, în sfârşit, aproape de dune, le prezentă ultimul şi cel mai sinistru trofeu. Călăreau în lumina roşiatică şi tremurătoare a zorilor, aşteptând din clipă în clipă să vadă în faţa lor priveliştea dunelor, ca nişte excursionişti nerăbdători să dea pentru prima oară cu ochii de ocean. În sfârşit, urcară o coastă abruptă şi priveliştea deşertului se desfăşură în faţa lor, ca o imensă bandă de culoarea carminului, întinsă până la linia orizontului. Coborâră panta lungă şi stâncoasă printre aflorimentele de gresie modelate de vânturi în figuri groteşti şi malefice. Nisipurile se întindeau la picioarele lor, cu marginea bine delimitată, ca şi cum o imensă mare roşie îngheţase într-o

singură clipă. Acolo, la marginea dunelor care se ridicau ameninţătoare ca nişte valuri gigantice, îi aştepta ultima movilă.

Se apropiară împreună, înfricoşaţi, bănuind că acesta era avertismentul final prin care îi soma să se întoarcă de la marginea deşertului. Vântul tăios li se încurca prin faldurile veşmintelor, stârnind sunete cavernoase. Obiectul aşezat în vârful movilei de pietre deveni din ce în ce mai clar, până ce îl recunoscură. Păsările îi dădeau târcoale, îndepărtându-se speriate de apropierea oamenilor. Leyla îşi simţi inima bătând cu putere şi îşi controla cu greu impulsul de a da afară cafeaua pe care o băuse cu o oră în urmă. Scholem descălecă şi se apropie de grămada de bolovani.

Ultima jertfă era un cap de om, capul lui ’Ali, înfăşurat încă în *ghotra* cu dungi albe şi roşii, căscând spre ei orbitele goale, ciugulite de păsările de pradă. Capul fusese retezat cu mişcări precise, păstrând un ciot din gât pe care, de altfel, se odihnea, cu chipul întors către vest, în direcţia opusă deşertului. Aveau senzaţia că merseseră în cerc, de la poalele colinelor Tubayq, încremenite de frig, până la marginea deşertului propriu-zis. Scholem îşi reaminti chipul lui ’Ali în momentul în care îl coborâseră în groapă. Pielea gălbuie purta deja primele semne ale descompunerii, iar buzele vinete se retrăseseră de pe dinţi, într-un rânjet sinistru. Involuntar, îi veni în minte un vers din Cartea lui Iov: „Vino până aici, am spus, dar nu mai departe.”

— Se pare că s-a întors la mormânt şi a exhumat corpul, zise Scholem.

Leyla descălecă şi se apropie de el.

— Cine ar fi în stare să facă aşa ceva? întrebă ea, fără să-şi poată controla tremurul glasului. Faţa lui ’Ali purta încă urmele prafului din groapă. Un nebun?

— Nu e nebun, răspunse Scholem. Individul ăsta e sănătos, acţionează cu grijă şi după un plan bine gândit. Nu face nimic din nebunie.

— Dar ceea ce face e nebunie curată. Cu siguranţă că nu e opera unui om zdravăn la minte.

Scholem clătină din cap.

— Uneori, faptele unei minţi sănătoase sunt mai nebuneşti decât ale cuiva cu mintea rătăcită. Nici unul dintre acuzaţii de la Nürnberg nu a fost declarat nebun.

Leyla nu zise nimic. Nimic nu o putea convinge de sănătatea psihică a acestui individ.

Îngropară din nou capul înfăşurat în *ghotra*, de această dată mai adânc, şi îngrămădiră deasupra pietre, ca să îl ferească de animalele în căutare de pradă. După ce terminară, Leyla se întoarse spre Scholem.

— Ce facem acum? Avertismentul e inconfundabil. O dată ce intrăm în deşert, poate face ce doreşte cu noi. Se poate ascunde după dune, sunt zeci de locuri tocmai bune pentru o ambuscadă.

— Ce ai vrea să facem? Să ne întoarcem?

Leyla clătină din cap.

— Nu avem de ales, continuă Scholem. Ne putem întoarce şi atunci îl lăsăm pe David în mâinile lui al-Shami; ori ne putem continua drumul.

Leyla încuviinţă din cap.

— Mai întâi, trebuie să găsim o călăuză. Scholem privi în jur, apoi arătă spre nord. Vezi dealurile acelea? Trebuie să fie cele despre care ne-a vorbit ’Ali că se află pe latura de vest a deşertului, în capătul nordic al aşezării al-Khunfa. Aş zice că sunt la vreo cincisprezece kilometri distanţă. Dacă nu mă înşel, tabăra Shammar, spre care se îndrepta ’Ali, se află la opt kilometri sud de aici.

Leyla privi spre deşert, apoi înapoi spre Scholem.

— Ce avem de pierdut? zise ea.

Urcară din nou în şa şi porniră spre sud. Aproape două ore mai târziu văzură în zare un grup de moviliţe negre şi joase: corturi din piele de capră. Fură întâmpinaţi de fiii şeicului Fahd ibn Fawwaz.

În cinstea lor începură preparativele pentru fierberea cafelei; fiul cel mare al şeicului, Farhan, scutură cu mişcări ritmice piua în care pusese boabele, atrăgând oamenii din corturile învecinate să-i întâlnească pe noii veniţi. Se adunară în locul rezervat oaspeţilor din cortul şeicului, sorbind din cafea şi punând nenumărate întrebări despre lumea de afară. Erau membrii tribului Al Zubayr, o subramură a unuia dintre principalele clanuri ale neamului Sinjara din familia Shammar. Fahd ibn Fawwaz era un bărbat zvelt, cu chip de şoim, în jur de cincizeci de ani, ale cărui trup şi minte fuseseră modelate încă de la naştere de vânturile deşertului Nafud. Servi cafeaua, turnând-o dintr-o carafă înaltă de alamă în ceşti mici din ceramică, cu gesturile fireşti ale unui bărbat cu judecata dreaptă, respectat de poporul său, chiar dacă aceasta nu însemna mai mult de cincizeci de corturi, iar foametea plana deasupra lor an după an.

'Ali vorbise cu respect despre populaţia Al Zubayr şi le dăduse o mulţime de informaţii despre ea. Amintindu-şi de cele auzite de la 'Ali, Leyla şi Scholem se interesară de starea sănătăţii principalilor membri ai clanului. Despre ei înşişi nu spuseră mare lucru, în schimb îi povestiră lui Fahd şi fiilor săi ceea ce ştiau despre Huwaytat, de pe al căror teritoriu veniseră. După ce discutară un timp, şeicul se întoarse spre ei şi-i întrebă:

— Ce face 'Ali ibn Sa'd? E bine?

Scholem îl privi, fără să-i răspundă. Şeicul înţelese mesajul din ochii lui şi lăsă capul în jos.

—*Rahimahu 'llah*, murmură el. Dumnezeu să-l odihnească, îmi era prieten vechi, un prieten foarte drag.

Cuvintele se răspândiră din cort precum argintul viu, repetate şi transmise din om în om.

Fahd ridică privirea din foc.

— Cum a murit?

— Repede, dar ucis mişeleşte. Aş vrea să discutăm despre asta între patru ochi.

Fahd se uită mai întâi la el, apoi la Leyla.

— După ce vom termina cafeaua, fiii mei şi cu mine vom asculta ce ai de spus.

După cum era tradiţia, nimeni nu zăbovi după ce bău cea de a treia ceşcuţă de cafea. După ce spaţiul rezervat oaspeţilor se goli şi nu mai rămaseră decât Fahd, cei şase fii ai lui, Scholem şi Leyla, vorbiră despre călătoria lor şi împrejurările morţii lui Suwailim şi a lui 'Ali. Când ajunseră, în sfârşit, la episodul din dimineaţa aceea şi le spuseră ce anume descoperiseră la marginea dunelor, Fahd scoase un strigăt şi scuipă pe pământul din faţa lui.

— *Astaghfiru 'llah!* ţipă el. Doamne iartă-mă! Nici o fiinţă omenească nu ar fi în stare să facă aşa ceva. Să tai un om în bucăţi. Să scoţi mortul din groapă şi să-i tai capul. Nu e omenesc. Aţi fost urmăriţi de un *jinni*, un spirit trimis de Satana ca să vă abată de la drum. Cu siguranţă că Dumnezeu v-a călăuzit paşii.

Unul dintre fiii lui Fahd, un bărbat tânăr de vreo treizeci de ani, cu mustaţă lungă, neagră, se întoarse către tatăl său.

— Tată, îţi cer permisiunea să vorbesc.

Fahd, încă marcat de enormitatea faptei auzite din gura străinilor ridică privirea.

— Bine, Nazzal, poţi vorbi.

Nazzal se întoarse către Scholem.

— Iertaţi-mă, dar dumneavoastră ori fiul dumneavoastră aţi păstrat *huardhi*-ul pe care l-aţi găsit acum patru zile?

Scholem dădu afinntiv din cap.

— Da, îl avem cu noi.

Băgă mâna în buzunar şi scoase un pumnal mic, curbat, din cele folosite de vânători la uciderea păsărilor, o versiune miniaturală a unui *khusa* de dimensiuni mai mari. Îl întinse lui Nazzal care îl întoarse pe toate feţele,

examinându-l cu atenţie înainte de a-l trece în mâinile tatălui.

— Nu a fost nici un jinni, tată. ’Ali a fost omorât de al-Gharib.

Numele – dacă nume era – o luă prin surprindere pe Leyla.

„Al-Gharib” însemna „străinul”. Oare Nazzal se referea chiar la un „străin”, la cineva din afara perimetrului ocupat de el? Apoi privi chipurile fraţilor lui Nazzal şi îşi dădu seama la cine se gândeşte.

Fahd îi dădu înapoi micul pumnal lui Scholem.

— Ai observat semnele de pe lamă?

Scholem privi mai atent şi văzu, sub pelicula de sânge uscată, încrustaţii fine, asemănătoare cu nişte litere, dar ilizibile, aparţin în d unui alfabet nemaivăzut.

— Ce sunt astea?

— Semnele lui. Dacă ai fi privit cu atenţie pietrele, ai fi văzut şi altele. Le lăsă peste tot pe unde trece.

Şeicul tăcu, privind în flăcări.

— Noi îi spunem al-Gharib, interveni din nou Nazzal. Numele lui adevărat este Talal ibn Qasim; dar nu e beduin, nu este arab. Încă din copilărie, toată lumea îl ştie sub numele de al-Gharib. Trăieşte printre dune; unii spun că s-a înhăitat cu lupii.

— Dacă nu este arab, atunci de unde vine? întrebă Scholem. E iranian? African? Solubba?

Nazzal clătină din cap.

— Nu este nici una, nici alta. Nu ştim de unde este. Nimeni nu a văzut un chip asemănător cu al lui până acum.

— Cum arată?

— Este destul de scund, cu pielea de culoarea migdalei şi cu puţin păr pe faţă. Dar cei mai ciudaţi sunt ochii. Nu are ochi de om.

Nazzal îşi ridică degetele şi trase de colţurile ochilor spre exterior, îngustându-i. Leyla schimbă o privire cu Scholem.

— Există rase umane care arată astfel, zise Scholem. Foarte departe, spre est. Chinezi, japonezi, coreeni.

În cort se produse rumoare.

— Sunt mahomedani? se interesă Fahd.

Scholem încuviinţă din cap.

— Unii da. Sunt mulţi chinezi mahomedani. Indonezia este cea mai mare ţară musulmană din lume. Poate că străinul vostru este indonezian.

Nazzal interveni din nou.

— Indonezienii poartă săbii?

Scholem clătină din cap.

— Poate că da. Dar nu am auzit despre aşa ceva. De ce?

— Al-Gharib are o sabie. În Arabia nu s-a mai văzut o sabie ca aceea.

Se aplecă şi, folosindu-se de băţul cu care mestecaseră cafeaua, desenă rapid o schiţă în nisip, lângă vatră. Forma săbiei cu mâner lung era inconfundabilă. Scholem se lăsă pe spate şi-l privi în ochi pe Nazzal.

— E japonez.

— Japonezii sunt musulmani?

— Nu. Nu sunt musulmani.

— Cum a ajuns aici? interveni Leyla. Şi când a venit? Cunoaşte deşertul ca un *badu*. Ştie să călărească o cămilă, să urmărească şi să doboare vânatul. Spuneaţi „de când era copil”. A fost adus aici?

Îi răspunse Fahd, coborând tonul pentru a nu fi auzit de femeile aflate de partea cealaltă a paravanului care împărţea cortul în două. Asemenea lucruri nu erau pentru urechile lor – deşi mare i-ar fi fost mirarea să afle că erau la fel de bine informate ca şi bărbaţii în privinţa lui al-Gharib.

— Cu mulţi ani în urmă, un bărbat din Palestina a venit printre băştinaşii Shammar. Călătorea de la o tabără la alta,

ducând cu el scrisori de la Hajj Amin al-Husayni, muftiul Ierusalimului. Fireşte, la vremea aceea Hajj Amin nu se afla la Ierusalim. Păgânii de englezi îl trimiseseră în exil, Dumnezeu să-i pedepsească.

— Când a fost asta? se interesă Leyla.

Fahd se gândi bine înainte de a răspunde.

— Înainte de naşterea lui Farhan. Eram tânăr, nici nu mă însurasem. Îmi amintesc că fratele meu cel mic nu fusese încă circumcis. El are acum patruzeci şi şapte de ani. Era pe timpul când la englezi era război mare şi vapoarele lor au venit la Aden.

— Înţeleg, zise Scholem. Dacă fratele lui Fahd a fost circumcis la vârsta de şapte ani, asta trebuie să fi fost în 1944-l945. Te rog, continuă.

— În scrisorile lui, muftiul mă ruga, în numele islamului, să adăpostim în corturile noastre copii, copii de sex bărbătesc. Eram rugaţi să primim în fiecare tabără doi-trei băieţi. Conducătorii noştri au fost de acord şi, câtva timp mai târziu, băieţii au fost aduşi la noi. Nu ni s-a permis să-i întrebăm de unde veneau sau cine erau părinţii lor adevăraţi. Trebuia să îi creştem ca pe proprii noştri copii, ca pe nişte beduini. Trebuia să îi iniţiem în toate secretele vieţii în deşert, cu greutăţile şi suferinţele sale. Unii dintre ei au murit. Ceilalţi au supravieţuit şi au devenit tineri puternici. Când au împlinit paisprezece ani, au venit câţiva bărbaţi şi i-au luat de la noi, fără să ne dea explicaţii. Şi ei aveau scrisori de la Hajj Amin. Curând după aceea au fost aduşi alţi copii. De atunci s-au perindat mai multe generaţii, dar toţi ne-au fost luaţi la vârste fragede.

— Al-Gharib este unul dintre acei copii? întrebă Scholem.

— Da. A fost printre primii, abia dacă era puţin mai mare decât un bebeluş. A fost crescut de Al Shiha.

— Deci copiii aceştia arătau ca el?

Fahd clătină din cap.

— Nu. El era singurul. De aceea a primit numele de al-Gharib. Ceilalţi erau mai puţin ciudaţi. Semănau cu europenii. Mulţi dintre ei aveau părul blond, alţii erau bruneţi. Dar nici unul dintre ei nu era arab. Cred că fuseseră aduşi din Europa.

— Toţi? întreba Scholem mirat, intrigat şi derutat de ceea ce auzea. Chiar şi cei aduşi mai târziu?

— Nu ştiu. Au fost aduşi la noi de afară şi apoi au fost luaţi şi duşi nu ştim unde.

— Dar al-Gharib se află încă aici.

— Da, răspunse Nazzal. Trăieşte undeva în deşert, dar, din când în când, apare şi îi vizitează pe cei din neamul Al Shiha. Uneori, mai apar şi alţii, care vin să viziteze clanurile în mijlocul cărora au crescut, apoi dispar din nou după o zi sau două. Dar al-Gharib e altfel. Oamenii se tem de el. Se spune că ar fi fiul diavolului. Unii chiar aşa îi zic – Ibn Iblis – „fiul lui Satana”. A ucis de multe ori, de fiecare dată cu o cruzime ieşită din comun, dar nimeni nu îndrăzneşte să se răzbune. Oamenii cred că ar atrage un blestem asupra lor dacă l-ar atinge fie şi cu un deget. Vine şi pleacă oricând pofteşte. Cunoaşte dunele mai bine decât orice fiinţă umană.

— De ce vrea să ne împiedice să pătrundem printre dune? Ce se află acolo? De ce a lăsat capul lui ’Ali chiar la marginea deşertului, în semn de avertisment?

Cei şase fraţi schimbară priviri. Nu vorbi nici unul dintre ei. Şeicul Fahd îşi pironi din nou privirea în foc, ca şi cum ar fi desluşit mesaje ascunse printre flăcări.

Scholem ignoră tăcerea bruscă şi continuă:

— Fiul meu şi cu mine venim tocmai din Iordania, ca să dăm de urma altor trei bărbaţi. Credem că au intrat în deşert. Se îndreaptă chiar spre inima dunelor. Ce se află acolo? A fost vreunul dintre voi până în mijlocul nisipurilor?

Continuau să tacă. Scholem simţea încordarea ce devenea din ce în ce mai apăsătoare. Simţea frica în aer, aproape palpa-bilă, rece. Continuă:

— Fiul meu şi cu mine am descoperit o carte veche la al-Quds, în Ierusalim. În ea se vorbeşte despre o cetate veche aflată în centrul deşertului Nafud, o cetate antică. Autorul cărţii afirmă că este vorba despre oraşul Iram, Oraşul Coloanelor, cel despre care se vorbeşte în Cartea Domnului.

În cele din urmă, Farh an rupse tăcerea.

— Vă înşelaţi. Nu exista nimic în inima deşertului, în afară de nisip. E o întindere nesfârşită de nisip, atât de mult nisip, încât ar putea acoperi oraşe întregi şi toate cărţile din lume. Ceea ce aţi citit despre oraşul Iram nu sunt decât simple născociri, legende ale strămoşilor. Poate că oraşul despre care vorbiţi se află în altă parte.

— Aţi fost acolo? Aţi fost în inima deşertului, v-aţi convins că nu este într-adevăr nimic altceva decât nisip?

— În deşertul Nafud, cât cuprinzi cu ochii nu există decât nisip. Poate că autorul cărţii a văzut un miraj.

Focul din vatră începu să arunce scântei, gata să se stingă. Nu schiţă nimeni nici un gest ca să îl aţâţe sau să mai pună nişte vreascuri. Fahd ridică ochii; pupilele îi păreau golite de viaţă, moarte, ca şi cum focul ar fi supt toată vlaga din ele. Îi aruncă o privire încurcată lui Scholem.

— Puteţi înnopta aici. Sunteţi oaspeţii noştri şi vă puteţi adăposti sub acoperişul nostru. Însă mâine trebuie să plecaţi. Întoarceţi-vă în Iordania. Nu puneţi piciorul în deşert, nici măcar pentru a căuta răzbunare. Acolo nu veţi da decât de necazuri, de mari necazuri. În deşert, oamenii se rătăcesc, dispar şi nu mai sunt găsiţi niciodată. Uitaţi de al-Gharib. A ucis şi încă va mai ucide. Toţi suntem creaţi de Dumnezeu şi toţi ne vom întoarce la El. Lăsaţi-l să dea socoteală lui Dumnezeu. Luaţi-vă gândul de la oamenii pe care îi căutaţi. Dacă nu cunosc deşertul, până acum sunt ca

şi morţi; nu-i veţi mai găsi niciodată. Dacă au reuşit totuşi să ajungă până în inima deşertului, atunci se află într-un loc unde nu veţi putea răzbate vreodată. Să nu mai vorbim despre asta. Voi da ordin să se taie o oaie. În seara aceasta, vom cina împreună, în amintirea lui ’Ali.

Şeicul se ridică, parcă mai îmbătrânit decât când se aşezaseră. Părea să ducă pe umeri o povară uriaşă. Căldura sufletească, amabilitatea dispăruseră, focul aprins în onoarea lor era pe cale să se stingă, înecat în cenuşă. Cina din seara aceea avea să fie tristă.

34

A doua zi dimineaţă, Scholem şi Leyla părăsiră tabăra clanu-lui Al Zubayr şi porniră înapoi spre nord, de-a lungul marginii purpurii a deşertului Nafud. Dunele înalte, întinse şi, în lipsa unei călăuze, impenetrabile, păreau să le facă semne de bun venit. În tabără nu mai adusese nimeni vorba despre scopul călătoriei lor şi amândoi cunoşteau prea bine regulile de conduită ale beduinilor, pentru a-şi da seama că problema era definitiv închisă. Singura lor speranţă era de a întâlni mai departe, spre nord, o alta colonie unde să poată angaja o călăuză care să-i însoţească în deşert, bineînţeles folosindu-se de un alt pretext, convingându-l apoi să-i ducă în locul dorit. Clanul Shammar ştia de existenţa cetăţii Iram sau, cel puţin, de faptul că în deşert exista o aşezare, ceva care îi înfricoşa şi îi îngrijora şi despre care refuzau să discute.

— Chaim, cine crezi că erau aceşti copii? întrebă Leyla în timp ce călăreau, ţinând piept vântului. Dacă a fost implicat şi Hajj Amin...

— Da, exclamă Scholem pe un ton dur, parcă încercând să se apere. Ştiu. Ştiu ce vrei să spui, dar refuz să te cred.

— Cum au ajuns aici? Unde i-au dus apoi? Şi de ce?

O privi cu ochi îndureraţi.

— Tu nu eşti evreică. Ce importanţă are pentru tine?

Leyla îi aruncă o privire plină de reproş.

— Dacă nu sunt evreică, înseamnă că sunt doar pe jumătate om? Mă îngrijorează, ca şi pe tine, şi din aceleaşi motive.

Zilele petrecute în deşert începuseră să le tocească nervii, asmuţindu-i unul împotriva celuilalt.

La vreo cinci kilometri depărtare de tabăra clanului Shammar auziră din spate ropotul copitelor unei cămile mânate în mare viteză printre stânci. Privind în urmă, văzură un călăreţ care gonea spre ei. Era îmbrăcat din cap până-n picioare în negru şi călărea pe o şa de culoarea nisipului, cu legături roşii. Pe măsură ce se apropia de ei, încetinea ritmul. Scholem duse mâna la arma aşezată pe şa, pregătit pentru orice eventualitate. Când ajunse la câţiva metri de cei doi, călăreţul trase de frâu şi dădu la o parte *ghotra* care îi acoperea partea de jos a feţei. Era Nazzal, fiul cel mic al lui Fahd, cel cu care discutaseră cu o zi în urmă. Era transpirat leoarcă şi abia reuşea să-şi tragă sufletul. Începu să vorbească, uitând de formalităţile obişnuite.

— Acolo, în mijlocul deşertului, există ceva. Fraţii mei refuză să recunoască acest lucru pentru că se tem. Tata îmbătrâneşte şi se teme şi el. La fel se întâmplă în fiecare cort din tabăra Shammar.

— De ce anume se tem? E vorba de o aşezare? De o cetate? se interesă Scholem.

— Nu ştiu. Nu ştie nimeni. Nu se duce nimeni acolo şi nici nu se discută despre asta. Există o zonă în centrul dunelor unde nu se aventurează nici un *badu*. Cei din clanul Shammar spun că locul este bântuit, că sufletele morţilor şi

jinni răuvoitori rătăcesc printre dune şi ademenesc călătorii nebănuitori, ducându-i la pierzanie. Unii cred că şi cetatea este opera *jinnilor*.

— Este vorba despre cetatea Iram? întrebă Leyla.

Nazzal încuviinţă din cap.

— Da, aşa i se spune. Se zice că a fost îngropată în nisip de Dumnezeu, drept pedeapsă.

— Cât de întinsă este regiunea asta?

— Foarte întinsă. Ca să îi dea ocol, un om ar trebui să călărească douăsprezece ore pe zi, vreme de vreo zece zile.

Scholem făcu un calcul mental rapid şi privi către Leyla.

— Asta înseamnă o rază de vreo cincizeci de kilometri, adică în jur de şapte mii opt sute de kilometri pătraţi. Este o suprafaţă mare de explorat

Leyla clătină din cap.

— Nu trebuie să o explorăm în întregime. Înţeleg că zona de jur împrejurul oraşului Iram este periculoasă. Nu rămâne decât să mergem până în centrul deşertului şi vom da de Iram, gata să ne primească.

Scholem dădu din cap aprobator.

— Dar tot nu putem ajunge acolo fără o călăuză.

Întorcându-se spre Nazzal, îl întreba:

— Ştii pe cineva care ar fi dispus să ne conducă acolo sau măcar până la graniţa acelei regiuni?

Nazzal surise.

— Da. Vă voi conduce chiar eu. Nu cred în *jinni* sau în fantome. Nu mi-e frică să mă duc acolo.

— Poate fi periculos. Există locuri mai periculoase decât *jinnii*. Nu ştiu ce vom găsi acolo, dar, cu siguranţă, nu vom fi întâmpinaţi cu inima deschisă şi cafea aburindă pe foc. Sunt convins că al-Gharib va face tot posibilul ca să ne oprească. Gândeşte-te bine înainte de a te hotărî să vii cu noi.

Nazzal nu stătu pe gânduri. Răspunse pe loc, cu ochii strălucind de nerăbdare.

— M-am hotărât încă de astă-noapte. După ce aţi plecat, am discutat cu tata şi i-am spus ce am de gând. S-a înfuriat, însă nu mi-a interzis să vin cu voi. Cred că mă înţelege. Nu a uitat zilele când triburile se hăituiau unele pe altele, când ai noştri năvăleau în taberele de la ’Aniza sau Mutayr şi le luam oile şi cămilele. Acum suntem controlaţi de guvern cu ajutorul jeep-urilor, al avioanelor şi al armelor, iar spiritul de aventura a dispărut. Când voi ajunge la vârsta tatălui meu, guvernul ne va fi mutat de aici în oraşe, ca să locuim în acelaşi loc de la un anotimp la altul, în mizerie, fără să ne mai schimbăm sălaşul. Vă jur că mă tem mai mult de puţurile lor de petrol decât de Iram sau de al-Gharib. Luaţi-mă cu voi. Vă voi conduce în deşert şi vă voi pune dunele în palmă. Credeţi-mă: vă voi conduce acolo.

Dinspre deşert se stârni un vânt tăios. Nori negri se adunaseră pe cer, iar acum începeau să coboare ca nişte păsări mari de pradă ce adulmecă vânatul pe întinderea nesfârşită de nisip. Ridicară privirile spre dunele înalte şi tăcute care îşi înălţau vârfurile şi coborau, întinzându-se până ce dispăreau în negura orizontului. Leyla îşi simţea mâinile aspre şi reci, ochii înroşiţi şi înţepaţi parcă de mii de ace. Întoarse faţa în direcţia vântului, privindu-l pe Scholem. Părea neliniştit şi frământat de gânduri sumbre. Încuviinţă din cap şi toţi trei îşi îndemnară cămilele la trap, dincolo de pragul dunelor misterioase.

35

Dunele îi înghiţiră în tăcere, fără efort, implacabil. Deşertul Nafud era o mare de talazuri roşiatice ce vălureau de jur împrejurul lor, înălţându-se până la o sută optzeci de

metri. Înaintau încet şi cu mare greutate. În locul acesta era imposibil să mergi înainte în linie dreaptă. Avansau cu o viteză de vreo doi kilometri pe oră, dând ocol puţurilor adânci de nisip care le barau neîncetat calea. Crestele înguste ca o lamă de cuţit cedau sub greutatea lor, trimiţând la vale avalanşe de nisip auriu afinat. Cămilele se luptau să-şi menţină echilibrul pe suprafaţa nesigură, înaintând cu dificultate, dună după dună, până ce fiecare pas deveni un calvar şi cea mai mică fibră a corpului lor începu să tremure din cauza extenuării.

Ploaia se porni brusc, către prânz. Nazzal le spuse să descalece; le-ar fi fost imposibil să avanseze în timpul ploii torenţiale. Se adăpostiră sub un cort aproximativ întins, la poalele unei dune, în timp ce cămilele rămaseră tremurând sub aversele de gheaţă care măturau nisipul. Leyla nu mai ţinea minte când îi fusese ultima oară cu adevărat cald, când se simţise uscată. Noaptea trecută, gândi ea, şi părea un vis îndepărtat. I se părea că rătăceşte de o eternitate pe întinderile acestea de nisip, cremene şi piatră de nisip de culoarea sângelui închegat, expusă la frig ploaie şi ceaţă.

Nazzal le povesti tot ce ştia despre Iram, lucruri auzite de la bătrânii clanului şi de la tatăl lui. Se spunea că cetatea fusese clădită pe timpul lui Solomon de către un *ifrit* pe nume Sultan Mansur. Zidurile erau ridicate din craniile necredincioşilor, iar în ele se aflau nişe, în care li se păstrau sufletele timp de trei zile şi trei nopţi înainte de a fi surghiunite pe vecie în iad. După unii era chiar avanpostul infernului, ale cărui flăcări răbufneau din măruntaiele pământului. Era locul în care vaietele şi plânsetele nu încetau niciodată.

— De când nu mai vine aici nimeni din clanul tău? întreba Leyla. Aşa a fost dintotdeauna?

Îşi adusese aminte de pasajul în care al-Halabi spunea că beduinii din vremea lui se temeau să se aventureze până în inima deşertului.

Nazzal încuviinţa din cap.

— Da. Bătrânii spun că strămoşii lor ştiau de locul acesta şi se temeau de el; la fel şi stră-străbunii lor. Este o aşezare antică. Dar tata mi-a povestit o dată că, acum foarte mulţi ani, deşertul din jurul cetăţii Iram s-a schimbat, a căzut în puterea *jinni*-lor şi a altor duhuri rele care nu existaseră până atunci acolo.

— Ce fel de duhuri?

— *Jinni* înalţi, înveşmântaţi în negru, duhnind a moarte. Noaptea apăreau tot felul de luminiţe roşii şi verzi. Se auzeau zgomote de sub pământ. Şi multe alte lucruri despre care nu vrea să vorbească nimeni.

— Cu câţi ani în urmă au început toate astea?

Nazzal se încruntă.

— Nu ştiu precis. Dacă mi-aduc bine aminte, tata spunea că au început cam în perioada în care a fost adus aici micul al-Gharib. Mai târziu, mulţi au pus pe seama sosirii lui toate întâmplările ciudate petrecute în deşert

Leyla se întoarse spre Scholem.

— Acum aproximativ patruzeci de ani.

Ploaia torenţială se transformă treptat în burniţă. Ruperea de nori colorase nisipul aproape în purpuriu. Norii se retrăgeau spre vest, alunecând peste crestele munţilor Shifa, mai departe, spre ţărm. Strânseră cortul şi porniră din nou la drum. Cămilele înaintau anevoios, afundân-du-se în nisipul ud. Forţaţi să ocolească la tot pasul nenumăratele gropi adânci săpate în nisip, aveau senzaţia că se învârt pe loc, deşi mergeau tot timpul către est şi fiecare dună lăsată în urmă cu bine îi aducea mai aproape de destinaţie.

Aici, la marginea dunelor, mai găseau încă apă în puţurile bine cunoscute de Nazzal. Ştiau că, pe măsură ce vor pătrunde mai adânc în deşert, sursele de apă se vor rări, iar dacă în apropiere de Iram nu vor da de vreun izvor, situaţia lor va deveni extrem de gravă. Chiar şi pe timp de iarnă, când plouă frecvent şi vegetaţia se trezeşte la viaţă,

dunele pot fi înşelătoare, chiar fatale pentru necunoscători. Scholem şi Leyla erau perfect conştienţi de faptul că, fără ajutorul lui Nazzal, şi-ar găsi sfârşitul în deşert.

Se opriră să înnopteze la poalele unei dune înalte şi abrupte şi făcură focul pe fâşia stâncoasă care o separa de următoarea. Printre dune nu duceau lipsă de lemne de foc; peste tot în jurul lor zăceau vreascuri uscate, rămăşiţe ale tufelor răsărite şi moarte timpuriu, în primăverile trecute. Era o noapte cu lună, prima după multe nopţi înnorate. Totul era învăluit într-o lumină alburie, mată. Dunele păreau netede şi lipsite de culoare, cu umbre întunecate acolo unde suprafaţa fusese cutată de vânt Din când în când, rafale scurte treceau şuierând printre valurile de nisip, animând pustietatea adormită.

În timpul nopţii, făcură pe rând de pază, dar nici unul dintre ei nu reuşi să doarmă cum se cuvine, în ciuda focului viu. Ştiau că al-Gharib se află undeva prin preajmă, cu ochii aţintiţi asupra focului de tabără, pândindu-i, aşteptând să se apropie mai mult de capcana pe care le-o pregătea.

La un moment dat, Nazzal începu să le vorbească despre deşert, despre lucrurile care se petreceau acolo, despre ceea ce îi aştepta.

— Trebuie să trecem peste mai multe lanţuri înalte de dune. Cele mai dificile sunt Kuthub Iblis, Dunele Diavolului. Sunt foarte înalte, ca nişte munţi mai mici, iar nisipul este extrem de fin şi de alunecos. Cămilele voastre sunt deja obosite; s-ar putea să nu facă faţă urcuşului.

— Nu le-am putea ocoli? se interesă Leyla.

— Ar dura prea mult şi ne-am îndepărta de destinaţie. Dacă e posibil, aş prefera să le traversăm.

— Cât timp crezi că ne va lua?

Nazzal ridică din umeri.

— Depinde. Vremea a fost foarte proastă. Asta mă îngrijorează. Dacă avem noroc, vreo şase zile, poate mai puţin.

— Până la marginea ţinutului Iram?

— Da. Poate încă trei zile până acolo. Nu ştiu. Depinde de teren. Şi de starea vremii.

— Cum ne vom descurca cu hrana şi cu apa? întrebă Leyla.

Nazzal se gândi de două ori înainte de a răspunde.

— Avem mâncare suficientă, dacă ne limităm la strictul necesar. Dacă vremea rămâne în continuare neschimbată, cămilele vor găsi în deşert iarbă destulă. Problema cea mare este apa. Nu mai exista puţuri. Poate avem noroc şi dăm peste vreun ochi de apă de ploaie, rămasa între stânci, dar mă îndoiesc că vor fi prea multe în drumul nostru. Cămilele rezistă în jur de douăzeci de zile fără apă, pe vremea asta poate chiar mai mult, dar urcuşul pe Kuthub Iblis le va slăbi forţele. Noi avem destule rezerve ca să răzbatem până la Iram, dar, dacă acolo nu găsim vreun izvor, suntem ca şi morţi. O dată ce am trecut de Kuthub Iblis, nu mai există cale de întoarcere.

— Şi dacă nu reuşim să traversăm?

— Atunci trebuie să ne întoarcem imediat. Altfel, murim cu toţii.

După două zile ajunseră la nişte coline de înălţimea unor munţi mai mici care începeau ca movile de nisip greu şi afânat şi continuau apoi să se ridice, cotă după cotă, până câştigau o altitudine formidabilă şi un aspect ameninţător, sângeriu.

Cămilele trebuia îndemnate la tot pasul, ba împinse de la spate, ba trase de căpăstru ori dojenite cu vorbe aspre. Nu puteau încăleca; animalele abia îşi puteau duce povara, darămite călăreţii.

Orele treceau una după alta, iar ei îşi continuau drumul anevoios prin nisip, dar aveau impresia că nu avansau deloc. Oricât se căzneau, la tot pasul dădeau peste o altă dună care trebuia escaladată, iar când ajungeau în vârf şi priveau în jur, talazurile de nisip păreau să se întindă la

nesfârşit, până dincolo de linia orizontului. Îşi continuară ascensiunea până ce nu îşi mai simţiră picioarele de oboseală şi abia reuşeau să se mai ţină pe ele. De câte ori ajungeau în vârful unei dune, în faţă li se deschidea perspectiva unei coborâri îndelungate şi periculoase. Nisipul le aluneca sub picioare, ameninţând din clipă în clipă să-i expedieze la vale, pe panta abruptă. În locul acesta un picior rupt putea însemna moartea tuturor. Toţi muşchii le erau chinuiţi de dureri atroce, insuportabile, care nu se domoleau nicicum, care nu aveau început şi nici sfârşit.

La prânz se opriră să se odihnească, sleiţi de puteri, cu trupurile sfâşiate de durere, dar conştienţi că erau obligaţi să-şi continue drumul. Nazzal nu le acordă mai mult de o oră de oprire ca să mănânce şi să îşi tragă puţin sufletul. Le explică în două cuvinte că avea motive întemeiate să o facă, iar după ce trecu timpul prevăzut îi îndemnă să se ridice. La început cămilele refuzară să se urnească şi încercară să îi muşte când se apropiară de ele. După-amiază o ceaţă densă se lăsă peste întinderea de la picioarele lor, unduindu-se ca apele cenuşii ale unui lac imens, din mijlocul cărora încercau să se ridice spre lumina difuză a zilei plumburii. Când ajunseră în vale, pâcla învălui totul în jurul lor, reducându-le vizibilitatea, dezorientându-i şi zăpăcindu-i până ce începură din nou să urce şi ajunseră în vârf; abia acolo reuşiră să-şi stabilească exact poziţia.

Leyla mergea ca o somnambulă, cu sufletul rupt de trup, mişcându-şi picioarele cu gesturi reflexe, indiferentă, insensibilă la orice durere. Ar fi vrut să se întindă jos şi să se cufunde într-un somn fără vise, să uite de dune, de David, de Iram. Îşi imagină că se afla acasă, în Sinai, ajutându-şi mama în bucătărie, ascultându-şi tatăl recitind din poeziile proprii, rugându-se în moschee, alături de surorile ei.

Căzu şi fu ridicată de mai multe ori, dar nu îşi amintea cum continuase să meargă; frânturi din mersul nesfârşit i

se amestecau în minte, asemeni unui ghem uriaş de lână încâlcită. Încercă să tragă de el, să-l descâlcească, dar firele se încăpăţânau să rămână înnodate.

Drumul chinuitor secase şi forţele lui Scholem, solicitându-i plămânii la maximum şi accelerându-i alarmant bătăile inimii. La altitudini mari îl lua ameţeala, iar în vale se simţea sufocat de ceaţa deasă. Doar voinţa supraomenească îl mai ţinea în picioare, combinată cu dorinţa de răzbunare, care mocnea în el de atâta timp.

În cele din urmă, coşmarul păru că se apropie de sfârşit. După ce coborâră o dună înaltă şi ajunseră într-o depresiune vastă, şerpuitoare, Nazzal îi anunţă că ajunseseră la capătul calvarului. Aveau voie să-şi ridice tabăra şi să se pregătească de înnoptat Leyla se întinse pe pământul tare ca şi cum ar fi fost cea mai moale saltea de puf. Îl urmări pe Nazzal cum aprinde vreascurile adunate peste zi şi îi surise obosită.

— Cine va sta de pază în noaptea asta, Nazzal? întrebă ea. Avem nevoie cu toţii de somn. Dacă al-Gharib se află prin preajmă?

Nazzal clătină din cap.

— Dacă-i aici, este la fel de obosit ca şi noi. Nu va face nici o mişcare până mâine dimineaţă. Putem dormi liniştiţi.

Leyla oftă şi se răsuci pe o parte, apoi se ridică din nou în capul oaselor şi-i vorbi lui Nazzal:

— Ai avut dreptate. Dunele Diavolului sunt într-adevăr un infern. Dar le-am învins. De-acum nimic nu ne mai poate opri. Nimic.

Nazzal o privi cu o expresie stranie întipărită pe faţă. Se încruntă şi-i răspunse, fără să o privească:

— Dunele Diavolului? Aţi crezut că astea au fost Dunele Diavolului? Astea n-au fost nimic, doar nişte dune obişnuite. Abia mâine vom ajunge la Kuthub Iblis. Va trebui să vă adunaţi toate puterile. Şi-acum, dormiţi. Va trebui să ne trezim înainte de răsăritul soarelui.

36

Dunele Diavolului nu-şi dezminţeau denumirea. Le trebuiră şapte ore ca să le traverseze, dar li se părură şapte zile pline, şapte zile îngrozitoare, mai teribile decât orice coşmar. La jumătatea drumului una dintre cămilele de corvoadă se prăbuşi în genunchi şi nu se mai lăsă urnită din loc. Oricât de tare se forţară să îl ridice din nou în picioare, animalul refuză să se mişte şi, în cele din urmă, Nazzal declară că nu mai aveau ce face şi puse capăt suferinţelor cămilei cu o lovitură ascuţită de pumnal. Reîmpărţise bagajele, luând o parte cu ei, ca să menajeze puţin celelalte animale de care, în ultimă instanţă, depindea propria lor viaţă. Gârboviţi sub greutatea pachetelor, epuizaţi, însetaţi, în ciuda temperaturii scăzute, dar neputându-şi permite să bea apă pe săturate, îşi continuau ascensiunea, asemeni lui Sisif, condamnat să rostogolească la infinit bolovanul său uriaş, pe versanţii Tartarului. Scholem şi Leyla îl implorau pe Nazzal să le dea voie să se odihnească însă acesta se arăta de neclintit, continuând să-i îndemne la drum.

— Trebuie să traversăm dunele. Dacă lăsăm cămilele să se odihnească îşi vor pierde puterile. Pe înălţimile astea nu există păşune. S-ar putea să le pierdem pe toate, iar în cazul acesta ne putem considera şi noi pierduţi.

Astfel, îşi continuară calvarul. Nisipul se uscase după ploaia din ajun, iar picioarele li se afundau aproape până la genunchi. La fiecare pas Leyla avea senzaţia că nu va mai reuşi să-şi elibereze piciorul, că va rămâne captivă pe vecie, prizonieră a nisipurilor până ce oasele i se vor transforma în pulbere, amestecându-se cu nisipul. Nazzal era înspăimântat. Singur putea traversa Kuthub Iblis, dar

străinii aceştia erau lipsiţi de experienţă şi se putea să nu facă faţă efortului. Dacă se întâmpla acest lucru, el era obligat, prin cuvântul dat, să rămână alături de ei şi, dacă ar fi nevoie, să moară împreună cu ei. Colac peste pupăză, îl îngrijora şi starea vremii. Se pregătea ceva grav, o simţea plutind în aer. Voia să fie de partea cealaltă a lanţului de dune, când se va porni urgia.

Înfrângând toate dificultăţile, reuşiră să traverseze în partea cealaltă şi îşi ridicară tabăra la poalele unei dune cu pantă lină. Băură apă cu lăcomie, dar nu reuşiră să înghită nici o îmbucătură. De cum ajunseră, se şi înfăşurară în pături. Cu tot frigul muşcător, adormiră imediat, ca nişte copii obosiţi după joacă.

Dimineaţa îi întâmpină o linişte stranie, supranaturală. Nu bătea nici o adiere de vânt, iar temperatura părea să fi crescut cu câteva grade. Cerul era aproape fără nori, însă avea o culoare nesănătoasă: cenuşie, pe alocuri cu pete aproape gălbui. Totul era învăluit într-o lumină palidă. Cămilele erau neobişnuit de tăcute şi păreau încordate, ca şi cum s-ar fi temut de ceva. Una dintre ele dispăruse.

Nazzal îi trezi imediat pe Scholem şi pe Leyla. Chipul îi era marcat de îngrijorare şi încordare. Începu să vorbească cu voce scăzută, neliniştită.

— Ceva nu este în ordine. Una dintre cămile a dispărut, cea de a doua *fahl*. A dispărut şi încărcătura pe care o ducea, împreună cu mare parte a celorlalte bagaje. Au rămas doar câteva burdufuri cu apă şi puţină hrană.

— Cum s-a întâmplat? întrebă Scholem. Cu siguranţă că ar fi trebuit să auzim ceva.

— Noaptea trecută eram prea obosiţi şi am dormit profund. Nici un *badu* nu ar fi furat apă şi mâncare. Nu putea fi altcineva decât al-Gharib. Doar el ar fi în stare să nesocoteasacă tradiţia. Şi doar el ar fi în stare să ne lase puţină mâncare şi apă, ca să avem pentru ce să ne luptăm între noi când va sosi clipa.

— Cât de gravă este situaţia? întrebă Leyla.

Nazzal părea îngândurat. Avea fruntea încruntată, iar după privirea lui, Leyla îşi dădu seama că nu era doar îngrijorat; era de-a dreptul speriat.

— Nu ar putea fi mai gravă de atât, răspunse el. Avem mâncare şi apă pentru câteva zile. De aici încolo, cămilele vor găsi hrană; sunt păşuni peste tot. Dar, dacă nu găsim apă la Iram, nu vom ieşi vii dintre dune.

— Dacă am porni acum, ne-am putea întoarce?

Nazzal clătină din cap.

— Aţi văzut cum arată Kutlub Iblis. Ştiţi ce se află dincolo de ele, ar fi sinucidere curată să încercăm aşa ceva. Oricum, nu v-am spus încă totul.

Îl priviră, înfricoşaţi de ceea ce avea să urmeze.

— Aţi remarcat schimbarea vremii?

Scholem încuviinţă din cap.

— Ce este? E ceva în neregulă?

— Se apropie o furtună de nisip; o furtună foarte puternică. S-ar putea să treacă pe lângă noi, dar mă îndoiesc. Nu putem şti cât va dura; o oră, o zi, trei zile. Dacă durează mai mult de o zi, suntem terminaţi. Nu ne putem permite să pierdem atâta timp.

Tăcu. Leyla observă că faţa îi căpătase o nuanţă verzuie, iar ochii i se mişcau când vorbea, ca cei ai unui om care încearcă să ascundă ceva ori caută cu disperare o cale de scăpare.

— Aţi fost prinşi vreodată într-o furtună de nisip?

Leyla încuviinţă din cap.

— Mi s-a întâmplat o dată, în Sinai. Dar a fost o furtună slabă.

— Înseamnă că nu aţi văzut nimic. În deşertul Nafud, beduinii se tem mai presus de orice de furtunile de nisip. E un adevărat coşmar să traversezi deşertul în timpul unei astfel de furtuni. Totul dispare: cerul, pământul, lumina. Vântul urlă atât de tare, încât nu se mai aude nimic altceva.

Nu simţi nimic, nu vezi nimic, abia poţi respira. Când vine furtuna, ajungi să cunoşti cu adevărat ce înseamnă frica.

Leyla simţi fiori reci pe şira spinării, ca şi cum ceva viu s-ar fi trezit în adâncul fiinţei sale. Al-Gharib îşi alesese bine momentul. Era ajutat până şi de elementele naturii, de parcă ar fi fost în cârdăşie cu ele, ca un adevărat fiu al Satanei. Era îngrijorată din cauza lui Nazzal. Ceva îi şoptea că nu se mai puteau bizui pe el, că îşi ieşise din fire şi era gata să cedeze în faţa panicii.

Atmosfera apăsătoare le tăiase pofta de mâncare, aşa că pregătiră cămilele, aranjară bagajele şi porniră la drum înaintarea li se păru iniţial mai uşoară, după ultimele două zile de chin. Nazzal voia să ajungă până la nişte coline din piatră de nisip care le puteau oferi adăpost, în caz că izbucnea furtuna. Continuau să avanseze, din ce în ce mai conştienţi de atmosfera apăsătoare, sumbră, care anunţa vijelia.

Se aflau aproape de coline când Leyla scoase un strigăt. Stătea dreaptă, cu braţul întins, arătând cu degetul în zare. Spre est, orizontul căpătase o culoare purpurie, ca şi cum ar fi fost luminat de jos de o vâlvătaie de flăcări. Părea că tufele de *arfaj* şi de *ghada* luaseră foc, iar incendiul se propaga vertiginos în direcţia lor. Deodată, se porni o briză tăioasă, cu totul diferită de ceea ce simţiseră până atunci în deşert. Sub ochii lor, la orizont se adunară nori negri, asemeni fumului stârnit de un incendiu. Cămilele se smuceau îngrozite sub rafalele tot mai puternice ale vântului, în negura ce se lăsa cu repeziciune peste ei.

Nazzal le strigă să descalece şi să întoarcă animalele cu spatele în direcţia vântului. Furtuna se apropia de ei cu viteza unui tren expres. Acum vedeau limpede: nori gigantici de praf negru se roteau la mii de picioare înălţime deasupra lor, susţinuţi de coloane masive de nisip roşu; se învolburau şi se zbuciumau câştigând forţe copleşitoare şi absorbind treptat cea mai mare parte a deşertului.

Zigzaguri luminoase străpungeau plafonul gros de nori, prelingându-se în jos pe fuioarele de nisip, ca nişte limbi de foc lacome.

Se auzi o bubuitură asurzitoare, însoţita de o rafală puternică de vânt şi, în numai câteva secunde, furtuna se prăvăli asupra lor, urlând, zbuciumându-se, gata-gata să-i trântească la pământ, forţându-i să caute adăpost lângă trupurile cămilelor, cu feţele strâns înfăşurate în faldurile *ghotrelor*. Într-o clipă vizibilitatea se reduse la zero, ca şi cum lumea ar fi încetat să mai existe. Acolo unde cu puţin timp înainte se aflase cerul şi pământul, acum nu era altceva decât beznă de nepătruns şi nisip sângeriu. Furtuna mătura totul în calea sa, sfâşiind dunele, ca un monstru viu şi necruţător. Vuietul era terifiant: bubuituri asurzitoare provocate de descărcările electrice erau urmate de cascade de tunete ce reverberau printre munţii de nisip, prelingându-se în urlete demonice.

Urgia continuă cu aceeaşi forţă, ca şi cum nu ar fi avut de gând să se sfârşească niciodată. Pierdură orice noţiune a timpului, chinuiţi fiecare de propriul său coşmar, incapabili să articuleze vreun cuvânt ori să gândească. Li se făcu foame şi sete şi, astfel, îşi dădură seama de trecerea timpului; altfel părea să nu aibă început şi nici sfârşit Nu exista nici un semn că ar fi vrut să se domolească. Urgia continua, scăpată de sub control, tunetele şi fulgerele se abăteau asupra lor cu aceeaşi tărie, neîngenuncheată de orele trecute. Nu mai era zi şi nu era noapte, ci doar o lumină cenuşie în care siluetele oamenilor şi ale animalelor se reduceau la pete abia vizibile. Dacă se lăsase înserarea fusese neobservată din cauza întunericului. Dacă răsărise soarele, efectul fusese aproape imperceptibil în semiîntunericul din jur. Îşi petrecură timpul întinşi pe pământ, ascultând vuietul furtunii ori dormind, trezindu-se din nou în mijlocul aceleiaşi urgii de vânt şi tunete.

Din când în când, Nazzal se apropia de ei, târându-se, ca să le aducă de mâncare şi apă din desagi şi să le spună câteva vorbe de încurajare. Dar chiar şi el era stors de ultimele puteri, iar din şoaptele lui răguşite răzbăteau primii fiori de gheaţă ai groazei pe care reuşea din ce în ce mai greu să o ascundă.

— E grav? întrebă Leyla, când se apropie de ea.

— Da, veni răspunsul ca un croncănit, foarte grav. E cea mai teribilă furtună pe care am trăit-o. Poate dura zile întregi. Suntem în mâinile lui Dumnezeu.

Pentru prima dată după mulţi ani, Leyla îşi dorea să poată crede în Dumnezeul protector despre care vorbea Nazzal. Era Dumnezeul deşertului: nisipul, vântul şi tunetul se supuneau voinţei Lui. Leyla ar fi vrut să creadă în El. I se părea atât de real, întunecat, sângeriu şi dezlănţuit, ca şi urgia care se abătuse asupra lor.

Leyla avea coşmaruri oribile şi halucinaţii. Nimic nu părea real. Aţipea, visa, apoi se trezea în întuneric şi cădea pradă altui coşmar. Daca striga, nu-i răspundea nimeni, nu venea nimeni. Se agăţa de cămilă, ca şi cum ar fi fost ultimul ţărm, îngrozită de gândul de a o pierde, fie şi pentru o secundă. Animalul nu făcea nici o mişcare, nu scotea nici un sunet; pur şi simplu, stătea în faţa furtunii, îndurând în tăcere.

Leyla nu putea spune exact ce anume o făcuse să ridice privirea. Aţipise din nou, visându-i pe David şi pe al-Shami; un vis îngrozitor, în care se făcea că bărbatului cel gras îi crescuseră patru braţe şi se transformase într-un păianjen alb şi burtos care îşi ţesea pânza încâlcită în jurul lui David. Când deschise ochii, observă că furtuna continua cu aceeaşi forţă, dar simţi imediat că se petrecuse ceva rău. Se căzni să străpungă cu privirea pâcla roşiatică şi desluşi cu greu silueta lui Nazzal, stând în picioare lângă cămila lui la numai câţiva metri distanţă. Chiar în clipa în care îl văzuse, Nazzal îşi prinse capul între mâini, ca şi cum ar fi

fost chinuit de o durere cumplită. Putea să jure că auzise un ţipăt, mai puternic chiar decât şuierul strident al vântului. Deodată, Nazzal îşi dădu de câteva ori capul în faţă şi în spate şi o rupse la fugă, departe de ea şi Scholem, drept în inima furtunii. În câteva clipe, se făcu nevăzut, înghiţit de praful gros şi purpuriu.

Leyla se ridică în picioare, clătinându-se, devenind astfel o ţintă uşoară pentru rafalele de nisip. Vijelia îi biciuia corpul, smulgându-i veşmintele cu forţa unor mâini uriaşe. Nisipul îi ardea fiecare părticică de corp neacoperit, zgâriind-o cu înverşunarea unei fiare înfometate şi răzbunătoare. Respira greu şi abia îşi menţinea echilibrul. Clătinân-du-se, se apropie de locul în care Scholem stătea ghemuit lângă burta cămilei sale. Îl prinse cu brutalitate de umăr. Scholem tresări speriat şi o privi cu ochii larg deschişi.

— Ce este? Ce s-a întâmplat?

Glasul abia i se auzea în vuietul din jur. Leyla se aplecă la urechea lui.

— E vorba de Nazzal. A plecat.

— A plecat? Cum adică?

— A intrat în panică. L-am văzut acum un minut.

Se opri ca să respire, trăgând cu greutate aer în piept.

— Unde e? strigă Scholem.

— Nu ştiu! Ţipa, ca şi cum ar fi fost într-o criză de isterie. A fugit. Trebuie neapărat să mergem după el!

— Nu putem merge după el. Ar fi sinucidere curată... pe o asemenea urgie!

— Nu-l putem lăsa! Are nevoie de ajutor. Mă duc după el!

Leyla îşi dădea seama că se poartă prosteşte, dar ea însăşi era în pragul disperării şi numai făcând ceva, ceva concret, îşi putea păstra luciditatea. Se ridică în picioare şi începu să alerge în direcţia în care credea că fugise Nazzal.

Scholem se repezi să o prindă, dar prea târziu. O văzu alergând prin furtună, apoi dispăru. În locul în care stătuse cu o clipă înainte nu mai erau decât vârtejuri de nisip. Sări în picioare şi ţâşni după ea. Poate că reuşea să o prindă, înainte de a se îndepărta prea mult.

Leyla se împleticea, ca şi cum ar fi fost beată, aplecându-se în stânga şi în dreapta, după cum o împingea vântul. Continua să înainteze fără să crâcnească, făcând abstracţie de tot ce era în jurul ei, dorindu-şi să poată alerga la infinit, ca să scape, în sfârşit, de bezna claustrofobă care o învăluia. Îl pierduse pe Nazzal, dar se încăpăţână totuşi să alerge în direcţia în care pornise, deşi ştia că, în realitate, nu urma nici o direcţie. În nebunia aceasta nu exista nici o direcţie precisă; era chiar foarte posibil ca în momentul acela să meargă exact în direcţie opusă faţă de cea în care dispăruse Nazzal.

Scholem încercă din răsputeri să o urmeze, ghidându-se după urmele vagi lăsate de Leyla, înainte ca acestea să fie risipite de vânt. Din când în când, strigă după ea, dar vântul îi aruncă înapoi, în faţă, numele Leylei. Ochii îi ardeau şi se simţea copleşit de frică. Aici, în pustietate, departe de cămilele lor, s-ar fi rătăcit din ce în ce mai mult, învârtindu-se în cerc, până ce ar fi căzut morţi, unul câte unul. Deodată, în stânga lui desluşi o siluetă întunecată, începu să alerge într-acolo. Era Leyla, prăbuşită la pământ, săpând disperată în nisip, cu obrajii scăldaţi în lacrimi. O apucă de umeri, şi fata îşi întoarse spre el ochii înroşiţi.

— Nu are nici un rost, ţipă ea. Nu putem ieşi de aici! Nu avem unde ne duce. Nu avem nici o scăpare!

El îi prinse mâinile într-ale sale şi le strânse cu putere.

— Calmează-te, Leyla! Stai aici cu mine. În curând se va sfârşi.

Leyla clătină violent din cap.

— Nu! strigă ea. Priveşte. Ridică mâna în care strângea o *ghotra*. E *ghotra* lui. Am găsit-o aici. Am crezut că, poate,

a căzut, dar asta-i tot ce am descoperit A trecut pe aici. Poate că este prin apropiere. Trebuie să încercăm să îl găsim.

Nu avea nici un sens să se certe. Nu avea cum să schimbe situaţia. Fără Nazzal, fără cămilele rămase cine ştie unde, aveau puţine speranţe să regăsească drumul, chiar dacă furtuna ar fi încetat ca prin farmec. Scholem o ridică în picioare şi porni la drum, strângând-o tare la piept. Nu găsiră nimic. În final, vântul îi învinse, forţându-i să îngenuncheze, încercând să se apere cât puteau cu pânza subţire a *ghotrei* ghemuiţi în spatele unei tufe firave de *ghada*.

Aşa îi doborî somnul, istoviţi, pe jumătate înnebuniţi de vuietul necontenit al furtunii. Nici unul nu avu un somn odihnitor.

Când se treziră, şapte ore mai târziu, furtuna încetase. De jur împrejurul lor dunele se întindeau calme şi nemişcate, aparent neschimbate de forţa urgiei care se abătuse asupra lor. Era aproape de prânz; trecuse o zi de la izbucnirea furtunii.

Nici unul nu ştia din ce direcţie veniseră în timpul nopţii. Nu exista nici o urmă, nici un reper după care să se poată ghida, nimic în afară de întinderea infinită de nisip. După poziţia soarelui, stabiliră în ce parte se afla estul, dar, în afară de aceasta, nu izbutiră să identifice nimic. Singura lor speranţă era ca noaptea să fie senină, ca să se poată orienta după stele. Nazzal îi condusese drept către est. Chiar aşa dezorientaţi cum erau, o cale asemănătoare i-ar fi condus la marginea ţinutului pe care îl căutau. Fără cămile aveau să se deplaseze mult mai încet, iar curând foamea şi setea aveau să devină chinuitoare. Dar nu aveau de ales. Era preferabil să moară pe drum decât să stea pe loc, aşteptându-şi sfârşitul. Se întoarseră spre est şi porniră la drum.

Pe Nazzal îl găsiră la scurt timp după aceea la poalele unei dune abrupte pe care probabil alunecase în timpul furtunii. Avea gâtul frânt, iar faţa îi era răsucită într-un unghi nefiresc, purtând o expresie îngrozită. Prea osteniţi ca să sape o groapă, îl acoperiră doar cu nisip, abandonându-l acolo, singur, tăcut, înfrânt tocmai de frica pe care dorise să o înfrângă venind în deşert.

Întorcându-i spatele, porniră spre ultima etapă a lungii lor călătorii.

PARTEA

A V-A

„Şi sălăşluia în cetăţi pustiite,
în case în care nu mai stătea nimeni,
fiindcă ameninţau să se prăbuşească.”

Iov, 15:28

37

Se afla într-o cămăruţă luminată de un singur opaiţ atârnat sus, deasupra capului. Pereţii, podeaua, tavanul erau în întregime din piatră neşlefuită, fără nici o ornamentaţie. Acum era folosită drept celulă, dar, judecând după nişele din zid, David bănuia că destinaţia iniţială fusese aceea de cavou. Cu siguranţă că era destul de rece pentru aceasta şi nu era exclus ca foarte curând să fie folosită din nou în scopul în care fusese amenajată. Şedea acolo de mai bine de o oră, singur cu gândurile lui. De îndată ce ajunseseră la Iram, fusese adus acolo, cu ochii legaţi cu o eşarfă, îi legaseră ochii cu mult timp înainte de a ajunge în apropiere de aşezare, aşa că nu îşi putea da seama dacă celula se afla în interiorul cetăţii sau în afara zidurilor acesteia – lucru de care se îndoia însă.

Deodată, se auzi un scârţâit strident şi uşa se deschise. Un bărbat cu păr spălăcit intră în cameră, şchiopătând vizibil.

— Bună dimineaţa, domnule profesor Rosen, spuse într-o engleză clară, aproape fără urmă de accent. Sunt doctorul Mandl. Felix Mandl, din Geneva. Am fost trimis să vă consult. Mi s-a spus că nu vă simţiţi prea bine.

Aşadar, era dimineaţă. David pierduse noţiunea timpului. Şedea într-un colţ al celulei, tăcut, nemişcat, fără să-i pese cine era doctorul Mandl sau în ce scop venise acolo. De-acum, îi era totuna. Fie că îl maltratau, fie că aveau grijă de el, o făceau doar pentru binele lor, nu al lui.

Mandl era un bărbat în jur de şaptezeci de ani, cu obraji palizi, cu o înfăţişare lugubră, dar cu privire ageră şi

scrutătoare care părea să-l străpungă pe David până în adâncul fiinţei. Avea părul tuns foarte scurt, iar buza superioară îi era umbrită de o mustaţă subţire, căruntă, ce îi despărţea faţa ca o cicatrice. Aprinse focul într-o sobă mică de petrol din colţul cămăruţei şi îi zise lui David să se dezbrace. David se conformă, cu mişcări lente, lipsite de energie. Hainele îi erau şifonate şi scorţoase din cauza murdăriei; era conştient că era jegos şi că puţea îngrozitor, dar asta nu avea importanţă. Mandl îl palpă cu degete reci, ca de ceară, frământându-i pielea cu mişcări delicate care trimiseră fiori de dezgust pe spatele lui David. Examină totul: vânătăile provocate de călăritul pe spatele cămilei, cicatricea de pe faţă, degerăturile de la picioare, zgârieturile căpătate în căderile de pe spatele animalului. Apoi îi ascultă plămânii, îi examină ochii şi gâtul şi, în cele din urmă, îi luă tensiunea şi temperatura.

— În primul rând, trebuie să faceţi o baie bună şi să vă schimbaţi hainele. După aceea voi trimite pe cineva să vă panseze rănile şi să vă dea cu alifie pe vânătăi. Între timp vă pregătesc nişte medicamente. Aţi avut parte de un tratament îngrozitor, de-a dreptul barbar. Voi comunica asta superiorilor mei.

— Cine sunt superiorii dumneavoastră? se interesă David.

Mandl se întoarse către trusa de instrumente, prefăcându-se că nu auzise întrebarea.

— De ce am fost adus aici? Ce vreţi de la mine?

În timp ce închidea geanta, doctorul ridică privirea.

— Veţi afla mâine. Până atunci, odihniţi-vă. Eu sunt un simplu medic, nu vă pot da amănunte. Odihniţi-vă în pace; nu aveţi de ce vă teme.

— Şi după ce terminaţi cu mine?

Mandl nu zise nimic. Ridică trusa medicală şi se duse la uşă. Bătu uşor de două ori şi cineva de afară răsuci cheia în

broască. Fără să privească în jur, ieşi, iar uşa se trânti cu zgomot în urma lui.

A doua zi în zori – sau aşa părea – David fuse trezit de zgomotul uşii grele a celulei, trântită de perete. Mandl îi dăduse să bea nişte poţiuni scârboase şi îi făcuse o injecţie care îl adormise pentru tot restul nopţii. La început, nu îşi putu aduce aminte unde se afla. Crezu că se află din nou la St. Nilus; zidurile de piatră brută şi patul tare pe care stătea întins îi trezeau amintiri legate de mănăstire. Apoi intră temnicerul lui, un bărbat cu faţa sculptată parcă în piatră, pe care apucase să-l vadă doar în treacăt în ziua anterioară.

— Scoală-te, zise temnicerul. Eşti chemat.

David se simţea slăbit şi ameţit. Când încercă să se scoale în picioare, se clătină, dar bărbatul nu se osteni nici măcar să-i întindă mâna. David îşi înfrânse ameţeala, forţându-se să-şi menţină echilibrul şi să rămână lucid. Rămase în picioare până ce capul i se limpezi puţin şi îndrăzni să deschidă ochii.

— Urmează-mă, zise gardianul.

David realiză, şocat, că îi vorbea în engleză.

Ieşi după el pe coridorul scurt, cu tavan scund, prost luminat şi duhnind a gunoi. Afară îi aştepta un al doilea gardian care, după ce David ieşi din celulă, închise uşa şi îi urmă de aproape.

La capătul coridorului intrară într-un pasaj strâmt, înclinat, care ducea sus şi din care, de o parte şi de alta, se deschideau alte galerii secundare şi nişe strâmte, săpate în stâncă. Paşii celor trei bărbaţi răsunau lugubru, pierzându-se în depărtare. Privind în jos, David văzu limbi mari de foc şi îşi aduse aminte că al-Shami îi povestise o dată că Iram se găsea pe un zăcământ vast de petrol. Mulţumită petrolului, fondatorii cetăţii izbutiseră să o facă locuibilă, deşi fusese săpată direct în stâncă, pentru că dispuneau de o sursă inepuizabilă de combustibil.

Se afundară din ce în ce mai mult în masivul de rocă, printr-un hăţiş de grote şi galerii, luminate de opaiţe anemice. Întunericul răsărea de pretutindeni, ca o buruiană otrăvitoare, aproape palpabilă, o povară ce îi apăsa constant, gata-gata să îi înăbuşe. Fiecare încăpere şi fiecare galerie pe lângă care treceau răspândea un miros vag de mirodenii antice. David era uluit şi dezorientat, simţindu-se mai pierdut decât se simţise vreodată în spaţiul vast al deşertului. Era imposibil să îşi dea seama dacă mergeau în linie dreaptă sau în cerc ori să ghicească, fie şi cu aproximaţie, dimensiunile locului.

Trecură pe lângă mai multe intrări învăluite în tăcere, unele largi şi deschise, cu ornamentaţii bogate, de o vechime incalculabilă, altele mici şi bine zăvorâte. Şiruri de trepte săpate în piatră, cu muchiile tocite de paşii atâtor generaţii, se pierdeau în bezna de cerneală, ducând la nivelurile superioare ori la cele inferioare. Din timp în timp, lăsau în urmă coloane masive, unele solitare, altele grupate, cu vârfurile pierdute în negura. La intrarea într-unul din pasajele laterale, David remarcă pânze de păianjen groase ce se întindeau din tavan până la podea, ca nişte draperii; păreau să fie tot atât de vechi ca şi cetatea. Peste tot, pereţii, tavanul şi gurile nişelor erau acoperite de pânze de păianjen prăfuite care atârnau liber ori erau lipite de stâncă.

Dar nimic din cele văzute nu îl impresiona mai mult pe David decât uluitoarea descoperire pe care o făcuse şi care îl tulbura peste măsură: cetatea Iram era o aşezare evreiască. Peste tot zăceau mărturii ale provenienţei evreieşti a locului: litere ebraice, gravate cu mult timp în urmă în zidurile galeriilor prin care treceau, şterse şi cu formă arhaică, dar totuşi uşor de recunoscut pentru ochiul lui de specialist; texte biblice, familiare, şi totuşi stranii; nume ebraice săpate în piatra şlefuită, în semn de omagiu faţă de cei morţi; reprezentări grafice ale Menorah-ului cu

şapte braţe, sfeşnicul care pe vremuri luminase Templul Ierusalimului; şi Tablele Legii care fuseseră aduse de Moise de pe muntele Sinai şi care dispăruseră împreună cu Chivotul, atunci când babilonienii distruseseră Templul întâia oară.

Şi totuşi, Iramul avea o altă latură, sinistră şi mult mai tulburătoare decât originea ei evreiască. Din loc în loc, David remarcă, în treacăt, statuete ciudate reprezentând figuri înaripate, cu glugi pe cap, aşezate în nişele din pereţi sau pe piedestaluri înalte, amplasate în punctele de intersecţie. Unele aveau chipuri umane, altele aveau capete de animale sau păsări; majoritatea erau groteşti, chiar diavoleşti. Oare acesta fusese păcatul comis de poporul din Iram, păcatul pentru care fuseseră nimiciţi de Dumnezeul lor revoltat – faptul că acceptaseră să-şi facă chip cioplit? Iudaismul interzicea categoric făurirea oricărui fel de statuie, şi totuşi în această cetate evreiască de sub portalurile întunecoase, pline de pânze de păianjen, te pândeau la tot pasul făpturi modelate din piatră. Oare vraja pietrei şi plăcerea de a sculpta siluete din ce în ce mai fantastice fusese atât de copleşitoare pentru vechii locuitori ai cetăţii, încât acceptaseră să fie îngropaţi aici ca nişte troglodiţi, ascunşi de lumina soarelui?

Pe măsură ce David şi gardienii lui înaintau mai mult, împrejurimile începură să-şi schimbe înfăţişarea, mai întâi abia perceptibil, apoi din ce în ce mai vizibil. Luminile se îndesiră, pereţii de stâncă deveniră mai netezi şi mai bine întreţinuţi, pânzele de păianjen dispărură. Se întâlniră din ce în ce mai des cu oameni care îi depăşeau grăbiţi: bărbaţi îmbrăcaţi în veşminte negre, arăbeşti, asemănători cu indivizii întâlniţi de David şi al-Shami în deşert, femei în rochii vaporoase, din pânză albă, încinse în talie cu centuri late, brodate cu culori vii şi cu părul strâns cu panglici de asemenea albe. Toţi cei cu care se întâlniră aveau trăsături europene, însă femeile erau mai palide decât bărbaţii, ca şi

cum şi-ar fi petrecut toată viaţa închise între zidurile de piatră ale cetăţii. Nimeni nu le acordă mai mult de o privire fugară, nimeni nu se opri ca să se uite insistent la David şi nimeni nu întoarse capul după grupul celor trei. Toţi păreau preocupaţi de ceea ce aveau de făcut în clipa aceea, cu toate că David nu prea îşi dădea seama despre ce era vorba concret. Unii purtau pe umeri pachete voluminoase, alţii împingeau roabe sau cărucioare mici, acoperite, alţii treceau cu paşi grăbiţi, ducând în mâini teancuri de cărţi şi hârtii.

La început, David avu impresia că asistă la fragmente dintr-un scenariu fantastic, dar, pe măsură ce avansau, devenea mai conştient de sumbra realitate a cetăţii Iram: aici, printre relicvele unei civilizaţii de mult apuse, trăiau şi munceau oameni, oameni care, în felul lor, nu erau cu nimic mai ciudaţi decât beduinii din deşertul vast care înconjura cetatea. Văzu un dormitor şi o cantină, o sală de gimnastică echipată cu aparate demodate, vechi de treizeci-patruzeci de ani, dar încă în stare de funcţionare, un şir de birouri strâmte, cu mese de scris şi fişete, şi o brutărie cu cuptoare săpate în stâncă, în care dogorea focul. În faţa lor trebăluiau bărbaţi năclăiţi de sudoare, ţinând în mâini lopeţi cu coada lungă, cu care aşezau turte mari de aluat nedospit deasupra flăcărilor şi cu care trăgeau afară pâinile gata coapte. Totul părea în acelaşi timp normal şi nebunesc, de neînţeles şi obişnuit.

În cele din urmă, ajunseră în faţa unei uşi înalte de bronz masiv, prinsă în balamale late şi ornamentată cu ghirlande de flori şi fructe – dar nu cele specifice florei din Arabia, ci celei palestiniene: cassia şi coriandru, mirt şi ienupăr, isop şi nard. De o parte şi de alta a uşii stăteau două santinele, purtând pe umeri puşti cu ţeava scurtă. Când cei trei se apropiară, dădură din cap; erau aşteptaţi. Unul din cei doi gardieni se întoarse şi ciocăni, apoi intră şi trase uşa după el. O clipă mai târziu, uşa se deschise larg şi

David fu poftit înăuntru, împreună cu gărzile care îl însoţeau.

David avu nevoie de câteva clipe ca să-şi dea seama unde se afla. Era o încăpere aproape circulară, cu un diametru de aproximativ cincisprezece metri. Avea tavanul uşor boltit şi pereţi văruiţi în alb, a căror monotonie era spartă doar de câte o uşă săpată în stâncă şi de drapele colorate, atârnate de jur împrejur. David le recunoscu ca fiind *thangka*, stindarde tibetane folosite în temple şi care înfăţişează zei şi demoni încleştaţi în poziţii hilare de dans. Sub fiecare drapel ardea câte o lampă, iar pe trepiede dispuse peste tot în încăpere tronau vase din bronz din care se ridicau limbi mici de foc ce aruncau umbre ciudate pe ziduri şi pe tavan. Chiar în mijlocul camerei, atârna un lanţ agăţat de tavan, la capătul căruia pendula un glob mare de sticlă. Sub acesta trona un pat mare, pătrat, acoperit cu aşternuturi fine din pânză albă. În cele patru colţuri ale patului, erau aşezate patru statuete înalte, din aur: patru îngeri cu aripi strălucitoare, nedesfăcute. Unul ducea la buzele strânse o trompetă, altul ridica deasupra capului un paloş cu două tăişuri, al treilea ţinea o torţă aprinsă, iar al patrulea, o carte.

La început, David nu îşi dădu seama dacă patul era ocupat sau nu, dar, după ce ochii i se obişnuiră cu întunericul, desluşi capul şi umerii unui bătrân care se odihnea pe perne albe, brodate cu măiestrie, peste care se revărsau şuviţe lungi de păr argintiu. bătrânul nu se afla singur în cameră: David îl recunoscu pe Mandl, medicul elveţian, însoţit de patru bărbaţi îmbrăcaţi în negru şi de doi asistenţi cu sacouri albe. Toată atenţia celor din jur era îndreptată asupra patului din mijloc şi a ocupantului său. Fără acesta, camera nu şi-ar fi avut rostul, îngerii din cele patru colţuri ale patului, zeii himalaieni în *mandalele* lor, globul de sticlă rotindu-se încet, bărbaţii tăcuţi, încremeniţi în aşteptare, toate îşi găseau locul şi rostul în ordinea

lucrurilor datorită prezenţei bătrânului. Într-un anumit sens, greu de definit, bătrânul era însăşi camera. Îi dădea viaţă, o umplea cu prezenţa sa, aşa cum preotul animă biserica ori condamnatul celula în care zace. Deasupra capului său, globul de sticlă se rotea, captând lumina şi reflectând-o în cameră, asemeni unei mingi vii de foc, dar strălucind totuşi rece, neatinsă de vreo flacără. David rămase pe loc, privindu-l fix pe bătrân. În spatele lui uşa se închise cu un scârţâit uşor, dar perceptibil. În cameră domnea o linişte desăvârşită. Nu vorbea nimeni. Nimeni nu schiţa vreun gest. David stătea încremenit lângă intrare, aşteptând.

Se auzi o tuse slabă, uscată, apoi bărbatul întins pe pat începu să vorbească. Avea vocea slabă şi nesigură, fără inflexiuni, îndepărtată, seacă, de parcă vorbele nu aveau savoare ori aceasta dispăruse de multă vreme. Începu să vorbească fără nici o introducere, ca şi cum ar fi făcut deja cunoştinţă cu David, iar acum reluau o conversaţie întreruptă de curând.

— Domnule profesor, aici nu există noţiunea de timp. Aici, în Iram, nu exista dimineaţa, nu există prânz, nu există noapte. Sunt mai mult de patruzeci de ani de când nu am mai văzut soarele sau luna. Am pierdut noţiunea anotimpurilor, a anilor. Şi totuşi, am îmbătrânit. Părul mi-a albit, dinţii mi s-au măcinat şi mi-au căzut, carnea mi s-a fleşcăit. Cum este posibil?

Apropie-te, continuă vocea, schimbând brusc subiectul. Vino mai aproape ca să te pot vedea.

David se apropie şovăitor de pat, oprindu-se lângă îngerul cu torţa aprinsă în mână. Rămase acolo, privindu-l fix pe bătrân, cu chipul palid străbătut de umbrele leneşe aruncate de lumina lămpilor. O fracţiune de secundă, un tremur îi străbătu tot corpul, ca şi cum răceala de gheaţă emanată de masivul imens de rocă i-ar fi pătruns până în măduva oaselor. Apoi, la fel de brusc cum apăruse, tremurai dispăru şi calmul se instală din nou în toată fiinţa

lui, deşi avea impresia că simte încă miasmele neplăcute ce se furişau spre el din porii stâncii. Bătrânul clipi din ochii apoşi şi reluă discuţia.

— Aici timpul alunecă precum mătasea între mâinile ţesătoarei. Este o singură materie, un singur veşmânt pe care îl purtăm toţi. Trebuie să-l îmbraci şi dumneata, domnule profesor. Apropie-te, vreau să-ţi văd chipul, ochii.

David se apropie de capul patului. Acum îl vedea limpede pe bătrân – pielea ridată, plină de pete maronii, oasele proeminente ale craniului, buzele supte, paloarea cu irizări albăstrii, venele de la tâmple, nasul ascuţit şi roşu, ochii lipsiţi de culoare, care aruncau priviri ce trădau o inteligenţă ascuţită şi care nu îl slăbeau nici o clipă. Buzele crăpate se întredeschiseră din nou. Bărbatul vorbea engleza cu accent german, destul de greoi, ca cineva care nu mai vorbise de mult timp.

— Domnule profesor, ştii unde te afli, ce loc este acesta? Există foarte puţini oameni în viaţă care au văzut cetatea noastră, foarte puţini care ştiu de existenţa ei încă de când a fost clădită. Ştiu că eşti curios, că arzi de nerăbdare să vezi mai multe. Eşti arheolog, iar locul acesta este un paradis, ceva care îţi depăşeşte şi cele mai îndrăzneţe vise. Dar te asigur că este cât se poate de real. Crede-mă, fiecare piatră este adevărată. Cât eşti aici, ţi se va arăta cea mai mare parte a cetăţii. Îmi pare rău că nu-ţi pot permite să te plimbi de unul singur, dar te va însoţi cineva. Ai foarte multe de văzut. Nu vei fi dezamăgit.

David îl întrerupse, exasperat deja de discursul aparent fără noimă al bătrânului.

— De ce m-aţi adus aici? Ce vreţi de la mine?

Trăsăturile bătrânului se crispară şi o fulgerare îi străbătu ochii apoşi.

— Nu vorbi până ce nu am terminat ce am de spus. Îţi cer să mă respecţi, nu să mă sâcâi cu întrebări. O să-ţi spun de ce te-am adus aici atunci când vreau eu. Până atunci,

ascultă-mă. Vocea îşi pierdu asprimea, trăsăturile feţei se neteziră din nou, iar ochii îşi recăpătară paloarea dinainte. Ştii că locul acesta se numeşte Iram, continuă. Mi s-a spus că ai descoperit foarte multe prin propriile dumitale puteri; un jurnal scris de un anume Schacht, o carte în limba arabă aparţinând unui scriitor cunoscut sub numele de al-Halabi; ai aflat despre existenţa cetăţii. Te felicit. Ai văzut că încăpăţânarea dumitale a fost răsplătită, te afli chiar aici, în cetatea Iram.

Bătrânul tăcu, respirând greu. Unul dintre servitorii cu jachetă albă se apropie, luă un pahar de pe noptiera de lângă pat şi îl ajută să bea câteva înghiţituri. David privi în jur. Ceilalţi bărbaţi aşteptau cu pioşenie, copleşiţi parcă de onoarea de a se afla în apropierea figurii uscate dintre cuverturile albe. David se întrebă cine era. Îi trecu un gând prin minte, o posibilitate pe care o alungă imediat.

— În ciuda a tot ceea ce ai citit, ce ai văzut, continuă bătrânul, nu ştii aproape nimic despre ceea ce este aşezarea aceasta sau ceea ce a fost. Nici chiar eu care am petrecut atâţia ani aici, nu cunosc decât o frântură din istoria Iramului. Există încă sectoare întregi ale cetăţii pe care nu le-am văzut niciodată. Ar fi nevoie de mai multe generaţii de cercetători care să parcurgă tot ce s-a păstrat aici, în inima deşertului, şi chiar şi aşa, nu ar fi decât un început neînsemnat în descifrarea misterului Iramului. Există aici o bibliotecă în care se păstrează, încă uimitor de bine, douăsprezece mii de papirusuri. Eu nu am reuşit să studiez decât o fracţiune infimă din ele. Peste tot dai de inscripţii gravate în piatră; întreaga cetate este asemenea unei cărţi dăltuite în stâncă.

Există mărturii rămase din fiecare perioadă a existenţei sale; zeci de mile de galerii cu nişe în care zac mii de corpuri perfect conservate; există secţiuni întregi care au rămas neatinse de secole, din clipa în care au fost părăsite.

Iramul este cea mai mare comoară arheologică de care se ştie că a existat sau va exista vreodată.

Tăcu din nou. Din cauza efortului de a vorbi, vocea îi era uşor răguşită. Servitorul se apropie şi îi duse iarăşi paharul la buze. El se aplecă puţin şi sorbi două înghiţituri apoi îşi afundă din nou capul în perne. Inspiră adânc şi începu să vorbească.

— Dar ştii şi dumneata toate astea. Vezi cu ochii dumitale sau bănuieşti. Vrei să afli mai multe; vrei răspuns la întrebările pe care le ai în minte din clipa în care ai auzit de Iram. În drum spre camera aceasta ai văzut lucruri care au dat naştere altor întrebări. Permite-mi să-ţi răspund la câteva.

După cum cred că ai ghicit, Iramul a fost clădit de poporul căruia îi aparţii. Au descoperit formaţiunea de rocă în care este săpată aici, în mijlocul deşertului, cu mult timp în urmă şi au transformat-o într-o cetate, una dintre cele mai mari cetăţi din lume cunoscute vreodată.

Au venit aici în timpul exilului în Babilon, în secolul al şaselea î.Hr. Nu mă îndoiesc că ştii deja că Nabonidus, ultimul rege babilonian, şi-a instalat pentru o vreme capitala aici, în Arabia la vest de Nafud, în Tayma’. Ceea ce nu se ştie, deşi nu este exclus ca unii cercetători să fi ghicit, este că printre cei care l-au însoţit aici erau şi evrei. A adus tâmplari, sculptori în lemn, meşteşugari de tot soiul, de origine evreiască. Intenţiona să ridice un oraş măreţ, dar nu s-a ales nimic din planurile lui. După ce a murit, babilonienii care îl însoţeau s-au întors în Mesopotamia unde au fost înrobiţi de Cyrus Persanul, când a cucerit Babilonul, în 538. Dar evreii care veniseră la Tayma’ nu prea aveau tragere de inimă să se întoarcă într-o ţară care pentru ei era sinonimă cu exilul forţat. Aşa că au rămas pe loc. Un timp au locuit la Tayma’, dar în cel de-al zecelea an de şedere un trib de nomazi arabi au atacat oaza. Tâlharii au jefuit totul, apoi au început să distrugă şi palmierii şi fântânile. Exilaţii

au fost nevoiţi să plece, să-şi găsească un loc unde să poată trăi în siguranţa

Era iarnă, aşa că au pornit spre deşertul Nafud. Chiar şi pe vremea aceea arabii de la marginea deşertului aveau o teamă superstiţioasă de ceea ce s-ar fi putut afla în centrul acestuia. Evreilor nu le păsa de asta. Ei credeau în Dumnezeul lor şi aveau...

Bătrânul tăcu o clipă, privind neliniştit în jur, ca şi cum era pe cale să-i dezvăluie lui David ceva ce nu dorea. Înainte de a continua, trase cu greu aer în piept.

— Aveau credinţă, îşi aminteau de anii lungi, petrecuţi de strămoşii lor în sălbăticie, sub conducerea lui Moise, erau animaţi de disperarea caracteristică celor exilaţi. Descoperiseră un loc care părea să fi fost pus acolo pentru ei de Dumnezeu însuşi. Sub stânci existau puţuri adânci, pline cu apă, rezerve inepuizabile de petrol care să le asigure căldură şi lumină şi, ceea ce era mai important decât orice, întinderi subterane întregi unde deşertul nu pusese stăpânire pe pământul fertil. În primele ierni s-au adăpostit în peşterile săpate în stâncă, dar cu timpul cioplitorii în piatră au învăţat cum să adâncească tot mai mult galeriile, până în inima masivului. Acolo, în interior, au clădit o mică aşezare pe care au botezat-o Iram. După două generaţii, aşezarea se transformase deja într-un orăşel independent, închis, inexpugnabil. A treia generaţie a început să facă deja comerţ cu Bahreimul şi Yemenul. În Iram, existau zăcăminte de argint şi pietre preţioase. Locuitorii s-au înmulţit şi o dată cu ei a crescut şi cetatea, punând stăpânire pe stâncă, asemeni unui stup, cu construcţii din ce în ce mai numeroase şi mai bogat ornamentate.

Însă nimeni din exterior nu a pătruns în Iram. Era un fel de Mecca sau Lhasa, un oraş interzis. Oamenii din Iram îşi duceau mărfurile în porturile din Bahrein, în oraşele din Yemen şi la Hadhramaut şi aduceau altele, cumpărate

acolo; ţesături din Persia şi India, mirodenii şi parfumuri din sud, fier şi cupru din nord. Nu au stabilit nici un contact cu evreii din Palestina, habar nu aveau că exilul în Babilon luase de mult sfârşit. După o vreme, au dat uitării mare parte a vechii lor credinţe. Nu ştiau nimic despre ceea ce urmase reconstrucţiei Ierusalimului, nimic despre reorganizarea vieţii poporului evreu şi, implicit, nimic despre modificările pe care le suferise modul lui de a gândi. Au început să imite popoarele cu care veneau în contact cu prilejul călătoriilor lor, să le împrumute zeii şi zeiţele, să-şi reverse adoraţia asupra acestora, dar şi a propriului lor Dumnezeu, Yahweh. Au adus în Templul lor o mulţime de zei străini – Manat, al-'Uzza, Hubal, Dhu'l-Shara.

O vreme, Iramul a prosperat. De fapt, mai mult timp decât majoritatea celorlalte cetăţi. Era un mediu artificial, iar poporul ducea o viaţă bizară, după o rânduială neobişnuită. Doar bărbaţii aveau voie să părăsească cetatea ca să stea de pază în împrejurimi, în cazul în care bogăţiile despre care se dusese vestea dincolo de deşert ar fi atras tâlharii, ca să ducă turmele de cămile, atât de preţioase pentru îndeletnicirile lor comerciale, la păscut, ca să conducă la destinaţie şi înapoi caravanele. Femeile nu aveau niciodată prilejul să vadă lumina soarelui. De la naştere şi până la moarte, îşi duceau traiul în penumbră sau la lumina opaiţelor. Erau fiinţe palide, delicate, umbre sortite să vieţuiască în hăţişul acesta de grote şi tuneluri. La fel ca noi, domnule profesor, la fel ca noi. Tăcu din nou şi privi în jur, ca şi cum le-ar fi simţit prezenţa în cameră. Apoi oftă şi îşi continuă discursul: Aproape de la bun început au avut regi, o dinastie întreagă de monarhi care pretindeau că sunt descendenţi direcţi ai lui Solomon şi care domneau peste noul regat evreu ca şi cum Ierusalimul nu ar fi existat niciodată. Desigur, acesta a fost unul dintre motivele pentru care nu au încercat niciodată să se întoarcă în Palestina. Una este să fii rege într-o cetate prosperă din deşert şi alta

să fii vasalul cuiva. Mai bine să fii domnitor în pustietate decât supus într-o Ţară a Făgăduinţei care nu mai avea nici o putere.

În cele din urmă, izolarea oraşului Iram s-a dovedit a fi cea care i-a provocat declinul. Negoţul cu Bahreinul a încetat destul de timpuriu, însă cetatea a continuat să înflorească datorită legăturilor sale comerciale cu Arabia Felix, din sud. Asta însă s-a sfârşit o dată cu decăderea regiunilor sudice ale Arabiei, în secolul al şaselea î.Hr. Apoi s-a petrecut ceva cu cetatea în sine. Din câte ştiu eu asta a fost la sfârşitul secolului al şaselea, dar este posibil să se fi întâmplat ceva mai târziu – mărturiile nu sunt foarte clare. Nu ştiu exact despre ce a fost vorba. Probabil vreo molimă; dar orice ar fi fost, a fost fulgerător şi a decimat populaţia. Cei care nu au fost îngropaţi au fost lăsaţi acolo unde şi-au găsit sfârşitul. Osemintele lor zac şi acum acolo unde au fost abandonate.

Se pare că au existat supravieţuitori, dar, dacă e să dăm crezare celor scrise de al-Halabi – şi nu văd de ce ne-am îndoi de adevărul lor – în răstimpul a două-trei generaţii au uitat absolut tot despre cetate şi istoria ei. Nu există mărturii după secolul al şaselea. La un moment dat, până şi supravieţuitorii degeneraţi ai primilor locuitori ai Iramului s-au stins din viaţă. Vreme de mai multe secole, Iramul a fost lăsat în paragină. Până ce eu l-am redescoperit şi l-am readus la viaţă.

Vocea se stinse şi tăcerea învălui încăperea. Zeii înveşmântaţi în *mandalele* lor multicolore priveau de sus impasibili, ca şi cum mai auziseră toate astea sau ca şi cum tot acest ciclu al vieţii pământene nu avea nici o importanţă pentru ei. Globul de sticlă continua să se rotească încet. Nu mişca nimeni. Apoi bătrânul făcu un semn cu ochii şi servitorul îi duse din nou paharul la buze.

— Ei bine? şopti bătrânul, în cele din urmă. David se aplecă, forţându-se să-i desluşească vorbele. Din câte ştii

dumneata, a existat vreodată ceva asemănător? Spune, a existat?

David se simţi ca şi cum s-ar fi aflat din nou pe băncile universităţii, la un seminar în care profesorul le explicase detaliile unui amplasament şi acum aştepta un răspuns inteligent. Gura îi era uscată, se simţea plictisit şi derutat, ca un student care îşi doreşte din adâncul sufletului să se afle oriunde altundeva, numai unde era în clipa aceea, nu.

— Nu, zise clătinând din cap, nu am mai auzit de ceva asemănător. De unde să fi auzit? E ca un vis. Dar de unde ştiţi atât de multe despre cetate?

— Ţi-am spus, şopti bătrânul. Există o bibliotecă. Există inscripţii. Există cronici despre Iram de la fondarea sa şi până aproape de sfârşit. Colegii mei şi cu mine am tradus mai multe dintre ele. Cât timp te afli aici poţi consulta câteva dintre ele. Îţi garantez că vei fi fascinat.

— Şi cât va dura şederea mea aici?

Bătrânul clipi. David vedea reflectarea imaginii globului de sticlă în pupilele spălăcite, împrumutându-le ceva din flacăra lămpilor.

— Asta depinde de mai multe lucruri. Puţin, nu prea mult. E prea devreme ca să îţi dau un răspuns exact. Dar sunt sigur că nu te grăbeşti să pleci? Nu pot crede aşa ceva.

— De ce m-aţi adus aici?

— Ca să înţelegi.

— Ce anume să înţeleg?

— Asta ţi se va explica mai târziu.

— Şi dacă nu voi reuşi să înţeleg?

— Ba vei înţelege. De asta depinde viaţa dumitale. Vei reuşi.

— Nu aveaţi nici un drept să mă aduceţi aici. Nu aveţi dreptul să mă ţineţi aici, împotriva voinţei mele.

David ridică tonul, fără să-şi dea seama. Era agitat. Furia îi pulsa în vene ca o licoare otrăvitoare.

— Te rog să-ţi păstrezi calmul, domnule profesor, şopti bătrânul. Când vei înţelege, nu îţi va mai păsa de drepturile dumitale. Vei fi fericit că te-am adus aici. Îmi vei mulţumi. Dar acum eşti obosit Şi eu sunt obosit în ultimele zile, nu m-am simţit prea bine. Vom avea timp mai târziu de lămuriri. Acum ar trebui să mănânci şi să te odihneşti puţin. Călătoria te-a epuizat.

Bătrânul închise ochii. David îşi plimbă privirea prin cameră. Gardianul îl aştepta lângă uşă. Nimic din toate astea nu avea sens. Ce sens putea avea? Simţi cum îl cuprinde furia.

— Cine eşti dumneata? întrebă printre dinţi, abia stăpânindu-se.

Pleoapele moi, palide, se ridicară încet. Flacăra lămpilor dansa în pupilele palide, ca şi cum ar fi izvorât dinlăuntru. Bătrânul clipi şi surise.

— Sunt sigur că ştii cine sunt.

Era amuzat de uluiala lui David.

David clătină din cap. Nu pricepea. Îi era teamă de bătrânul din pat.

— În cazul acesta, ar trebui să mă prezint. Mă numesc Ulrich von Meier. Incântat de cunoştinţă domnule profesor Rosen.

38

În cameră domnea o tăcere profundă. David îşi simţea inima bătând în piept. Se simţea din nou dezorientat, ca şi cum ar fi ajuns printre paginile jurnalului lui Schacht şi se încurca printre ele, încercând să se elibereze de apăsarea cernelei şi a hârtiei, să-şi croiască într-un fel cale înapoi, spre lumea adevărată.

— Domnule profesor... Vocea clară, uscată a lui von Meier îi întrerupse gândurile, risipindu-le ca pe un roi de muşte. Nu ştiu ce ai citit în jurnalul Sturmbannführer-ului Schacht, dar îmi închipui că nu era prea măgulitor la adresa mea ori a prietenilor mei. Dacă mintea ţi-a fost otrăvită de ideile lui, nu mă pot aştepta acum să crezi vreun cuvânt din ceea ce îţi spun. Însă te rog să te gândeşti bine, să-ţi analizezi părerile cât mai obiectiv. Ai fost instruit în acest sens. Ştii ce a fost Schacht, ce caracter avea organizaţia din care făcea parte, pentru care lucra. Până în 1935, când am ajuns noi în Sinai, el şi camarazii săi îşi începuseră deja campania distructiva împotriva poporului dumitale, aşa-zisa „Soluţie finală”. Nu mai complotau în şoaptă, ci trecuseră la represalii directe. Erau nişte nemernici, îmbrăcaţi în uniforme impecabile, ucigaşi puşi la patru ace. Schacht era la fel de devotat cauzei, la fel de habotnic ca oricare alt SS-ist. L-am cunoscut. Te asigur că era aşa cum ţi-l imaginezi – prototipul nazistului, în carne şi oase.

Dacă nu ar fi citit jurnalul lui Schacht, David ar fi avut impresia că von Meier încerca într-un fel să se disculpe, să se justifice sau, cel puţin, să-i ofere un motiv care să-l scoată de sub acuzaţie. Dar citise cu ochii lui jurnalul şi cele câteva rânduri adăugate de părintele Gregorios.

— Acesta nu e un motiv care să justifice modul în care l-aţi ucis. Nu reprezenta un pericol pentru dumneavoastră.

O umbră de iritare trecu peste chipul lui von Meier, dar dispăru la fel de repede.

— Dragă profesore, nu te înţeleg. Eu nu am citit jurnalul Sturmbannfürer-ului, dar sunt convins că te-a indus în eroare. Şi cred că eşti de acord cu mine că nici măcar un ofiţer SS nu ar fi în stare să-şi povestească propria moarte. Numai Moise a fost în stare de aşa ceva. Schacht nu a murit de mâna mea sau de cea a prietenilor mei. Noi nu am fost asasini. Moartea lui a fost un accident. Regretabil, dar trebuie să recunosc, nu de jelit. Nici unul dintre noi nu avea

motive să-l simpatizeze pe individ. Era tipul clasic de nazist, un fanatic vulgar şi îngâmfat, care voia să transforme lumea după principiile partidului din care făcea parte. S-a opus din principiu muncii noastre. Credea cu tărie că banii investiţi în expediţia noastră ar fi trebuit folosiţi la reconstrucţia Germaniei, la procurarea de arme şi muniţie, cu ajutorul cărora să revigoreze patria-mamă.

În afară de asta, era revoltat de faptul că unii dintre membrii expediţiei noastre erau evrei. Eu însumi am insistat să fie angajaţi; erau oameni în care puteam avea încredere. De câteva ori am fost pe punctul de a ne certa din cauza asta, dar am refuzat să mă las provocat. Pentru a înrăutăţi mai mult situaţia, a descoperit că aşezarea pe care o căutam – cetatea aceasta, Iram – era o aşezare evreiască. A fost cât pe ce să-l lovească apoplexia când a aflat asta. Începi să înţelegi de unde diferendele dintre noi? Nu-ţi cer să mă crezi pe cuvânt. Eşti om de ştiinţă, ca şi mine. Eşti obişnuit să ceri dovezi, mărturii concrete. Din păcate, după cum îţi poţi da singur seama, lucrul acesta nu este chiar atât de simplu. Aşa că nu-ţi pot cere decât să nu mă judeci pripit. Vei începe să vezi multe lucruri din altă perspectivă. Atunci poate că vom putea sta din nou de vorbă.

David se întreba de ce se ostenea von Meier să mintă, să meargă până acolo, încât să fabrice astfel de gogoşi. Pentru că nu citise jurnalul lui Schacht sau nota lui Gregorios în care istorisea modul în care murise acesta? David revăzu cu ochii minţii silueta plină de sânge, pironită de podea şi acoperită de roiuri de păianjeni negri şi albi. Se înfioră, amintindu-şi de pânzele de păianjen pe care le văzuse pe drumul până aici.

— Vrei să iert şi moartea părinţilor mei? Şi moartea celor de la Cambridge? Sau tentativa de omor căreia era să-i cad pradă la Tell Mardikh? Sau le-am înţeles greşit şi pe

acestea? Poate dumneata ai un punct de vedere din care toate par aproape fireşti, pure neînţelegeri.

Chipul lui von Meier părea îndurerat, umbrit de amintirea unor întâmplări pe care ar fi dorit să le uite.

— Te rog, domnule profesor Rosen, mă faci să mă ruşinez, mă umileşti. Vorbeşti de lucruri pe care aş vrea să le uit. Unul dinte asistenţii mei a făcut o greşeală, nu... o serie de greşeli atunci când a ales oamenii pe care i-a angajat. Eu nu am vrut decât să obţin nişte documente, să împiedic lumea să afle despre existenţa cetăţii Iram. Nu suntem pregătiţi pentru astfel de dezvăluiri. Viaţa multor oameni depinde de păstrarea secretului privind existenţa lor aici. Nu am pretenţia să înţelegi sau să ierţi răul care ţi s-a făcut... dumitale şi familiei dumitale. Nu îţi pot promite decât că, atunci când îi vom prinde, cei vinovaţi vor fi aspru pedepsiţi. Îţi dau cuvântul meu de onoare că aşa va fi.

David rămăsese cu ochii pironiţi asupra bătrânului. Aerul i se părea vâscos şi stătut. Aici nu era nici o adiere proaspătă, totul mirosea a stătut, ca şi cum atmosfera nu ar mai fi fost primenită de secole. Oare von Meier îl considera chiar imbecil, de îşi irosea timpul cu asemenea subterfugii?

— De ce trebuie să păstraţi secretul asupra existenţei voastre aici? De ce sunteţi dispuşi să ucideţi, doar ca să împiedicaţi scurgerea informaţiilor privind această cetate?

Von Meier zâmbi – un zâmbet rezervat, compus cu grijă, care i se aşternu pe chip ca o boare de aer cald pe un bloc de gheaţă.

— Nevoia noastră de discreţie absolută este ca şi nevoia de hrană, de apă, de căldură pe timp de iarnă, de lumină în întunericul acesta perpetuu. Zi de zi, tinerii noştri trag apa din puţurile de sub cetate, pun petrol în lămpi şi verifică fitilele, au grijă de turmele noastre. Femeile macină grâul, din făină fac pâine pe care o coc în cuptoare construite cu doua mii cinci sute de ani înainte de naşterea lor. Am creat o comunitate specială, un mod unic de viaţă. Doar o vorbă

să ajungă dincolo de zidurile cetăţii şi toate astea s-ar risipi ca un abur. Mai întâi, ar sosi arheologii, apoi ar da buzna funcţionarii guvernamentali cu tot felul de formulare şi recensăminte şi, în cele din urmă, ne-ar invada turiştii. Experimentul nostru, ca şi traiul nostru aici, s-ar sfârşi pentru totdeauna.

Încă nu ai văzut nimic din viaţa aceasta, din modul în care funcţionează comunitatea. Nu ştii nimic despre motivele noastre, despre ţelurile noastre. Până nu vei vedea şi nu vei pricepe aceste lucruri, nu poţi judeca nimic, cu atât mai puţin nevoia noastră de discreţie. Dar asta se va schimba. Cu răbdare şi timp vei înţelege. Te vom ajuta Avem timp din belşug.

Von Meier se opri din vorbit şi servitorul se apropie din nou cu paharul de apă. Cu toată slăbiciunea aparentă, bătrânul nu părea să obosească, şi David ghici în el o voinţă şi o putere care dezminţea fragilitatea oaselor şi paloarea pielii.

— Poate nu ar strica să-mi spuneţi mai întâi cum a ajuns comunitatea asta să trăiască aici. Dar, înainte de toate, poate îmi spuneţi ce caut eu aici.

O umbră de nerăbdare trecu din nou peste chipul lui von Meier şi dispăru îndată

— Toate la timpul lor, domnule profesor, toate la timpul lor. După ce vei petrece destul timp aici, vei înţelege că timpul nu reprezintă absolut nimic. Va trece vremea, dumneata vei îmbătrâni, dar asta nu înseamnă nimic. Nu îţi vei da seama. La nouăzeci de ani te vei simţi tot copil şi te vei întreba unde s-au dus anii. Răspunsul este că nu se vor fi dus niciunde. Nu există noţiunea de timp, doar îmbătrânirea organismelor şi naşterea altora noi.

Vezi drapelele acelea de pe pereţi? Sunt *thangkale*, drapele bisericeşti tibetane, obiecte de foarte mare vechime. Am pus să fie aduse de la Mănăstirea Drepung din Lhasa chiar înainte ca ţara să fie invadată de chinezi.

Priveşte-le atent Vezi zeii, statuile lui Buddha, bodhisattvele? Au trecut dincolo de timp, de spaţiu, de închipuire. Aparţin prezentului etem. Pentru ele roata *karmei* a încetat să se învârtă, pentru ele începutul a devenit sfârşit, iar sfârşitul, început.

Asta încercăm să realizăm şi noi aici. Am ieşit din timp, din ciclul normal al existenţei. Trudim şi suferim, dar prin activitatea noastră frânăm roata *karmei,* spirala morţii şi a renaşterii. Poate că peste încă o generaţie frânarea roţii va fi mai uşor de perceput.

Dar mă grăbesc prea tare. Dumneata nu ştii încă nimic. Când vei fi pregătit, va trebui să-ţi povestim multe. Mai întâi, îţi voi spune cum am ajuns să vieţuim aici.

Von Meier se opri. Mâinile i se mişcară sub cuvertură, apoi deveniră din nou imobile. David privi la *thangkale*, la culorile tibetane vii, la zeii nebuloşi din ceruri inaccesibile lui. Ceilalţi ocupanţi ai camerei continuau să tacă, de parcă dialogul dintre von Meier şi David ar fi făcut parte dintr-un ritual, ca şi gestul repetat al servitorului care îi întindea paharul cu apă ca să-şi umezească buzele. David îşi aminti de cadavrele călugărilor de la St. Nilus, de sângele bătrânului monah vărsat în sanctuar, asemeni vinului sfinţit.

— Înainte de război eram puţini, continuă von Meier. Doar o comunitate restrânsă, dedicata studiului problemelor spirituale, retrasă din mijlocul oamenilor. Eu am avut un rol activ în toate astea, dar activitatea mea ştiinţifică m-a împiedicat să-mi dedic tot timpul acestei comunităţi. Când au venit la putere naziştii, noi am făcut tot posibilul să nu avem de-a face cu ei. Scopurile lor şi ale noastre nu aveau nimic în comun. Noi tânjeam după o comunitate spirituală în care oamenii să poată trăi în pace; ei voiau o naţiune puternică în stare să subjuge, prin forţa armelor, alte popoare. Mulţi dintre noi au fost trimişi în lagăre şi au sfârşit acolo. În timpul războiului, tinerii noştri

au fost înrolaţi şi o mare parte din ei au fost ucişi pe frontul rusesc.

Când, în cele din urmă, războiul a luat sfârşit, rămăsesem doar o mână de oameni. Atunci ne-am dat seama că aveam de îndeplinit o misiune. Europa era zdrobită şi epuizată: fizic, mental, dar mai presus de toate, spiritual. Se transformase într-un ţinut pustiu, un tărâm mai arid decât deşertul în care ne aflăm noi aici. În est, erau ruşii cu ateismul lor şi dispreţul faţă de tradiţii, în vest, americanii cu admiraţia lor faţă de valorile materiale şi cu indiferenţa faţă de orice trecea dincolo de realitatea superficială. Era limpede că nu puteam rămâne într-un astfel de loc. În jurul nostru erau atâţia oameni care aveau nevoie de ajutorul nostru: văduve, orfani, foşti prizonieri de război. Era atâta lume fără familie, fără un cămin, fără viitor, iar noi puteam face atât de puţin pentru ei. Fireşte, am făcut tot ce ne-a stat în putere, dar nu a fost decât o picătură într-un ocean. Ne cuprinsese disperarea: se părea că ne luptăm cu morile de vânt, încăpăţânându-ne să construim o comunitate în mijlocul acelui dezastru.

Atunci, mi-am adus aminte de Iram. Descoperisem cetatea în anul care a urmat expediţiei noastre în Sinai. Iniţial, aveam de gând să fac publică descoperirea de îndată ce ajungeam la un acord cu regele saudit, dar între timp în Germania situaţia se înrăutăţise atât de tare, încât am considerat că era mai prudent să păstrez secretul asupra existenţei aşezării. În acel moment al istoriei Germaniei ar fi fost mai mult decât prostesc să anunţ descoperirea unei importante aşezări evreieşti, nu crezi? Mă rog, colegii mei au fost întru totul de acord cu mine.

Până la sfârşitul războiului, majoritatea au murit. Puţinii care au supravieţuit s-au alăturat micului nostru grup şi foarte curând am reuşit să transformăm oraşul Iram dintr-o descoperire arheologică într-un cămin pentru comunitatea noastră activă. Am avut prieteni arabi care ne-au ajutat şi

ne-au asigurat că vor păstra secretul. Ne mai ajută şi acum, procurându-ne cele necesare, care nu pot fi cultivate sau fabricate de noi înşine.

Iram urma să fie sanctuarul nostru, cel de-al şaptelea sanctuar. Ultimul refugiu al unei civilizaţii ameninţate cu distrugerea.

— Iertaţi-mă, îl întrerupse David. Nu înţeleg. „Al şaptelea sanctuar”?

Von Meier păru să mediteze puţin înainte de a răspunde.

— Au existat şapte sanctuare. Primul şi al doilea au fost în Ierusalim: Templul lui Solomon şi cel al lui Irod. Al treilea a fost Roma: noul Ierusalim. În est a fost Bizanţul, Noua Romă, locul Bisericii Sfintei înţelepciuni. Mecca, oraşul interzis, a fost cel de-al cincilea. Al şaselea urma să fie Berlinul; s-a vorbit despre o nouă civilizaţie, o nouă ordine, dar chiar înainte de a deveni realitate, orgoliul unui singur om l-a dus la pieire. Aşa că am venit la Iram. În cel de-al şaptelea sanctuar.

La început, comunitatea noastră a fost formată mai ales din orfani, copii care în Europa ar fi pierit sau s-ar fi depravat. Noi i-am educat, i-am instruit în spiritul idealurilor pe care ni le formulasem, i-am ajutat să se dezvolte fizic şi spiritual. Am trimis băieţii să trăiască un timp în mijlocul triburilor arabe de la marginea deşertului, ca să îşi însuşească toate tainele vieţii de nomad. Fetele au rămas aici, ca să fie instruite în toate artele civilizaţiei – în pictură, literatură, muzică. Au devenit mame la vârste fragede. Acum suntem la a treia generaţie, ba, în unele cazuri, chiar la a patra.

Von Meier se opri din nou. David simţea că trecuse multe lucruri sub tăcere, că îi oferise intenţionat o imagine foarte vagă a grupului său şi a comunităţii din Iram. Dar, din moment ce David se afla aici şi văzuse cu ochii lui

cetatea, ce rost mai avea să se ferească? Era limpede că von Meier tăinuia încă ceva. Întrebarea era, de ce?

— Vei înţelege şi dumneata că astfel de oameni sunt incapabili să trăiască în lumea de dincolo de ţinutul Iram sau să se integreze în ea. Pe măsură ce trece timpul, iar civilizaţia occidentala decade din ce în ce mai vertiginos, lumea de afară devine tot mai puţin atrăgătoare, mai ameninţătoare. Majoritatea celor care trăiesc aici nu cunosc altă aşezare în afara Iramului. Le va fi greu, dacă nu imposibil, să se adapteze. Şi ce ar câştiga revenind în lume? în locul siguranţei din acest sanctuar nu ar descoperi decât fiică şi nesiguranţă. O aglomerare masiva de arme nucleare, terorism, şomaj, boli mentale, divorţuri, revolte, criminalitate. Vezi, nu sunt chiar atât de izolat pe cât par. Ştiu foarte bine ce se întâmplă. Cele mai sumbre previziuni despre viitor se transformă în realitate.

Dar noi avem propriile noastre scopuri, propriile noastre obiective. Le vei înţelege la momentul potrivit. Când se va întâmpla asta, vei fi de acord cu ele. Îţi vei da seama cât este de important ca acest loc să rămână necunoscut lumii de afara. Poate că atunci ne vei ajuta să recuperăm hârtiile pe care le-ai descoperit şi să le ferim de ochii celorlalţi. Vreau să o faci din propria dumitale iniţiativă, vreau să îmi dai documentele şi să îmi spui numele celor cărora le-ai trimis copii ale lor.

Dar va lua timp. Să nu mai vorbim despre asta până ce nu vei fi pregătit. Până atunci, am pentru dumneata alte sarcini. Te-am ales pe dumneata pentru că eşti arheolog, pentru că îmi vei înţelege motivele. Cât timp te afli aici, aş vrea să studiezi cetatea şi arhiva. Am pregătit deja un dosar arheologic amănunţit al secţiunilor centrale ale cetăţii. Vei începe să-l studiezi; te va scuti de multă muncă şi timp pierdut După ce termini, vreau să îl completezi, folosindu-ţi cunoştinţele de tehnică modernă. Spune-mi de ce echipament ai nevoie; voi avea grijă să îl primeşti.

În cele din urmă, va sosi momentul – poate cu mult după ce dumneata vei fi părăsit cetatea, dar totuşi în timpul vieţii dumitale, sunt convins de asta – în care vom putea dezvălui lumii existenţa cetăţii. Nu locul în care se află – acesta trebuie să rămână secret – ci faptul că există. Când va veni acea clipă, doresc ca dumneata să spui lumii ceea ce ştii, să publici un raport comun, sub numele meu şi al dumitale, care să ateste existenţa mărturiilor şi documentelor descoperite aici. Am avut motive întemeiate să nu divulg existenţa cetăţii după ce am descoperit-o, iar acum am motive chiar mai serioase ca să-i păstrez secretul. Însă arheologul din mine se ruşinează de faptul că am ascuns lumii o descoperire atât de importanta. Este cea mai mare comoară arheologică descoperită vreodată, mai importanta decât piramidele din Egipt, decât Troia şi Ur, şi Pompei luate laolaltă. Nici un arheolog nu a văzut până acum asemenea minuni, nici măcar în vis.

De patruzeci de ani trăiesc aici complet neştiut de lume. Numele meu a fost uitat, cărţile şi articolele scrise de mine zac prăfuite în depozitele bibliotecilor. Lumea ştiinţifică este necruţătoare, nu permite nimănui să se odihnească pe lauri. După ce am dispărut, nu s-a întrebat nimeni ce s-a întâmplat cu mine. Alţi oameni, cu alte idei aşteptau să-mi ia locul. Acum aveţi calculatoare şi microscoape electronice, şi aparate termoluminiscente – eu nu pot concura cu aşa ceva. Sunt un bătrân care îşi trăieşte ultimele zile într-un oraş uitat. Dar am dreptul la recunoaşterea unui merit care nu poate fi ignorat sau dat uitării. Eu sunt cel care a descoperit cetatea Iram. Numele lui Ulrich von Meier merită să fie pomenit alături de cel al lui Schliemann, Carter şi Woolley. Dumneata, profesore, vei avea grijă să fie aşa. Reputaţia mea se află în mâinile dumitale. În schimb, eu îţi ofer acces la cetate atâta timp cât doreşti. După numele meu, al dumitale va rămâne cunoscut pe vecie ca cel al omului care a dezvăluit

secretele cetăţii Iram. Cărţile dumitale vor deveni opere de referinţă pentru multe generaţii viitoare. Numele noastre, cel al descoperitorului şi al celui care a elucidat secretele Iramului, vor rămâne gravate pe vecie în Panteonul arheologiei.

Totuşi, până atunci ai o muncă anevoioasă în faţa dumitale. Va trebui să studiezi şi să cercetezi mult. Te voi ajuta cât pot. Când ai nevoie, vino să te sfătuieşti cu mine. Înainte de a pleca de aici, te voi prezenta asistenţilor mei. I-am instruit să te ajute în orice privinţă vei avea nevoie. Vei fi găzduit lângă camera mea. Desigur, la început, până îţi vei da seama de importanţa acestei munci şi de sinceritatea intenţiilor noastre, vei fi păzit. Dar vei avea voie să circuli, în anumite limite, oriunde în Iram.

Mai am totuşi o mică sarcină pe care doresc să o îndeplineşti cât timp te afli aici. În bibliotecă vei găsi fotocopii ale tuturor tăbliţelor descoperite la Ebla, împreună cu principalele lucrări despre acest subiect, scrise de Matthiae şi Pettinato. Îţi cer să parcurgi toate materialele existente, ca să stabileşti până unde se întindea imperiul Ebla în perioada sa de apogeu. Eu cred că graniţele lui ajungeau până departe, în sud, pe teritoriul actualei Palestine... Israel, dacă preferi. Dar eu nu am experienţă în domeniu, nu am cunoştinţele necesare pentru eblaiţi. Când am aflat că există un adevărat expert care mi-ar putea verifica teoria, am fost extrem de încântat. Nici nu-ţi poţi imagina ce fericit am fost. Te asigur că-ţi va fi de folos să lucrezi pe texte eblaite cât timp eşti aici, să nu-ţi ieşi din mână, ca să zic aşa. Eşti dispus să faci asta pentru mine? Spune că eşti, te rog.

— Şi dacă refuz?

Von Meier surâse, de data aceasta mai glacial, dacă aşa ceva era posibil.

— O, domnule profesor, ar fi mare păcat. Trebuie să înţelegi în ce situaţie te afli aici. La Iram toată lumea

lucrează. Nu ne permitem să suportăm pe leneşi. Chiar şi o gură în plus de hrănit reprezintă o povară extraordinară. Suprafaţa de teren cultivabil de sub cetate este limitată; aici nu poate supravieţui decât un număr restrâns de oameni, dacă nu vrem să importăm alimente. Vechii iramiţi puteau face negoţ mai uşor, dar noi suntem mai îngrădiţi, nu putem aduce mărfuri de afară decât în cantităţi limitate. În Iram cei ce nu muncesc nu mănâncă. Nici chiar cei bolnavi nu mănâncă, dacă ştiu că au puţine şanse de însănătoşire. Iar cei care nu mănâncă mor. Trebuie să te avertizez că aici domneşte o disciplină de fier. Ceea ce în lumea de afară poate părea o greşeală minoră, aici este pedepsită cu severitate. Săptămâna trecuta am executat un bărbat şi o femeie pentru că au conceput un copil fără să ceara permisiunea. Ar fi fost o gură în plus de hrănit, înţelegi? Neplanificată. Aici trebuie să fii foarte atent. Unul dintre asistenţii mei îţi va explica. Nu-ţi va trebui mult timp să te obişnuieşti. O vreme vom fi mai indulgenţi, dar îţi cer să te acomodezi repede – de asta depinde supravieţuirea dumitale aici.

Acum e timpul să dorm. Ai făcut cunoştinţă cu doctorul Mandl. După ce ieşiţi de aici, ţi-i va prezenta pe colegii lui. Ne revedem peste câteva zile, după ce te odihneşti şi te întremezi puţin. La revedere, domnule profesor. Mi-a făcut plăcere să te cunosc.

Von Meier tăcu şi închise ochii. Mandl veni în faţă şi îl prinse pe David de braţ. Un servitor începu să stingă luminile. Treptat, întunericul puse stăpânire pe încăpere. Rămase aprinsă o singură lampă, care pâlpâia slab, ca o luminare în faţa unui altar. Încadrat de Mandl şi de unul din gardieni, David ieşi, în urma celorlalţi bărbaţi, din încăpere.

După trei zile – de fapt, alternanţe de lumină şi întuneric, petrecute dormind şi mâncând frugal – David fu condus pentru întâia oară să vadă sectorul central al cetăţii. Îi dăduseră veşminte negre, arăbeşti, ca să nu facă notă discordantă cu cei din jur, dar, cu toate acestea, surprindea uneori privirile furişe ale locuitorilor, semn că erau conştienţi de faptul că era un străin şi nu înţelegeau care era rostul prezenţei sale acolo. I se interzisese să schimbe vreo vorbă cu cineva, dar asta nu îl împiedica să-i urmărească şi să-i asculte pe localnici, în timp ce aceştia îşi vedeau de treburile lor. Peste tot domnea o atmosferă de extremă seriozitate. Nu surprinse nici un zâmbet şi nu auzi nici un hohot de râs. Oamenii munceau sau se odihneau după muncă ori mâncau într-una din numeroasele săli special amenajate în acest scop – refectorii spaţioase, mohorâte, cu bucătării separate, dar aparent nu exista nici un prilej de recreere sau distracţie. Nu existau efuziuni sentimentale, nici măcar între bărbaţi şi femei ori între adulţi şi copii. Nu văzu pe nimeni ţinându-se de mână sau îmbrăţişându-se. Saluturile, atunci când existau, erau rostite pe ton morocănos şi din vârful buzelor. Toată lumea era îmbrăcată aproximativ la fel – bărbaţii, în haine negre, femeile, în haine albe. Până şi copiii aveau un aer grav şi rezervat. Îl priveau cu ochii mari, stăpânindu-şi perfect curiozitatea, fără să şuşotească între ei sau să chicotească.

Descoperi că oamenii aceştia nu aveau o viaţă de familie. În Iram nu exista dragoste ori căsătorie. Relaţiile sexuale erau permise – în cazul fetelor, de la vârsta de cincisprezece ani, iar în cel al băieţilor, de la şaptesprezece ani – dar închegarea unor legături permanente, sau fie şi temporare, era categoric interzisă. Exista o permanentă rotaţie a partenerilor, conform unui program elaborat de o oficialitate denumită Geschlechtsverkehrleiter,

supraveghetorul relaţiilor sexuale. Orice încercare de a încălca acest aranjament era pedepsită cu maximă seriozitate. Sarcinile neplanificate trebuia raportate cât mai repede Geburtenbeschränk-ungsleit-erului, funcţionarul responsabil cu planificarea naşterilor. În marea majoritate a cazurilor, aceste sarcini erau întrerupte, excepţie făcând cazurile în care un copil din cadrul comunităţii murise de curând şi încă nu fusese înlocuit.

Femeile aveau voie să nască trei copii în total, după care erau sterilizate automat. Toţi copiii aparţineau comunităţii şi erau crescuţi în comun, mai întâi în creşe, apoi în internate. Toată lumea dormea în dormitoare comune, separate pentru bărbaţi şi femei. Întâlnirile amoroase erau planificate cu grijă şi, pentru fiecare astfel de întâlnire, trebuia cerută din timp aprobare.

Femeile nesterilizate erau controlate cu atenţie sporită. David află că existau reguli stricte privind relaţiile sexuale necontrolate ale femeilor fertile, astfel încât progeniturile lor să se încadreze în anumite standarde, dar îi fu imposibil să afle pe ce criterii se bazau aceste reguli. După unele indicii, ajunse la concluzia că bebeluşii handicapaţi fizic sau mental erau ucişi la naştere şi că eutanasia se practica şi în cazurile în care handicapul devenea vizibil sau survenea ulterior, în urma unui accident

Află, de asemenea, că bătrânii care nu îşi mai puteau câştiga existenţa prin muncă, erau omorâţi printr-un procedeu nedureros, pentru a face loc unui copil. Uneori, acest lucru era planificat cu un an sau doi înainte. În trei rânduri diferite, David văzu câte un bărbat bătrân şi o dată o femeie în vârstă chinuindu-se să ţină pasul cu echipa de lucrători tineri care cărau provizii pentru magazinele centrale. De fapt, nu văzu aproape nici un individ trecut de vârsta de cincizeci de ani.

Nu prea avu prilejul să-i studieze pe copiii cetăţii. Cei mici erau ţinuţi într-o creşă prost luminată, nu departe de

camera lui von Meier, unde erau îngrijiţi cu atenţie, dar fără afecţiune, de un grup de femei foarte curate, cu părul strâns legat în coc, cu feţele marcate de o expresie de reproş permanent. La vârsta de patru ani, copiii începeau şcoala, separaţi deja în funcţie de sex, aşa cum aveau să îşi trăiască toată viaţa. David nu primi permisiunea să viziteze nici o sală de clasă, spunându-i-se că nu era încă suficient de pregătit să se confrunte cu ideile şi principiile pe care se baza viaţa în Iram.

Totuşi, o dată, David avu prilejul să stea de vorbă cu o fetiţă de vreo opt ani, în timp ce gardianul lui, plictisit de monotonia sarcinii care i se încredinţase, plecase să vadă de alte probleme. David o strigă pe copila blondă, care părea foarte serioasă şi matură în rochiţa ei albă, şi se prezentă.

— Bună, pe mine mă cheamă David. Pe tine cum te cheamă?

Fetiţa îl privi curioasă, gata-gata să o rupă la fugă, dar în acelaşi timp intrigată de străinul acesta care i se adresa într-o germană vorbită cu accent straniu.

— Prostule, eu nu am nici un nume. Ştii doar că nimeni nu are nume cât e copil.

— Scuză-mă, exclamă David, derutat de această ultimă descoperire. Nu ştiu multe lucruri. Sunt nou aici, am venit să lucrez pentru domnul profesor von Meier.

Chipul timpuriu maturizat al fetiţei se încruntă, ca şi cum nu ar fi înţeles vorbele lui David.

— Cum adică „nou”? Aici nimeni nu este nou. Toţi ne-am născut aici în cetate. Aici vom muri. Singurii noi sunt bebeluşii, cei din maternitate. Eu nu mai sunt bebeluş. Nici tu.

— Dar eu nu m-am născut în cetate, încercă David să se explice. Eu am fost adus aici de afară. Am sosit călare pe o cămilă.

Fetiţa se încruntă din nou, ca şi cum nu l-ar fi crezut în toate minţile.

— De afară? îl îngână. Ce-i aia? Nu există nimic în afara cetăţii. Doar întuneric şi nici o lampă.

David decise să abandoneze subiectul locului de unde venea el, care, în mod evident, ar fi necesitat o discuţie îndelungată.

— O să-ţi explic când vei fi mai mare. Până atunci aş vrea să ştiu mai multe despre numele tău. Dacă nu ai încă un nume, cum te strigă lumea, cum ţi se spune ce trebuie să faci? De exemplu, de unde ştii când vrea să te asculte profesorul la şcoală?

Fetiţa păru aproape jignită de ignoranţa lui David faţă de un lucru atât de binecunoscut – era ca şi cum ar fi întrebat-o ce culoare este culoarea albă.

— Dar bineînţeles că nu am nevoie de un nume pentru aşa ceva, protestă ea. Noi toţi facem acelaşi lucru în acelaşi timp. Nimeni nu face altceva decât ceilalţi. Când profesorii ne spun ce trebuie să facem, ne spun tuturor o dată. În clasă răspundem în cor. De ce ar vrea cineva să răspundă de unul singur? Ar fi o prostie. Ar greşi. Nu răspundem corect decât atunci când vorbim în cor. Atunci ştim cu toţii răspunsurile corecte. Nu ai învăţat asta la şcoală?

— Atunci, cum se face că astăzi eşti singură? se interesă David, schimbând subiectul.

Îl tulbura imaginea unei clase pline de copii care repetau ca papagalii răspunsurile gata pregătite.

— Pentru că este zi de test, prostule. Nu ştii chiar nimic?

O plictisea ignoranţa lui David în problemele atât de simple ale vieţii.

— Şi ce faceţi când e zi de test?

— Nimic nu ştii, nu-i aşa? Trebuie să mergem prin galerii şi să găsim singuri Stâlpul Central. Este un test important, pentru că se poate ca unul dintre noi să se piardă de ceilalţi. Unii oameni se rătăcesc în galeriile vechi şi mor

acolo, în întuneric. Aşa s-a întâmplat anul trecut cu o fetiţă din clasa mea. Sunt convinsă că nu e plăcut.

— Ţi-e teamă de întuneric? întrebă David, curios să afle dacă fetiţa va recunoaşte cel puţin unul dintre sentimentele caracteristice copilăriei.

Fetiţa clătină din cap.

— Bineînţeles că nu! De ce ne-ar fi frică de întuneric? Nu e uşor să găseşti drumul dacă se stinge lumina, dar oamenii înţelepţi nu intră singuri în tunelurile întunecate. Cel mai mult îmi place întunericul atunci când trecem cu lămpile prin Antice.

— Antice? Ce înseamnă asta?

— Tare mai eşti ciudat, exclamă fetiţa, încruntându-se din nou. Galeriile Antice, bineînţeles, acolo unde sunt îngropaţi morţii. Îmi place foarte mult să-i vizitez. Acolo mă simt în siguranţă, şi e atâta linişte. Când voi muri, voi ajunge şi eu acolo. O să fie minunat.

Conversaţia luase o turnură tulburătoare. David încercă să ascundă oroarea care îl cuprinsese.

— Când îi vizitaţi pe cei morţi?

— În fiecare dimineaţă, fireşte.

De-acum David ştia că „dimineaţa” nu însemna altceva decât perioada următoare trezirii. Timpul era măsurat cu ajutorul ceasurilor. Altfel, era aşa cum îi spusese von Meier: în Iram nu exista zi şi nu exista noapte.

— Toate elevele merg să îi viziteze, continuă copila. Am crezut că asta o ştii, cel puţin. Mergem la Templu, uneori ducem flori, apoi cântăm în altarul mare. Apoi ieşim pe Poarta Morţilor şi intrăm în Antice. Ducem cu noi flori şi risipim petalele pe corpuri. Miroase foarte frumos. Îmi plac foarte mult morţii, sunt atât de liniştiţi şi de blânzi. Doamnele sunt atât de frumoase, în rochiile lor lungi şi gătite cu bijuterii. Cele mai bătrâne s-au uscat, desigur, dar altele arată de parcă ar trăi, ca şi cum ar fi doar adormite. Nu le-ai văzut niciodată?

David clătină din cap. Desigur, văzuse morţi, dar nu şi pe aceştia, pe morţii din Iram. Cel puţin, nu încă.

În clipa aceea, în apropiere răsună un strigăt. Fetiţa privi în jur. Gardianul lui David se întorsese şi-i strigă fetiţei să plece. Copila îi aruncă o ultimă privire lui David, se răsuci pe călcâie şi o rupse la fugă spre cel mai apropiat tunel. La gura galeriei fetiţa fără nume se opri şi privi înapoi, apoi intră şi se făcu nevăzuta pentru totdeauna.

— Ai face mai bine să nu stai de vorbă cu nimeni, strigă gardianul, apropiindu-se grăbit. O să fiu nevoit să raportez incidentul lui Herr von Meier.

David ridică din umeri. Ce-l interesau pe el regulile sau legile lor? Ştia că, în cele din urmă, îl vor ucide, oricum.

Gardianul era un bărbat ciudat, pe nume Talal; era japonez, după rasă, dar vorbea fluent araba. Era singurul oriental pe care-l văzuse David în cetate, dar refuza să îi explice cum de era diferit de ceilalţi; tot ce-i spuse era că fusese adus încă din copilărie în Iram de von Meier. Acum avea în jur de patruzeci şi cinci de ani, dar arăta mult mai tânăr şi era suplu şi viguros ca un tânăr de douăzeci şi cinci. Avea o constituţie ascetică, fără un gram de grăsime în plus pe corp. Fiecare muşchi, fiecare fibră, fiecare centimetru de piele părea să emane energie pură care nu putea fi stăpânită decât de o voinţă bine dezvoltată. Părul îi era înspicat dar nu din cauza vârstei, ci mai degrabă a greutăţilor îndurate şi a conflictelor interioare. Ochii umbriţi de gluga veşmântului trădau o inteligenţă vie şi o stăpânire de sine nemaiîntâlnită până atunci de David. Părea detaşat de tot ce era în jurul lui, nu din indiferenţă sau dezinteres impus din afară, ci datorită controlului interior, al unei concentrări care îi permitea să se dispenseze de lumea celorlalţi.

Avea o fire taciturnă, dar era dispus să răspundă la unele întrebări puse de David în legătură cu anumite părţi ale cetăţii, prin care se plimbaseră împreună.

Rareori erau separaţi în răstimpul cât David era treaz, deşi apropierea lor forţată nu îi făcu mai familiari sau mai înţelegători. Uneori, când avea chef să vorbească, Talal lăsa să-i scape destule amănunte despre sine cu ajutorul cărora David reuşi să-şi formeze o impresie aproximativă. Datorită faptului că vorbea araba la fel de fluent ca şi germana, David deduse că petrecuse destul de mult timp printre arabii din interiorul şi de la graniţele deşertului, ceea ce îi confirmă Talal însuşi, când îl întrebă direct. De fapt, deveni curând limpede că Talal era mult mai experimentat în privinţa lumii de dincolo de zidurile cetăţii Iram decât majoritatea locuitorilor. Nu numai că trăise mult timp printre membrii tribului Shammar, de la marginea deşertului Nafud, dar călătorise până în Orientul îndepărtat unde învăţase japoneza şi studiase câteva arte marţiale. Aparent, nu era supus aceloraşi restricţii ca ceilalţi locuitori ai cetăţii. De exemplu, putea părăsi Iramul când dorea şi, deseori, pleca pentru luni de zile prin deşertul Nafud, singur şi înfometat, dedicându-se meditaţiei.

Oriunde mergea, purta asupra lui o sabie japoneză cu mâner lung, teaca ei neagră şi lăcuită era împodobită cu franjuri de mătase, iar capetele îi erau argintate. Era singurul lucru despre care nu se sfia să vorbească. Îi povesti lui David că fusese făcută la comandă, în Kyoto, de către un maestru armurier pe nume Gassan Sadakazu. Lama fusese călită şi recălită timp de patruzeci de zile, până ce ajunsese să scoată un sunet cristalin, ca un clopoţel din sticlă. În acelaşi timp, fusese gravată cu măiestrie cu semne japoneze frumos caligrafiate. Talal îi traduse inscripţia lui David. Era un *haiku*, un poem scurt, compus de el însuşi.

În oţel,oţel;
În lamă, viaţă.
Norii trec tăcuţi.

Paloşul trece în linişte
Prin ape nemişcate.

Deseori, se compara pe sine cu lama. El însuşi fusese călit de nenumărate ori până ce devenise tare ca oţelul, vânjos, dar totuşi suplu, tăios ca o lamă, dar periculos doar atunci când era provocat. O dată afirmă că era sabia lui von Meier ascunsă multă vreme în bezna cetăţii Iram, dar care era trasă afară din teacă, strălucitoare, ori de câte ori avea bătrânul nevoie de serviciile sale. Când era presat să dezvăluie natura acestor servicii, se închidea într-o muţenie totală. Abia după o săptămână petrecută în tovărăşia lui Talal, David îşi aminti de chipul cu trăsături orientale pe care îl văzuse în maşina care se îndepărtase în goană de locul în care fuseseră asasinaţi părinţii săi, în Haifa.

Când nu era plimbat prin cetate, David îşi petrecea timpul în bibliotecă, citind. Niciodată în viaţă nu lucrase într-un loc mai bizar. Cu tavanul scund şi prost luminat, lată de numai trei metri, camera părea să se întindă la nesfârşit, cu extremitatea îndepărtată învăluită în negură, ca şi cum trecutul însuşi ar fi fost îngropat acolo, pe jumătate vizibil, pe jumătate pierdut în ceaţă. De ambele părţi ale pereţilor, rânduri nesfârşite de deschideri mici se aliniau circulare, cu diametrul de aproximativ cincisprezece centimetri, care se pierdeau undeva departe, înghiţite de umbrele înfometate. Adânci de treizeci de centimetri, ele se înălţau de la podea până în tavan, separate de intervale mici. Când le examină mai îndeaproape, descoperi în fiecare câte un sul de pergament înfăşurat în pânză, uneori somptuoasă, alteori mai modestă. David descoperi cu uimire că pergamentele se păstraseră într-o stare excepţională. Ca şi mumiile pe care le văzuse în criptele din celălalt capăt al cetăţii, după discuţia purtată cu fetiţa, sulurile de papirus beneficiaseră de aceleaşi calităţi miraculoase de conservare ale locului.

După numai o oră petrecută acolo, David îşi dădu seama că numai biblioteca în sine reprezenta o descoperire uluitoare în analele arheologiei, care umbrea complet descoperirea pergamentelor de la Marea Moartă, a textelor ugarite de la Ras Shamra, a Tăbliţelor de la Ebla şi a fragmentelor din Geniza de la Cairo.

În biblioteca aceea existau lucruri pentru care orice om de ştiinţă ar fi fost capabil să facă moarte de om, fie şi numai pentru a le atinge, pentru a le vedea. Pe peretele de lângă intrare se afla o lespede de piatră pe care erau gravate titlurile principalelor lucrări existente în bibliotecă. Puţine dintre ele aveau valoare în sine, deoarece lucrările pe care se baza Biblia ebraică erau de dată mai recentă. Dar în numai două-trei zile, după ce examină câteva papirusuri, David îşi dădu seama că aici erau adunate toate textele biblice importante, scrise înainte de exilul din 586 î. Hr. Tot aici se aflau lucrări considerate pierdute, ca Istoria lui Solomon, Analele regilor Israelului şi Analele regilor lui Iuda, care serviseră drept sursă de inspiraţie pentru unele cronici istorice şi apoi deveniseră nucleul viitoarei Biblii. David era convins că, dacă ar putea publica rezultatele obţinute numai după şase luni de cercetare printre aceste suluri de papirus, ar schimba întreaga faţă a ştiinţei biblice, demontând sau confirmând, cu ajutorul unor dovezi indubitabile, orice teorie sau ipoteză formulată în decursul ultimului secol.

Dar, mai întâi, trebuia să se ocupe de propria lui supravieţuire. În fiecare zi citea câte puţin din lucrarea lui von Meier, care oferea o retrospectivă detaliată a istoriei Iramului, cuprinzând peste două mii de pagini. Cu excepţia primelor lucrări de explorare, von Meier făcuse toată munca de unul singur, iar raportul reprezenta o adevărată realizare, sub aspectul întinderii sale, a scrupulozităţii şi atenţiei acordate amănuntelor. Pe măsură ce înainta cu lectura, David începea să-l cunoască mai bine pe von Meier

şi, dacă era posibil, să-l antipatizeze mai mult. Individul era atât de obsedat de cetatea Iram, încât nu suportase ca altcineva în afara lui să exploreze locul sau să facă publice descoperirile. Nu tolerase prezenţa nici unui colaborator şi refuzase să împartă gloria de care era convins că va avea, în cele din urmă, parte. David nu putea crede că von Meier era sincer atunci când îi propunea să împartă recunoaşterea care se cuvenea pentru o asemenea descoperire.

Serile şi le petrecea studiind materialul de la Ebla, examinând atent toate referirile făcute la vechimea aşezării care data încă din anul 2400 î. Hr. Existau referiri la denumiri de localităţi din Palestina: Hazor, Gaza, Lachish, Meggido, chiar Ierusalim; referiri la nume biblice cum ar fi Avraam, Ishmael şi Israel; şi numeroase indicii din care reieşea că, o perioada, teritoriile înconjurătoare se aflaseră sub controlul Eblei. David ştia că acest aspect prezentase un interes deosebit încă din perioada în care unii cercetători fundamentalişti ai textelor biblice încercaseră să găsească în astfel de referiri o justificare pentru ipoteza extremistă potrivit căreia locuitorii Eblei fuseseră, de fapt, evrei, opinie care ar fi putut conduce, în mintea unor sirieni, la teama că sioniştii au pretenţii teritoriale asupra actualei Sirii. Oare von Meier împărtăşea astfel de păreri? David se îndoia de asta. Dacă da, atunci nu ar fi greu să i se demonstreze cât de puţin fondate erau astfel de ipoteze, cât de uşor ar putea fi folosite aceleaşi opinii la susţinerea contrariului, şi anume că primii evrei se trăgeau, de fapt, din neamul sirienilor şi deci Siria avea tot dreptul să aibă pretenţii la teritoriul palestinian.

Dar David se plictisi repede de materialul referitor la Ebla. Îl examinase şi lucrase atât de mult cu el, încât nu îl mai fascina, şi cu atât mai puţin aici, în Iram, unde cea mai măruntă descoperire reprezenta ceva mai uluitor decât tot ce văzuse sau făcuse la Ebla. Nu-l supraveghea nimeni

atunci când lucra în bibliotecă. Talal nu-l însoţea niciodată acolo; în locul lui, intrarea în sală era păzită de unul din paznicii care îl conduseseră în odaia lui von Meier. Nu era singur, dar avea libertate deplină să citească orice dorea şi să ia oricâte notiţe dorea.

Când se sătura să parcurgă tăbliţele de la Ebla, obişnuia să se plimbe printre rândurile de nişe în care se găseau papirusurile, scoţând câte unul la întâmplare, examinându-l, apoi punându-l la loc, din ce în ce mai copleşit de importanţa informaţiilor la care i se permisese să aibă acces. Pe toată lungimea sa, biblioteca era luminată de nişte lămpi ciudate, aşa cum nu mai văzuse în altă parte în toată cetatea. Erau încastrate în peretele de stâncă şi fiecare era prevăzută cu câte un rezervor racordat în spate la o gaură de scurgere, care capta petrolul ce se putea scurge şi putea provoca aprinderea pergamentelor de valoare inestimabilă. După câteva zile, David descoperi că, de pe la jumătatea sălii, gura nişelor era acoperită cu pânze de păianjen prăfuite, arătând până unde ajunseseră von Meier şi tovarăşii lui cu examinarea documentelor. Cu toate că abia apucase să studieze primele pergamente din capătul superior al camerei lungi, David era intrigat de aceste şiruri de papirusuri neatinse şi nevăzute de nimeni de atâtea secole.

Înfrângându-şi repulsia provocată de pânzele de păianjen groase şi prăfuite, precum şi frica de eventualii ocupanţi ai nişelor, David întinse mâna şi scoase la lumină documentele, unul după celălalt. În cea de a opta seară, după ce dădu la o parte pânza de păianjen care acoperea una dintre găurile de pe peretele din stângă, descoperi, cu surprindere, că gaura fusese astupată cu foarte mult timp în urmă cu ceară, peste care se aplicase un sigiliu. Acum, sigiliul era crăpat şi plin de praf, iar scrisul abia se mai distingea la lumina chioară a lămpilor, dar David aduse o

lampă şi o lupă de pe masa de lucru şi reuşi, în cele din urmă, să-l descifreze.

Să i se usuce mâinile celui care rupe acest sigiliu
Şi să orbească cel ce pune ochii pe ceea ce se află înăuntru. Pecetluit din porunca marelui preot Mattathias, în cea de a douăsprezecea zi a lui Tishri, în al cincilea an al domniei regelui Jehoahaz al Iramului, fie el ocrotit şi confirmat de Nume.

Nu ezită nici o clipă. Nici un arheolog nu era insensibil la superstiţiile legate de blestemele care planau asupra mormintelor şi a obiectelor funerare, dar la fel de adevărat era că nici un arheolog nu îşi putea permite să le ia în serios. Ceara devenise sfărâmicioasă, şi David reuşi destul de uşor să disloce capacul care crăpă instantaneu şi se fărâmiţă între degete. Deodată, îşi aduse aminte de tăbliţa care împărtăşise aceeaşi soartă pe şantierul de la Ebla, de întâmplările îngrozitoare care se petrecuseră a doua zi. Coincidenţă, pură coincidenţă, îşi zise, dar pe undeva se simţea neliniştit.

Mâna îi tremura uşor, pentru că era conştient de faptul că dăduse, din greşeală, peste ceva extrem de important. Îşi strecură mâna în nişă şi pipăi atent interiorul. Degetele dădură peste textura familiară a unei pânze. Folosindu-se de ambele mâini, scoase din nişa un sul pe care îl duse, cu mare atenţie, la masa de lucru şi îl aşeză jos.

Ţesătura fină, protejata de dopul de ceară, era în cea mai bună stare de conservare din câte văzuse David până atunci. Era brodată cu fir de aur şi fusese legata cu o panglică ce părea să fie din mătase. Ţesătura se desfăcu, de parcă ar fi fost înfăşurată doar cu o zi în urmă, şi David scoase un sul de pergament din interior. Cu grijă nemărginită, temându-se să nu crape, începu să-l

desfăşoare. Nu unul. Ci trei papirusuri separate se aflau înaintea lui.

40

Lui David nu-i trebui mai mult de o jumătate de oră ca să-şi formuleze o părere în legătură cu ceea ce se afla în faţa lui. Erau trei suluri de papirus, fiecare datând din altă perioadă. Cel mai vechi, papirusul mic, rulat între cele mai mari, era conservat destul de prost şi, aparent, fusese scris la un an sau doi după deportarea evreilor în Babilon, sub Nabucodonosor – în jur de anul 584 î.Hr. După acesta urma un papirus scris pe un material de calitate mai bună, dar pe alocuri şters, care putea fi datat în funcţie de o referire în text la moartea regelui Nabucodonosor al Babilonului şi a Taymei, cu un an în urmă. După un calcul mental scurt, aceasta însemna anul 538 î. Hr. Ultimul, înfăşurat în jurul celorlalte, ajunsese în Iram „în cel de-al o sută douăzecilea an de la fondarea oraşului” – probabil la începutul secolului al treilea î. Hr.

Petrecu restul serii lucrând pe primul papirus, cel mai scurt, dar şi cel mai dificil de descifrat, din cauza stării în care se afla şi al scrierii neobişnuite. După ce termină, înfăşură din nou documentele în pânză şi le introduse în gaura în care le găsise, străduindu-se să rămână calm, ca paznicul să nu-i bage de seamă agitaţia şi să-i raporteze lui von Meier. Curând după aceea se culcă, dar nu putu închide ochii ore la rând, gândindu-se cu febrilitate la ceea ce citise, până ce, epuizat, adormi, în sfârşit.

Ceea ce descoperise îl entuziasma şi îl tulbura în aceeaşi măsură în care îl uluia Era vorba despre o mărturie lapidară, scrisă de un preot de la Templul Ierusalimului, pe

nume Benjamin bar Hilkiah. În timpul asediului Ierusalimului, când el şi un grup restrâns de prieteni îşi dăduse seama că regele Zedekiah nu va fi capabil să mai tină mult timp piept forţelor babiloniene, luaseră măsuri ca să mute o parte a comorilor din Templu în locuri alese cu grijă de pe tot teritoriul cetăţii. După ce Nabucodonosor cucerise Ierusalimul şi începuse deportările în masă în Babilon, Benjamin şi tovarăşii lui reuşiseră cumva să se deghizeze şi să ia cu ei unul dintre obiectele salvate anterior. Din păcate, oriunde se găsea vreo referire la respectivul obiect în mărturia lui Benjamin, cineva ştersese cuvântul cu x-uri apăsate, ca şi cum ar fi fost vorba de ceva obscen sau de o blasfemie. Acest lucru trimise mulţi fiori de gheaţă pe spatele lui David. Benjamin şi preoţii din anturajul lui izbutiseră să ajungă în Babilon ducând cu ei povara lor misterioasă, pe care o ascunse seră într-o pivniţă. Ultima parte a mărturiei conţinea o descriere a locului în care se afla pivniţa şi o rugăciune către Dumnezeu ca să-l călăuzească pe găsitorul scrisorii către acel loc de taină, pentru a recupera obiectul „atunci când păcatele poporului nostru vor fi răscumpărate prin pedeapsa exilului, iar inima lui Dumnezeu se va fi înmuiat faţă de noi”.

Pe tot parcursul zilei următoare, David fremătă de nerăbdare în aşteptarea serii şi a revelaţiei pe care credea că o va avea după citirea celor două documente rămase. Dar nu putea risca dezvăluindu-şi neliniştea aşa că se văzu nevoit să o reprime în timp ce vizită o nouă secţiune a vastei cetăţi subterane. Imediat după masa de prânz, compusă din pâine neagră şi brânză de oaie, fu chemat în odaia lui von Meier.

Bătrânul îl aştepta în acelaşi loc, sprijinit pe pernele înalte, sub sfera de sticlă ce se rotea uşor. În preajma lui se aflau servitorii, secondaţi de două asistente medicale. Când

David intră în odaie, îl surprinse scriind ceva într-o carte mare, legată în piele, prea preocupat ca să îi acorde atenţie. David rămase în aşteptare, urmărind mâzgăliturile bătrânului, rotirea molcomă a mingii de cristal, dansul neîntrerupt al zeilor de pe drapelele bisericeşti. În cele din urmă, von Meier puse tocul deoparte, închise cartea şi ridică ochii. Avea privirea pierdută, încărcată de amintiri.

— Ţin un jurnal, ca amicul nostru Schacht, zise von Meier. Dar al meu nu este codat. După ce mor, îl poate citi oricine doreşte. Scriu în el zilnic. Gânduri, amintiri, observaţii. Acum figurezi şi dumneata în el. Alături de Schacht, Hartmann şi ceilalţi. Faci parte din cronică, din istoria Iramului. Nu-i aşa că îţi face plăcere?

David nu-i răspunse. Nu se simţea părtaş la nimic, legat de nimeni. Oare von Meier aflase de descoperirea lui din seara precedentă, de aceea îl chemase aici – ca să-i spună ce găsise?

— Ei bine, continuă von Meier. Spune-mi câte ceva despre ce ai văzut, ce concluzii ai tras. Găseşti Iramul pe gustul dumitale? E aşa cum te aşteptai să fie?

Uşurat să audă că von Meier nu dorea altceva de la el decât un raport preliminar despre ce văzuse în cetate, David dădu orice alt gând la o parte şi se apucă să-i împărtăşească, pe îndelete, primele sale impresii. Petrecură toată după-amiaza închişi împreună în odaie şi, pe măsură ce discutau, David îşi dădea seama de ce, mai presus de toate, fusese ales să ajungă în Iram. Vreme de peste patruzeci de ani, von Meier făcuse măsurători şi înregistrase date, evaluase şi descrisese stâncile şi obiectele găsite în cetatea antică, adunând toate constatările sale într-un raport amplu pe care David îl citea încă. În tot acest timp, nu existase nici o persoană potrivită cu care să discute despre tehnica lui de lucru, nimeni care să poată aprecia sau admira realizarea indiscutabilă a bătrânului. Von Meier era avid de laude şi de recunoaştere

din partea altui arheolog şi, cu cât se adânceau mai mult în conversaţie, David nu vedea nimic de condamnat în asta. Nimeni nu lucrează singur, nimeni nu vede adevăratul sens al vieţii fără reacţia semenilor săi. David însuşi căutase, de-a lungul carierei sale, să merite binecuvântarea tatălui său, aprobarea profesorilor, laudele examinatorilor. Oricât de deosebite ar fi fost împrejurările în care trăia, von Meier nu era decât un om ca toţi oamenii, a cărui operă de o viaţă trecuse neobservată. Preţ de o clipă, David se gândi să-i destăinuie existenţa celor trei suluri de pergament, pentru că, în definitiv, descoperirea lor era meritul lui von Meier. Dar ceva îi şoptea să se abţină, să ţină pentru el ceea ce aflase, cel puţin până va şti cu certitudine ce semnifică.

Seara luă cina devreme, în compania lui von Meier. O măsuţă şi un scaun fuseră aduse şi aşezate lângă patul bătrânului. Băură vin, un Medoc din 1945, care printr-o minune supravieţuise călătoriei în inima Arabiei şi se maturizase perfect în pivniţele din Iram. Von Meier îi spuse că anul 1945 fusese un an extrem de bun în regiunea Medoc, dar nu îi destăinui cum ajunsese în posesia sticlelor despre care spunea că sunt depozitate în cetate. Îi mai spuse că era un privilegiu rar că putea bea un pahar de vin împreună cu von Meier; vinurile îi aparţineau în exclusivitate şi nimeni nu avea voie să se apropie de ele.

În timpul mesei, von Meier depănă amintiri legate de copilăria şi anii lui de tinereţe, îi povesti lui David despre studiile sale făcute la Hanovra, despre profesorii renumiţi pe care îi avusese. Îi istorisi cum fusese descoperit pergamentul în care se pomenea de oraşul Iram, într-o colecţie de manuscrise islamice vechi, depozitate în biblioteca Universităţii Tübingen, de către faimosul cercetător al culturii islamice din secolul al nouăsprez-celea, Karl-Friedrich Hauser. Deşi conjunctura din Germania nu era favorabilă, izbutise să organizeze acea expediţie nefericită în Sinai, în timpul căreia mulţi dintre

tovarăşii săi îşi pierduseră viaţa. După ce Schacht descoperise adevăratul amplasament al cetăţii, von Meier putuse organiza o a doua expediţie, ajutat de colegii săi arabi, aşa că în toamna anului 1936 descoperise cetatea exact aşa cum fusese ea descrisă în istorisirea lui al-Halabi.

Pe vremea aceea, Iramul era un loc extrem de neprimitor, întunecos şi rece, lipsit de lumina lămpilor şi de flacăra focurilor de mult stinse. Folosindu-se de lămpi de furtună, von Meier şi tovarăşii săi exploraseră treptat galeriile întunecoase ale metropolei moarte, cartografiind fiecare sector, fiecare intrare şi ieşire. Trei dintre membrii expediţiei îşi pierduseră viaţa, doi căzând în nişte puţuri adânci, mascate, al treilea rătăcindu-se în labirintul de galerii secundare din care nu mai ieşise niciodată la lumină. Von Meier susţinea că mai existau încă astfel de galerii lungi, neluminate, tixite de corpuri mumificate. Uneori câte un copil pătrundea în ele şi nu mai era găsit niciodată.

David încercă să-l facă pe von Meier să-i spună mai multe despre întoarcerea în Iram, după încheierea războiului, dar în privinţa acestui subiect se arătă mai puţin cooperant. Oraşul era un sanctuar, îi repeta, un lăcaş al speranţei, unde rănile provocate de război puteau fi vindecate şi durerile din perioada următoare uitate, un loc unde noile generaţii aveau şansa de a trăi într-o lume ferită de tarele societăţii civilizate.

Se făcuse destul de târziu când von Meier puse punct conversaţiei. Gardianul lui David îl aştepta în faţa uşii şi îl întrebă dacă doreşte să se întoarcă în odaia lui. Era destul de obosit, dar după ce toată ziua aşteptase nerăbdător să se întoarcă la sulurile vechi de pergament, dădu din cap a negaţie şi îi răspunse că prefera să se întoarcă la bibliotecă, unde mai avea ceva treburi de terminat. Gardianul ridică din umeri şi porni înainte pe coridorul pustiu, spre bibliotecă. Câteva minute mai târziu, David se afla din nou în faţa celor trei suluri desfăşurate pe masă.

Al doilea pergament se dovedi a fi mai uşor de descifrat decât primul, şi David reuşi să îşi facă o idee generală despre conţinutul lui, deşi erau câteva cuvinte cărora nu le cunoştea înţelesul. Pergamentul fusese scris de un preot pe nume Baruch, care rămăsese la Tayma' după moartea lui Nabonidus. Baruch fusese discipolul lui Benjamin bar Hilkiah, cel căruia acesta din urmă îi trimisese scrisoarea cu puţin timp înainte de a muri. Când regele Nabonidus hotărâse să părăsească Babilonul şi să se retragă în ţinuturile sălbatice ale Arabiei, punându-l pe fiul său, Belshazzar, vicerege, Baruch şi familia sa s-au numărat printre voluntarii dispuşi să îl urmeze, probabil în speranţa nemărturisită de a se întoarce cumva în Palestina. Înainte de plecare, Baruch, împreună cu tatăl şi trei dintre fraţii săi, s-a furişat în pivniţa în care era ascunsă comoara luată de Benjamin din Templul Ierusalimului. David fu cuprins din nou de un sentiment de neputinţă, când observă că mâna care ştersese numele obiectului în scrisoarea lui Benjamin făcuse acelaşi lucru şi în mărturia lui Baruch.

Scribul şi familia lui duseseră comoara misterioasă de la Babilon la Tayma', nedivulgând secretul ei nici chiar celorlalţi evrei care îi însoţeau, şi o îngropaseră în apropierea oazei, la poalele unei movile. Baruch scrisese scrisoarea pentru fiul său, în eventualitatea că va veni momentul potrivit ca să scoată comoara la lumină.

Testamentul lui Baruch se încheia cu câteva rânduri scrise de o altă mână, cea a fiului său, Ephraim, care afirma că scosese obiectul din ascunzătoarea sa de lângă Tayma' şi îl adusese la Iram, unde îl predase preoţilor şi judecătorilor, drept amintire sacră a cetăţii distruse a strămoşilor lor.

Saga era completată de conţinutul celui de al treilea pergament. Era scrisă de Elihoreph, un preot care îndeplinea rolul de scrib la curtea regelui Jehoahaz, cel de-al treilea domnitor al Iramului. După câte scria, cetatea

era în pericol din cauza unor triburi arabe care se aventuraseră adânc în deşertul Nafud, profitând de un anotimp cu ploi rare, aşa că regele hotărâse să scoată comoara din locul cel de taină şi să o mute într-altul, mai sigur. Inima lui David începu să bată cu putere când ajunse la pasajul în care Elihoreph începea să descrie modul în care fusese ascunsă comoara şi locul exact în care se afla. Dar, ca şi în cazul primelor, şi textul lui Elihoreph fusese ciopârţit. Începea cu o introducere:

> Pe unsprezece Tishri a acestui an, după ce a trecut Ziua Căinţei şi marele preot a ieşit din Templu, Măria sa Jehoahaz, rege al Iramului şi stăpânul Nisipurilor Interioare, a dat poruncă să se aducă. A poruncit să fie chemaţi Amariah bar Malluch, marele preot, şi Shemaiah bar Rahum, unul dintre preoţii Templului, descendent al lui Aaron; şi a pus să fie aduşi în faţa lui, Joiakim bar Johanan, Johanan bar Kadmiel, tatăl său, şi Judah bar Mattaniah, care sunt leviţi; şi m-a însărcinat pe mine, Elihoreph, fiul lui Jozadak, să notez tot ceea ce s-a petrecut între ei.
>
> Măria sa Jehoahaz a vorbit despre foametea din ţară şi despre moartea care a pus stăpânire pe ea, spunând că se temea că mâna lui Bene Qedem, fiii Orientului, se va ridica împotriva noastră şi ne va cotropi ţinutul. În vremurile acestea, când viitorul este învăluit în ceaţă, iar soarta poporului nostru este în întuneric, ar fi mai bine să ne luăm măsuri de siguranţă pentru ca ceea ce avem mai de preţ şi mai sacru să nu cadă în mâinile tâlharilor şi să se piardă pe vecie.
>
> De teama acelei zile şi pentru a fi pregătit să o întâmpine, tatăl Măriei sale, regele Abishalom, a ales un loc ascuns sub cetate, ferit şi întunecos, o cameră săpată în stâncă, lungă de şase coţi, lată de patru şi

înaltă de cinci coţi. După ce am jurat cu toţii solemn, pe numele Atotputernicului, să păstrăm secretul, Măria sa regele ne-a descris locul în care va fi păstrat. Este un loc în care nu s-ar duce nimeni de bunăvoie, unde Bene Qedem nu va pune niciodată piciorul.

În aceeaşi zi, când mulţi dintre noi încă dormeau după sărbătoarea din ajun, preoţii şi leviţii (inclusiv eu) am adus din Templu şi l-am învelit în pânză ţesută din fir de aur şi în pânză ţesută din fir de argint, apoi în mătase din cea mai fină. L-am purtat de la Templu, prin Poarta cea Mare, în galeriile unde sunt îngropaţi morţii. La a treia galerie din stânga ne-am întors, ducând cu noi. Amariah bar Malluch, fiind cel mai bătrân şi mai vulnerabil dintre noi, mergea înaintea noastră, ducând în mână o lampă, iar după noi urma Johanan bar Kadmiel, şi el bătrân, purtând o lampă identică cu cea a lui Amariah. Noi mergeam între ei prin penumbră, trecând pe lângă morţii care zăceau de o parte şi de alta, în şiruri sumbre, parcă mişcându-se la răstimpuri în umbra aruncată de flacăra opaiţelor. După două sute de paşi, am dat de o deschizătură pe partea dreaptă, am intrat în ea şi ne-am afundat mai mult în beznă, încadraţi de cele două lămpi, una în faţă, alta în spatele nostru. La capătul acelui tunel, am dat peste un perete dincolo de care nu am putut trece.

Aşa cum ne-a povăţuit regele, Amariah bar Malluch s-a aplecat şi a căutat prin ţărână inelul de metal, care fusese montat acolo şi apoi ascuns, astfel încât nici o fiinţă omenească să nu poată da de el. Într-adevăr, era acolo unde ne spusese regele, îngropat meşteşugit de un maistru zidar, acelaşi care construise lăcaşul de dedesubt Am pus **xxxxx** jos, ca preotul mai tânăr, Shemaiah bar Rahum, să poată

încerca să ridice lespedea de piatră care acoperea intrarea în lăcaş. Dala de piatră fusese aşezată atât de meşteşugit încât a reuşit să o ridice singur, deşi cu o oarecare greutate. Capacul era astfel proiectat încât să poată fi dat la o parte prin forţa unui singur om, chiar dacă acesta ar fi unicul supravieţuitor al neamului său, fără nimeni în preajmă de la care să ceară ajutor.

După aceea am dus **xxxxx** jos, l-am aşezat în cripta mică din stâncă, am sigilat capacul şi am gravat numele lui Amariah şi al lui Jehoahaz pe el. După ce am terminat şi am sigilat totul, ne-am rugat Atotputernicului pentru siguranţa şi apărarea locului şi ne-am întors iarăşi în galeria prin care venisem şi am aşezat la loc stânca grea care închidea intrarea, apoi am presărat praf, aşa cum găsisem.

Am luat două epistole pe care mi le încredinţase bunicul meu, Ephraim, în care se povesteşte cum a ajuns **xxxxx** în Iram, şi le-am dat lui Amariah, marele preot ca să le păstreze împreună cu acest pergament, ca povestea acestui obiect să nu fie nicicând uitată de oameni, şi am încheiat această scriere în cea de a douăsprezecea zi a lunii lui Tishri, în cel de-al cincilea an al domniei regelui Jehoahaz, fie ca Domnul să îl aibă în pază şi să-i dea domnie lungă.

David puse jos pergamentul, abia stăpânindu-şi bătăile inimii; nu s-ar fi mirat ca paznicul de lângă el să-i audă pulsaţiile în liniştea profunda din vechea biblioteca. Dar gardianul moţăia pe un scaun, fără să-i pese de David sau de orice altceva. David îşi propti mâinile pe tăblia mesei, ca să le astâmpere tremurul, şi se forţă să-şi recapete calmul. Bănuia că Amariah, preotul cel bătrân, fusese acela care ştersese numele obiectului în fiecare din cele trei

documente. Dar mai credea că ştia de acum ce anume era acel obiect. Daca avea dreptate şi dacă se afla încă în locul acela, avea să fie mărturia celei mai mari descoperiri făcute vreodată, mai importantă chiar decât descoperirea oraşului Iram.

Totuşi, existau puţine şanse să mai fie la locul lui. Iramul supravieţuise atacului triburilor arabe despre care vorbea Elihoreph. După trecerea pericolului, Amariah şi tovarăşii săi recuperaseră, probabil, comoara din ascunzătoarea ei şi o duseseră înapoi în Templu. Numai dacă... David căzu pe gânduri. De ce nu fuseseră scoase pergamentele niciodată din nişele lor? Oare secretul se pierduse între timp? David îşi simţi inima bătând din nou haotic. Era o posibilitate.

Cel puţin, ar putea verifica ceva, îşi zise, ridicându-se de la masă şi apropiindu-se de tăbliţa de piatră pe care figurau titlurile principalelor manuscrise şi poziţia exactă a nişei în care se aflau. În raportul său von Meier prezenta o istorie foarte detaliata a cetăţii, structurată pe domniile celor cincisprezece regi. David descoperi repede titlul pe tăbliţă şi localiză nişa în care se afla manuscrisul. Era destul de voluminos, scris citeţ cu cerneală neagră, de bună calitate.

Relatarea privind domnia lui Jehoahaz, cel de-al treilea rege al Iramului, se afla chiar la începutul cronicii. David descoperi mirat că domnia acestuia nu durase decât cinci ani. La scurt timp după Sărbătoarea Corturilor, care a durat din cea de a cincisprezecea zi a lui Tishri până în ziua a douăzeci şi treia, o confederaţie de şapte triburi arabe din regiunea muntoasă, la sud de deşert (probabil actualul Jabal Shammar), a atacat Iramul, dar a fost înfrântă, deşi cu pierderi importante din partea iramiţilor, inclusiv pierderea regelui Jehoahaz însuşi şi a marelui preot, Amariah. Moartea lui Jehoahaz, survenită pe fundalul situaţiei instabile din cetate, a provocat confuzie şi a agravat anarhia deja prezentă, care a culminat cu uciderea fiului cel mic al lui Jehoahaz, Jerimoth, şi a tuturor curtenilor fostului rege, de

către un bărbat, fierar de meserie, pe nume Abishai. Pentru fărădelegile lui, Abishai a fost aspru pedepsit de Dumnezeu: în numai un an a contactat o boală necunoscută, foarte gravă, din care nu şi-a mai revenit niciodată, murind în scurt timp. Tronul a fost ocupat de un alt fiu al lui Jehoahaz, pe nume Naphtali, salvat prin minune din mâinile lui Abishai de dascălul său, şi astfel ordinea s-a reinstaurat în cetate.

David răsuci îngândurat papirusul şi îl aşeză înapoi în nişa lui. Într-adevăr, era posibil. Era foarte verosimil ca toţi cei implicaţi în ascunderea comorii din Ierusalim – regele şi marele preot, şi toţi ceilalţi – să fi murit la scurt timp şi pe neaşteptate, după acel incident – unii în bătăliile cu triburile nomade, alţii de mâna lui Abishai. Era o posibilitate îndepărtată, dar David credea că merita verificată. Avea de gând să găsească obiectul, presupunând că acesta se afla încă la locul lui. Dar, dacă avea dreptate în privinţa identităţii acestuia, atunci nu trebuia sub nici o formă ca von Meier să afle de existenţa lui. Îl va găsi, dar îl va găsi singur.

41

Dacă dorea să păstreze secretul descoperirii făcute – presupunând că avea oarecare importanţa – David trebuia să scape de gardianul care îl păzea. Nu i-ar fi fost prea greu, dar adevărata problemă era cum să se întoarcă după aceea, fără să stârnească bănuieli. În cele din urmă, găsi o modalitate şi hotărî să o pună în aplicare chiar în seara aceea, profitând de moţăiala paznicului.

Puse la loc, în nişele lor, pergamentele, îşi adună hârtiile şi mai zăbovi puţin, examinând hărţile anexate la lucrarea lui von Meier şi copiind pe un petic de hârtie detaliile mai

importante. După ce termină, închise dosarul şi îl trezi pe gardian.

— E târziu, zise el, căscând ostentativ. Nu mai pot să lucrez. Condu-mă înapoi în camera mea...

Paznicul încuviinţă din cap, încă somnoros şi nerăbdător să se întoarcă în dormitorul comun ca să se odihnească, în sfârşit, după ce îl va fi lăsat pe David încuiat în odaia sa pentru restul nopţii.

Ieşiră din bibliotecă, mai întâi gardianul, ducând în mână o lampă, urmat de David, şi porniră spre odaia acestuia, aflată la distanţă de trei coridoare.

La capăt, primul coridor cotea brusc spre dreapta, apoi la fel de neaşteptat, la stânga. Înainte de ajunge la prima cotitură, David rămase în urmă cu vreo cinci paşi, aproximativ distanţa care separa cele două colţuri, cel din stânga de cel din dreapta. Când ajunseră la primul colţ, David observă că paznicul, încă somnoros şi fără să bage de seamă că David rămăsese în urmă, se pregătea să cotească spre stânga. În aceeaşi clipă David se întoarse şi o rupse la fugă de-a lungul primului coridor, cât putea de repede şi străduindu-se să nu facă nici cel mai mic zgomot, până ajunse la o galerie laterală neluminată care se deschidea din partea stângă. Se opri cât să înşface o lampă dintr-una din nişele din perete, apoi se afundă în tunel.

De aici încolo totul depindea de instinctul lui, ajutat de harta schematică pe care o trasase pe baza notiţelor din lucrarea lui von Meier. Cutreierase destul cetatea şi studiase destul de mult schiţele lui von Meier ca să-şi facă o idee despre configuraţia de bază a aşezării, dar, în acelaşi timp, era conştient de complexitatea extraordinară a reţelelor de galerii şi coridoare, naturale sau săpate de oameni, care însumau mai mult de o sută cincizeci de kilometri lungime. Pe harta lui von Meier nu figurau toate intrările, aceasta concentrându-se doar asupra arterelor principale. Într-adevăr, oricine s-ar fi aventurat prin hăţişul

de tuneluri se putea rătăci uşor, colindând la nesfârşit până ce l-ar fi părăsit puterile şi s-ar fi întins lângă trupurile mumificate, aşteptându-şi sfârşitul.

Tunelul în care intrase David era la fel ca celelalte – neluminat, cu vatră netedă şi pereţi compacţi de piatră, săpat în stâncă pentru a asigura o scurtătură între două galerii principale. Nu figura pe nici una din hărţile lui von Meier, dar, judecând după logica planului cetăţii, scopul pentru care fusese amenajat şi lungimea aproximativă erau destul de uşor de ghicit Adevăratele probleme aveau să se ivească abia mai târziu, când avea să ajungă în zona necropolei, dincolo de locul în care se găsea Templul şi care era, practic, necartografiată. Dacă interveniseră schimbări majore în dispunerea galeriilor mortuare faţă de cum fuseseră pe vremea domniei regelui Jehoahaz, era posibil să se rătăcească iremediabil şi să nu găsească niciodată încăperea subterană pe care o căuta

Aşa cum se aşteptase, ieşi într-un coridor luminat, a cărui tihnă nu era tulburată la ora aceea târzie de nici un trecător. De acolo nu avea de mers decât foarte puţin până la Templu, loc pe care îl vizitase în trecere o singură dată, intenţionând să îl exploreze mai amănunţit ulterior. Intră grăbit în Templu printr-o uşă scundă, aflată la extremitatea superioara.

Era o grotă vastă, de proporţiile unei catedrale, o cavernă naturală formată chiar în stâncă, apoi modelată mai departe de mâna omului şi susţinută în mijloc de un pilastru central din piatră masivă. Numai jumătatea inferioară a uriaşei încăperi era luminată permanent de flăcările ce ţâşneau din rezervoare de petrol dispuse în spaţiul gol de sub pardoseală; razele palide se propagau în interiorul Templului prin puţuri săpate în plafonul de stâncă ce separa cele două niveluri. Porţiunea superioară, cea în care intrase David, era învăluita în negura primitivă, umbrită de sanctitatea tenebrelor, ca un panteon dedicat

zeilor infernului. Traversă încăperea neliniştit, ca şi cum s-ar fi aşteptat ca, din clipă în clipă, să-i sară în spate o creatură furioasă, întrupată din umbrele din jur. Lampa pe care o ţinea în mână pâlpâia fără putere, adâncind parcă mai mult bezna.

Când ajunse în porţiunea luminată a cavernei, respiră uşurat, ca şi cum întunericul i-ar fi congestionat cumva plămânii, copleşindu-l cu o senzaţie acută de claustrofobie. Era conştient de pericolul la care se expunea, plimbându-se în acel loc la o oră la care majoritatea locuitorilor cetăţii dormeau, şi ştia că, dacă ar fi fost surprins, nu prea ar fi avut cum să îşi explice prezenţa în Templu. Locul avea ceva care îl determinase pe Talal să nu accepte foarte uşor să îl conducă acolo, ca şi cum ar fi ascuns un secret pe care David nu trebuia să îl afle. Nu i se permisese să zăbovească înăuntru mai mult de câteva clipe şi i se interzisese categoric să pătrundă în partea inferioară. Când ceruse să fie condus din nou acolo, pentru a inspecta locul mai atent, i se răspunsese că pentru aceasta avea nevoie de aprobarea lui von Meier, iar până atunci trebuia să considere Templul drept un loc interzis. Acum, că se afla aici, era tentat să petreacă câtva timp explorându-l, însă era presat de timp şi nerăbdător să meargă mai departe.

Ieşi din Templu printr-un portal larg, bogat încrustat, dar fără uşi, şi se pomeni într-un pasaj spaţios, neluminat, flancat de o parte şi de alta de nişe adânci în care se odihneau rămăşiţele mumificate ale foştilor locuitori ai cetăţii. Nişele ocupau tot spaţiul din podea până în tavan. În lumina chioară a lămpii, David nu văzu altceva decât fâşii de pânză şi petice de piele uscată, oase albite, şomoioage de păr încâlcit, acoperit de pânze de păianjen, apanajele obişnuite ale celor trecuţi de mult în lumea celor drepţi. În minte îi reveniră amintiri neplăcute legate de osuarul de la St. Nilus, amintiri pe care încercase să le zăvorască în cel mai ascuns ungher al minţii, dar care se încăpăţânau să îl

chinuie din timp în timp. Lampa arunca în faţa lui doar o pată mică de lumină, reducând vizibilitatea la câţiva paşi. Abia de aici începea adevăratul întuneric.

Judecând după dimensiuni şi după măiestria gravurilor din stâncă, David bănuia că se afla în „marea galerie” pomenită în textul lui Elihoreph. Numără atent intrândurile din stânga lui şi când ajunse la cea de a treia păşi înăuntru. Întunericul deveni parcă mai de nepătruns, deşi ştia că, în realitate, aşa ceva era imposibil. Nişele de aici erau făcute mai de mântuială şi intervalul care le separa era mai mic. David simţi în nări un amestec bizar de aromă de mirodenii şi mucegai, evocându-i amintiri care nu îi aparţineau. Podeaua era inegală şi îi îngreuna mersul; simţea că se poate împiedica dintr-un moment în altul, scăpând din mână lampa şi rămânând astfel izolat în beznă. Păşea cu atenţia încordată, numărând fiecare pas, temându-se să nu depăşească intrarea în galeria laterala care se deschidea spre dreapta. După vreo două sute de paşi, nu dăduse încă de nici o deschidere şi începu să se teamă că greşise direcţia sau că intrarea fusese între timp astupată, poate chiar din ordinul lui Jehoahaz, înainte de moartea acestuia.

Apoi, pe neaşteptate, o descoperi – un intrând îngust, plin de pânze de păianjen şi înfiorător de întunecat, asemeni unei guri căscate spre Şeol, tărâmul celor morţi. În timp ce privea, o adiere făcu să tremure pânzele murdare. Brusc, îşi aminti de visul pe care îl avusese la Ierusalim, de silueta de Crist acoperit peste tot de păianjeni înfometaţi, de oasele din osuar, de chipul tatălui său fixându-l cu privirea, de cetatea uriaşă, funerară, populată de năluci întunecate, şoptind fără încetare: „Acesta este Iramul, acesta este Iramul.” Fruntea i se acoperi de o sudoare rece şi un fior îi străbătu tot corpul. Se simţea ca şi cum retrăia un coşmar şi chiar se întreba dacă nu cumva se afla tot în biblioteca, moţăind. Flacăra pâlpâi şi se răsfrânse pe suprafaţa lucioasă a unui os, iar el îşi dădu seama că nu

visează şi că se află singur în întuneric, înconjurat de fantomele cetăţii Iram.

Se aplecă, ferindu-şi capul de pânzele de păianjen şi pătrunse în tunel. Din când în când, răzbătea până la el câte un sunet slab, stârnit de vreun şobolan sau păianjen grăbit, deranjat de intruziunea lui. Singurele fiinţe umane pe care aceste creaturi le cunoşteau erau terenurile lor de joacă, iar apariţia lui David le perturba tihna. Şi aici podeaua era nefinisata. În definitiv, ce conta pentru morţi dacă podeaua era din stâncă brută sau din marmură? David avansa pas cu pas prin întuneric, străduindu-se să-şi înfrângă teama născută de prezenţa cuiva în spate, gata să îl doboare.

În cele din urmă, ajunse la zidul fals de la capătul tunelului. Podeaua era acoperită de un strat gros de praf care nu mai fusese răscolit de multă vreme. David aşeză lampa jos, îngenunche şi începu să scurme în ţărână. Descoperi inelul de fier, aşa cum pomenea Elihoreph în scrierea sa. Îl apucă şi se pregăti să tragă cu toată puterea. Căzu pe spate, dar capacul din piatră nu se mişcă din loc.

După atâtea secole, mecanismul care permitea pivotarea dalei se înţepenise. David oftă. Probabil că acum era nevoie de câţiva bărbaţi în putere, dacă nu chiar de un sistem cu scripeţi ca să o urnească. Se aplecă şi trase din nou. Nimic. În clipa aceea observă un orificiu mic, aflat foarte aproape de inel. Dădu la o parte praful din jur şi constată că orificiul se găsea la capătul unui canal scurt şi curbat Era posibil ca...

Cu atenţia încordată, temându-se să nu stingă, din greşeală, flacăra tremurătoare, aplecă lampa peste şanţul mic, săpat în stâncă. Un firicel de petrol se scurse de-a lungul acestuia, pierzându-se în orificiu.

Aşteptă câteva clipe ca unsoarea să acţioneze, apoi trase cu putere de inel. Capacul se mişcă abia perceptibil. Se opri să-şi tragă sufletul şi se apucă din nou de treabă,

proptindu-se bine pe picioare, adunându-şi toate forţele pentru mişcarea următoare. Se auzi un scrâşnet înfundat şi simţi sub tălpi cum dala se clatină scurt. Îşi depărtă picioarele, trase aer în piept şi se opinti din nou. De data aceasta, placa se mişcă mai tare şi, deodată, simţi cum lespedea cedează şi începe să culiseze, eliberându-se din depunerea groasă de praf în decursul atâtor secole. Dala pivotă pe axul de piatră, aflat undeva sub nivelul podelei.

David sprijini capătul de perete şi ridică lampa. La picioarele lui se vedea un şir de trepte înguste din piatră care se pierdeau în beznă. Se întoarse cu spatele şi începu să coboare încet, străduindu-se să-şi păstreze echilibrul. În total erau nouăsprezece trepte, la capătul cărora se afla o platformă lată din piatră. David se întoarse cu faţa, ridică lampa şi constată că se află într-un fel de vestibul, în faţa unei uşi metalice duble, înaltă de vreo doi metri.

Uşa fusese făurită din cupru şi era încrustată cu litere ebraice şi ornamente complicate din aur şi argint. Inscripţiile erau vechi şi dificil de descifrat, dar David reuşi să traducă destul de uşor cuvintele binecunoscutului verset biblic: „Nu te apropia; scoate-ţi încălţările din picioare, căci locul pe care te afli este pământ sfânt.” Erau cuvintele adresate de Dumnezeu lui Moise pe muntele Horeb, atunci când văzuse arbuştii arzând şi Divinitatea îi vorbise pentru întâia oară. În mijlocul uşii, imediat sub cuvintele încrustate, se aflau două peceţi de ceară, una purtând numele marelui preot Amariah, alta, pe cel al regelui Jehoahaz, însoţite de blestemele sortite să cadă asupra celor care s-ar fi încumetat să forţeze trecerea în camera ferecată.

David se simţea în acelaşi timp copleşit de un sentiment de teamă care îl îndemna să se retragă, ca şi cum ar fi fost pe cale să violeze cele mai sfinte legi ale strămoşilor săi, dar şi de nerăbdarea arzătoare care îi poruncea să deschidă cât mai repede uşa. Acum ştia că nu venise până aici degeaba, că încăperea nu avea să fie pustie. Se simţea ca

şi cum tatăl lui era lângă el, avertizându-l să nu comită o asemenea blasfemie. David nu era preot, deci nu avea nici un drept să se afle atât de aproape de cel mai sacru dintre lucrurile sfinte. El era arheolog şi ateu, cu siguranţa că intenţiona să predea ceea ce avea să descopere poporului căruia îi aparţinea. Întinse mâna dreaptă şi atinse sigiliul lui Jehoahaz. Acesta se desprinse uşor, şi David îl aşeză pe pământ. Apoi întinse din nou mâna şi apucă pecetea lui Amariah. Ca un semn rău prevestitor, aceasta i se fărâmiţă între degete şi fragmentele căzură pe jos. Începură să-i tremure mâinile. De fapt, tremura din tot corpul. Era copleşit de un amestec de frică şi entuziasm, de o nelinişte care îi făcea inima să o ia la galop. Îşi simţea cerul gurii uscat şi respira sacadat. Aerul din vestibul era stătut şi apăsător, abia respirabil. În lipsa oxigenului, flacăra lămpii scăzuse îngrijorător. O puse la o parte şi se propti în uşă, încercând să o deschidă.

Balamalele ruginite protestară sonor. Uşa se deschise încet. După atâta vreme se lăsase şi marginea alunecă, scrâşnind pe pardoseala de piatră. Aripa din stânga se înţepeni şi nu o putu urni în nici un chip, însă cea din dreapta continuă să se deschidă până se dădu complet la o parte. Aşteptă puţin, lăsând timp aerului să circule, apoi ridică lampa şi o ţinu cât putu de sus, deasupra capului.

Încăperea care se deschise în faţa lui era mică, aşa cum o descrisese Elihoreph; şase coţi pe patru sau cinci – aproximativ doi metri şaptezeci pe doi. Pereţii şi tavanul nu purtau nici o ornamentaţie – erau goi, nevăruiţi, fără fresce sau încrustaţii. Pe alocuri se mai observau urmele de daltă, ca nişte răni deschise, nevindecate nici după atâtea secole. Totuşi, timpul nu putea vindeca absolut orice, medită David. Flacăra lămpii pâlpâi, înălţându-se şi scăzând din nou în atmosfera stătută, aruncând umbre înfricoşătoare pe peretele de stâncă.

Pe un soclu de piatră, ridicat la vreo două picioare deasupra podelei, stătea un obiect înfăşurat în ţesături scumpe. Era mai mic decât se aşteptase, lung de aproape un metru douăzeci, lat de şaizeci de centimetri şi înalt de un metru douăzeci. Uitând de frică, dar încă timorat şi înfiorat, ridică prima pânză, cea din mătase. Sub aceasta descoperi o alta, frumos brodată cu fir de argint, iar sub aceasta o a treia, brodată cu aur.

Mâna îi tremura nestăpânită când ridică pânza aurită şi o lăsă să cadă pe jos, deasupra celorlalte. Simţea o apăsare dureroasă în piept şi avea gâtul uscat. Privi obiectul, clipind nervos. Nu era nevoie să se întrebe ce era. Ce altceva ar fi putut fi? Ce altceva? Simţi că i se taie răsuflarea şi i se opreşte inima în piept. Era inimaginabil de frumos şi de înspăimântător, şi de antic. David nu mai văzuse niciodată un obiect atât de încărcat de vreme, cu toate că ţinuse în mâini şi examinase de multe ori lucruri mult mai vechi decât acesta. Era ca şi cum ar fi fost cel mai antic obiect de pe faţa Pământului, dar, cu toate acestea, nou, renăscut în faţa propriilor săi ochi în spaţiul strâmt al acestei cămăruţe – Chivotul Legii şi, deasupra acestuia, Jilţul îndurării.

Lumina păru că se răsfrânge însutit, unduindu-se şi dansând, reflectată de meandrele unui fluviu de aur. În partea de jos stătea Chivotul propriu-zis, un scrin din aur strălucitor în care se aflau Tablele Legilor. Deasupra acestuia se afla Jilţul îndurării, flancat de câte un înger modelat din aur masiv, cu aripile ascuţite ridicate spre cer. Îngerii stăteau faţă în faţă, ca nişte îndrăgostiţi separaţi pe vecie, iar aripile lor umbreau scrinul de dedesubt, aşa cum crengile unui copac bătrân umbresc pământul din jur.

Nu ar fi putut spune cât timp a stat acolo ca hipnotizat, fără să-şi ia ochii de la Chivot. Ar fi putut trece ore sau zile şi nu şi-ar fi dat seama, pentru că pierduse orice noţiune a spaţiului sau a timpului. Nu exista nimic în afară de Chivot;

tot Universul, trecutul, prezentul şi viitorul se reduceau la acesta. Se văzu pe sine oglindindu-se în suprafaţa de aur, îşi văzu trupul slab, părul încâlcit, ochii larg deschişi, şi totuşi nu mai era conştient nici măcar de propria sa existenţă, ca şi cum s-ar fi contopit cu Chivotul, devenind una cu acesta, pierzându-şi identitatea in profunzimile acestea strălucitoare, translucide.

Se dezmetici într-un târziu, alertat de flacăra lămpii. Începuse să tremure, semn că petrolul era pe terminate. Îi mai rămânea atât cât să ajungă înapoi în coridoarele luminate ale sectoarelor locuite, dar asta doar cu condiţia să pornească imediat. Cu regret, acoperi din nou Chivotul cu cele trei rânduri de pânză, în ordinea în care le găsise. După ce isprăvi, se întoarse şi ieşi din încăperea care servise de adăpost atâta timp, neştiută şi netulburată de nimeni, celui mai sacru dintre obiectele sacre. Închise după el uşa dublă, dar, când dădu să plece, strivi sub talpă pecetea lui Amariah, sfărâmând-o complet. Nu putea decât să spere că bătrânul preot, în caz că îl vedea, îl va înţelege şi ierta.

O dată ajuns sus, la capătul scărilor, ezită dacă să închidă sau nu lespedea de piatră. Se temea că, dacă o va aşeza la loc, data următoare nu o va mai putea clinti fără ajutorul unei echipe de bărbaţi, iar Chivotul va rămâne, până la sfârşitul timpurilor, prizonier în temniţa subterană. Dar, în definitiv, cine ar putea ajunge până aici? raţionă David. Era mai sigur să lase dala aşa cum era acum.

Se întoarse să plece, dar piciorul îi alunecă pe o pată de petrol care se formase când turnase puţin în canelura din stâncă. Se prăbuşi înainte şi lampa îi scăpă din mână, aterizând la câţiva paşi distanţă şi prefăcându-se în sute de cioburi, ca şi pecetea lui Amariah. Flacăra pâlpâi o clipă, apoi muri. Întunericul se răspândi peste tot, asemeni apelor scăpate din zăgaz.

42

Când deşertul loveşte, loveşte fără milă. Acolo nu există blândeţe, nu există izbăvire, nimic nu este simplu. Este necruţător, pentru că este lipsit de viaţă şi de suflet. Nimic nu intră şi nu iese nealterat, doar el rămâne veşnic acelaşi, distant, singuratic, o pustietate în care nu vezi altceva în afară de stânci, nisip şi arbuşti uscaţi. Prima greşeala poate fi şi ultima. O abatere de un centimetru devine un metru, un metru – o optime de kilometru, o optime de kilometru – un kilometru întreg, distanţă suficient de mare ca un om să treacă pe neştiute de ultima fântână, afundându-se tot mai mult în nisipurile înşelătoare. În deşert nu există hotar, nu exista rămăşiţe, doar oase albite de soare. Te ucide când te surprinde cu spatele întors, ţi se furişează pe urme cu mirajele lui, cu puţurile lui secate, cu scorpionii, cu nisipurile mişcătoare şi gerurile paralizante. Ţi se insinuează sub piele, pătrunzându-te tot mai profund cu căldura ucigătoare şi cu frigul, cu praful şi tăcerea, cu distanţele nesfârşite şi cu spaţiile înguste în care nimic, nici măcar un păianjen minuscul nu-şi poate trage suflarea, mistuindu-te până în clipa finală.

Avură nevoie de trei zile ca să ajungă la hotarele Iramului. Trei zile terifiante în care foamea, setea şi frigul îşi puseră amprenta pe trupurile lor. Fiecare avea în buzunar un pumn de curmale rămase din cele aduse de Nazzal în timpul furtunii; le drămuiau cu zgârcenie, mâncând o dată pe zi câteva, atât cât să le dea puţină energie, dar nu îndeajuns ca să le amăgească foamea sâcâitoare. O dată dădură peste o *khabra*, un ochi mic de apă de ploaie, adunată la poalele unor stânci, acoperite de un strat subţire de nisip roşiatic. Apa era amară şi uşor sărată, dar băură cu

nesaţ până ce simţiră că nu mai pot înghiţi nici o picătură. Nu aveau nici un vas în care să adune ceea ce mai rămăsese, aşa că plecară mai departe, spre est, croindu-şi drum prin întinderea nemişcată de nisip.

Când ajunseră, în sfârşit, nu încăpea îndoială că se aflau acolo unde visaseră. Se treziră a treia zi dimineaţă îngheţaţi de frig, murdari, duhnind a transpiraţie, cu trupul acoperit de vânătăi şi julituri. Porniră la drum ca nişte roboţi, mergând oră după oră într-o monotonie sumbră. În ziua aceea, cerul era acoperit de nori negri şi totul părea spălăcit, tern şi mohorât. Erau aproape de capătul puterilor. Era aproape de miezul zilei când Scholem se opri şi privi roată în jur, scrutând deşertul.

— Leyla, exclamă el cu voce sfârşită şi răguşită.

Leyla, cu câţiva paşi în faţa lui, se opri.

— Da, ce s-a întâmplat?

— Priveşte, Leyla, priveşte! Acesta este, sunt convins!

Leyla privi în direcţia arătată. Fără să fi băgat de seamă, peisajul din jur se schimbase. Vegetaţia dispăruse pe nesimţite, nu se vedeau nici măcar ramuri de *ghada* sau *arfaj*. În locul tufişurilor, nisipul era străpuns de stânci ascuţite. Dunele făcuseră loc unei întinderi netede, din care răsăreau din loc în loc aflorimente de gresie şi uneori bolovani de sare. Un vânt tăios mătura suprafaţa nisipului, stârnind valuri de pulbere fină, ca un abur. Nu se vedea nici o pasăre, nici măcar obişnuitele dropii. Nisipul îşi schimbase culoarea. Aici părea mai palid, fără roşeaţa specifică de până acum, asemeni unui corp golit de sânge. Stâncile erau erodate de intemperii, modelate de atâtea secole petrecute în bătaia vântului şi a furtunilor de nisip. Totul era învăluit într-o linişte ameninţătoare, mai înfricoşătoare decât fusese la periferia deşertului.

Leyla se întoarse către Scholem. Acesta continua să privească uluit în jur, incapabil să-şi ia ochii de la peisajul dezolant care se întindea până la linia orizontului.

— Ce straniu... şopti Leyla stupefiată. Totul a început aici: nisipurile, deşertul, totul.

Era un loc străvechi, mai vechi şi mai erodat decât oricare prin care trecuseră până atunci. Simţeau cu toată fiinţa lor vechimea incalculabilă a pustiului întunecat, copleşitor. Aici nu vieţuia nimic, nu crescuse nimic de milenii. Bântuite doar de vânturile dezlănţuite, până şi oasele morţilor şi fosilele creaturilor necunoscute, care se aventuraseră până aici la începutul timpurilor, fuseseră măcinate şi făcute una cu nisipul.

— Acesta este locul despre care scria al-Halabi, murmură Leyla. Spunea că Iramul se află în mijlocul unei pustietăţi fără viaţă, în Valea Barhut, unde se adună sufletele necredincioşilor înainte de a fi trimise în Iad. Am ajuns unde trebuia, Chaim. Iramul se află undeva pe aici. Nu ne rămâne decât să îl găsim.

Porniră la drum mai învioraţi, căutând un semn, orice le-ar fi putut oferi un indiciu asupra poziţiei exacte a oraşului Iram. Însă nu vedeau nimic, în afară de nisip, stânci şi bulgări de sare. Petrecură din nou noaptea cuibăriţi unul lângă celălalt. Îmbrăţişarea lor nu avea nimic sexual. Deşertul înăbuşise toate dorinţele nesemnificative. Nu tânjeau după altceva decât după mâncare, apă şi căldură. Nu se găseau lemne de foc şi chiar dacă ar fi găsit nişte vreascuri, nu aveau cu ce să le aprindă. Porniră din nou la drum cu mult înainte de ivirea zorilor.

Descoperiră avionul spre miezul zilei. La prima vedere îl confundară cu un aflorimen de gresie roşie, dar, după ce se apropiară, recunoscură silueta inconfundabilă a stabilizatorului care se înălţa solitar spre cer. Silueta avionului avea ceva neobişnuit, aşa că se apropiară mai mult, veghind cu atenţia încordată la vreun semn care să trădeze prezenţa cuiva. Nu era nimeni. Era evident că avionul se prăbuşise; botul era pe jumătate îngropat în

nisip, iar coada zăcea într-o rână. Una din aripi fusese smulsă de forţa impactului şi stătea aruncată la vreo trei sute de metri de restul aparatului.

Când ajunseră la vreo cincizeci de metri, observară pojghiţa de rugină care acoperea metalul. Ceea ce li se păruse a fi un afloriment de gresie roşie, era, de fapt, carcasa ruginită a aparatului de zbor. Mai liniştiţi, se apropiară de epavă. Când nu mai aveau de mers decât vreo zece metri, Scholem se opri brusc şi rămase cu ochii aţintiţi asupra cozii avionului. Leyla îl ajunse din urmă

— Ce este, Chaim? Ce s-a întâmplat?

— Nu vezi? Acolo, pe stabilizator.

Arătă în sus, şi Leyla privi în direcţia indicată.

Deşi erodat de anii petrecuţi în mijlocul nisipurilor, la cheremul vânturilor, însemnul era încă vizibil. Era o zvastică neagră, cu pete de rugină şi contur alb. Puţin mai jos, pe partea laterală a fuzelajului, distinseră o cruce mare, neagră, cu braţele egale. Literele şi cifrele de dedesubt abia se mai vedeau: C8 pe partea stângă, BF pe cea dreaptă.

— Nu pricep nimic, zise Scholem. Recunosc tipul ăsta de avion. E un BV 144, un aparat pentru transportul mărfurilor şi pasagerilor, proiectat de Blohm şi Voss în... mă rog, în jur de 1943. S-au construit câteva prototipuri în Franţa, pe atunci sub ocupaţie, dar nu s-a finalizat nimic, pentru că germanii au trebuit să se retragă şi să abandoneze fabrica în 1944. E inexplicabil cum a ajuns un astfel de avion aici. Absolut inexplicabil. Aici nu au avut loc lupte. Nici măcar prin apropiere, cu excepţia Irakului, în timpul loviturii de stat a lui Rashid Ali – dar pe vremea aceea acest model nu exista decât pe planşetă.

— Ştii ce înseamnă literele astea? întrebă Leyla.

— Nu ştiu exact. Sunt coduri ale unor unităţi aparţinând de Luftwaffe, fără îndoială. Cea din stânga – C8 – indică unitatea căreia i-a aparţinut avionul. Cred că C8 era o unitate de transporturi, dar nu sunt sigur: a trecut mult

timp de când am citit despre lucrurile astea. BF e însemnul escadrilei Staffel.

Înconjurară avionul, ca şi cum făcând astfel puteau da vreun sens prezenţei sale acolo, în inima deşertului. Hublourile erau intacte, dar înnegrite de nisipul şi praful depus în straturi succesive. Scholem se săltă pe singura aripă intactă şi se târî până la fuzelaj, unde se vedea o uşă. Leyla îl urmă.

Uşa era înţepenită, iar balamalele încărcate de rugină. Se opintiră şi traseră de ea, dar fără nici un rezultat. Leyla coborî şi luă o piatră din apropiere, apoi se apropie de primul hublou şi sparse geamul. După ce norul de praf şi nisip se risipi, privi precaută în interior. Se vedeau contururi întunecate, nedefinite, dar lumina era prea slabă ca să-şi dea seama ce anume erau. Ţinând bolovanul încă în mână, urcă din nou pe fuzelaj unde Scholem se forţa în continuare să deschidă uşa. Îi dădu piatra şi coborî, ca să mai caute una şi pentru ea. Găsi una mai mare pe care trebui să o ridice întâi pe aripă, înainte de a se urca şi ea

Unindu-şi forţele, izbiră broasca veche şi ruginită până nu-şi mai simţiră mâinile de durere şi li se tăie respiraţia Anii îndelungaţi, petrecuţi în valuri succesive de căldură toridă şi ger, îşi puseseră amprenta asupra metalului, întinzându-l şi întărindu-l ca pielea de pe toba. Oţelul fusese călit în mai multe rânduri, astfel încât să reziste la presiunile de la mare altitudine, dar intemperiile îl slăbiseră considerabil. Cel mai mare obstacol în calea spre interiorul avionului era rugina care se întinsese peste tot. Cu un ultim scrâşnet, uşa se crăpă abia perceptibil. Se deschidea în interior, aşa că nu le rămânea decât să o împingă cu toată puterea îşi proptiră amândoi umărul în placa de metal şi, în ciuda rezistenţei balamalelor vechi, reuşiră să o deschidă pentru prima oară după patruzeci de ani. Uşa se mişcă uşor, blocată de ceva din interior.

Cu un ultim efort, reuşiră să dea uşa de perete. Mişcarea brutală ridică un nor de praf care, după ce se aşeză încet, lăsă lumina anemică să pătrundă înăuntru. Scholem intră primul, urmat îndeaproape de Leyla. Simţi în gât şi în nări o duhoare care îi tăie răsuflarea Aerul era irespirabil, închis, ca într-un cavou încuiat. Inspiră încet. Treptat, ochii i se obişnuiră cu lumina slabă. Luă bolovanul şi sparse câteva hublouri din apropierea uşii. Vizibilitatea se îmbunătăţi, dar nu foarte mult.

După ce făcu câţiva paşi, privirea i se opri pe o siluetă ce zăcea în spatele uşii, pe podea. Era un schelet înveşmântat în rămăşiţele unei uniforme militare germane, parţial dezmembrat din cauza şocului provocat de deschiderea forţată a uşii. Pe craniu mai erau încă nişte smocuri groteşti de păr şi fâşii de carne uscată. Rânjetul părea să schiţeze o scuză faţă de Scholem, pentru că încercase să le împiedice intrarea cu atâta înverşunare. Păşi cu grijă peste schelet şi îşi continuă drumul spre interiorul avionului. Leyla venea în urma lui, luptându-se să-şi înfrângă panica, dorinţa nebună de a o rupe la fugă înapoi în deşert, unde, cel puţin, aerul era curat şi proaspăt.

Într-un fel, amândoi erau mulţumiţi de lipsa luminii. Oricât era de îngrozitor întunericul, ascundea cu generozitate cel puţin pe atât pe cât dezvăluia privirii. Aparatul fusese transformat într-un avion particular de pasageri, spaţios şi foarte luxos. Mobilierul era format dintr-o masă de sufragerie şi scaune, în partea din spate, iar mai în faţă, un birou, o canapea şi câteva fotolii, toate prinse cu şuruburi de pardoseală. Peste toate acestea se aşternuse un strat fin de praf. Restul fuzelajului era ocupat de fotolii obişnuite de avion, largi şi foarte confortabile, suficiente ca număr ca să adăpostească vreo douăzeci de persoane. Cu excepţia unuia, toate scaunele erau ocupate. Nu fusese atins nimic. Totul era exact aşa cum rămăsese în ziua prăbuşirii. Fâşii de piele atârnau de tavan, ca şi cum ar

fi aşteptat să fie apucate de mâna vreunui pasager. De-a lungul fuzelajului se întindeau două rânduri de lămpi intacte, îngropate în sticlă, ca şi cum o singură atingere pe buton ar fi fost suficientă ca să le readucă din nou la viaţă. Sub pelicula fină de praf, se vedea o mochetă albastră care acoperea spaţiul dintre cele două rânduri de scaune şi arăta de parcă nu ar fi aşteptat decât să fie bine măturată ca să-şi reia atribuţiile. Un pahar ce alunecase din mâna cuiva, înainte de a muri, zăcea într-o rână, nespart, aşteptând să fie umplut cu vin.

Scholem înaintă încet prin pasaj, flancat de o parte şi de cealaltă de câte zece perechi de fotolii. Trupurile zăceau răsturnate, fixate încă în centurile de siguranţă. Aerul deşertului le conservase destul de bine. Oasele erau acoperite încă de piele uscată, pe cranii se mai vedeau şuviţe încâlcite de păr. Hainele erau în stare avansată de degradare, dar puteau fi încă recunoscute. Trei dintre cadavre erau femei, îmbrăcate în rochii decolorate din bumbac, cu trupurile contorsionate de spasmele agoniei finale. Ceilalţi erau bărbaţi, mai mulţi dintre ei în uniforme ale Wermacht-ului sau SS-ului, trei sau patru în haine civile. Scholem participase o dată la o acţiune cu prilejul căreia fuseseră arestaţi câţiva foşti nazişti, aşa că ştia câte ceva despre uniformele şi însemnele militare din timpul Celui de-al Treilea Reich. Trecând printre cele două rânduri de fotolii, îşi dădu repede seama că aceştia fuseseră pasageri deosebit de importanţi, lucru destul de evident judecând după mobilier şi aspectul general al avionului.

Leyla îl găsi în partea din faţă a fuzelajului, privind fix, parcă hipnotizat la o pereche. Bărbatul era îmbrăcat în haine militare, dar fără însemne vizibile, cu excepţia unei singure Cruci de Fier, deasupra şi dedesubtul căreia se aflau două mici insigne rotunde; pe mâneca stângă era prins un vultur cu aripile desfăcute. Scholem era incapabil să-şi desprindă privirea de la cadavru. Leyla se apropie,

intrigată de comportamentul lui, apoi, privind, îşi dădu seama care era motivul, cine erau bărbatul şi femeia şi înţelese de ce stătea acolo, parcă pironit. Un singur om de pe teritoriul Celui de-al Treilea Reich purtase o astfel de uniformă, cu croiala aceasta calculat de simplă, care vorbea fără cuvinte despre o putere absolută. Rămaseră multă vreme unul lângă altul, privind în tăcere, apoi Leyla îşi trecu braţul pe după umărul lui Scholem şi-l trase aproape de ea.

— Trebuie să plecăm, Chaim, zise încet. Acum sunt morţi. Aici sau la Berlin, este tot un cadavru. Nu e nici o diferenţă.

Scholem încuviinţă din cap şi îşi reveni, trezit parcă dintr-un vis apăsător.

— Mai întâi, vreau să arunc o privire în cabină, zise, întorcându-se şi deschizând uşa care separa carlinga de compartimentul rezervat pasagerilor.

Înăuntru domnea o beznă compactă, netulburată de nici cea mai mică pală de lumină. Scholem păşea atent pe pardoseala acoperită de praf. Geamul din faţă fusese pulverizat de impact, lăsând cale liberă nisipului. Pilotul şi copilotul şedeau aplecaţi asupra aparatelor de control, ca şi cum s-ar fi străduit în continuare, fără succes, să redreseze aparatul. Scholem se răsuci pe călcâie şi reveni în compartimentul pasagerilor.

Morţii şedeau în fotoliile lor, căscându-şi ochii nevinovaţi, de parcă l-ar fi acuzat – de fapt, nu mai erau ochi, ci doar orbite goale în craniile descărnate. Străbătu intervalul dintre rânduri până în coada aparatului, unde îl aştepta Leyla.

Leyla adunase câteva foi de hârtie căzute pe jos, lângă birou, şi tocmai le înghesuia între faldurile tunicii. Când îl văzu pe Scholem, se ridică şi făcu un gest, arătând spre spaţiul rezervat sufrageriei.

— Priveşte. Masa e pusă. Abia îşi terminaseră ultimul prânz.

Masa era acoperită cu o pânză zdrenţuită, pe care rămăseseră câteva farfurii murdare şi prăfuite, dar majoritatea veselei fusese aruncată la podea în timpul prăbuşirii şi zăcea acum în grămezi diforme: pahare de cristal, porţelanuri, tacâmuri de argint, toate zdrobite sau acoperite de nisipul roşu al deşertului.

Scholem îşi croi drum printre resturi, trecu pe lângă masă şi se apropie de uşa din spatele acesteia.

— Aici trebuie să fi fost bucătăria.

Deschise uşa şi o împinse de perete. Totul era vraişte. Printre cioburile, ustensilele de bucătărie, oalele şi tigăile aruncate la podea, zăceau patru cadavre. După hainele pe care le purtau sau, mai bine zis, după ceea ce rămăsese din ele, Scholem deduse că aceştia erau bucătarul şi ajutoarele lui. Trecu mai departe şi se opri în faţa dulapurilor care se aliniau la perete, deschizându-le rând pe rând.

Alimentele, ca şi carnea, putreziseră de mult. În cel de-al treilea dulap, Scholem găsi ceea ce căuta: cinci sticle sigilate de vin alb, alături de ceea ce nici nu sperase să vadă – două sticle de apă minerală Apollinaris. Din clipa în care văzuse cadavrul din partea frontală a avionului, se întrebase dacă există vreo sticlă cu apă la bord. Cel care zăcea acum mort obişnuia să bea la fiecare masă câteva pahare.

În dulapul următor, descoperi ceva ce îl surprinse: o stivă de cutii metalice, aproximativ de doisprezece centimetri pe cinci. Pe capac citi cuvântul *Notproviant*: „Raţie de urgenţă”, alături de care se vedea un vultur stilizat ţinând o zvastică. Cutiile erau vidate şi nu fuseseră deschise. Scholem luă o cutie din vârful grămezii şi trase de capac, care cedă fără zgomot. În interior, învelite în folie, descoperi un sortiment bogat de alimente, toate expirate de-acum, cu excepţia unor biscuiţi tari, împachetaţi separat, care nu se ştie prin ce minune rezistaseră peste ani, fără a se deteriora vizibil. Cu precauţie, muşcă

dintr-unul. Avea gust de rumeguş – cel puţin, aşa îşi imagina el că trebuie să fie gustul de rumeguş – dar se putea mânca. Luă cutiile una câte una, le deschise şi scoase pachetele de biscuiţi. Apoi puse totul în două cutii goale.

Într-un sertar, găsi un tirbuşon ruginit, dar încă folosibil. Îl băgă în buzunar şi ieşi cu sticlele în mână. Îi puse totul în braţe Leylei, smulse faţa de masă, o sfâşie în două şi împachetă în boccele separate cutiile metalice şi sticlele. Pânza era coaptă, dar rezista încă. Îi întinse Leylei una din boccele, pe cealaltă o păstră pentru el.

— Aşteaptă-mă aici, zise el şi se întoarse în bucătărie. Leyla îl văzu cotrobăind printre resturi. O clipă mai târziu reveni aducând două cuţite de bucătărie şi o cutie de chibrituri. Cuţitele nu sunt foarte ascuţite, dar avem nevoie de arme. Deocamdată ne vom folosi de astea.

— Chibriturile sunt bune?

— Nu ştiu. Par destul de uscate.

Scoase un băţ şi-l scăpără pe cutie. Flacăra lumină pentru o clipă interiorul sumbru, trimiţând în jur umbre prelungi. Scholem aruncă o privire atentă, cercetând scena Deodată i se făcu cumplit de frig şi îl copleşi un sentiment de nelinişte; era un intrus în lumea celor morţi, prea aproape de ei ca să se simtă în largul lui.

— Cred că ar trebui să plecăm, zise, în timp ce băţul de chibrit mai pâlpâi o dată şi se stinse.

Leyla încuviinţă din cap. Se întoarseră la uşă şi ieşiră la aer. Deşi părea un nonsens, închiseră uşa în urma lor cât putură de bine. Poate că se temeau de fantome, fantome pe care era mai sigur să le lase ferecate în mormântul lor de metal până ce deşertul îşi va lua obolul fără grabă.

Când se îndepărtară puţin de avion, Leyla se întoarse către Scholem.

— Cum crezi că au murit?

— Nu ştiu precis. E limpede că nu din cauza impactului cu solul. Şedeau cu toţii în fotolii, cu excepţia bărbatului de lângă uşă. Poate că s-au aventurat din greşeală la altitudine prea mare şi au murit din lipsă de oxigen. Sau poate că, după ce s-au prăbuşit, avionul s-a umplut de gaze. Probabil că individul de la uşă a fost surprins de moarte în timp ce încerca să o deschidă.

— Dar tocmai aici, în deşertul Nafud. Nu înţeleg nimic. Nu mai există nici o logică.

Scholem se opri şi o privi lung.

— Dimpotrivă, zise el pe un ton grav, cu glasul gâtuit, abia acum începe să fie mai limpede. Şi cu cât e mai clar, cu atât îmi place mai puţin.

43

Amestecară vinul cu apă şi băură cu înghiţituri mici, fără să încerce vreun sentiment de recunoştinţă. Nici unul nu credea în Dumnezeu, nici unul nu crezuse în bărbatul căruia îi aparţinuse apa – cui i-ar mai fi putut mulţumi? Biscuiţii erau uscaţi şi aveau un gust acrişor, dar, la a doua încercare, senzaţia de greaţă le dispăru. Ţineau vinul cu mâinile crispate, ca nişte avari, temându-se să nu ciocnească sticlele, să nu îl risipească pe drumul lung care le rămânea de parcurs până la cea mai apropiată fântână – dacă exista vreuna. Erau înconjuraţi de morţi şi asta îi determina să păşească încet, cu precauţie, nu cumva să le tulbure somnul. Nu avură ocazia să folosească beţele de chibrit: nu exista nicăieri în jur lemn de foc, şi, chiar dacă ar fi fost, era periculos să îl aprindă, pentru că ar fi putut atrage atenţia. În mijlocul acestei întinderi deschise, se simţeau descoperiţi, fără să aibă măcar la îndemână un

adăpost cât de mic în care să se ascundă Aveau senzaţia că fiecare pas pe care îl făceau era urmărit de priviri vigilente, că urmele paşilor în nisip erau prea vizibile, expunându-i unor pericole necunoscute.

A doua zi, către prânz, dădură peste ceea ce părea a fi un drum folosit în mod curent, primul pe care îl vedeau de când plecaseră din Ma'an. Era evident că urmele de copite şi de paşi datau de ceva vreme şi se imprimaseră adânc în nisip. Pe alocuri drumul era şters, probabil în urma furtunii recente, dar traseul era prea bine marcat ca să dispară de tot.

— Drumul este pavat cu cărămidă galbenă, murmură Leyla

Scholem surâse, dar apoi se încruntă imediat.

— Mda. Dar cine sau ce ne aşteaptă la capătul lui. Cu siguranţă că nu *Vrăjitorul din Oz*.

— Cred că totuşi ar trebui să mergem pe el.

— De acord, încuviinţă Scholem. Nu prea avem de ales.

Drumul era mult mai uşor. Mai uşor, dar şi mai periculos.

Oricine ar fi trecut pe acolo îi putea observa fără dificultate. Poteca ducea aproape în linie dreaptă, şerpuind uneori doar pentru a ocoli obstacolele mai mari, cum erau dunele sau gropile din nisip. Era mai veche decât li se păruse la prima vedere. Din când în când, treceau pe lângă coloane de gresie, măcinate de vânturi, pe care vegheau siluete greu de identificat; erau atât de erodate, încât nu îşi puteau da seama dacă înfăţişau oameni, demoni sau îngeri.

Îşi petrecură noaptea cuibăriţi într-o adâncitură mică, la vreo şaptezeci de metri de potecă. Luna plină strălucea palid pe cerul negru ca smoala, dar erau prea obosiţi ca să îşi continue drumul. Lungit în spatele Leylei, Scholem o ţinea strâns, respirând încet, incapabil să adoarmă. O rază de lună lumina chipul fetei: obraji murdari, palizi, încadraţi de plete slinoase. Foamea şi epuizarea îi răpiseră aproape

toată frumuseţea. Drumul prin deşert o slăbise, carnea i se topise pe oase, orice gram în plus dispăruse de pe trupul ei. O dorea, dar, ca şi corpul pe care îl ţinea în braţe, dorinţa slăbise treptat, stinsă de chinurile la care îi supunea deşertul, până ce îşi pierduse toată puterea. Zăceau chinuiţi de frig în nisipul întunecat, uitând până şi de dorinţa fizică, cu minţile şi trupurile golite de orice emoţie ori senzaţie. Îl copleşi un val de disperare, sfâşiat între dorinţă şi imposibilitatea de a o manifesta, fie şi numai ca pe o necesitate. Deşertul pusese stăpânire pe corpul lui: nu era el acela care cutreiera prin pustiul de nisip, ci acesta lucra în străfundul fiinţei sale. O strângea pe Leyla cu disperare, ţinându-şi mâinile pe şoldurile ei osoase, cu fruntea îngropată în spatele ei. Stătură astfel până ce noaptea îi izbăvi de orice urmă de sentiment ori durere. Dacă exista un Dumnezeu, acesta prefera să rămână ascuns în întuneric, moţăind.

Dimineaţa, mâncară ceva şi băură câte o gură de apă înainte de a porni din nou la drum. Spre prânz, Leyla văzu ceva în depărtare. De la o vreme, drumul şerpuia din nou printre dune şi, la prima vedere, crezu că este vorba de o dună obişnuită de nisip, ceva mai înaltă. La un moment dat, dispăru din nou după un colţ al potecii care ducea printre un şir compact de movile de nisip, ca la scurt timp să reapară, mai mare şi mai vizibilă decât înainte. Orice ar fi fost, cu siguranţă că nu era o movilă sau o dună. De la distanţa aceea, părea ceva măreţ, negru la culoare.

Stâlpii se îndesiră, apărând acum la intervale de vreo sută de metri. Acum se putea observa că unele dintre statui aveau aripile strânse, însă nici una nu avea trăsăturile feţei clar conturate. Se asemănau cu cele dintr-un mormânt egiptean în care preoţii şterseseră chipul unui rege care mâniase zeii prin nelegiuirile sale, condamnându-l astfel la veşnică uitare.

Continuau să meargă, ascultând cu atenţia încordată, să audă sunet de paşi sau voci care i-ar fi putut alerta din timp de venirea vreunui călăreţ sau grup de călăreţi din partea cealaltă a dunei. O dată sau de două ori, stâlpii dispărură şi drumul coti brusc, semn că în acel loc nisipurile se deplasaseră cu timpul.

Când ajunseră mai aproape, Scholem propuse să se abată de la potecă şi să-şi continue drumul ocolind dunele. Aveau să piardă mai mult timp, dar amândoi erau cuprinşi de o vagă nelinişte. Ceea ce se afla în faţa lor putea fi ţinut sub observaţie de oameni de pază.

Într-adevăr, aşa era. Când ajunseră la poalele unei dune înalte, Scholem o prinse brusc şi o trase înapoi, ghemuindu-se la pământ împreună.

— Ce fa...? începu ea, dar se opri imediat ce văzu chipul lui Scholem.

— Sst! şuieră acesta, arătând spre vârful următoarei dune. Se târî mai aproape şi îi şopti: Acolo sus e cineva. Nu cred că ne-a văzut. Ţine capul plecat. Eu încerc să mă ridic.

Se furişă până la marginea dunei şi săpă puţin în nisip, până făcu o gaură mică prin care putea vedea duna din faţă. Silueta bărbatului se contura din profil pe linia orizontului. Era îmbrăcat în portul tradiţional al beduinilor, complet negru. Pe umăr îi atârna o armă semiautomată, iar în mâna stângă ţinea un walkie-talkie, la care tocmai vorbea. Părea calm, şi Scholem era aproape sigur că nu îi observase.

Se întoarse tiptil la locul unde o lăsase pe Leyla.

— Stă de pază. E înarmat şi are un aparat de emisie-recepţie. Presupun că de aici încolo pe fiecare dună vom da de câte unul ca el. Dacă aici se află într-adevăr cetatea Iram, atunci trebuie să fie înconjurată de un cordon de pază.

— Se vede cetatea?

— Încă nu, dar trebuie să fie pe aproape.

— Cum vom trece de gărzi?

Leyla era istovită. Nu avea altă dorinţă decât să ajungă la Iram, să ştie că lunga lor călătorie luase sfârşit. Dacă a ajunge acolo însemna moartea, era dispusă să o primească fără reţineri, aşa cum ar fi fost dispusă noaptea trecută să accepte îmbrăţişarea lui Scholem, dacă i-ar fi cerut-o – direct, fără ezitări.

— Să aşteptăm să se întunece. S-ar putea să reuşim să ne strecurăm pe lângă paznic sau să îl luăm prin surprindere, din spate. Dacă al-Halabi spune adevărul, nu vom putea nicicum să traversăm spaţiul acesta deschis în plină zi.

Leyla oftă. Dorea să vadă cetatea. O obseda de atâta vreme, încât parcă i se impregnase în sânge, invadându-i parcă şi visele.

— Nu crezi că ar trebui să mergem în recunoaştere înainte de a ne continua drumul?

Avea dreptate. Dacă se rătăceau sau dădeau peste vreun obstacol neaşteptat, aceasta le putea fi fatal. Până acum nu-şi făcuseră nici un plan concret, nici o idee clară despre ce aveau de făcut, în afară de aceea de a găsi drumul spre Iram, de a da de urma lui David şi de a încerca să îl salveze de unde era. Armele lor se pierduseră o dată cu cămilele undeva prin deşert; nu aveau nici un mijloc de transport, nici o cale să evadeze; în caz că erau atacaţi, nu aveau cum să contraatace, dacă erau urmăriţi, nu aveau cum să fugă. Era un joc riscant; dar ce altceva puteau face, unde se puteau duce în altă parte?

— Bine. O să aruncăm o privire. Ai vreo propunere?

— Am putea doborî paznicul. Dar, în acest caz, va trebui să pătrundem în cetate înainte ca cineva să dea alarma.

— E prea riscant. N-ar fi de ajuns să-i distragem atenţia?

Leyla medită puţin. Situaţia părea fără ieşire, dar totuşi trebuia să existe o cale. Deodată, îşi aminti de ceva ce

văzuse în Sinai, o şmecherie de copil. Era destul de periculos, dar putea să reuşească

— Ai văzut vreo cămilă? întrebă ea

— Nu. Dacă a venit călare, probabil că a lăsat animalul la poalele dunei.

— Mă duc să văd. Mai ai cutia cu chibrituri?

— Da răspunse Scholem intrigat.

Băgă mâna în buzunarul tunicii şi scoase cutia.

— Aşteaptă-mă aici, zise ea. Dacă bănuieşti că m-a observat, fugi de aici.

Leyla nu mai zise nimic. Se strecură ca o umbră pe lângă dună, înaintând cu infinită precauţie. Cu siguranţă că paznicul nu era prea atent. O mira faptul că există paznici într-un loc unde nu vine nimeni niciodată. Ajunse la capătul dunei. După cum se aşteptase, văzu o cămilă aşezată jos, rumegând în tihna însă abia dacă îi aruncă o privire indiferentă animalului. Încremeni locului. În faţa ei se vedea Iramul înconjurat de o câmpie nesfârşită. Iramul era mai înalt, mai vast şi mai nemilos decât şi-ar fi putut închipui, îşi desprinse cu greu privirea, speriată că pierde prea mult timp.

Se apropie fără zgomot de animalul care şedea cu spatele la ea.

Scoase beţele de chibrit din cutie, le strânse într-un snop şi le legă cu un fir de aţă smuls din *ghotra* ei. Atentă să nu o sperie, atinse încet crupa cămilei. Aceasta întoarse capul şi o privi pe jumătate speriată. Era priponită cu ajutorul unei frânghii încolăcite în jurul picioarelor din spate. Întinse mâna şi dezlegă animalul, lăsând frânghia să cadă la pământ. Cu mâna dreaptă, ridică repede coada cămilei şi-i introduse, cu o mişcare sigură, snopul de chibrituri în anus. Animalul protestă mârâind, dar rămase pe loc.

Leyla scoase ultimul băţ de chibrit din cutie şi îl scăpără, frecându-l de o latură a acesteia. Băţul nu se aprinse. Încercă din nou, dar tot fără nici un rezultat. Cămila începu

să ragă. Leyla prinse bine cutia între degete şi o trase peste capetele beţelor de chibrit de sub coada animalului. Trei sau patru beţe scăpărară scurt şi se aprinseră, urmate în succesiune rapidă de celelalte. Le lăsă să ardă puţin, apoi lăsă din mână coada animalului. În clipa în care aceasta atinse flacăra, animalul începu să zbiere şi se ridică în picioare. Leyla îi trase o palmă zdravănă pe spate şi imediat se trase înapoi, la adăpostul dunei. Rămase acolo, cu inima galopându-i în piept şi cu ochii aţintiţi spre animal.

— Fugi, nenorocito! Fugi! şuiera ea printre dinţi.

Cămila o rupse la fugă, ţinându-şi coada ridicată în sus, zvâcnind din picioare şi zbierând. Câteva clipe mai târziu, Leyla observă că paznicul se avântă în jos pe pantă, gesticulând disperat într-un minut sau două chibriturile aveau să ardă complet, însă cămila avea să-şi continue goana. Dacă era destul de speriată, avea să-şi golească intestinul; astfel avea să dispară orice urmă a beţelor.

Leyla se întoarse în fugă la Scholem.

— A mers, zise ea.

— Ce ai făcut?

— O să-ţi povestesc mai târziu. Haide, s-ar putea să nu avem prea mult timp la dispoziţie.

Se întoarseră în locul în care fusese Leyla cu o clipă mai devreme.

La suprafaţa pământului, plutea o ceaţă uşoară. Vântul iscat din senin o ridică şi o împrăştie peste toată întinderea. Pe o rază de trei kilometri, jur împrejurul lor, nu se vedea decât o câmpie cenuşie, netedă şi rece, iar în centrul ei trona Iramul. Un capriciu al naturii, o formaţiune în genul teraselor de stâncă, din gresie erodată de intemperii, care se ridica la vreo sută douăzeci de metri deasupra nivelului solului. Avea în jur de doi kilometri şi jumătate lungime şi cam pe jumătate de atâta lăţime. Era neregulată, atât ca înălţime, cât şi ca întindere, pe alocuri fisurată şi crăpată, incomensurabil de antică. Ploile puternice din vremuri

străvechi măcinaseră baza stâncii, modelând-o sub forma unor stâlpi inegali, unii laţi de mai mulţi metri, alţii subţiri şi delicaţi: Coloanele Iramului.

Chiar şi de la distanţă se vedeau urmele lăsate de mâna omului, care modelase stâncă brută, amenajând terase şi nivelând-o, ornând-o cu portaluri şi cornişe, şi pilaştri, montând porţi în deschizăturile vechilor peşteri. În jurul stâlpilor mai groşi, se încolăceau scări în spirală care duceau la platforme construite pe frontul de rocă, săpate adânc în trupul masivului de gresie, abrupte şi foarte periculoase. Canalele bine întreţinute stăteau pregătite să primească apa ploilor puternice de iarnă, dirijând-o spre rezervoare mari, pentru a fi stocată până la vară. Piatra purpurie fusese prelucrată, şlefuită şi sculptată vreme de secole. Din punct de vedere al stilului, era un amestec complex de arhitectură babiloniană şi elenă veche, imensă, şi totuşi rafinată.

Toată suprafaţa din jurul stâncii centrale era presărată cu clădiri mai mici din piatră, extrasă cu prilejul săpării galeriilor din măruntaiele cetăţii propriu-zise. Majoritatea zăceau în ruină, acoperite în parte de nisipul adus de vânturi. Urmele copitelor de cămilă duceau drept la cetate, pierzându-se la intrarea într-o casă a scărilor, masivă şi flancată de lei uriaşi sculptaţi în piatră. Tot drumul care traversa câmpia până la cetate era mărginit de statui asemănătoare, înalte şi înaripate, dar mai bine conservate decât cele pe care le întâlniseră înainte. Ceaţa cenuşie vălurea malefic la picioarele lor, iar ei aveau senzaţia că sunt suspendaţi în aer. În spatele statuilor, se vedeau câteva gropi. Poate că erau puţuri sau nu se ştie ce lucrări de excavaţii. Lângă acestea, din loc în loc, erau piloni mici a căror destinaţie rămânea un mister pentru Leyla şi Scholem. Câteva cămile păşteau iarba săracă rămasă în adânciturile săpate în gresie sau beau apă din jgheaburi.

Cercetară din priviri câmpia, străduindu-se să-şi întipărească în minte poziţia exactă a fântânilor, pilonilor şi a clădirilor, şi configuraţia stâncii din centru. Doar o examinare de aproape le-ar fi putut dezvălui care erau intrările mai puţin folosite, care era cea mai sigură şi mai uşoară cale de a pătrunde în interiorul cetăţii. Doar necuratul le-ar fi putut călăuzi paşii înapoi, spre ieşire, o dată intraţi acolo. Până la urmă, paznicul reuşise să prindă cămila şi acum se întorcea la post; animalul părea nervos şi, din când în când, scotea un răget nemulţumit. Era de înţeles. Leyla şi Scholem se retraseră repede, ascunzându-se în spatele unei dune mai îndepărtate de marginea câmpiei.

Apa era aproape terminata, iar vinul acrit era prea puternic ca să îl bea nediluat. La cât erau de slăbiţi le-ar fi făcut rău sau i-ar fi ameţit. Amestecară puţin din el cu apa rămasă şi băură câteva înghiţituri mici. Dacă le era scris să mai bea vreodată, aceasta avea să se întâmple, cu siguranţă, în cetate.

Se lăsă noaptea, învăluindu-i în bezna ei umeda, sufocantă. Se rugau să nu apară luna, pentru că atunci nu puteau spera să traverseze câmpia deschisă fără a fi observaţi. Aşteptară ore în şir, încercând să îşi sincronizeze timpul cu momentul în care activitatea în cetate avea să înceteze sau, cel puţin, să se domolească. Spre miezul nopţii, hotărâră să iasă din ascunzătoare. Cu multă precauţie, se întoarseră la duna din spatele căreia inspectaseră platoul în cursul zilei. Paznicul – sau schimbul lui – se afla la post; o silueta neagră, profilată pe cerul de cerneală. Teoretic, nu ar fi trebuit să fie vizibil deloc. Leyla se strecură la marginea dunei şi privi. Peste tot focuri mici ardeau pe piloni – roşii, verzi şi albe, învăluind într-o lumină stranie statuile care păreau să prindă viaţă, încununate de o aură diabolică.

Practic, nu aveau de ales: erau nevoiţi să rişte. Dacă o luau pe un drum ocolit, cât mai departe de piloni, aveau şanse să treacă neobservaţi. Unul după celălalt ieşiră din ascunzătoare şi porniră în ultima şi cea mai periculoasă etapă a călătoriei lor. Se simţeau goi şi expuşi privirilor iscoditoare, aşteptându-se dintr-o clipă în alta să fie somaţi de o voce furioasă. Înaintau pas cu pas prin întuneric. Leyla îşi simţea inima bătând nebuneşte şi avea gura uscată. Se simţea ca şi cum umbla prin clei topit, smulgându-se cu greutate din loc la fiecare pas, incapabilă să o ia la fugă şi să se adăpostească într-un loc ferit.

Nici ei nu ar fi putut spune cum, dar, în cele din urmă, reuşiră să ajungă la umbra aruncată de un stâlp gros, aproape de extremitatea nordică a cetăţii. Cetatea Iram se ridica deasupra lor, acoperind cerul cu silueta sa neagră şi impunătoare. Aleseseră direcţia aceea, pentru că părea mai puţin luminată. Scara ce şerpuia deasupra capetelor lor era cufundată în întuneric, pierzându-se departe, într-o negură mai ameninţătoare decât spaţiul vag luminat pe care îl traversaseră.

Scholem porni primul în sus. Treptele de piatră erau neşlefuite, tăiate adânc în trupul coloanei, fără balustradă sau altceva asemănător de care să se poată agăţa cu mâinile. Erau nevoiţi să înainteze cu spatele lipit de stâncă, pipăind drumul, ca nişte alpinişti orbi, lipsiţi de frânghii sau ancore de prindere. La capătul scării o trapă de lemn bloca intrarea. Scholem o împinse, temându-se să nu fie zăvorâtă pe dinăuntru. Nu era. La prima opintire cedă, deschizându-se cu un scârţâit care arăta ca balamalele vechi nu mai fuseseră unse de mult. De sus se cernea o lumină palidă, gălbuie, ca flacăra unei lumânări de priveghi într-o noapte de iarnă. Scholem băgă capul în deschizătură. De ambele părţi ale trapei se deschideau două culoare lungi, luminate din loc în loc de lămpi ciudate, fixate în perete. Coridorul părea pustiu. Scholem se strecură prin trapă şi păşi pe

podeaua netedă, pavată cu dale de piatră. Deodată încremeni. Din spate auzi paşi apăsaţi, apoi o voce bubuitoare:

— *Was machen Sie da?*

Parcă un pumnal se răsuci în inima lui Scholem. Amintiri întunecate din copilărie se furişară din ascunzătorile lor tainice şi îl ţintuiră locului. Întrebarea ţâşnise pe tonul acela, în limba aceea! Vocea răsună din nou:

— *Drehen Sie sich herum!*

Pe toată lungimea coridorului nu se vedeau decât opaiţe. Pe vremuri, mama lui pornise pe un coridor asemănător, rece ca gheaţa, îmbrăcat în faianţa albă, iar el nu o mai revăzuse niciodată. Vocea deveni mai insistentă. Făcu aşa cum i se ordonase. Se întoarse cu faţa.

La câţiva paşi de el, stătea un bărbat în veşminte negre, ţinând în mână o armă cu ţeava scurtă. Hainele erau de croială arabă, dar păreau neobişnuit de îngrijite, aducând mai degrabă cu o uniformă decât cu îmbrăcămintea obişnuită a beduinilor. Părul bărbatului era blond – o nuanţă de galben-murdar, decolorat de soare, dar totuşi inconfundabil. Ochii albaştri erau aţintiţi asupra lui. Bărbatul se apropie mai mult, strângând arma între degetele nervoase. Un tremur uşor îi străbătu obrazul stâng, dar dispăru imediat.

— *Woher kommen Sie? Sprechen Sie mal schnell!*

Mâna Leylei se furişa prin deschizătura trapei şi apucă strâns glezna individului. Apoi trase cu putere şi omul se dezechilibră, prăbuşindu-se cu un strigăt de durere peste Scholem. Pe moment, Scholem se simţi ca paralizat, dar îşi reveni repede, alungând amintirile înfricoşătoare de mai înainte. Smulse arma din mâna individului şi o azvârli, aceasta alunecă, cu un scrâşnet metalic, pe dalele de piatră. Bărbatul dădu să strige după ajutor. Cu un reflex fulgerător, Scholem îi băgă pumnul în gura deschisă. Paznicul se înecă şi încercă să se ridice în picioare. Scholem

se luptă cu disperare, lăsându-se cu toată greutatea pe pieptul celuilalt, fără să slăbească strânsoarea mâinii de pe gura acestuia.

Leyla reuşi să intre prin trapă şi se aruncă pe picioarele omului. Nu era prea înalt de statură, dar avea o conformaţie atletică şi o forţă ieşită din comun, care o luă prin surprindere. Chipul îi era contorsionat de durere şi neputinţă, ochii, bulbucaţi de efortul cu care încerca să se elibereze din strânsoarea lui Scholem care îi lua tot aerul.

— Cuţitul, şuieră Leyla, pentru numele lui Dumnezeu, scoate cuţitul!

Scholem nu mai omorâse pe nimeni într-o luptă corp la corp.

I se întâmplase de trei-patru ori în timpul unor înfruntări armate cu teroriştii, de mai multe ori cu prilejul raidurilor de la graniţă sau în timpul războiului – dar aşa, faţă în faţă, cu cuţitul în mână, niciodată. Băgă mâna în buzunar şi scoase cuţitul. Bărbatul îl văzu şi îşi adună toate forţele, încercând să se elibereze, dând din picioare, străduindu-se, fără rezultat, să strige după ajutor. Îşi înfipse dinţii în mâna lui Scholem, sfâşiind carnea, cu toată forţa concentrată în acea singură muşcătură. Scholem puse tăişul cuţitului la gâtul necunoscutului. Beregata părea atât de nevinovată, de neputincioasă în faţa masacrului. Bărbatul ridică genunchiul şi o lovi pe Leyla între coaste. Fata icni, dar nu slăbi apăsarea trupului ei pe cel al bărbatului. Bărbatul gâfâia ca un porc înainte de tăiere. Ţinea încă dinţii încleştaţi pe mâna lui Scholem care se lupta să îşi înăbuşe ţipătul de durere, ca pe o senzaţie amară de vomă.

Trase lama peste beregata încordată, cu vene întinse, pulsând de sânge. Lama era ruginită şi tocită. În urma ei nu rămase decât o rană superficială, pe partea laterală a gâtului, din care răsări un firicel de sânge. Faţa omului deveni stacojie şi ochii ieşiţi din orbite i se umplură de groază. Braţele îi zvâcniră spasmodic, dar Scholem se lăsă

cu toată greutatea corpului pe el, continuând să mânuiască cuţitul bont. Lama pătrundea în came, dar extrem de încet. De cele mai multe ori patina doar pe pielea netedă. Firicelul de sânge se prelinse pe mâna lui Scholem în timp ce acesta continuă să taie, înjurând laolaltă victima şi cuţitul.

— Cu vârful! îi strigă Leyla, simţind că nu îl mai poate ţine imobilizat mult timp pe individ.

Scholem îşi retrase braţul înarmat şi apropie vârful cuţitului de gâtul bărbatului. Îi era destul de greu să-şi stăpânească mâna. Apăsă. La început, nu reuşi să împlânte vârful în carnea acoperită de pielea bronzată şi tare, dar apoi aceasta cedă şi cuţitul pătrunse cu greutate, împiedicându-se de muşchii încordaţi. Trupul paznicului se arcui şi din gură îi ieşiră sunete îngrozitoare. Vomită, şi Scholem îşi simţi mâna acoperită de ceva alunecos şi vâscos. Împinse pumnalul tot mai adânc în carne. Braţele şi picioarele omului se zbăteau haotic. Deodată reuşi să-şi elibereze mâinile şi le încleşta de gâtul lui Scholem, trăgându-l în jos. Scholem luă mâna de pe gura gardianului. Îşi desprinse degetele de pe mânerul pumnalului, lăsându-l împlântat în rană. Bărbatul se zvârcolea şi încerca să respire, luptându-se cu disperare pentru viaţă, încercând să ţipe în agonia morţii. Se înecă, sufocat de propria vomă şi de sânge şi, în cele din urmă, îşi dădu sufletul. Mâinile inerte se desprinseră de gâtul lui Scholem.

Rămaseră câteva clipe prăbuşiţi peste corpul neînsufleţit, dar li se părură o veşnicie. Când ridică, în sfârşit, capul, Leyla îl văzu pe Scholem întins peste cadavru, parcă îmbrăţişându-l. Îl ridică şi îl ajută să se pună pe picioare. Locul în care Scholem fusese muşcat sângera puternic. Leyla smulse o fâşie de la poalele *dishdashei* şi îi făcu un pansament provizoriu pe care îl legă strâns de încheietura mâinii.

— Nu pot face altceva. Îţi poţi mişca mâna?

— Nu prea bine, dar mă descurc.

— Hai să scăpăm de ăsta, zise Leyla, apucând cadavrul de picioare şi trăgându-l spre trapa prin care urcaseră. Scholem o ajută, folosindu-se de mâna stângă. Aruncară trupul prin deschizătură, apoi închiseră trapa. Cu puţin noroc, trupul nu avea să fie găsit decât dimineaţă sau chiar mai târziu. Poate că în curând i se va observa lipsa, dar nu se va da încă alarma. Doar dacă cineva nu va observa balta de sânge de pe podea.

Scholem ridică cuţitul care căzuse din gâtul mortului, apoi se duse la pistolul-mitralieră care îi aparţinuse acestuia.

— Poftim. Mai bine ia tu ăsta, zise el, întinzându-i-l Leylei. Cu mâna rănită nu mă pot folosi de aşa ceva.

Leyla îl luă, apoi privi în susul şi în josul coridorului pustiu.

— Hai să plecăm de aici.

O luară spre dreapta, în direcţia în care bănuiau că se afla centrul cetăţii. Se aflau în Iram, dar mai trebuia să-l găsească pe David. Şi apoi să iasă din nou.

În spatele lor, băltoaca de sânge începu să se coaguleze în aerul rece al nopţii.

44

Mâinile lui Scholem erau încă lipicioase din cauza sângelui aproape uscat Şi le şterse de *aba*, dar sângele se încăpăţâna să persiste pe piele. Mâna dreaptă îi pulsa din ce în ce mai tare, sângele amestecându-se cu cel al omului pe care îl ucisese. Simţea în nari mirosul propriei sale transpiraţii, accentuata în spaţiul închis, amestecat cu aromele stranii care pluteau în aer. Cetatea emana un amestec curios de parfumuri nedefinite, năluci ale

mirodeniilor antice, cu urme de scorţişoară, cassia, tămâie şi smirnă. Oare în trecut Iram servise drept depozit pe traseul comercial al mirodeniilor aduse din sudul Arabiei şi transportate în nord, un loc în care se păstrau parfumurile provenite din Yemen şi mirodeniile din îndepărtata Indie? Scholem inspiră adânc, dar mirosul de sudoare era mai puternic şi-i copleşea nările. Nu se putea elibera nici de bănuiala că parfumurile delicate, uneori atât de subtile, încât aveai senzaţia că sunt doar produsul propriei imaginaţii, ascundeau un miros mult mai profund, mai nebulos, un miros dulceag de descompunere, decădere, de moarte.

Coridoarele pe care le străbăteau erau pustii, lipsite de viaţă. Păşeau cu picioarele goale pe dale, fără să facă cel mai mic zgomot. La fiecare cotitură a drumului se aşteptau să fie luaţi prin surprindere, dar nu apăru nici o fiinţă omenească. Evident, intrările erau păzite, dar în interior nu era nimeni... deocamdată. Văzut din afară, Iramul părea imens şi de nepătruns. Acum, că se aflau înăuntru, cetatea se transformase într-un labirint de coridoare luminate şi neluminate în care rătăceau fără speranţă. Dacă nu ar fi ştiut de existenţa gărzii de afară, ar fi crezut că sunt singuri.

Avuseseră grijă să ia lămpi de petrol de lângă intrarea prin care pătrunseseră în cetate, iar acum lumina răspândită de ele se dovedea din ce în ce mai necesară. Leyla observă prima că opaiţele de pe pereţi se răreau din ce în ce mai mult. Se părea că anumite sectoare ale cetăţii erau folosite mai puţin decât altele.

N-ar fi putut spune exact când se întâmplă, dar deodată îşi dădură seama că lămpile din mâinile lor rămăseseră singurele surse de lumină în bezna totală din jur. Galeria în care intraseră era mai veche şi mai îngustă decât toate celelalte pe care le văzuseră până atunci, iar de undeva venea un curent de aer rece. Leyla ridică lampa şi o plimbă

în jur. Se aflau într-un bazar străvechi, cu magazine de ambele părţi, de fapt nişte deschizături săpate în perete, la câteva picioare înălţime deasupra podelei, foarte asemănătoare cu oricare alt magazin din oraşele arabe tradiţionale. Leyla se apropie şi privi în primul magazin pe care îl întâlni. Îşi înăbuşi cu greu o exclamaţie de uimire.

Magazinul era încă plin de marfă. Oale înalte şi ulcele, farfurii întinse, sticluţe minuscule pentru uleiuri aromate sau parfum, lămpi din lut – toată gama de produse pe care le poate oferi un olar. Scaunul pe care şezuse vânzătorul se afla, intact, la locul lui, deşi purta amprenta timpului trecut, iar alături de el se vedea o narghilea antică, ce servise probabil la arderea altor ierburi, nu a tutunului. Aproape că nu se vedea nici un firicel de praf. Totul părea imaculat, neatins de mâna omului sau de aripa timpului. Următoarele magazine erau în aceeaşi stare, fiecare umplut până la refuz cu marfă, ca şi cum ar fi aşteptat dintr-o secundă în alta ca negustorul să revină, clienţii să intre şi să înceapă târguiala obişnuită. Flacăra lămpilor lumina gama bogată de articole – figurine, bijuterii, instrumente de scris, cuţite, coşuri – trezind la viaţă umbre bizare, ca nişte fantome antice. Leyla se înfioră. Într-unul din magazine dădură peste figurine mici înfăţişând animale, oameni, căsuţe mărunte cu acoperişuri lucioase – jucării pentru copiii morţi de multă, foarte multă vreme.

Leyla se întoarse spre Scholem.

— Nu-mi place locul ăsta, mi se face pielea ca de găină.

— Şi mie la fel. E ca în muzeele acelea în care totul este aranjat în aşa fel, încât să dea impresia că ai păşit în trecut, într-o cameră veche sau într-un magazin. Doar că aici totul este real.

Luă în mână una dintre jucării, o cămilă miniaturală cu desagi din piele pe spate. Fetiţa lui, Ruth, avusese o dată o întreagă grădină zoologică jucărie, cu lei, tigri şi un crocodil lung, verde, care îşi deschidea fălcile. Printre ele era şi o

cămilă, cu gât lung şi două cocoaşe. Animalele din grădina zoologică a fiicei sale fuseseră făcute din plastic, iar jucăria pe care o ţinea în palmă era sculptată în lemn. În rest, erau la fel: jucării abandonate ale unor copii morţi. Aşeză cămila la loc.

Îşi continuară grăbiţi drumul, ferind flacăra lămpilor de orice adiere de curent. După un timp, magazinele cedară locul spaţiilor de locuit; ici şi colo, uşile sparte lăsau la vedere încăperi întunecoase şi pustii. Intrară într-o locuinţă, păşind cu sfială peste prag, ca şi cum ar fi fost spărgători. Ca şi în magazine, şi aici totul era intact – scaunele, mesele, paturile frumos ornate, într-o cămăruţă mică şi strâmtă, ca o cutiuţă, găsiră ustensile de gătit, iar în vatră se mai păstrase încă cenuşa focului stins demult; deasupra acesteia se vedea o deschizătură mică, probabil o gaură de horn care şerpuia prin rocă până la suprafaţă. Leyla stătea vrăjită în mijlocul încăperii, ca şi cum ar fi păşit pe neaşteptate în plin trecut, ca şi cum secolul al douăzecilea şi tot ce însemna acesta dispăruseră. Traversă camera până la o uşă scundă şi o deschise.

În camera următoare ultimii locatari ai apartamentului zăceau ghemuiţi unul lângă celălalt, ca şi cum s-ar fi stins încet, strâns îmbrăţişaţi. Carnea putrezise de mult, dar câteva fâşii de material rămăseseră încă agăţate de oasele albite, încremenite în nemişcare. În cameră persista un miros pătrunzător de putrefacţie. Leyla închise uşa şi ieşi din cameră, din apartament, cât mai departe de scena pe care o văzuse.

Intrară în vreo jumătate de duzină de locuinţe, fiecare cu propriile sale obiecte de uz menajer suspendate parcă în timp, neschimbate, fiecare cu scheletele albite ale locatarilor morţi, adăpostiţi în camerele din spate şi cu duhoarea acră a descompunerii persistând ca un abur în aerul stătut. Totul emana un sentiment de deşertăciune copleşitoare. Ce anume ucisese locuitorii Iramului? O

molimă, un virus ascuns sub grămezile de mirodenii parfumate? Sau poate că era vorba de un act de sinucidere în masă, de hotărârea unor familii întregi de a sorbi împreună cupa cu otravă? Leyla se simţea deprimată. Cetatea părea un mormânt gigantic, o necropolă curăţată până la ultimul fir de praf, cu excepţia scheletelor măcinate de vreme. Ce putea face aici? Cui i-ar păsa?

— Nu-i nimic aici, Chaim, zise, şi vocea reverberă în încăperile reci din stâncă neşlefuită. Trebuie să găsim o cale de a ieşi de aici, trebuie să ajungem la David. Aici putem muri, fără ca cineva să afle vreodată.

— În curând vor porni în căutarea noastră. De îndată ce vor descoperi cadavrul santinelei pe care am omorât-o. Nu putem pierde timpul aici. Dar nici nu putem merge la întâmplare. Hai să încercăm să ieşim din sectorul ăsta, apoi putem captura pe cineva care să ne spună unde se află David.

În scurt timp, reuşiră să iasă din zona rezidenţială şi pătrunseră într-o lume şi mai bizară, formată din galerii întunecate, naturale, lărgite şi extinse de locuitori, nu se ştie în ce scop. Poate că era un sector amenajat ca adăpost în caz de pericol. Poate că, dacă ar fi fost mai bine iluminat, ar fi dezvăluit o destinaţie pe care întunericul o ascundea. Se auzeau zgomote sinistre, iscate din senin, şi ecouri vagi, distorsionate, care păreau să vină de departe, şi totuşi, uneori, parcă se iscau chiar lângă ei, ameninţătoare. Leyla era pe punctul de a intra în panică, îngrozită la gândul că flacăra lămpilor se va stinge, iar ei vor rămâne pierduţi pe vecie în acest hăţiş de coridoare. Ar fi fost mai înţelept să stingă unul din opaiţe şi să se servească doar de celălalt, dar riscul de a rămâne în beznă totală îi îngrozea pe amândoi. Se ţineau strâns de mână, mai mult ca să-şi facă curaj decât din necesitate.

Brusc, în pereţi apărură nişe orizontale care se ridicau până sus, în tavan. Dimensiunile şi forma lor sugerau

într-un fel sinistru care le era destinaţia. Puţin mai departe, Leyla descoperi primul cadavru, mumificat şi înfăşurat într-un linţoliu simplu, alb. Trecură printre ele, rând după rând, privind trupurile uscate, acoperite de pânze de păianjen, craniile cu orbite goale, aliniindu-se tăcute, la nesfârşit. Alte trupuri, sute, mii de generaţii de morţi uitate erau îngrămădite în galerii laterale. Pe plăcuţe mici din piatră erau gravate inscripţii într-o varietate de ebraică pe care nici unul nu o putea descifra. Pe unele dintre cadavre străluceau bijuterii care reflectau lumina lămpilor în mii de raze frânte; de-a lungul atâtor secole de existenţă a cetăţii Iram, trupurile morţilor rămăseseră neprofanate, imune la atacurile jefuitorilor de morminte, atingând aproape perfecţiunea, în ciuda descompunerii fizice. Alte cadavre strângeau între degetele uscate bucheţele mici de flori. Leyla se întreba de unde proveneau florile, cum ajunseseră aici, în adâncurile neospitaliere ale deşertului. Observă trupul unui copil, strângând la piept o păpuşa din lemn, cu chipul descompus de groază, ca într-un coşmar nesfârşit. Semăna cu mumiile mexicane pe care Leyla le văzuse în fotografii.

Se simţea din ce în ce mai îngrozită. Atmosfera răspândită de galeriile înalte, apăsătoare, înecate în întuneric, combinată cu prezenţa rândurilor nesfârşite de cadavre mumificate o umplea de un sentiment de teroare sufocantă. Simţea cum o cuprinde claustrofobia şi un disperat îndemn de a fugi, ca să scape din ghearele tenebrelor. Se agăţă cu disperare de braţul lui Scholem, căutând un sprijin sau o alinare. Scholem mergea alături, din ce în ce mai neliniştit, simţindu-se ca şi cum ar fi fost condamnat să rătăcească prin coridoarele întunecate, cu miros greu, până la sfârşitul timpurilor.

Deodată, degetele Leylei se crispară şi strânseră mai tare braţul bărbatului.

— Văd o lumină undeva, în faţă.

— Eu nu văd nimic.

— E foarte slabă, dar sunt sigură că am văzut bine. Hai să mergem.

Păşeau mai repede acum, făcând abstracţie de cohortele tăcute, aliniate de o parte şi de alta a coridorului. În cele din urmă, Scholem văzu şi el luminiţa palidă, roşiatică ce venea de la capătul tunelului. Lumina deveni din ce în ce mai puternică, până ce dezvălui un portal monumental prin care se strecurau razele purpurii. Se apropiară din ce în ce mai neliniştiţi de lumina neaşteptată. Partea de sus a portalului se pierdea undeva sus, în beznă. De o parte şi de alta, era flancat de stâlpi placaţi cu faianţă şi terminaţi cu antablamente masive cu detalii ce nu puteau fi bine distinse. Plăcuţele de ceramică erau ornate cu diferite motive – dragoni, tauri şi figuri înaripate, identice cu cele pe care le văzuseră la început, cocoţate pe piedestaluri. Leyla scoase arma de pe umăr şi o prinse în mâini, gata să riposteze la un eventual atac. Trecură prin poarta imensă, simţindu-se ca nişte soldăţei de jucărie, striviţi de imensitatea coloanelor.

Încăperea în care intrară depăşea ca proporţii orice altă construcţie pe care o văzuseră până atunci. Uşa nu fusese decât un preambul la adevăratele dimensiuni care se ascundeau dincolo de ea. Instinctiv, îşi dădură seama – iar David, dacă s-ar fi aflat acolo, le-ar fi confirmat părerea – că nicăieri în antichitate nu existase vreo sală de asemenea proporţii. În centrul ei se înălţa un stâlp care se pierdea în penumbra tavanului. Avea, probabil, cel puţin trei metri şi jumătate diametru, ca trunchiul unui copac gigantic. Pereţii erau flancaţi de pilaştri înalţi, lipsiţi de orice ornament. La picioarele fiecăruia se căsca un orificiu semicircular, tăiat în podea, din care răzbătea o lumină roşu-aurie. Lumina tremura şi se modifica, aducând umbre de coşmar pe pereţi, acum dezvăluind, acum ascunzând o serie de statuete mici, dispuse la nivelul capului, în nişe scobite în

peretele de stâncă. Chipuri apăreau pe neaşteptate, perechi de ochi se aţinteau pentru o clipă asupra lor, dispărând în secunda următoare, imagini de coşmar se succedau în semiîntunericul sălii imense. Totul era învăluit în linişte, nimic nu mişca, în afara tremurului abia perceptibil al flăcărilor, ca şi cum ar fi fost aşteptaţi.

Un rând de vreo douăsprezece trepte ducea jos, la nivelul inferior. Pe măsură ce coborau, se simţeau din ce în ce mai mărunţi, mai nesemnificativi, zdrobiţi de măreţia impunătoare a locului. Capătul îndepărtat era, practic, în beznă, lumina subterană fiind prea slabă ca să pătrundă până acolo. Leyla privi spre tavan şi simţi cum o cuprinde ameţeala. Aici se simţea mai singură decât în coridoarele pustii sau în galeriile lungi care adăposteau morţii. Locul avea ceva care îi îngheţa sângele în vine. De jur împrejurul ei, zidurile sumbre stăteau de strajă, înnegrite şi pătate de trecerea anilor, şi afumate de flăcările ţâşnite din măruntaiele pământului. Era un moment grandios, dar lipsit de orice urmă de sentiment, o atmosferă rece, calculată, arogantă. Părea foarte vechi şi măcinat de timp, ca un cimitir scos de mult din folosinţă şi lăsat în voia elementelor naturii şi a sufletelor morţilor. Ici şi colo tencuiala căzuse, dând la iveală piatra neîntinată.

Leyla ar fi vrut să se întoarcă şi să alerge pe coridoarele pustii, pe unde venise, până avea să găsească din nou ieşirea spre deşert, la aer curat. Atmosfera apăsătoare, stătută îi apăsa plămânii, şi se simţea neliniştită, de parcă ar fi fost pândită de o entitate ameninţătoare, ascunsă în penumbra sălii imense. Nu era o fire superstiţioasă. Nu credea în altceva decât în propria sa persoană; nici în Dumnezeu, nici în îngeri sau fantome sau *jinni*. Dar acest loc părea să-şi bată joc de lipsa ei de credinţă, fluturându-i prin faţa ochilor frânturi dintr-o viaţă de apoi maladivă. Raţiunea ei nu putea cuprinde imensitatea spaţiului în care se găsea. Întinse mâna şi îşi împleti degetele cu cele ale lui

Scholem. Simţi sângele care impregnase bandajul de pe mâna bărbatului; firicelul de sânge se insinua ca un secret apăsător între pielea ei şi a lui.

Păşeau nesiguri prin bezna tremurătoare. Se simţeau ameninţaţi de ceva ascuns în penumbră, dar, oriunde îşi îndreptau lampa, nu vedeau nimic în afară de alte umbre mai profunde, proiectate pe fundalul roşiatic şi tulbure. Adevăratele dimensiuni ale cavernei rămâneau ascunse privirilor, dar ei simţeau până în adâncul fiinţei grozăvia şi nemişcarea emanate de fiecare detaliu, ca şi cum ar fi fost lucruri tangibile, antice, vii, măsurabile. Printre umbrele unduitoare, surprindeau fragmente ale unor forme ciudate, agăţate de pereţi, sus, aproape de tavan, asemănătoare cu drapele militare vechi. Alte forme care păreau a fi chipuri gravate în stâncă se întrezăreau printre ele, părând să urmărească fiecare mişcare pe care o făceau. Leyla simţi că i se zbârleşte părul pe ceafă, ca şi cum ar fi simţit răsuflarea acelor fiinţe sinistre chiar pe pielea ei. Zgomotul paşilor se pierdea în negură, ca şi cum nu ar fi existat. Sala uriaşă îi făcea să se simtă mărunţi, reduşi la dimensiuni ridicole, aşa cum întunericul reducea flacăra lămpii lui Scholem. Erau prizonieri în mijlocul acelor umbre sângerii, învăluite într-o tăcere sumbră, neliniştitoare. Deşertul, cu vânturile şi marea lui de nisip, dispăruse pentru totdeauna, de parcă n-ar fi existat niciodată, de parcă ar fi fost un vis urât, iar în tot acel timp ei rătăciseră, de fapt, prin aceste coridoare tăcute, luminate pe jumătate.

Cu cât pătrundeau mai adânc în sala gigantică, cu atât slăbea lumina, până ce flacăra slabă a lămpilor lor rămase ultima sursă de care se puteau folosi pentru a putea pipăi drumul, cu picioarele secate de puteri. Acum puteau distinge conturul unei a doua uşi în extremitatea îndepărtată a sălii, o uşă mai mică decât prima, abia vizibila în lumina palidă venită de undeva din spatele ei. Apropiindu-se de capătul încăperii, observară o structură

stranie, foarte asemănătoare cu un templu mic sau cu un oratoriu, care se desprindea din perete, înălţându-se până la doi sau trei metri. În faţa acesteia, puţin într-o parte, trona un bloc de piatră de formă pătrată, nu foarte înalt, care putea fi luat drept altar. Pe părţile laterale ale blocului de stâncă, se puteau distinge figurine şi însemnări încrustate, şi Leyla avu impresia că distinge textura moale a unei pânze aşternute pe faţa superioară. Scholem înălţă lampa, şi amândoi iuţiră paşii, mânaţi de curiozitate, după pustietatea sălii pe care tocmai o traversaseră.

În clipa aceea, Leyla auzi un zgomot. La început era abia perceptibil, ca foşnetul frunzelor ce cad toamna în pădure, dar, treptat, se intensifică, prinse putere, conturându-se într-un cor de voci subţiri, crude, ridicându-se şi scăzând la unison. Îşi încleşta mai tare degetele pe mâna lui Scholem.

— Chaim, şopti, speriată de sunetul propriei sale voci în întuneric. Auzi şi tu?

Scholem rămase câteva clipe nemişcat, ascultând încordat. Auzul lui nu era atât de fin ca al ei, nu era obişnuit să distingă sunetele slabe în spaţii atât de vaste. În cele din urmă, auzi şi el vocile. Se înfioră. În cameră era frig, dar nu temperatura atmosferei îi făcuse pielea ca de găină. În imensitatea întunecată a Iramului auzea voci de copii îngânând un cântecel simplu, puţin cam fals şi tremurat. Îşi aduse aminte de cămila de jucărie pe care o văzuse, de scheletele micuţe pe care le descoperiseră chircite în locuinţele în care intraseră, de mumia care ţinea la piept păpuşa din lemn, amândouă zăvorâte pentru eternitate în nişa din perete. Oare spiritele copiilor morţi continuau să bântuie prin coridoarele de piatră, cântând împreună în timp ce îşi căutau părinţii care îi abandonaseră cu atâtea secole în urmă? Vocile se auzeau mai clar, crescând în intensitate, ca o maree sonoră. Veneau din direcţia uşii mai scunde din dreapta.

Leyla îl trase de braţ.

— Chaim, nu putem rămâne aici, şuieră ea cu voce nesigură, gâtuită de teamă.

Cântecul bizar se auzea tot mai puternic.

— Repede, să ne ascundem la capătul sălii, unde-i mai întuneric, şopti Scholem.

Suflă agitat în flacăra nesigură a lămpii. Lumea plonjă din nou în întunericul netulburat de secole. Lumina deveni un vis sau o iluzie. Nu rămase nici măcar o frântură de amintire în urma ei. În întunericul crescând, vocile piţigăiate de copii şi zgomotul picioruşelor încălţate se auzeau tot mai distinct, amplificate de pereţii de stâncă brută al sălii.

Ţinându-se de mână, de teamă să nu se piardă în bezna care îi înconjura, Leyla şi Scholem se retraseră grăbiţi în capătul mai ferit al clădirii, ca nişte îndrăgostiţi căutând un colţişor intim ori asemeni tâlharilor care încearcă să scape din încercuirea poliţiei. Cântecul se auzea acum limpede: murmurul vocilor copiilor se ridica într-o melodie tristă, visătoare, care trimise fiori reci în tot trupul Leylei. Privind în direcţia uşii mai scunde, văzură o lumină sidefie dansând pe pereţii netezi de piatră, devenind tot mai vie pe măsură ce se apropia de intrare. Ghemuiţi la adăpostul întunericului, urmăreau intrarea cu atenţia încordată, asemeni vulpilor ce nu-şi desprind privirea de pe gura vizuinii în care se ascund de haitele de câini de vânătoare puşi pe urmele lor. Ecoul vocilor răsuna slab şi jalnic, asemeni foşnetului stârnit de vântul ce trece printre trestii într-o seară mohorâtă.

Deodată, lumina sclipi mai vie şi în deschizătura uşii îşi făcu apariţia o siluetă. Leyla se cutremură. Era o fetiţă, ducând în mâna dreaptă o lumânare înaltă. Lumina răspândea în jur o aură de raze care părea să o apere pe copilă de bezna sumbră din jur. Părea să aibă cinci sau şase ani; părul auriu i se revărsa pe umeri în valuri moi, mângâiate de răsfrângerea blândă a razelor strălucitoare.

Pe frunte purta o coroniţă subţire împletită din flori albe. În plină iarnă, în mijlocul deşertului, într-o cetate de piatră, fetiţa purta o cununiţă din flori de primăvară. Era îmbrăcată într-o rochie albă, lungă până la călcâie; de sub tivul rochiţei ieşeau la iveală picioarele mici, încălţate în sandale uşoare. În timp ce mergea, gura mică se deschidea şi se închidea, intonând cu glas subţire şi piţigăiat cântecelul. Ţinea ochii pe jumătate închişi, iar pielea feţei era palidă, aproape transparentă, ca şi cum prin ea s-ar fi văzut albeaţa oaselor. Continuă să meargă, ţinând în faţă lumânarea, trezind la viaţă întunericul, iar în spatele ei se ivi o a doua copilă, aproximativ de aceeaşi vârstă, îmbrăcată într-o rochie identică şi cântând acelaşi cântec.

Unul după altul, prin uşă trecură vreo treizeci de copii, cel mai mic în jur de cinci ani, cel mai mare de paisprezece-cincisprezece ani. Erau fetiţe, cele mai multe blonde, îmbrăcate la fel şi purtând pe frunte coroniţe de flori albe. Fiecare dintre ele ţinea în mână o lumânare. Glasurile se uneau, repetând la nesfârşit acelaşi cântec, ca o incantaţie menită să îndepărteze tenebrele din jur. Ajunse la micul oratoriu, se adunară în faţa altarului, aliniindu-se în semicerc. Cântecul se întrerupse pentru câteva clipe şi în locul lui se instală o linişte sinistră. Copilele stăteau drepte şi nemişcate, până şi cele mai mici dintre ele, apoi una câte una îşi scoaseră coroniţele de pe cap şi le aşezară pe altar. Se aprinseră mai multe lămpi, până ce altarul părea că înoată într-o mare unduitoare de lumină.

Pe suprafaţa lui pluteau doar cununiţele albe de flori, asemeni unor coroane aşternute pe un mormânt vechi, pradă deja descompunerii sub razele alburii răspândite de lumânări.

Fetiţele îşi aşezară lumânările în faţa altarului, făcură un pas înapoi şi se prinseră de mână, încleştându-şi degetele palide, ca de ceară, asemeni unor stafii care caută alinare în prezenţa celorlalte. Începură să cânte din nou, de astă

dată o altă melodie, lentă şi cadenţată, simpla, dar totuşi tulburătoare, cu versurile mai întâi abia perceptibile, apoi din ce în ce mai clare. Scholem tresari la auzul cuvintelor şi îşi dădu seama ce erau. Era un fel de elegie, cântată în germană;

„Suntem cu toţii copiii unei lumi de vis,
plămădiţi în întuneric din carne şi oţel,
ne trezim în zorii aurii,
ca să aducem flori morţilor şi celor nou-născuţi.”

Intonau vers după vers, copile nevinovate într-un coşmar terifiant. Ascultând vocile cristaline, amintirile îl copleşiră pe Scholem. Sunete ale unei copilării pierdute îi reveniră în minte: glasuri de fete tinere îmbrăcate în uniforme cafenii, cântând cântece de slavă Partidului, membrii ai Bund Deutscher Mädel mărşăluind pe străzi. Revedea părul lor cânepiu, strâns în codiţe, chipurile surâzătoare, ochii strălucitori. În urma lor le vedea fraţii, înveşmântaţi în uniforme ale Hitler Jugend, tropăind cadenţat ca să-şi întâmpine destinul de adulţi. Dincolo de vocile melodioase, auzea bocănitul cizmelor pe dalele de piatră şi fluieratul locomotivelor.

Ridică privirea şi în clipa aceea o pală de lumină prinse brusc viaţă şi se răsfrânse pe o formă ştearsă din spatele altarului. Era o zvastică aurie care se detaşa din întunericul omniprezent, ca razele unei torţe. Pe peretele acela gol, măcinat de vreme, printre umbrele străvechi, simbolismul ameninţător dominând neclintit trecutul şi prezentul. Lumânarea pâlpâi şi totul redeveni ca mai înainte; umbrele întunecate învăluiră zvastica asemeni unor aripi negre.

Scholem se întoarse spre Leyla şi îi strânse mâna spasmodic.

— Ai văzut? întrebă, apropiindu-şi buzele de urechea ei.

— Da, răspunse ea.

Vocea abia i se auzea. Se întrebă dacă nu cumva murise în deşert, dacă toate acestea nu erau cumva altceva decât un coşmar al morţii.

În faţa altarului, cântecul se stinse. Una dintre fetiţele mai mari se aplecă şi ridică un coşuleţ din nuiele de forma unui corn al abundenţei, apoi începu să rupă florile de pe altar şi să le pună în el. După ce termină, se depărtă de grup şi se întoarse cu faţa spre extremitatea îndepărtată a sălii, aşteptând ca celelalte să ridice lumânările şi să se alinieze în spatele ei. Două fetiţe înalte ridicară nişte torţe cu coada lungă şi le aprinseră de la lumânarea lăsată de prima fetiţă, apoi porniră spre cele două părţi laterale ale sălii. Leyla şi Scholem se retraseră cât mai departe de lumină, înapoi în bezna Templului. Fetele ridicară torţele şi aprinseră două lămpi de petrol aşezate cam la trei metri înălţime pe pereţi. Porniră, aprinzând în drum alte lămpi. Spre mijlocul sălii, luminată acum din ambele părţi, şirul de fetiţe se puse din nou în mişcare, intonând în acelaşi timp un cântec sumbru, cu accente funerare:

„Aducem flori morţilor
Şi lumină în întuneric.”

Scholem se întoarse către Leyla, cu vocea gâtuită de frică. O apucă strâns de braţ, cu degete tremurânde.

— Trebuie să plecăm. Dacă rămânem aici, ne vor descoperi.

Pipăind cu greu drumul, porniră în vârful picioarelor prin întuneric; când ajunseră aproape de un şir de lămpi care ardeau cu flacără roşie, se retraseră spre centrul încăperii, învăluit încă în beznă, şi o luară spre ieşire. Stâlpul central se afla între ei şi grupul de fetiţe în mişcare, dar în clipa în care ajunseră la uşa din spatele lui, îşi făcu apariţia prima copilă, urmată de a doua, ţinând în mâini luminările aprinse.

În afara sălii imense, era întuneric beznă. Nu îndrăzniră să aprindă lampa lui Scholem. Dar nici nu puteau risca să se aventureze prin galeriile întortocheate, mergând orbeşte. Dacă se rătăceau, era posibil să nu mai regăsească niciodată calea, să umble zile la rând prin tunelurile lipsite de lumină, până ce foamea şi oboseala avea să-i doboare, forţându-i să se întindă jos, lângă cei morţi, pregătiţi să li se alăture.

— Unde putem merge? întrebă Leyla disperată. Nu putem rămâne aici. N-am putea încerca să mergem puţin mai departe pe coridor?

— Nu. În cântec spun că au venit să aducă flori morţilor. Sunt convins că vin încoace.

Privi în jur disperat. Durerea din mână devenea din ce în ce mai insuportabilă. Se simţea istovit şi înfrânt, secat de ultimele rezerve de energie de călătoria prin deşert şi de frigul care emana din stâncile care îi înconjurau. Mai presus de toate, zvastica trezise în el o disperare tăcută, iraţională, care era gata să-l copleşească. Vedea vag galeria care se întindea în spatele lor, nişele cu rămăşiţele celor morţi, aliniate de o parte şi de cealaltă.

— Repede! şopti el. Intră în nişa asta! Ascunde-te în spatele cadavrului şi întinde-te la pământ. Eu mă ascund în cealaltă.

Leyla rămase cu privirea fixată asupra nişei. Din Templu răzbătea atâta lumină cât să distingă ce se afla înăuntru. Era asemănătoare cu un coşciug deschis, acoperit de pânze de păianjen, de umbre întunecate, emanând un miros de putregai. În interior zăcea un cadavru vechi, uscat şi dezbrăcat de orice aparenţă umană, un morman de carne uscată şi de oase care s-ar fi putut sfărâma la prima atingere. Era incapabilă să se mişte. Nu se simţea în stare să se ascundă acolo, singură în bezna impenetrabilă. Vocile copiilor se auzeau acum mai aproape.

— Grăbeşte-te! şuieră Scholem. Ajung aici într-o clipă!

Dacă nu se mişcau repede, fetiţele aveau să iasă pe uşă şi să îi surprindă dintr-o secundă în alta. Atunci, Leyla nu ar mai fi avut prilejul să guste răzbunarea pentru care venise până aici. Scholem, de asemenea, ar fi murit fără să se răzbune. David ar fi fost pierdut. Drumul prin deşert şi tot ceea ce se petrecuse acolo nu ar fi avut nici un rost. Dacă ea nu se mişca în câteva clipe, David şi Scholem aveau să moară cu siguranţă, iar ea îi va urma – şi atunci la ce i-ar mai folosi scârba faţă de morţi? La rândul ei, ar zăcea în mormânt, putrezind. Porni în fugă spre nişă, strânse pleoapele şi trecu peste trupul sfărâmicios. Simţi în nări miros vag de mirodenii. Linţoliul foşni şi un braţ mumificat se desprinse în clipa în care îl lovi din greşeală. Paşii ajunseră în faţa uşii. Ecoul cântecului amplificat de stâncă ajunse până la ea.

„Aducem muzică în linişte
şi suflare pentru cei ce nu mai suflă.”

Leyla se întinse jos şi deodată simţi că ceva se mişcă la picioarele ei. Paşii trecură pe lângă ea şi vocile de copii răsunară ca într-un vis.

Lumina luminărilor umplu încăperea, dezvăluind ochilor Leylei o imagine oribilă. În dreptul nişei, se auzi un zgomot slab şi ceva foşni scurt. Petale albe fuseră aruncate peste cadavru, iar acum zăceau ca nişte fulgi de nea pe linţoliul putrezit. Copiii îşi continuau drumul printre nişele morţilor, acoperind trupurile acestora cu petale de flori. Leyla îşi aminti de bucheţelul de flori uscate pe care îl văzuse în mâna uneia dintre mumii şi se întrebă din nou de unde proveneau florile şi cum ajunseseră aici. Închise ochii, strângând din pleoape, încercând să facă abstracţie de cadavrul de lângă ea, reţinându-şi cu greu ţipătul care ameninţa să o dea de gol. Simţi din nou o mişcare uşoară pe picior.

45

Ecoul glasurilor şi al paşilor se pierdu în depărtare. Lumina nesigură a ultimelor lumânări păli până ce dispăru de tot. Tăcerea şi întunericul puseră din nou stăpânire pe totul în jur.

Asta era partea cea mai neplăcută: să aştepte acele câteva minute până era sigură că toate fetele plecaseră şi se putea aventura în siguranţă afară, pe coridor. Leyla îşi trecu degetele tremurătoare peste faţă şi gât. Trebuia să se forţeze să stea nemişcată în continuare. Un minut... două minute. Păianjenii – dacă erau păianjeni şi nu altceva mult mai rău – continuau să se plimbe cu picioarele ţepene şi respingătoare pe toată suprafaţa trupului ei. Stătea lipită cu spatele de perete, în fundul criptei, străduindu-se să se ţină cât mai departe de cadavrul de lângă ea. Se întreba dacă avea curajul să treacă peste el, ca să se întoarcă, sau va rămâne în continuare în întuneric, ca paralizată, incapabilă să se mişte din loc.

O şoaptă şuierată îi întrerupse coşmarul.

— Leyla, acum poţi să ieşi. Au plecat.

Îşi schimbă poziţia, şi insectele de pe ea se mişcară în acelaşi timp. Vieţuiau de atâta timp în compania cadavrelor, încât prezenţa unui trup în mişcare, în afară de al lor, le luase prin surprindere. Înfrângându-şi repulsia, trecu peste cadavru. Preţ de o clipă, îşi imagină, îngrozită, că mortul o ţintuia mustrător cu privirea, supărat că fusese deranjat din somnul lui de veci.

Scholem o aştepta în pasaj, lângă uşa întredeschisă. În lumina palidă observă că părul îi era acoperit de pânze de păianjen. Cu mişcări nervoase îşi trecu mâna peste cap şi îşi scutură hainele. Un păianjen negru şi gras căzu jos şi

dispăru grăbit. Leyla se înfioră, dar imediat se ghemui lângă Scholem. Priviră în interiorul holului ce se deschidea dincolo de uşă.

Luminile ardeau încă la extremitatea superioară a navei lungi. Oricare ar fi fost scopul ritualului îndeplinit de fetiţe, părea să facă parte dintr-un program ce pregătea calea pentru sosirea altor adoratori în Templu. Dacă nu doreau să fie nevoiţi să petreacă mai multe ore ascunzându-se în tenebrele mormântului, Scholem şi Leyla trebuia să se mişte mai repede.

Intrară din nou în Templu, striviţi de imensitatea sa necruţătoare, asemeni unor insecte pe tăblia mesei. Era mai sigur să rămână în partea centrală, unde umbrele erau mai întunecate şi existau mai puţine şanse să fie reperaţi. Leyla mergea înainte, bucuroasă să se vadă scăpată din criptă, dar puţin neliniştită de ceremonialul straniu al fetiţelor. Nu pricepuse cuvintele cântecelor, însă melodia bizară îi revenea obsedant în minte, ca un cântecel sumbru cântat de copii pe terenul de joacă. Ce bine ar fi fost să creadă într-adevăr că fusese doar o glumă, că acele versuri cântate şi împrăştierea petalelor de flori pe trupurile fără viaţă nu erau altceva decât un joc de copii; însă nu auzise nici un râset zglobiu, nu simţise nici o dispoziţie jucăuşă. Dincolo de ceea ce văzuse, se ascundea o motivaţie mult mai serioasă.

Ajunseră pentru a doua oară în extremitatea superioară a navei. Nici un sunet nu se auzea de dincolo de uşa mică de pe peretele lateral, aşa că se apropiară încet, cu atenţia încordată. Uşa dădea într-un alt coridor lung, luminat de lămpi de petrol, cu uşi în loc de nişe. Coridorul era pustiu. După felul în care arăta, destul de curat şi de îngrijit, părea să fie periferia unei zone locuite a cetăţii, deşi Templul în sine era un fel de ţară a nimănui, între tărâmul celor vii şi tărâmul celor morţi.

Nu aveau de ales. Puteau rămâne în Templu, cu riscul de a fi descoperiţi în orice clipă, fără să ştie care parte – dacă exista vreuna – le putea oferi o ascunzătoare sigură. Sau puteau încerca să găsească un loc relativ ferit în care să se odihnească în aşteptarea nopţii – ori a ceea ce era considerata drept noapte în acest loc al întunericului fără sfârşit. Cu siguranţă că, în curând, toată populaţia Iramului avea să fie în picioare, văzându-şi de treburile cotidiene. Nu îşi puteau permite să piardă timpul.

Leyla porni prima pe coridor, strângând în mână arma, deşi ştia că nu i-ar fi de mare folos într-o eventuală confruntare. Scholem o urma, încă buimăcit de tot ceea ce văzuse şi auzise, simţindu-se de parcă ar fi nimerit într-unul din coşmarurile copilăriei sale, care îl urmăriseră ca nişte fantome răutăcioase şi insistente. Se mişcau iute, atenţi la cel mai mic sunet ori mişcare.

Ajunseră cam la jumătatea coridorului când auziră mai multe voci şi zgomot de paşi apropiindu-se din depărtare.

— Repede, intră aici! zise Scholem.

Împinse una din uşile din stânga, rugându-se să nu dea peste cineva acolo, dar, în acelaşi timp, gândindu-se că le-ar fi fost mult mai uşor să se ocupe de eventualii ocupanţi ai încăperii decât de grupul care se apropia de coridor. Leyla se întoarse şi intră după el, apoi închise uşa fără zgomot.

O fracţiune de secundă, crezu că îşi pierduse minţile sau că trăieşte un vis urât. În lumina lămpii, văzu ochi care se holbau la ea, chipuri monstruoase, diforme, guri căscate, o mulţime de oameni care păreau mai degrabă monştri. Tresări violent, scăpă arma din mână, dar Scholem o potoli, prinzând-o de braţ.

— Nu-ţi fie frică, Leyla! M-au speriat şi pe mine, dar nu sunt decât statui.

Încăperea era plină de statui asemănătoare cu cele văzute pe drum, şi ici, colo, în interiorul cetăţii – monştri

diformi, născuţi de o imaginaţie religioasă distorsionată, întrupări ale coşmarurilor cine ştie cui, transpuse în piatră. Leyla se cutremură şi trase adânc aer în piept. Afară, paşii ajunseră în dreptul uşii, dar vocile deveneau din ce în ce mai scăzute pe măsură ce se apropiau de Templu.

Era limpede că statuile făceau parte dintr-o colecţie care fusese depozitată acolo. Fiecare purta câte o etichetă scrisă în germană, în care se specifica locul de provenienţă exact şi data la care fusese luată şi pusă spre păstrare în camera aceea. Unele datau de la începutul anilor ’50, altele erau de dată mai recenta Leyla aprecie că erau în total vreo şaizeci, de dimensiuni diferite, variind între unu şi zece metri înălţime. Unele aveau aripi, câteva chiar câte trei perechi, altele purtau arme sau unelte ciudate, strânse între degetele chircite; câteva purtau veşminte, altele erau goale, încremenite în atitudini destul de obscene, cu falusuri uriaşe, în erecţie; toate păreau să fie de sex masculin, deşi câteva lăsau impresia unor androgini sau chiar a unor exemplare aparţinând unui al treilea sex, o specie supranaturală, modelată după fantezia sculptorului, de la curbura gurii şi până la forma sau numărul organelor genitale.

Leyla şi Scholem conveniră că, printr-un noroc neaşteptat, dăduseră peste ascunzătoarea ideală. Era foarte puţin probabil ca cineva să intre aici într-o zi obişnuită. Statuile erau prăfuite şi lăsau impresia că se aflau acolo, neatinse, de ani de zile, aşteptând sosirea vreunui nou membru care să întregească grupul. Totuşi, ca să fie absolut siguri că nu vor fi descoperiţi, se strecurară, prin spatele statuilor îngrămădite una lângă alta, spre fundul încăperii, unde aveau spaţiu suficient să se întindă, neobservaţi de oricine ar fi deschis întâmplător uşa şi ar fi aruncat o privire înăuntru. Stinseră una din lămpi şi o aşezară pe cealaltă sub aripa coborâtă a unui demon din piatră, astfel încât trecea aproape nebăgată în seamă.

Încercară să aţipească. Somnul venea greu, pentru că amândoi aveau nervii întinşi la maximum. Dar, în cele din urmă, oboseala şi statul în întuneric îşi spuseră cuvântul şi se cufundară într-un somn greu şi agitat. Scholem renunţase de mult să se folosească de ceas, atât de lipsit de importanţă devenise timpul aici, în deşert, unde numai zilele şi nopţile contau şi unde orele erau mai suportabile dacă nu erau numărate. Înainte de a aţipi, potrivi, la întâmplare, acele la ora şase şi îl întoarse.

Judecând după acest reper, se trezi după-amiază devreme. Leyla dormea încă. Rămase un timp întins, adâncit în gânduri, apoi mâncă doi biscuiţi uscaţi. Când puse cutia înapoi în sac, observă vraful de hârtii pe care Leyla îl luase din avion. Erau într-o stare destul de jalnică, mototolite şi rupte pe alocuri, dar încă lizibile. Luă lampa de sub aripa statuii şi o puse mai departe, ca lumina să nu o deranjeze pe Leyla.

La început, citi doar din curiozitate, ca să-şi umple timpul înainte de venirea nopţii şi, probabil, încheierea aventurii lor, dar curând curiozitatea iniţială se transformă într-un interes real. După ce termină, reciti totul încă o dată, intrigat de conţinutul foilor îngălbenite. Uită de tot ce îl înconjura, cetatea şi încăperea populată de cohorta de demoni se estompară şi dispărură, ca şi cum nici nu ar fi existat vreodată. După ce termină de citit a doua oară textul, rămase nemişcat, cu hârtiile pe genunchi, frământat de gânduri care îl tulburau şi îl îndurerau şi mai mult. Ceea ce citise îl umpluse de o teamă iraţională care îi strângea inima.

Glasul Leylei sparse tăcerea, ca zgomotul unei pietre azvârlite în mijlocul unui lac adânc, năpădit de alge.

— Ce s-a întâmplat, Chaim? şopti ea. Ce ai descoperit?

— Citeam hârtiile pe care le-ai găsit în avion, îi răspunse el, întinzându-i colile.

— Conţin ceva interesant? Pari tulburat.

Scholem încuviinţă din cap preocupat.

— Da, conţinutul e tulburător. Aş vrea...

Îşi feri privirea, aţintind-o în pardoseala de piatră.

— Da? Ce ai vrea?

Scholem privea fix podeaua, ca şi cum ar fi sperat să găsească răspunsul acolo. Dar nu exista nimic în afară de dalele reci de piatră brută.

— Aş vrea să nu fi venit niciodată aici, să nu fi auzit de locul acesta sau de oamenii de aici. Aş dori să nu fi dat peste avion sau măcar peste hârtiile astea. Acum, totul începe să se lege, să devină mai clar. Imaginea pe care încep să o întrevăd este... Se întrerupse, căutând un termen de comparaţie adecvat... asemenea acestor statui. Este grotescă, nebunească. Este ca o boală care îţi macină corpul în interior până ce răbufneşte la suprafaţă ca o malformaţie.

— De ce nu-mi spui ce ai descoperit? N-ai putea să-mi traduci, să-mi dai un indiciu despre ce este vorba?

Scholem ezită, apoi încuviinţă din cap şi se trase mai aproape de ea.

— Foarte bine. Ai tot dreptul să ştii ce ai descoperit. Alese două coli dactilografiate din vraful de pe genunchi. Să începem cu astea. Fără îndoială, sunt cele mai importante. Este vorba de o scrisoare a lui Heinrich Himmler adresată lui Hitler în persoană, în care povesteşte despre o întâlnire care a avut loc la începutul anului 1944. O să-ţi traduc în linii mari ce scrie.

Scrisoarea e datată 28 aprilie 1944 şi poartă antetul „Reichsführung SS”, Comandamentul general SS. Dedesubt, cineva a scris de mână cuvintele „Schloss Wewelsburg”. Asta înseamnă castelul Wewelsburg, reşedinţa de la ţară a lui Himmler, în Westfalia. O folosea drept un fel de templu al SS-ului, unde păstra tot felul de obiecte de ritual şi ţinea ceremonii speciale. Aici, în colţul din dreapta, sus, stă scris „*Geheime Reichssache*” adică era considerat un document

de stat cu caracter strict secret. Începe cu fraza de introducere obişnuită, „Iubite Führer”, iar în al doilea paragraf intră direct în subiect, încep cu acesta.

Se opri, apropie lampa şi o privi pe Leyla. Felul în care stăteau ghemuiţi unul lângă celălalt, la lumina palidă a lămpii, înconjuraţi de întuneric, crea o atmosferă aproape intimă. Scholem începu să citească.

> „Aşa cum am raportat în ultima mea scrisoare (RfSS 897/7/2/44), am fost de curând solicitat de profesorul von Meier să îi spun părerea mea în legătură cu o problemă de maximă importanţă. Acum...”

— O clipă, îl întrerupse Leyla. Credeam că ai zis că aceasta este o scrisoare de la Heinrich Himmler.

Scholem încuviinţă din cap.

— Nu înţeleg, zise ea. Ai citit „am fost solicitat”. Nu ar trebui să fie invers?

Scholem clătină din cap.

— Aşa am crezut şi eu la început. Dar este limpede: *war ich auffordert* înseamnă „am fost solicitat”. Din continuarea scrisorii reiese că aşa este. O să vezi. Citesc mai departe.

> „Acum vă pot dezvălui conţinutul acelei discuţii. M-a rugat ca, în calitatea mea de Reichsführer-SS, şef suprem al RuSHA, să...”

Leyla dădu să-l întrerupă din nou, dar Scholem i-o luă înainte.

— *Rasse und Siedlungshauptamt*, Biroul pentru Probleme Rasiale şi Recolonizare. A fost unul dintre principalele departamente ale SS, care răspundea de asigurarea menţinerii purităţii rasei în cadrul organizaţiei. Voi continua:

„M-a rugat... et cetera, să stabilesc dacă este posibil, în cazul unor noi schimbări de situaţie în desfăşurarea războiului, să asigur viitorul rasei prin selectarea unui grup format din cele mai reprezentative exemplare şi adăpostirea acestuia într-o ascunzătoare în afara graniţelor Patriei-Mamă până când vor exista premisele necesare reînfiinţării Reich-ului. Atunci i-am răspuns că nu văd nici un impediment serios pentru realizarea acestui obiectiv, dar, în acelaşi timp, mi-am exprimat îndoiala că vom găsi un loc destul de îndepărtat, şi totuşi adecvat ca refugiu pentru o perioadă nedeterminata de timp.

El s-a mulţumit să zâmbească şi mi-a spus că cei de la Ligă au deja ceva in vedere. Ca şi cum ar mai fi fost nevoie să-mi spună! Ei au întotdeauna ceva în vedere, nu-i aşa?

I-am raportat luna trecută, subliniind principalele probleme legate de selecţie şi oferindu-i alternativele mele pentru rezolvarea acestora. Criteriile rasiale fundamentale, stabilite anterior de profesorul Schultz şi folosite până în prezent ca bază de admitere în rândurile forţelor SS rămân în mare valabile, deşi eu am recomandat o stricteţe mai mare, urmând să fie admişi doar cei din prima categorie identificată de Schultz, rasa nordică pură, fără urme degenerative. I-am recomandat, în particular, lui von Meier să apelăm la copiii adăpostiţi în Institutul Lebensborn, pentru a asigura o rezervă de gene pure necesare viitoarei generaţii."

— Iartă-mă, dar eu nu am auzit niciodată de acest Institut *Lebensborn*. Ce era? Orfelinat?

Scholem clatină din cap.

— Nu chiar. Era mai degrabă o pepinieră, menită să dea ofiţerilor SS posibilitatea de a avea urmaşi de rasă pură, deşi în mod surprinzător foarte puţini au făcut uz de aceste servicii. E adevărat că au fost criminali, nemernici fără scrupule, dar în probleme sexuale aveau o morala foarte stricta. *Lebensborn* era, de fapt, o fundaţie pentru mamele necăsătorite, un adăpost unde erau primite ca să nască în condiţii relativ bune. Fetele rămâneau însărcinate din devotament faţă de stat, iar dacă tatăl era acceptabil nu aveau nici o problemă. Atât ele, cât şi copiii erau bine îngrijiţi. Citesc mai departe:

> „Von Meier a transmis propunerea mea Ligii şi nu am mai auzit nimic despre asta până acum câteva zile, când mi-a cerut să convoc o întrunire aici, la Wewelsburg. Adunarea a avut loc în biroul meu particular. Din partea Ligii au participat von Meier, împreună cu Lorenz şi Schmidt. De asemenea, a fost prezent marele muftiu, care sosise de la Berlin împreuna cu von Meier, aparent ca persoană particulară, deşi bănuiesc că ar putea fi deja membru al Ligii. Fiţi atent când vă mai întâlniţi cu el.
>
> Să vă povestesc cum a decurs întrunirea. Mai întâi, am luat cina şi am discutat despre probleme generale. Pot să vă mărturisesc acum, pentru că, fără îndoială, aţi fost deja informat de von Meier, că există mari nemulţumiri în legătură cu desfăşurarea războiului, pe fondul unui pesimism acut privind deznodământul acestuia. Au început deja să cheme membrii Ligii înapoi la München, pentru a fi apoi scoşi din ţară. Ştiaţi asta? Sunt îngrijoraţi şi înspăimântaţi – desigur, nu în sensul obişnuit al cuvântului. Panica lor seamănă cu blocurile de gheaţă care se topesc în decembrie. Proiectul

Sanctuar reprezintă doar o parte a acestei panici organizate.

Von Meier a avut pregătit un loc de refugiu tot timpul. Se numeşte Iram. Este o aşezare aflată undeva în mijlocul deşertului Nafud din Arabia, un loc pe care l-a descoperit după îndelungi căutări în 1936. El susţine că cetatea poate oferi adăpost la cel puţin o mie de locuitori pentru o perioadă de timp nedefinita. Există puţuri adânci de petrol pentru combustibil şi fântâni arteziene. Într-una din secţiuni se pot cultiva grâne şi alte culturi şi, în plus, există depozite uriaşe în care se pot păstra alimente suficiente pentru zece ani. Muftiul a promis că poporul său va asigura aprovizionarea cetăţii în mod regulat, fără a-i divulga existenţa. În schimbul cooperării, el vrea să îi garantăm crearea unui Reich arab, care să fie condus de descendenţii lui. Von Meier l-a asigurat că îi va îndeplini dorinţa.

Am întocmit un plan preliminar de organizare a *Sanctuarului*. Nucleul de conducere va fi selecţionat din rândul membrilor cu funcţii superioare ai Ligii. Aceştia vor fi asistaţi de ofiţeri SS aleşi din rândul celor cu grad mai mare decât cel de Obersturmbann-führer şi de membri ai actualei conduceri a Reichului, printre care subsemnatul, Goebbels, Bormann şi Speer. Dumneavoastră veţi păstra, desigur, în continuare funcţia de Führer, în condiţiile actuale şi, posibil, cu unele îndatoriri noi, în funcţie de împrejurări.

Va exista un detaşament foarte mare de femei acceptate de către RuSHA, cu trăsături rasiale din cele mai pure, care vor asigura fondul genetic necesar pentru naşterea viitoarei generaţii. În afară de aceasta, căminele *Lebensborn* vor fi solicitate să trimită două sute de copii de sex masculin, procreaţi

de ofiţeri SS, care vor fi instruiţi la cele mai înalte standarde de performanţă, conform statutului lor de primi reprezentanţi ai noii rase de oameni pe care o vom crea. Pe măsură ce vor creşte, unii dintre ei vor fi trimişi înapoi în lume pentru a-şi aduce contribuţia la punerea bazelor noului Reich. Ei vor reprezenta avangarda noii ordini mondiale, luptând alături de unităţile *Valkyria* până la victoria finală. Am înţeles că, în prima etapă de instrucţie, marele muftiu va fi implicat într-o oarecare măsură, dar aştept încă lămuriri în privinţa acestui aspect.

Părerea lui von Meier – pe care o împărtăşesc şi eu personal – este aceea că britanicii îşi vor epuiza complet forţele în acest război. El le prevede un declin politic şi economic rapid în anii de după această aşa-zisă «victorie», pierderea coloniilor şi pierderea prestigiului în lume, concomitent cu acapararea puterii mondiale de către presupuşii lor aliaţi, Statele Unite. Prin urmare, în anii care urmează trebuie să ne îndreptăm atenţia asupra acestei din urmă ţări, unde, de fapt, sunt trimişi în prezent sau vor fi trimişi după încetarea ostilităţilor, cei mai mulţi membrii ai Ligii. Von Meier este de părere că, după terminarea războiului, nu vor exista impedimente majore în calea deplasării unui număr chiar mai mare de oameni prin Europa, iar eu sunt de acord cu el. Rapoartele serviciului de spionaj arată că nici englezii, nici americanii, nu sunt interesaţi de iniţierea unui program serios de judecare a crimelor de război după încheierea acestuia. Este mult mai probabil ca, din motive personale, ruşii să fie mai preocupaţi de urmărirea criminalilor de război, de aceea va trebui să facem tot posibilul ca, în momentul încheierii războiului, oameni noştri să se afle în regiuni aflate sub controlul puterilor

occidentale. Cea mai bună acoperire va fi, după părerea noastră, implicarea în lupta antisovietică, ceea ce va permite poate chiar infiltrarea în rândurile serviciilor secrete britanice sau americane.

Menirea *Sanctuarului* este aceea de a oferi un refugiu unde să se poată elabora în linişte proiecte de perspectivă îndelungată, fără teama amestecului extern, şi unde generaţiile viitoare să poată fi instruite în spiritul concepţiilor, teoriilor şi metodelor de lucru ale Reich-ului, în folosul Ligii.

În definitiv, nu avem altă alternativă în această privinţă. Consiliul a aprobat Planul *Sanctuar* şi nu doreşte decât să ne ajute la implementarea proiectului, oferindu-ne fondurile şi facilităţile necesare. Am făcut deja aranjamentele necesare pentru transferul unei sume de bani corespunzătoare pentru finanţarea preliminară a operaţiunii. Von Meier va lua legătura cu dumneavoastră personal, pentru a vă explica ce rol doreşte să jucaţi în acest plan. Dacă îmi permiteţi să vă dau un sfat, încercaţi să îl convingeţi că, oricât de decepţionat aţi fi de comportamentul Wermacht-ului şi de cel al oficialităţilor meschine, sunteţi încă perfect stăpân pe dumneavoastră şi pe destinul dumneavoastră. În definitiv, sunteţi tot persoana pe care au ales-o, iar eu personal am încredere neclintită în dumneavoastră şi în ceea ce puteţi să faceţi şi, cu siguranţă, veţi face. Lăsaţi să fie un Gotterdämmerung, lăsaţi câinii războiului să împrăştie distrugere cât timp mai este posibil. Poporul german s-a dovedit nedemn de destinul ales pe care i l-am hărăzit. Va fi de datoria unei alte generaţii, a unei generaţii de fiinţe perfecte din punct de vedere rasial, să deschidă era glorioasă a perfecţiunii morale şi fizice la care dumneavoastră şi

cu mine visăm de atâţia ani. Ne vom retrage în deşert, asemeni lui Araam, lui Moise, asemeni regelui Heinrich, care şi-a clădit fortăreaţa în ţinuturile sălbatice, şi vom pune bazele unui nou Reich, ale unui Reich care va dăinui veşnic. Aveţi încredere, Mein Führer, totul va fi bine.

Semnat,
Reichsführer SS und Chef der Deutschen Polizei
Heinrich Himmler”

După ce Chaim aşeză jos foile, se lăsă o tăcere grea. Cu pumnii strânşi, îşi frecă ochii obosiţi, clipi şi se lăsă pe spate în penumbra din jur.

— Este posibil ca scrisoarea să fie originală? întrebă Leyla abia respirând, incapabilă încă să înţeleagă implicaţiile profunde ale celor auzite.

— Nu văd de ce nu ar fi. Am găsit-o într-un loc unde este firesc să se afle astfel de documente. Stilul pare să fie cel al lui Himmler. Se pomeneşte chiar de regele Heinrich. Se referă la idolul lui, Heinrich I. Heinrich a fost un rege saxon care a cucerit popoarele slave în secolul al zecelea. Himmler era obsedat de personalitatea lui. A pus să i se aducă osemintele la Catedrala Quedlinburg. Se spune că în fiecare an, în ziua comemorării morţii lui Heinrich, obişnuia să se retragă la miezul nopţii, singur, în cripta acestuia. Povestea că spiritul lui Heinrich i-a apărut în somn. În final, a ajuns să creadă că el însuşi era reîncarnarea lui Heinrich. Cred că scrisoarea este originală.

Gândurile Leylei zburară la Templul prin care trecuseră, la zvastica atârnată pe peretele din fundul lăcaşului, la fetiţele absorbite de îndeplinirea ritualului zilnic în faţa simbolului. Da, exista o logică tulburătoare.

Scholem ridică două foi de dimensiuni mai mici.

— Astea te vor interesa.

Leyla ridică din sprâncene.

— Pare să fie un fragment dintr-o scrisoare sau o declaraţie scrisă de muftiu şi adresată, probabil, lui Hitler. Priveşte.

Ridică ultima foaie şi i-o puse în faţa ochilor. În partea de jos purta semnătura muftiului, iniţialele „A. H.”, scrise peste cuvintele dactilografiate „Amin al-Husseini, Gross-mufti von Palästina”.

— Asta echivalează cu „al-Husayni”; aşa obişnuia să-şi scrie numele în perioada în care s-a aflat în Germania. Nu cred că are vreo importanţă.

— Înţeleg, murmură Leyla.

— Vrei să ţi-o traduc?

Leyla încuviinţă din cap.

— Să vedem, începu Scholem. Începe în mijlocul unei fraze. Probabil că începutul lipseşte.

Începu să citească.

> „...în lunga şi glorioasa noastră istorie. Poporul arab are un destin măreţ, un destin care până în prezent a fost obstrucţionat de maşinaţiunile popoarelor de rasă inferioară, de evrei şi de rasele creştine de pe ţărmul Mediteranei. Odinioară am fost conducătorii celui mai mare imperiu din lume şi într-o bună zi vom fi din nou conducători, umăr lângă umăr cu imperiul german din nord. Chiar dumneavoastră aţi afirmat o dată că ar fi fost mai bine ca poporul german să fi fost convertit la mahomedanism decât la creştinism, din moment ce credinţa islamului este o credinţă războinică, în care lupta pentru victorie, cu sabia în mână, este consfinţită de legea sfântă.
>
> Nu am destule cuvinte de laudă faţă de un asemenea simţ de observaţie. Credinţa creştină are o anume slăbiciune, un defect suprem pe care puţini dintre adepţii ei l-au remarcat vreodată. Este vorba

de acea înclinare spre pasivitate, spre supunere, de acea acceptare a principiului creştin atât de mult propovăduit de-a lungul secolelor, care spune să întorci şi celălalt obraz. Au transformat esenţa religiei în ceva ruşinos, dureros, demn de milă. Au făcut din cruce un simbol şi au făcut un Dumnezeu din cel care a acceptat să fie luat pe sus şi răstignit de semenii lui. Cum poate o credinţă atât de falsă să nască măreţie şi putere?

Coranul ne învaţă că Iisus nu a murit pe cruce. Considera lupta sfântă ca pe o datorie faţă de comunitate şi-i îndeamnă pe toţi supuşii să-şi sacrifice viaţa pe altarul Domnului, dar nu ca victime supuse, ci pe câmpul de luptă. Islamul nu cade nici în cealaltă mare greşeală a creştinismului, care susţine că Biserica şi Statul trebuie să fie două entităţi separate, că religia este o preocupare a lumii de apoi, nu a celei de acum. Pentru un musulman, nu există nici o deosebire între religie şi politică. Legea divină ne învaţă cum să organizăm o societate perfectă, aşa cum ne învaţă şi cum să ne rugăm sau cum să ne îngropam morţii. Fiecare domeniu al vieţii, începând cu relaţiile internaţionale dintre state şi terminând cu cele mai intime relaţii dintre femeie şi bărbat, este guvernat de un singur sistem, condus de legi unice.

De aceea vă propun ca pruncii aduşi în Arabia din Germania, ca şi fiecare copil născut în Iram, să fie educaţi în credinţa islamică, învăţaţi de la naştere să servească atât statul, cât şi pe Dumnezeu. Copiii de sex masculin vor fi daţi beduinilor din inima deşertului, ca să înveţe legile Ţinutului Nisipurilor. Ar fi o alegere foarte înţeleaptă. Propriii dumneavoastră scriitori *volkisch* au afirmat în repetate rânduri că oraşele sunt un focar de corupţie, de vicii, unde rase

întregi cad pradă degenerării. Noi, arabii, ştim asta de secole, încă din primele zile ale cuceririlor islamice, când plăcerile oferite de Damasc şi Ctesiphon au luat minţile conducătorilor şi tinerilor noştri. Din ziua aceea şi până azi, mulţi dintre noi obişnuiesc să îşi trimită din când în când copiii în deşert, să trăiască în mijlocul triburilor de acolo, să inspire aerul curat al Nisipurilor, să se călească până la ultima fibră a trupului, să se întoarcă imuni la tentaţiile şi distracţiile marilor oraşe.

Aşa vom proceda cu aceşti vestitori ai rasei superioare. Trupul şi spiritul lor vor fi purificate ca cele ale beduinilor.

Vor avea sânge de german, dar spirit de beduin, capabil să îndure orice greutăţi, antrenaţi să suporte orice suferinţă, devotaţi până la moarte tribului din care fac parte, rasei lor, sângelui care le curge în vine. Îi vom învăţa să fie mândri de strămoşii lor, vor învăţa ce înseamnă onoarea şi simţul datoriei; vor venera un Dumnezeu care nu a permis niciodată să fie răstignit pe cruce sau să-şi aşeze pe frunte o coroana de spini. Vor fi capabili să ucidă fără îndurare sau milă şi să moară fără frică sau părere de rău. Nu vor avea pereche în lume, vor fi perfecţi atât la trup, cât şi la minte şi în spirit, pregătiţi să preia conducerea lumii. Doar acela care este propriul lui stăpân poate domni peste alţii. Numai...”

Chaim se opri din citit şi puse hârtiile jos.

— Continuă aşa vreo câteva paragrafe. Dar cred că ai prins esenţa.

Leyla încuviinţă din cap.

— Ar mai fi câte ceva, continuă Scholem. Nişte documente din partea doctorului Gregor Etner, conducătorul Institutului *Lebensborn*, în care declară că a

selecţionat personal copiii care urmează să fie trimişi la Reichs-führer-SS, în vederea a ceea ce numeşte el „plasare specială”. Nu cred că ştia care este adevărata lor destinaţie. O scrisoare de la von Meier către Hitler în care îl anunţă că a sosit timpul să evacueze pe toată lumea din Germania şi să îi îndrume către *Sanctuar*, scrisoarea este datată 10 aprilie 1945 – asta înseamnă cu exact douăzeci de zile înainte de presupusa sinucidere a lui Hitler, o listă cu nume, probabil lista pasagerilor din avion; este o lectură interesantă, extrem de interesantă. Se pare că unii dintre noi am irosit ani întregi urmărind persoane ale căror trupuri se prăjeau de patruzeci de ani în deşertul Nafud.

Tăcu şi ridică un dosar albastru, legat cu o sfoară. Conţinea zeci de pagini capsate în colţul de sus. Capsele erau vechi şi lăsaseră pete de rugină, dar hârtia se păstrase relativ curată şi lizibilă între copertele albastre. Scholem îi întinse foile Leylei, fără să spună un cuvânt.

Leyla le primi şi se încruntă, incapabilă să le descifreze înţelesul. Era o simplă listă cu nume şi cu cifre trecute în dreptul fiecăruia. Începu să citească încet lista.

Adler, F. (Valk.m): 12944/D7139-V
Abshagen, H. (Valk.UI):12944/BE9412-V
Angren, K.(Valk.IV):121044/D7294-V
Auerbach, J.(Valk.I):12544/A7381-V
Abetz, P.(Valk.m):12944/BE9843-V
Ampletzer, K.(Valk.n):121844/D7157-V

Numele continuau pagină după pagină, fiecare diferit de celălalt, şi totuşi într-un fel identice cu restul, depersonalizate din cauza numerelor care le urmau. Leyla îi înapoie, încruntată, foile lui Scholem:

— Tu înţelegi ceva din ele?

Scholem clătină din cap.

— Nume. Numere. Au fost atâţia în Cel de-al Treilea Reich. Uneori mi se pare că, de fapt, nu a fost nimic altceva: o înşiruire nesfârşită de nume şi de numere. Carnete de identitate, permise, aprobări, registre militare, tatuaje... toată lumea era numerotată. Şi atâţia dintre ei trimişi la moarte: unii pe front, alţii în cuptoare. Totul se învârtea în jurul înregimentării. Dacă ar fi să se mai întâmple o dată... Oftă. Gândeşte-te numai... Computere, bănci de date, decodoare de amprente, maşini de identificare a vocilor... Naziştii erau primitivi faţă de ceea ce au la îndemână acum guvernele. Dar s-au descurcat şi cu ce au avut la dispoziţie. Strânse hârtiile şi le puse înapoi în dosar. S-au descurcat foarte bine.

Oftă şi se uită la Leyla. Fuseseră inamici, dar acum asta părea ceva banal, aproape copilăresc.

Leyla privi vraful de hârtii de pe podea. Începea să înţeleagă lucruri care până atunci păreau lipsite de sens. În sfârşit, pricepu unde se află, ce semnifică cetatea Iram. Ridică ochii spre Scholem

— Vrei să pleci, nu-i aşa?

Scholem nu-i răspunse, doar încuviinţă uşor din cap.

— Să le povesteşti oamenilor despre astea.

El încuviinţă din nou din cap.

Leyla rămase un timp tăcută.

— Te înţeleg, zise ea. Dar nu pot veni cu tine. Am venit aici după David. Am trecut prin câte am trecut doar pentru asta. Nu pot face cale întoarsă acum.

— S-ar putea să nu fie aici, şopti Scholem, fără să o privească.

— Nu, nu trebuie să spui asta. Este aici. Ştiu că este aici. Vreau să îl găsesc, Chaim. Poţi pleca; trebuie să pleci. Eu rămân şi îl caut pe David, încerc să îl scot de aici. Dacă îmi dai voie, aş vrea să păstrez pistolul.

Scholem rămase mult timp tăcut. În cele din urmă, ridică privirea şi o fixă pe Leyla drept în ochi. Pe obraji îi

alunecau lacrimi mici, rotunde, lăsând în urmă dâre albe pe pielea murdară, întinse braţul şi o luă de mână.

— Ai dreptate. Trebuie să rămânem. Am venit după David. E curată sinucidere ceea ce facem. Cel puţin, putem încerca să facem ceea ce ne-am propus de la început. Să nu mai pierdem timpul cu vorba. Mâncăm ceva, apoi stabilim ce avem de făcut la noapte.

Era hotărât să rămână. Decizia lui îl înspăimânta. Trebuia să ajungă înapoi. Trebuia să avertizeze pe oricine era dispus să îl asculte. Himmler pomenise de unităţile Valkyria. Pe lista de nume figura prescurtarea „Valk”. Auzise de Valkyria: zvonuri, vorbe de clacă. Iar acum avea dovada că unităţile Valkyria nu existaseră doar în imaginaţia cuiva, ci în realitate. Dacă ceea ce se întâmplase recent putea fi considerat drept un semn, atunci erau pe cale de a fi reactivate.

46

Întunericul era total, învăluitor, implacabil. Uneori i se părea că vede luminiţe, dar, când se uita mai bine, îşi dădea seama că nu erau decât în închipuirea lui. Reuşise cumva să treacă prin primul tunel secundar şi se strecură printr-o deschizătură care ducea mai departe şi cu fiecare pas devenea din ce în ce mai derutat. Se lupta din răsputeri să-şi înfrângă teama, ştiind că orice clipă de slăbiciune i-ar putea fi fatală. Era obosit şi ar fi vrut să doarmă, dar nu îndrăznea de teamă să nu se trezească mai dezorientat. Avansa încet, pipăind intrarea nişelor din perete, ca să ţină drumul drept şi să îşi dea seama unde se sfârşea o galerie şi unde începea cealaltă. Cel mai important lucru era să nu se afunde mai tare în labirint. Nu putea fi prea departe de

principalul tunel mortuar care ducea înapoi în Templu. Dacă reuşea să ajungă până acolo, era salvat.

Dar bezna şi liniştea joacă feste ciudate simţurilor şi minţii. Orbii reuşesc să se descurce foarte bine în propriile lor locuinţe şi în cartierul în care trăiesc, dar ajunşi într-un loc necunoscut, lipsiţi de atingerea obiectelor familiare, până şi ei devin neajutoraţi. Un om aflat într-o cameră întunecată se sperie mai greu decât unul rătăcit într-o pădure fără o rază de lumină sau într-o casă imensă şi pustie, oricât de sufocantă ar fi camera în timpul zilei sau de spaţioase pădurea şi casa. David avea parte de ceea ce era mai rău în ambele cazuri: se simţea întemniţat, strivit de pereţii de stâncă din jurul lui, dar, în acelaşi timp, simţea imensitatea, nesfârşirea hăţişului în care rătăcea.

În cele din urmă, aţipi, istovit de caznele zilei precedente şi ale nopţii care îi urmase, iar acum continua fără speranţa unei alte zile. Nu-şi căuta un loc anume: toate erau la fel, aşa cum se aseamănă un mormânt cu celălalt. Izbuti să adoarmă cu greutate, chinuit de frigul din galerii. Visă urât – morţi care îşi zornăiau oasele şi îi vorbeau, păianjeni care i se plimbau pe trup, frecându-şi picioarele.

Habar nu avea cât dormise. Poate câteva ore, poate o zi. Când se deşteptă, corpul îi era înţepenit şi îngheţat şi simţea dureri peste tot. Tâmpla stângă îi zvâcnea spasmodic şi era chinuit de o foame cumplită care îi răvăşea stomacul, copleşindu-l cu o senzaţie incontrolabilă de greaţă. Vomită de două ori la rând şi tunelul în care şedea se umplu de o duhoare cu iz acru-amărui. Totul se învârtea cu el şi câteva clipe nici nu îndrăzni să se ridice în picioare. Dar, dacă rămânea pe loc, însemna să-şi accepte moartea, aşa că, în cele din urmă, îşi adună puterile, încercând să îşi dezmorţească braţele şi picioarele, ca să pornească din nou la drum.

Cât timp dormise, pierduse orice noţiune a locului în care se afla. Avea impresia că tot spaţiul se reducea la un

singur tunel nesfârşit, plin de oseminte şi de păianjeni şi mai pustiu decât Luna. În minte, îi revenea un singur gând chinuitor, deşi ştia bine că era o nebunie: şi anume că, terorizat de foame şi de spaima morţii, ajunsese să se înfrupte din carnea mumificată care zăcea din abundenţă de ambele părţi ale galeriei. Se rugă să aibă parte de o moarte rapidă, să fie cuprins de o nebunie care să-l scutească de supliciul unui sfârşit lent. Nu avea cum să-şi dea seama cât timp sau până unde mersese. Uneori, un pas părea să dureze o eternitate, alteori avea impresia că nu trecuseră mai mult de câteva secunde de când ieşise din camera în care se afla Chivotul.

Începuse să obosească mai repede; picioarele i se împleticeau şi, din timp în timp, era nevoit să se oprească şi să se odihnească. Cel mai mult îl seca de puteri gândul la situaţia fără ieşire în care se afla. Asta îl măcina şi îl storcea de vlagă. I se părea lipsit de sens să rătăcească în continuare prin galerii, când putea foarte bine să se aşeze, aşteptându-şi sfârşitul. Era foarte posibil să fi trecut deja la câţiva centimetri de cotitura ce ducea afară din labirint. Dar fie că se afla la o palmă sau la un kilometru de ieşire, pe moment era încă întemniţat acolo.

Îşi aminti de plăcerea cu care se juca în copilărie de-a baba oarba, bâjbâind cu ochii legaţi după prietenii care ţipau cât îi ţinea gura, fermecat de lumea bizară, populată numai de sunete şi de mirosuri, şi de senzaţii tactile, nepăsător la toate, pentru că ştia că o simplă mişcare a mâinii îl putea elibera de eşarfa care stătea între el şi lumea plină de culoare şi lumină din jur. Îşi aminti, de asemenea, de câte ori se jucase de-a labirintul, urmărind cu creionul pe hârtie traseul corect care ducea afară din pădurea fermecată, liniile bifurcate ce îl conduceau, în final, la comoara îngropată. De data aceasta, găsise o comoară adevărată, însă rătăcise drumul şi nu mai găsea ieşirea.

Sau poate că se înşela? Brusc, ca o străfulgerare, îi reveni în minte ceva despre care auzise pe la vârsta de doisprezece ani, o metodă de a găsi calea corectă, de a scăpa dintr-un labirint. Era o şmecherie simplă, dar eficienta – o încercase de mai multe ori, până se plictisise de labirinturi, pentru că dispăruse toată emoţia aventurii. Nu trebuia să faci altceva decât să ţii mâna – sau creionul – pe perete, să zicem pe peretele din stânga. Oricât de departe te-ar fi dus, nu aveai voie să îţi retragi mâna, iar în final, deşi treceai prin toate fundăturile şi intersectai de mai multe ori calea pe care ai mai trecut, reuşeai să ieşi din labirint.

Îşi dădea seama că aplicarea acestei metode era extrem de dificilă în locul în care se afla. Habar nu avea până unde se întindeau galeriile, câte cotituri aveau, dar era o şansă de care trebuia să profite. Pipăi cu degetele mâinii stângi lespedea de piatră dintre două nişe, cam la nivelul umărului, şi începu să înainteze cu paşi egali. Nu peste mult timp, ajunse la o cotitură, apoi la o a doua, dar nu încetini paşii, ci îşi continuă drumul cu mâna lipită de zid. Uneori peretele stâncii nu era uniform, dar îi era destul de uşor să o regăsească şi să-şi continue explorarea. O dată se împiedică de ceva ce bloca tunelul. După o scurtă examinare, constată că era un cadavru, probabil al cuiva care, ca şi el, se rătăcise prin tuneluri şi murise.

În ciuda acestui avertisment sumbru, faptul că adoptase o atitudine pozitivă îi readuse curajul şi forţele. Singura lui teamă era ca nu cumva să adoarmă din nou, iar la trezire să nu mai ştie care este direcţia corectă şi să pornească în sens opus. În timp ce mergea, se minuna de imensitatea catacombelor Iramului, de efortul uriaş pe care îl depuseseră locuitorii doar ca să îşi pună morţii la adăpost.

Când văzu, în sfârşit, lumina, crezu că are halucinaţii, că ochii obosiţi îi joacă o nouă festă. Închise pleoapele şi le

deschise din nou, foarte încet, dar lumina era tot acolo, pâlpâind palidă şi chemătoare în depărtare.

Ieşise la lumină puţin mai jos de principalul tunel care ducea în Templu. Restul era simplu. Găsi drumul ce ducea prin Templu în coridoarele tăcute din spate, iar de acolo nu avea de parcurs decât o distanţă scurtă până în odaia lui. Înăuntru nu era nimeni. Camera era tăcută şi pustie, aşa cum o lăsase... când anume? În urmă cu două zile? Nu avea nici cea mai vagă idee. Pe drum nu întâlnise pe nimeni în coridoarele părăsite, aşa că bănuia că era iarăşi noapte. Un val de epuizare îl copleşi brusc. Se prăbuşi pe pat şi se cufundă instantaneu într-un somn fără vise.

Îl trezi o mână care îl scutura violent de umăr. Întredeschise ochii, încercând să vadă limpede. Lumina palidă a lămpii părea neobişnuit de vie. Talal stătea lângă pat, privindu-l cu faţa gravă, ca un Buddha agasat de faptul că fusese smuls din contemplarea infinitului şi pus să se ocupe de nişte fleacuri lumeşti.

— De când te-ai întors?

David ridică din umeri, ameţit de somn şi oboseală.

— Nu ştiu. Nici măcar nu ştiu cât am lipsit. Sau ce zi e azi.

— Este prima perioadă după trezire. Ai dispărut acum două nopţi.

David încuviinţa din cap. Lipsise mai puţin decât îşi închipuise. Se simţea îngrozitor.

— Vreau să mănânc şi să beau ceva.

Talal nu-l luă în seamă. Privirea îi era necruţătoare, iar vocea, dură ca şi stâncă de care se izbeau cuvintele, preluate de ecou.

— Unde ai fost? Ce ai făcut? Ce ai văzut?

David era agasat. Gura îi era uscată ca nisipul, ca şi cum ar fi rătăcit prin deşertul de afară, înghiţindu-l bucăţică cu bucăţică, ca pe o delicatesă rară.

— N-am putea discuta mai târziu? protestă el. Sunt obosit, mi-e sete şi mă doare îngrozitor gâtul.

Talal insistă.

— Vreau să-mi spui pe unde ai umblat şi ce ai făcut. De ce-ai fugit?

Acum glasul îi era tăios ca un brici, limpede şi răspicat.

— N-am fost nicăieri, replică David, simţind că îşi pierde răbdarea. M-am rătăcit. Am luat-o pe altă galerie. Gardianul m-a lăsat în spate, iar eu eram obosit. M-am pierdut în catacombe. Pentru numele lui Dumnezeu, nu vezi în ce stare sunt? Am nevoie de odihnă, nu de interogatoriu!

— Nu te cred, se răsti Talal, la rândul lui.

— Foarte rău pentru tine, pentru că ăsta e adevărul. Am alunecat şi mi s-a stins lampa. Am avut noroc că nu am murit.

Talal îl cântări cu un aer curios.

— Poate că nu e chiar cum crezi.

David se aşeză pe marginea patului şi îl privi în ochi.

— Ce vrei să spui?

Talal nu-i răspunse.

— Îmi pare rău, continuă David, dar acum nu mai vreau să discutăm despre asta. Vreau să mănânc ceva şi să mă odihnesc puţin. După aceea îţi spun tot ce vrei să afli – dacă pot. Unde este Boris? – aşa îl poreclise David pe gardianul lui obişnuit. Vreau să-mi aducă micul dejun.

— Heinz e mort. Acum eu sunt gardianul tău. Ne vom vedea mult mai des.

David îl privi drept în ochi, sperând parcă să desluşească ceva în ei. Celălalt îi întoarse privirea întunecată şi impenetrabilă, ca două semne din alfabetul japonez.

— Mort? Cum adică mort? Nu pricep.

— A primit ordin să te urmărească pas cu pas, să-ţi supravegheze fiecare mişcare. Te-a lăsat să-i scapi. Herr von Meier a ordonat să fie executat.

David rămase cu gura căscată. Era îngrozit de locul acesta, ca şi cum abia acum îşi dădea seama de adevăratele dimensiuni ale grozăviei şi cruzimii care îl înconjura.

— Dar este absurd. Nu... nu s-a întâmplat nimic rău din cauză că am lipsit. Nu a fost vina lui că m-am rătăcit.

— Te rog să nu mai vorbim despre moartea lui. Era soldat şi trebuia să respecte ordinele; era perfect conştient de consecinţele nesupunerii. Şi cu asta, basta! Talal se opri, ca şi cum nu ar fi fost sigur dacă să abordeze sau nu alt subiect. Spui că absenţa ta nu a provocat nici un rău, zise, în cele din urmă. Cât de departe ai ajuns în tuneluri? Unde ai fost?

David ridică din umeri.

— De unde să ştiu? Sunt toate la fel, nu aveam lumină... Dumnezeu ştie pe unde am fost. E foarte posibil să mă fi învârtit tot timpul în cerc.

— Noaptea trecută n-ai ajuns în capătul de vest al cetăţii?

— Ţi-am spus că nu ştiu pe unde am umblat. Poate că am ajuns, nu am cum să-mi dau seama.

— Dacă zici că te-ai rătăcit, cum de ai reuşit să găseşti drumul înapoi?

— E uşor de explicat, dar mai greu de făcut. Am urmărit zidul. M-am ţinut cu o mână pe peretele ăla blestemat şi am continuat să merg. Încearcă şi tu o dată. E o metodă garantată, deşi nu foarte plăcută.

— Deci nu ştii nimic despre cadavru?

— Ce cadavru? Eram înconjurat de cadavre. La care te gândeşti?

Talal îl scrută cu privirea, încercând să-şi dea seama dacă David minţea.

— Cadavrul gardianului. Cel pe care l-am descoperit la schimbarea pazei, la intrarea vestică a cetăţii.

— Crezi că am omorât un gardian?

Talal nu ezită decât o clipă.

— Da.

— Şi după aceea m-am întors aici ca să te aştept să mă arestezi?

— Nu ştiu. Nu ştiu ce motive ai avut, de ce te-ai întors.

— Şi nu am încercat să evadez? Spui că eram la intrare. Am ucis gardianul de acolo... şi după aceea m-am întors liniştit în camera mea?

— Nu aveai unde să te duci. Afară e deşert cât vezi cu ochii. Ştii şi tu cum e. Nu ai alimente, nici apă.

— Atunci, de ce să-l fi omorât pe paznic?

— Nu ştiu. Poate că te-a surprins făcând altceva şi a încercat să te împiedice. Asta să mi-o spui tu.

— Şi dacă ţi-aş spune că nu ştiu absolut nimic despre asta? Că mi-am petrecut ultimele două zile târându-mă prin întuneric, într-o companie foarte neplăcută? Poate că a evadat cineva. Aţi verificat dacă lipseşte vreunul?

Talal clătină din cap.

— Vom verifica, nu te teme. Deocamdată, Herr von Meier vrea să te vadă. E foarte supărat din cauza celor întâmplate. Fii foarte atent ce-i spui. Te tolerează pentru că are nevoie de tine şi... cred că îl amuzi. Dar, după cele petrecute, nu cred că te mai consideră atât de distractiv. Te sfătuiesc să ai mare grijă.

Fără să mai adauge ceva, Talal deschise uşa, aşteptându-l pe David să-l urmeze. David rămase câteva clipe aşezat pe marginea patului, privindu-l fix pe celălalt, încăpăţânându-se să nu facă nici o mişcare. Deşi dormise, se simţea încă vlăguit atât fizic, cât şi psihic. Conversaţia cu von Meier era ultimul lucru pe care îl dorea în clipa aceea. Talal continuă să-l fixeze cu privirea, grăbindu-l să se urnească, dar David rămase pe loc, la fel de încăpăţânat ca şi celălalt.

Următoarea mişcare a lui Talal fu atât de rapidă, încât David nu văzu decât o sclipire ce explodă brusc într-o

durere cumplită. Mâna bărbatului apucă mînerul săbiei, corpul îşi schimbă poziţia, apoi se avântă spre David, iar lama sclipitoare alunecă, în diagonală, pe piept, spintecând pielea până deasupra stomacului. Pe locul tăieturii sângele ţâşni purpuriu. David se prinse de piept, orbit de durere, mirându-se că mai trăia. Ridică privirea şi-l văzu pe Talal ştergând lama săbiei şi punând-o la loc, în teacă, cu gesturi calme, măsurate. Plecă din nou ochii, examinând linia roşiatică din care mustea sângele. Rana era mai degrabă o incizie la nivelul pielii, care însă trecuse milimetric pe deasupra cărnii.

— Nu mă obliga să te tai mai adânc, mormăi Talal, făcându-i semn să pornească spre uşă.

Încercând să facă abstracţie de rana dureroasă, David se ridică şi porni către uşă fără o vorbă. Va trebui să lămurească lucrurile cu von Meier. Pe coridor dădu să cotească spre stânga, unde se afla apartamentul lui von Meier, dar Talal îl prinse de braţ şi îl împinse în direcţie opusă. David îl privi mirat, dar Talal se mulţumi doar să-i arate încotro să meargă, urmându-l la doi paşi distanţă. David străbătu tăcut coridorul pe care se afla camera lui, apoi coborî câteva scări pe care nu le văzuse până atunci.

Ajunseră la nivelul inferior, unde David nu pusese încă piciorul. Locul părea mai întunecos şi mai vechi, neîngrijit, antic. Pasajul în care se aflau avea tavanul scund, şi David se văzu nevoit să se aplece uşor. Din loc în loc, pereţii erau acoperiţi cu pânze de păianjen prăfuite. Intrară într-un alt tunel ce cobora în pantă, pierzându-se în depărtare, mohorât şi pustiu. Nu era nimeni în afară de David şi gardianul lui. Umbrele se agăţau de ei ca nişte vechi prieteni care se adună în jurul călătorilor veniţi de departe.

Aici se afla inima veche a cetăţii Iram, acum aproape părăsită, dominată de neguri sumbre, fără viaţă, şi de rămăşiţe ale unor vise spulberate. Fiecare cetate are un miez întunecat, un locşor cu străduţe întortocheate şi

depozite dărăpănate, un colţ abandonat şi lăsat să se descompună de la sine. Sâmburele de urâţenie al Iramului se afla aici, în aceste galerii deprimante, în statuile diforme şi ornamentele ruinate, în pietrele măcinate pe îndelete de vreme, ca de o plagă necruţătoare. Pereţii de stâncă păreau să se prăbuşească peste ei cu greutatea a milioane de tone, parcă invidioşi pe firicelele de viaţă ce fremătau prin spaţiul îngust al fisurilor dintre lespezi. Intrară în ultimul tunel. Drumul era mărginit de statui înaripate, cu chipurile mâncate ca de lepră, asemeni unor paznici veghind drumul urmat de o procesiune misterioasă. Sau de un cortegiu funerar.

La capătul galeriei se afla o scară cu câteva trepte. Prin deschizătura se filtra o lumină roşiatică stranie, diferită de tot ce văzuse David până atunci în cetate, cu excepţia luminilor din extremitatea inferioară a Templului. Persista o duhoare puternică, şi David simţi în nări un vag miros de fum ce răzbătea de undeva, de jos. Talal îl împunse între coaste şi începu să coboare treaptă cu treaptă, temându-se să nu alunece în hăul necunoscut ce se căsca dedesubt.

Ajunseră într-o grotă cu tavan jos, care se întindea pe toată porţiunea centrală a cetăţii, un spaţiu vast în care pereţii de gresie nu apucaseră să fie modelaţi de vânt. Peştera era scăldată într-o lumină vie, purpurie şi mănunchiuri de umbre negre care se unduiau şi alunecau pe pereţii înnegriţi. Aerul era încins şi închis, dar respirabil. Podeaua era punctată de ochiuri pline cu petrol arzând, variind ca dimensiuni între câţiva metri şi peste doisprezece metri. Cu secole în urmă, pe vremea primilor colonişti ai Iramului, puţurile de petrol ardeau tot timpul iernii, iar în lunile toride de vară erau stinse. În secolul al optulea, când al-Halabi vizitase cetatea, descendenţii barbari ai vechilor locuitori pierduseră ştiinţa strămoşilor lor în gospodărirea puţurilor de petrol şi se încălzeau la focuri de vreascuri adunate în timpul verii din deşert. Şi-acum, de peste

patruzeci de ani, puţurile de petrol prinseseră din nou viaţă în lunile de iarnă. Nu ştia nimeni cât erau de adânci, dar păreau nesecate, nemuritoare ca cetatea însăşi. Oricât ar fi ars, nivelul nu părea să scadă nici un pic, ca şi cum ar fi fost realimentate constant de câmpuri nesfârşite de petrol din străfundurile solului pe care era construit Iramul.

La marginea celui mai apropiat puţ, cu spatele întors spre David şi Talal, stătea o siluetă deşirată, îmbrăcată într-o tunică lungă, neagră. Era von Meier, eliberat de orice urmă de slăbiciune pe care o arăta între aşternuturile cu iz de moarte din camera sa. Stătea puţin aplecat, cu pletele colilii revărsate pe umeri, pierdut în meditaţie, ca un rege bătrân rămas singur în pivniţele pustii ale castelului abandonat. Umbre şi lumini alunecau succesiv peste silueta bătrânului, ca într-un joc ori într-un dans lasciv. Era pierdut în meditaţie, în gânduri, în visare. Spiritul său hoinărea departe de galeriile mortuare ale Iramului, de deşertul rece şi nesfârşit, departe de Arabia, într-o lume îmblânzită şi slăbită de anii lungi de pace şi prosperitate. În imaginaţia lui, el şi armata lui de copii remodelau lumea: drapau în stindarde albe clădirile din Washington, Londra şi Paris; fixau simboluri runice pe clopotniţele marilor catedrale; mărşăluiau pe bulevardele largi, mărginite de copaci viguroşi, din zeci de metropole; curăţau şi purificau naţiuni. Pământul avea să fie din nou curat, mântuit prin exilul şi suferinţa lor, prin cei aproape cincizeci de ani de încarcerare, durere şi izolare. Inspiră aerul acru al cavernei întunecate si oftă.

Lângă el, sprijinita de perete, stătea o mumie cu orbitele goale, cu pielea uscată şi linţoliul putrezit, pe care flăcările şi umbrele desenau arabescuri stranii. David îşi aduse aminte de incidentul relatat în jurnalul lui Schacht, legat de conversaţia nocturnă dintre von Meier şi straniul lui partener. Vechea nebunie, într-un loc nou. David îşi întoarse privirea de la von Meier şi mumie şi cercetă restul

peşterii. Pe un piedestal de piatră, trona o statuie înaripată, ca o pasăre Phoenix, pe care flăcările se prelingeau asemeni unor limbi flămânde şi furioase. Avea un chip calm, lipsit de expresie, ca un înger decăzut de mult, care uitase ce înseamnă beatitudinea şi acceptase chinurile iadului ca făcând parte din neplăcerile zilnice. Părea că ardea mocnit, fără să se mistuiască.

David îl privi cu coada ochiului pe Talal. Stătea la câţiva paşi în urma lui, aşteptând cu privirea fixată asupra lui von Meier.

Într-un colţ întunecat al cavernei, se mişca ceva alb şi moale. Apoi urmă o a doua, apoi a treia mişcare. Printr-o deschizătură în zidul din dreapta lui David, intrară câteva siluete palide, asemeni unor larve gigantice orbecăind către lumină. David se înfioră involuntar. Nu vedea clar siluetele albe, dar aveau ceva respingător în felul de a se mişca, ceva ce îl ducea într-adevăr cu gândul la larve dând târcoale unui mormânt proaspăt. Nici von Meier, nici Talal nu părea să ia în seamă creaturile. David îşi forţă ochii să vadă cât mai clar ce anume erau. Deodată, prima creatură apăru în conul de lumină răspândit de flacără. Erau porci, porci uriaşi care râmau pământul din peşteră.

Pe neaşteptate, von Meier se întoarse, deşi David nu ar fi putut afirma cu certitudine că îi auzise intrând. Nu părea deloc surprins să-i vadă acolo şi câteva clipe se mulţumi să-l privească drept în faţă pe David. Apoi ridică mâna şi îi făcu semn cu degetul să se apropie.

— Uneori vin aici în căutare de căldură, zise el, şi David îşi dădu seama că se referă la porci. Nu de lumină, înţelegi? Sunt complet orbi. I-am găsit aici la sosirea noastră în Iram; fac parte dintr-o rasă de porci albi care trăieşte în peşteri. Mâncau tot ce găseau acolo; până şi cadavrele semenilor lor. Reprezentau încununarea grozăviilor din Iram, suprema blasfemie. Din când în când, sacrificăm câte unul şi îl mâncăm; carnea are o culoare spălăcită, dar e foarte dulce.

Von Meier tăcu şi îşi luă ochii de la David, privind spre colţul unde porcii râmau solul cu riturile lor molatice, obscene.

— De ce nu te-aş omori? întrebă pe neaşteptate.

David nu zise nimic. Era conştient că von Meier putea dispune după bunul lui plac de viaţa sa. Ca de cea a porcilor. Era necesar vreun motiv? Aici, într-un astfel de loc?

— Răspunde-mi, zise von Meier, întorcându-se.

Ameninţarea din glasul bătrânului era explicită şi brutală, palpabilă ca şi rana sângerândă a lui David.

— Ce-aţi dori să vă spun? David privi chipul bătrân şi ridat, ochii reci. Am aflat de la Talal, omul dumneavoastră, care sunt acuzaţiile ce mi se aduc. Nu le pot respinge, pentru că nu am dovezi. Voiam să fiu liber ca să pot vedea cetatea cel puţin o dată de unul singur, fără paznic, aşa că am scăpat din lanţ. Rezultatul a fost că m-am rătăcit. Puţin a lipsit să nu rămân pentru totdeauna în galerii. Însă nu ştiu nimic despre omul acela mort de la intrarea în cetate. Din câte îmi pot da seama, eu nu am ajuns nici măcar prin apropiere. Vinovatul trebuie să fie unul dintre ai voştri. Dacă nu mă credeţi, vă asumaţi un risc serios. Printre oamenii voştri există un ucigaş. Sau cineva lipseşte.

La început, von Meier nu zise nimic. Îşi ţinea mâinile împreunate în faţă, mâini fine, albe, care aminteau mai degrabă de cele ale unui chirurg decât de ale unui bătrân nevolnic care îşi ducea zilele într-o peşteră săpată în stâncă. Privirea îi alunecă dincolo de silueta bătrânului, spre porcii hidoşi. Şi pielea lor era albă.

— Ce ai văzut? Unde ai fost?

— Nu am văzut aproape nimic. Am trecut prin Templu, dar aproape tot timpul pe întuneric. Am intrat prin a treia, nu, a patra galerie, în catacombe. Cred că am ajuns destul de departe, dar apoi am alunecat şi mi-am pierdut lampa. După aceea am încercat să regăsesc drumul înapoi, dar

undeva am greşit galeria şi m-am rătăcit. Nu m-a văzut nimeni. Credeţi-mă, nu vă mint.

Îşi dădea seama că viaţa îi atârna de un fir de păr. Mâna, care se folosise de sabie cu uşurinţa cu care te foloseşti de un briceag, era capabilă să-i reteze capul dintr-o singură lovitură. Von Meier îl studie mult timp, scrutându-l cu ochii săi spălăciţi, iscoditori. Acum el era regele Iramului, îşi zise David, noul Solomon care domnea peste regatul celor morţi.

— Foarte bine, zise, în sfârşit, von Meier. Vei fi condus înapoi în odaie şi vei fi păzit zi şi noapte. Vom face cercetări. Dacă lipseşte cineva sau nu se cunoaşte locul în care se află, voi considera că eşti nevinovat, până la proba contrarie. În orice caz, vei fi pedepsit pentru că ai fugit de sub escortă. Dar dă-mi voie să-ţi spun că nu te cred. Am dat deja ordin să fii executat mâine dimineaţă. Nu vei avea parte de o moarte rapidă sau nedureroasă – rezerv acest privilegiu oamenilor mei, celor ca Heinz, de a cărui ucidere eşti vinovat. O să-ţi doreşti să mori ca Schacht sau să nu fi găsit niciodată drumul în inima catacombelor. După ce îţi vei da ultima suflare, voi pune să fii tăiat în bucăţi şi dat la porci.

Îşi flutură mâna, ca şi cum l-ar fi dat la o parte, apoi îi întoarse din nou spatele, adâncindu-se în contemplarea regatului lui subteran.

— Lăsaţi-mă singur. Nu mai am nevoie de voi.

David se răsuci pe călcâie şi porni în urma lui Talal spre scară. Întoarse o clipă capul şi-l văzu pe von Meier stând nemişcat în faţa flăcărilor. În spatele lui, siluetele leproase alunecau tăcute pe stâncă, lingând-o cu limbile lor scârboase.

Lângă mica arcadă ce dădea în Templu, era o nişă verticală goală, care adăpostise pe vremuri o statuie înaltă. Cea mai apropiată lampă era la o distanţă apreciabilă şi nişa se afla mai tot timpul învăluită în întuneric. Leyla stătea parcă de o eternitate înăuntru, aşteptând să treacă cineva. La scurt timp după ce se ascunsese în ea, un grup de vreo zece persoane trecuse pe culoar, intrase în Templu şi revenise după vreo jumătate de oră, pe acelaşi drum. Aştepta sosirea unei singure persoane, dar acum începea să se teamă că nu va mai trece nimeni. Îşi simţea trupul amorţit şi stors de puteri. Somnul de după-amiază nu o înviorase deloc. Nu se simţea capabila să se destindă cât timp se afla în incinta cetăţii – iar plecarea de acolo părea o posibilitate din ce în ce mai îndepărtată.

Din depărtare auzi zgomot de paşi apropiindu-se pe culoar. Leyla privi pe furiş afară, sperând că umbrele îi disimulau prezenţa. Pe culoar venea un bărbat singur şi, din câte îşi putea da seama neînarmat. Era mult mai înalt decât ea şi destul de solid, însă ea putea profita de elementul surpriză. Scholem o învăţase ce să spună în germană şi Leyla repetă în gând cuvintele, în timp ce se retrase mai adânc în nişă, pândind sosirea individului.

Deodată, îl văzu trecând prin faţa deschizăturii. Ieşi fără zgomot din ascunzătoare, strângând cuţitul între degete, se apropie tiptil de bărbat, apoi cu o mişcare fulgerătoare îi astupă gura cu palma şi-i puse cuţitul la gât.

— Nu mişca! rosti ea în şoaptă.

Bărbatul înţepeni, paralizat de atacul neaşteptat. Vedea vârful cuţitului înfipt în beregată, simţea răceala tăişului pe piele. Răsuflarea fierbinte şi sacadată a Leylei îi zbârlea părul de pe ceafa.

— Întoarce-te încet! şuieră Leyla un alt ordin.

Bărbatul începu să se întoarcă, fără să scape o clipă de apăsarea cuţitului. Leyla împinse vârful până ce pielea începu să sângereze.

— Ia-o înainte! ordonă ea.

Bărbatul porni încet înapoi pe coridor. După ce se dezmetici din primul şoc, începu să mediteze cum să scape de atacatoare, fără să-i dea ocazia să se folosească de cuţit. Avea mâinile libere şi, dacă îşi calcula bine mişcarea, putea contraataca, luând-o prin surprindere. Dar, mai întâi, trebuia să o amăgească, să o facă să se creadă în siguranţă, ca să-i adoarmă vigilenţa. Dar unde îl conducea? Cine era? Ce urmărea?

Ajunseră la uşa din capătul galeriei. Recunoscu magazia veche, acum nefolosită.

— Deschide uşa! porunci ea.

El puse mâna pe clanţă şi împinse. Uşa se deschise. Undeva în interior ardea o luminiţă. Pe o ladă, în faţa lor, şedea un bărbat care ţinea în mână un pistol. Deocamdată, nu se întrezărea nici o şansă de a scăpa.

Leyla îl împinse pe bărbat înăuntru şi închise uşa cu piciorul. Îşi luă palma de pe gura lui, apoi se depărtă rapid, ca nu cumva să fie prinsă pe picior greşit şi folosită drept scut viu. Dacă acum făceau vreo greşeală, era posibil să fie şi ultima.

Scholem îl privi scrutător pe bărbat.

— Apropie-te, se răsti el în germană.

Bărbatul se conformă.

— E suficient. Rămâi pe loc.

Bărbatul se opri în faţa lui Scholem, cu braţele atârnându-i inert pe lângă corp.

— Vreau să-mi spui unde se află americanul, bărbatul care a fost adus aici nu de mult

Bărbatul nu zise nimic. Privea ţintă peretele din spatele lui Scholem. Acesta se ridică în picioare. Îi făcu semn Leylei

care veni lângă el şi luă arma. Scholem se apropie de necunoscut, aproape să-l atingă.

— Unde îl ţin pe american?

Nici un răspuns. Scholem îl lovi peste faţă cu mâna teafără.

— Unde este?

Nimic. Urmă o altă lovitură. Palma răsună în spaţiul strâmt al camerei, ca un foc de armă.

— Unde?

Nimic. A treia palmă. Şi a patra. Poc, poc. Leyla voia să se întoarcă într-o parte, dar nu-şi putea trăda slăbiciunea faţă de bărbatul necunoscut. Nici Scholem nu se simţea prea bine, dar ştia că nu avea timp să-şi arate răbdarea.

— *Wo ist der Amerikaner?*

Bărbatul strânse dinţii de durere, dar nu zise nimic. Scholem îl lovi din nou şi palma îi flutură înainte şi înapoi ca un bici. Continuă astfel până ce omul se clătină la fiecare lovitură, iar capul începu să-i vâjâie. Scholem se întrerupse şi-i puse din nou aceeaşi întrebare. Bărbatul deschise gura şi scuipă sânge amestecat cu salivă.

— Nu ştiu, zise el şi începu să tuşească. Scholem îl izbi din nou. Nu ştiu! repetă bărbatul, de astă dată mai tare. Scholem ridică din nou mâna. Jur că nu ştiu!

Bărbatul îl implora acum, chircindu-se în aşteptarea unei noi lovituri. Scholem îl pălmui o dată şi încă o dată. Plângând, omul repetă ceea ce spusese mai înainte.

— Vă jur că nu ştiu unde se află. Nu l-am văzut decât o dată. Era păzit de unul, Heinz, dar pe Heinz l-au executat ieri. Nu ştiu unde îl ţin închis.

— Chaim, spune adevărul. Sunt convinsă. Nu-l mai lovi. Leyla nu pricepea cum de era încă în stare să simtă ceva, după chinurile prin care trecuse în deşert.

Scholem ţinea mâna ridicată, gata să izbească din nou.

— Bine, murmură, coborând braţul. Foarte bine. Dezbracă-te! îi ordonă el bărbatului.

Bărbatul privi mai întâi spre Scholem, apoi spre Leyla. Ezita.

— Fă cum ţi-am zis! Dacă nu, te lovesc din nou.

Bărbatul se execută. Sub tunica neagră nu purta nimic. Pe timp de vară sau pe timp de iarnă, tunica era unicul lui veşmânt.

— Arunc-o aici! Leyla, ţine-ţi ochii pe el până mă îmbrac. Scholem luă tunica şi o îmbrăcă repede. Era cam largă şi puţin prea lungă, dar luă cordonul de la vechea lui haină şi îşi încinse mijlocul.

— Ce facem cu el? întrebă Leyla.

Scholem întoarse capul spre ea şi-i spuse pe un ton aproape indiferent:

— Împuşcă-l.

Leyla îl privi îngrozită.

— Aşa, pur şi simplu? Cu sânge rece, aşa cum ucid şi ei? Scholem veni lângă ea şi-i puse mâna pe umăr.

— Ai altă propunere? Nu avem nici o bucată de sfoară, nimic cu care să-l legăm. Uşa asta nu poate fi încuiată. Să-l lăsăm liber, să meargă la ai lui şi să dea alarma? Atunci, degeaba ne-am ostenit până acum; am putea la fel de bine să ne ducem împreună cu el la ceilalţi şi să-i anunţăm că suntem aici.

Leyla îşi dădea seama că avea dreptate. Dar îi era imposibil să-l ucidă sau să permită să fie ucis. Văzuse suficient ca să ştie că, dacă rolurile s-ar fi inversat, bărbatul, probabil, nu ar fi stat pe gânduri şi i-ar fi omorât pe amândoi. Îl privi atentă. Bărbatul îi întoarse privirea, gol şi cu faţa tumefiată de lovituri, dar neîngenuncheat de situaţia în care se afla. Trupul subţire, muşchiulos o tulbura. Era obligată să stea alături de Scholem în timp ce acesta avea să înfigă un glonte în ţeasta celuilalt.

— Nu pot să o fac, şopti pierdută. Nu te pot lăsa nici pe tine să faci aşa ceva. N-am putea să-l lovim tare, ca să-şi piardă cunoştinţa?

— Pentru cât timp? O oră? Două? Cât timp ne va trebui ca să îl găsim pe David şi să-l scoatem de aici? Mai puţin de atât? Mai mult?

— Atunci, îl şi legăm, zise ea. Dă-mi cordonul tău.

Scholem ezită.

— Este singurul lucru care ne deosebeşte, nu-ţi dai seama? continuă ea. Dacă îl omorâm, aşa cum spui tu, stricăm totul. În deşert, mi-ai povestit despre soţia şi fiica ta. Dacă îl omori, vei deveni un ucigaş ca şi ei, vei perpetua moartea. Pentru tine el nu reprezintă nimic. De ce vrei să-l transformi într-o victimă care apoi să-ţi stea pe conştiinţă?

— M-ai văzut când l-am ucis pe gardian, izbucni Scholem. Atunci de ce nu m-ai oprit?

— Atunci nu ai ucis cu sânge rece. Era o luptă pe viaţă şi pe moarte. Acum situaţia e diferită, nu-ţi dai seama? Dă-mi cordonul, pentru numele lui Dumnezeu!

— N-o să reziste.

— Voi avea grijă să reziste, nu te teme.

Scholem tăcu. Se uită la bărbat, apoi înapoi, la Leyla.

— Poftim, zise, desfăcând cordonul.

Leyla îl luă şi-i făcu semn bărbatului să se apropie şi să se întoarcă. Simţi din nou aceeaşi senzaţie de mai înainte, masculinitatea pură care-i răscolea simţurile. Nu era vorba atât de goliciunea bărbatului, cât de atitudinea acestuia, de stăpânirea de sine pe care o dovedea.

Îi legă cu gesturi experte încheietura mâinilor la spate, apoi îşi desfăcu şi ea cordonul.

— Întinde-te jos, îi ordonă.

Bărbatul o privi, fără să înţeleagă ce dorea de la el.

— *Niederlegen Sie sich*, repetă Scholem.

Bărbatul se întinse jos şi Leyla îi legă strâns gleznele, apoi uni cordoanele la mijloc, acolo unde bărbatul nu le putea ajunge. Era o metodă pe care o învăţase o dată într-o tabără de antrenament a OEP. Ştia că bărbatul nu putea scăpa fără ajutorul altcuiva.

După ce-l legă fedeleş, luă cuţitul şi tăie poalele tunicii lui Scholem şi ale sale. Nu arăta prea elegant, dar, cel puţin nu se vor împiedica – şi, în plus, avea cu ce să-i pună căluş omului întins pe jos.

— Eşti mulţumit, Chaim? întrebă după ce isprăvi.

Scholem se apleacă şi examină legăturile, apoi se îndreptă şi dădu din cap afirmativ.

— E foarte bine. Nu ne va face necazuri. Îmi pare rău că m-am purtat cu cruzime.

— Ai vrut să te porţi cu cruzime, replică Leyla.

— Da. Dar, dacă ar fi fost singura cale, dacă nu am fi avut nici o sfoară, nici o altă alternativă, ce ai fi făcut?

Leyla clătina din cap. Nu ştia ce să răspundă. Nici lui Scholem, nici chiar ei înseşi.

Ieşiră pe coridor. Leyla mergea înainte, ca o prizonieră, Scholem, în spatele ei, cu arma pregătită.

Trecură pe lângă mai multe uşi deschise, dar încăperile în care dădeau erau toate învăluite în întuneric şi complet goale. În cele din urmă, dădură peste o uşă închisă, pe care era scris cu vopsea roşie un singur cuvânt. Scholem se opri; o făcu atentă pe Leyla, explicându-i cu glas scăzut ce anume era. După ce-l vor fi găsit pe David şi dacă vor putea, trebuia să se întoarcă aici. Dacă aveau să îl găsească pe David. Leyla dădu încruntată din cap şi-şi continuară drumul.

Coridorul central prin care treceau era singurul luminat, şi acela cu zgârcenie. Dădură peste o intersecţie, apoi brusc de alta, dar continuară să meargă pe drumul pe care porniseră. Peste tot domnea liniştea. Nu părea să mai fie nimeni în afară de ei în acea parte a cetăţii.

La următoarea cotitură, Leyla auzi ceva. Se opriră, ciulind urechile. Undeva pe aproape cineva spăla vase. Se furişară mai departe prin coridor, în direcţia din care venea sunetul, cu simţurile încordate la maximum. Printr-o uşă întredeschisă, în dreapta, se filtra o lumină palidă. Cu

spatele lipit de perete, se apropiară în vârful picioarelor, pregătiţi de atac sau de fugă, după cum ar fi fost cazul. Zornăitul vaselor se auzea acum mai tare şi venea, cu siguranţă, din încăperea luminată. Leyla puse mâna pe tocul uşii şi privi pe furiş înăuntru.

În bucătăria spaţioasă se afla o singură femeie, aplecată asupra unei chiuvete înalte din piatră. Terminase de spălat cam jumătate dintr-un morman uriaş de oale şi farfurii. Pe soba de lângă ea era un ceaun burtos, plin cu apă clocotită. Leyla se întoarse şi îi făcu semn lui Scholem. Împreună intrară fără zgomot în bucătărie şi se apropiară de femeia care îşi vedea de treabă fără să bănuiască nimic.

Scholem se strecură în spatele ei şi-i puse palma peste gură, înfrângându-i orice urmă de rezistenţă.

— Taci din gură! şuieră în timp ce o răsucea cu faţa spre el.

Era o tânără de vreo şaptesprezece-optsprezece ani care îi privea cu ochii măriţi de groază.

— Eşti singură? O întrebă Scholem cu buzele lipite de urechea ei.

Pielea femeii mirosea a mirodenii, parfumul i se impregnase adânc în carne după anii petrecuţi în acel loc. Speriată, făcu repede semn din cap că era singură.

— E cineva prin apropiere, cineva care ne-ar putea auzi?

Femeia clătină din cap. Ochii îi erau încă măriţi de teroare.

— Acum o să-mi iau mâna de pe faţa ta. Ai priceput? Nu ţipa, nu face vreun gest necugetat, pentru că mă forţezi să te opresc, înţelegi?

Femeia dădu tare din cap. Scholem îşi retrase mâna şi femeia respiră adânc de câteva ori, apoi începu să plângă speriată. Mâinile îi erau încă ude de la spălatul vaselor. Pe plită apa clocotea, scoţând nori de aburi.

Era o femeie frumuşică, dar trăsăturile chipului erau marcate de un aer posac, de o lipsă de expresie născută nu

atât de lipsa de inteligenţă, cât de o viaţă petrecută într-o lume a stâncilor şi a umbrelor.

— Nu-ţi fac nici un rău dacă nu strigi după ajutor sau nu încerci să fugi. Răspunde-mi doar la întrebări şi nu ţi se va întâmpla nimic.

Leyla îl privea, fără să intervină. Oare de ce nu o lovise, ca să o facă să vorbească? Sau palma urma să vină după asta?

— L-ai văzut pe bărbatul care a fost adus aici de curând, americanul?

Femeia dădu afirmativ din cap, cu lacrimile şiroindu-i pe faţă.

— Ştii unde e închis, unde se află acum?

Femeia dădu din nou din cap.

— Atunci, spune-mi. Nu te teme.

Femeia înghiţi în sec şi încercă să spună ceva. Glasul îi era răguşit şi nesigur.

— Vine... vine aici în fiecare zi să ia masa. Eu... eu l-am servit... de mai multe ori.

Tăcu, neştiind ce să mai spună.

— Unde doarme? Undeva prin apropiere?

— Da, şopti fata, dând din cap, lângă odaia conducătorului.

— Unde e asta? o zori Scholem.

Femeia trase aer în piept şi îşi şterse ochii. Începea să se liniştească puţin. Dar era încă speriată. Cine erau oamenii aceştia ciudaţi? De unde apăruseră? Nu-i mai văzuse prin cetate.

— Afară, nu departe de aici...

— Dar în care parte, pentru Dumnezeu?

Scholem o apucă de umăr şi o zgâlţâi violent. Fata începu din nou să plângă. Cu o mişcare brutală, Leyla îl dădu pe Scholem deoparte.

— Nu vezi că e speriată? Nu ajungi nicăieri dacă o înspăimânţi mai tare. Tu eşti cel care vorbeşte germana,

trebuie să o interoghezi, dar încearcă măcar să fii mai blând.

Scholem se întoarse către femeie şi începu să-i vorbească pe un ton mai calm.

— Îţi promit că nu-ţi fac nici un rău. Dar este foarte important să-mi spui unde-l pot găsi.

— Ieşiţi de aici... Îngăimă ea, pricepând, în sfârşit, ce i se cerea, şi o luaţi... la dreapta. La capătul galeriei cotiţi spre stângă. Este una dintre primele camere de pe culoarul următor, nu ştiu precis care. S-ar putea să fie un om de pază la uşă, nu ştiu exact.

— Mulţumesc, zâmbi Scholem, încercând să o liniştească pe femeie. Spuneai că David... americanul... vine aici să ia masa. Unde ţineţi alimentele din care faceţi mâncare? Există vreo cămară sau magazie?

Femeia îi arătă câteva dulapuri spaţioase încastrate în perete.

— Acolo avem tot ce ne trebuie pentru o săptămână. Când le isprăvim, ni se trimit alte provizii de la nivelul de jos.

Scholem îi traduse Leylei ce-i spusese femeia. Leyla încuviinţă din cap şi se duse la dulapuri. Uşile erau încuiate, aşa că îi zise lui Scholem să-i ceară cheile femeii. Scholem se conformă şi tânăra scoase din buzunar o legătură de chei şi i-o întinse. Mâna îi tremura, iar ochii i se întorceau tot timpul spre uşă, ca şi cum ar fi căutat o cale de scăpare. Scholem îi dădu cheile Leylei, fără să o slăbească din ochi pe femeie. Nu hotărâse încă ce va face cu ea.

Leyla descuie uşa cea mai mare, dezvăluind nu un simplu dulap, ci o cămară în toată regula, săpată în stâncă înăuntru erau câţiva saci de iută şi oale de lut de dimensiuni diferite. Leyla dădu la o parte capacele câtorva dintre ele şi găsi orez, făină şi o varietate de legume. Alimentaţia locuitorilor cetăţii era extrem de simplă şi

monotonă, dar în multe privinţe mai sănătoasă decât cea europeană sau americană.

Leyla se întoarse către Scholem.

— Întreabă unde au fost cultivate astea, Chaim. Cu siguranţă că într-un loc ca ăsta nu pot cultiva plantele de care au nevoie.

Scholem o întrebă, dar femeia clătină din cap.

— Ba da, cultivăm tot ce ne trebuie. Ce am putea face? De unde să luăm alimentele? Bărbaţii spun că în jurul cetăţii nu e decât nisip; o întindere nesfârşită de nisip, lungă cât mai multe sute de galerii puse cap la cap, de jur împrejur. Poate că mint. Nu-mi pot imagina ceva atât de mare. Dar sub cetate sunt şase câmpuri şi mai multe camere pentru hidro... iertaţi-mă, nu ştiu cum se spune.

— Hidroponică, asta vrei să spui? *Wasserkultur?*

Scholem îi traduse pe scurt Leylei cele spuse de femeie.

— Întreab-o de unde provin florile.

Scholem traduse întrebarea în germană

— Din hidro... ponică. Există o cameră specială în care sunt cultivate. Creşte un singur fel de floare, cred că i se spune Edelweiss. Se cultivă pentru morţi. Şi pentru conducător.

Scholem îi traduse Leylei şi adăugă;

— Edelweiss era floarea preferată a lui Hitler.

Îşi îndreptă din nou atenţia asupra femeii şi o întrebă:

— Cine este conducătorul despre care vorbeşti? Cum se numeşte?

Femeia clătină din cap.

— Nu are nume. E, pur şi simplu, Conducătorul. E aici dintotdeauna, dinainte de a mă naşte eu, dinainte de a se fi născut vreunul dintre noi, poate doar în afară de cei mai bătrâni. Îl vedem foarte rar. Stă mai tot timpul în odaia lui, dar uneori vine să ne viziteze. Este foarte bătrân, nimeni din Iram nu este atât de bătrân ca el. Dar se spune că nu va muri niciodată. Cel puţin, nu înainte de a schimba lumea.

Atunci va muri şi se va întoarce printre noi într-un corp tânăr.

În timp ce Scholem discuta cu femeia, Leyla începu să golească o oală mare cu capac. Era tocmai bună pentru păstrarea apei. După ce o deşertă, scutură făina dintr-un sac, apoi găsi o carafă de apă într-un colţ şi umplu oala. O puse în sac, lăsând destul loc ca să facă un nod la gură şi altul la fund. Luă altă oală şi încă un sac şi procedă ca şi cu primele. Se întoarse apoi către Scholem.

— Spune-i să-mi dea cordonul de la tunica ei. Cred că e destul de lung pentru ce vreau să fac.

Femeia purta un cordon împletit pe care-l înfăşurase de trei ori în jurul taliei. La cererea lui Scholem îl desfăcu şi i-l întinse ca să-l dea Leylei.

Leyla îl luă, îl puse în două şi îl tăie la mijloc cu un cuţit. Luă una din bucăţi, îi legă un capăt de gura primului sac, capătul celălalt de fundul sacului, apoi făcu acelaşi lucru cu a doua bucată, pe care o fixă de sacul următor. Ridică primul sac şi petrecu sfoara peste umăr, astfel încât acesta să atârne în diagonală pe spate. Nu era la fel de confortabil ca un rucsac, dar era acceptabil.

Îi întinse celălalt sac lui Scholem, fără să o scape din ochi pe femeie cât timp acesta îşi puse bagajul pe spate.

— Ce facem cu ea?

De data aceasta, nu aveau absolut nimic cu ce să o lege pe femeie.

Scholem privi spre debara.

— O să o încuiem acolo. Până la urmă, o s-o găsească cineva şi o s-o elibereze. Dacă avem noroc, până atunci noi vom fi departe.

Îi spuse femeii să-şi facă loc în cămară, apoi îi ordonă să intre. Aceasta se conforma speriată şi se ghemui ascultătoare într-un ungher, cu aerul cuiva obişnuit de o viaţă să se supună sub ameninţarea violenţei. Scholem se

întrebă ce fel de viaţă ducea o femeie ca ea într-un asemenea loc. Întoarse privirea, apoi închise uşa şi o încuie.

Leyla îl aştepta la uşă. Ţinea arma strânsă cu ambele mâini.

— E timpul să plecăm.

Scholem încuviinţă din cap. Sosise momentul.

48

David stătea întins, pe jumătate adormit, în obscuritatea odăii sale. Pe noptieră avea o lampă, dar prefera să se lase mângâiat de întuneric. În lumină ar fi văzut unde se afla; nu i-ar fi rămas decât să stea întins pe spate pe patul scund, cu ochii pironiţi în tavan, apăsat de zidurile albe, de prezenţa sufocantă a cetăţii care-l înconjura. Simţea răsuflarea cetăţii prin coridoarele lungi, neluminate, strângân-du-şi tentaculele în jurul lui, sugrumându-l. Pe când la adăpostul întunericului putea fi oriunde sau nicăieri. Gândurile îi erau confuze; gânduri născute din insomnie, gânduri de moarte, fără odihnă, fără renaştere. Se întreba ce îl determina pe von Meier să-i cruţe încă viaţa. Şi se mai întreba cine ucisese gardianul de la intrarea de vest.

Auzi un zgomot slab, apoi uşa se deschise şi în cadrul ei apăra al-Shami, cu silueta lui diformă, monstruoasă şi sinistră în acelaşi timp. Ducea în mână o lampă. Pe faţă îi jucau umbre cenuşii. Părea ostenit şi iritat, fără acel elan născător de cruzime cu care se obişnuise David. Slăbise. După o clipă de ezitare, intră în odaie, înfiorându-se uşor de frig. Lângă patul îngust, stătea un scăunel. Se aşeză cu precauţie; scaunul părea ridicol de mic pentru corpul lui masiv, de parcă ar fi fost un scăunel pentru copii.

De când sosise la Iram, David nu-l văzuse decât de două ori. Nici una din ocazii nu-i trezea amintiri plăcute. Al-Shami, probabil dojenit pentru felul în care se comportase faţă de David în timpul călătoriei spre Iram, încercase să fie mai împăciuitor, însă David nu se simţise capabil să accepte o relaţie mai amicală, încă se temea de grăsan, nu avea încredere în el, se simţea stânjenit în prezenţa acestui bărbat care emana ceva profund malefic. Dacă stătea să se gândească mai bine, al-Shami nu se simţea în largul lui aici, în Iram, locul îi repugna, ba chiar îl înspăimânta, de aceea prezenta şi mai puţină încredere. David bănuia că grăsanul mirosise că poate avea un folos de pe urma lui, că îl vânduse lui von Meier, deşi nu avea nici cea mai vagă idee în schimbul cărui lucra. Era convins că, oricare ar fi fost târgul încheiat, până la urmă acesta nu ieşise aşa cum îşi imaginase al-Shami. Oare David fusese asul din mâneca lui al-Shami, un as pe care însă îl jucase prea târziu? David nu ştia ce legături secrete existau între sirian şi neamţ, tot ce putea spune era că von Meier se afla, indiscutabil, în avantaj. Şi, cu toată infatuarea lui, al-Shami trebuia să fie conştient de asta.

Grăsanul puse lampa pe podea şi-l privi.

— Dormeai?

David clătină din cap.

— Nu, sigur că nu dormeai, continuă al-Shami. Deşi stai în întuneric. Sau poate tocmai din cauza asta. Tăcu, urmărind umbrele prelungi aruncate de flacăra lămpii. Se zice că von Meier nu doarme niciodată, că n-a mai dormit de şapte ani. Mi-e greu să cred aşa ceva. Şapte ani fără odihnă, fără vise. Numai meditaţie, gânduri. Fără să poţi scăpa de ele. Nu cred că aş suporta să fiu tot timpul treaz. Oftă. Umbrele păreau că se adună ciorchine în colţurile mai ascunse ale camerei. Şi totuşi, continuă al-Shami, încruntându-şi puţin chipul gelatinos, cred că îl înţeleg. Când îmbătrâneşti, somnul devine un hoţ periculos. Când îţi

mai rămâne atât de puţin de trăit, să pierzi vremea dormind... Se întrerupse brusc şi-l privi în ochi pe David. De asta nu dormi nici tu?

David clătină din cap. Abia dacă se gândise la moarte din clipa în care von Meier îi comunicase sentinţa.

— Am auzit ce s-a întâmplat, continuă al-Shami.

David nu zise nimic. Păstra o tăcere prevăzătoare.

— Tu l-ai omorât pe gardian? întrebă într-un târziu grăsanul.

David clătină din nou din cap. Era chiar atât de simplu?

Spera al-Shami să smulgă o mărturisire de la el, pe care apoi să i-o vândă lui von Meier?

— Cred că spui adevărul. În cazul acesta, moartea gardianului este un mister. Poate că cineva a vrut să evadeze din cetate. Ei zic că nu s-a întâmplat niciodată aşa ceva, dar n-ar fi de mirare....

Tăcu din nou. Scoase din buzunar un şirag de mătănii. Era un şirag scurt, cu mărgele din chihlimbar şi un ciucure de mătase verde la capăt. Degetele grăsuţe începură să se joace nepăsătoare cu bobiţele strălucitoare, făcându-le să zornăie uşor pe firul de mătase.

— Unde ai fost? întrebă, tulburând din nou liniştea. Acum două nopţi, când ai fugit. Trebuie să fi avut un motiv. Voiai să evadezi? De aceea te-ai rătăcit? Sau căutai ceva? Aşa s-a întâmplat?

David continua să tacă. Nu avea de gând să-i mărturisească nimic lui al-Shami, nici măcar pentru a aduce la lumină Chivotul după moartea lui. Zăcuse sub pământ peste două milenii şi jumătate, mai putea rămâne un timp. Poate că era mai bine aşa.

Îşi aminti de blestemul de pe sigiliul de ceară, de avertismentele de pe uşa încăperii în care se găsea Chivotul. Revăzu clipa în care lampa îi scăpase din mână, lăsându-l în beznă. Îl copleşiră amintiri vechi, din copilărie, superstiţii uitate o vreme.

— Eşti foarte tăcut. Nu vrei să stăm de vorbă? Te deranjez?

— De ce ai venit aici?

— Ca să stăm de vorbă. Să-ţi ţin de urât. Dacă nu găsesc alt suspect, von Meier va pune să fii executat mâine, înainte de trezirea celorlalţi. Tăcu câteva clipe. Dacă eşti sincer cu el, dacă îi spui pe unde ai fost, ce ai văzut, s-ar putea să se răzgândească. Are nevoie de tine, de aceea a pus să fii adus aici.

— În cazul acesta va trebui să-l dezamăgesc. Va trebui să găsească pe altcineva.

— Da. Va veni altcineva.

— De ce se teme că aş fi văzut? Are vreo importanţă ce văd, ce ştiu? Nu pot pleca de aici, n-am cui să povestesc. De ce atâtea secrete, chiar şi acum?

Al-Shami frământă nervos bobiţele.

— Nu există secrete, murmură, doar... lucruri pe care ar fi mai bine să nu le vezi. Dacă îl ajuţi, dacă eşti dispus să colaborezi, în cele din urmă, îţi va dezvălui tot. Se pot face prea multe interpretări greşite. Şi în trecut au fost multe neînţelegeri.

— Dar dumneata? În ce relaţii sunteţi?

Al-Shami păru derutat de întrebare şi, preţ de o clipă, nu găsi nici un răspuns.

— Suntem prieteni, zise într-un târziu.

— Are prieteni? Dumneata ai prieteni?

— Îl cunosc de mult timp. L-am ajutat L-am ferit de pericole. Am minţit pentru el. Făcu o pauză. Am ucis pentru el.

— Dacă ţi-ar cere-o, m-ai ucide şi pe mine?

Al-Shami deschise gura, apoi o închise la loc.

— Da, şopti slab. Desigur.

— Fără să şovăi?

Ochii mici tresăriră, apoi alunecară spre umbrele alungite pe pereţii odăii. Al-Shami clătină din cap.

— De asta nu sunt sigur, recunoscu umilit.

— Când l-ai cunoscut? întrebă David, revenind la persoana lui von Meier.

— Cu mult timp în urmă, când eram mult mai tineri, deşi la vremea aceea nu ne consideram aşa. Aşa cum ţi-am povestit, am făcut parte din grupul care a fost în Sinai în 1936. Pe atunci eram asistentul lui Hajj Amin al-Husayni, muftiul Ierusalimului.

David încuviinţă din cap. Cel puţin, acest lucru era credibil.

— Am venit în Siria din Palestina pe la începutul anilor ’30 şi am intrat în politica. Familia mea avea relaţii în anturajul lui Hajj Amin şi astfel am ajuns să fac parte din personalul lui. El îl cunoscuse pe von Meier cu câţiva ani înainte de vizita noastră în Sinai. Aveau un fel de înţelegere, un pact... nu ştiu nici acum exact ce anume era.

Hajj Amin l-a ajutat pe von Meier să găsească locul acesta în 1937, chiar înainte de a fi fost forţat de britanici să părăsească Palestina. Am fost şi eu implicat. Înainte de terminarea războiului, când von Meier a decis să-şi creeze acest sanctuar, a stat de vorba cu Hajj Amin. Pe atunci, muftiul se afla la Berlin. Eu îl însoţeam. După ce au încheiat acordul, pe mine m-au trimis aici să amenajez o parte a cetăţii şi să o fac locuibilă, să construiesc drumuri şi să asigur mijloacele de aprovizionare, să stabilesc trasee secrete pe care să vină caravanele. Am fost nevoiţi să ne ajutăm de cămile; avioanele sau maşinile ar fi stârnit bănuieli.

Pe timpul acela, eram slab. Eram în stare să călăresc săptămâni în şir prin deşert fără să obosesc. Am amenajat refugiul acesta. Mai întâi, a sosit von Meier cu copiii şi alte câteva persoane. Mai târziu, au sosit alţii. Am lăsat drumurile deschise. De atunci, sunt permanent deschise.

— Şi ce ai primit în schimb? se interesă David, încă bănuitor.

Răspunsul veni simplu, neprefăcut.

— Speranţă.

— Speranţă pentru ce?

— Pentru viitorul poporului meu. Grasul oftă. Dumneata mă consideri un netrebnic, un tâlhar, un asasin. Poate că ai dreptate. O dată cu trecerea anilor, am devenit mai brutal, mai dur. Dar la început eram altfel. Şi tot ce am făcut, am făcut pentru poporul din care fac parte. Pentru eliberarea lui, pentru dezrobire.

— Dar sunteţi liberi. Toate statele arabe şi-au dobândit independenţa.

— Nu şi palestinienii. Poporul tău ocupă încă teritorii care au aparţinut ţării mele. În ceea ce priveşte restul popoarelor arabe, nici ele nu sunt cu adevărat libere. Occidentul a făcut din ele prizonieri, vasali, la fel de eficient ca şi când le-ar fi ocupat teritoriile. Ne socotiţi copii imaturi şi fanatici, incapabili de a ne conduce singuri, utili doar ca furnizori de petrol. Pentru voi, arabul reprezintă şi acum un stereotip, un personaj din *O mie şi una de nopţi* ori decupat dintr-un film cu Rudolf Valentino. În cel mai bun caz, un sălbatic nobil, înveşmântat în straie exotice. Dar în nici un caz o persoană pe care aţi invita-o la cină sau i-aţi acorda mâna fiicei voastre.

Aşa că vezi, domnule profesor, nu suntem cu adevărat liberi. Ne ţineţi în lesă, ne daţi voie să ne aventurăm până la o distanţă oarecare, după care trageţi de curea şi ne aduceţi la locul pe care ni l-aţi rezervat voi. Civilizaţia noastră este mai veche şi mai profundă decât a voastră, dar, când încercăm să o păstrăm vie, ne numiţi înapoiaţi. Limba noastră este de o mie de ori mai subtilă şi mai expresivă decât a voastră, dar, cu toate acestea, suntem obligaţi să vorbim englezeşte atunci când dorim să negociem sau să ducem tratative politice cu voi. Câţi dintre oamenii voştri politici sau dintre oamenii voştri de afaceri cunosc măcar un cuvânt în limba arabă? Cultura voastră

este ca o cangrenă care ne macină societatea. Israelul este cea mai vizibilă manifestare a bolii, tumoarea care trebuie extirpată înainte de a putea începe tratamentul propriu-zis. Şi totuşi, când încercăm să ne tratăm, ne acuzaţi de egoism.

Aşa că, vezi dumneata, avem nevoie de o speranţă cât de plăpândă că lucrurile nu vor sta mereu aşa. Acelaşi lucru pe care îl vrea von Meier pentru poporul lui îl vrem şi noi: demnitate, libertate, şansa de a ne dezvolta fără amestecul altora. Deşi politicienii voştri sunt de altă părere, noi nu mai suntem copii. Nu mai frecăm sfeşnicele de alamă, aşteptând apariţia vreunui *jinn* din fum; folosim curentul electric ca şi voi. Folosim carabine în loc de iatagane. Zburăm cu avioane şi elicoptere în loc de covoare fermecate sau pe aripile vreunei păsări magice.

— Tot nu mi-ai spus ce-ţi dă von Meier în schimbul ajutorului pe care i-l oferi. Cum îţi poate da speranţă? N-ai pretenţie la ceva mai palpabil, mai concret decât atât?

Al-Shami scrută umbrele, ca şi cum ar fi căutat ceva pierdut de mult.

— Dacă vei scăpa cu viaţă, vei afla la timpul potrivit. Oamenii lui ne-au ajutat în multe feluri. Cu bani, cu oameni, cu echipament. Când va sosi momentul, ne vom achita de datoria aceasta. Nu mai avem mult de aşteptat. Plec mâine la Ierusalim. Vreau să fiu acolo când se slăbeşte lesa. Am aşteptat atâta vreme, dar acum se apropie de sfârşit.

David simţi intensitatea nerăbdării. Ceva i se răsuci, ca un pumnal, în inimă. Al-Shami nu visa cu ochii deschişi, el îşi făcea planuri reale.

— Ce se va petrece la Ierusalim? întrebă David, ştiind că nu mai avea importanţă ce anume ştia sau afla.

— Dacă vei trăi, vei afla curând. Dacă vei muri, ce importanţă va mai avea pentru dumneata? Grăsanul se înfioră. M-am săturat de locul acesta. E ultima vizită pe care

o fac aici, sunt prea bătrân ca să mai bat drumul până la cetatea asta.

Luă lampa şi se ridică în picioare, privindu-l adânc în ochi. Lumina plăpândă îi proiecta umbra pe perete, făcând-o să semene cu cea a unui animal preistoric monstruos.

— Adio, domnule profesor, voi face tot ce pot pentru dumneata. Îl voi ruga să îţi sortească o moarte rapidă, curată. Ca o ultimă favoare.

Se întoarse către uşă. În clipa aceea, mânerul se răsuci şi uşa se dădu de perete. În cadrul ei apăru gardianul, nu Talal, ci un alt bărbat pus să stea de pază în timpul nopţii. Intră în cameră, în spatele lui venea o femeie îmbrăcată în haine arabe zdrenţuite, ţinând în mână un pistol-mitralieră, iar la câţiva paşi în urma ei văzu silueta unui bărbat îmbrăcat în negru.

49

Bărbatul închise uşa în urma lui şi-i zâmbi într-un fel lui David şi într-altul lui al-Shami. David se ridică încet în picioare, cu ochii lipiţi de chipul femeii, incapabil să respire sau să judece. Era Leyla, şi totuşi, parcă nu era ea. Se schimbase: corpul, faţa, privirea. Mai ales privirea. Era distantă, privirea unui om hăituit şi, mai presus de toate, chinuit. În numai câteva săptămâni se transformase din nou aproape într-o străină. Nu zicea nimic, nu schiţa nici un gest. Încercă să îi zâmbească, dar constată că nu era în stare.

Scholem rupse tăcerea.

— David, eşti, te rog, amabil să-l percheziţionezi pe domnul al-Shami şi să iei toate armele pe care le găseşti asupra lui? Cum vezi, mâna mea dreaptă este uşor rănită.

Glasul lui Scholem tremura, ca şi cum ar fi vorbit într-o stare extrem de tensionata.

David făcu, maşinal, ca în transă, tot ce i se ceruse. Se întoarse şi începu să-l percheziţioneze pe bărbatul gras, cu mâinile mişcându-se agil, ca nişte păsări delicate pe corpul masiv al unui hipopotam. Al-Shami stătea nemişcat, suportând tăcut inversarea neaşteptată a rolurilor. Privirea îi era aţintită asupra lui Scholem, ca şi cum l-ar fi recunoscut. Într-unul din buzunarele tunicii lui, David descoperi un pistol automat Luger, vechi, dar bine întreţinut şi foarte eficient. Îl luă şi-l întinse lui Scholem. Israelianul clătină din cap.

— Păstrează-l tu, David. Eu vreau să am mâna libera.

Al-Shami continua să-l privească drept în ochi, dar era evident că nu-l cunoştea. Simţea că îl văzuse o dată, undeva, dar unde şi când anume, şi în ce împrejurări, habar nu avea. Scholem înaintă până ajunse exact în faţa grăsanului. Cuţitul ruginit era încă ascuns între faldurile tunicii. Îl păstrase anume pentru al-Shami, aşa cum un îndrăgostit păstrează ce-i mai bun pentru persoana iubită. În sfârşit, grăsanul se afla chiar în faţa sa, mai gras decât şi-l amintea, unsuros, năclăit de sudoare şi înspăimântat, cu privirea bântuită de mii de stafii în agonie. „A mea este răzbunarea, zice Domnul.” Scholem tânjise după răzbunare an după an. Gândul acesta îl ţinuse în viaţă atâtea veri secetoase şi ierni crâncene. Îi dăduse tăria să înfrunte viaţa şi să nu se lase doborât de disperare. Îl menţinuse în viaţă pe tot timpul călătoriei prin deşert. Acum îşi dădea seama că nu realiza nimic ucigându-l pe al-Shami; ar fi fost un simplu gest, un act de clemenţă, steril, lipsit de sens. Putea folosi pistolul ca să termine mai repede. Dar aceasta nu i-ar fi dat valoare actului propriu-zis. Nu putea proceda aşa, nu

putea ucide cu sânge rece, mai ales după atâta moarte câtă văzuse în locul acesta întunecos şi rece.

— Leyla? i se adresă fetei.

Leyla clătină abătută din cap, fără să privească în jur. Nici ea nu ştia ce soartă să-i rezerve grăsanului. Şi ei îi era indiferent, îşi dădu seama că venise aici pentru David, nu ca să se răzbune.

— Atunci, dă-mi pistolul şi pregăteşte împreună cu David legături pentru amicii noştri.

Luă arma şi o îndreptă spre cei doi bărbaţi lipiţi de perete. David băga în buzunar Lugerul lui al-Shami şi începu să o ajute pe Leyla să rupă fâşii din pătura de pe pat. Ţesătura era subţire, dar, răsucită şi bine înnodata, avea să reziste suficient de mult.

Îl legară pe al-Shami şi pe gardian în acelaşi fel în care îl legaseră pe bărbatul din magazie şi le puseră căluş în gură. Dacă aveau noroc, poate reuşeau să părăsească cetatea înainte de a fi descoperită dispariţia lui David. După ce terminară, David şi Leyla se priviră din nou. Încă nu schimbaseră nici un cuvânt.

— Până la urmă, ai reuşit, zise David.

Era primul gând care îi venise în minte. Leyla încuviinţă din cap. Reuşi să schiţeze un zâmbet slab, neconvingător.

— Aveţi timp mai târziu să depănaţi amintiri. Mai întâi, trebuie să ieşim de aici. Leyla cunoaşte drumul, ea va merge în faţă, zise Scholem de lângă uşă.

O întredeschise şi privi afară pe furiş. Calea era liberă. David o urmă pe Leyla până la uşă, întrebându-se încă dacă nu era un simplu vis. În faţa intrării, se întoarse şi îi aruncă o ultimă privire lui al-Shami, chircit pe podea. Grăsanul zăcea jos, ca o balenă eşuată pe ţărm, dar imaginea lui grotescă şi neajutorarea care i se citea pe chip nu aveau nimic amuzant sau demn de milă. Îl privi pe David cu ochii răi şi furioşi ai unui câine ţinut în lesă care nu aşteaptă decât ocazia propice să muşte din nou.

Ieşiră repede şi încuiară uşa cu cheile luate de Leyla de la gardian. Leyla deschidea drumul prin pasajul întunecat şi pustiu, pe acelaşi drum pe care venise cu Scholem. Mergeau tăcuţi, cu inimile strânse, simţindu-şi gura uscată, aşteptându-se din clipă în clipă să fie surprinşi de cineva şi somaţi să se oprească. Dar nu se vedea nici picior de om. David ducea lampa cu care venise al-Shami, iar Scholem, pe cea păstrată în odaia lui David, ca rezervă.

Pătrunseră în galeria care ducea la Templu. La jumătatea drumului, Leyla se opri. În faţa ei se afla uşa pe lângă care trecuse împreună cu Scholem puţin mai devreme în seara aceea Scholem încuviinţă din cap şi Leyla încercă clanţa. Uşa era încuiata David citi bileţelul prins de lemn şi se încrunta Afişul era lapidar: *Achtung: Sprengstoffe* – „Atenţie: Explozibil”. Dedesubt, cu litere mai mici, urma un avertisment: „Stingeţi lămpile.”

Broasca era pusă mai mult de forma decât ca să împiedice într-adevăr pătrunderea vreunui străin. În Iram domnea o disciplină strictă: încuietoarea avea rolul de a reaminti celor distraţi ce scria pe afiş. Scholem lovi o dată cu putere şi uşa se deschise.

Odaia care li se înfăţişă era luminată permanent de un rând de lămpi protejate de un perete de sticlă, la care accesul se făcea printr-o cămăruţă alăturată. Scholem şi Leyla puseră lămpile jos şi intrară. David ezită câteva clipe, apoi aşeză şi el lampa jos şi îi urmă, închizând uşa în spatele lui. De jur împrejur, pe lângă pereţi, se aliniau stive mari de cutii. David descifra câteva etichete care arătau că în lăzi se afla nitroglicerină, fulmicoton, TNT şi nitrat de amoniu. Alături de acestea mai erau lădiţe mai mici cu detonatoare şi dispozitive de reglare a timpului.

— Nu înţeleg, exclamă David. De ce am venit aici? în curând, vor observa lipsa lui al-Shami sau a gardianului din post. Nu avem prea mult timp.

Scholem se întoarse şi-l privi. Dădu din cap.

— Ştiu. Trebuie să acţionăm rapid. Am discutat cu Leyla şi este de acord cu mine. Şansele noastre de a ieşi vii de aici sunt foarte mici – asta o ştii şi dumneata. Şi chiar dacă izbutim să ieşim din cetate, nu sunt sigur că vom supravieţui unei a doua traversări a deşertului – fără mijloace de transport, fără provizii, în afară de ce avem la noi, în aceşti doi saci. Asta înseamnă că e foarte posibil să nu reuşim să ajungem înapoi la Ierusalim sau în oricare alt loc şi nici nu avem posibilitatea să trimitem un mesaj. Nici la Ierusalim, nici altundeva. Aşa că nu avem decât o singură posibilitate. Trebuie să distrugem tot ce putem acum, cât mai avem timp. Dacă izbutim, cu atât mai bine. Cineva se poate întoarce aici ca să termine treaba, dacă e nevoie.

David clătină din cap. Îi venea greu să-şi creadă urechilor.

— Scuză-mă, dar nu înţeleg. Să distrugem? Ce să distrugem?

Scholem îl privi fix.

— Iramul, bineînţeles. Ce altceva? Am un plan. Cred că putem provoca multe pagube, poate pagube enorme. Merită să încercăm.

David îl privi cu gura căscată, începând să înţeleagă ce anume spunea Scholem.

— Nu se poate să vorbeşti serios, zise el.

Leyla se apropie şi se opri lângă Scholem.

— Ba da, David, vorbeşte serios. Sunt de acord cu el. Mi-a explicat totul şi cred că are dreptate. Nu mă prea pricep la explozibili, dar cred că putem reuşi. Chaim are dreptate când spune că trebuie să acţionăm acum. Nu putem risca să nu ajungă măcar unul dintre noi înapoi. Dacă se întâmplă asta, iar locul acesta rămâne intact, Dumnezeu ştie ce se va întâmplă.

David avea impresia că amândoi îşi pierduseră minţile. Aveau de gând să distrugă cea mai mare descoperire arheologică a tuturor timpurilor. Văzuse lucruri la care nici

nu îndrăznise să viseze măcar. Numai biblioteca singură valora mai mult pentru omenire decât zece colecţii de două ori mai mari decât ea. Existau statui, picturi murale, comori, opere de artă din toate perioadele existenţei Iramului, mărturii ale fiecărei culturi cu care veniseră în contact locuitorii cetăţii, veşminte şi bijuterii, arme şi ustensile de bucătărie, o întreaga societate îngheţată în ultima clipă a existenţei sale. Aici exista destul material ca să dea de lucru mai multor sute de oameni de ştiinţă, pe toată durata vieţii lor. Aici zăcea răspunsul la nenumărate întrebări nelămurite, indicii pentru elucidarea altor mii de enigme. Iar ei doi voiau să transforme toate astea în ruină, să îngroape această comoară sub un munte de nisip şi pulbere.

— Nu pot să cred aşa ceva. Chiar aveţi de gând să distrugeţi locul acesta? Vă daţi seama ce comoară avem aici? Nu avem dreptul să o distrugem după bunul nostru plac. Iramul aparţine omenirii, cu tot ce se află în el. Ce este rău în faptul că lăsăm cetatea intactă? Von Meier şi gaşca lui sunt inofensivi. Toata treaba asta nu va dura mai mult de o generaţie sau două.

Scholem îi aruncă o privire Leylei, apoi se întoarse către David.

— Von Meier? E aici, în Iram?

David încuviinţă din cap.

— Trebuie să fie foarte bătrân, zise Leyla.

— Aşa este. Dar conduce încă cetatea ca un adevărat rege.

— Conducătorul, murmură Leyla.

— Atunci avem un motiv în plus să facem ceea ce am plănuit, interveni Scholem.

— Cum, doar pentru că aici trăieşte un bătrân scrintit, cu o mână de oameni cu nimic mai breji decât el, trebuie să aruncăm totul în aer? David îşi trase sufletul, apoi continuă: Vă daţi seama ce se află aici, ce a fost ascuns tot timpul ăsta?

— Iartă-mă, David, dar nu contează. Nu are importanţă ce a fost. Cred că nu înţelegi. Von Meier şi ai lui sunt o ameninţare, un pericol real. Acest loc în sine reprezintă un pericol.

David îl privi în ochi pe Scholem. Era vital să-l facă să înţeleagă cât de devastatoare ar fi fost distrugerea Iramului.

— Chaim... Era pentru prima oara că i se adresa pe numele mic. Te rog, ascultă-mă. Chiar dacă de restul cetăţii nu-ţi pasă, de un lucru trebuie să ţii seama. L-am descoperit acum două zile. Nu-mi vine să cred nici acum, dar ştiu că există. Chaim, au adus Chivotul legii aici. După Babilon. Înţelegi? Chivotul legii.

Un curent de gheaţa păru să străbată încăperea. Chipul lui Scholem deveni cenuşiu. Oricât ar fi fost de necredincios, oricât de puţin ar fi ţinut cont de tradiţii, îşi dădea seama că era vorba de ceva ce nu putea face. Era lucrul cel mai sfânt dintre toate lucrurile sfinte. Nu se putea transforma în instrumentul distrugerii sale. Privi spre Leyla. Ea îl privea fix, întrebător.

— Ce este? Despre ce vorbiţi.

— Chivotul, Tabut al-'Ahd, cum îi spuneţi voi în arabă, nu-i aşa? Conţine Tablele Legii. A dispărut imediat după distrugerea Templului, acum două milenii şi jumătate. David are dreptate, nu-l putem distruge. Trebuie să ne gândim la altceva.

— Vorbeşti serios, Chaim? protestă Leyla. Eşti dispus să laşi locul acesta intact doar pentru că David a descoperit cine ştie ce comoară antică evreiască? Ştii bine ce am descoperit, ce este locul acesta. Spune-i şi lui David. A stat aici, dar nu cred că ştie, de fapt, ce se petrece.

Scholem privi de la unul la celălalt.

— Ce ştii exact despre Iram, David?

David îşi ţuguie buzele.

— Nu prea multe. Cetatea este o ascunzătoare amenajată de von Meier după ultimul război mondial. Nu ştiu exact cu ce scop, nu au vrut să-mi spună. Cred că este un fel de comunitate religioasă.

— Nu crezi că sunt periculoşi?

David stătu puţin pe gânduri.

— Ba da, cred că da. Am văzut de ce sunt capabili. Dar nu cred că reprezintă un pericol atât de mare, încât să ne îndreptăţească să distrugem cetatea. Nu avem acest drept. Avem o răspundere.

Scholem schimbă o privire cu Leyla, apoi întoarse ochii spre David. Clătină încet din cap.

— Ai dreptate, David. Avem o răspundere. Se opri. Nu era uşor. Iramul este, într-adevăr, o ascunzătoare, aşa cum ai spus; dar nu a unei comunităţi religioase propriu-zise. Totul a fost plănuit de von Meier şi Heinrich Himmler spre sfârşitul războiului. A fost implicat, mai mult sau mai puţin, şi Amin al-Husayni, marele muftiu. Au adus aici copii din căminele *Lebensborn*. Au adus profesori care să-i îndoctrineze cu ideologie nazistă. David, este o pepinieră, un ultim refugiu al vlăstarelor născute de Germania nazistă. Nu ştiu ce planuri au sau cum vor să le realizeze, dar ştiu că acest loc a fost înfiinţat special pentru asta. Dacă von Meier este încă în viaţă, după cum spui tu, nu am nici o îndoială că scopul nu a fost dat uitării.

David îl privi stupefiat.

— De... de unde ştii toate astea? Nu am văzut nici un indiciu, nimic.

În acelaşi timp, îşi aminti de acele părţi ale cetăţii în care i se interzisese accesul, de interdicţia de a sta de vorbă cu locuitorii sau de a vizita sălile de clasă.

— Am găsit nişte hârtii, David. Acum nu am timp să-ţi explic. Mai târziu, dacă vom mai fi în viaţă. Documentele sunt în sacul Leylei.

— Foarte aproape de aici, într-un templu, interveni Leyla cu glas scăzut, este o zvastică gigantică. Într-adevăr, este un fel de religie, iar zvastica reprezintă simbolul ei. Trebuie să ne crezi. Locul acesta este centrul unei mişcări mult mai periculoase. Trebuie să îi oprim cumva. Trebuie neapărat să o facem.

În cele din urmă, pricepu. Templul. Neliniştea lui Talal. Capătul superior al cavernei mari învăluit în beznă. Îşi aminti de cuvintele lui al-Shami: „Plec mâine la Ierusalim. Vreau să fiu acolo când se slăbeşte laţul.” David inspiră adânc apoi încuviinţa din cap.

— Foarte bine. Înţeleg. Sunteţi norocoşi... nu aţi văzut locul ăsta, nu ştiţi cum arată. Dar, dacă ceea ce spuneţi este adevărat, cred că nu prea avem de ales, nu-i aşa?

Scholem clătină din cap.

— Aş vrea să pot spune „Da, hai să lăsăm totul aşa cum este şi să sperăm că va fi bine”, dar este imposibil. S-ar putea să regretăm până vom muri – dacă vom trăi destul de mult – dar este ceva cu care trebuie să ne obişnuim. Prefer aşa decât să fiu martor la ceea ce se pregăteşte.

— Şi ce facem cu Chivotul? întrebă David. Nu-l putem salva? Cred că l-am putea scoate, nu este foarte mare.

— Ne va încurca foarte mult, observă Leyla.

— Are dreptate, David.

David îi privi pe rând şi înţelese ce le cerea. Voia să le rişte viaţa pentru ceva în care el nici măcar nu credea.

— Tu hotărăşti, Chaim, i se adresă, în cele din urmă, lui Scholem.

Acesta tăcu câteva clipe, frământat de gânduri. Timpul trecea repede. Se întoarse către Leyla.

— Du-te înainte. David şi cu mine vom aşeza explozibilul şi vom fixa momentul detonării la... să zicem o oră. Între timp, căutăm Chivotul şi vedem daca îl putem transporta. Dacă nu, va trebui să-l lăsăm unde este.

Leyla clătină din cap.

— Mergem împreună sau nu mergem deloc. Eu te-am adus aici. Am venit să-l salvez pe David. Chiar crezi că pot pleca, lăsându-vă pe amândoi aici? Tăcu câteva clipe. E chiar atât de important acest Chivot?

Scholem nu ştia cum să-i explice în două cuvinte despre ce era vorba.

— Da, este. Este un simbol. Reprezintă ceva. Nu cred că aş fi în stare să îl distrug, cel puţin nu intenţionat.

— Foarte bine, zise Leyla cu glas scăzut. Vin cu voi. Vă rog să nu vă opuneţi.

Scholem surâse.

— În cazul acesta, hai să trecem la treabă. Nu avem timp de pierdut. Văd că este suficient fulmicoton. Ajunge dacă luăm fiecare o lădiţă.

— Nu-nţeleg, interveni David. Ce să facem cu trei lăzi de fulmicoton?Nici chiar toată cantitatea de explozibil din această cameră nu ar ajunge să provocăm pagube serioase cetăţii. E târziu. În curând, lumea începe lucrul. Nu avem timp să punem explozibil în destule locuri.

Scholem îşi puse mâna pe umărul lui David.

— Te-ai uitat mai atent la stâlpul central din Templu?

David clătină din cap.

— L-am văzut doar de două ori, continuă Scholem, dar, dacă nu mă înşel, o cantitate mare de explozibil îl poate rupe în două. O dată distrus, va cădea tot Templul. Iar dacă se prăbuşeşte Templul, toate galeriile din jur vor începe să se surpe. E posibil să nu reuşim. Dar este singura şansă pe care o avem.

50

Linişte învăluia Templul, ca un linţoliu. Prin orificii săpate sus, în tavanul grotei, lângă stâlp, razele palide de lună se străduiau să aducă un suflu de viaţă şi o amintire firavă a lumii de afară în Iram. Pete de lumină tremurândă se întindeau, ca nişte peşti eşuaţi pe mal, în partea superioară a coloanei. Prins între razele de lumină şi umbrele întunecate, stâlpul semăna cu Copacul Lumii, Yggdrasil, din mitologia regiunilor nordice, care uneşte cerul şi pământul.

David scrută cu ochi de expert coloana, observând precizia cu care fuseseră tăiate şi aşezate blocurile de stâncă, înălţându-se spre tavan ca un organism viu, absolut orizontale, câştigând în dimensiuni simultan cu lărgirea cavităţii. Scholem avea dreptate. Acum totul depindea de coloana: Templul. Acoperişul... În ultimă instanţă, soarta întregului oraş. Iramul fusese săpat într-un masiv de gresie. Era o aşezare antică, măcinată de vreme, străbătută în lung şi în lat de fisuri şi crăpături. Deşertul supunea cetatea unor schimbări teribile de temperatură: de la zi la noapte, de la un anotimp la altul, blocurile de piatră fuseseră expuse la arşiţă şi ger. Dacă stâlpul avea să cedeze, distrugând echilibrul precar al miezului cetăţii, uriaşul Templu avea să se surpe într-adevăr. Iar dacă se întâmplă acest lucru, David era convins, din câte citise şi văzuse, că restul cetăţii avea să se năruie împreună cu el. Îşi aduse aminte de ce spusese Iisus despre Templul Ierusalimului, Templul lui Irod: „Nu va mai rămâne piatră peste piatră care să nu fie dărâmată.” Iisus fusese evreu, dar prorocise distrugerea Templului său. Iar profeţia se adeverise.

Deschiseră lădiţele şi despachetară explozibilul, aşezându-l cu grijă la bază şi în stive verticale, pe înălţimea coloanei. Atât Leyla, cât şi Scholem, ştiau exact ce trebuie să facă, pentru că fuseseră instruiţi – deşi în scopuri diametral opuse – cum să manevreze şi să detoneze explozibilii. Acum lucrau cot la cot, aşezând cu mâini

experte fulmicotonul, în timp ce David stătea de pază. Totul nu dură mai mult de câteva minute, deşi părură ore.

După ce terminară, porniră spre poarta cea mare – Poarta lui Elihoreph, Poarta Morţii, despre care îi povestise fetiţa lui David. Se îndreptau spre galeriile mortuare şi spre ascunzătoarea în care se găsea Chivotul. Când ajunseră la poartă, David întoarse privirea spre nava lungă a Templului, iluminata ca întotdeauna de focurile ce străpungeau podeaua prin găurile săpate în stâncă, iar în partea de sus stropită cu pete palide, aruncate de razele de lună ce se căzneau să risipească negura cetăţii Iram. Privi lumina lunii jucându-se pe partea superioară a coloanei şi se gândi că aşa se petrecea lună după lună, an după an, de când fuseseră făcute orificiile mici în tavan. Îşi dădu seama că la fel se filtra şi lumina soarelui de afară, însă el nu fusese în Templu decât o dată, după căderea întunericului sau, cel puţin, aşa presupunea. Se întrebă cum arată Templul, cu fuioarele de lumină ce coborau de sus, captând particulele de praf care pluteau în atmosfera stătută a cetăţii, în care mirosurile obişnuite se amestecau cu izul cărnii putrezite. Coborî privirea spre baza stâlpului, dar nu reuşi să distingă stivele de explozibil, nici ceasul care măsura ultimele clipe ale cetăţii blestemate.

Se întoarse ca să plece, dar cu coada ochiului surprinse ceva care aducea a mişcare. Şuieră, ca să îi atenţioneze pe ceilalţi doi, apoi porni încet în direcţia în care văzuse umbra, ţinând lampa ridicată deasupra capului. Cu mâna liberă, pipăi Lugerul ascuns în buzunar. Îşi miji ochii, încercând să distingă umbrele din întuneric, dar stindardele şi capetele de balaur îl derutau, făcându-l să vadă mişcare şi acolo unde nu era, confundând-o cu umbrele mai întunecate, aruncate de focul din măruntaiele cetăţii. Era imposibil de spus dacă era cineva acolo, iar timpul nu le permitea să răscolească locul. Se întoarse şi porni după ceilalţi, spre poartă.

— Mi s-a părut că am văzut pe cineva, dar s-ar putea să fie doar din cauza luminii. Cred că ar trebui să mergem mai departe.

Scholem încuviinţă din cap şi ieşiră grăbiţi din Templu, pornind prin galeria mortuară principală. David mergea în faţă. Era neliniştit. Nu putea fi sigur că se înşelase atunci când văzuse mişcarea. Poate că cineva era ascuns în Templu şi îi pândea. Trebuiau să se grăbească.

Ajunseră la răspântia care îi conducea mai adânc în necropolă. David se opri.

— E în direcţia aceasta. Nu este departe, dar vă implor să aveţi grijă de lămpi. Dacă rămânem blocaţi aici, nu avem nici o speranţă să ieşim vreodată.

Ezitară o clipă, apoi Leyla şi Scholem îl urmară pe David în beznă. Chiar şi cu lumina celor trei lămpi, tunelul era îngrozitor de întunecos, creându-le o senzaţie de claustrofobie. David îi conduse pe lângă nişele în care îşi dormeau somnul de veci gazdele lor, jos prin negura ca de smoală, până ce ajunseră la cotitura ce ducea spre ascunzătoarea comorii. Porniră unul în spatele celuilalt prin coridorul îngust. Nici unul dintre ei nu vorbea. David încercă din nou sentimentul de teamă amestecată cu uimire, pe care l-ar fi resimţit oricine s-ar fi aflat în preajma Chivotului. Era curios să ştie dacă şi Scholem simţea la fel. Poate că nu era decât amintirea vocii tatălui său care îi povestea, cu glas scăzut, în copilărie, despre Chivotul lui Dumnezeu şi conţinutul acestuia.

Lespedea era dată la o parte, aşa cum o lăsase. Pe pământ, văzu pata de petrol scurs din lampa scăpată jos; îi avertiză pe Leyla şi pe Scholem să o ocolească. Unul câte unul, David în faţă, Scholem încheind coloana, coborâră treptele şi se opriră în spaţiul mic din faţa uşii. Deşi acum ştia la ce trebuia să se aştepte, David era la fel de nerăbdător ca şi prima oară. Se opri cu mâna pe uşă, gata să o deschidă. Leyla stătea în spatele lui, copleşită de un

sentiment de evlavie incontrolabilă, molipsită de atitudinea lui David. Ar fi vrut să-l îmbrăţişeze pe neaşteptate, să se agaţe de el în întuneric, să-l tragă cu ea pe podea, să doarmă cu ea.

David împinse cele două aripi ale uşii. Nu se schimbase nimic. Chivotul era acolo, sub pânzele străvechi, ca şi cum i-ar fi aşteptat. Intră şi scoase văl după văl, până ce Chivotul ieşi la iveală. În lumina celor trei lămpi, strălucea mai puternic decât prima oară. Vârsta nu îi ştersese splendoarea sclipitoare. Lemnul de acacia din care fusese făcut nu putrezise, iar aurul cu care era suflat lucea la fel de viu ca la început.

La început, Scholem nu schiţă nici o mişcare. Stătea în cadrul uşii parcă hipnotizat, copleşit de emoţie în faţa obiectului ce i se dezvăluia. În cele din urmă, David îi întinse mâna şi îl îmbie să se apropie. Ramaseră umăr lângă umăr, ca nişte copii copleşiţi de tot trecutul strămoşilor lor.

Leyla rămase afară, incapabila să pătrundă în cămăruţă. Simţea că era o intrusă acolo. Chivotul le aparţinea lor, trăia mai departe prin ei. Era dispusă să îi înfrunte pentru teritoriile străbune, pentru Palestina, dar nu şi pentru asta. Simpla amintire a acestui obiect ţinuse poporul unit vreme de nenumărate secole. Era un simbol mai puternic decât bombele sau gloanţele. Se simţea spulberată, nu dintr-o dată, ci treptat, pe fragmente, ca şi cum ar fi fost pulverizată în atomi minusculi de praf şi nisip. Ea şi poporul căruia îi aparţineau erau la fel de vechi ca şi poporul lui David, dacă nu chiar mai vechi; dar pentru ei istoria se confunda cu deşertul fără vârstă, întins şi sterp, cu chinurile îngrozitoare ale peregrinărilor, în timp ce poporul lui beneficia de perspectiva vastă care se deschidea de pe culmea unui munte învăluit în flăcări şi fum. Aceasta era diferenţa dintre ei. Ambele popoare clădiseră o civilizaţie, auziseră cuvântul Domnului, fuseseră subjugate de puteri

străine şi cunoscuseră chinurile exilului. Dar aici, în această încăpere, se afla simbolul a tot ceea ce îi separa, mărturia unui legământ ce nu putea fi călcat. Ura Chivotul pentru tot ceea ce reprezenta, pentru dominaţia pe care o exercita asupra ei şi a poporului său. Şi totuşi, iubindu-l pe David, simultan cu sentimentul de ură resimţi şi un altul, de dragoste, de apartenenţă la ceea ce simboliza Chivotul.

— David, ştii cumva cum a ajuns aici? întrebă Scholem în şoaptă, ca şi cum s-ar fi temut să tulbure liniştea.

David îi explică foarte pe scurt cum descoperise papirusurile şi îi rezumă conţinutul acestora. Deşi aflase acum modul în care ajunsese Chivotul în Iram, aceasta nu afectase cu nimic aura de mister care înconjura obiectul sacru. După ce termină, se întoarse spre Scholem şi îi propuse să încerce să mişte Chivotul de la locul lui. Scholem ezită puţin, apoi încuviinţă din cap şi se apropie de piedestal. Heruvimul aşezat pe platforma scunda din partea superioară a Chivotului – Jilţul Îndurării – lăsa impresia că întreaga structură era mult prea grea ca să fie mişcată. Dar, de îndată ce găsiră locul optim de unde să o apuce, izbutiră să o urnească fără prea mare greutate. Ideal ar fi fost să strecoare doi ţăruşi lungi prin inelele din cele patru colţuri ale lăzii, dar aceştia se rătăciseră, cu siguranţă, de mult, în timpul transportării Chivotului de la Ierusalim. Leyla se dădu la o parte, făcându-i loc lui Scholem să iasă din odaie şi să înceapă să urce scările. David venea în urmă, susţinând partea din spate a Chivotului. Leyla aruncă pe umăr sacul lui Scholem şi ridică lampa pe care o pusese jos.

Nu era prea simplu să care Chivotul sus, pe scări, şi prin deschizătura îngustă. Ajunşi sus, lăsară Chivotul în fundul tunelului întunecos şi o aşteptară pe Leyla să aducă lămpile. Lăsase lampa lui David să ardă în continuare în fosta ascunzătoare a Chivotului, ca un semn al trecerii lor pe acolo. David se aplecă să coboare la loc lespedea de piatră. Deodată simţi că sângele îi îngheaţă în vine. Puţin

mai departe, în penumbra galeriei, răsună o voce aspră şi răspicată, o voce de bătrân.

— Te rog, nu te mai osteni, domnule profesor Rosen. Vreau să văd şi eu ce se află dedesubt. Spune-i, te rog, domnişoarei să pună pistolul pe podea. Am arma aţintită drept spre capul ei; nu mă forţa să apăs pe trăgaci.

David se îndreptă şi puse mâna pe braţul Leylei.

— Vrea să arunci arma, Leyla. Fă cum îţi spune.

Leyla scoase pistolul-mitralieră de pe umăr. Pentru o fracţiune de secundă se păru că îl va pune în poziţie de tragere.

— Nu te-aş sfătui, răsună vocea din întuneric.

Leyla privi spre David. David clătină din cap. Aruncă arma la picioare, aproape de buza trapei.

— Foarte bine. Acum, domnule profesor, vă rog să duceţi mâinile la ceafă. Spuneţi-i amicului dumneavoastră să facă la fel.

— Nu e nevoie, exclamă Scholem în germană. Înţeleg foarte bine ce spuneţi. N-am uitat să mă supun ordinelor date în limba dumneavoastră.

Îşi duse încet mâinile la ceafă. David îi şopti ceva Leylei şi fata îşi ridică mâinile.

În bezna impenetrabilă din jur scăpără flacăra violentă a unui chibrit, aruncând umbre tremurătoare pe chipurile morţilor. O mână aprinse o lampă şi o ridică sus. În faţa lor stătea von Meier, cu lampa în mâna stângă, iar în dreapta strângând un Mauser. În spatele lui, stătea ajutorul lui japonez, Talal.

Se auzi o respiraţie şuierătoare. Leyla rămase cu privirea fixată asupra lui Talal, ghicind imediat cine era. În cele din urmă, îi aşteptase să vină, ştia că aveau să răzbată până aici. Simţi că îi îngheaţă sângele în vine. Mâinile şi picioarele îi erau ca de gheaţă, de parcă un curent de are rece ar fi măturat galeria. Undeva, în adâncul Templului, ceasul măsura implacabil minutele scurse.

Când flacăra lămpii se stabiliză, von Meier văzu mai limpede care era obiectul cărat de Scholem şi David din cămăruţa subterană. Rămase năucit, incapabil să articuleze vreun cuvânt, siderat la gândul că ceea ce vedea acum se aflase în tot acest timp în cetate, iar el nu bănuise nimic. Când îşi mai reveni, exclamă cu glas tremurător, uscat, o voce ce părea că îmbătrânise în numai câteva minute:

— Deci pentru asta ai venit aici. Felicitări. Recunosc sincer că eclipsează tot ce am descoperit eu până acum. Pe lângă asta, tot oraşul Iram nu este decât.. un morman de cenuşă. Fireşte, am bănuit ceva. Am găsit indicii, referiri vagi în tratatele de istorie şi în cronici. Dar absolut nimic care să sugereze locul în care se afla. Şi, deodată, vii dumneata şi îl descoperi în câteva zile. Mă impresionezi. Nu m-am înşelat când am pus să te aducă aici. Tăcu şi îşi aţinti din nou privirea asupra Chivotului. Ei bine, zise, în cele din urmă, voi avea timp să îl examinez pe îndelete. Prefer să fiu singur, să meditez în voie, cum, probabil, ai făcut şi dumneata Dar sunt extrem de curios să aflu ce se găseşte dedesubt, la capătul acestor scări. Fii, te rog, amabil şi condu-ne.

— Cum ne-ai găsit? întrebă David.

Nu putea crede că von Meier apăruse întâmplător sau îi urmărise, pur şi simplu, până acolo.

— Aţi fost văzuţi. V-a observat un muncitor care se afla în Templu. V-a urmărit până aici, apoi a venit la mine şi m-a condus pe urmele voastre.

David oftă. Nu se înşelase; într-adevăr, în Templu fusese cineva.

Von Meier le făcu semn cu pistolul. Leyla se afla cel mai aproape de scară. Cu paşi şovăitori, porni în jos pe treptele înguste, urmată de David şi de Scholem. Talal scoase sabia din teacă şi se apropie de trapă. Lama sclipi în lumina lămpilor, împrumutând parcă ceva din strălucirea Chivotului. Ajunse la capătul scărilor şi porni după cei trei.

Von Meier aşteptă până ce grupul ajunse jos. În clipa în care Talal puse piciorul pe a patra treaptă, Scholem se răsuci. În mână strângea cuţitul ruginit pe care îl găsise în avion. Cu un strigăt răguşit se aruncă asupra lui Talal. Japonezul sări fulgerător în spate şi lama săbiei spintecă aerul. Tăişul sfâşie umărul lui Scholem şi cobori în diagonală peste piept. O fracţiune de secundă trupul lui Scholem rămase nemişcat. Ţipătul îi îngheţă pe buze, ca şi cum o mână nevăzută ar fi răsucit un comutator. Cuţitul îi căzu din mână, prăvălindu-se pe treptele de piatră. Bustul, împreună cu braţul drept şi capul, se desprinse de partea inferioara a corpului şi căzu peste David, în timp ce restul se rostogoli în jos, pe scări. Valuri de sânge ţâşniră pretutindeni, spălând treptele de piatră. Leyla începu să ţipe. David îşi pierdu echilibrul, izbit de capul lui Scholem, apoi se răsuci pe ultima treaptă, scoase Lugerul din buzunar şi începu să tragă orbeşte în sus, pe scări.

Gloanţele îl nimeriră pe Talal drept în piept, aruncându-l în spate. Von Meier se repezi înainte, încercând să-l prindă. În clipa aceea, sabia lui Talal zvâcni spasmodic şi sfâşie frânghia care susţinea contragreutatea de la lespede. Piciorul lui von Meier alunecă pe pata de petrol vărsat cu câteva minute în urmă. Se rostogoli înainte şi, în cădere, lespedea se desprinse din loc şi se prăbuşi pe spatele bătrânului, frângându-i coloana. Von Meier rămase prins în deschizătura trapei, jumătate de corp afară, jumătate în interior, strivit sub greutatea lespezii.

David împinse la o parte bustul lui Scholem. Leyla stătea în pragul uşii de la ascunzătoarea ce adăpostise Chivotul, incapabilă să-şi controleze tremurul corpului. Ţinea încă lampa în mână, deşi degetele îi tremurau nestăpânite. Scările erau scăldate de sângele lui Scholem. În partea de sus, zăcea trupul lui Talal, prăbuşit peste sabie. Torsul lui von Meier se odihnea pe cel al japonezului.

Prin trapă se scurgeau pârâiaşe de sânge. David simţi că i se face rău şi întoarse capul.

El şi Leyla rămaseră mult timp îmbrăţişaţi în întuneric, incapabili să scoată vreun sunet sau să schiţeze vreo mişcare. Explozia îi luă prin surprindere, aşa cum soneria deşteptătorului întrerupe brutal somnul şi îl trage pe cel ce doarme înapoi, în realitatea deprimantă a unei zile noi.

51

Galeria părea să se fi trezit deodată la viaţă, ca şi cum ar fi venit ziua învierii şi morţii s-ar fi ridicat din cripte. Reuşiseră să iasă din camera subterană, dar acum se confruntau cu pericolul de a fi îngropaţi de vii în galerii. Peste tot se auzeau pereţii de stâncă scrâşnind, crăpându-se, tremurând sub presiunea uriaşă susţinută până atunci de pilonul central al Templului. Podeaua se cutremură sub picioarele lor. Din tavan se desprinseră bucăţi mici de rocă ce căzură peste ei. Alături, una dintre nişe se prăbuşi cu un zgomot surd, ca un oftat, urmată imediat de alta.

Lângă perete, Chivotul stătea nevătămat, sfidând parcă ploaia de bolovani ce se abătea asupra lui. El se născuse din stâncă, din cuvinte rostite printre fulgere şi tunete, pe culmea învăluită în nori a unui munte înalt. Purta în pântece acele cuvinte, săpate în piatră, aşa cum generaţii de credincioşi le purtaseră întipărite în minte şi în suflet. Rezistase peste vremuri, în pofida tuturor vitregiilor sorţii, ascuns în acest sanctuar uitat, în amintirile şi legendele acelor generaţii.

David se ghemui lângă Chivot. Nu aveau nici o posibilitate să îl ia cu ei, chiar dacă – printr-un miracol – ar fi scăpat cu viaţă, lucru de care se îndoia. Dar poate că...

— Leyla, ajută-mă, te rog. Repede.

— David, trebuie să ieşim de aici. Nu mai avem timp.

— Te rog. E foarte important.

Leyla veni lângă el. Ridicară Jilţul Îndurării împreună cu heruvimul de pe partea superioară a structurii. Dedesubt se vedea un capac plat, aurit. David împinse cu putere şi capacul alunecă la o parte fără dificultate.

În spatele lor ceva foşni în întuneric. Un alt cadavru spulberat.

David ridică lampa şi lumină interiorul. La prima vedere părea gol, dar, privind mai atent, distinse conturul unei bocceluţe din pânză, legată cu fâşii de piele. Băgă mâna înăuntru şi o scoase. Pielea uscată se rupse la prima atingere. Cu degetele tremurânde, desfăcu pânza. Înăuntru se aflau doi bolovani mai mici, fiecare cântărind în jur de un kilogram. Erau pietre brute, ca şi cum abia ar fi fost culese de pe jos, însă una fusese cioplită puţin pe o parte şi netezită. Pe latura plată se vedeau câteva rânduri scrise. David recunoscu vechea scriere folosită în Sinai.

Apropie bolovanii în lumina lămpii, pe care o aşezase pe marginea Chivotului. Avea în faţa lui Tablele Legii, două bucăţi de stâncă gravate rudimentar, simboluri ale unui Dumnezeu al focului şi măcelului, care încheiase un legământ cu un grup de triburi nomade aflate în trecere prin deşert. Erau pietre sacre, mărturii ale cuvântului Domnului, prima manifestare a credinţei semite.

Întinse una din pietre Leylei.

— Poţi să o duci?

— Cred că da.

Ea scoase unul din sacii de pe umăr şi băgă piatra înăuntru. Nu avea nici un rost, îşi zise, dar totuşi îi făcu pe plac lui David.

— Eu voi lua celălalt sac, zise David.

Leyla i-l întinse şi David strecură al doilea fragment de rocă în el. Din depărtare, se auzeau bolovanii rostogolindu-se în abis.

— E timpul să plecăm, zise David.

Traversară în fugă galeria laterală şi intrară în tunelul ce ducea spre coridorul principal. La capătul galeriei se opriră şi priviră în urmă. Deşi nu-l vedeau, ştiau că Chivotul se afla acolo, în întuneric, aşteptând să fie zdrobit de milioanele de tone gata-gata să se prăvălească. În camera subterană zăcea trupul lui Scholem, îngropat în beznă, împreună cu Chivotul şi cadavrele mumificate. Se întoarseră şi porniră în direcţia galeriei principale.

Abia făcură câţiva paşi când din spate răsună o bubuitură asurzitoare, apoi vuietul stârnit de prăbuşirea tavanului. Tone de pietriş se prăvăliră în faţa lor, blocând galeria pe care fugeau. Pereţii se cutremurară şi cadavrele din nişele laterale începură să se dezintegreze unul după altul, stârnind nori imenşi de praf.

Leyla se aruncă la podea şi îşi acoperi capul cu mâinile. Era ca şi cum o soartă malefică i-ar fi atras în aceste galerii, hotărâtă să îi îngenuncheze înainte de a-i îngropa pentru eternitate în străfundurile Iramului. David se ghemui lângă ea, măcinat de acelaşi sentiment al înfrângerii. Făcuse tot ce îi stătuse în putere, nu mai putea face nimic în plus. Zăbovise nepermis de mult ca să găsească şi să salveze Tablele Legii. Acum, cetatea le cerea înapoi. Îşi aminti de blestemul gravat în sigiliul pe care îl sfărâmase, de celălalt care se prefăcuse în pulbere în faţa camerei unde se afla Chivotul. Fusese prea sigur de sine. Strânse mâna inertă a Leylei. Deasupra lor ultima mumie se dezintegra fără zgomot.

David ridică ochii. Deodată îşi aminti de ceva despre care citise în lucrarea lui von Meier, dar care îi ieşise din minte până atunci. Cu prilejul lucrărilor de explorare a

cetăţii, von Meier descoperise nişte puţuri în spatele galeriilor mortuare. Iniţial, crezuse că serveau drept coşuri de fum pentru crematorii rudimentare, dar ulterior constatase că se înşelase. Într-una din povestirile despre Iram, dăduse peste un pasaj în care se afirma că respectivele puţuri fuseseră construite drept căi de ieşire pentru sufletele morţilor, prin care să poată părăsi lumea întunericului, pentru a se întoarce în ceruri.

Când David îi povesti despre puţuri, Leyla se mulţumi să ofteze. Îi venea greu numai să se gândească la chinurile unei noi deplasări prin labirintul de tuneluri. Era mult mai simplu să rămână pe loc, în semiîntuneric, lăsându-şi soarta în grija cetăţii. David o întoarse cu forţa şi o privi în faţă. Simţea că renaşte speranţa. Sau poate că era pură încăpăţânare, un sentiment de revoltă împotriva beznei atotstăpânitoare şi de refuz de a se lăsa îngenuncheat

— E singura noastră şansă. Nu avem nimic de pierdut dacă încercăm. Te rog, vino cu mine.

Leyla îi privi ochii, chipul palid şi chinuit. Îi atinse uşor buzele cu vârful degetelor.

— Da, murmură ea.

David porni înainte prin întunericul impenetrabil. Erau înconjuraţi de zgomotul înfundat al pereţilor ce se năruiau în depărtare. Tot masivul stătea să se prăbuşească. Vechii constructori ai Iramului săpaseră vreme de secole galerii în roca masivă, modelând cetatea din blocuri de gresie. Platoul întins era un labirint de coridoare şi galerii secundare, tuneluri şi camere, puţuri, scări şi canale de scurgere. Întreaga construcţie începea să cedeze şi fiecare secţiune prăbuşită exercita o presiune incalculabilă asupra structurilor rămase.

O rupseră la fugă, protejându-şi lămpile, orbecăind prin beznă în căutarea unei căi de scăpare. Podeaua se săltă, apoi rămase nemişcată. În spatele lor, o ploaie de bolovani înfundă galeria, tăindu-le orice cale de întoarcere. Drumul

ducea printre pânze grele de păianjen. Nimeni nu mai coborâse aici de secole, poate de când fusese aşezat ultimul cadavru în nişă. Dacă nimeriseră într-o galerie care nu dădea spre nici o deschizătură la suprafaţă, se puteau considera morţi.

Galeria coti de câteva ori, apoi continuă în linie dreaptă. Deodată, se înfundă într-un zid gol. Nu puteau merge mai departe. Erau prinşi în capcană. Aceasta era, probabil, una dintre primele galerii mortuare: cadavrele din cripte erau reduse la simple schelete, vechi ca şi Babilonul. Dar aerul era proaspăt. David ridică lampa deasupra capului.

Sus, se zărea o deschizătură îngustă, cât să permită trecerea unei persoane foarte slabe.

— Acesta trebuie să fie unul dintre puţuri.

— Cum poţi fi sigur? Poate fi orice, o gaură în stâncă, absolut orice. S-ar putea să ne blocăm.

— Deja suntem blocaţi. Dar aici trebuie să existe un puţ. De undeva vine aer proaspăt. Este singurul orificiu pe care îl văd.

— N-ar trebui să fie drept? Nu ar trebui să se vadă lumină?

— Nu ştiu. Poate că nu au fost săpate în linie dreaptă. Trebuie să încercăm. E tot ce putem face.

Galeria se zgudui.

— Cum ajungem acolo sus? întrebă Leyla

— Ne folosim de nişe. Vino după mine.

Puseră lămpile jos. Acum nu le mai erau de nici un folos. Continuau însă să ardă, împrăştiind puţină lumină. Cu mare grijă, puse un picior pe prima lespede a celei mai apropiate nişe, apoi se săltă, apucându-se de marginea celei de a doua. Vârfurile degetelor dădură peste pânză putrezită şi fragmente de os. Se ridică, ajutându-se de ambele mâini, şi se aplecă în interiorul nişei întunecoase. Habar nu avea ce se afla acolo şi prefera să nu afle. Se lăsă în genunchi şi întinse mâna ca să o ajute pe Leyla. Fata se sprijini cu

amândouă picioarele de muchia de piatră. Lumina slabă a lămpii desena umbre fine pe tot trupul subţire. David se aplecă şi îi atinse uşor buzele întredeschise, fremă-tânde de teamă. Leyla îi strânse mâna o singură dată, apoi începu din nou suişul. David o ajută să ajungă în nişa următoare, apoi Leyla îl trase după ea, scurmând cu mâna pământul amestecat cu oseminte, în căutarea unui punct de sprijin. Îşi traseră amândoi sufletul şi porniră din nou la drum. Prin coridoare trecu un vuiet prelung. O parte din peretele opus dispăru într-o fracţiune de secundă.

Escaladară cele cinci nişe suprapuse şi ajunseră la gura puţului, dacă era cu adevărat unul şi nu se înşelaseră. Nu se înşelaseră.

— Urc eu primul, zise David.

Părea cel mai firesc lucru de spus, însă avu nevoie de ultima fărâmă de curaj ca să pună mâna pe marginea deschizăturii neluminate. Umerii îi alunecară prin gaura strâmtă; încet, încet, se întinse mai sus. Puţul avea o pantă lină, permiţându-i să avanseze cu braţele întinse în faţă, centimetru cu centimetru, ca un şarpe. Era întuneric beznă. Îşi simţea trupul înconjurat de mii de tone de rocă, vibrând ca un organism viu.

Îşi înăbuşi groaza şi continuă să se strecoare prin tunel. Leyla venea deja pe urmele lui. Stâncă se cutremură şi rocile din jur fură străbătute de un huruit asurzitor, ca cel al unui tren expres. O scuturătură neaşteptată îl împinse cu umărul în peretele dur. Undeva, se auzi zgomotul unor stânci care se prăbuşeau. Era incredibil de întuneric. Inima îi zvâcnea haotic. De undeva, din străfundul minţii, răzbătu la suprafaţă vechea teamă copilărească de a nu fi îngropat de viu. Simţea o nevoie chinuitoare de a se ridica în picioare, de a-şi dezmorţi braţele şi picioarele. Simţea că nu are spaţiu, că se sufocă.

Leyla nu-l vedea pe David, însă ştia că este undeva în faţa ei. Îi auzea prin bezna respiraţia accelerată,

şuierătoare. Era în pragul unei crize de claustrofobie. Dacă intra în panică, era posibil să fie pierduţi irevocabil.

— David, strigă ea. Respiră mai rar. Inspiră adânc. Încearcă să te relaxezi.

David îi auzi vocea venind parcă de la zeci de kilometri distanţă, îndepărtată şi detaşată. Inspiră profund, îşi ţinu respiraţia câteva clipe, apoi expiră foarte încet şi o luă de la capăt. Treptat, pulsul i se reglă şi simţi că se calmează. Porni din nou. Se auzi o nouă bubuitură, de data aceasta undeva mai aproape.

— David! Asta a fost chiar în spatele meu! Cred că s-a surpat intrarea în puţ. Trebuie să ieşim de aici!

David înţelese că tot tunelul se putea surpa dintr-o clipă în alta, prinzându-i sub un munte de rocă. Sau că ieşirea – dacă exista vreo ieşire la suprafaţă – putea fi deja blocată. Îşi împinse disperat capul înainte, croindu-şi loc prin beznă, în căutarea luminii la care nu putea decât spera că există undeva în faţa lor. Era greu de afirmat cu certitudine, dar tot timpul avea impresia că urcă o pantă cu înclinare constantă. Părea că nu se va sfârşi niciodată. Mâinile, coatele şi genunchii îi sângerau din cauza juliturilor. Din când în când, auzea bubuituri ca de tunet, când mai depărtate, când înspăimântător de apropiate.

Pe neaşteptate, degetele atinseră ceva. Inima i se opri în loc. Foarte încet, se strecură înainte şi întinse braţele cât putu de mult. Înnebunit, David pipăi în jur. Nu era decât piatră. Piatră dură, compacta, impenetrabila. Puţul se înfunda acolo. Încetase să mai fie un simplu tunel; acesta avea să fie mormântul lor.

— Ce s-a întâmplat, David? De ce te-ai oprit?

Vocea Leylei ajunse până la el, venind de foarte departe. Inspira adânc de câteva ori, încercând să-i răspundă cu glas cât mai sigur.

— Am dat peste un perete. Nu pot merge mai departe. Cred că s-a terminat cu noi.

Urmă o tăcere grea, apoi din nou vocea Leylei.

— Eşti sigur? Poate că e doar un obstacol mic.

— Nu, e un zid compact de piatră.

— Dar aerul?

— Ce vrei să spui?

— Aici e aer. De unde vine? Şi ce rost are acest puţ? Nu poate fi un puţ orb. Aerul trebuie să vină de undeva.

Avea dreptate. Cuprins de frică, uitase să judece. Îşi porunci să fie calm şi reuşi treptat să-şi adune gândurile. Era ceva mai mult decât prezenţa aerului. Era sigur că puţul fusese săpat de oameni. Părea să aibă o configuraţie dreaptă şi regulată şi dădea într-un loc accesibil în subteran. Dar la ce bun să sapi un puţ care nu duce nicăieri? Chiar dacă unica destinaţie ar fi fost uşurarea drumului spre iad, tot nu avea sens să se termine în fund de sac. Era posibil ca sufletele celor morţi să se poată strecura fie şi printr-un orificiu cât gămălia de ac, dar, aparent, nu exista nici o astfel de deschizătură. Popoarele din antichitate nu interpretaseră moartea în termeni foarte spirituali. În mormintele morţilor, obişnuiau să aşeze vase cu mâncare şi arme. Considerau viaţa de după moarte ca pe o existenţă cvasifizică, nu drept o spiritualitate descorporată. Nu se explica prezenţa unei fundături.

Ideea de puţ care nu duce nicăieri, îi era oarecum familiară. Arheologii întâlnesc frecvent galerii blocate şi tuneluri astupate, dar acesta era diferit; fusese construit intenţionat în acest fel. Deodată, gândurile i se limpeziră. În unele dintre mormintele egiptene, printre care şi în Marea Piramidă, existau galerii oarbe pentru derutarea

eventualilor jefuitori de morminte. Pentru închidere, se foloseau lespezi grele de piatră, culisante, pe lângă care se lăsa uneori o deschizătură pentru evacuarea muncitorilor care amenajau zidul fals.

Însă aici nu putea exista o galerie de salvare; probabil că galeria în care se aflau servea exact acestui scop. În plus, David se îndoia serios că într-un loc izolat cum era Iramul, puteau exista jefuitori de morminte – unde şi-ar fi putut vinde prada un astfel de hoţ? Iar mormintele se aflau la capătul opus al puţului, nu aici. Doar dacă...

Începu să pipăie cu gesturi febrile zidul de piatră, în locul în care se îmbina cu peretele lateral. Inima îi tresări uşor. Îmbinarea nu era etanşă. Exista un mic rost, cât să strecori un deget înăuntru, de ambele părţi, în partea inferioară. Era o placă. Întrebarea era, cât de mare? Unele dintre blocurile de piatră din Egipt erau lungi de nouăzeci de metri şi mai mult. În clipa aceea, îşi dădu seama că aerul se infiltra prin acele rosturi.

Se târî mai aproape de zid şi împinse cu toată puterea. Nu se întâmplă nimic. Poziţia în care se afla, întins pe burtă pe podeaua de piatră, nu îl ajuta deloc. Se răsuci, lăsându-se cu toată greutatea pe peretele lateral. Reuşi să îşi proptească un picior în stâncă. Împinse din nou. Se auzi un scrâşnet ca acela când două suprafeţe de piatră alunecă una pe cealaltă. Băgă mâna în rostul lateral. Era sigur că placa se mişcase puţin.

— Pot să mişc peretele! strigă el.

— Nu te obosi vorbind. Împinge mai tare!

Podeaua se cutremură şi o nouă porţiune a tunelului se prăbuşi. David se opinti din nou, strângând din dinţi disperat. Se auzi un nou huruit. În deschizătură, apăru o rază slabă de lumină, îşi dublă eforturile, adunându-şi ultimele puteri. Bolovanul se deplasă mai mult, lăsând două fascicule de lumină să străpungă bezna din jur. Acum, vuietul rocilor se auzea constant. Se încordă până ce

muşchii de la picioare şi de la braţe erau gata să plesnească. Faţa îi era scăldată în sudoare. Placa de piatră se mişcă, apoi începu să se încline în spate, trasă de o contragreutate nevăzută. Lumina se revărsă în puţ. David închise ochii, orbit de atâta strălucire neaşteptată, apoi îi redeschise încet.

Se afla în faţa unei încăperi cu tavan scund, de formă regulată. Aici zăcea taina supremă a cetăţii, o taină atât de bine păzită, încât de-a lungul atâtor secole nu reuşise nimeni să o descopere. După mai mult de două milenii, David era primul care vedea această tainiţă. Încăperea era luminată natural, prin orificii săpate în tavan. Dar David nu era preocupat de inspectarea tavanului sau de depistarea sursei de lumină.

De jur împrejurul camerei, aşezaţi pe tronuri înalte de piatră, şedeau regii Iramului. Înveşmântaţi în brocarturi scumpe, în robe bogat brodate, cu fire aurii, roşii şi purpurii, se aflau descendenţii lui Solomon, adunaţi parcă la sfat în lumina regatului lor pustiu. Lumina se răsfrângea în mii de pietre preţioase şi ornamente filigranate. Văzu sipete din fildeş şi figurine din abanos şi lemn de cedru, delicat sculptate şi vopsite în aşa fel, încât să semene cu fiinţe vii; cămile modelate din alabastru, modele de vapoare din Yemen, paloşe din Babilon. Prăbuşite în jilţurile lor, mumiile regale vegheau tăcute, cu chipurile ascunse în spatele unor măşti din alabastru, legate cu şireturi din aur; orbitele goale, vopsite cu antimoniu, priveau lumea fără să o vadă.

David se târî afară din tunel şi sări în camera mortuară. Privi figurinele înfăţişând gazele, şoimi din fildeş, demoni înaripaţi, asemănători cu cei pe care îi observase în cetate. După ce ochii i se obişnuiră, lumina nu i se mai părea atât de orbitoare, dar fiecare suprafaţă pe care se răsfrângea părea să fie însufleţită de un foc viu. Întoarse capul în clipa în care capul Leylei apăru în gura tunelului; ochii îi erau lărgiţi de uimire. Până atunci, nu avusese timp să o

privească mai atent. Se schimbase, dar era tot chipul ei, ochii pe care îi ştia Leyla simţi că o priveşte şi întoarse capul jenată, incapabilă să-i susţină privirea.

Sări şi ea din tunel şi traversară încăperea până la tronul din faţă. Mâinile mumificate şi ţesătura putrezită vorbeau de moarte, dar masca şi culorile vii ale ţesăturilor antice şi pectoralii marcaţi cu pietre preţioase păstrau încă ceva din măreţia de odinioară. Simţi nevoia să îngenuncheze. Vocea lui David o trezi din reverie.

— Trebuie să ieşim repede, zise el. În jurul nostru totul stă să se năruie. Camera asta s-ar putea surpa în orice clipă.

— Cum ieşim de aici? Nu e nici o deosebire faţă de tunel – doar că e mai mult loc. Putem muri confortabil, atâta tot.

David privi disperat în jur. Trebuia să existe o cale.

— Aici este vârful cetăţii. Găurile acelea duc direct afară.

— Dar sunt prea strâmte, nu vom reuşi niciodată să trecem prin ele.

— Şi-atunci, cum rămâne cu sufletele regilor? Găurile acelea au fost făcute ca să intre lumină, nu ca să permită plecarea spiritelor. Tunelul prin care am venit era singura legătură între această cameră şi cetate. Dar al-Shami spunea că există zeci de puţuri. Cel prin care am venit trebuie să fi fost un puţ orb, construit special ca să semene cu celelalte, dar, de fapt, destinat transportului cadavrelor regilor la intervale destul de dese – aşa se explică prezenţa plăcii mobile. Presupunând că celelalte puţuri există, aşa cum a spus al-Shami, de ce nu ar fi unul şi pentru regi? Sufletele lor nu trebuia să ajungă în ceruri?

— Dar o gaură prea mare ar fi permis pătrunderea apei în timpul sezonului ploios.

— Dacă nu era cumva acoperită.

Începură să scruteze tavanul, căutând, neliniştiţi, o urmă a unei deschizături mai mari. Dedesubt se auzeau bubuituri înspăimântătoare. Deodată, porţiunea din mijlocul podelei se înfoie şi apăru o crăpătură ce se lăţea văzând cu ochii. Unul dintre regi se prăbuşi într-un morman de oase şi aur strălucitor. Masca alunecă de pe faţa altuia, dezvăluind un craniu obişnuit, respingător şi lipsit de măreţie. Camera vibra din toate încheieturile.

Cercetară palmă cu palmă tavanul tencuit. Părea atât de neted, de imaculat. Ornamentele geometrice erau pictate cu auriu şi argintiu.

— Aici! strigă David.

Ochiul lui expert depistase conturul fin, dreptunghiular al unei deschizături. Leyla veni grăbită lângă el.

— Cum ajungem până acolo?

— Să aducem lăzile! Repede!

Goliră rapid sipetele de conţinut şi le aşezară unele peste altele. David era mai înalt, aşa că urcă primul.

Iniţial, existase un fel de scripete, dar frânghia putrezise de mult. David izbi trapa cu muchia palmei, dar aceasta refuză să cedeze.

— Contragreutatea! ţipă Leyla. E aici jos!

Un capăt de sfoară era încă legat de ea. Leyla o ridică şi i-o întinse lui David. Camera se zgudui din nou, mai tare. Unul dintre tronuri se înclină, expediind mumia drept în mijlocul camerei. Craniul se rostogoli pe podea, izbind-o pe Leyla în picior.

David se ridică în vârful picioarelor, încercând să strecoare sfoara prin inelul de care fusese legată iniţial. Reuşea cu greu să-şi păstreze echilibrul cu greutatea în braţe. Camera se cutremură iarăşi. David se clătină, dar reuşi să-şi recapete poziţia iniţială. Frânghia alunecă prin inel şi David o înnodă, temându-se ca nu cumva să o rupă.

De data aceasta, trapa începu să se mişte înnebunitor de încet, dar sigur. Brusc, pe podea apăru o a doua fisură

care se lărgea vertiginos, despicând odaia în două. Leyla stătea pe partea opusă.

— Sari! ţipă David. Pentru Dumnezeu, sari!

Leyla privi în crăpătura ce se lăţea rapid. Adâncimea fisurii o ameţea şi o îngrozea. Privi spre David.

— Nu mai aştepta, Leyla! Sari!

Închise ochii şi sări, aterizând la un pas de marginea crăpăturii. David îşi presă trupul prin deschizătura şi ieşi pe acoperiş. Se afla deasupra Iramului, chiar în vârful masivului de stâncă.

Întinse mâna în jos şi o ajută pe Leyla să se caţere prin deschizătură. Stiva de lăzi se dezechilibra şi căzu la podea. Leyla rămase o clipă atârnând în gol, susţinută de un singur braţ. David îşi propti bine picioarele de stâncă şi o trase sus.

Stăteau, ascultând vuietul de moarte al cetăţii sub picioarele lor. Departe, la capătul opus al terasei de stâncă, o porţiune întreaga se surpă, lăsând în urmă o groapă adâncă de sute de metri.

— Trebuie să coborâm de pe stâncă asta. Se poate surpa în orice clipă.

Coborâră încet, pipăind cu mâinile şi picioarele câte un locşor de care să se agaţe. Stâncă părea să pulseze de viaţă, fremătând, cutremurându-se din timp în timp, ca un animal rănit care încearcă să-i azvârle din spinare. Un pas greşit le putea fi fatal.

Aveau senzaţia că totul durase câteva ore, când, în realitate, nu trecuseră mai mult de cincisprezece minute. În sfârşit, ajunseră jos şi se întinseră pe pământ, prea osteniţi ca să facă vreo mişcare în plus, cu oasele îndurerate şi pielea crăpată şi însângerată. Ştiau că trebuia să se îndepărteze de stâncă înainte de a se nărui cu totul, dar nici unul, nici celălalt nu se simţea în stare să se mişte sau să scoată vreun cuvânt. Se adăpostiră lângă un stâlp

simţindu-se ocrotiţi de umbra lui. Deasupra lor, cetatea întreagă vuia şi se zguduia în spasmele morţii.

Leyla tresări violent. Vocea se auzi din nou.

— *Was gibts? Was geschieht?*

Leyla ridică privirea. Unul dintre gardieni stătea în faţa lor. Venise într-o goană, călare pe cămilă. Probabil, îşi avea postul la hotarele cetăţii, de aceea auzise ultimul vuietul cetăţii prăvălindu-se în mină.

David se ridică, pregătit să se arunce asupra bărbatului. Gardianul privea când la Leyla, când la David.

— *Wersind Sie? Was machen Sie hier?*

Luă arma de pe umăr şi o îndreptă spre ei.

— Cine sunteţi? întrebă din nou, de data aceasta în arabă. Ce faceţi aici?

Aproape în aceeaşi secundă, se auzi o bubuitură puternică, de parcă ar fi sărit în aer un depozit întreg de explozibil, urmat de un vuiet prelung ce creştea vertiginos în intensitate. Stâlpii din jurul lor se zgâlţâiră violent. Paznicul privi în sus îngrozit. David trase două focuri, unul după altul, direct prin buzunar. Îl urmări pe paznic prăbuşindu-se pe pământ, fără un sunet. De ce este moartea atât de uşoară, iar toate celelalte atât de complicate, se întrebă David.

O rupseră la fugă. În sfârşit, Iramul era scuturat de ultimele convulsii. În jurul stâncii, se mai vedeau bărbaţi rătăcind dezorientaţi, strigându-se unii pe alţii, reuşind cu greu să acopere vacarmul dezlănţuit. Nimeni nu-i băgă în seamă. Se depărtară mai mult până ce dădură de o groapă nu prea adâncă, în care se adăpostiră. Priviră înapoi peste întinderea nesfârşită, punctată cu gropi întunecate şi stâlpi ornaţi cu statui înaripate. Iramul era distrus. Stâlpii începură să cedeze sub presiunea enormă, acumulată în subteran, mai întâi cei mai subţiri, apoi cei mai groşi, în cele din urmă porţiuni întregi de teren. Era parcă opera mâniei divine. Şoaptele înăbuşite ale întunericului, aripile

ameninţătoare, melodia morţii neaşteptate, intonată de huruitul stâncilor şi pocnetul coloanelor frânte. O legendă se năruia şi se făcea una cu nisipul. David se gândea la Samson din Gaza, la Templul lui Dagon, la coloanele şi clădirile năruite peste trupurile filistenilor. Auzea urletul Iramului, asemeni zgomotului stârnit de valurile care se lovesc de stânci pe timp de furtună. Gândul îi zbură la regii aşezaţi pe tronurile lor, prefăcându-se acum în ţărână, la comorile cetăţii, la bibliotecă, la Templul Chivotului. Întoarse faţa şi se agăţă, îndurerat, de Leyla în groapa urât mirositoare.

53

David şi Leyla îşi petrecură noaptea în groapă. Dimineaţa ieşiră la suprafaţă şi dădură cu ochii de întinderea pustie. Iramul se transformase într-un morman de pietre fumegânde, din care ţâşnea la răstimpuri câte o limbă de foc. Găsiră o cămilă rătăcită, probabil aparţinând paznicului ucis de David în ziua precedentă. Găsiră apă într-o scobitură din stâncă şi provizii în desagii cămilei, suficiente pentru două sau trei zile. Aveau încă la ei puţinul de mâncare şi apă luate de Leyla şi Scholem din bucătăria subterană. Gândul Leylei zbură la femeia pe care o zăvorâseră în cămară; oare ghicise până la urmă că lumea ei stătea să se prăbuşească, îngropând-o dedesubt?

Mergeau încă maşinal, ca împinşi de o forţă mai presus de ei. Ar fi fost atât de simplu să se întindă, pur şi simplu, jos, în nisip, şi să nu se mai scoale niciodată, să accepte sfârşitul Iramului ca pe propriul lor sfârşit. Erau conştienţi de proximitatea morţii şi îşi dădeau seama că fiecare pas înainte îi aducea mai aproape de sfârşitul implacabil.

Călăreau cu rândul – când unul era pe spatele cămilei, celălalt mergea alături. Mergeau drept către nord – părea atât de lipsit de sens, dar ce altceva puteau face? Discutară puţin despre cele întâmplate. Leyla nu îşi dorea decât să uite, să lase în urmă amintirile călătoriei în deşertul Nafud, ale celor petrecute în Iram.

Noaptea se cuibăriră unul într-altul, lipiţi de spatele cămilei, în întuneric. Leyla se gândea la nopţile geroase pe care le petrecuse în inima Nisipurilor, împreună cu Scholem, la disperarea şi amărăciunea lui. Simţea nevoia să-l îmbrăţişeze pe David, să-i atingă faţa şi mâinile, să se convingă că într-adevăr era real. Dorea din tot sufletul să facă dragoste cu el, dar se temea, se temea să i se dăruiască acolo, în deşertul rece, infertil. Nu mai repetă declaraţia de dragoste pe care i-o făcuse la Ierusalim, iar David nu făcu nici o aluzie în acest sens. Oare credea că o făcuse sub imboldul fricii şi al nesiguranţei acelor ultime zile petrecute la Ierusalim? Iar dacă i-ar mai repeta-o, i-ar pune vorbele pe seama faptului că se aflau pierduţi în deşert, la un pas de moarte. Uneori, David o privea mergând în faţa lui sub razele palide ale soarelui – o siluetă solitară, mică, fragilă, copleşită de grandoarea dunelor din jur. Noaptea, când stăteau întinşi unul lângă celălalt, voia să o strângă în braţe, dar ceva nedefinit îl oprea şi toată dorinţa lui se risipea în noaptea întunecată şi geroasă.

Vorbeau în răstimpuri, cu tăceri prelungite. Amândoi căutau uitarea în inima Nisipurilor, dar conversaţia le amintea de locul în care se aflau şi de ceea ce îi adusese acolo. David era îngândurat din cauza pierderii Iramului şi a distrugerii Chivotului. Era obsedat de acest gând, ca cineva care se căieşte pentru uciderea persoanei iubite, deşi ştia că nu i-ar fi adus decât suferinţă nemărginită. Ceea ce făcuseră era ireversibil, şi David nu îşi putea imagina cât rău putea provoca cetatea Iram în viitor. Nu îşi aducea aminte decât de frumuseţea trista a coridoarelor, de lumina

care se filtra prin orificiile tavanului în Templu, de Chivotul acoperit cu văluri bogate. Se gândea neîncetat la fetiţa cu care stătuse de vorbă şi al cărei trup firav zăcea acum, din cauza lui, sub tone de piatră. Uneori, se simţea apăsat de un sentiment insuportabil de vinovăţie, de repulsie faţă de sine însuşi.

Leyla îi arătă hârtiile pe care le descoperise împreună cu Scholem şi David îşi aduse aminte de ceea ce îi spusese al-Shami, referitor la un eveniment care avea să se petreacă la Ierusalim. Conspiraţia nu începuse şi nu se sfârşea la Iram. Era vorba de mai mult, mult mai mult de atât, necunoscut încă. Tot nu înţelegea de ce îl adusese von Meier în Iram, de ce fusese atât de importantă colaţionarea tăbliţelor de la Ebla. Ceva îi şoptea că în spatele interesului manifestat de von Meier se ascundeau motive mult mai profunde, legate de un plan inimaginabil mai amplu şi mai înfricoşător decât cel pe care-l deconspiraseră ei.

Îşi continuau călătoria lipsită de perspectivă, animaţi de temeri noi care puneau în umbră propria lor frică de moarte.

Dacă nu reuşeau să dea de tabăra beduinilor, aveau să moară acolo, iar dacă se întâmpla acest lucru, atunci era puţin probabil ca planurile care se ţeseau să fie zădărnicite.

Noaptea aceea şi-o pe trecură întinşi unul lângă altul, ţinându-se de mână ca doi îndrăgostiţi, înfiorându-se din când în când, incapabili să intre în armonie cu noaptea, cu deşertul sau cu cel de alături. Iubirea nu putea fi măsurată în acea întindere vastă; nu puteau fi destul de aproape unul de celălalt ca să compenseze imensitatea deşertului.

— De ce ai venit, Leyla? Erai liberă; de ce te-ai lăsat din nou prinsă în capcană?

Leyla îi povesti despre rola de film şi despre fotografia muftiului.

— Al-Husayni era căutat cu mult înainte de a fugi în Germania. În anii ’20-’30 a organizat în Palestina mai multe

manifestaţii şi atacuri antievreieşti. A devenit puterea numărul unu în ţară; preşedintele Consiliului Suprem Musulman, şeful Comitetului Suprem Arab. Era ahtiat după putere şi ambiţios, şi nu permitea nimănui să îi stea în cale. Pentru el nu era suficient să ucidă evrei. Oamenii lui i-au lichidat şi pe politicienii arabi care au îndrăznit să îl înfrunte şi pe cetăţenii de rând care aveau opinii mai moderate decât el. Au fost asasinaţi zeci de oameni nevinovaţi. Familii întregi au fost snopite în bătaie sau împuşcate. Din familia mea au murit zece oameni, cu toţii răpuşi de gloanţele acoliţilor muftiului.

Îl ştiam mort. Dar când am aflat că a fost implicat în... toată povestea asta nu am mai putut rămâne la Ierusalim. Mi se părea foarte important să vin, ca o predestinare, o poruncă din partea lui Dumnezeu. Îmi amintesc şi acum ce ne povestea tata despre el, în copilărie. Ne arăta fotografia lui, apoi fotografiile unchilor şi verilor mei pe care i-a omorât. Ceea ce ne-au făcut evreii mai târziu a fost nimic faţă de ce ne-a făcut atunci muftiul. I-a asmuţit pe arabi unii împotriva altora, familii întregi împotriva altor familii. Nu ştiu, David, dar eu nu înţeleg cum poate exista atâta ură.

Cerul era senin. O stea căzătoare străbătu bolta albastră pentru o fracţiune de secundă, apoi dispăru.

— A meritat? şopti David. Leyla ridică ochii. A meritat să vii la Iram, să găseşti ceea ce ai găsit? Asta ai dorit?

Leyla clătină din cap.

— Nu, nu am dorit asta. Cum crezi aşa ceva? Mi-am dat seama cu mult înainte de a ajunge la cetate. Nu am venit să îl găsesc pe al-Shami; am venit după tine. Pentru mine acest lucru a fost mai important decât să răzbun moartea unor oameni. Ştiu că al-Shami e mort, îngropat sub mormanul acela de stânci. Dar pentru mine asta nu înseamnă nimic. Chiar dacă l-aş fi ucis eu, cu mâinile mele,

tot nu ar fi însemnat nimic. Câteodată, răul făcut este atât de vechi, încât răzbunarea nu îşi mai are rostul.

— Beduinii sunt de altă părere.

Leyla încuviinţă din cap.

— Da, beduinii gândesc altfel. Dar ei îşi păstrează trecutul în memorie, îl păstrează viu, discutând despre el în jurul focurilor de tabără. Noi avem cărţi, ziare, filme; noi scriem tratate de istorie, le rescriem, selectăm, publicăm, criticăm. De unde să ştiu eu ce s-a întâmplat în anii ’30? Acum cincizeci de ani, înainte de a mă naşte?

— Leyla, tu nu crezi în nimic?

Leyla privi în jur – pietrele, nisipul, cămila nervoasă, chipul lui David.

— Nu, nu mai cred.

PARTEA

A VI-A

„Ţesem, ţesem pânza stindardului
ce-l vor purta cei viteji.
Nu vom permite ca el să-şi piardă viaţa;
Războinicii Valkyriei au puterea de a-şi
alege moartea”.

Njal’s Saga

54

Primăvara timpurie deschisese primii boboci de floare la Ierusalim. Pe Muntele Măslinilor, verdele închis al chiparoşilor era înviorat de pete de culoare, roşii şi purpurii. Parfumul iasomiei umplea aerul. Soarele amiezii învăluia în lumina caldă Biserica Măriei Magdalena şi, mai jos, Domul Stâncii.

David şi Leyla mergeau pe strada Herzi, spre locuinţa lui Abraham Steinhardt. La trei zile după ce plecaseră din Iram dăduseră peste o tabără de beduini. Şeicul îi însoţise personal până la o tabără de prospecţiuni, aflată la patru zile de mers spre nord şi convinsese gazdele să îi ajute să părăsească teritoriul Arabiei Saudite fără să fie observaţi. Tabăra dispunea de un avion uşor, un Cessna 414, iar pilotul se învoise să îi transporte până în apropiere de localitatea Haql, la graniţa iordaniană. Reuşiseră să treacă frontiera fără probleme şi să ajungă la Aqaba. Leyla avea cunoştinţe acolo, oameni care ştiau când nu era cazul să pună întrebări. Le dăduseră îmbrăcăminte şi bani şi în aceeaşi noapte îi ajutaseră să traverseze golful Aquaba spre localitatea Eilat din Israel. De la Eilat plecaseră cu primul *sherut* spre Ierusalim. Până acum, avuseseră un noroc extraordinar. Nimeni nu le ceruse să se legitimeze.

Steinhardt locuia într-un bloc nou, nu departe de autogara centrală a Ierusalimului. Ajunseră acolo puţin după ora prânzului; dacă aveau noroc, Steinhardt era la ora aceea acasă, pregătindu-se să ia masa. Îi cumpăraseră un cadou, o sticlă de Calvados franţuzesc. În cursul dimineţii,

Leyla îşi lichidase contul din bancă; aveau nevoie de bani tot atât de mult cum aveau nevoie de noroc.

Urcară scările până la etajul al patrulea. David bătu la uşa apartamentului lui Steinhardt; trei ciocănituri una după alta, vechiul cod convenit cu Leyla. Era linişte. Bătu din nou, mai tare. Nu se întâmplă nimic.

— Ce crezi că ar trebui să facem? Să sun, oare, la Universitate? S-ar putea să fie acolo.

— Nu prea se mai duce acolo, David. Are doar câteva cursuri, mai merge la biblioteca veche de pe muntele Scopus. Lucrează mai mult acasă.

— Atunci să aşteptăm.

Uşa de vizavi se întredeschise uşor. Cineva privi afară, ascuns în penumbra interiorului. Doi ochi spălăciţi îi scrutau curioşi. Se auzi o tuse astmatică, urmată de un fornăit slab. Întoarseră capul.

— Îl căutaţi pe Steinhardt? se interesă din spatele uşii o voce de bătrân.

Leyla încuviinţă din cap. Urmă o tăcere adâncă. Uşa nu se crăpă nici un milimetru mai mult.

— S-a dus, zise vocea şuierătoare. Se opri din nou ca să-şi recapete suflul. A murit. A murit., cam acum două săptămâni. A căzut pe scările astea de aici... şi-a frânt gâtul. Sărmanul avea tensiunea mică. Aşa se zice. Avea ameţeli. Scările sunt abrupte. Scări foarte periculoase... pentru oamenii bătrâni.

Ascultau stupefiaţi vocea vecinului nevăzut. Deodată, bătrânul încetă să mai vorbească, răpus de un nou acces de tuse, cu plămânii bătrâni chinuiţi de sechelele iernilor lungi şi ploioase. Multă vreme nici unul nu scoase nici un cuvânt. Leyla se agăţase de mâna lui David, luptându-se să-şi reţină lacrimile. Pe coridorul întunecat, vopsit în alb murdar, era cumplit de frig. iarna lăsase urme asupra clădirii şi a locatarilor. Într-un colţ, vopseaua începuse să se

scorojească. Leyla privi scările. Păreau dure şi neconfortabile, în nici un caz potrivite ca pat de moarte.

Uşa se închise la loc şi se pomeniră din nou singuri pe palier. David începu să coboare scările. Leyla privi uşa apartamentului lui Steinhardt, amintindu-şi de ultima seară pe care o petrecuse acolo, după ce plecase de la Scholem. Alungă amintirea şi porni spre David.

Brusc uşa de vizavi se deschise din nou şi în cadrul ei apăru un cap chel, încununat cu smocuri de păr alb. Ochii miopi, roşii se aţintiră asupra Leylei. Buzele subţiri, secate de sânge se mişcară abia vizibil.

— Dumneata eşti Leyla?

Leyla încuviinţă din cap. Bătrânul nu zise nimic. Ea rosti răspicat:

— Da.

— Iar dumneata, continuă vocea, adresându-se lui David, dumneata trebuie să fii David. David Rosen.

— Da, sunt David Rosen.

— Aşteptaţi aici. Am ceva pentru dumneavoastră. Pentru amândoi. Poartă numele dumneavoastră.

Dispăru, închizând uşa după el. Aşteptară pe scară, în lumina palidă. Leyla se simţea secătuită de puteri. Se întreba dacă va reuşi să se adune, ca să poată coborî scările. Se aşeză pe prima treaptă. Minutele treceau.

Uşa se întredeschise şi capul bătrânului apăru din nou în cadrul ei. Un braţ descărnat se strecură prin deschizătură. Mâna slabă, osoasă strângea între degete un plic alb, boţit şi soios. Plicul purta numele lor, scrise în ebraică cu caligrafia îngrijită a lui Steinhardt. Ea nu se putea obişnui să-şi vadă numele scris în această limbă.

— Mulţumim, şopti şi vocea i se pierdu în holul lung şi pustiu.

— L-a lăsat la mine. Mi-a spus că, dacă i se întâmplă ceva, să vi-l dau dumneavoastră când treceţi pe aici. bătrânul mărunţel începu din nou să tuşească. Cred că îşi

simţea sfârşitul. Unii bătrâni îl presimt. Ştiu, adică. Ştiu că vor muri.

Tăcu din nou şi începu să tuşească spasmodic, scuturându-se din tot corpul.

— Cu cât timp înainte de a muri vi l-a dat? întrebă Leyla.

Bătrânul căzu pe gânduri. Obrajii brăzdaţi de riduri erau căzuţi, ca învelişul unul balon dezumflat. Respira sacadat, ca şi cum ar fi fost gata-gata să-şi dea sfârşitul. I-ar fi atât de uşor să moară, gândi Leyla.

— Cu două, poate trei zile înainte. Nu mai mult. Credeţi că presimţea?

— Da, îi răspunse Leyla încet. Cred că presimţea.

Bătrânul dădu din cap maşinal. O privi cu coada ochiului.

— Da, încuviinţă el, bătrânii presimt

Capul dispăru şi uşa se închise aproape fără zgomot, ca un capac coborât pe coşciug.

Coborâră scările şi ieşiră afară, în aerul proaspăt în apropiere, era o cafenea plină de oameni care luau masa de prânz. Găsiră o masă liberă şi se aşezară. În jurul lor ospătarii şi clienţii se agitau, vociferau, strigau, se certau; dar ei păreau că nu bagă în seamă nimic din toate astea, învăluiţi într-o cochilie plămădită din tăcere şi tristeţe, incapabili să schiţeze vreun gest sau să vorbească. Sticla de Calvados trona pe masă, ca un simbol neconvenţional al durerii lor mute. După un timp, apăru un chelner şi-i întrebă ce doreau să comande. Cu mintea absentă, comandară *kreplach* şi două beri Nesher. În timp ce aşteptau să li se aducă mâncarea, Leyla desfăcu plicul şi scoase din interior o scrisoare, îşi trase scaunul mai aproape de David şi începu să citească cu glas scăzut. Epistola începea brusc, fără nici o introducere.

„Dragă Leyla şi David,

Când veţi citi aceste rânduri, eu voi fi mort. Mă rog să rămâneţi în viaţă, deşi mă tem pentru amândoi. Sunt aproape sigur că sunt urmărit. Acum trei zile, am văzut un bărbat în faţa blocului în care locuiesc. L-am văzut tot acolo şi ieri, şi astăzi. Mă urmăreşte şi aşteaptă, nu ştiu ce anume. Când ies din casă, vine după mine, la o distanţă oarecare. Nu l-am văzut, dar ştiu că e pe urmele mele, îl simt în spate.

Cred că mi-au scotocit apartamentul, cel puţin o dată.

Am găsit semne care dovedeau că cineva trecuse pe acolo. Nu aveau ce să găsească. Am trimis toate documentele voastre – cartea, fotografiile şi traducerile făcute de voi – unui prieten.

Nu va faceţi griji, la el vor fi în siguranţă. Le-am expediat prin poştă, ca să nu ştie nimeni unde au fost trimise. O să vă spun câte ceva despre persoana căreia i le-am dat.

Se numeşte Harry, Harry Blandford. Este englez, dar trăieşte în Israel din 1947. În urmă cu vreo zece ani, s-a convertit la iudaism, deşi încă mai lasă mult de dorit felul în care respectă *mitzvot*-ul. Rabinul şef nu ar fi deloc mulţumit de el.

Nu că aş fi eu cel mai îndreptăţit să-l critic. De câte ori are ocazia – şi asta se întâmplă destul de des – mănâncă la micul dejun ouă cu costiţă.

Harry Blandford este un tip ciudat, dar este cea mai indicată persoană din Israel să vă păstreze documentele. A venit în ţara asta în tinereţe şi de atunci nu a mai pus piciorul afară. După război, a fost numit într-un post din cadrul serviciului AG3, aparţinând de Ministerul de Război al Marii Britanii, care se ocupa de investigarea crimelor de război. După câtva timp, a fost transferat la CROWCASS,

Registrul Central al Criminalilor de Război şi al Persoanelor Periculoase pentru Siguranţa Statului, cu sediul la Paris, unde a lucrat sub conducerea lui Palfrey. În 1946, era deja dezamăgit, pentru că simţea că nu se întreprinde nimic serios pentru prinderea foştilor nazişti, nici din partea britanicilor, nici din partea americanilor. Se părea că ruşii erau singurii care încercau, cât de cât, să facă ceva, dar el nu îi prea simpatiza, din alte motive. A demisionat şi şi-a găsit o slujbă de ziarist la gazeta *Manchester Guardian*. În 1947, conducerea ziarului l-a trimis în Palestina, iar un an mai târziu, când ţara a devenit Israel, a rămas în continuare. A muncit mai departe ca ziarist liber profesionist, dar adevărata lui preocupare a rămas identificarea şi prinderea foştilor nazişti. A lucrat cu Simon Wiesenthal şi cu alte câteva persoane din Europa, dar de cele mai multe ori s-a descurcat singur. Are foarte puţini bani şi atât cât are îi cheltuieşte pe dosare şi corespondenţă.

Poate vă întrebaţi de ce am expediat documentele pe care mi le-aţi încredinţat acestei persoane. Sau poate că de-acum v-aţi dat singuri seama. În caz că nu, să vă lămuresc. Aţi descoperit un jurnal scris de un maior SS care povesteşte despre o expediţie germana în Sinai înainte de război. Acea expediţie a fost condusă, fără îndoială, de cineva aflat în relaţii foarte strânse cu Hajj Amin al-Husayni, omul care mai târziu a devenit exponentul Celui de-al Treilea Reich în lumea arabă. De curând, am aflat, dintr-o altă sursă, că persoana numită al-Shami, care se pare că l-a răpit pe David şi l-a dus în deşertul Nafud, a fost unul dintre apropiaţii marelui muftiu, înainte, în timpul şi după război. Este posibil ca acele legături care au existat în 1935 să mai existe şi acum. În anii ’50 şi '60, Harry a pierdut

mult timp încercând să-l aresteze şi să-l judece pe al-Shami. Ştie despre el mai multe decât oricare altă persoană în viaţă. Restul depinde de voi.

Scriu toate acestea în speranţa că sunteţi în siguranţa sau veţi fi, în clipa în care citiţi această scrisoare. Cel puţin unul din voi. Desigur, nu am nici o bază pe care să fac astfel de presupuneri, dar, altfel, nu mi-ar rămâne decât să cad pradă disperării. Viaţa trebuie să aibă un sens, chiar dacă este trecătoare. Poate că Harry va descoperi ceva, poate că veţi fi voi în stare să-l contactaţi şi poate că cineva sus-pus vă va crede când îi veţi povesti ce se petrece. Ce spuneţi de colonelul Scholem? L-aţi convins? Pe Harry îl găsiţi în Makhane Yehuda, strada Nissim Behar nr. 15, apartamentul 17. Spuneţi-i că veniţi din partea mea, spuneţi-i care vă sunt numele – le ştie de la mine.

Las aceste rânduri în grija vecinului meu, Potok. E atât de bătrân, încât are impresia că tinerii fac parte dintr-o altă rasă. Probabil că nici nu va băga de seamă că nu mai sunt, dacă mi se întâmplă ceva. Dar va păstra această scrisoare; nu aruncă niciodată nimic. Când a murit nevastă-sa, au trebuit să se lupte cu el ca să-i lase să o scoată din apartament. Potok a văzut lucruri urâte în Rusia; sper să nu-i facă nici un rău dacă vor veni după mine.

Aveţi grijă de voi. Dacă-l văd pe Dumnezeu, o să-i povestesc ce se întâmplă. Probabil că nu mă va băga în seamă; cred că este foarte plictisit de noi. Totuşi, ar putea să se străduiască mai mult. Nu fiţi prostuţi; fiţi drăguţi unul cu celalalt. Când veţi ajunge la vârsta mea, nu va mai avea nici o importanţa... ceea ce pare acum atât de important. *Schalom*. Abraham.”

Leyla tăcu şi împături scrisoarea, apoi o puse la loc în plicul şifonat. Ospătarul le aduse mâncarea şi berile. Mâncară şi băură în tăcere. După ce terminară, David chemă ospătarul şi ceru două pahare goale. Când i se aduseră, luă sticla de Calvados şi turnă puţin în fiecare. O privi pe Leyla, faţa ei îngustă, îngrijorată, ochii trişti. Întinse braţul cu blândeţe şi-i luă mâna într-a lui. Cu cealaltă mână ridică paharul.

— *L'chaim*, zise el. Pentru viaţă.

Leyla ridică şi ea paharul.

— Pentru Abraham.

55

După aproape patruzeci de ani petrecuţi în Israel, Harry Blandford nu reuşise să înveţe mai multă ebraică decât atât cât îi era necesar să comande ceva de mâncat sau să-i ceară taximetristului să-l ducă acasă, dacă era prea beat ca să se deplaseze pe propriile sale picioare. Făcea paradă de binecunoscutul dispreţ al englezilor faţă de orice altă limbă în afară de limba lor maternă. Când sosise aici, ţara se numea încă Palestina, iar limba engleză era *lingua franca*; în ceea ce-l privea pe Harry Blandford, continua să fie şi acum, iar cei patruzeci de ani petrecuţi în sunetele semitice guturale, auzite în autobuz, cafenele sau baruri, nu reuşiseră să-l convingă de contrariul. În ultimii zece ani, îşi complicase existenţa arborând o *yarmulka* de un roşu-ţipător şi frecventând cu regularitate sinagoga. Nu era un evreu exagerat de credincios, dar îşi răscumpăra păcatele din timpul săptămânii respectând cu rigurozitate *shabbat*-ul şi îmbătându-se cu evlavie în timpul Purim-ului.

Îi primi pe David şi pe Leyla într-o încăpere atât de aglomerată de dosare, încât se simţeau ca şi cum ar fi intrat într-un fişet supradimensionat. Nu scăpase nimic: nici scaunele, nici mesele, nici podeaua, nici bătrâna canapea desfundată care se prăbuşea sub greutatea unui vraf de dosare, într-un colţ. Până şi uşile dulapurilor fuseseră scoase din balamale, pentru a uşura accesul la rafturi, iar scara care înlesnea consultarea documentelor aflate cel mai sus fusese făcuta la comandă, având ataşată la fiecare treapta câte o lădiţă. Locuinţa emana un miros greu de praf şi de hârtie veche. Un singur bec chior, atârnat sus, în tavan, prezida tot acest haos din odaie. O pisică tărcata, grasă, încovrigată pe spătarul unui fotoliu, îi măsura plictisită din colţul ochilor somnoroşi.

Harry traversă camera şi luă pisica sub braţ, apoi o invită pe Leyla să ia loc.

— Îl cheamă Sammy, explică el, referindu-se la motan. În tinereţe, a fost o adevărată pacoste. Obişnuia să-mi împrăştie dosarele în toată camera. Totuşi, nu cred că se observa cine ştie ce. Până la urmă, s-a potolit. N-avea încotro. Ori se potolea, ori îl muşcam de-i zburau fulgii. Îl muşcam de fund, doar aşa, ca să vadă cum e. Dumnezeule, pe atunci mai avea dinţi. Acum mănâncă porridge; îmbătrâneşte, ca şi mine.

Eliberă încă un scaun pentru David, apoi se postă în faţa ferestrei, privindu-i. Sub *yarmulka* roşie, care-l făcea să semene cu un cardinal, părul rebel, de un alb nespălat, se ridica în toate părţile, încercând parcă să se scuture de fes. Fruntea înalta era brăzdată de riduri de bătrâneţe şi de prea multe gânduri. Faţa rotundă, cu obraji trandafirii, care îi amintea lui David de un maior în retragere sau de un buldog, era împărţită în două de o mustaţă tipic englezească. Partea de sus nu părea să se potrivească cu cea de jos, ca şi cum ar fi fost lipite din greşeala. Purta un sacou de vara uzat, cu dungi subţiri. Cămaşa albă

cunoscuse şi zile mai bune. Purta aceste haine de o viaţă; nu avea rost să renunţe acum la ele. David observă privirea tinerească, vioaie. Avea ochi pătrunzători, cercetători, inteligenţi, care îi trădau adevărata personalitate. Harry Blandford nu era vreun excentric sărit de pe fix; avea firea unui şoim, a unei păsări de pradă pornite la vânătoare de rozătoare mici, care nu pregetă să le sfâşie în bucăţele atunci când le prinde.

Le oferi ceai, iar ei, neştiutori, acceptară ca să nu îl jignească. În toţi aceşti ani petrecuţi departe de Anglia, Harry nu pierduse îndemânarea de a transforma cea mai civilizată băutură din lume într-o licoare otrăvitoare. Cu multă vreme în urmă, descoperise, pe o străduţă lăturalnică din Oraşul Vechi, un negustor care îi furniza toate materialele necesare pentru perpetuarea acestui viciu. Aruncă câteva pliculeţe pe a căror etichetă scria ’PG Tips’ într-o cană burtoasă din lut. Turnă apă clocotită peste ele şi le infuză până obţinu un lichid aproape negru. Când i se păru că ceaiul stătuse destul, îl turnă în nişte ceşti ciobite, din porţelan, adăugă puţin lapte, fără să le ceară părerea, apoi ridică privirea, ţinând în mână un cleştişor de argint:

— O bucată sau două?

După ce amândoi îl refuzară, cu un gest hotărât al capului, Harry aşeză ceştile pe farfurioare şi puse alături nişte chestii rotunde pe care le prezentă drept biscuiţi digestivi. Surâzând politicos, David şi Leyla sorbiră din băutura amestecată cu lapte şi ronţăiră câte un biscuit. Harry dădu la o parte câteva hârtii de pe un fotoliu supraîncărcat şi se aşeză.

— Aşa deci, veniţi din partea lui Abraham Steinhardt.

David privi spre Leyla, apoi înapoi la Blandford.

— Cam aşa ceva. Ne-a lăsat o scrisoare în care a menţionat numele dumneavoastră. Din... păcate, Abraham Steinhardt a murit. A...

— Da, ştiu. A căzut pe scara din faţa apartamentului. Am aflat la scurt timp după aceea, de la un prieten comun.

— Problema este că eu nu cred că moartea sa a fost...

— ...accidentală? îl întrerupse Harry. Ştiu acest lucru de aproape două săptămâni. Din hârtiile acelea pe care i le-aţi lăsat, am dedus nişte legături extrem de curioase. Mi-a scris o scrisoare în care îmi povestea despre omorurile acelea. E limpede; nu foarte, dar suficient. Deocamdată, nu aveam prea multe fire. Dar se pare că este amestecat şi vechiul meu amic Hajj Amin. Mă interesează tot ce are legătură cu el.

— De ce?

— De ce persoana muftiului?

— Nu, nu este vorba numai de el. De ce oricare dintre ei?

— Ahh! Harry oftă. Sorbi din ceai. Părea să-l savureze, ca cineva ajuns deja la dependenţă. Vedeţi în jur atâtea dovezi ale obsesiei mele, încât cred că vă întrebaţi: „O fi inofensiv sau ar fi mai bine să o ştergem?” Ei bine, exclamă, lovind uşor cana cu linguriţa de argint, nu sunt inofensiv. Poate că aşa par, dar vă asigur că nu este adevărat. La început, a fost ca un fel de pasiune excentrică. Culegeam informaţii, le adunam în dosare, scriam rapoarte şi le trimiteam organismelor pe care le consideram cele mai în măsură să se folosească de ele; agenţiilor, aliaţilor din Germania Occidentală, apoi chiar serviciilor vest-germane, apoi israelienilor. Drept răspuns, primeam câte o scrisoare politicoasă în care eram informat că dosarele mele fuseseră, înregistrate şi păstrate în vederea cercetărilor ulterioare”.

Le-am dat dosare ale unor oameni răspunzători de moartea a zeci de mii de persoane. Comandanţi Einzats-gruppe, ofiţeri din lagărele de concentrare, industriaşi, generali ai Wehrmacht-ului – iar ei nu găseau altceva de spus decât că le păstrau pentru „cercetări ulterioare”.

Cuvântul lor cheie era „normalizare”. Voiau să repună pe picioare Germania. Nu doreau să aibă de-a face cu sindicatele, cu socialiştii, cu oamenii care se opuseseră regimului. Pricepere şi respectabilitate, acestea erau calităţile pe care le cereau. Naziştii şi-au râs în pumni încă de la terminarea războiului. Am deschis câteva procese – şi asta după ce Ministerul de Externe britanic s-a făcut luntre şi punte să le împiedice – iar în final, i-am lăsat pe toţi să zboare încotro vedeau cu ochii. Pur şi simplu, am şters cu buretele mai multe milioane de morţi, ca pe nişte datorii neplăcute, şi ne-am continuat treaba.

Până la urmă, am început să trimit rapoartele altor persoane. Unor oameni cărora le păsa de ceea ce se întâmpla Mai ales unor grupuri de tineri activişti evrei. Vreţi să ştiţi ce au făcut? Au pus bombe în beciurile caselor, au tras în oameni pe care nu-i cunoşteau decât din fotografii; au înscenat accidente extrem de neplăcute. Recunosc, nu era cine ştie ce, dar toate astea făceau din mine o persoană periculoasă. Evident, aş fi dorit o altfel de judecată, mai curată, mai deschisă: procese şi expunerea la oprobiul public, o încheiere de conturi corectă. Ei bine, aşa ceva era imposibil. Aşa că a trebuit să aleg a doua variantă optimă. Dar ei ştiu totul. De câte ori unuia dintre ei i se întâmplă un accident misterios, zvonurile încep să circule. Se îngrijorează puţin, poate chiar mai mult. Nu pot dormi o noapte, două, întrebându-se când va suna cineva la uşa îi trec năduşelile ori de câte ori o maşină încetineşte când trece pe lângă ei.

David duse cana de porţelan la buze. Toarta era micuţă şi foarte incomodă; nu reuşea să strecoare nici un deget prin ea. Auzise undeva că englezii obişnuiau să ţină degetul mic depărtat atunci când sorbeau din ceaşcă. I se părea un gest riscant. Mai luă o înghiţitură.

— Nu vă temeţi că acelaşi lucru vi s-ar putea întâmpla şi dumneavoastră? Că într-o bună zi s-ar putea să auziţi un ciocănit în uşă?

Harry se aplecă mai în faţă, din fotoliu. Arcurile bătrâne scârţâiră dureros.

— Domnule profesor, mă crezi naiv? N-aş fi putut trăi până la vârsta asta dacă mă comportam ca un copil. V-am spus că mă ocup de culegerea de informaţii. Când te apuci să scoţi la iveală o parte a trecutului, în mod inevitabil dai şi peste altceva. Există bărbaţi şi femei, unii dintre ei în poziţii foarte înalte, care recunosc senini că au cochetat cu nazismul: „Eram tânăr, nu înţelegeam despre ce era vorba” sau „Am rămas în organizaţie ca să îi ajut astfel pe evrei, să îi salvez cât mi-au permis puterile”. Cunoaşteţi placa. Pare să îi afecteze foarte puţin. Dar dacă aceşti oameni află că deţii anumite informaţii despre ei, să zicem infidelităţi conjugale sau relaţii homosexuale, sau afaceri necurate, îi vei vedea că sunt gata să îţi mănânce din palmă. Desigur, cu condiţia să fi depus informaţiile respective într-un loc foarte sigur şi să fi lăsat vorbă să fie date publicităţii, în caz că ţi se întâmplă ceva rău. Aceleaşi persoane, care din alte motive ar da orice să te vadă mort, devin cei mai devotaţi prieteni, dispuşi să te cocoloşească aşa cum cloşca îşi cocoloşeşte puii. Domnule profesor, te asigur că, până şi în prezent, oamenii se simt mai stânjeniţi de sex decât de violenţă sau chiar de crimă. Oamenii preferă să recunoască o crimă sau un act de violenţă decât o aventură sexuală.

Se lăsă pe spătarul fotoliului şi sorbi ultima înghiţitură de ceai. Privi aproape dezgustat în cana goală, ca şi cum el însuşi ar fi fost stupefiat de ceea ce putuse bea.

— Acesta-i defectul pliculeţelor de ceai. Nu lasă frunze pe fundul ceştii. Credeţi-mă, e mult mai curat. Mai igienic. Dar nu poţi ghici viitorul.

David îl privi întrebător.

— E un vechi obicei britanic, explică Harry. Se obişnuia să se ghicească viitorul după desenele închipuite de frunzele de ceai pe fundul ceştii. Un vapor însemna călătorie. Casa semnifica noroc. E o artă pe cale de dispariţie. Nişte aiureli, bineînţeles, ca şi horoscoapele; dar îţi alungă plictiseala. Pe vremuri, exista atâta timp liber.

În fine, erau alte timpuri şi lumea era altfel, zise el, scuturându-se, ca şi cum ar fi vrut să alunge un vis. Avem de discutat probleme mult mai presante. Aţi venit după hârtii.

— Da. V-au ajutat cu ceva?

— O, da. Într-adevăr, m-au ajutat. Sunt extrem de interesante. De fapt, mă interesează orice informaţie despre amicul Hajj Amin. Dragul de el, mereu îi stătea mintea la şmecherii. Un adevărat ticălos. Nu, îmi retrag cuvintele. Un ticălos ieşit din comun. Alunecos, şiret, perfid... Pe lângă el, Adolf părea un sfânt. Bătrânul Adolf nu a fost niciodată zdravăn la minte, însă Hajj Amin... A fost cel mai calculat tâlhar al secolului. Bineînţeles, acum e mort. A dat în primire în ’74, în vila lui de lângă Beirut. Sper că n-a avut parte de o moarte uşoară. Dar „răul pe care-l fac oamenii dăinuieşte şi după moartea lor”, cum zicea Bard. Ca şi cuvintele. Credeţi că mai are amici care fac treburi necurate?

— Amici cu greutate, zise David. Prieteni care v-ar interesa cu adevărat. Amici care i-au rămas credincioşi de pe vremea când se afla la Berlin.

Bătrânul îşi îndreptă spatele şi rămase nemişcat. Se ridică, se duse la fereastră şi privi afară, apoi trase jaluzelele de culoare închisă. Se întoarse la fotoliu şi se aşeză din nou pe margine.

— Cred că ar fi mai bine să-i spui unchiului Harry tot ce ştii.

David îi povesti, iar Leyla completă datele care lipseau.

După ce isprăviră, Harry rămase adâncit în gânduri. În cameră se lăsase o linişte apăsătoare. David remarcă pentru întâia oară tic-tac-ul unui ceas vechi, masiv. Un curent de aer rece dăinuia în cameră. Leyla se înfioră şi privi către David. Ochii li se întâlniră pentru o fracţiune de secundă, apoi amândoi plecară privirea. Ceasul măsura timpul, indiferent. Ceaiul din ceştile lor se răcise de mult.

Într-un târziu, bătrânul ridică privirea. Părea să fi îmbătrânit subit. Umerii îi căzuseră, iar faţa-i trasă era cenuşie.

— Înţeleg.

Nu zise nimic în plus. Era un răspuns sec, dar care spunea totul. Înţelegea, vedea clar toată intriga care începea acum să ia contur. Ceea ce întrevedea îi făcea părul măciucă. Se ridică şi se apropie de biroul aşezat într-un colţ întunecos al încăperii, apoi reveni, ducând în braţe un vraf de dosare. Se aşeză şi lăsă teancul de hârtii pe podea, lângă el.

— Ce ştiţi despre formarea Celui de-al Treilea Reich? întrebă el.

Amândoi ridicară din umeri.

— Destul de puţin, răspunse David. Cred că faptele de bază

— Nu mă interesează faptele. Sau nu doar faptele, pur şi simplu. Mă interesează atmosfera. Ce ştiţi despre atmosferă?

David medită puţin. Îşi găsea cu greu cuvintele.

— O atmosferă de frustrare. Frustrare economică şi politică. Nemulţumire faţă de cum a fost tratată Germania după Primul Război Mondial. Dezaprobare... a politicii duse de Republica de la Weimar, a nivelului de trai, a salariilor. Atitudine paranoică faţă de evrei şi de comunişti, un fel de panică morală, senzaţia că naţiunea este ameninţată de flagelul decadenţei. Un sentiment acut de nesiguranţă, dorinţa de mărire a neamului, de afirmare independentă.

Căutarea unui ţap ispăşitor: din nou evreii, comuniştii, homosexualii, sectanţii. Cred că era vorba de un sentiment de neajutorare, de convingerea că doar o schimbare totală poate înlătura toate mizeriile şi poate transforma societatea Oamenii aveau nevoie de un salvator, de cineva care îi putea scoate din marasm. Nu ştiu exact, cred că au fost mai multe. În general, bănuiesc că era un fel de nevroză în masă, sentimentul că ceva stătea să pocnească

Harry încuviinţă din cap.

— Nu-i rău! Şi, fireşte, ceva a şi pocnit. Cel puţin, aşa pare de multe ori. Adevărul este că nu a existat un moment precis despre care să poţi afirma „asta a fost clipa în care nemţii au început să-şi piardă minţile”. Ceea ce s-a petrecut în 1933 nu a fost decât o formalitate, pecetluirea unui fapt care se pare că se petrecea de mai mult timp. Evident, ulterior atmosfera s-a acutizat şi, într-un fel, s-a schimbat; dar nebunia era încă în floare.

Dar ai trecut cu vederea un lucru cu adevărat esenţial. Iraţionalitatea. James Webb un scriitor englez, i-a găsit o descriere potrivită, „întunecarea judecăţii”. Fenomenul s-a declanşat în diferite părţi ale Europei în a doua jumătate a secolului trecut şi a atins apogeul în Germania, în anii ’30. Într-un fel, continuă şi acum. Oamenii se sperie deseori de prea multă gândire. Pentru majoritatea contează sentimentele, ceea ce simţi în suflet. Antisemitismul nu este ceva raţional, dar încearcă să-i explici asta unui fanatic de dreapta. Va avea vreo importanţă pentru el? Antisemitismul este un sentiment plăcut, îţi oferă posibilitatea să iei la pumni pe cineva atunci când te părăseşte nevasta sau tocmai ai ajuns pe drumuri din cauza unui sistem economic pe care nu-l înţelegi.

Dar, desigur, nu toată lumea simte nevoia să ia la palme un evreu sau să dea foc unei sinagogi. Treburile astea le lăsăm în seama plebei. Noi suntem deasupra unor astfel de lucruri, noi suntem oameni civilizaţi. În acelaşi timp, lipsa

raţiunii nu este prerogativa claselor muncitoare needucate. Nici pe departe. Dacă Hitler s-ar fi bazat numai pe mitocani, nu ar fi reuşit niciodată să acapareze puterea. Oamenii educaţi se pot teme de raţiune la fel de mult ca şi cei analfabeţi, chiar mai mult, pentru că sunt conştienţi de tensiunile pe care le poate provoca. În 1931 în universităţi existau deja de două ori mai mulţi simpatizanţi ai nazismului decât în rândurile populaţiei germane, în general. Vă surprinde? Nu ar trebui. Vorbesc din punctul de vedere al proporţiilor, desigur. Oameni de ştiinţă au fost bătuţi sau daţi afară din instituţiile în care lucrau pentru că aveau păreri nepopulare. În unele facultăţi, au avut loc manifestaţii. Şi cred că nu aţi uitat de arderea cărţilor în 1933. Ce s-a petrecut cu Epoca Raţiunii? Ce s-a întâmplat cu progresul şi ştiinţa, şi cu noua cultura liberală? Au fost azvârlite la toaletă şi s-a tras apa peste ele, asta s-a întâmplat!

Din glasul lui Blandford răzbătea furia, amestecată cu o tristeţe nemărginită. Se opri ca să-şi tragă sufletul. David profită de întrerupere şi interveni în discuţie.

— Tot ce ne spuneţi este foarte interesant, domnule Blandford. Serios, aş vrea să aflu mai multe despre ceea ce ne spuneţi. Dar nu văd care este legătura cu subiectul despre care vorbeam. Toate vorbele astea despre origini nu ne ajută să descoperim ce se petrece acum, ce planuri mai au oamenii aceştia.

Harry îl privi cu ochii aceia scrutători şi critici.

— Nu vedeţi legătura? întrebă cu o urmă de zâmbet. Mda, probabil că încă nu. Dar o veţi vedea. Dar dumneavoastră, domnişoară Rashid?

— Sunt de aceeaşi părere cu David. Este fascinant, dar nu ajungem la nici un rezultat concret.

— Vom ajunge. Aveţi răbdare. Ceea ce v-am povestit a fost un fel de introducere. Poate am deviat puţin de la subiect. Dar anumite lucruri pe care vi le voi spune pot

părea… să zicem, puţin ciudate. Puţin cam greu de crezut. De aceea am preferat acest preambul, care pare nesemnificativ. Vă asigur că, în final, totul va căpăta sens. Pot continua?

David şi Leyla încuviinţară din cap.

— Bine. Am stabilit că prea multă raţiune dă naştere unei reacţii. Încrederea în raţiune cedează în faţa sentimentelor. A dorinţelor romantice. A credinţei în forţele iraţionale. Hegel şi procesele imposibil de oprit ale istoriei lumii; Nietzsche şi omul lui superior; Wagner şi mitul măreţiei teutone transformat în realitate. Nişte chestii extrem de stufoase şi de atrăgătoare pentru intelectuali în căutarea transcendentalului.

Germanii nu au fost singurii care gândeau aşa. Dacă te-ai fi dus la Paris sau la St. Petersburg ori în Noua Anglie spre sfârşitul secolului al nouăsprezecelea, ai fi găsit o mulţime de oameni cu aceleaşi idei. Aveau parte de destulă realitate în viaţă; simţeau nevoia de ceva mai mult, de ceva care să-i scoată din ei înşişi. Şedinţe de spiritism, magie, ştiinţele ezoterice, Kabbala – orice oferea o nouă introspecţie, o evadare din faţa raţionalului. Spiritualism, teosofie, masonerie, o mulţime de religii şi de culte, şi de secte oculte care ofereau iluminare instantanee sau acces la „cunoaşterea interzisă”, cunoaştere pe care Biserica a suprimat-o. Oriunde te uitai, dădeai peste noi Mesia, profeţi orientali, maeştri în ştiinţe oculte: un amalgam de sfinţi, şarlatani şi potlogari.

David interveni din nou.

— Vreţi să spuneţi că a fost o atmosferă asemănătoare cu cea a anilor ’60-’70, cu mişcarea hippy, cu adepţii sectei Moon, cu astrologi, cărţi de tarot şi altele de genul ăsta?

Harry încuviinţă din cap.

— Exact acelaşi lucru. Au fost implicate cam aceleaşi grupuri. Krishnamurti a fost la început un prooroc teosof. Vivekananda a vizitat Europa şi America pe la începutul

secolului. I-a urmat Abdul Baha, fondatorul mişcării Baha'i. Nu s-a schimbat mare lucru. Aceleaşi probleme, aceleaşi soluţii.

— Dar tot nu înţeleg...

— Ajung şi la asta, îl repezi Harry puţin agasat. Vă rog, adăugă mai blând, este foarte important. Aici e vorba de un plan, dar nu e uşor de descâlcit. Ceea ce aţi văzut nu este decât un fragment, o părticică din schema generală. Lăsaţi-mă să încerc cel puţin să vă dezvălui detaliile pe care nu le cunoaşteţi.

Deci, să revenim la Germania. Germanii şi-au avut şi ei partea din obsesia generală pentru ocultism. Ocultismul se potrivea foarte bine cu muzica lui Wagner şi cu acea nostalgie romantică a vieţii germane pure care nu putea fi trăită decât departe de decadenţa oraşelor – aşa numita filozofie *völkisch*.

David încetă să se mai foiască pe scaun. În cele din urmă, povestirea lui Harry începea să capete sens. Naziştii fuseseră puternic influenţaţi de încrederea în poporul german, în sângele şi ţinutul strămoşesc, şi în puritatea rasială. Gânditorii *völkisch* au preamărit virtuţile universului rural şi au înfierat decadenţa marilor oraşe. Ca şi hippioţii, „păsările migratoare" germane ale anilor '20 au făcut opinie separată, declarându-se partizanii unui mod de viaţă mai simplu. Hitler a visat şi a scris despre un stat *völkisch*. David asculta cu atenţia încordată.

— Prin anii '20, ocultismul a cunoscut o dezvoltare extraordinară. Existau tot felul de mişcări: clici mărunte ca Societatea pentru Viaţă Modernă din München, în suburbia Schwabing, grupuri mai mari ca Weissenberger, care în 1930 avea o sută de mii de membri. Desigur, participau tot felul de specimene: teosofi, gnostici, taoişti, neobudişti, amestecaţi deseori cu nihilişti, colectivişti, sindicalişti – o întreagă reţea subterană.

Dar germanii au avut contribuţia lor la crearea acestei situaţii. Au existat profeţi germani ca Bō Yin Râ, pe numele său real Joseph Schneiderfranken sau Ottoman Zar-Adusht Ha'nish, alias Otto Hanish. A existat mişcarea Gottesbund Tanatra, fondată de un om de afaceri pe nume Feder Mühle; în 1929 număra deja două mii de oameni la o singura întrunire. Vă plictisesc cu toate aceste amănunte?

— Nu, răspunse David. Încep să înţeleg ce spuneţi. Cel puţin, aşa cred.

Îşi aminti de Ulrich von Meier, aşa cum îl văzuse în peştera subterană de la Iram, de Templu şi de fetiţele despre care îi povestise Leyla. Harry nu spunea vorbe goale.

— Veţi înţelege totul după ce termin, surise Harry. Să continuăm. Mulţi dintre aceşti oameni erau, cum le spuneţi voi, americanii, nişte „ciudaţi". Pe vremea mea, noi le spuneam „ţăcăniţi". Acum, de cele mai multe ori când îţi bate un nebun la uşă, ca să-ţi spună că în grădina lui au aterizat extratereştri, cel mai indicat este să-i zici să-şi mişte fundul mai departe. Scuzaţi-mă, domnişoară Rashid, spuse, roşind.

Leyla ridică privirea şi zâmbi.

— Iertaţi-mă, dar nu am mai auzit expresia asta.

Blandford se făcu purpuriu la faţă.

— Oh, în cazul acesta... Este o expresie britanică, nu tocmai politicoasă de a spune... adică...

— Înţeleg, zise Leyla, râzând.

Îi plăcea Blandford; era ca un copil mare. Dar, deşi David afirma că începe să înţeleagă cum stau lucrurile, ea nu pricepea absolut nimic.

— Despre ce vorbeam? A, da... despre nebunii care îţi bat la uşă. Ei bine, adevărul este că nu e bine să-i ignori pe ţăcăniţi. Ţăcănitul de astăzi poate provoca mâine multe probleme. Nu ai cum să ştii. În retrospectivă, este destul de simplu, dar pe moment nu. Totuşi, există destule indicii

care pot da de gândit unui om cu mintea întreagă. Familia lui Iisus a încercat să-l bage într-un azil de nebuni. Mohammed a fost alungat din Mecca de potentaţii oraşului care susţineau că era posedat de spirite necurate. Totuşi, în cele din urmă, amândoi şi-au cucerit locul care le revenea de drept. Mohammed chiar a cucerit Mecca opt ani mai târziu. E suficient să te determine să judeci de două ori înainte de a deschide uşa data următoare.

Să trec la subiect. Atâta timp cât adepţii ocultismului se limitează la chemarea sufletelor celor morţi sau la dezbateri privind locul exact unde s-a aflat Atlantida ori încearcă să se proiecteze în plan astral sunt absolut inofensivi. Pot face chiar ceva în folosul oamenilor. E cu mult mai bine decât să-i tragă un picior în faţă unui evreu. Oferă posibilitatea de a fi iraţional într-un fel cvasiraţional. Până aici totul e în regulă.

Dar nu se termină totdeauna aici. În definitiv, când ai impresia că deţii anumite cunoştinţe pe care cei din jur nu le au, nu e mult până începi să gândeşti „prietenii mei şi cu mine am putea organiza mai bine lucrurile, spre folosul umanităţii”. Sau, poate, începi să-ţi imaginezi că tu şi clica din care faci parte sunteţi nucleul unei noi rase de oameni, germenele unei societăţi revigorate. Ori poate că Mesia a coborât pe pământ să anunţe începutul unei ere noi. Vechea ordine trebuie să cedeze locul ordinii noi. *Die neue Ordnung*. Ocultismul face loc politicii. Şedinţele de spiritism se transformă în mitinguri populare. Învârtitul mesei pavează calea către vânătoarea de evrei.

Nu trebuie decât să examinaţi ideile unor grupuri germane oculte, ca să vă daţi seama cât de simplă ar fi tranziţia: de la a visa la o lume nouă la a o construi efectiv. Am pomenit de profetul Hanisch. El a fondat o religie numită Mazdaznan. Printre altele, el propovăduia ideea cum că numai arienii veritabili, cu păr blond şi ochi albaştri pot fi

purtătorii adevărului. Sună familiar? Nu puţine grupuri germane susţineau acelaşi lucru.

Chiar şi înainte de Primul Război Mondial unele secte proroceau venirea unei ere noi. În anii ’20, mileniarismul era în floare. Secta Gottesbund Tanatra se pregătea pentru sosirea Reich-ului de o mie de ani. La fel şi un alt grup din Saxonia, numit grupul Laurenţienilor. Numele lor este împrumutat de la cel al unui individ pe nume Hermann Lorenz. În caz că vă interesează, Hermann avea un frate pe nume Heinrich.

David ridică privirea. Ochii lui Blandford nu trădau nimic.

— O să revin la Heinrich mai târziu. Nu am terminat deocamdată cu cadrul general. Unii nu erau încântaţi de perspectiva de a aştepta venirea Utopiei după cum voia Cel de Sus. Au înfiinţat colonii la tot pasul, mini-Utopii în cadrul cărora se puteau acomoda cu noul mod de viaţă. Cea mai cunoscută era Monte Verita, înfiinţată într-o localitate din Elveţia, Ascona. Toată lumea mergea la Monte Verita. Scriitori ca Hermann Hesse şi Stefan George, pictori ca Arp şi Klee, Isadora Duncan, balerina, politicieni ca Lenin, Troţky, Bakunin. Monte Verita era în legătură cu o societate magică numită Ordens Temple der Ostens – Ordinul Templierilor din Orient.

A existat un alt grup cu nume asemănător, Ordinul Noilor Templieri, condus de Jörg Lanz von Liebenfels. Membrii acestui ordin trebuiau să fie imaculaţi din punct de vedere al rasei. Intenţionau să înfiinţeze colonii pursânge în provincie, să ocupe câteva castele în care să poată crea o nouă rasă. Von Liebenfels a cumpărat castele adevărate care urma să funcţioneze ca centre pentru „eroii arieni”. Nu a fost primul. După Primul Război Mondial, o mulţime de oameni au plecat de la Schwabing cu gândul să fondeze colonii asemănătoare. Unul dintre ei a fost un profet pe nume Ludwig Derleth. Visa să construiască un oraş ideal,

Rosenburg-ul. Sarcina locuitorilor acestei aşezări era să educe generaţia tânără în aşa fel, încât să devină o elită, germenele noii ordini viitoare.

David şi Leyla schimbară o privire. Bucăţică cu bucăţică, asemeni unei picturi care îşi dezvăluie adevărata frumuseţe doar atunci când o priveşti de departe, povestea lui Harry Blandford începea să capete sens.

Harry îi privi şi surâse.

— Până acum aţi auzit o sumedenie de lucruri vagi, nu-i aşa? Dar începeţi să întrezăriţi ansamblul, am dreptate? Colonii aşezate departe de oraşe, cetăţi în care să crească noua generaţie de rasă pură, planuri de creare a Celui de-al Treilea Reich.

— O clipă, interveni David. Vreau să lămurim un lucru. Ne povestiţi toate astea din cauza a ceea ce v-am spus mai înainte despre Iram? Mi se pare că faceţi o mulţime de conexiuni doar ca să confirmaţi ceea ce v-am povestit. Este interesant. Multe lucruri sunt foarte plauzibile. Dar, dacă nu vă supăraţi, nu pentru asta am venit aici. Spuneaţi că hârtiile pe care vi le-a trimis Abraham sunt importante. N-am putea discuta despre ele?

Han-y oftă şi-şi ţuguie puţin buzele.

— Doriţi încă puţin ceai?

Amândoi îl refuzară, clătinând din cap.

— Ceaiul ajută. Ascute mintea. Limpezeşte gândurile. Vă închipuiaţi că am scos toate aceste informaţii dintr-un depozit infailibil de amintiri? Că port tot timpul în minte chestii din astea, aşteptând să vină cineva şi să deschidă vreun subiect interesant care să-mi dea ocazia să mă fălesc cu tot ce ştiu? Ca un şarlatan de la circ? Doamne Dumnezeule, n-aş mai putea memora nimic important dacă mi-aş împuia capul cu asemenea banalităţi. Aveam de gând să vă povestesc toate astea încă înainte de a afla ce aţi găsit în deşertul Nafud. Am evidenţiat doar anumite lucruri şi am omis altele, atâta tot. Dar am făcut cercetarea cu

mult înainte de a veni voi, din cauza a ceea ce am citit în hârtiile acelea. M-aţi înţeles? Tăcu o clipă, apoi întrebă: Acum îmi daţi voie să continuu?

Cei doi încuviinţară din cap, cuprinşi de un soi de teamă.

— Voi aşteptaţi să auziţi de la mine care este legătura între ceea ce v-am povestit până acum şi nazişti. Se întrerupse şi inspiră adânc. Ei bine, nu este chiar atât de simplu. O sumedenie de oameni au încercat să stabilească nişte legături care, de fapt, nu există. S-au făcut speculaţii nesfârşite, dar sunt extrem de puţine dovezi indubitabile. Majoritatea celor care au lansat speculaţiile au fost ei înşişi adepţi ai ştiinţelor oculte, oameni care credeau în puterile misterioase şi în ştiinţa secretă a profeţilor noştri. Iar acest lucru le-a cam întunecat judecata.

Există anumite fapte certe. În primul rând, atmosfera generală. Chiar în cazul în care nu exista legături directe, toate aceste grupuri şi idei se împletesc şi compun un fel de fundal mistic al nazismului. Cel mai vizibil este în cazul lui Himmler şi al SS-ului. Ritualurile, Castelele Ordinului sau *Ordensburgen* ca locuri de antrenament pentru elită, obsesia faţă de puritatea rasei. Himmler a modelat SS-ul după principiile iezuiţilor: ei urma să fie pentru poporul german ceea ce Societatea lui Iisus a fost pentru Biserica Catolică.

Dar deocamdată mă interesează originile. Mă tem că o să vă plictisesc iar cu o mulţime de aspecte mărunte – dar totuşi semnificative. Mai întâi: când trăia la Viena, Adolf Hitler a participat la conferinţe pe teme oculte. Era interesat de astrologie, grafologie şi numerele mistice. La München, l-a frecventat pe Lanz von Liebenfels – vă amintiţi de el? – şi citea cu regularitate revista rasistă editată de acesta, o fiţuică intitulată *Ostara*. Dar toate acestea sunt cam vagi, prea generale. Când a ajuns la putere, Hitler nu mai era foarte interesat de ocultism. Dar este cunoscut

faptul că în 1919 s-a înscris într-o organizaţie care purta numele de Partidul Muncitoresc German. După cum probabil ştiţi, partidul fusese înfiinţat cu un an în urmă de un individ pe nume Anton Drexler. Ulterior a devenit NSDAP – Partidul Naţional Socialist al Muncitorilor Germani. Partidul Nazist. Partidul înfiinţat de Drexler avea o origine neobişnuită. Iniţial, a fost un „cerc al muncitorilor” fondat de Drexler şi un ziarist pe nume Harrer, Karl Harrer. La rândul său, Harrer a fost membru al unei societăţi oculte cunoscute sub numele de Thule Bund. Mulţi dintre primii membri ai NSDAP au făcut, de asemenea, parte din Bund. Societatea Thule făcea şi ea parte dintr-o organizaţie antisemită cunoscută sub denumirea de Germanen Order. Rotiţă în rotiţă. Cercuri concentrice, domnule profesor.

David ridică din umeri şi clătină din cap. Auzise atâtea despre acest subiect.

— Tot nu înţeleg...

— Unde ajungem cu toate astea? Drept în miezul problemei, profesore. Cine crezi că era capul – adevăratul şef – al organizaţiei Thule Bund din Germania? Vrei să-ţi spun? îl cunoşti deja. L-ai întâlnit. Numele lui era profesor Ulrich von Meier.

David se încordă. Leyla privi cu ochii măriţi chipul lui Harry.

— Şi cine era şeful filialei din Berlin? continuă Harry. I-am pomenit deja numele. Era un anume Heinrich Lorenz, fratele lui Hermann, fondatorul organizaţiei Laurenţienilor. Heinrich era bancher, un om extrem de bogat şi de influent. Încep să-ţi stârnesc interesul?

David încuviinţa din cap. Ce ar fi putut spune?

— Când am citit traducerea jurnalului, atenţia mi-a fost atrasă de numele lui von Meier şi al lui Lorenz. Ştiam deja destul de multe despre ei şi voiam să aflu şi mai mult. De exemplu, ştiam că nici unul din ei nu s-a înscris în partid nici înainte, nici după 1933. Nici unul din ei nu a ocupat o

funcţie înaltă sau publică în afara Societăţii Thule – iar acest fapt era păstrat în mare secret. Nici unul din ei nu a avut legături cu vreo persoană din cercurile de putere naziste. Şi totuşi, numele lor apare tot timpul. Sunt prezenţi ba la micile serate organizate de Führer, ba la vizitele de la sfârşit de săptămână la Berchtesgaden, ba în anturajul lui Himmler ori la dineurile diplomaţilor din Cancelaria Reich-ului.

În 1941, naziştii au arestat pe toţi adepţii ocultismului din Reich şi i-au închis în lagărele de concentrare. I-au lichidat pe toţi – teosofi, antroposofi, vindecători prin credinţă, astrologi. Poate cu excepţia câtorva ghicitori care au prevăzut din timp ce urma să se întâmple şi s-au dat, din vreme, la fund. Ciudat, dar se pare că nu au fost prea mulţi dintre aceştia. Lui von Meier şi lui Lorenz nu li s-a clintit nici un fir de păr. M-am gândit de multe ori la acest lucru. Fireşte, Thule Bund dispăruse de mult. În dosarele mele există dovada că von Meier şi Lorenz au continuat să fie foarte interesaţi de ştiinţele oculte, fără să facă din asta un secret. Exista mărturii care atestă organizarea unor şedinţe de spiritism în prezenţa lui Himmler şi a altor ofiţeri superiori SS. Von Meier a publicat chiar şi articole despre subiecte oculte. Şi toate astea într-o perioadă când cei cu idei ca ale lui erau expediaţi pe loc în lagărele de concentrare.

De fapt, m-a pus pe gânduri şi schimbarea politicii oficiale. A început încă din 1936, când au fost interzise toate sectele şi cultele importante. N-am înţeles niciodată de ce s-a întâmplat aşa. Nu prea are sens, doar dacă nu considerăm sectele drept o concurenţă primejdioasă care trebuia înlăturată. Cam aşa cum au procedat după revoluţie comuniştii cu rivalii lor de stânga. Întrebarea este, cu cine erau în concurenţă ocultiştii? Aparent, naziştii erau, pur şi simplu, un partid politic. M-am întrebat de multe ori dacă nu cumva dincolo de aparenţe exista altceva, mai profund.

Acum încep să cred că exista. Întotdeauna am crezut că von Meier a murit în 1945. După această dată, nu mai există nici o însemnare despre el, nu s-a mai auzit nimic, nu s-au răspândit povestiri ca cele legate de Mengele. Iar acum aflu de la dumneata că până acum câteva zile era încă în viaţă. Asta este extrem de interesant. Dar nu este cel mai surprinzător lucra pe care mi l-ai spus. Daţi-mi voie să vă mai povestesc ceva despre von Meier. Avea o obsesie. Articolele scrise de el între sfârşitul anilor ’20 şi jumătatea anilor ’30 gravitează în jurul unui singur subiect. Avea convingerea că Chivotul Legii există încă şi nu este nevoie decât de studierea atentă a anumitor texte antice pentru a afla unde este ascuns. Unele dintre aceste articole au fost publicate în reviste serioase de ştiinţa şi erau destul de evazive. În publicaţiile oculte – inclusiv în *Ostara* lui Liebenfels – se spunea puţin mai mult. Afirma că cel care va găsi Chivotul va putea distruge pentru totdeauna influenţa poporului evreu. Înţelepţii Sionului, spunea el, îşi exercită încă puterile prin intermediul Chivotului. Dacă Chivotul ar putea fi smuls de la ei, acea putere ar trece asupra noilor proprietari Pentru viitorul rasei ariene era vital să fie găsit Chivotul.

În 1936, articolele scrise de von Meier pe marginea acestui subiect au încetat brusc. Acesta a fost anul în care a descoperit cetatea Iram. Anul în care naziştii au început să se maseze în jurul principalelor culte. Anul în care Hitler a trimis trupe în regiunea Rinului şi a început pregătirile de război.

Cred că ştia – sau bănuia – că Chivotul se afla undeva în Iram, însă nu ştia exact unde. Aş îndrăzni să spun că influenţa extraordinară a organizaţiei consta tocmai în credinţa că deţinea controlul asupra Chivotului. Ea a adus la viaţă partidul nazist. Acum îi puteau garanta succesul prin mijloace oculte. E o simplă presupunere. Dar un lucru este sigur. Începând cu 1936, adevăraţii deţinători ai puterii în

Germania au fost von Meier şi organizaţia lui – ei au fost stăpânii din umbră ai Celui de-al Treilea Reich.

David îşi aduse aminte de scrisoarea lui Himmler în care pomenea de von Meier. „Recent am fost solicitat de domnul profesor von Meier... Von Meier a transmis Consiliului... Majoritatea membrilor organizaţiei sunt trimişi acum sau vor fi, după încetarea ostilităţilor, în Statele Unite... La urma urmei, nu avem de ales în privinţa asta.”

Ridică privirea. Blandford îl privea insistent. Iată un englez, devenit evreu onorific, un bătrân purtând pe cap o *yarmulka* roşie ca focul, prins în mrejele istoriei, ca o muscă bătrână zvârcolindu-se în pânza unui păianjen lacom.

56

Se făcuse târziu. Harry Blandford era obosit. În câteva ore lumea se întorsese cu susul în jos, iar el se mai chinuia încă să-şi recapete echilibrul. Se ridică şi-şi turnă încă o ceaşcă de ceai. David îl rugă să le ofere şi lor câte o cană de ceai fără lapte. Harry mormăi pe sub mustaţă ceva despre americani şi orientali, dar le îndeplini dorinţa şi le oferi băutura cu acel aer de superioritate pe care majoritatea englezilor o rezervă restului umanităţii ignorante. Dintr-o cutie veche de tablă, cu o fotografie scorojită a reginei Elisabeta II pe capac – cadou din primii ani petrecuţi în Israel – scoase o bucată de chec cu fructe: cireşe, migdale şi stafide amestecate într-o masă fărâmicioasă de culoare maro, de origine incertă şi prospeţime şi mai dubioasă. Îl tăie – sau, mai corect, îl fărâmiţă cu ajutorul unui cuţit – şi îl servi pe farfurioare ciobite, decorate cu boboci mici de trandafir. Se aşeză la loc

şi luă motanul în braţe. Rămase un timp tăcut, răsfoind dosarele, apoi le închise şi reluă firul istorisirii.

— Băiatul s-a născut în 1940. Mama era cea de a doua soţie a lui von Meier, o femeie de origine arabă din Beirut. Se numea Khadija. Khadija al-Husayni – rudă cu o altă persoană despre care am discutat. Pe linie maternă, Khadija era descendentă directă a Profetului. Şi purta numele primei soţii a Profetului. Este un lucru nemaiauzit ca o asemenea femeie să se mărite cu un bărbat de altă origine decât cea musulmană.

Khadija a murit la scurt timp după naşterea băiatului. În împrejurări foarte asemănătoare cu cele în care îşi pierduse viaţa prima soţie a lui von Meier. S-a înecat în timpul unei plimbări cu barca pe lacul Starnberg, acelaşi în care s-a înecat şi Ludwig II. Prima lui soţie a murit în 1937, în timpul unei croaziere în Egipt.

În timpul războiului, băiatul, care a fost botezat cu numele de Friedrich, a rămas la Berlin împreună cu tatăl lui. Von Meier nu s-a recăsătorit, cel puţin nu înainte de 1945. După aceea, cine mai ştie? Desigur, au existat tot felul de zvonuri, dar se pare că nu s-a adeverit nici unul. Nu cred că ducea lipsă de femei. Băiatul a fost îngrijit de sora lui, Julie, până la moartea acesteia într-un bombardament aviatic, în 1944, la Berlin. După aceea nu se mai ştie nimic precis despre el, cu excepţia faptului că, după terminarea războiului, a apărut în Irak, unde a intrat sub protecţia foştilor simpatizanţi ai lui Rashid Ali.

— Scuzaţi-mă, îl întrerupse David, dar nu sunt prea familiarizat cu întâmplările acestea. Despre care Rashid Ali este vorba?

— Al-Ghailani. În 1941 el a organizat la Bagdad o lovitură pro-Axă. În scurt timp britanicii au preluat din nou puterea, dar el a lăsat în urmă o mulţime de susţinători. Al-Husayni a fost implicat în lovitura de stat, dar a reuşit să scape teafăr şi, înainte ca cineva să poată pune mâna pe el,

a fugit la Roma. Scarlet Pimpernel nu îl putea învinovăţi de nimic concret pe muftiu; ştia întotdeauna când era momentul să se dea la fund.

Harry tăcu, luă o bucată de chec şi o vârî în gură, apoi bău puţin ceai şi începu să mestece combinaţia.

— Fireşte, nu am ştiut nimic despre existenţa băiatului până nu de mult. Nu interesa pe nimeni... cel puţin, la vremea aceea. În Irak a fost crescut de o familie înrudită cu cea a lui al-Husayni. Şi-a schimbat numele cu unul arab, a rupt orice legătură cu Germania, a devenit un tânăr arab din toate punctele de vedere.

David interveni din nou.

— Nu ne-aţi spus cum se numea.

— O, scuzaţi-mă. Friedrich, parcă Friedrich von Meier.

— Nu, mă refeream la numele arab.

Harry îl privi în ochi şi zâmbi. Duse ceaşca la buze şi sorbi zgomotos.

— Vom ajunge şi la asta. Toate la timpul lor. Deci, unde rămăsesem? A, da. A fost crescut ca orice băiat irakian obişnuit. A mers la şcoală, vorbea araba, a învăţat să recite din Coran, citea povestiri despre Abu Bakr şi Umar, şi Salah al-Din, chestii de genul acesta. Era brunet, ca şi părinţii săi, iar de la mama sa a moştenit trăsăturile arabe. Toate au mers normal până ce a împlinit optsprezece ani.

Asta se întâmplă în 1958, când generalul Kassem a preluat controlul şi a proclamat Republica. Familia tânărului Friedrich făcea parte dintre regalişti sau, cel puţin, era în legături apropiate cu Faisal şi cu curtea regală. După război, au făcut o avere uriaşă. Când a venit la putere Kasem, membrii familiei au hotărât că era momentul să o şteargă. Probabil din cauza sângelui neamului al-Husayni care le curgea prin vine, a instinctului Pimpernel. Majoritatea dintre ei au fugit în Arabia Saudită, dar băiatul avea alte gânduri. A trecut graniţa în Siria şi a luat legătura cu o altă spiţă a familiei, din Damasc.

A intrat la Universitatea din Damasc, unde a studiat ingineria, deşi cred că, până la urmă, nu a absolvit facultatea. În perioada cât a stat acolo a intrat în rândurile ramurii siriene a organizaţiei Fraţilor Musulmani, o organizaţie politică fundamentalistă care a fost fondată la începutul secolului în Egipt.

Venise rândul Leylei să-l întrerupă.

— Vă referiţi la al-Banna's Ikhwan?

Harry încuviinţă din cap.

— A promovat rapid, aşa că la douăzeci şi cinci de ani era deja conducătorul regional pentru districtul Hama. În acelaşi timp, s-au accentuat conflictele cu unii dintre superiorii săi. Era un naţionalist cu vederi mai degrabă laice decât religioase, care considera că se putea folosi de islam ca să atragă simpatia poporului. Au avut loc câteva incidente în urma cărora a fost acuzat de lipsă de respect faţă de Profet. Treptat, convingerile sale au devenit preponderent de stânga şi a început să fie din ce în ce mai preocupat de organizarea unor acţiuni directe împotriva baasiştilor. În cele din urmă, în 1969 s-a desprins sau a fost dat afară din partid şi şi-a întemeiat propria lui grupare politică.

Ochii Leylei erau aţintiţi asupra lui Harry. Inima îi bătea nebuneşte. Cunoştea bine istoria arabă. Ştia cine era fiul lui von Meier.

Harry o privi cu o umbră de tristeţe.

— Ai ghicit.

Leyla încuviinţa din cap.

— Ştii cum se numea partidul?

— Hizb al-Qawm al-Watani. Partidul Naţional al Poporului, şopti Leyla şi închise ochii.

— Exact.

Leyla ridică pleoapele.

— Mas'ud al-Hashimi.

Harry încuviinţă din cap.

David încremeni preţ de câteva clipe, apoi izbucni:

— Nu pot să cred. Nu... nu pot să cred. Tăcu, încercând să-şi stăpânească bătăile inimii. Susţineţi că Mas'ud al-Hashimi – preşedintele Siriei – este fiul lui von Meier? Mi se pare greu de crezut.

Harry scoase un oftat prelung şi trist.

— Vă înţeleg. Dar cred că, până acum, v-aţi dat seama că ceea ce se petrece nu intră în canoanele obişnuite. La început, am crezut şi eu, ca mulţi alţii, că al-Hashimi este liberal, dar apoi am aflat că unii dintre membrii fostului său grup din Siria au fost văzuţi în compania anumitor membri ai guvernului. Amicul dumitale, al-Shami, a fost văzut acum două luni la Damasc, unde se pare că s-a întâlnit cu nişte persoane-cheie din cabinetul lui al-Hashimi – generalul Ahmad Subki şi Ibtisam al-Bakri, mâna dreaptă a lui al-Hashimi şi persoana cea mai probabilă a-i lua locul, în caz că i se întâmplă ceva conducătorului. Aşa că am început să mă interesez pe la diverse persoane... şi am aflat ceea ce v-am spus adineaori. M-a pus puţin pe gânduri. Apoi am primit materialele pe care i le-aţi lăsat lui Abraham. Vă rog să nu ne întrebăm dacă toate astea au vreo logică sau ţin de domeniul nebuniei. Aşa este cum v-am povestit. Al-Hashimi este fiul lui von Meier. S-ar putea să fie o simplă coincidenţă ori s-ar putea să aibă o semnificaţie mai profundă. Aş vrea să aflu.

David privi spre Leyla. Harry avea dreptate. Într-o situaţie în care nimic nu părea să aibă sens era o nebunie să insiste, să se încăpăţâneze să caute răspunsuri, ca şi cum ar fi putut schimba lumea în bine, impunându-i să fie mai rezonabilă.

— Cred că ar fi cazul să-i arăţi lui Harry hârtiile pe care le-ai descoperit, îi spuse David Leylei.

Harry ridică mirat privirea.

— Mai aveţi şi altceva?

David încuviinţă din cap.

— Poftim, zise Leyla, scoţând din geantă sulul de hârtii pe care-l găsise în avionul din deşertul Nafud.

Erau şifonate şi murdare, marcate de anii îndelungaţi petrecuţi în cabină şi de zilele în care zăcuseră în sacul său în buzunarul Leylei.

Harry luă documentele şi le desfăşură pe dosarul pe care-l ţinea pe genunchi.

— Unde le-aţi descoperit?

— Într-un avion care s-a prăbuşit în deşertul Nafud, aproape de Iram. Au rămas acolo de la sfârşitul războiului. Era un avion german. Am găsit înăuntru câteva cadavre. Unul îi aparţinea lui Hitler, celălalt era, probabil, al amantei lui, Eva Braun. Documentele erau pe un birou, spre coada avionului. Nu le-am luat pe toate, ci doar câteva. Chaim le-a citit după ce am ajuns în Iram. Mi-a tradus textul aproape integral.

— Spui că Hitler fusese în acel avion?

— Da.

— Adolf Hitler?

— Da.

— Eşti sigură?

— Era îmbrăcat ca Hitler. Dar nu mai rămăsese decât scheletul. S-ar putea să ne fi înşelat.

Se lăsă o linişte apăsătoare.

— Înţeleg, zise după un timp Harry, şi vocea îi era aproape de nerecunoscut.

Nu mai scoase nici un cuvânt, ci începu să citească foile.

Deşi pretindea că nu vorbeşte limba, citea în germană cu uşurinţa pe care ţi-o dă practica îndelungată. Nu întreba nimic, nu făcu nici un comentariu, dar Leyla observă că, pe măsură ce citea, faţa i se schimba. O data se înfioră, ca şi cum camera ar fi fost măturată de un curent de aer îngheţat. Citi totul, apoi o luă de la capăt şi reciti textul încă o dată. După ce termină, rămase cu privirea aţintită asupra hârtiilor de pe genunchi, ca şi cum cămăruţa dezordonată

s-ar fi animat dintr-o dată de năluci, iar el ar fi căzut în transă, pregătit să comunice cu ele. Un braţ îi atârna pe lângă corp, mângâind pisica cu gesturi maşinale, cu acea blândeţe dată de înaintarea în vârstă. Câteva momente, amintirile îl duseră în trecut, când ochii tânărului Harry văzuseră nori de furtună îngrămădindu-se la orizont, iar urechile auziseră iraţionalul în timp ce mărşăluia în cizme de-a lungul şi de-a latul Europei.

Multă vreme nu vorbi nici unul. Atmosfera era încărcată de o tensiune nedefinită. În cele din urmă, Leyla se hotărî să rupă tăcerea.

— Nu am înţeles un singur lucru. Chaim a zis că nu însemna nimic pentru el, dar am avut senzaţia că era ceva cunoscut, ceva ce îl speria. Mă refer la hârtiile din dosarul albastru, cele cu listele de nume şi de numere. Pentru dumneavoastră au vreo semnificaţie?

Harry îi aruncă o privire care părea să trădeze un soi de furie şi care o sperie. Apoi îşi dădu seama că era vorba mai degrabă de frică, de frică şi de o nespusă tristeţe.

— Da, cred că ştiu ce înseamnă. Dacă am dreptate, acele hârtii sunt mai importante decât toate celelalte luate la un loc. De câţiva ani încoace, am auzit tot felul de zvonuri, de aluzii, dar până acum am refuzat să cred în ele. Acum, nu mai sunt la fel de sigur pe mine.

Duse mâna la frunte şi îndepărtă o şuviţă de păr care îi căzuse peste ochi. Leyla observă că mâna îi tremura. Bătrânul lăsă mâna în jos foarte încet.

— În ianuarie 1944, înaltul Comandament SS a înfiinţat un detaşament special compus din oameni selecţionaţi din cele mai bune unităţi staţionate în Germania şi în străinătate. Marea majoritate era formată din Einzatsgruppen, patrule ucigaşe folosite în Europa de Est pentru înfăptuirea programului de lichidare. Erau numai bărbaţi tineri, nici unul trecut de nouăsprezece ani. Regimentul a primit numele de Valkyria-Standarte. Himmler

personal a aprobat înfiinţarea acestei unităţi şi a urmărit instruirea soldaţilor. Din păcate, nu ştie nimeni în ce a constat programul de antrenament. După război, nici unul dintre membrii acestui detaşament nu a fost capturat, nu se ştie de ce. Tot ce ştim este că au fost împărţiţi în patru grupe, Valkyria I, Valkyria II, şi aşa mai departe, şi au fost trimişi la cele patru *Ordensburgen* „castele de ordine” ale SS, destinate instruirii forţelor de elită, de la Sonthofen, Crossinsee, Vogelsang şi Marienburg. Băieţii erau cu mult mai tineri decât ceilalţi soldaţi de acolo, dar se spune că au avut parte de privilegii deosebite şi au fost instalaţi în clădiri separate. Au rămas la *Ordensburgen* sub pază strictă cel puţin câteva luni. Nu ştie nimeni ce s-a întâmplat în timpul instructajului sau ce s-a întâmplat cu ei după ce au plecat de acolo. După noiembrie 1944, nu mai există nici o referire scrisă despre ei.

Aceasta este, dacă nu mă înşel, zise Harry, ridicând foile capsate, lista completă cu numele membrilor regimentului Valkyria. Dacă ar fi numai atât, n-ar fi încă nimic. Ceea ce mă îngrijorează este ce urmează după nume. Numerele. Sunt cât se poate de clare. Prima parte reprezintă data: 9 decembrie 1944 etcetera. A doua secţiune începe cu o literă, o abreviere a numelui unui lagăr de concentrare: ‚A” pentru Auschwitz, ‚JD” pentru Dachau, „BE” pentru Belsen. Cifrele propriu-zise sunt numerele de înregistrare ale deţinuţilor din lagăre – numerele tatuate pe antebraţul oamenilor. Litera „V” de la sfârşit este evident prescurtarea de la „Valkyria” şi desigur „Valk I”, „Valk II”, şi aşa mai departe sunt numerele originale ale unităţilor militare. Harry tăcu din nou şi închise ochii, ca şi cum ar fi fost chinuit de o durere cumplită, apoi îi redeschise. Cred că oamenii aceştia au dispărut în lagărele de concentrare. În calitate de victime, nu de gardieni. Cred că cineva avea interesul să ajungă acolo, dar nu pot afirma cu precizie din ce motiv anume.

— La ce vă gândiţi? întrebă David.

— Ca să le dea o identitate noua, o identitate impecabilă. După încetarea ostilităţilor, erau liberi să renască Să renască într-o lume nouă, cu nume şi trecuturi proaspete.

— Puteţi dovedi ceea ce spuneţi?

Harry clătină din cap.

— Nu prea. Dar aş vrea să vă fac cunoştinţă cu cineva. Persoana respectivă mi-a povestit acum câţiva ani despre asta, dar eu nu am crezut-o. Existau atât de puţine indicii. Dar astea... Ridică din nou foile. Acestea reprezintă mult mai mult decât dovezi. Reprezintă ceva concret, ceva de care ne putem agăţa. Voi începe cercetările chiar din seara aceasta.

Până atunci să punem la punct nişte treburi mai practice. Unde v-aţi cazat?

David ridică din umeri.

— Deocamdată nicăieri. Nu ne putem întoarce în apartamentul meu sau al Leylei pentru că s-ar putea să ne caute acolo. M-am gândit să luăm o cameră la hotel.

— Nu e nevoie. Rămâneţi la mine, cel puţin în noaptea aceasta. Vreau să fiţi aproape, ca să pot lua imediat legătura cu voi. Mai avem foarte multe de discutat. Nu am prea mult spaţiu, dar, dacă sunteţi obosiţi, veţi dormi fără probleme. Am pe undeva un pat pliant pe care îl putem pune în dormitorul meu. Vedem mai târziu cine se culcă pe el. Domnişoara Rashid poate dormi aici împreună cu Sammy; nu se va supăra. Chestia aceea de acolo – arătă spre o piesă de mobilier tapiţată – este o canapea. Dacă o eliberăm de ce este pe ea, este destul de confortabilă. Mă duc să aduc câteva pături.

Când Harry se întoarse ca să plece, David îl chemă înapoi.

— Harry, ar mai fi un singur lucru. Înainte de a pleca din Ierusalim, am auzit că al-Hashimi urmează să vină aici. Este

vorba despre nu ştiu ce conferinţă. Trebuia să semneze un tratat de pace. Cum a rămas cu planul acesta?

Harry privi înjur.

— Vrei să spui că nu ai auzit?

— Ce să aud?

— Toată lumea vorbeşte despre asta. E imposibil să-ţi scape; e în ziare, la televizor... Vine la Ierusalim pe 3 martie, să semneze un tratat. Asta înseamnă peste patru zile.

57

Dumnezeu nu-i mai zâmbise de multă vreme. Poate că nici nu-i zâmbise vreodată; nu-şi mai aducea aminte, trecuseră atâţia ani. Dar Marcus Bleich aştepta. Era din naştere o fire răbdătoare, iar viaţa îi accentuase această trăsătură a caracterului, cu care va merge cu siguranţă în mormânt. Era singura cale pe care o cunoştea

Trăia – sau vegeta – într-o cămăruţă aflată la ultimul etaj al unui bloc din cartierul Romema. Locuia acolo de aproape patruzeci de ani, de la sosirea lui în Palestina, imediat după încheierea războiului. În fiecare dimineaţa, avea nevoie de douăzeci de minute să coboare scările până în stradă şi de alte patruzeci de minute seara, ca să le urce din nou. Avea inima slabă şi respira cu greutate. Nu fusese întotdeauna aşa. Uneori, dimineaţa, abia se hotăra să coboare din pat, de groaza coborâşului şi urcuşului pe scări, dorindu-şi să poată rămâne acolo unde era. Dar ştia că, dacă ar fi cedat impulsului, ar fi însemnat pentru el începutul sfârşitului: ar fi rămas în odaie şi în ziua următoare, şi în celelalte, până ce nu ar mai fi ieşit deloc singur. Cei de la asistenţa sociala îi promiseseră un

apartament într-un bloc mai modem, la parter, dar asta se întâmplase în urmă cu mai mulţi ani, iar el continua şi acum să aştepte. Considera întâmplarea ca atare: încă o lecţie de răbdare.

De obicei, mergea la *shul*, apoi la un club din apropiere, unde juca şah sau table şi mânca ceva comandat la întâmplare. Aceasta era viaţa lui de acum şi se obişnuise cu ea. În definitiv, asta însemna viaţa – o permanentă adaptare. Altfel, nu-i prea vedea rostul. Nu avea rude, dacă nu le punea la socoteală pe cele câteva rămase în Europa şi pe altele care părăsiseră deja această lume: nici una dintre rubedenii nu era foarte apropiată, nu ştia nimic despre viaţa lor şi nici nu îi păsa. Cu mult timp în urmă fusese căsătorit, avusese şi copii. Puţinele suveniruri rămase, singurele comori pe care le luase cu el din Europa – o fotografie ştearsă, un pieptene, o şuviţa de păr, o scrisoare lipită cu bandă adezivă acolo unde se rupsese de cât fusese împăturită şi despăturită – erau aliniate pe măsuţa de lângă pat. Le mângâia în fiecare seară înainte de culcare, iar dimineaţa erau primele lucruri pe care i se oprea privirea.

Îl găsiră la club, jucând şah cu un alt bătrân, cu ochii sticloşi fixaţi pe figurinele mici din lemn, ca şi cum acestea ar fi semnificat mai mult decât păreau la prima vedere: un plan, o strategie... sau ca şi cum nu ar fi aşteptat decât o mână care să le ridice şi să le mute de colo-colo pe pătratele tablei. Era slab şi cu spatele încovoiat, ca dosul unei linguri, şi părea să-şi ţină corpul ca pe un fel de pavăză în faţa adevăratului său Eu, ca şi cum ar fi stat drept în spatele lui, privind afară printre interstiţii întunecoase spre o lume strâmbă. Hainele îi erau mototolite şi pătate şi nu se mai bărbierise de câteva zile. Toată fiinţa lui părea ponosita. Leylei îi amintea de un covor vechi, călcat în picioare de nenumăraţi paşi până ce nu a mai rămas decât urzeala. Dar simţea încă ceva, o tărie, o rezistenţă care dezminţea aparenta slăbiciune a trupului.

Harry se apropie şi se prezentă. Vorbea nemţeşte cu un pronunţat accent englezesc.

— Bună dimineaţa, Marcus. Îţi mai aduci aminte de mine? Sunt Harry Blandford, englezul cu care ai stat de vorbă de câteva ori prin 1975. Ne-a făcut cunoştinţă Salomon Pinkes. Am discutat... despre trecut.

Marcus încuviinţă din cap. Da, îşi amintea. Cel puţin, Harry fusese dispus să-l asculte, ceea ce nu putea afirma despre alţii. Desigur, nu îl crezuse sau considerase că interpretase greşit ceea ce văzuse; dar nu fusese primul care se îndoise de povestea lui.

— Dacă ai timp. Aş dori să mai stăm de vorbă. Am venit împreună cu nişte prieteni care sunt foarte interesaţi să te asculte.

— Timp? Ce altceva am, în afară de timp?

Se apleca la urechea partenerului de joc şi îl întrebă dacă îl deranja să întrerupă partida.

— Câştig şi eu o dată şi atunci Bleich trebuie să plece! bombăni celălalt bătrân. Dar du-te, pot să aştept. Te bat mai târziu.

Marcus îi conduse într-o cămăruţă unde puteau vorbi nestingheriţi. Încăperea, ca tot clubul din care făcea parte, emana un aer de optimism stingher, caracteristic acestui gen de stabilimente: pereţi vopsiţi într-un galben ţipător, care sugera mai degrabă o criză de ficat decât veselie, postere cu peisaje din ţări exotice, pe care nici unul dintre acei bătrâni nu avea să le viziteze vreodată, flori din plastic, aşezate în ghivece din plastic pe măsuţele cu tăblia pătata şi arsă de ţigara, scaune acoperite cu vinilin roşu pe care puteai să şezi, dar nu te puteai relaxa.

La început, nu discutară decât banalităţi, pentru a-i permite lui Marcus să se obişnuiască cu vizitatorii. Privirea îi zbura de la unul la altul, ca şi cum i-ar fi evaluat, încercând să-şi facă o părere. De meserie fusese şlefuitor de pietre preţioase, mai întâi în Germania, apoi aici, în Israel, până îi

slăbise vederea şi degetele îşi pierduseră îndemânarea. De atunci trăia dintr-o pensie modestă, îngroşând rândurile celor nevoiaşi din Ţara Făgăduinţei. Deşi îşi pierduseră acuitatea necesară pentru modelarea pietrelor preţioase, ochii îi rămăseseră la fel de sfredelitori ca un diamant, capabili să aprecieze un om dintr-o singură privire.

Nimeni nu crezuse ceea ce istorisise despre grozăviile petrecute la Dachau, dar în adâncul inimii ştia că nu se înşelase.

În cele din urmă, Harry atacă subiectul care îi adusese acolo.

— Marcus, când am stat de vorbă, am discutat despre multe lucruri. Mi-ai dat nişte informaţii foarte valoroase; numele gardienilor din Wachtruppe, descrieri ale ofiţerilor SS, amănunte despre incidente. Nu am apucat să-ţi mulţumesc cum se cuvine. Vreau să o fac acum. Ceea ce mi-ai istorisit mi-a fost de mare, mare ajutor. Acum am nevoie din nou de ajutorul tău. Când ne-am văzut ultima oară, mi-ai povestit despre deţinuţi. La vremea aceea, ţi-am spus că te cred, dar, de fapt, eram convins că ai interpretat greşit ceea ce ai văzut. Acum regret că am gândit aşa. Trebuia să mă gândesc mai bine. Dar pe vremea aceea eram foarte ocupat şi m-am luat cu altele.

Acum cred că am dovada că ceea ce mi-ai spus este adevărat. Au descoperit-o de curând Leyla şi David. Iartă-mă, te rog, că nu-ţi dezvălui unde şi cum. Nu-ţi pot spune decât că este vorba despre ceva autentic şi... tulburător. Aş vrea să le povesteşti şi lor ceea ce mi-ai povestit mie. Leyla nu înţelege germana, dar o să-i explicăm mai târziu ce ne-ai spus.

Urmă o clipă de tăcere în răstimpul căreia Marcus îşi plimbă privirea de la Leyla la David.

— Foarte bine. Dar s-ar putea să nu mă crezi nici acum.

Inspiră cât putu de adânc, întrebându-se pentru a mia oară de ce plămânii lui se încăpăţânau să nu primească

aerul la fel de uşor ca în tinereţe. Aşteptă câteva clipe ca aerul să-i pătrundă bine în piept, apoi închise ochii, forţându-se să revadă încă o dată totul: barăcile, turnurile, sârma ghimpată acoperită de brumă, păsările înfometate ciugulind pământul.

— Era frig în lagăr. Chiar şi vara, peste tot era răcoare. Vine dinăuntru, din cauza foamei, a lipsei de speranţă. Nu-mi aduc aminte să-mi fi fost vreodată cald. Dar cel mai rău era iarna. Îngheţa apa – nu numai apa din băltoace sau de la robinet, ci tot ce era umed. Barăcile erau igrasioase, aşa că îngheţau pereţii, păturile, hainele... tot ce era pătruns de umezeală. Oamenii mureau din orice. Ceea ce nu se decreta oficial era inventat de gardieni, iar ceea ce nu inventau gardienii o făceau vremea sau bolile.

Desigur, ştiţi asta. Toată lumea ştie sau crede că ştie. Asta-i greşeala: credem că ştim, şi totuşi nu ştim nimic. Mai ales aici, în Israel, unde amintirea Holocaustului este ceva obişnuit. Eu ştiu pentru că am fost acolo; voi credeţi că ştiţi pentru că aţi citit în cărţi sau aţi văzut filme, pentru că v-au povestit oameni ca mine. Poate chiar părinţii voştri. David încuviinţă din cap. Marcus îl privi în ochi, apoi continuă: De fapt, nu ştiţi nimic. De aceea ce vă spun eu este greu de judecat. Nu pentru mine sau pentru alţii care au fost acolo – ei înţeleg imediat. Aşa că trebuie să încercaţi să judecaţi mai încet.

Nu prea aveam noţiunea timpului. Nu ştiam decât că este iarnă. Simţeam că războiul nu evoluează aşa cum îşi doreau ei. Au încercat să ne ascundă lucrul ăsta, dar vedeam pe feţele lor că aşa este. Dar oamenii continuau să moară. Poate chiar mai mulţi decât până atunci, e greu de spus.

Voi încerca să vă povestesc ce am văzut în iarna aceea. Mă aflam în baraca 19 din blocul 36. Pe timpul acela eram peste patru sute de persoane în baraca aceea, deşi spaţiul fusese proiectat iniţial doar pentru optsprezece. Mai târziu,

situaţia s-a înrăutăţit mult mai mult, după ce au fost aduşi deţinuţii din est, din lagărele pe care a trebuit să le abandoneze din cauza ruşilor. În fiecare zi, mureau oameni; mai rar, soseau grupuri noi. În orice caz, era aglomeraţie – câţiva în plus, câţiva în minus, nu avea importanţă. Cel puţin, aşa a fost până la sosirea celor din est.

Într-o zi, trebuie să fi fost în decembrie, în baraca noastră au fost aduşi şapte bărbaţi. De la bun început, am ştiut că ceva nu era în ordine. La prima vedere arătau la fel ca noi – raşi în cap, îmbrăcaţi în zeghi vărgate, cu numere tatuate pe antebraţ. Însă aveau ceva care dădea de gândit. Păreau dezorientaţi. Speriaţi, neliniştiţi... de parcă ar fi jucat teatru. I-am observat cu atenţie, dar foarte discret. Erau împrăştiaţi prin toată baraca, însă am băgat de seamă că, din când în când, se întâlneau unii cu alţii. Niciodată în grup complet, ci doar câte doi sau trei; arareori erau aceleaşi două persoane şi niciodată aceleaşi trei, din câte îmi puteam da seama. Întotdeauna era o combinaţie diferită a celor şapte indivizi. Mă urmăriţi?

— Desigur. Dar tot nu înţeleg ce anume v-a atras atenţia asupra lor.

— Nici eu nu ştiu exact, recunoscu bătrânul. Pe atunci, eu eram cel mai vechi în lagăr. Eram tânăr, destul de în putere, învăţasem regula jocului, cum să supravieţuiesc. Poate că m-a ajutat instinctul, cunoaşterea oamenilor. Dacă priviţi fotografiile, toţi par la fel: feţe supte, ochi măriţi, braţe şi picioare ca nişte scobitori, capul ras – stau cu toţii indiferenţi, cu ochii fixaţi pe aparat. Sau cadavrele din gropile comune – o masă de carne fără formă. Cel mult poţi spune „ăsta este un bărbat, asta este o femeie” în cazul în care sunt goi. De multe ori nici chiar atunci. Singurii care sunt uşor de recunoscut sunt copiii.

Dar în realitate nu a fost aşa Acolo erau tot felul de oameni. Evrei credincioşi şi evrei necredincioşi, evrei bogaţi

şi evrei săraci, evrei deştepţi şi evrei proşti. Desigur, între ei nu se făcea nici o deosebire: eram toţi *Untermenschen*, şi cei buni, şi cei răi dintre noi. Dar noi vedeam deosebirea Din clipa în care cineva intra în lagăr, eu ştiam cât avea să reziste. Unii îşi târau moartea după ei în lagăr, ca şi cum ar fi aşteptat-o. Alţii dispuneau de toate atuurile pentru a supravieţui. Cuvântul-cheie era cooperarea. Dacă cineva era egoist, preocupat doar de propria lui persoană, dacă refuza să-şi împartă mâncarea cu alţii sau să împrumute vreo sculă găsită întâmplător era clar că nu avea să scape cu viaţă. Dacă îi ajutai pe ceilalţi, te ajutau şi ei pe tine. În lagăr venea întotdeauna clipa în care trebuia să apelezi la ajutorul celorlalţi. Supravieţuirea nu era atât o chestiune de rezistenţă sau slăbiciune, ci mai degrabă de omenie.

În final, asta era singura deosebire care conta – dacă erai un supravieţuitor sau combustibil pentru cuptoare. Într-un anumit sens, ei au reuşit să şteargă toate celelalte deosebiri. Unii bogătaşi au reuşit să aducă cu ei în lagăr câte ceva de valoare, diamante, poate numerele conturilor din bancă. Cu ajutorul lor au cumpărat anumite privilegii: o avere în schimbul unei pâini şi jumătate. Dar asta nu i-a ajutat să scape de cuptor, atunci când le bătea ceasul. În cele din urmă, nu conta nimic în afară de diferenţele interioare. Nu era vorba de curaj, de suflet ori de sfidare sau de altceva – doar de capacitatea de a îndura, atâta tot. Şi de disponibilitatea de a împărţi totul.

Aceşti bărbaţi nu păreau să dispună de nici una dintre aceste calităţi. Dar era la fel de limpede că nu erau însemnaţi pentru moarte. Era ca şi cum nu le-ar fi păsat, ca şi cum ar fi ştiut că, până la urmă, vor scăpa că supravieţuirea lor era garantată. Am observat acest lucru din gesturi minore. Supravieţuitorii erau aceia care aveau grijă să-şi primească întotdeauna porţia de mâncare. Nu porţia altuia nu mai mult decât aveau dreptul, ci doar ceea ce era al lor. Desigur, puteau împărţi hrana cu vreun bolnav

sau cu cineva care fusese bătut. Dar primul lucru era să-ţi obţii raţia. Încă de la început. Dacă permiteai cuiva să-ţi ia porţia cu forţa, acesta era considerat ca un semn de slăbiciune. Gardienii profitau imediat. Blockalteste-ul îşi făcea imediat o notiţă mentală despre asta. Nu exista limită: o dată ce lăsai să ţi se vadă slăbiciunea, erai terminat. Poate nu chiar din prima zi sau din prima săptămână, dar destul de repede.

Nu l-am văzut pe nici unul dintre ei să se lupte pentru raţie sau să ceară o bucată de pâine ori să se ia la harţă pentru un supliment de mâncare. Au slăbit ca şi noi, dar totuşi păreau puternici, ca oamenii fără pic de grăsime pe corp, numai muşchi. Nu ştiu cum, dar primeau mai multă mâncare, hrană mai consistentă, ceva care nu îngrăşa, dar le dădea forţă. Nu aveam nici o îndoială. Desigur, asta s-a întâmplat după câteva săptămâni, poate o lună sau chiar mai mult, dar cu timpul a devenit o certitudine.

Într-o seară, am hotărât să îl urmăresc pe unul dintre ei, ca să văd ce face. Eram sigur că noaptea li se dădeau porţii suplimentare de hrană: era singurul moment în care nu puteau fi observaţi. Am rămas treaz până în zori. Era întuneric beznă, abia puteam distinge ceva. Era cât pe ce să renunţ: frigul acela pătrunzător te îndemna să adormi. Dar a meritat să stau de veghe. Cel pe care-l urmăream a coborât încetişor de pe prici şi s-a dus tiptil la uşă. S-a împiedicat de câţiva colegi de cameră, dar nu s-a sinchisit nimeni. Era ora la care lumea se scula ca să urineze.

M-am hotărât să îl urmăresc. N-aş putea spune de ce. Nu era un lucru înţelept: putea să mă vadă sau mă puteam rătăci în întuneric, fără să găsesc drumul înapoi la baracă. Atunci, o încurcam foarte rău. Dar, într-un fel, nu-mi păsa, atât eram de preocupat să descopăr ce se întâmplă.

A ieşit, şi după câteva clipe am pornit după el. Era extrem de periculos, ne era strict interzis să ieşim din barăci în timpul nopţii. Dacă eram văzut, puteam fi

împuşcat; nu pierdeau timpul cu întrebări. Dar nu a trebuit să merg prea departe. Cerul era înnorat, şi îmi era destul de greu să mă ţin după el, dar, în acelaşi timp, puteam rămâne nevăzut. S-a depărtat puţin de baracă, apoi a fluierat încet de două ori. A trecut cam un minut. Nu a făcut nici o mişcare, stătea doar acolo aşteptând. Am rămas în umbra barăcii, unde nu mă putea vedea nimeni. În clipa următoare, dintre două barăci de vizavi a ieşit un gardian şi s-a apropiat de el. Era prea întuneric ca să văd ce se petrece, dar mi-am dat seama că gardianul i-a dat ceva şi apoi a început să mănânce şi să bea. Discutau cu voce scăzută, aşa că nu am putut înţelege nimic. Au stat acolo vreo zece minute, apoi cel care ieşise din baracă i-a dat înapoi ceva gardianului. Bănuiam că se pregătea să se întoarcă în baracă, aşa că m-am strecurat repede înăuntru şi m-am băgat în pat. A apărut după câteva minute şi a trecut pe la fiecare dintre cei din grupul lui. Probabil, le-a dat din mâncarea pe care o primise de la gardian.

Bătrânul se opri, ca şi cum ar fi aşteptat să i se pună întrebări.

— I-aţi povestit cuiva toate astea? întrebă David.

Marcus clătină din cap.

— Nu, atunci nu. V-am spus că sunt un supravieţuitor. Asta era o parte majoră a supravieţuirii: să nu atragi niciodată atenţia asupra ta. Să ţii pentru tine anumite lucruri, în special pe cele periculoase. Nu îţi puteai permite să spui nimănui adevărul. Asta te putea pierde. Nu îţi puteai permite luxul de a avea prieteni apropiaţi, pentru că asta însemna o implicare sentimentală care îţi mânca din energie, îţi slăbea puterea de rezistenţă. Şi, mai ales, nu vorbeai. Ceea ce văzusem eu putea să valoreze ceva pentru cineva. Pentru un castron de supă, i-ar fi şoptit supraveghetorului că ştiam ceva; existau şi oameni dintr-aceştia. Adevărul este că ar fi fost executaţi împreună cu mine, dar aşa erau unii, proşti, nu vedeau mai departe

de lungul nasului. Numai adevăraţii supravieţuitori gândeau în perspectivă... şi păstrau doar pentru ei ceea ce ştiau.

— Dar grupul de rezistenţă din lagăr? se interesă David. Nu le-aţi fi putut spune lor?

— Nu ştiam cine făcea parte din acel grup. Pe atunci, nu ştiam că exista aşa ceva. Dacă aş fi ştiut, da, i-aş fi spus unuia dintre ei.

— După aceea s-a mai întâmplat ceva?

— Da, ajung imediat şi la asta. Dar, mai întâi au fost altele, semne că lucrurile nu erau în regulă. Doi dintre ei făceau parte din acelaşi grup de muncă din care făceam şi eu. În fiecare zi eram scoşi la săpat de şanţuri. Nu am aflat niciodată la ce serveau. Cine trăgea chiulul era aspru pedepsit. Gardienii care ne supravegheau pe noi erau din cale afară de brutali. Aproape în fiecare zi mureau câţiva dintre noi. Prizonierii care nu îşi vedeau de treabă erau de multe ori bătuţi până îşi dădeau sufletul. Chiar eu am văzut câteva persoane prăbuşindu-se la pământ sau, pur şi simplu, oprindu-se din lucru şi aşteptând să vina gardianul ca să-i termine în bătaie. Ei bine, cei doi nu trăgeau chiar mâţa de coadă, dar nici nu pot spune că se omorau cu treaba. Am văzut oameni care munceau mai mult şi tot erau biciuiţi, dar de ăştia nu se atingea nimeni. Cu o singură excepţie, când gardianul s-a năpustit asupra unui grup de deţinuţi şi unul din cei doi s-a nimerit să fie printre ei. Am văzut totul cu ochii mei. Gardianul l-a doborât la pământ şi a continuat să dea în el. Dar pot să jur că juca teatru. Am mai văzut oameni bătuţi de paznici. Simţeai din plin fiecare lovitură în parte. Le făcea plăcere, pentru ei era un fel de sport. Dar ăsta îl împingea doar de colo-colo cu vârful piciorului. Am reuşit să văd suficient înainte să fiu luat şi eu la bătaie, pentru că nu-mi vedeam de treabă.

După aventura din noaptea aceea, am hotărât să încerc să-l cunosc mai bine pe individul pe care l-am urmărit. Nu a fost prea uşor. În lagăr nu faci uşor cunoştinţă, dar eu am

insistat Mi-a spus că se numeşte Gershon, Gershon Neusner. Zicea că e originar din Baden-Baden, dar că reuşise să fugă înainte de război, împreună cu familia, în Franţa, unde locuise până nu de mult. Au fost despărţiţi şi nu mai ştia nimic de ai lui. Pentru început asta a fost tot ce mi-a spus.

Dar nu l-am slăbit o clipă. Am făcut în aşa fel, încât să fim împreuna cât mai mult, i-am pus tot felul de întrebări. Pe măsură ce-mi răspundea, mi-am dat seama că, de fapt, nu-mi spunea mare lucru. I-am spus că am rude la Baden-Baden, l-am întrebat dacă le cunoaşte. Desigur, era o minciună, nu aveam pe nimeni acolo. Dar voiam să îl forţez să vorbească despre oraş, să-l scot puţin din muţenie. De fiecare dată îmi răspundea că nu, nu-l cunoaşte pe vărul sau pe unchiul cutare. După aceea, într-o zi, i-am spus că nu se poate să nu fi auzit de renumitul Eli Schumacher, cantorul de la sinagoga mare. A, desigur, mi-a răspuns, îl ţinea bine minte; îl auzise în copilărie cântând Kol Nidre de Yom Kippur. Nu ar fi trebuit să spună asta. Eli Schumacher era numele bătrânului cantor din sinagoga noastră de la Bremen.

Atunci, am ştiut sigur că Neusner minţea. I-am întins alte curse. I-am vorbit despre religie, asta mi s-a parat calea cea mai bună. Înţelegeţi, voiam să aflu dacă era evreu sau nu. Discutam despre Talmud, dădeam nume inexistente de pasaje inventate de mine pe moment. Nu mă contrazicea niciodată, ba o dată chiar mi-a spus: „Da, îmi amintesc de pasajul ăsta” Vorbeam intenţionat agramat şi oricare evreu educat m-ar fi corectat imediat, dar el nu a făcut-o nici măcar o dată.

David îl întrerupse din nou.

— I-aţi spus vreodată în faţă ce gândeaţi despre el?

Marcus clătină din cap violent. O şuviţă colilie se desprinse şi îi alunecă pe ochi. Ridică mâna şi îşi aranjă părul.

— Nu, zise pe un ton categoric. Şi aşa riscam enorm. Dacă îi dădeam de înţeles că ştiu că se preface, ar fi pus imediat să fiu executat. De asta sunt absolut sigur.

— De ce n-a făcut-o? îi puneaţi o sumedenie de întrebări, vă băgaţi în viaţa lui. Nu era suficient că-l agasaţi?

Marcus surise, dezvăluind dinţi care i-ar fi zbârlit părul în cap oricărui dentist.

— Nu pot să vă răspund la această întrebare. Într-un fel, cred că mă simpatiza. M-am gândit de multe ori la asta Ciudat, dar suporta mai greu viaţa din lagăr decât noi, ceilalţi. Observă expresia de pe chipul lui David şi ridică mâna Nu mă înţelegeţi greşit Avea avantajul că mânca bine, că nu era niciodată bătut – în privinţa asta nu avea probleme. Dar, cu toate astea trebuia să trăiască în lagăr. Şi totuşi, sunt convins că ar fi putut pleca oricând ar fi dorit. Noi nu aveam de ales. Ştiam că suntem condamnaţi să rămânem acolo până la moarte şi încercam să ne acomodăm cum puteam. Dar el şi amicii lui aveau libertate de opţiune. Noi ne impuneam să supravieţuim; ei îşi impuneau doar să rămână acolo. Şi cred că Neusner simţea nevoia unui prieten, chiar şi evreu. Poate că, într-un fel bizar, mai ales evreu. Mă tem că nu sunt prea coerent.

David clătină din cap.

— Nu, dimpotrivă, cred că sunteţi foarte coerent.

— Mulţumesc. Făcu o pauză, apoi continuă: Nu sunt multe de spus. După aceea au adus în lagăr deţinuţi din ţările din est. Şi după câteva luni au început să o ia razna. Omorau, omorau oameni, ca şi cum ar fi fost obligaţi să ne lichideze cât mai repede posibil. Ştiam că se petrece ceva Bineînţeles, era ultima ofensivă împotriva Germaniei, dar noi nu aveam de unde să ştim asta. A fost perioada cea mai dementă – erau obsedaţi de îndeplinirea programului de exterminare, deşi îşi dădeau seama că erau terminaţi, că în câteva săptămâni totul avea să se sfârşească.

Şi, într-adevăr, s-a sfârşit. Americanii au intrat în lagăr, iar noi am devenit din deţinuţi persoane deportate. Eu am fost trimis într-un lagăr de la Hanovra. Nu ştiu unde l-au trimis pe Neusner ori pe amicii lui, nu l-am mai revăzut de atunci. Se opri brusc, apoi adăugă abia şoptit: Până acum câţiva ani.

Harry tresări. Asta era ceva nou.

— Nu mi-ai pomenit nimic despre asta, exclamă. Nu mi-ai spus că l-ai revăzut pe Neusner.

Marcus schiţă din obişnuitul lui surâs şubrezit.

— Nu, asta s-a întâmplat după întâlnirea noastră, câţiva ani mai târziu.

— De ce nu ai luat legătura cu mine, de ce nu m-ai anunţat?

— Nu sunt sigur. A trecut atâta timp, încât nu eram sigur.

— Că era el?

Marcus clatină din cap.

— Nu, el era. Nu eram sigur că pricep. După ce l-am văzut, totul mi s-a părut lipsit de sens.

— Unde l-ai revăzut? Aici, la Ierusalim?

Marcus încuviinţă din cap.

— La Jabotinsky. Mă plimbam. Mergeam mai bine decât acum, problema asta cu inima e de dată mai recentă. Şi era vară.

— Era ziua? L-ai văzut la lumina zilei?

— Da. O, el era, fără îndoială. La început, nu am fost chiar sigur, îmbătrânise atât de mult. Dar nu s-a schimbat prea tare.

— Ce ai făcut? Ai vorbit cu el, te-ai arătat măcar la faţă?

Marcus clătină din cap.

— Nu... pe moment nu am fost foarte sigur. Trebuia să mă conving. L-am urmărit. Nu a mers prea departe, doar până la o casă de pe strada Giv’at Oren. Era casa lui.

— De unde ştii?

— Pe poartă era o plăcuţa cu numele lui. Când am citit-o, am ştiut sigur că nu mă înşelasem. Era, într-adevăr, el.

— Gershon Neusner? Ăsta era numele de pe poartă?

— Da. Gershon Neusner.

Marcus îl privi pe Harry drept în ochi. Părea uşor amuzat, ca şi cum numele ar fi avut o rezonanţă comică. Apoi privirea i se umbri şi în ochi îi apăru un licăr de nesiguranţă. Deschise gura să spună ceva, dar imediat o închise la loc.

— Da? îl zori Harry, convins că mai avea ceva de spus.

— Nu era numai numele. Îi adăugase şi un titlu. Nu mai era, pur şi simplu, Gershon Neusner. Era generalul Gershon Neusner.

Toate privirile se întoarseră spre el. Recunoscuseră numele.

— Dumnezeule, zise Harry, aproape inaudibil.

Asta era totul.

58

Cei pierduţi rămân iremediabil pierduţi, cei tăcuţi rămân învăluiţi în tăcere. David stătea alături de Leyla şi Harry în lumina difuză din Mausoleul Yad Vashem de pe Muntele Pomenirii, Har Hazikkaron. Se aflau în Ohel Yiskor, o sala de formă dreptunghiulară, cu acoperiş ţuguiat şi un perete zidit din bolovani mari, cu muchiile rotunjite. Între perete şi tavan exista un rost care lăsa lumina zilei să pătrundă în voie în interior. În capătul superior al sălii, se vedea o platformă pe care erau aşezate patru coroane şi în spatele căreia ardea o flacăra veşnică. Privirile lor nu erau aţintite nici asupra florilor, nici a flăcării pâlpâinde. Pardoseala era

punctată din loc în loc, la intervale egale, de dale negre inscripţionate cu litere mari, ebraice şi latine, cu denumirile a douăzeci şi una de localităţi din Germania şi Polonia. Nume simple ale unor aşezări modeste, aşezări unde trăiseră bărbaţi şi femei obişnuite şi care încă mai erau locuite. Sate, orăşele, municipii... transformate în uzine ale morţii de către Cel de-al Treilea Reich. Denumirile stăteau acolo, gravate în piatră, explicite şi inconfundabile, mărturii cutremurătoare ale unor vremuri cumplite: Belsen, Chelmno, Auschwitz, Majdanek, Bergen-Belsen, Dachau...

De câţiva ani de când trăia la Ierusalim, Leyla nu fusese niciodată aici. Palestinienii nu obişnuiesc să treacă pe la Yad Vashem. Oare nu-şi aveau propriile lor mausolee în lagărele de refugiaţi, numele propriilor lor morţi spre aducere aminte? Deir Yasin, Tell al-Zatar, Sabra, Chatilla. Stătea acolo, însă nu putea uita. Mai mult, locul acesta o făcea şi mai conştientă de suferinţele îndurate de poporul ei în trecut şi încă în prezent. Dar simplitatea dezolantă a sălii, sobrietatea pietrelor negre, şlefuite, îi dezvăluia ceva neaşteptat: perceperea imensităţii răului care fusese făcut înţelegerea faptului că mintea nu era capabilă să suporte suferinţa la scară monumentală. Ceea ce contează în final este individul, suferinţa lui personală, moartea sa, dar asta nu o afectase deloc, absolut deloc. Aici, Leyla simţea, pentru prima oară în faţă, dogoarea cuptoarelor, strângerea de spaimă din stomac, aici îi înţelegea cu adevărat pe oamenii aceia care îi uzurpaseră ţara. Nu-i putea ierta. Nu-i va putea ierta niciodată. Dar nu-i mai putea condamna. Acum îşi dădea seama că erau sortiţi să trăiască astfel de-a pururi, unii lângă alţii, incapabili să se ierte, condamnând o lume care îşi asmuţise victimele unele împotriva celorlalte. Strânse mâna lui David şi privi razele palide, anemice ale soarelui care scăldau dalele în lumină.

Marcus Bleich îi rugase să vină aici în numele lui, înainte de a-şi continua cercetările la Institutul Holocaustului, aflat

în acelaşi perimetru. El personal nu vizitase niciodată Mausoleul. Asemeni altor supravieţuitori, îşi purta zilnic durerea închisă în suflet. Fotografia, şuviţa de păr, pieptenele ştirb semnificau pentru el mai mult decât orice ar fi văzut la Yad Vashem. Dar asta nu însemna că dispreţuia monumentul. Ori de câte ori auzea de cineva care dorea să meargă acolo, îl ruga să spună o rugăciune şi pentru familia lui, să le caute numele în Sala Numelor.

David îl observă pe Harry în timp ce stătea pierdut în gânduri în sala Ohel Yiskor, îl ascultă recitind din Kaddish în numele celor morţi. Când se întoarseră să plece, îl privi din nou. Ochii li se întâlniră.

— Vrei să afli de ce, nu-i aşa? De ce am venit aici, de ce m-am convertit.

David nu răspunse nimic.

— Chiar nu pricepi? Tocmai în acest loc ai nevoie de o explicaţie? David, acum suntem cu toţii evrei, fiecare dintre noi. Nu e vorba doar de tine şi de poporul tău, asta ţine doar de sânge. E mai mult decât atât. Prin uciderea atâtor oameni, ne-au transformat pe toţi în evrei. Fie că vrem, fie că nu, am devenit cu toţii fiii lui Avraam datorită Holocaustului. E atât de simplu, David. Sunt sigur că poţi să înţelegi. Din moment ce v-au făcut-o vouă, o pot repeta cu alte naţiuni. Câte persoane se află astăzi în lagăre, în camere de tortură? Dumnezeu a circumcis pe fiecare om în parte de pe faţa Pământului. Mi-a luat mult timp ca să înţeleg, David, dar, în cele din urmă, am văzut totul limpede.

Era deja după-amiaza devreme când ieşiră din Ohel Yiskor şi porniră spre institut, o clădire scundă, dată cu var, aflată la vreo cinci sute de metri mai departe, spre poalele dealului. Erau aşteptaţi; Harry telefonase în cursul dimineţii, cerând ajutor într-o problemă urgentă. Era un vizitator obişnuit al institutului, simpatizat şi respectat de personal. Dar vizitele sale nu erau niciodată oficiale. Dacă s-ar fi

interesat cineva de el, i s-ar fi răspuns că nu fusese niciodată în institut şi nu fusese ajutat vreodată de nimeni dintre cadrele care lucrau acolo.

În hol, fură întâmpinaţi de o femeie mărunţică, slăbuţă, trecută puţin de şaizeci de ani. Katje Horowicz era a doua supravieţuitoare cu care făceau cunoştinţă în ziua aceea. Supravieţuise pentru că fusese o fată drăguţă, dar purta şi acum în adâncul sufletului rănile nevăzute datorate simplului fapt că era mai frumoasă decât media. Leyla observă imediat numărul tatuat pe antebraţ, abia vizibil sub mâneca jerseului de lână.

Katje întinse mâna şi o strânse pe a Leylei, fără să aştepte ca Harry să facă prezentările de rigoare. Fusese întotdeauna o fire răbdătoare şi, cu cât înainta în vârstă, cu atât i se accentua mai mult această trăsătură de caracter. De când fusese eliberată din lagăr, trăise intens, ca şi cum nu ar fi avut destul timp la dispoziţie. Fiecare zi trăită de atunci i se părea la fel. Era singurul mod de a trăi pe care îl cunoştea.

— Sunt Katje Horowicz, se prezentă. Vorbea corect englezeşte, dar cu un accent foarte puternic. Sunt directoarea adjunctă a institutului. Dumneata trebuie să fii domnişoara Rashid. Am auzit că ai fost studenta lui Abraham Steinhardt. Aşa deci. Foarte bine. Am ţinut foarte mult la Abraham. Era un om dintr-o bucată. Ca şi dumneata, după cum văd.

Leyla nu se simţea în largul ei sub privirea scrutătoare, care parcă o cântărea şi o judeca. Deşi nu ştia, Katje, o observa într-adevăr cu atenţie. Era prima palestiniana care întră în institut şi prezenţa ei acolo o stânjenea pe Katje, în pofida pretinsei vioiciuni şi amabilităţi. Katje se întoarse şi-i întinse mâna lui David.

— Domnul profesor Rosen? Îmi pare bine de cunoştinţa. Ce vă aduce pe dumneavoastră, arheolog, într-un asemenea loc? Nu pot să cred că am ajuns atât de bătrâni.

Ori poate săpăturile printre oseminte v-au deschis apetitul pentru morbid?

David privi în jur, examinând pereţii vopsiţi în culori luminoase.

— Nu mi se pare un loc atât de morbid.

Katje clătină din cap.

— Nu. Clădirea este plăcută. Ne ajută să nu ne pierdem firea, noi care lucrăm zi de zi aici. Morbiditatea rezidă în ceea ce ascunde, în simplul fapt că există. Dar să mergem. Nu-l mai salut pe Harry, şi aşa îl văd prea des.

Dincolo de o uşă vopsită în gri, se întindea un coridor bine luminat. De undeva din spatele pereţilor răzbătea zumzetul slab al unor aparate. Cineva ieşi pe uşa alăturată şi traversă holul, intrând pe o altă uşă de vizavi. Katje îi conduse prin coridor, discutând aprins cu Harry despre prieteni comuni.

Încăperea în care îi conduse Katje era înţesată cu cele mai moderne tipuri de console de calculator şi monitoare. Totul emana curăţenie şi igienă, la ani-lumină depărtare de lagărele morţii, ale căror grozăvii erau catalogate şi stocate în măruntaiele calculatorului principal.

— Ce ai adus, Harry? întrebă Katje după ce luară loc la masa din mijlocul încăperii.

— Nişte cifre, răspunse Harry, scoţând din servietă un teanc de hârtii.

Nu erau foile originale găsite în avion, doar nişte copii pe care le făcuseră cu o seară înainte.

— Cifre? Asta e ceva nou. De obicei, îi aducea nume. Katje luă hârtiile din mâna lui Harry. Hei! exclamă imediat. Ce-s astea? Asta nu-i o listă de cumpărături, Harry, e un manual întreg. O să-mi ia câteva zile să le introduc în calculator.

Harry clătină din cap.

— Nu, nu cred. Părerea mea este că le descifrezi din prima încercare sau nu le mai descifrezi deloc. Te rog,

încearcă doar câteva. Vezi ce obţii. Crezi că mi-aş permite să abuzez de timpul tău preţios, Katje?

Katje pufni încet, apoi se întoarse către David şi Leyla care şedeau unul lângă celălalt, la capătul opus al mesei.

— V-a spus Harry ce implică ceea ce-mi cere?

Clătinară amândoi din cap.

Katje pufni din nou.

— Tipic pentru el! Imbecilul crede că maşinăriile astea sunt fermecate. Introduci o cifră... şi iese informaţia pe care o doreşti.

Se întoarse din nou cu faţa spre Harry. Acesta încerca să-şi ferească privirea. Nu era prima oară că purtau această discuţie.

— Uite ce este, Harry. Nu e chiar atât de simplu. Ca să obţii rezultate, ai nevoie de date. Dacă vrei să scoţi ceva, trebuie mai întâi să introduci ceva Priveşte cifrele astea. Ce semnifică „V”-ul de la coadă? De când există aşa ceva? Ai descoperit o categorie de cifre complet nouă. Sau sunt eu prea proastă? Văd eu bine sau e vorba de ceva cu care nu am mai avut de-a face până acum?

— Sunt exact ceea ce par. Sunt sigur de asta Fă abstracţie de „V”-uri, introdu doar numerele. Te rog, este foarte important.

— Important pentru cine? Uite, Harry, ţin foarte mult la tine. Te ajut cum pot. Eşti un bătrânel atât de simpatic, încât ne face plăcere să îţi dăm o mână de ajutor atunci când putem. Dar acum îmi vii cu un cârnat de numere şi stai liniştit, aşteptând să scot din joben o listă de nume. Se întoarse din nou către Leyla şi David. Daţi-mi voie să vă explic. Poate că voi veţi înţelege. Aici păstrăm dosarele lagărelor: lagăre de concentrare, de deportare, lagăre POW. Avem nume, numere, datele personale ale gardienilor, ale personalului SS şi ale deţinuţilor. De obicei, Harry este interesat de gardieni. Ştiţi ce înseamnă asta? Avem stocate dosarele complete ale CROWCASS, JAG, ACID, UNWCC,

UNRRA, ale She'erit ha-Peletah, ale Misiunii Agenţiei Evreieşti, ale IRO, ale Comitetului Mixt Americano-Israelian de Distribuţie şi ale altor zeci de agenţii şi comisii mai mici. Pe scurt, ale fiecărei organizaţii care a avut vreodată de-a face cu cercetarea crimelor de război şi ajutorarea refugiaţilor. Asta înseamnă o mulţime de fişiere, dar până şi Harry ştie că sunt încă incomplete. În afară de asta, avem un set complet de Fragebogen, chestionarele completate de toate persoanele adulte din zona Germaniei controlate de americani după terminarea războiului. Doar pentru anul 1945 sunt treisprezece milioane de asemenea formulare. Se opri derutată. V-am zăpăcit?

— Da, dar vă rog să continuaţi, surise David. Vă ascultăm.

— Aş dori să m-asculte şi Harry. În orice caz, asta e partea uşoară. Evidenţa dosarelor naziştilor sau a supravieţuitorilor e floare la ureche, faţă de păstrarea evidenţei victimelor. Aici, la Yad Vashem, avem înregistrate numele a două milioane de victime certe. Dar ştim că au fost ucişi cel puţin cinci milioane de evrei – unii din lagărele de concentrare, alţii de către trupele SS Einzatsgruppen. Trei milioane dintre aceste victime proveneau din Polonia. Au fost atâtea familii întregi şterse de pe faţa pământului, încât nu avem cum să aflăm vreodată numele sau identitatea tuturor.

După război, Aliaţii au pus mâna pe dosarele păstrate în lagăre, dar foarte puţine dintre ele erau complete. Înainte de a se preda, trupele SS au distrus tot ce au putut. Avem registrele din lagăre şi *Totenbucher*, „registrele cu decedaţii”, dar totul seamănă puţin cu un joc din care lipsesc încă multe piese. În general, după ce se întremau, deţinuţii erau plasaţi în lagăre de deportare şi, după cum v-am spus, există o evidenţă a acestora. Dar oamenii se deplasau prin toată Europa, în număr foarte mare, şi în şi afară din lagărele de deportare. La sfârşitul războiului,

existau opt milioane de persoane deportate. Până la sfârşitul anului 1945, au fost repatriate şase milioane. După aceea, lucrurile s-au complicat. Supravieţuitorii evrei au pornit spre lagărele de deportare din Germania. Unii dintre ei au stat ascunşi, alţii se alăturaseră grupurilor de partizani şi nu puţini dintre ei reuşiseră să se dea drept arieni. Cine era cine? Ce evidenţe se puteau ţine în învălmăşeala aceea? Poţi urmări pe cineva până într-un punct, apoi apare în alt loc, după care dispare şi nu mai există nici o evidenţa a existenţei sale. Aliaţii ştiau că printre persoanele deportate erau şi nazişti care încercau să treacă neobservaţi. Oamenii se foloseau de nume false, îşi uitau numele reale, foloseau nume est-europene dificil de reţinut sau le scriau greşit, după scrierea veche, în dorinţa de a veni în ajutorul vreunui funcţionar de la înregistrări.

Nu va reuşi nimeni să adune toate piesele rămase după război; e un volum mult prea mare, chiar şi pentru calculatoare. Iar acum vine Harry şi îmi pune în braţe nişte numere şi aşteaptă din partea mea un miracol! Cine e nebun – eu sau el?!

— Katje, zise Harry cu voce scăzută. Nu mai vorbi atât. Ei înţeleg. Şi eu înţeleg. Înţelegem cu toţii. Dar te rog, te rog, fă tot ce poţi. Îţi jur că este extrem de important. Introdu numerele în maşinăria asta a ta şi vezi ce iese.

Femeia oftă, luă foile şi se apropie de una dintre console. Ignorându-l pe Harry, introduse primul număr. În mai puţin de o secundă pe ecran apăru primul mesaj:

INFORMAŢII SECRETE
TASTAŢI PAROLA

Katje, îi aruncă o privire fulgerătoare lui Harry, se încruntă, apoi se întoarse spre monitor. Oarecum iritată, tastă codul ei personal. Ecranul afişă un al doilea mesaj.

COD ERONAT

— Ce se petrece? exclamă. Secrete? Nu există aşa ceva. Eu am acces la toate informaţiile de aici.

— Încearcă numărul următor, o îndemnă Harry.

Katje îşi plecă privirea pe listă, şterse scrisul de pe ecran şi introduse comanda iniţială, urmată de numărul respectiv. Ecranul se lumină din nou.

INFORMAŢII SECRETE
INTRODUCEŢI PAROLA

Enervată de-a binelea, Katje începu să introducă unul după altul toate numerele din coloană. De fiecare dată pe ecran apărea acelaşi mesaj. Când ajunse la cel de al zecelea, îşi împinse scaunul în spate şi scăpă o înjurătură.

Se ridică în picioare şi se întoarse cu faţa spre ceilalţi.

— Ceva nu este în ordine. Vedeţi şi voi. Nu am acces la băncile de date. Nu înţeleg de ce. În institut există doar două categorii de accesare. Personalul are acces liber la toate materialele. Vizitatorii din afară care vor să obţină de la noi anumite informaţii beneficiază de acces limitat – dar şi acesta este destul de larg. Am tastat comanda direct, ca şi cum aş cere personal informaţiile, aşa cum fac întotdeauna pentru Harry. Nu mi s-a mai întâmplat aşa ceva.

— De obicei, ce fel de materiale sunt considerate secrete? se interesă David.

Katje ridică din umeri.

— Depinde. Date personale ale supravieţuitorilor şi ale familiilor, rapoarte speculative, unele dintre mărturiile provenite din *Spruchkammern* – tribunalele germane de denazificare. Fireşte, recurgem la propriul nostru discernământ. Dacă suntem solicitaţi de cineva cunoscut, ca Harry, sau avem motive întemeiate să considerăm

persoana respectivă demnă de încredere, putem extinde accesul. Bineînţeles, de obicei consultarea se face în prezenţa unui membru al personalului, dar au fost cazuri când cercetătorii au avut aprobare nelimitată.

— E posibil să fie vorba de informaţii la care accesul este limitat, dar cineva le-a programat greşit, de aceea s-a produs un fel de blocaj?

— Nu cred că este posibil. Dacă aşa ar sta lucrurile, nu ar mai putea nimeni scoate informaţiile respective. Nu, computerul aşteaptă să primească un cod de acces. Mă duc să-l rog pe Saul să vină până aici. Poate reuşeşte el să intre în calculator.

Saul Bemstein era directorul institutului, un germano-american mai în vârstă, care luptase alături de forţele aliate după ce fugise din Europa aflată sub ocupaţie şi care venise în Israel în urmă cu zece ani pentru a prelua conducerea institutului Yad Vashem.

Harry clătină din cap.

— Nu, Katje. Cel puţin deocamdată, nu. Cred că ar fi bine să amestecăm cât mai puţine persoane în treaba asta.

Katje îl privi bănuitoare.

— Înţeleg, spuse ea într-un târziu. Cred că ar fi bine să ne aşezăm la masă şi-apoi unul dintre voi să îmi explice şi mie despre ce este vorba.

— Aş prefera să nu afli, Katje. Pentru binele tău, murmură Harry.

— Sunt convinsă. Dar ştii foarte bine că nu am de gând să te ascult. Sunt o femeie bătrână. În tinereţe au făcut cu mine ce au vrut, dar acum nu-mi mai pot face nimic. Absolut nimic. Să luăm loc.

Se aşezară şi David începu să povestească.

Cămăruţa era rece. Rece şi neprimitoare. Marcus Bleich şedea pe scaun cu ochii pironiţi asupra unui punct de pe zidul din faţa lui. Afară se înnoptase şi răsăriseră primele stele, puncte mici, luminoase ascultând zbuciumul universului infinit. Marcus nu le vedea, aşa cum nu era conştient de nimic din jurul lui. Şedea în aceeaşi poziţie, cu ochii lipiţi de perete, încremenit de ore întregi în imobilitate, cu sufletul măturat parcă de un suflu de gheaţă. Tăcerea lui aducea cu muţenia morţii.

Se afla din nou în lagăr. Se vedea săpând, asudând, chinuit de dureri atroce, luptând pentru fiecare secundă de viaţă. Peste tot în jurul lui, colaci mari de sârmă ghimpată, insinuându-se în cel mai ascuns ungher al vieţii lui chinuite. Barăcile se înşiră în rânduri interminabile, ca traversele de cale ferată, emanând o duhoare ameţitoare de excremente şi urină. Turnurile de pază şi coşurile crematoriilor sprijină orizontul ca nişte ţăruşi sau baionete înfipte în bolta cenuşie. Peste tot mişună bărbaţi, femei şi copii, tovarăşi de călătorie cu una şi aceeaşi destinaţie – gura cuptoarelor.

Se învăluia în tăcere, ferindu-se de frig şi întuneric. Pe o măsuţă scundă, lângă fereastra, ardea o lumină plăpândă, accentuând cu flacăra anemică negura din jur. Nu era conştient de nimic din ceea ce-l înconjura. Nu conta decât întunericul şi bărbatul acela din lagăr, Neusner. Într-un fel sau altul, toţi aceşti ani, îl purtase fără ştirea lui îngropat în străfundurile fiinţei sale, ca pe un cadavru viu, aşteptând să învie şi să capete din nou formă umană. Vederea lui fusese primul pas al acestui proces de alchimie. Discuţia de dimineaţă reprezentase elixirul, distilat şi, în sfârşit, viguros. Neusner trăia şi era periculos. Pentru Bleich însuşi, existenţa lui era o ameninţare. Într-un fel, Neusner devenise una cu lagărul, pândindu-l din întunericul brăzdat

de colaci de sârmă ghimpată şi populat de cuptoarele monstruoase.

Englezul nu îi spusese nimic în legătură cu motivul vizitei sale, dar Marcus ştia cine este, cu ce se ocupă. Marcus înţelegea ce se petrece, chiar dacă nu pricepea ce se ascundea în spatele lucrurilor. Venise în Ţara Sfântă în speranţa de mai bine, dar nu găsise decât cenuşă uscată, ca merele smochinite de pe malul Marii Moarte. Un bărbat în vinele căruia nu curgea sânge de evreu vâna torţionarii poporului din care făcea parte Marcus. Blandford se convertise la iudaism, dar în ochii lui Marcus rămânea tot un *goy*. Nu trecuse prin ritualul circumciziei lagărelor şi nu buchisise filacteriile morţii.

Marcus se înfiora. Nu mai avea mult de aşteptat până îi va revedea pe Marta şi pe copii. În toţi anii care trecuseră nu ceruse răzbunare, nu îndreptase nimic din răul făcut. Răul era atât de mare, încât nici nu ar fi ştiut de unde să înceapă. Nimeni nu ar fi ştiut Şi iată că acum, aici la Ierusalim, un englez îi tulburase, cu brutalitate, amintirile; aici, la Ierusalim, se deschisese iadul.

Îşi aminti de un incident petrecut în lagăr, de executarea unui copil de zece ani care furase mâncare în timpul unui raid aerian. Toţi ceilalţi prizonieri fuseseră aliniaţi în rânduri drepte şi tăcute, ca să urmărească pedepsirea vinovatului. Nimeni nu dorise să asiste la o asemenea grozăvie, dar gardienii îi adunaseră la un loc, ameninţându-i permanent cu armele gata de tragere. Spânzurătoarea era înaltă, vopsită în negru, şi îşi amintea că avea laţul prea scurt, aşa că se văzuseră nevoiţi să trimită pe cineva după o ladă pe care să o aşeze pe scaun, ca să îl mai înalţe. Fuseseră nevoiţi sa îl ridice pe băiat şi să-l aşeze pe construcţia instabilă, lăsându-l să se legene între viaţă şi moarte cu picioruşele lui mici de copil, pregătit să plonjeze în neant.

Pe neaşteptate, Marcus îşi aduse aminte, ca de un lucru foarte important că în ziua aceea Neusner fusese foarte aproape, chiar în faţa lui, la vreo cinci rânduri de spânzurătoare. Îi vedea ceafa şi... da, acum îşi amintea că vrusese să îi vadă faţa în clipa în care aveau să-i pună ştreangul de gât băiatului. Copilul tremurase tot timpul cât comandantul citise sentinţa, enumerând paragrafe şi articole de lege. Un gardian îl sprijinea pe copil, ca nu cumva să îşi piardă echilibrul şi să moară înainte de a fi sancţionat de lege. Platforma, scaunul, lada din lemn formau împreună un fel de turn în vârful căruia stătea copilul cu faţa albă ca varul, tremurând din tot corpul în cămăşuţa subţire cu care era îmbrăcat, aşteptând să i se scurgă ultimele clipe ale vieţii în bătaia vântului tăios. Marcus dorise să vadă ochii lui Neusner, dar, ca toţi ceilalţi, nu-şi putuse desprinde privirea de cea a copilului, aşteptând cu inima strânsă momentul prăbuşirii în gol.

În clipa în care trăseseră scaunul, simţise o asemenea ură şi milă, încât era gata-gata să urle de durere. Asta i-ar fi fost fatală, aşa că îşi adunase toată voinţa, ultima fărâmă de instinct de supravieţuire, ca să pună zăgaz cuvintelor care se luptau să răzbească printre dinţii strânşi. Lada se rostogolise într-o parte şi băiatul căzuse în gol, zvârcolindu-se ca o maimuţă în timp ce frânghia îi muşca tot mai adânc din carne, tăindu-i treptat răsuflarea. Se chinuise mult. Trupul lui, emaciat de foame, se legăna ca o frunză la capătul laţului. Trecuseră unul după altul pe lângă el când băiatul încă mai trăia şi, privind în ochii chinuiţi de durere ai muribundului, Marcus jurase răzbunare. Văzuse mii de oameni murind în jurul lui, dar aceasta fusese prima moarte pe care jurase să o răzbune. Nimic altceva nu ar fi avut rost. O singură moarte sau zece milioane era acelaşi lucru.

După ce scăpase din lagăr şi ajunsese în Palestina, setea sa de răzbunare se transformase pe nesimţite într-o uscăciune a gâtului, apoi într-un gust amar pe care-l simţea

când şi când în gură şi care, o dată cu trecerea anilor, îl deranja din ce în ce mai puţin. Nu făcuse nimic, nu spusese nici un cuvânt. Plecase de la Dachau cu ochii în lacrimi şi cu inima sfâşiată, dar, cu timpul, lacrimile se uscaseră, iar inima se obişnuise cu durerea, acoperind cu o pojghiţă de ţesut nou vechile cicatrice. Se amăgise cu gândul că nu ar fi încercat nici un sentiment de satisfacţie răzbunân-du-se. I se părea un gest prea abstract, care nu îl caracteriza. Auzise despre procesele de la Nürnberg, se bucurase la aducerea lui Eichmann la Ierusalim. Dar rămăsese indiferent la toate acestea, pentru el nu însemnau nimic. Nu-i întâlnise niciodată pe Streicher sau pe Ribbentrop ori pe Eichmann, nu suferise niciodată în mâinile lor şi nici verdictul pronunţat în cazul lor, nici pedeapsa primită nu îi putea da satisfacţie sau pace sufletească.

Însă astăzi... astăzi era altfel. Astăzi îi era ruşine. Îl întâlnise pe Neusner la Ierusalim şi nu spusese nimic. Se baricadase în odaie şi îşi închisese ochii şi urechile. Nu ştia nici acum cine era Neusner sau ce anume făcuse, dar ştia că englezul era pe urmele lui. Toată ziua avusese în faţa ochilor chipul chinuit al băiatului şi ceafa lui Neusner. Ce anume îi atrăsese atenţia? Unghiul în care se aplecase capul, ţinuta, atitudinea? Persoana lui Neusner avea ceva implacabil, şi Marcus simţea că în ziua aceea implacabilitatea răbufnise la suprafaţă, că dacă l-ar fi putut privi în ochi...

Se ridică şi traversă camera până la pat. Aplecându-se, scotoci dedesubt câteva clipe şi scoase la iveală o bocceluţă care zăcea acolo de mulţi ani, adunând praf şi pânze de păianjen. Îşi îndreptă încet spatele, apoi puse bocceaua pe pat şi începu să o desfacă. Pânza împăturită era drapelul israelian, mâncat de molii şi uzat, cu steaua lui David secată de culoare. Era un drapel Palmach care fluturase deasupra Hebronului în 1949. Aparţinuse lui Yaakov, un prieten de-al lui Marcus, care venise împreună

cu el direct din lagărul DP, unde, de altfel, se şi cunoscuseră. Făcuseră parte din Aliyah Bet, o organizaţie clandestină care facilita imigrarea în Palestina. Yaakov murise în luptele din Hebron, iar drapelul fusese luat şi dăruit lui Marcus de un alt membru al brigăzii Palmach cu care luptase umăr la umăr.

Dintre cutele drapelului scoase pistolul lui Yaakov. Şi acesta îi fusese dăruit în amintirea prietenului său. Era un Webley 45, greoi şi dificil de mânuit de degetele lui neîndemânatice. Ştia că avea în încărcător şase gloanţe. Erau mai mult decât suficiente pentru a face ceea ce avea în minte.

Îşi îmbrăcă haina, îşi puse fularul şi băgă pistolul în buzunar. Ciudat, dar nu-şi mai amintea chipul lui Yaakov. Atâtea lucruri păliseră. Dar arma era reală, palpabilă, ca şi cum Yaakov ar fi fost din nou prezent după atâta timp. Privi în jur şi ochii i se opriră asupra fotografiei de lângă pat. Fără să se gândească, se apropie de măsuţă, luă fotografia şi o duse la buze. Era grea ca un revolver, încărcată de amintiri. Astfel de amintiri puteau ucide un om la fel de eficient ca şi o armă. Puse poza la loc şi inspiră adânc, ca şi cum ar fi alergat mult şi acum simţea nevoia să se odihnească.

Afară era frig, un frig pătrunzător care i se insinua până în măduva oaselor şi mai departe, în adâncul fiinţei. Marcus îşi acoperi gura cu fularul. Îl încălzea puţin, dar, în acelaşi timp, îi lua aerul şi îl strângea. Deşi era abia ora nouă, străzile erau aproape pustii. Merse până la piaţa Nordau, apoi se opri în staţia de autobuz de la intersecţia străzilor Nordau şi Zalman Shazar. În jur, nu era nimeni. Mâna mângâia arma ascunsă în buzunar. Da, era palpabilă, ca şi ura care începuse să renască în sufletul lui.

Autobuzul veni după o jumătate de oră, dar acum abia dacă mai simţea frigul. Se afla într-un alt univers, în universul lagărului unde devenise imun la chinurile gerului.

Când, în sfârşit, autobuzul se opri lângă el, nu făcu nici o mişcare. Coborâră doi pasageri, dar el continua să stea imobil.

— Ai de gând să urci, tataie? strigă şoferul.

Uşile erau larg deschise şi frigul se infiltra în maşină.

Marcus ridică privirea, ca şi cum s-ar fi aflat la mii de kilometri depărtare. Dădu din cap şi urcă greoi scara. Câteva persoane din autobuz mormăiau nemulţumite. Marcus nu le băgă în seamă. Plăti, găsi un scaun liber, şi şoferul închise uşile şi demară, cotind pe strada Yitzhak ben Zvi. Distanţa era scurtă şi strada era destul de liberă, aşa că după cincisprezece minute Marcus coborî la prima staţie de pe strada Cemikovski, pe partea de vest a cartierului nou Giv'at Oren, nu departe de universitate. Ha-Poretzim se afla doar la câteva străzi depărtare, dar Marcus mergea încet, ca întotdeauna. Ceva îi şoptea că nu avea rost să se grăbească, pentru că Neusner va fi acolo, ca şi cum i-ar fi aşteptat venirea.

Casa era scundă, aşezată mai departe de stradă, liniştită. În camera de la etaj ardea lumina. Dar Marcus nu vedea casa propriu-zisă. Privirea lui se concentra în interior, unde dintr-o baracă de beton lumina palidă se cernea pe zăpada de afară. Când atinse clanţa, simţi pe spate fiori de teamă. Se aştepta dintr-o clipă în alta să se declanşeze alarma, să se aprindă lumina proiectoarelor, să audă vacarmul glasurilor. O maşină trecu pe lângă el în întuneric; pentru un moment încremeni, prins în fasciculul farurilor, apoi întunericul se instală din nou şi Marcus se linişti, împinse poarta şi intră. Până în clipa aceea nu se gândise cum va pătrunde în casă. Dar, deodată, totul i se păru simplu, simplu şi evident.

Se apropie de uşa de la intrare. Alături de un *mezuzah* mic, fixat pe cadru, se vedea butonul soneriei. Apăsă hotărât. Undeva în depărtare se auzi un clinchet melodios şi slab. Îşi aminti de soneriile din lagăr care îndrumau,

ordonau, controlau existenţa tuturor prizonierilor. În special soneria care semnala încheierea selecţiei, separarea celor irevocabil slabi – *Muselmänner* – şi condamnarea lor la exterminare: „Ăştia merg în crematorii, ăştia mai rămân o săptămână, o lună.” Apăsă din nou pe sonerie. Auzi zgomot de paşi. Se aprinse lumina.

Gershon Neusner nu se schimbase prea mult din ziua în care Marcus îl urmărise până aici.

— Ce doriţi? întrebă Neusner, privindu-l mirat pe bătrânul îmbrăcat în haine ponosite care stătea în pragul uşii, ca un cerşetor.

Marcus îl privi, fără să scoată un cuvânt. Nu se înşelase. Era acelaşi bărbat, deşi mult schimbat faţă de cum şi-l amintea din lagăr.

— Gershon, vreau să stăm de vorbă. Dă-mi voie să intru.

Neusner se încruntă. De ce îi vorbea bătrânul în nemţeşte? Cine era?

— Mă pui în încurcătură. Dumneata îmi ştii numele, dar eu nu îl cunosc pe al dumitale.

Generalul era îmbrăcat într-un halat de mătase bine croit, sub care purta o cămaşă cu guler răsfrânt şi o pereche de pantaloni. Părea foarte robust pentru vârsta pe care o avea. Ochii îi erau limpezi, pielea elastică şi uniform bronzată, ţinuta dreaptă. Doi bătrâni venind din unul şi acelaşi lagăr, din aceeaşi baracă... şi totuşi, între ei era o diferenţă ca de la cer la pământ.

Marcus respira şuierat. Nici chiar fularul nu putea împiedica aerul rece să pătrundă în plămânii şubreziţi.

— Mă cunoşti, zise răguşit, istovit de chinul de a vorbi.

Neusner simţi în piept un fior de gheaţa, foarte asemănător cu frica. Cine era bătrânul acesta? Ce dorea de la el? Privi atent chipul brăzdat de riduri, ochii lăcrimoşi, obrajii supţi. Deodată, ceva ca o năluca îi reveni în minte şi dispăru aproape instantaneu.

— Dumneata, şopti.

Bleich copoiul, Bleich curiosul. Intenţionase să îl expedieze la crematoriu, dar Schultz îl convinsese să renunţe. Bleich îi putea fi de folos, prietenia lui putea însemna un plus de credibilitate. Câştigă-i încrederea, îl îndemnase Schultz, fă-i să se bizuie pe tine, iar dacă cineva ar începe să pună întrebări, el va garanta pentru tine. Ce ciudat, medita Neusner, că Bleich cel tânăr şi Bleich cel bătrân nu erau prea diferiţi. Între ei nu stătea decât vârsta, nu durerea, nici foametea sau emacierea.

— Eşti singur? şuieră Marcus, strângând degetele pe arma din buzunar.

Neusner încuviinţă din cap fără să se gândească, hipnotizat de această nălucă a trecutului care i se oprise în pragul casei.

— Nu ai... soţie? Copii?

— În afară de unul, toţi copiii mei sunt deja la casele lor. Soţia şi cu mezina sunt în Germania, în vizită la rude. Neusner se opri. Ce să facă? Ce însemna prezenţa lui Marcus aici? Ar fi mai bine să intri în casă. E frig afară.

Poate că nu însenmna nimic, era doar o pură coincidenţă. Poate că bătrânul descoperise de curând că vechiul lui amic din lagăr locuieşte aici şi se hotărâse să-l viziteze. Sau poate că lui Bleich nu-i mergeau treburile prea bine şi avea nevoie de ajutor pe care spera să-l găsească la tovarăşul lui, ajuns general... chiar dacă era doar un general israelian prost plătit.

Marcus intră în hol şi aşteptă ca Neusner să închidă uşa. Îi reveni în minte prima zi petrecută în lagăr, zgomotul sinistru al uşii metalice trântite în urma lui. Neusner se întoarse şi surâse, ca şi cum într-adevăr nu ar fi primit decât vizita de curtoazie a unui vechi camarad.

— Te rog... Marcus... să mergem în birou. E aici, la parter.

Îşi amintise destul de greu prenumele lui Bleich. Îl conduse în camera de lucru, o încăpere mică, înţesată cu cărţi, cu pereţii acoperiţi de fotografii înrămate, mobilată intim cu fotolii din piele moale şi cu o măsuţă plină cu carafe din sticlă încrustată, umplute cu băuturi fine. Marcus se gândi la propria lui odaie, nu mai mare decât aceasta, la patul scund şi incomod, la scaunul stingher şi la unica fotografie, ştearsă de trecerea anilor.

— Dă-mi voie să-ţi iau paltonul, zise Neusner, întinzând mâna.

— Nu, mulţumesc, replică Marcus, fără să-şi scoată mâna din buzunar.

— Cum doreşti. Dar cel puţin ia loc pe scaun. Cred că ai îngheţat. O băutură îţi va pune sângele în mişcare. Cu ce te pot servi?

— Cu nimic, mulţumesc, repetă Marcus.

Aerul cald începuse să-i calmeze plămânii, uşurându-i respiraţia.

— Dacă nu te superi, eu o să beau ceva. Vederea ta m-a luat prin surprindere. Ai apărut ca o fantomă. Încercă să zâmbească, dar nu observă nici o reacţie. Nu s-ar fi spus că era o întâlnire între foşti camarazi. Degetele îi tremurară imperceptibil când scoase dopul sticlei şi îşi turnă un pahar plin cu coniac. Când se întoarse, îl găsi pe Bleich stând nemişcat, în aceeaşi poziţie, cu ochii aţintiţi asupra lui. Ei bine, zise Neusner când îşi recăpătă graiul, a fost într-adevăr o surpriză să te revăd. Nu ştiam că eşti în Israel. De când trăieşti aici?

— Din 1946.

— Extraordinar! Atunci am venit şi eu aici. Am sosit cu nava *Hannah Szenes* la sfârşitul lui 1945. Locuiesc la Ierusalim din 1955. Habar n-am avut că şi tu locuieşti aici. Şi când te gândeşti că în tot acest timp am trăit atât de aproape unul de celălalt. De când locuieşti în Ierusalim?

— Cam tot de atunci. Am venit în 1947, de la Rosh Pina.

Discuţia intrase pe un făgaş cordial, ca o întâlnire între foşti colegi de liceu. „Cum o mai duci?” „Unde locuieşti?”

Marcus mângâie pistolul din buzunar.

— Când ai aflat unde locuiesc? întrebă Neusner.

— Te-am văzut acum câţiva ani pe stradă. Te-am recunoscut, dar tu nu m-ai băgat în seamă. Te-am urmărit până acasă. Ţi-am văzut numele scris pe uşa de la intrare. Atunci mi-am dat seama că erai într-adevăr tu.

— De ce nu ai spus nimic? De ce ai aşteptat atâta timp?

Ce voia bătrânul acesta cu haine ponosite şi pantofi scâlciaţi în picioare? Bani? O slujbă? De ce stătea ţeapăn fără să-şi scoată mâna din buzunar? Ar fi trebuit să-l trimită în camera de gazare atunci când fusese posibil. Aici nu existau camere de gazare, nici cuptoare sau coşuri de fum. Poate vor fi într-o bună zi, dar, în nici-un caz, în timpul vieţii sale.

— Nu aveam ce să-ţi spun.

— Şi acum ai?

Marcus ar fi vrut să urle „Nu!”. Să se termine odată. Nu venise aici ca să stea la palavre, ci ca să acţioneze. Dar mâna refuza să se mişte. Parcă avea un bolovan în buzunar, nu un revolver.

— Cine eşti? întrebă cu voce subţire şi stinsă, ca şi cum ar fi venit de foarte departe.

Vedea chipul băiatului în faţa lui, trupul scuturat de frisoane – oare de frig ori de groază? – iar lângă el silueta lui Neusner, îmbrăcat în zeghe, cu capul de mort prins de piept, dând brânci scaunului.

— Cine sunt? În toţi aceşti ani de când se afla aici nu-i pusese nimeni această întrebare. Ştii foarte bine cine sunt. Sunt Gershon Neusner. M-ai recunoscut. Sunt acelaşi Gershon Neusner care a locuit cu tine în baraca 19. Ce ţi-a venit să mă întrebi?

Marcus clătină din cap.

— Nu te numeşti Neusner, spuse abia şoptit. Care este numele tău real? Acum poţi să-mi spui, trecutul e îngropat. Suntem singuri. Nu va afla nimeni.

— Ce tot îndrugi acolo? protestă Neusner.

Era cât pe ce să-şi piardă echilibrul din cauza şocului. Deci Bleich ghicise de la bun început Nu era o surpriză. Neglijenţa de care dăduse dovadă atunci când îl graţiase pe acest om ajunsese să se întoarcă, în cele din urmă, împotriva lui. Dar ce anume îl adusese aici în seara aceasta? Şi de ce nu-şi scotea mâinile din buzunare? Ce ascundea?

— Nu vorbesc prostii, răspunse Marcus încet. Am terminat cu prostiile de mult, de când eram puşti, mai ţii minte? Puşti cu trup de bărbaţi. Dar tu ştiai lucruri pe care noi nu le ştiam. Nu erai ca noi. Nici tu, nici camarazii cu care ai sosit. Aţi plecat cu toţii împreună, nu-i aşa? Nu a murit nici unul dintre voi în lagăr. Câţi eraţi în total?

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, ţipă Neusner cu glas strident.

Tremura din tot corpul. Oare cine mai ştia? Cu cine discutase Bleich?

— N-are importanţă, zise Marcus, scoţând pistolul din buzunar, eliberat ca prin minune de toată tensiunea de mai adineauri. Ridică încet arma şi o îndreptă spre celălalt. Neusner se dădu instinctiv în spate, lovindu-se de măsuţa plină cu carafe. Sticlele scoaseră un clinchet vioi.

— Marcus, te rog... ce vrei să faci? Spune-mi ce s-a întâmplat, dar, te implor, lasă pistolul!

Pentru întâia oară Neusner îl privi drept în ochi. Acolo nu găsi nimic care să-l liniştească.

— Îţi mai aminteşti de puştiul pe care l-au spânzurat? Nu împlinise încă zece ani. L-au aşezat pe o ladă, apoi i-au dat brânci cu piciorul. Am auzit că a durat o jumătate de oră până şi-a dat sufletul.

Neusner clătină din cap. Văzuse atâţia oameni murind, cum şi-ar fi putut aminti de o persoană anume?

— Stăteai în faţa mea. Îl priveai.

— Îmi pare rău, dar nu-mi aduc aminte. Au murit atâţia.

— Dar nu ca el. Nu ca el.

Îl privi pe Neusner drept în ochi. Privirea albastră era rece şi ameninţătoare şi îşi dădu seama că trebuie să apese pe trăgaci. În numele puştiului. Îşi încordă mâna care ţinea arma. Acum se simţea atât de calm, mai calm decât oricând în viaţă. Arma părea că-şi pierduse greutatea, devenind uşoară ca un fulg, aproape imaterială. Apăsă pe trăgaci.

Nu se întâmplă nimic. Neusner închisese ochii. Se auzi un declic, dar glontele refuza să iasă prin ţeavă. Marcus apăsă din nou. Nimic. Cu mişcări repezite apăsă din nou, de câteva ori, dar cu acelaşi rezultat. Nimic, în afară de scrâşnetul celor două suprafeţe de metal frecate una de alta. Sângele îi pulsa în cap ca un torent, ameţindu-l.

Neusner deschise ochii. Îl privi pe bătrânul din faţa lui care se chinuia din răsputeri să declanşeze revolverul. Trase adânc aer în piept şi se apropie de el. Se postă drept în faţa armei şi puse mâna pe ţeavă.

— Te rog, Marcus, dă-mi arma.

Degetele lui Bleich deveniră inerte. Neusner luă revolverul, aşa cum învăţătorul confiscă o jucărie interzisă. Lacrimi mari se rostogoliră din ochii lui Marcus. Îl privi pe Neusner cu ochii împăienjeniţi, îl văzu plutind parcă prin odaie, văzu chipul puştiului atârnat în ştreang, simţi cum sângele îi năvăleşte în cap şi, deodată, odaia începu să se învârtă cu el, totul se întunecă în jurul lui, scaunul şi lada de pe acesta îi zburară de sub picioare.

Neusner îl prinse în ultima clipă şi îl ajută să se aşeze. Îi descheie haina şi-i luă pulsul. Era anormal de accelerat, şi totuşi slab. Îşi îndreptă spatele şi traversă camera până la birou. Puse pe masă revolverul cu gestul firesc cu care pui

un pahar gol, apoi ridică receptorul. Formă un număr scurt şi aşteptă. La celălalt capăt cineva îi răspunse.

— Heinrich? Sunt Walther. Ascultă-mă atent. S-ar putea să avem probleme. Nu-ţi pot explica acum. Vino imediat aici... şi adu-l şi pe Paul cu tine. Într-o jumătate de oră să fiţi aici.

Fără să aştepte răspuns, puse receptorul în furcă, apoi se întoarse la bătrânul prăbuşit pe scaun. Îl privi îndelung, întrebându-se, încercând să-şi aducă aminte. Într-un târziu, izbuti: revăzu silueta băieţelului aşezat pe lada de lemn. Împreuna cu ceilalţi puseseră pariu pe cât timp avea să reziste copilul. În ziua aceea câştigase de la fiecare câte o ţigară.

60

Reveniră la institut seara târziu, Katje credea că îi putea da de capăt calculatorului dacă avea mai mult răgaz, însă voia să se ocupe de el când nu era nimeni prin preajmă. Lucra deseori până târziu în sala calculatoarelor, aşa că paznicii nu găseau nimic suspect în prezenţa ei acolo. După ce se asigură că drumul era liber, le dădu drumul prin uşa din dos lui Harry, David şi Leyla. Se duseră direct la sala computerelor. Katje se aşeză în faţa unui terminal şi execută o verificare a sistemului.

— E în regulă. Daţi-mi lista.

Tastă primul indicativ:

D7139.V

Deodată pe ecran apăru acelaşi afişaj ca şi mai înainte:

INFORMAŢII SECRETE
INTRODUCEŢI PAROLA

Katje tastă parola personală:

COD ERONAT

— Ar fi mai bine să luaţi loc. S-ar putea să dureze mai mult.

— Cât este de periculos? întrebă David. E posibil să existe o capcană în sistem?

— Nu m-aş mira să fie. Ce rost ar avea să se blocheze datele şi apoi să nu se instaleze nici o alarmă?

— Dar accesarea de acum? Nu a declanşat nici o alarmă?

Katje clatină din cap.

— Nu cred. Mai mult ca sigur că se vor înregistra apelul şi codul, dar asta nu trebuie să ne neliniştească, dacă nu se gândeşte cineva să verifice fiecare accesare. Vă rog mult, aşezaţi-vă. Mă deranjaţi.

Timpul se scurgea exasperant de încet. Katje şedea în faţa terminalului, apăsând tastele, citind mesajele, tastând alte comenzi. După patruzeci de minute se lăsă pe spătarul scaunului şi oftă.

— Am păcălit calculatorul să-mi afişeze toate parolele existente. În total o sută douăzeci şi opt. Nu se potriveşte nici una. Am încercat să o iau pe ocolite, nu direct, dar nu am reuşit decât să declanşez câteva alarme pe undeva. Probabil că nu în clădirea asta. Totuşi, dacă alarmele sunt monitorizate, ar fi mai bine să plecăm de aici cât mai repede.

— Cât timp crezi că avem la dispoziţie?

— E imposibil de apreciat. Depinde de cât sunt de iute persoanele respective. Cine vrea ar putea ajunge aici în cinci minute... sau mai puţin.

— Nu există nici o altă cale de evitare a blocajului?

Katje clătină din cap.

— Am încercat toate metodele pe care le cunosc. Acesta este unul dintre cele mai bine păzite sisteme pe care le-am întâlnit până acum. Cineva vrea cu tot dinadinsul să ne ţină la distanţă.

— Dar numele? întrebă Leyla. Numele de pe lista originală. N-am reuşi cu ele?

— Să verific.

David îi întinse lista. Katje se întoarse la calculator şi tastă primul nume:

ADLER, F.

Ecranul se lumină:

NU CORESPUNDE NIMIC ACESTEI INTRĂRI

Încercă numele însoţit de codul dintre paranteze:

ADLER, F. (VALK.III)

Ecranul clipi:

NU CORESPUNDE NIMIC ACESTEI INTRĂRI

Încercă tot rândul:

ADLER, F (VALK.III): 12944/D7139.V

Ecranul clipi:

INFORMAŢIE INEXISTENTĂ

Inversă ordinea, tastând mai întâi numărul, apoi numele, ca parolă, dar computerul îl refuză ca inadmisibil.

— Am mai declanşat o alarmă, exclamă Katje.

Nu părea afectată de tensiunea crescândă din încăpere, ca şi cum pentru ea nu ar fi fost decât un joc în care nu conta dacă pierdea ori câştiga

— Nu mai există altă cale de a afla parola? se interesă Leyla.

— În timpul pe care îl avem la dispoziţie, nu. Probabil că este ceva arbitrar, ca şi numerele propriu-zise.

— Cum ai spus? întrebă Leyla cu voce gâtuită de emoţie.

— Ziceam că, probabil, este ceva arbitrar.

— Nu, după asta...

— Arbitrar... ca şi numerele.

— Dar ele nu sunt arbitrare, zise ea. Prima jumătate reprezintă o dată, apoi iniţiala lagărului şi după aceea numărul de ordine... Şi ’V’-ul la sfârşit. Nu se schimbă niciodată, este singura constantă. Inspiră adânc, dându-şi seama ce spusese. Tastează cuvântul ’Valkyria’, zise cu glas scăzut.

Katje se întoarse spre monitor şi tastă cuvântul. Ecranul se lumină.

AVEŢI ACCES LIBER
TASTAŢI DATELE CERUTE

Katje se lăsă pe spate.

— Am găsit parola.

Atmosfera păru să se destindă puţin. Harry o strânse pe Leyla de braţ şi ea îi surâse. Intraseră în banca de date.

— Tastează primul număr, o îndemnă Harry pe Katje.

De data aceasta răspunsul era complet diferit. Rând după rând pe ecran apărură informaţii concrete, fiecare literă pâlpâind verzuie, ca o fantomă a trecutului readusă la

viaţă din măruntaiele necunoscute ale microcircuitelor calculatorului. Ceea ce văzură pe monitor era cât se poate de real, o nălucă venită din trecutul îndepărtat, câştigând rapid corporalitate:

ADLER, FRIEDRICH ARTHUR
NĂSCUT: DUSSELDORF 7/12/26
JUNGVOLK: 1936-40
HITLERJUGEND: 1940-42
SS-STANDARTE VALKYRIA III: 1942
ORDENSBURG SONTHOFEN: 1943
DACHAU KL 12/9/44
NUME CONSPIRATIV: MOSHE ABRAMS
NUMĂR KL: D7139-V
LAGĂR DP MAUTENDORF: 1945-46
SOSIT HAIFA, PALESTINA 2/11/46
HAGANAH: 1947-49
DESCHIS FIRMA IMPORT-EXPORT TEL AVIV 1949
MEMBRU AL FILIALEI TEL AVIV A HISTADRUT (SINDICATUL MUNCII) 1955
SECRETAR AL HISTADRUT 1957
MEMBRU AL PARTIDULUI MAPAI 1958-68
MEMBRU AL PARTIDULUI MUNCITORESC DIN ISRAEL 1968-
ALES ÎN KNESSET 1970

Mai urmau şi alte informaţii.

— Poţi printa totul aşa cum apare? întrebă David.

— Desigur.

Katje apăsă pe o tastă şi imprimanta începu să ţăcăne, transcriind rând după rând toate informaţiile.

Afară se auzi huruitul unui motor, apoi portierele unei maşini deschizându-se şi închizându-se la loc. Pe pietriş răsună un zgomot de paşi.

— Trebuie să plecăm, strigă Katje.

— Imposibil, protestă David, simţind că îl cuprinde disperarea. Abia am început. Trebuie neapărat să obţinem mai multe informaţii.

— Faceţi tot ce puteţi, zise Katje, ca să îi împiedicaţi să intre. Baricadaţi uşa. Când terminăm, ieşim pe fereastră. Grăbiţi-vă!

David şi Leyla împinseră un fişet în faţa uşii.

Katje se întoarse la monitor şi începu să tasteze grăbită. Computerul răspunse aproape imediat:

FIŞIERUL VALKYRIA DESCHIS LA CERERE
TASTAŢI INSTRUCŢIUNILE

— Există un fişier. Dar nici cu o imprimantă foarte rapidă nu am avea timp să tipărim totul.

Pe coridor, se auzeau paşi grăbiţi. Leyla şi David începură să împingă un al doilea fişet în spatele uşii.

— Trebuie neapărat să imprimăm? întrebă Harry. Nu putem să scoatem informaţiile din sistem?

— Aş putea să le copiez pe dischetă sau... Katje se răsuci mai repede pe scaun. Repede! Strigă. Aduceţi-mi o bandă magnetică de pe raftul din spate.

În hol, răsunară voci, chiar în dreptul uşii. Cineva ciocăni cu putere.

Degetele Katjei parcă zburau pe tastatură. Pe ecran apăru un mesaj:

DRIVE-URILE 5 ŞI 7 LIBERE
INTRODUCEŢI NUMĂRUL DRIVE-ULUI
PENTRU ÎNCĂRCAREA BENZII

Katje apăsă pe tasta ’5’ apoi se ridică de pe scaun şi luă banda de la Harry. Care era drive-ul nr. 5?

Geamul de la uşă se făcu cioburi. Cineva strigă tare:

— Deschideţi! Poliţia! Deschideţi imediat uşa!

Katje găsi drive-ul. Era din ce în ce mai nervoasă şi degetele îi tremurau când încercă să introducă banda.

Prin geamul spart fulgeră un foc de armă. David se repezi în colţul camerei unde era un fişier metalic. Îl luă în braţe şi, ajutat de Leyla, îl aşeză deasupra dulapului din faţa uşii, acoperind spărtura din geam. Banda alunecă la locul ei. Katje se întoarse rapid la tastatură şi introduse ultima comandă:

COPIAZĂ FIŞIERUL VALKYRIA
PE BANDĂ ÎN DRIVE 5

Se auzi fâşâitul benzii care începea imprimarea. Câteva secunde mai târziu, operaţiunea fu încheiată. Dădu comanda de derulare la începutul imprimării, apoi scoase banda.

În faţa uşii, se auzeau pocnete înfundate, stârnite de bărbaţii care încercau să forţeze intrarea cu umerii. Încuietoarea cedă şi fişetele se deplasară puţin din loc. Cineva strecură ţeava unei arme prin deschizătură şi trase la nimereală. Becuri şi echipament se prefăcură în ţăndări.

— Poftim, zise Katje cu răsuflarea tăiată, strecurând banda în mâna lui Harry. Plecaţi imediat de aici! ţipă. Eu o să încerc să-i reţin cât mai mult.

— E o nebunie, Katje, protestă Harry, dar ea îl întrerupse supărată.

— Te rog, Harry, ştiu foarte bine ce fac! Ei ştiu deja că sunt aici. Sunt director adjunct. O să-i ţin de vorbă până reuşiţi voi să fugiţi cu banda. Pentru Dumnezeu, nu mă contrazice. Nu mai este timp!

Fără tragere de inimă, David porni primul, cu arma pregătită să riposteze, în caz de nevoie. Se săltă pe pervaz şi escaladă fereastra.

În spate se auzi o bufnitură puternică. Fişierele se zgâlţâiră. Se auzi un glas răguşit strigând ceva incoerent.

Harry se repezi la fereastră. David îl ajută să o sară, apoi se întoarse şi se aplecă peste pervaz în cameră.

— Leyla! strigă. Întinde-te pe podea! Ridică arma şi trase în direcţia uşii. Acum, Leyla! Grăbeşte-te!

Leyla se repezi la fereastră. David o prinse de încheietura mâinii şi o ridică pe pervaz.

În spatele lor, se prăvăli ceva. Fişierele zăceau răsturnate. Fără să aştepte să vadă ce se întâmplă, se întoarseră şi o rupseră la fugă în întuneric.

61

Era din nou în Iad sau Iadul pusese stăpânire pe el, nu ştia sigur. Iadul este un loc, nu o condiţie, o noţiune abstractă, un vis: are dimensiuni reale şi formă, are culoare şi lumină, şi sunete. Acesta fusese primul lucra pe care îl învăţase, iar acum trebuia să îl înveţe din nou. Iadul este un loc concret, tridimensional – într-un univers altminteri haotic şi nebun. Mai presus de toate se caracterizează prin durere, durere purpurie, incomensurabilă. Aici se afla în mijlocul Iadului, ca şi cum Infernul ar fi fost creat exclusiv pentru a-l chinui pe el, iar menirea lui ar fi fost sporirea gloriei acestui tărâm al întunericului.

Fusese adus înapoi în lagăr. Nu crezuse că era posibil, dar nu încăpea nici o îndoială că în clipa aceea se afla acolo. Recunoştea toate sunetele şi miasmele vechi, dar, cu toate acestea, se simţea atât de îngrozitor de singur. În lagăr fusese înconjurat de camarazi şi reuşise să supravieţuiască numai prin ei. Acesta era principiul fundamental al lagărului: nimeni nu răzbătea de unul singur. Aici, avea impresia că lagărul nu exista decât pentru a-l distruge pe el. Arseseră şase milioane de oameni în

crematoriile lor şi încă nu isprăviseră, îl voiau şi pe el, ca şi cum nu şi-ar fi permis să îl scape. Oare îşi vânduse sufletul? Era posibil ca, asemeni lui Faust, să se afle, în sfârşit, în mâinile acestui Mefisto îmbrăcat în negru? Ţipă, dar nu auzi nimic. Nici măcar un sunet.

Neusner se apleacă peste silueta inertă a lui Marcus. Bătrânul zăcea între aşternuturi albe, pe un pat din subsolul casei lui Schultz. Schultz insistase să-l scoată imediat din locuinţa lui Neusner, iar el se învoise. Nu era exclus să ştie şi altcineva unde se dusese Bleich, să-l fi urmărit până acolo. Aveau nevoie de timp şi spaţiu ca să-l convingă pe bătrân, să afle tot ce ştia. Schultz avea pregătită de mult o încăpere în pivniţa casei, tocmai în eventualitatea unor asemenea situaţii. Uneori le fusese de folos. Antifonată, ascunsă, dotată cu tot necesarul, camera se dovedise un loc ideal atât pentru anchetator, cât şi pentru victimă. Aveau la îndemână unelte, substanţe chimice, o chiuvetă cu apă rece, prosoape curate, ba chiar şi un duş, în caz că treaba devenea mai murdară decât se aşteptau.

Bleich intrase într-un fel de coma, deşi aparent era conştient. Era insensibil la lovituri şi la întrebări, ca şi cum s-ar fi baricadat într-o lume numai a lui. Trebuia să îl aducă la realitate. Singur nu ar fi îndrăznit niciodată să îl înfrunte pe Neusner sau, cel puţin, aşa gândea acesta. Bleich ştiuse încă din lagăr că ceva nu era în ordine şi era la curent de câţiva ani cu faptul că Neusner locuia la Ierusalim, dar, cu toate acestea, nu acţionase în nici un fel. Deci ceva îl determinase să facă această vizită. Apoi se declanşase alarma la Institutul Yad Vashem. Cineva încercase să pătrundă în fişierul Valkyria. Tocmai acum, cu câteva zile înainte de Ragnarök. Şi auzise zvonuri – nimic concret deocamdată – că la Iram s-ar fi petrecut ceva. bătrânul nu reprezenta nimic, o cifră, atâta tot... dar dacă mai erau şi alţii, oameni înarmaţi?

Heinrich Schultz se depărtă de pat şi veni lângă Neusner.

— E conştient, dar nu ştie unde se află. Bombăne ceva în germană. Cuvinte fără şir, dar cred că vorbeşte despre lagăr, despre Dachau. Cred că îşi închipuie că e din nou acolo. Probabil că retrăieşte zilele acelea sau poate crede că a fost dus înapoi, că o ia de la capăt.

— Foarte bine, replică Neusner nerăbdător.

Dacă Bleich îşi imagina că se află din nou în lagăr, putea profita de deruta lui. Îl va convinge pe bătrân că este înconjurat din nou de mizerie, de cadavre, de tot infernul de acolo. Apoi îl va face să vorbească. Se apropie de pat.

— *Wie ist Ihr Name?*

Nici un răspuns.

— *Wie ist Ihr Name?*

Tăcere.

Neusner ridică mâna şi îl plesni pe bătrân peste faţă. Repetă întrebarea.

— Cum te cheamă?

Nimic. Mâna se ridică din nou.

— *Antworten Sie mir!*

Nici o reacţie. Încă o palmă. Bleich trebuia să-şi aducă aminte. Întrebările, palmele. Neusner îl chemă pe Heinrich, care stătea puţin retras, urmărindu-l. Urmărindu-l şi retrăind amintiri aproape şterse.

— Ajută-mă să-l ridic în picioare.

Schultz veni lângă el şi întinse mâna. Îl ridicară pe Bleich în capul oaselor, apoi îl târâră afară din pat şi îl forţară să stea în picioare. Se legăna, incapabil să se ţină drept.

— Sprijină-l! ordonă Neusner.

Schultz îl propti pe bătrân de la spate. Bleich îşi va aminti. Neusner începu să înşire numere, un şir interminabil de numere pe care le născocea pe loc. Bătrânul se dezechilibra, copleşit de amintiri.

Era ora apelului, a prezenţei de dimineaţa – sau poate era cel de seară? Nu ştia exact, dar parcă era dimineaţă, abia se sculase din pat. Trebuie să fie bolnav, îşi zise, altfel nu l-ar susţine din spate. Era cea mai periculoasă perioadă a zilei. În timpul *Appel*-ului deţinuţii erau obligaţi să stea ore în şir în poziţie de drepţi, ca nişte marionete tăcute, aşteptând să-şi audă numărul strigat. Gărzile SS patrulau printre rânduri, urmărind să vadă care erau cei bolnavi, gata să-i prindă pe cei care se prăbuşeau, ca să-i ducă la crematoriu sau să-i împuşte acolo, pe loc. În fiecare zi la ora apelului mureau sute de oameni. Dar ceilalţi erau gata întotdeauna să-ţi sară în ajutor, să te susţină la primul semn de slăbiciune. Adevăratul pericol rezida în pierderea neaşteptată a echilibrului sau a cunoştinţei. Însă el nu avea motive să se teamă, era susţinut. Îşi simţea picioarele tremurând, ca şi cum ar fi fost de cârpă.

— *Siebentausendachthundertsechsundfiinfzig.*

Era numărul lui, cel tatuat pe braţ. Trebuia să răspundă ca să nu-l considere absent.

— *Hier!* strigă.

Cel care îl susţinuse până atunci îi dădu drumul. Simţea că nu are putere să se ţină în picioare şi se prăbuşi pe podea, moale şi rece ca o păpuşă din cârpă.

— Aşază-l înapoi pe pat, ordonă Neusner.

Cum să faci Iadul mai palpabil? Se întrebă. Ştia că Bleich purta întipărită în memorie amintirea lui. Ca şi toţi ceilalţi. Chiar şi el şi toţi camarazii lui din unitatea Valkyria; nu scăpase nici unul. Bleich şi ceilalţi se număraseră printre cei norocoşi. Fuseseră eliberaţi, îşi recăpătaseră ţara, libertatea. Însă cei care îşi sacrificaseră viaţa pentru totdeauna, cei care acceptaseră încarcerarea permanentă? Walther Nebel era de aproape cincizeci de ani Gershon Neusner, încătuşat în trupul altui bărbat, incapabil să se elibereze. Puritatea lui ariană fusese învăluită în mantia murdară a iudaismului de atâta vreme, încât ştia că nu va

izbuti să scape niciodată de duhoarea care îi persista în nări. Ori de câte ori urina sau făcea baie ori se culca cu nevastă-sa, conştientiza sacrificiul pe care-l făcea.

Şi-apoi, nu reuşise să-şi şteargă din memorie lagărul. Instructajul nu-i pregătise ca să îl înfrunte aşa cum era în realitate; nici nu ar fi putut să o facă. Duhoarea încă îi chinuia nările. Nimeni nu fusese imun la ea, nici chiar gardienii. Dar ei cel puţin aveau permisii şi locuiau în barăci separate. El fusese forţat să se integreze, să împartă latrinele, să doarmă împreună cu cei bolnavi şi cu muribunzii, să mănânce din străchini soioase, folosindu-se doar de propriile-i degete. Nu reuşiseră să supravieţuiască toţi, dar morţii lor nu aveau parte de monumente, de Yad Vashem, de pomenire în cărţi celebre. Ştiuseră asta de la bun început, dar totuşi faptul în sine îl irita. Deocamdată, singurul monument la care avea dreptul era ura care mocnea în el.

Îl scuipă în faţă pe Bleich.

— *Stehen Sie auf!* răcni.

Bleich se mişcă, dar rămase în aceeaşi poziţie. Era incapabil să reacţioneze. Dorea cu disperare să se mişte, să se ridice, dar picioarele nu îl ascultau. Îşi simţea corpul secătuit de forţă, nu putea face altceva decât să zacă acolo zdrobit.

— Ridică-te!

Vocea îi răsună în urechi, ca un claxon. Ceva îl izbi peste faţă cu o putere copleşitoare, apoi lovitura se repetă iarăşi şi iarăşi. Era răscolit de brutalitatea loviturilor, de sălbăticia cu care i se prăvăleau pe tot capul. Trebuia să se ridice. De asta depindea însăşi viaţa lui. Cei care nu se puteau ridica din pat erau luaţi imediat de soldaţi. Încercă să-şi mişte picioarele. Parcă n-ar fi fost ale lui. Nici trupul parcă nu-i mai aparţinea. Şi totuşi, era al lui: simţea fiecare junghi de durere, pielea lipicioasă din cauza urinei şi a fecalelor, mirosul persistent în nări. Se simţi apucat de o pereche de

mâini şi ridicat de la podea. Ar fi vrut să doarmă, să găsească un fel de alinare, dar nu îi era permis.

Neusner se aplecă peste corpul lui Bleich şi îi şopti la ureche lui Schultz:

— Cât de tare poţi da drumul cazanului ăstuia?

— Tare, foarte tare.

— Atunci, dă-i bătaie. Totuşi, lasă uşa deschisă.

Ridică vocea şi-i strigă bătrânului:

— Eşti bolnav, moşule. Aici, la Dachau, nu avem loc pentru bolnavi. Asta nu e casă de odihnă, este un lagăr de muncă. Dacă nu poţi munci, nu ai voie să ocupi un spaţiu atât de preţios. Eşti o povară în plus, tataie. Trebuie să ne descotorosim de tine.

Schultz deschisese deja uşiţa boilerului bătrân, aflat într-un colţ al pivniţei. Mai turnă nişte motorină şi reglă dispozitivele de control. Limbile roşii şi galbene de foc se ridicară flămânde spre tavan. Temperatura începu să crească.

Neusner îl plimbă pe bătrân de jur împrejurul camerei, târându-l ca pe o mortăciune. Bleich nu se simţise în viaţa lui atât de bolnav. Nu era vorba numai de obişnuita lipsă de aer şi de slăbiciunea generală, ci de ceva mult mai profund, ca şi cum inima ar fi încetat să bată subit. Capul îi vâjâia şi îi era greaţă, dar parcă ţinea minte că vomitase deja; stomacul îi era agitat, dar nu mai conţinea nimic ce putea fi golit. Iadul era veşnic, dar situaţia aceasta nu putea dura la nesfârşit, era imposibil. Trebuia să existe o scăpare, nimeni nu era în stare să îndure un astfel de supliciu.

În beci se făcuse o căldură insuportabilă. Conductele care duceau de la cazan în încăperile de sus duduiau, gata să pocnească. Gura boilerului se casca înfometata, ca cea a unui cuptor de pâine.

Îşi aminti de crematorii. Trecuse de nenumărate ori pe lângă ele, înfiorându-se de fiecare dată. Pe timp de iarnă, gardienii obişnuiau să-i ia peste picior pe deţinuţi: „Dacă vă

e frig, putem oricând să vă încălzim acolo înăuntru.” Cuptorul ăsta era mai mic decât celelalte, dar poate că în Iad fiecare îşi avea cuptorul lui personal. Văzuse cu ochii lui cum gura cuptoarelor înghiţise sugari şi mame încă vii. Carnea naşte pâine, ca Dumnezeul creştinilor. Se prefăcuseră în fum, fum cenuşiu risipit de prima pală de vânt. Făcu din nou pe el şi jetul cald îi trezi amintiri din timpul copilăriei.

În faţa lui stătea un bărbat. Şi-l amintea. Gershon. Dar acesta nu era Gershon, ci o altă persoana, cineva care-i împrumutase trupul. Un Dibbuk, un spirit malefic pusese stăpânire pe corpul lui Gershon şi încerca să se dea drept el. Dar acum îşi amintea că, de fapt, Gershon şi Dibbuk erau una şi aceeaşi persoană.

Dibbuk-ul îl apucă de umăr. Simţea căldura insuportabila din spatele lui, îi simţea gustul pe vârful limbii. Abia putea respira. Povara căldurii părea insuportabila.

— Poţi scăpa de cuptor, zise Dibbuk-ul. Nu trebuie decât să-mi spui cine te-a trimis, cine mai ştie despre mine. Asta-i tot ce îţi cer. După aceea poţi pleca. Te poţi odihni. Poţi dormi cât pofteşti. Spune-mi doar numele. Măcar un nume, atât îţi cer.

Nu era niciodată atât de simplu pe cât suna, îşi zise Marcus. Voiau să îl atragă în cursă, voiau numele lui. Desigur, îi ştiau numărul, dar, dacă îi afla numele, spiritul malefic putea pune stăpânire şi pe el. Fără un nume, Dibbuk-ul nu însemna nimic, nu avea nici o putere. Privi cu ochii măriţi silueta din faţa lui.

— Walther! Era glasul lui Schultz. O să-l omori! Strigă Schultz. Îşi pierde repede puterile. Respiră din ce în ce mai greu. Nu o să reziste. Şi-atunci ai dat cu piciorul şansei. Dacă vrei să obţii de la el informaţii, trebuie să-l ţii în viaţă!

— Respiră, nu vezi? Ştie că sunt aici, mă aude; înţelege ce-i spun. Încă un minut, de atâta mai am nevoie. Doar un minut!

— Lasă-l în pace, Walther. Adu-l înapoi în pat. Altfel, îl pierdem.

Spiritele rele se certau din cauza lui. Le auzea vocile stridente ca ţipetele unor păsări de pradă în adâncul pădurii. În copilăria lui existase o pădure. O pădure cu păsări cântătoare şi un covor verde de ace de brad. Apoi, la maturitate, existase o altă pădure, un loc întunecat unde erau duşi oamenii să moară, un loc sumbru tulburat de ţipete de păsări. Ori poate că fuseseră tot nişte Dibbuk?

— Cum se numeşte? Cine vrea să dea de mine?

Gershon-Dibbuk îl scutură violent. Deodată, începu să tremure fără contribuţia celuilalt. Se zguduia din tot corpul, ca şi cum spiritul cel rău ar fi intrat în el. Era scuturat din cap până în picioare de spasme. Era pe jar, simţea cum flăcările îi muşcă din came. Stomacul îi tresălta chinuit de greaţă. Nu ar fi crezut că este posibil, dar pe gură îi ţâşni un şuvoi gros de fiere, amestecat cu cheaguri mari de sânge. Camera începu să se învârtă cu el, din ce în ce mai repede, ca şi cum s-ar fi desprins de pământ. Se cutremură din adâncul fiinţei. Părea că tot trupul i se transformase în sticlă, subţire şi fragilă, transparentă, ca şi lumina filtrată printre copacii din pădure. Simţea că se va pulveriza, că se va transforma într-un nor de particule fine. Spiritul se îndepărtase de el.

Se prăbuşi pe podea, fără să încerce măcar să se împotrivească. Sângele de un roşu viu continua să curgă în valuri printre buzele depărtate.

— E mort, şopti Schultz. Ţi-am spus că o să-l omori.

Neusner nu-i răspunse. Cămaşa îi era pătată de o dâră de fiere amestecată cu sânge. Trebuia să ardă cadavrul, să scape de orice urmă. Ridică ochii spre Schultz.

— Vreau să stau de vorbă cu femeia. Spune-le să o aducă aici cum termină de răscolit institutul. Voi avea grija să vorbească. Crede-mă pe cuvânt.

62

Maşina era acolo unde o lăsaseră, pe strada Ha-Zikkaron, aproape de intrarea în Yad Vashem. David o închiriase de dimineaţă de la firma Kopel, pe strada Regele David. Era un Citroen BX nou, rapid şi puternic, cu suspensie bună, tocmai potrivită pentru drumurile din Israel. Demarară imediat, fără să piardă timpul aşteptând să vadă cine pornea după ei din clădire. Nu ştiau cine erau persoanele care veniseră după ei, dar, cu siguranţă, nu erau cele pe care le căutau. Neusner şi gaşca lui stătuseră bine ascunşi prea mult timp ca să rişte tocmai acum o eventuală demascare. Ei se aflau undeva, în alt loc, privind şi aşteptând. Cei de la institut angajaseră câţiva mardeiaşi. Ori, mai puţin probabil, poate că poliţia însăşi intervenise pentru a evita forţarea dispozitivului de securitate. Dar, dacă aşa stăteau lucrurile, nu ar fi trebuit să-i avertizeze, înainte de a se apuca să tragă în ei?

Pe drum nu scoase nimeni nici un cuvânt. Harry ţinea discheta pe genunchi, aşa cum un atlet învins se întoarce abătut de la competiţie. Se ruga ca Katje să nu fi făcut vreo greşeală în iureşul acelor ultime clipe disperate, să fi copiat fişierul corect, să fi luat banda corespunzătoare de pe drive-ul care trebuia.

Mai presus de toate însă se ruga ca femeia să nu fi păţit nimic. O cunoştea de atâta timp şi se ciorovăiseră de atâtea ori, încât aproape uitase cât ţinea la ea. Nu ar fi ştiut să explice cum, dar îşi dădea seama că, într-un fel bizar, era

îndrăgostit de ea. După o viaţă petrecută în singurătate învăţase să-şi stăvilească sentimentele, să pună frâu emoţiilor, pentru a evita suferinţa inutilă. Pe de altă parte, Katje învăţase o lecţie mai severă care o făcuse şi mai reţinută. Dar acum, când începea să îşi dea seama în ce pericol teribil se afla, Harry simţea că inima i se înmoaie. Ar fi vrut să-l forţeze pe David să oprească maşina şi să se întoarcă. Dar ţinea pe genunchi banda, cea care conţinea informaţiile pe care le căuta de atâta timp.

Leyla privea, din goana maşinii, strada pustie şi neluminată. David alesese intenţionat o cale mai ferită ce ocolea cartierele de locuinţe. În cele din urmă, ajunseseră din nou în oraş, intrând pe la Qiryat Shmu'el. Universitatea Ebraică se afla undeva la stânga, învăluită în întuneric; în dreapta se vedeau luminile tremurânde ale Bayit We-Gan. Păreau la fel de îndepărtate ca şi luna şi stelele, pâlpâind tăcute. Şoseaua era goală. Nu-i urmărea nimeni. Deodată, Leyla observă o steluţă albă şi rece, urmată imediat de alta. Începuse să ningă.

Până ajunseră înapoi la Makhane Yehuda, ningea de-a binelea. Fulgi albi şi deşi, ca picături de lumină transformate în substanţă materială, acopereau maşina, în timp ce alţi fulgi, neîncătuşaţi încă de greutatea materiei, dansau haotic în faţa farurilor, ca moliile prinse în vraja luminii. Străzile cenuşii şi neîngrijite îşi schimbară subit înfăţişarea, îmbrăcând mantia somptuoasă a zăpezii. Deodată, primăvara păru atât de îndepărtată, ca şi cum nici n-ar fi existat. Leyla se întrebă dacă va mai fi vreodată cald în oraşul acesta. Începuse să tremure uşor când văzu primele blocuri din cartierul lui Harry. Zăpada era magnifică, dar nu putea aşterne un văl peste gândurile şi sentimentele ei. În adâncul sufletului se simţea tristă şi pustiită, ca străzile vechi prin care trecuseră.

David intră tăcut şi cu o mină posacă în apartamentul bătrânului. Harry pregăti ceaiul, dar gesturile sale erau

mecanice şi nu-i întrebă pe nici unul din ei dacă dorea ceaiul cu lapte sau simplu. Sammy se încovrigă ca de obicei pe genunchii lui, dar Harry părea că nici nu-i observă prezenţa. Leyla sorbea ceaiul în linişte. David nu era în stare să stea pe loc sau să-şi savureze ceaiul. Nu avea stare. Întâmplările din seara aceea îi înveninau întreaga fiinţă, ca o otravă cu acţiune lentă, storcându-l de ultimele resurse de putere. Era nervos şi morocănos, copleşit de dorinţa nestăvilită de a-i lovi la rândul său pe aceşti indivizi. Dar cum te poţi lupta cu nişte umbre?

— Mă duc puţin afară, zise, pornind spre uşă.

— David...

Leyla se ridică în picioare.

— Te rog, vreau să fiu puţin singur.

Deschise uşa şi ieşi din apartament.

Afară continua să ningă puternic. În nici un minut fu învăluit în zăpadă ca într-o mantie albă şi rece. Ridică privirea spre cer, dar nu se vedeau decât vârtejuri de bobiţe cenuşii care coborau pe pământ purtate de vânt. Mergea spre vest pe străzile pustii şi zgomotul paşilor se pierdea în stratul gros de zăpadă care se aşternuse deja pe caldarâm. Se îndreptă spre bulevardul principal, la vest de Makhane Yehuda. De partea cealaltă, se întindea parcul Sacher, misterios şi tăcut sub ninsoarea de un alb pur.

Traversă strada şi intră în parc. Ştia că pe undeva trebuia să fie santinele; în stânga, în afara câmpului său vizual, se afla Knessetul şi alte câteva clădiri guvernamentale. Dar avea nevoie de spaţiu ca să se plimbe în voie. Zăpada acoperise toate aleile şi estompase orice simţ al direcţiei. Mergea drept înainte, fără să-i pese cu adevărat încotro se îndrepta. Aici, în mijlocul întinderii albe, nici nu avea importanţă. Ar fi vrut să o ia la fugă, să-şi piardă controlul şi să se arunce în viitoarea albă până îşi va regăsi liniştea. Îşi simţea creierul ca şi cum ar fi fost zbuciumat de o altă furtună, independentă de cea de afară.

Imagini apăreau şi dispăreau în succesiune rapidă, ca nişte fulgi albi, cu vârfuri ascuţite; bărbatul de la Tell Mardikh urlând de durere, explozia din apartamentul părinţilor săi, cadavrele de la Mănăstirea St. Nilus, von Meier, Talal în penumbra Iramului, Abraham prăbuşindu-se pe scări, Chaim Scholem zăcând pe treptele care duceau la ascunzătoarea Chivotului. Fulg după fulg i se învălmăşea în minte, ameţindu-l.

O voce îl chemă pe nume, apoi cineva îi atinse umărul. Tresări şi îşi dădu seama că stătea nemişcat, în mijlocul furtunii de zăpadă, privind undeva în spaţiu.

— David, zise Leyla, întinzându-i ceva. Poftim, pune asta pe tine. O să îngheţi în ninsoarea asta.

Era un palton de-al lui Harry. Leyla îi scutură hainele de zăpadă şi-l înfăşură în palton. Abia îi distingea chipul în întuneric. Se simţea ameţit Se sprijini de Leyla, stângaci şi îndurerat.

— Mi-e frig.

Leyla nu zise nimic. Îl mângâie uşor, strângându-l la piept. Privea în bezna care se lăsa în jurul lor, dezmierdându-l cu mişcări sfioase. Degetele ei îngheţate alunecau uşor pe mâna lui. Era ca şi cum ar fi fost izolaţi de lume într-un univers minuscul, numai al lor. David îşi lipi gura de fruntea ei, apoi coborî încet până ce buzele li se întâlniră. Pentru o fracţiune de secundă, buzele rămaseră unite, ca două suprafeţe de gheaţă. Mâna Leylei îi răvăşea părul, trăgându-l mai aproape de ea, apoi buzele i se întredeschiseră, umede şi calde. Ca şi cum respiraţia ei l-ar fi readus la viaţă, David o trase mai aproape de el. Haina lui Harry căzu la pământ, dar David nu băgă de seamă, fermecat de atingerea acelui trup pe care-l simţea pentru prima oară. Îşi desprinse gura de a ei şi începu să-i sărute obrajii şi ochii, abia atingându-i pielea.

— Era cât pe ce să te pierd, zise Leyla. Când ai intrat în parc. Până aici era lumină. Îi luă faţa în mâini. Ce-ai fi făcut dacă nu te găseam?

În loc de răspuns, el o strânse mai tare, privind departe în întuneric, deşi nu vedea altceva decât rafalele de zăpadă purtate de vântul îngheţat. În mâinile lui, Leyla se identifica cu întunericul, cu noaptea, cu aerul şi zăpada materializate în acest trup din carne şi sânge. Rămaseră strâns îmbrăţişaţi parcă o veşnicie, ca şi cum noaptea ar fi coborât pentru totdeauna deasupra oraşului. Nu se auzea nici un sunet, nici un ţipăt, nici o şoaptă... nimic, în afară de respiraţia lor calmă, mai moale decât zăpada. Dar elementele naturii pătrunseseră până la urmă şi în acel univers minuscul. Leyla se înfiora începea să simtă gerul.

— Hai să mergem. L-am lăsat cam mult timp singur pe Harry.

David ridică paltonul, îl scutură de zăpadă şi îl aşeză pe umerii Leylei. Porniră braţ la braţ spre aleea principală, apoi ieşiră pe strada Nissim. Zăpada continua să cadă, dar acum părea mai blândă şi parcă mai în armonie cu starea lor de spirit. Se agăţau unul de celălalt, ca şi cum s-ar fi temut să nu se rătăcească în întuneric, ca doi înotători care cunosc şi se tem de forţa curenţilor care îi pot atrage în largul oceanului. Nu aveau nevoie de cuvinte; prezenţa celuilalt umplea liniştea din jur. David simţea că poate oricând întinde mâna ca să o găsească pe Leyla, oriunde s-ar fi aflat în negura ce îi învăluia, că o poate smulge din viitoarea de fulgi de nea, ca un magician care creează materie din vânt şi stele.

Harry îi aştepta deja îi puse imediat să se schimbe şi le dădu prosoape albe, uzate, scoase dintr-un scrin vechi din dormitor. După ce se şterseră, îi aşeză lângă foc şi le dădu să bea ceai fierbinte până ce simţiră că nu mai pot înghiţi nici o picătura Se apropiau zorile şi erau cu toţii obosiţi. Sammy se cuibărise în coşul lui, vizibil dezgustat de

mobilierul vechi al oamenilor cu care împărţea apartamentul.

— Cum se luminează, trebuie să plecăm. Sunt convins că nu vor scoate nimic de la Katje. Dar am fost văzut ieri acolo. Vor face repede legătura şi atunci vor veni aici. Şi mă îndoiesc că indivizii ăştia, cine or fi ei, dau doi bani pe poliţele mele de asigurare.

— Unde ne putem ascunde? întreba David.

Era obosit; se simţea ca şi cum ar fi alergat întruna, din noiembrie.

— Dacă este posibil, trebuie să rămânem la Ierusalim. Mâine vreau să dau discheta la imprimantă şi apoi să copiez conţinutul. După aceea o să pun totul la păstrare, alături de celelalte documente. În sine, aceasta nu dovedeşte nimic, dar persoanele care mă cunosc mă vor crede că materialul este original.

Tăcu. Ştia că, din păcate, cei care erau dispuşi să îl creadă erau tocmai oamenii care în prezent nu aveau puterea să întreprindă nimic.

Aluzia lui Harry la anumite persoane care erau dispuse să îi dea crezare îi aminti lui David de cineva care cu siguranţă i-ar fi putut adăposti. Cel mai vechi prieten pe care-l avea în Israel era tot arheolog şi se numea Etan Benabu. Era căsătorit cu o fosta colega de clasă a lui David, din Chicago, Beth Isaacs. Acum îşi împărţea timpul între creşterea copiilor, scris şi orele susţinute la Universitatea Ebraica. Etan era cel mai bizar arheolog pe care îl cunoştea David, dar şi cel mai simpatic. Era mai mult om de rând decât cercetător, ba chiar îşi putea lega şireturile fără să consulte în prealabil un manual.

— Harry, cred că ştiu pe cineva destul de nebun să ne găzduiască fără programare prealabilă. Şi poate că este destul de nebun să creadă şi povestea noastră.

— Îi plac pisicile?

— Nu le poate suferi. Dar nevastă-sa e moarta după ele. Au vreo şase pisici acasă.

— Cum îl cheamă?

David făcu o pauză, apoi îi zise zâmbind:

— Damien. Damien Wise.

Harry ridică din sprâncene.

— Am auzit de el.

— Bănuiam eu.

Etan Benabu era autorul celei mai extraordinare farse arheologice de care auzise David vreodată. Sub pseudonimul Damien Wise scrisese patru cărţi şi cine ştie câte articole despre „Navele spaţiale ale zeilor”, susţinute de mărturii arheologice care atesta faptul că pământul a fost vizitat de extratereştri în urmă cu mii de ani, aceştia fiind şi autorii obiectelor antice stranii şi ai legendelor inexplicabile care circulă încă. Apoi publicase sub propriul său nume mai multe articole care demontau piesă cu piesă tot ce scrisese până atunci sub pseudonim şi demonstrau cu câtă nesăbuinţă se folosise Damien Wise de mărturiile de care dispunea. Numai două-trei persoane ştiau că, de fapt, Damien Wise şi Etan Benabu erau una şi aceeaşi persoană, iar aceştia păstrau secretul cu sfinţenie şi se amuzau de gluma la care erau părtaşi.

Petrecură restul dimineţii împachetând şi sortind hârtiile lui Harry. Ştia că foarte curând cineva avea să dea buzna în apartament şi să întoarcă totul pe dos, în căutarea dischetei. Erau documente mult prea valoroase pentru a fi lăsate la discreţia oricui. Dar cu cât se cufundau mai mult în sortarea documentelor, cu atât devenea Harry mai nervos. Trăia în haos, dar nu suporta ca acest haos creat de el să fie tulburat în vreun fel. Ca învălmăşeala să fie perfectă, e nevoie de timp şi planificare bine gândită, ea este rezultatul muncii de luni şi ani de zile. Haosul din apartamentul lui Harry era o operă de artă desăvârşită. Îşi imagină apartamentul invadat de indivizi mătăhăloşi care vor răscoli

totul, în căutarea zadarnică a unor mărturii puse de mult în loc sigur. Îi va trebui ani să pună la loc fiecare hârtie în parte.

Cu puţin înainte de ora opt, David îl sună pe Etan. Discutară câteva minute, apoi închise. Nu era nici o problemă; familia Benabu era dispusă să îi găzduiască atâta timp cât va fi nevoie.

Zece minute mai târziu duseră bagajele la maşină, verificară dacă Sammy stătea confortabil în coşuleţul lui şi porniră la drum.

63

Familia Benabu locuia în cartierul boem Yemin Moshe, puţin mai la vest de Cetatea Veche. David alese traseul direct, de-a lungul râului. Ierusalimul părea alt oraş, înveşmântat în haine scrobite, albe şi sclipitoare, tăcut, cu clădiri cochete şi proaspete în mantia lor de zăpadă. În stânga se ridicau siluetele Cetăţii Vechi, cu zidurile albe cu creneluri sclipind albe şi impunătoare; în spatele lor, se vedea muntele Sion cu vârful acoperit de gheaţă.

În uşa apartamentului, îi întâmpină Beth, soţia lui Etan. Era o femeie scundă, cu trăsături regulate şi fine şi un aer uşor meditativ. Ochii verzi, îngânduraţi priveau lumea drept în faţă. Chiar şi la acea oră matinală, nefardată sau aranjată cum trebuie, emana o seninătate şi o senzualitate pe care multe femei nu o dobândesc decât în orele târzii ale nopţii. Îl privi lung pe David, apoi zâmbi, tulburată de apariţia neaşteptată.

— Cât timp a trecut, David?

— Trei ani.

— Atât de mult?

Oftă. În cazul unor prieteni, absenţele par mai lungi decât scurtele perioade petrecute împreună. Apoi se înveseli brusc şi zâmbetul i se lăţi pe toată faţa.

— Nu ai de gând să faci prezentările?

— Cum să nu. Aceştia sunt Leyla Rashid şi Harry Blandford. Iar el e Sammy.

— Bună! Zise Beth, strângându-le mâna. Sammy o studie somnoros. Eu sunt Beth. Intraţi, Etan vă aşteaptă în cameră.

Etan Benabu avea patruzeci de ani, arata ca de treizeci şi se comporta ca şi cum era încă nevoit să se furişeze pe ascuns în sălile unde rulau filme din categoria X. Era un om de ştiinţă în toata firea şi tată a trei copii, care însă prefera să rămână el însuşi copil. Damien Wise era alter ego-ul lui, romanticul visător care zăcea în el şi care nu putea răzbate la suprafaţă din cauza rigorii academice, cu excepţia paginilor cărţuliilor cu titluri care mai de care mai ridicole. „Misterele Antichităţii au fost rezolvate!” ţipau supracopertele. Dar în locul fiecărui mister ‚rezolvat” de Damien, Etan punea alte zece. Era o ciudăţenie a naturii şi în alte sensuri. Aparţinând celei de a treia generaţii de israelieni din familia sa, avea totuşi părul blond, ochi albaştri şi o piele rozalie, care îi oferiseră pentru totdeauna statutul de turist în propria-i ţară. Cu toate că era evreu, pretindea că. într-o viaţă anterioară fusese tovarăşul lui Dalai Lama; părinţii nu încetaseră nici acum să se certe cu el pe această temă. El le închidea gura spunând că avusese aceleaşi probleme şi cu părinţii lui tibetani.

După ce făcură cunoştinţa, Beth îi invită în bucătărie unde pregătise deja un mic dejun simplu, compus din smântână, ouă fierte, pâine proaspătă cu gem şi cafea aburindă. Într-un bol, avea chiar un peşte, special pentru Sammy, dar motanul refuză să mănânce; Harry ştia că nu se va acomoda mai devreme de câteva zile.

David resimţi atmosfera intimă a apartamentului ca pe o lovitură fizică. Emana atâta prietenie şi bună dispoziţie, era atât de saturată de amintiri plăcute, încât nu se potrivea sub nici o formă cu motivul venirii lor acolo. Grozăviile în care ajunseseră să fie implicaţi îşi aveau locul în străzi tenebroase şi deşerturi sălbatice, nu în căminele calde ale prietenilor. Începu să se îndoiască de justeţea hotărârii pe care o luase venind aici.

Copiii familiei Benabu erau la şcoală aşa că puteau discuta în linişte. După câteva schimburi de amabilităţi, conversaţia alunecă spre motivul care îl determinase pe David să caute adăpost acolo. Încet-încet, David le povesti în cuvinte simple tot ce se petrecuse în decursul ultimelor luni. Pe măsură ce vorbea, David simţea că vocea îi răzbătea de departe, că vine spre lumină printr-un tunel măturat de vânturi. Cu toate acestea, povestind, simţea că îşi uşurează sufletul. Tunelul se scurtă şi, în final, dispăru. Se afla singur, în mijlocul unui peisaj dezolant, explicându-şi lui însuşi totul, de la capăt. Când termină, în odaie se aşternu o tăcere lungă şi apăsătoare.

În cele din urmă, Beth îi readuse la realitate.

— Cred că ar fi mai bine să vă arăt camerele voastre. În seara asta, copiii vor sta la mama. Avem loc destul...

Se ridică şi se duse la uşă. Înainte de a pune mâna pe clanţă, se întoarse şi-l privi în faţă pe David. În colţul ochilor îi luceau două lacrimi.

— Îmi pare rău David pentru părinţii tăi. Pentru toţi cei care au avut de suferit. Nu vă faceţi probleme; puteţi rămâne aici cât timp doriţi.

Leyla dispunea de un cod personal care îi permitea accesul la computerul principal de la Universitatea Ebraică. Era foarte riscant să îl folosească, dar efortul merita făcut. În timp ce Harry rămase în locuinţa familiei Benabu, ca să-şi

pună ordine în hârtii şi să-l acomodeze pe Sammy cu noul lui cămin, David o însoţi pe Leyla în campus.

După o scurtă aşteptare, găsiră un terminal şi o imprimantă libere şi se apucară de lucru. Leyla tastă codul şi constată cu mare uşurare că figura încă în evidenţele universităţii. David montă discheta pe primul drive disponibil şi Leyla introduse comanda de printare a întregului conţinut.

Ca nişte doctori care asistă la o naştere cu probleme, urmăriră încordaţi cum imprimanta aşterne pe hârtie numele şi biografiile bărbaţilor din fişierul Valkyria. Totul dură mai mult de o oră. Nume după nume se succedau ca într-un catalog malefic. Douăzeci – douăzeci şi cinci la sută dintre ei erau morţi, fie în lagăr, fie din diverse alte cauze, după eliberare. Câţiva nu izbutiseră să facă mare lucru în viaţă şi nu prezentau interes pentru David şi Leyla. Dar numele şi identităţile celor rămaşi umbreau tot ce trecuse până atunci prin faţa ochilor lor. De sub rola care aluneca încolo şi încoace pe suprafaţa hârtiei prindea contur o conspiraţie înspăimântătoare, de o amploare inimaginabilă.

Majoritatea numelor aparţineau unor bărbaţi care trăiau în Israel. Neusner nu era singurul care ocupa o funcţie militară suspusă. Abrams nu era singurul politician. Nu mai puţin de zece persoane deţineau poziţii de încredere în cadrul serviciilor secrete israeliene – şase în rândurile Mossad-ului, patru în Shin Bet. Trei dintre ei erau oameni de ştiinţă influenţi, persoane ale căror păreri atârnau greu în balanţa politicii naţionale. Cinci ocupau poziţii-cheie în poliţie, doi lucrau în serviciile vamale. Mai mult de doisprezece activau în sectorul industrial şi comercial, opt, în cel bancar, cincisprezece, în serviciile civile – toţi încadraţi în posturi extrem de influente.

Mulţi dintre ei izbutiseră nu numai să se stabilească în Palestina, ci să-şi creeze un viitor sigur. Câţiva făcuseră parte din comitetele executive ale She’erit ha-Peletah,

organizaţia centrală a refugiaţilor evrei din zona controlată de americani a Germaniei după 1946. Alţii se remarcaseră în mişcarea clandestină de imigrare, ajutând alţi refugiaţi şi reuşind ei înşişi să părăsească Europa şi să se stabilească în Palestina aflată sub ocupaţie. Câţiva se implicaseră chiar în lupta pentru independenţă. După astfel de acte nu le mai pusese nimeni la îndoială credibilitatea sau dreptul de apartenenţă la societatea israeliană.

Dar lista de nume nu se termina aici. În 1948, când guvernul SUA emisese, după îndelungi dispute, Legea Persoanelor Deportate, care permitea intrarea pe teritoriul american a persoanelor refugiate din Europa devastată, aproape cincisprezece membri ai regimentului Valkyria profitaseră de ocazia ivită. David nu recunoscu decât câteva nume americane din cele reproduse de computer, dar acelea erau de ajuns ca să-l facă să se cutremure de spaimă. Oriunde s-ar fi stabilit, bărbaţii din regimentul Valkyria erau mânaţi de hotărârea de a se infiltra cât mai profund şi la niveluri cheie în societatea gazdă.

După ce computerul termină de imprimat lista de nume, luară foile şi făcură încă trei rânduri de copii. Făcură copii şi după materialele descoperite de Leyla şi Scholem în avionul prăbuşit şi puseră totul la un loc. Deşi în sine nu cântăreau prea mult, documentele atârnau ca plumbul în servietă. Nici chiar atunci când fusese dus la Iram, nu îşi dăduse seama de proporţiile reale ale conspiraţiei în care nimerise. Abia aici, în austeritatea sălii calculatoarelor, în acest altar al inteligenţei umane aduse la perfecţiune, izbutise să conştientizeze adevăratele dimensiuni ale iraţionalului vremurilor moderne. Atâta talent şi atâtea resurse irosite pe ceea ce putea fi în final nimic mai mult decât un plan nebunesc de a distruge ceea ce fusese reclădit din cenuşa unui conflict dement – asta i se părea lui David cea mai mare nebunie din câte întâlnise până atunci.

La întoarcere, se opriră de două ori. Prima oară, la biroul de avocaţi Van Leer & Wassermann, a doua oară, la filiala principala a Băncii Leumi de pe strada Yafo. În fiecare din cele două locuri lăsară câte un exemplar sigilat al listei, împreună cu celelalte materiale, şi lăsară instrucţiuni avocaţilor ca, în cazul în care David, Leyla sau Harry Blandford nu se vor prezenta personal din trei în trei zile la birou, materialele să fie trimise simultan şefilor Mossad-ului şi ai Shin Bet. Când isprăviră, era aproape ora prânzului. Se întoarseră pe un drum ocolit la locuinţa familiei Benabu, verificând să nu fie cumva urmăriţi.

După ce Leyla coborî din maşină, David îi întinse geanta în care avea materialele originale scoase de pe imprimantă şi cele găsite în avion.

— Pune astea la loc sigur până mă întorc.

— Nu înţeleg. Unde ai de gând să pleci?

— Vreau să duc hârtiile astea la cineva care se poate ocupa de ele. Trebuie să acţionăm cât mai repede. Conferinţa pentru pace începe peste două zile. Trebuie să-i avertizăm pe toţi cei implicaţi să fie cu ochii în patru, în caz că se plănuieşte ceva.

— Cu cine vrei să te întâlneşti? Cine crezi că te va asculta?

— Mă vor asculta – după ce le arăt astea.

Bătu uşor cu palma geanta în care se afla al treilea set de documente.

— Aş vrea să vin cu tine, David. N-ar trebui să pleci singur. Te-aş putea susţine, aş confirma ceea ce spui.

David clătină din cap.

— Iubito, mă tem că nu poţi veni. Era prima oară că îi spunea aşa. Vreau să iau legătura cu cineva de la Mossad, unul dintre colegii lui Chaim. Mă cunoaşte şi cred că va crede ce îi spun. Cel puţin atât cât să răsfoiască materialele pe care o să i le arăt. Prezenţa ta acolo ar putea complica lucrurile. Bine ar fi să nu fie aşa, dar ştii că numele tău

figurează în evidenţele lor. Şi probabil că ultima menţiune se referă la întâlnirea ta cu Chaim, cu o noapte înainte de dispariţia lui. O privi în ochi. Dorinţa de a o atinge îi provoca o durere aproape fizică. Te rog, lasă-mă să mă duc singur. Nu întârzii mult. Îţi promit că mă întorc repede.

Leyla nu zise nimic. Îşi aminti o altă ocazie în care purtaseră cam aceeaşi discuţie, atunci când o lăsase la al-Arish şi plecase spre Ierusalim. Părea că trecuse atât de mult timp de atunci. Maşina demară şi se amestecă printre celelalte automobile care veneau dinspre gară. Ridică geanta şi se întoarse să plece.

David conducea încet, ca şi cum acum, când începuse să acţioneze, nu se mai simţea în stare să continue. Ar fi vrut să dea înapoi, dar era ca şi cum se afla pe o bandă rulantă îngustă, de unde îi era imposibil să dea înapoi, care îl purta spre deznodământul final învăluit încă în necunoscut Pentru că de-acum era sigur că urma deznodământul, că sfârşitul era aproape, cu voia sau fără voia lui. Tânjea să se elibereze o dată de toate, să poată merge din nou pe picioarele lui, acolo unde poftea, nu aşa ca acum.

Parcă maşina în faţa biroului Mossad în care lucrase Scholem. Bărbatul cu care dorea să discute se numea Arieh Kahan şi lucra la serviciul 'D'. Era adjunctul lui Scholem, un om pe care David îl cunoştea şi în care avea încredere. În holul clădirii, David se apropie de masa la care şedea ofiţerul de serviciu. Aparent, paza lăsa de dorit, însă David ştia că asta nu era decât o impresie falsă, că nimeni nu ar fi reuşit să treacă de intrare fără o verificare prealabilă minuţioasă. Oricine ar fi încercat să intre în forţă în clădire – un terorist OEP, spre exemplu – nu ar fi ajuns mai departe de piciorul scărilor. Locul era înţesat de armament şi din penumbră priveau ochi vigilenţi.

David ceru să-l vadă pe Arieh Kahan, dar i se spuse că nu era la birou. Dorea să fie primit de altcineva?

David ezită. Contase pe faptul că îl va găsi pe Ariech la serviciu. Arieh îl cunoştea şi l-ar fi crezut fără şovăială. Nu cunoştea pe nimeni altcineva pe care şi-ar fi permis să-l abordeze.

— Nu-l puteţi căuta pe Kahan acasă? îl rugă pe ofiţerul de serviciu. E vorba de ceva foarte important. Spuneţi-i că îl caută David Rosen, că am să-i dau veşti despre colonelul Scholem. Sunt sigur că o să vină aici.

— Îmi pare rău, domnule. Dar căpitanul Kahan este în permisie. E pe undeva în Galileea. Nu cred că putem lua legătura cu el. Nu se întoarce decât la sfârşitul săptămânii.

Din spatele lui David se auzi un glas necunoscut.

— Scuzaţi-mă. Era un bărbat în jur de cincizeci de ani, cu un aer vag familiar. David avea impresia că îl văzuse cu prilejul primei sale vizite acolo. Am auzit fără să vreau ce discutaţi. Aţi pomenit de colonelul Scholem. Vă referiţi la Scholem care lucrează la serviciul ’D’?

David încuviinţă din cap.

— Aveţi veşti despre el?

— Da. Din păcate, nu sunt veşti bune.

Chipul bărbatului se umbri. Avea ochi mari, încercănaţi.

— Înţeleg. Vă deranjează dacă îmi spuneţi mie ce aveţi de spus? Mă numesc Rabin. Maiorul Rabin. Am fost numit în serviciul ’D’ după dispariţia lui Scholem. Suntem foarte neliniştiţi din cauza lui. Ia staţi o clipă! Spuneaţi că vă numiţi Rosen?

— Da, David Rosen.

— Dumneavoastră sunteţi profesorul american care a avut necazuri în Siria?

David încuviinţă din cap.

— Ei, în cazul ăsta trebuie să stăm neapărat de vorbă. M-am ocupat puţin de cazul dumneavoastră şi am descoperit câte ceva. Dacă vă pot fi de vreun ajutor în problema pe care doreaţi să o discutaţi cu Kahan, vă stau la dispoziţie. Să mergem în biroul meu.

David ceda. Ce altceva ar fi putut face? Dacă se gândea mai bine, era sigur că auzise numele lui Rabin pomenit de vreo câteva ori în trecut. Dacă bărbatul acesta ştia deja câte ceva despre cele întâmplate, dacă îl putea convinge de ceea ce i se întâmplase în realitate lui Scholem, poate că îl va crede – cel puţin atât cât să dea atenţia cuvenită documentelor pe care le adusese David.

Ofiţerul de serviciu îl percheziţionă meticulos şi înregistra ora sosirii lui David. Apoi Rabin îl conduse sus pe scări, pe un coridor plin de igrasie, cu pereţi vopsiţi în kaki. Biroul lui se afla la capătul coridorului, pe jumătate ascuns privirilor, aşa cum se potrivea statutului lui de funcţionar detaşat temporar. David îşi amintea că biroul lui Scholem era pe aproape. De undeva răzbătea un miros puternic de peşte, miros care nu se potrivea nicicum cu locul în care se aflau.

Biroul era micuţ, mobilat cu o masă şi câteva scaune. Fereastra dădea spre un zid gol; geamul era acoperit de o peliculă consistentă de praf care făcea ca fiecare zi să pară cenuşie şi neprietenoasă; într-un colţ, sticla era crăpată. Rabin apăsă pe comutatorul din spatele uşii şi becul chior aruncă o lumină palidă asupra biroului.

— Luaţi loc, domnule profesor, îl invită Rabin, vorbind în engleză

David se aşeză. Se simţea obosit. Acum nu voia altceva decât să găsească o persoană dispusă să preia totul în mâinile sale şi să-l lase să se odihnească până va lămuri lucrurile.

— Şi-acum, spuneţi-mi ce ştiţi, îl îndemnă Rabin. Ştim că Scholem a fost urmărit de o teroristă de origine arabă o femeie pe nume Leyla Rashid. Îl sunase pe adjunctul lui, Kahan, cel cu care doreaţi să vorbiţi, apoi venise aici la sediu ca să interogheze un suspect pe nume Hasan Bey. A plecat spre miezul nopţii. De atunci nu a mai fost văzut.

David inspiră adânc şi începu să povestească ce se petrecuse după aceea. Vorbea încet, prezentând meticulos toate amănuntele, aşa cum le auzise de la Leyla. Rabin îl asculta cu atenţie crescândă, întrerupându-l din când în când ca să pună o întrebare sau să lămurească neclarităţi.

— Dar spuneaţi că cetatea Iram a fost distrusă, zise după ce David termină de relatat prima parte a povestirii.

— Da. Nu cred că a supravieţuit cineva. Cu excepţia celor câtorva persoane care stăteau de pază la hotarele cetăţii. Şi, bineînţeles, a mea şi a Leylei.

— Slava Domnului, exclama Rabin, deşi David avea impresia că ceva îl nelinişteа. Cel puţin, s-a terminat cu indivizii aceia din deşertul Nafud. Îmi pare foarte rău pentru Chaim. Dar moartea lui... a servit unui ţel, nu credeţi?

David încuviinţa din cap. Da, dacă o moarte putea servi unui scop, atunci moartea lui Scholem nu fusese în zadar. Dar la fel de bine ar fi putut să o facă şi dacă ar fi rămas în viaţă.

— Da. Dar, din păcate, povestea nu se încheie aici. Indivizii din Nafud au pierit, dar au avut colaboratori în alte părţi. Şi aceştia sunt cu mult mai periculoşi decât a fost vreodată grupul de la Iram.

David ridică pachetul cu documente pe care-l adusese şi îl aşeză pe birou, în faţa lui. Rabin îşi îndrepta spatele. David observa că avea ochi verzi. Faţa netedă nu trăda nici o emoţie, dar sub ochiul stâng o vinişoara începu să se zbată abia vizibil, semn că era foarte agitat.

— Credeţi ce vă spun? întrebă David.

Abia acum, după ce termină de relatat în linii mari tot ce se petrecuse, îşi dădu seama cât părea de neverosimil. Poate că Rabin avea să creadă că inventase totul sau că pierduse contactul cu realitatea.

Rabin încuviinţă din cap.

— Da, vă cred. Lucrez de foarte mulţi ani la Mossad. Am mai auzit întâmplări la fel de bizare ca cea pe care mi-aţi

relatat-o dumneavoastră. Credeţi-mă că nu vă mint, am auzit, şi nu o dată! Nazişti, neonazişti, foşti nazişti. Pentru majoritatea oamenilor, nu sunt decât nişte personaje de roman sau amintiri şterse. Vă asigur însă, că nu şi pentru noi. Sunt oameni în carne şi oase – şi, de cele mai multe ori, foarte periculoşi. Mulţi dintre noi gândesc cam aşa: au pierdut războiul, au fost demascaţi. Orice om sănătos la cap şi-ar recunoaşte înfrângerea, ar admite că a greşit, ba chiar ar încerca să se îndrepte – cam aşa judecăm noi. Dar nu stă în firea omului să gândească sau să procedeze aşa. Atunci când cineva şi-a sacrificat toată viaţa pentru un ideal, pentru un crez, este foarte greu să îl faci să recunoască pe faţă că a greşit, că sacrificiul a fost în zadar. Caută explicaţii, justificări. Am auzit destule în viaţa mea. Domnule profesor, nu sunteţi singurul care vine cu o asemenea poveste, credeţi-mă. Şi-acum, arătaţi-mi ce aţi adus.

David îi povesti pe scurt despre lista Valkyria şi despre modul în care fusese descoperită. Îi arătă foile imprimate, apoi le răsfoi până ajunse la numele oamenilor infiltraţi în Mossad. Le arătă unul câte unul lui Rabin, fără să spună ceva.

Maiorul nu făcu nici un comentariu. Nici nu era nevoie. În ochi i se citea consternarea, groaza. Vena de sub ochiul stâng i se zbătea acum vizibil. Răsfoi pagină după pagină documentul, apoi trecu la celelalte hârtii aduse de David. Aşa se scurse o jumătate de oră. În cele din urmă, ridică privirea spre David. Chipul îi era grav şi preocupat.

— Domnule profesor, pot păstra astea?

David ezită.

— Vă asigur că la mine sunt în siguranţă, insistă Rabin. Deocamdată, nu le voi arăta nimănui. Dar trebuie să le studiez mai atent. Unde păstraţi originalele?

— Sunt... În siguranţă, spuse David.

Nu putea renunţa încă să ia anumite măsuri de prevedere. Originalele erau singura lor asigurare. Avea încredere în Rabin, dar ştia că se afla în slujba Mossad-ului. A unei agenţii de spionaj. Dacă le puteau fi de folos, nu s-ar fi dat în lături să fure originalele.

— Nu vreau să vă agasez, domnule profesor, dar nu credeţi că ar fi mult mai în siguranţa la noi?

David clătina din cap.

— Deocamdată, nu le pot lua, minţi. Când va fi posibil, o să vi le dau.

— Sper, exclamă Rabin, vizibil agasat de refuzul lui David de a coopera. Dacă vrem să deschidem un proces, vom avea nevoie de mai mult, de dovezi concrete. Ceea ce avem aici este destul de evaziv. Nici una dintre aceste dovezi nu ar rezista în faţa unui complet de judecată.

— Dar fişierul Valkyria?

— Un fals, programat chiar de dumneavoastră.

— Dar fişierul original de pe computerul institutului...

— Cred că veţi descoperi că nu există un astfel de fişier acolo. Şi nu veţi găsi nici o dovadă că ar fi existat vreodată.

— Dar de ce aş inventa o poveste ca aceasta?

— Imaginaţia v-a luat-o razna după moartea părinţilor. Poate că Iramul a existat în realitate. Asta v-a alimentat imaginaţia, v-a concentrat fantezia.

— Asta este părerea dumneavoastră?

— Nu. Eu vă cred. Dar cred că un avocat inteligent v-ar putea demonta cu uşurinţă cazul. Nu avem nici o mărturie incontestabilă, cu excepţia documentelor descoperite la bordul avionului. Dar acestea ne conduc doar la Iram, nu la persoane reale, aflate în poziţii importante în ţară sau în Statele Unite. Avem de-a face cu oameni foarte puternici, domnule profesor Rosen. Nu ştiu dacă înţelegeţi ce înseamnă asta. Oamenii de ştiinţă duc o viaţă mai retrasă. Nu vreau să spun banalităţi. Dar există... anumite realităţi care se intersectează rareori cu universul academic.

Anumite adevăruri politice pe care alţi oameni, din alte sfere ale vieţii, le pricep mult mai bine. Vă garantez că, dacă mergeţi la tribunal doar cu dovezile pe care mi le-aţi arătat mie şi cu nimic în plus, dumneavoastră veţi fi cel care riscă sa fie băgat la răcoare. Pentru defăimare, pentru calomnie... O să vă răstignească. Asta, presupunând că ajungeţi până în faţa juraţilor.

Părerea mea este că, dacă nu procedaţi cum trebuie, aceste informaţii nu vor vedea niciodată lumina zilei.

— Dar presa? N-aş putea apela la presă? Cu siguranţă că ar fi interesată.

— Bineînţeles că ar fi interesată. Dar, când vor vedea cei de la ziare cât de firave sunt dovezile pe care le aveţi, vor refuza să tipărească fie şi un cuvânt. Poate că s-ar găsi un ziarist care să fie dispus să publice ceva; poate chiar şi editorul lui ar fi de acord. Dar ziarele au patroni. Iar patronii au prieteni, prieteni în poziţii sus-puse. Nici un patron de ziar nu va publica ceva defăimător la adresa partenerului lui de bridge sau a celor care îi asigură locul în societate. Nu numai atât, dar ziarele se bazează foarte mult pe reclame, iar patronii marilor agenţii de publicitate îşi vor recunoaşte, cu siguranţă, vreun prieten printre numele de pe lista dumitale. Dacă pe ea ar figura numele unor simpli profesori de liceu sau funcţionari mărunţi, ziarele ar publica orice le-aţi spune dumneavoastră. Dar ce aveţi dumneavoastră ar putea distruge orice ziar care s-ar încumeta să vă publice povestea. Rabin tăcu şi închise dosarul. Spera că se făcuse înţeles. Deci,vă rog să fiţi sincer cu mine. Mai există cineva, ceva despre care nu mi-aţi pomenit, din anumite motive? Dacă da, vă sfătuiesc să dezvăluiţi totul. Eu voi răspunde de această anchetă. Pot să vă spun de pe acum că va fi o treabă împuţită. Murdară şi periculoasă. Voi avea nevoie de orice dovadă, cât de neînsemnată, pe care pot pune mâna. Chiar de fapte care dumneavoastră vi se par lipsite de importanţă

David clătină din cap cu convingere.

— Vă asigur că nu mai există nimic altceva.

— În cazul acesta va trebui să găsim, surise Rabin.

— În afară de... începu David.

Rabin se aplecă uşor.

— Da?

— Nu aveam de gând să pomenesc despre asta. Cel puţin, deocamdată. Nu am nici o dovadă concretă. Şi pare ceva mai nebunesc decât tot restul...

— Continuaţi.

— Noul... noul preşedinte al Siriei, Mas'ud al-Hashimi. Este doar pe jumătate arab. Tatăl lui a fost german. Trase adânc aer în piept. Se numea Ulrich von Meier.

Rabin nu zise nimic. Pe frunte îi apărură broboane mici de sudoare.

— Continuaţi, zise cu glas răguşit.

David îi relată tot ce ştia. Ar fi dorit să cunoască mai multe despre sursa de informaţii a lui Hany.

— De unde ştiţi toate astea, domnule profesor Rosen? întrebă Rabin după ce isprăvi.

— De la Harry, Harry Blandford. Nu mi-a dezvăluit sursa, dar mi-a spus că este de încredere. Îl cred.

— Da, da, sunt convins. Mi se pare foarte greu de crezut, în lumina celorlalte informaţii.

— Ceea ce mă îngrijorează este că peste două zile se va semna tratatul de pace. Cred că atunci se va întâmpla ceva. Al-Shami spunea că sunt pregătiţi pentru ceva ce urmează să se producă aici, la Ierusalim. Nu puteţi face ceva ca să-i opriţi? Să amânaţi cumva semnarea acordului până ce vom afla mai multe?

— Aveţi dreptate, zise Rabin, dar fruntea îi era încă acoperită de stropi mari de sudoare. Voi face tot ce pot. Dar nu vă aşteptaţi la minuni. Conferinţa este un eveniment major. E puţin probabil că o vor suspenda doar pentru că aşa spun eu, fără să am vreo dovadă concretă – ceea ce

nici nu avem. Iar dacă le spun ce ştiu, voi strica totul. Va trebui să inventez ceva, o ameninţare la adresa securităţii conferinţei, ceva care să justifice luarea unor măsuri extraordinare de protecţie. Asta nu va fi prea dificil. Dar dumneavoastră, domnule profesor, trebuie să-mi făgăduiţi că nu veţi face ceva necugetat. În faza în care ne aflăm nu ne putem permite să zădărnicim întreaga operaţiune. Mă înţelegeţi?

David încuviinţă din cap.

— În regulă. Şi-acum, spuneţi-mi unde staţi, unde putem lua legătura cu dumneavoastră?

— Stau la...

David şovăi. Era cât pe ce să-i spună lui Rabin de familia Benabu. Dar atunci vor ghici că tot acolo se află şi Leyla, şi Harry. Leyla figura încă pe lista celor daţi în urmărire. Şi ar putea ajunge la concluzia că acţiunile lor rebele reprezintă un fel de ameninţare. Încă nu-l cunoştea suficient de bine pe Rabin ca să aibă deplina încredere în el că nu va da ordin să fie arestaţi. Acesta era modul de lucru al ofiţerilor de spionaj.

— Locuiesc la universitate. Mă găsiţi acolo, în căminul Rabbi Aqiva.

— Bine. Vă caut imediat ce reuşesc să studiez mai amănunţit documentele pe care mi le-aţi dat. Nu vă faceţi probleme, voi avea grijă de ele. Totuşi, aş dori să-mi aduceţi şi originalele găsite în avion, ca să le verificăm autenticitatea.

David încuviinţă din cap. Toate la vremea lor, îşi zise în gând.

Rabin îl însoţi până la biroul ofiţerului de serviciu de la parter. După ce David plecă, se întoarse către ofiţer şi-i ordonă:

— Vă rog să-l puneţi sub urmărire pe profesorul Rosen. Anunţaţi-mă imediat cum aflaţi unde locuieşte.

Se întoarse şi urcă scările înapoi în birou. Pe hol persista încă mirosul de peşte.

64

David aşteptă mult timp înainte de a porni maşina, ca să se asigure că era urmărit. Ar fi fost surprins dacă Rabin nu ar fi pus pe cineva pe urmele sale. Într-adevăr, trăise izolat în universul academic, dar ultimele luni îi răpiseră mare parte din naivitatea care îl caracterizase până atunci. Din fericire, Ierusalimul era unul dintre oraşele cele mai puţin potrivite pentru a urmări pe cineva, concurând doar cu Cairo, Fez, Istanbul şi Bombay. David cunoştea zeci de locuri în care şi-ar fi putut pierde urma cu uşurinţă. Abandonă maşina la Poarta Damascului şi se afundă în Cetatea Veche, prin labirintul *suq*-urilor din Cartierul Arab. După o jumătate de oră era sigur că scăpase de urmăritor. Ieşi prin Poarta Jaffa şi coborî până la biroul Inter-Rent de pe strada Shlomzion Ha-Malka, de unde închirie un Volkswagen.

Rulă spre vest, pe şoseaua ce ducea spre Tel Aviv. După ce parcurse vreo opt kilometri, era absolut sigur că nu mai era urmărit. Se întoarse în oraş şi nu se opri decât în faţa locuinţei familiei Benabu. Leyla îl aştepta. Harry se culcase deja, prea ostenit ca să-i mai ţină companie. Beth plecase să ia copiii de la şcoală şi să-i ducă la mama ei, în Petah Tikva. Etan era în camera de lucru şi studia documentele pe care i le lăsase David. Apartamentul spaţios era liniştit, ca şi cum ar fi fost învăluit încă în calmul orelor foarte matinale. Fără să schimbe un cuvânt, ştiind instinctiv că sosise momentul, Leyla şi David intrară în dormitorul Leylei.

Şezură un timp pe marginea patului, încordaţi, prea timoraţi ca să se atingă. De undeva, de afară, se auzeau acordurile unei melodii transmise la radio. Muzica nu era nici prea stridentă, nici prea slabă. Acordurile urcau şi coborau, ca şi cum transmisia ar fi fost perturbată de o furtună îndepărtată. David recunoscu cântecul, îşi aminti versurile. Era interpretat de o formaţie britanică, Joy Division. Cântăreţul era mort, jertfindu-şi viaţa cu bună ştiinţă, ca o încercare de a găsi autenticitatea pe care nu o putuse atinge în cântecele sale. Gândul lui David zbură la tinerii de la Iram, la cei trimişi în lagăre, acum bătrâni, care continuau să bată la porţile Infernului care le otrăvise întreaga viaţă.

Luă mâna Leylei într-a lui. Jaluzelele erau trase, dar lumina blândă a după-amiezii răzbătea printre şipci, desenând forme stranii pe pat. O fâşie de lumină cădea pe chipul Leylei. Ea îl privi pe David în faţă, şi conul de lumină îi învălui trupul. Îşi eliberă uşor mâna şi cu gesturi calme îşi dezbrăcă bluza. Lumina se odihnea tăcută pe formele goale. Un sân era ascuns în penumbră, celălalt era scăldat în lumină. Aruncă bluza pe podea şi-l privi din nou în ochi pe David.

După atâta timp propria ei goliciune o speria. Deşi tânjea după mângâieri, se temea de dezlănţuirea pasiunii. Deodată, se simţi din nou străină de David, pentru că nu avuseseră niciodată ocazia să îşi exploreze trupurile dezgolite, şi chiar şi acum, când era atât de aproape de el, ceva nedefinit o reţinea. David se apropie mai mult, privind-o, ca şi cum atâta i-ar fi fost de ajuns, ca şi cum jocul luminii pe carnea ei goală l-ar fi satisfăcut. Leyla se ridică în picioare şi îşi dezbrăcă restul hainelor, în timp ce razele soarelui păreau că-i incendiază trupul.

— Mi-am dorit atât de mult clipa asta, încât acum, că a sosit, mi-e teamă, zise el.

Leyla încuviinţă din cap şi îl luă de mână.

— Şi mie mi-e teamă, şopti, punându-i braţele în jurul său.

O trase aproape de el şi îşi lipi obrazul de pântecul ei. Avea pielea fină şi parfumată.

Muzica încetase. Tăcerea din cameră deveni parcă mai pro-fundă când David o luă şi o trase încet pe pat. Buzele li se întâlniră şi camera păru că se pulverizează în milioane de fragmente minuscule de lumină şi negură. Îl ajută să se dezbrace, apoi îl ţinu strâns lipit de piept, simţind cum o pătrunde fără un cuvânt. Când trupurile li se contopiră, David simţi cum realitatea dispare din jurul lor. Dar undeva în adâncul minţii cuvintele cântecului se repetau obsedant.

Când se trezi, camera era învăluită în întuneric. Lumina se spulberase undeva între somn şi visare, lăsând odaia în puterea umbrelor. Dungile de lumină care se odihniseră pe trupul Leylei, ca nişte panglici strălucitoare, dispăruseră ca prin farmec. David se înfioră şi întinse mâna după Leyla, dar nu întâlni decât goliciunea patului, îmbibat cu parfumul subtil al trupului ei. O chemă încet:

— Leyla, eşti aici?

Vocea Leylei veni până la el din întuneric.

— Nu te speria, David. Sunt aici. La fereastră.

Şedea înfăşurată într-un cearşaf, privind prin jaluzelele pe jumătate trase, la luminile Cetăţii Vechi. Veni încet lângă ea şi se aşeză alături. Leyla desfăcu un colţ al cearşafului şi îi acoperi umerii, lipindu-se unul de altul, ca doi copii abia ieşiţi din baie.

— Nu am văzut niciodată oraşul aşa ca acum, şopti ea.

Afară cerul era senin. Luna plină lucea ca un glob uriaş de argint deasupra Domului Stâncii, înconjurată de mii de steluţe pâlpâind tăcute. Lumina solemnă şi nebuloasă a lunii cădea peste întinderile pustii acoperite cu zăpadă şi chiciură, din care răsăreau, ca nişte stalagmite, turnuri şi domuri, minarete şi coloane graţioase. Totul părea ca şi cum o suflare de gheaţă ar fi transformat brusc însăşi

substanţa oraşului, aşa cum soţia lui Lot fusese transformată într-un stâlp de sare.

David o strânse cu putere, fermecat din nou de parfumul trupului ei. Privind-o cum admira oraşul, înţelese pentru prima oară ce însemna Ierusalimul pentru Leyla. Întotdeauna considerase că oraşul îi aparţine în exclusivitate lui şi poporului din care făcea parte, însă în seara aceasta totul părea o iluzie. Ce bine ar fi să se poată bucura cu aceeaşi uşurinţă de blocurile de piatră de afară, cum se bucura unul de trupul celuilalt.

— Ar trebui să mergem la ceilalţi.

Leyla căscă şi încuviinţă din cap.

— Te-ai trezit de mult?

— Nu, nu prea. Te-am privit puţin dormind; păreai epuizat.

— Te-am visat.

— Minţi, protestă Leyla, încântată de ceea ce auzea.

— Nu, e adevărat.

Dar se abţinu să-i spună ce anume visase. Nu-şi amintea exact, dar cert e că nu fusese un vis frumos. Se trezise lac de sudoare şi foarte neliniştit.

După o cină copioasă, pregătită de Beth, care se întorsese de peste o oră, se aşezară în sufragerie ca să stabilească ce aveau de făcut în continuare. Harry luă copia imprimată adusă de David şi Leyla de la bibliotecă.

— Asta este singura copie?

David clătină din cap şi îi explică ce făcuse cu celelalte exemplare. Îi povesti apoi despre vizita la sediul Mossad şi despre discuţia cu Rabin.

Harry nu zise nimic câteva momente, apoi dădu din cap.

— Ai procedat corect. Era prea riscant să păstrăm toate exemplarele la noi. Dar mă tem că Rabin are dreptate. Documentele pe care le avem nu sunt suficiente. Până acum sunt convins că au şters orice urmă a fişierului din

computerul de la institut. Pun pariu că nu ştia nimeni de acolo ce se afla în banca lor de date.

— Atunci de ce era păstrat acolo? întrebă Leyla.

— Mi-am pus şi eu această întrebare. Cred că răspunsul este simplu. Numerele trebuie să fi existat într-un fişier din evidenţele institutului, pentru că au fost compilate din listele oficiale păstrate de Aliaţi şi de organizaţiile pentru refugiaţi – cele despre care v-a povestit Katje. Ştergerea numerelor ar fi dat de bănuit. Era mai simplu să se adune toate numerele cu cod „V” într-un fişier separat şi să se includă în lista informaţiilor cu acces limitat. Ştiau că probabilitatea era de unu la mie ca cineva să se gândească vreodată să caute numerele-V ca grup compact, dar totuşi se putea întâmplă ca o verificare de rutină să dezvăluie cam multe coincidenţe. Din moment ce fişierul devenise inaccesibil pentru altcineva din afară, s-au gândit să păstreze în documentul respectiv toate informaţiile despre ei înşişi.

— Şi crezi că Rabin are dreptate – că lista nu este suficientă ca să convingă lumea că se petrece ceva?

Harry dădu din cap.

— Da, ai fi putut inventa totul, de la cap la coadă. Desigur, avem documentele găsite în avion. Cu ajutorul lor cred că am putea convinge pe cineva aflat într-o poziţie mai înaltă decât Rabin. Dar nu avem destul timp la dispoziţie. Chiar dacă presupunem că Rabin a reuşit să ia legătura cu două-trei persoane sus-puse, acestea trebuie, la rândul lor, să convingă pe alţii, ca să se poată lua o hotărâre în legătură cu situaţia aceasta. Avem de-a face cu oameni foarte puternici; nu vă amăgiţi că ar fi altfel. Nu mai beneficiem de elementul surpriză; de ieri seară ştiu că cineva e pe urmele lor. Probabil că deja au început să acţioneze. Sunt convins că au o mulţime de soluţii pentru astfel de situaţii neprevăzute. În clipa în care îşi vor da seama că cineva deţine informaţii despre Valkyria, lucrurile

vor începe să se precipite. Nu mai e nevoie să vă spun cât pot fi de necruţători şi lipsiţi de scrupule. În faza actuală, îşi pot încă permite să lichideze pe oricine consideră că va fi nevoie. Cât timp nu se descoperă unde duc firele, pot omorî pe oricine doresc, ca să-şi acopere urmele. Chiar dacă ne-am duce cu hârtiile astea până la persoanele din vârful piramidei, nu avem garanţia că rezolvăm ceva.

— De ce nu? interveni Etan. Meditase toată ziua şi, în cele din urmă, îşi dăduse seama de implicaţiile complete ale evenimentelor care erau pe cale să se petreacă. Acum depăşise starea de stupefacţie şi era de-a dreptul revoltat. Am prieteni care vă pot ajuta, oameni care lucrează în cercurile guvernamentale, în poliţie. Vărul meu Ben este unul dintre cei mai cunoscuţi avocaţi din ţară. Colaborează cu judecători, cu procurori renumiţi.

Harry clătină din cap.

— Nu mai e timp, Etan. Dacă indivizii ăştia au vreun plan, îl vor pune imediat în aplicare. David, Leyla şi cu mine suntem singurii martori care pot pune lucrurile cap la cap; înainte de a ajunge cu cazul în faţa juraţilor, noi am fi deja morţi. Oricine ar cuteza să ne continue investigaţiile ar păţi la fel.

— Dar aveţi documentele, protestă Etan.

— Nu sunt de ajuns. Eu vânez nazişti pe cont propriu. Dacă aş face public un dosar care încriminează persoane de vază din ţara aceasta, ar însemna să cer unor oameni cum este şi vărul tău să îşi denunţe prietenii: oameni pe care i-au cunoscut în lagărele de concentrare sau în războiul de independenţă. Oameni cumsecade, evrei oneşti, buni soţi şi taţi.

Ascultă-mă, Etan. Proiectul Valkyria este unul dintre cele mai inteligente lucruri pe care le-au născocit naziştii, pentru că şi-au transformat victimele în protectori şi complici. Dacă mâine pun degetul pe unul dintre aceste nume de pe listă, pentru fiecare acuzat, zece, douăzeci de

israelieni adevăraţi, cinstiţi ar sări să depună mărturie, demonstrând că nu sunt decât un bătrân ţicnit, furat de val. Sunt englez, şi ştiţi ce înseamnă asta în Israel. Le-am făcut lucruri urâte evreilor şi ei încă nu au uitat, nu-i aşa? Unele dintre persoanele de pe lista aceasta au ajuns în ţară refugiindu-se din faţa blocadelor britanice. Probabil că i-au ajutat pe evreii veritabili să ajungă în ţara aceasta atunci când englezii încercau să îi împiedice să-i interneze în lagăre. Şi tocmai eu sunt acela care mă trezesc, acuzându-i că sunt nazişti.

Tăcu. De data aceasta, interveni Beth.

— Dar dacă aţi obţine dovezi certe, destul de solide ca să îi convingeţi şi pe cei mai sceptici? Cu aşa ceva aţi fi dispuşi să apelaţi la Ben?

Harry o privi lung, apoi încuviinţă din cap.

— Dacă am avea dovezi indubitabile, da. Dar de unde crezi că am putea obţine astfel de mărturii? Mai ales în intervalul de timp care ne-a mai rămas?

— Adineaori, spuneaţi că vă vor căuta acasă. Aşteptaţi-i acolo. Urmăriţi-i. Lăsaţi-i să vă conducă ei înşişi la dovezile de care aveţi nevoie.

65

Bărbaţii şovăiră puţin înainte de a ieşi din bloc, apoi cotiră brusc la stânga şi porniră agale pe stradă. David îi urmări cu privirea până la Volvo-ul negru parcat mai încolo cu o sută de metri. Stătea la pândă în Volkswagen-ul închiriat, pe partea cealaltă a drumului, puţin mai jos de intrarea principală. După ce bărbaţii se urcară în maşină, David porni motorul. Îi lăsă să se amestece printre puţinele

maşini care circulau la ora aceea a dimineţii, apoi se alinie în spatele lor, la interval de vreo şase maşini.

Se dusese direct la apartamentul lui Harry, ca să verifice dacă trecuse cineva pe acolo. Petrecuse toată noaptea în maşină, pândind intrarea în bloc. Indivizii sosiseră puţin după ora cinci dimineaţa. Erau doi, unul înalt, celălalt de statură mijlocie, însă David nu reuşise să le desluşească feţele în întuneric. Petrecuseră aproape trei ore înăuntru. Acum era opt fără câteva minute.

Nu se grăbeau să ajungă la destinaţie, şi David trebuia să fie foarte atent să nu se apropie prea mult de maşina lor. Merseră un timp spre nord, apoi cotiră spre stânga pe strada Nordau, până la strada Herzl, de unde o luară spre sud, către Yefe Nof. Aici, circulaţia era şi mai slabă şi urmărirea Volvo-ului devenea o adevărată problemă. David era nevoit să rămână mult în urmă, aşa că de câteva ori se sperie că le pierduse urma, dar de fiecare dată Volvo-ul reapăru undeva în faţa lui, pe şoseaua principală. În ciuda soarelui puternic, stratul de zăpadă se înmuiase foarte puţin. Încetul cu încetul, oraşul dispăru în urma lor. Se apropiau de Yad Vashem – oare într-acolo se îndreptau? David privi în dreapta. Muntele Herzl strălucea acoperit de chiciură, ca o uriaşă nestemată. La prima bifurcaţie, Volvo-ul viră spre stânga, în direcţia Qiryat Ha-Yovel. David îi urmă de la distanţă.

Maşina opri în faţa unei case impunătoare de pe strada Zangwill, nu departe de Clubul Sportiv Ierusalim. David îi depăşi, fără să întoarcă privirea, şi coti spre poarta principală a clubului. Dacă băgaseră de seamă că erau urmăriţi, acest tertip trebuia să le risipească bănuielile. Prin oglinda retrovizoare văzu că indivizii intră în casă. După ce se făcură nevăzuţi, David se întoarse de la intrarea clubului şi parcă maşina pe stradă, la oarecare distanţă. Acesta era un cartier modern – liniştit şi respectabil. În clădire locuia,

cu siguranţă, cineva de vază. David se întrebă care era numele lui dintre cele de pe listă.

Trecu o singură dată prin faţa casei, scrutând-o cu privirea. Era puţin mai retrasă faţă de carosabil, cu o grădiniţă în faţă. O alee îngustă ducea până la intrare şi continua pe lângă peretele lateral al clădirii, spre curtea din spate. Era riscant să se apropie din faţă – erau prea multe ferestre şi nu avea unde să se ascundă. Se întoarse înapoi pe Tora wa-Avoda. O alee ducea până la o şcoală impunătoare, iar lângă aceasta se întindea un teren destul de mare, care o separa de grupul de case printre care se număra şi cea de care era interesat.

Pe stradă, nu era nimeni. Copiii erau deja la ore, iar părinţii care îi aduseseră în drum spre serviciu plecaseră de mult. David se strecură printr-o spărtură din gardul de sârmă şi se apropie încet de perete. Ştia care era peretele căutat – casa misterioasă era singura care avea acoperiş verde şi pe el o antenă TV dublă. Aparent, nu exista nici un sistem de alarmă. Trebuia să rişte.

Escaladă cu uşurinţa zidul. De partea cealaltă se întindea o grădină mare plină de arbuşti. David sări, fără zgomot, pe pământ, gata să o rupă la fugă la primul semnal de alarmă. În apropiere lătră un câine, apoi se potoli. La toate ferestrele din spate perdelele erau trase. Furişându-se de la un tufiş la altul, David se apropie de casă. Nici acum nu ştia exact ce avea de făcut. Era mai bine să amâne intrarea în clădire până la lăsarea serii. Dar, cel puţin, putea inspecta terenul la lumina zilei. Supraveghe un timp spatele casei, dar nu observă nici o mişcare la vreuna dintre ferestre şi nici nu intră, nici nu ieşi nimeni pe uşa aflată la stânga lui. Nu se vedea nici o alarmă şi nici o reţea de cabluri care să declanşeze vreun sistem de protecţie, şi îşi zise că nu va fi prea dificil să pătrundă în casă. Deodată, observă o lumină pe care nu o remarcase până atunci, o lumină aproape de nivelul solului, care se filtra printr-un

geam de la subsol. Nu rezistă curiozităţii şi se furişă până acolo. Fereastra avea lungimea de vreun metru şi înălţimea de şaizeci de centimetri şi se afla aproape de tavanul odăii de la subsol. Se lipi de pământ şi privi înăuntru.

Lumina crudă a unui singur bec se revărsa într-un interior dezolant. Subsolul era vast, ocupând aproape jumătate din întreaga suprafaţă a casei. Avea pereţii văruiţi în alb şi pardoseala de ciment; din loc în loc, puritatea pereţilor era întinată de pete mari de igrasie, ca nişte pistrui urâţi pe o piele albă Lumina becului gol nu ajungea în toate ungherele, lăsându-le învăluite în umbre dense. Într-o parte era un boiler înalt şi încă ceva, despre care David bănui că era motorul instalaţiei de aer condiţionat.

În lumina becului se vedeau cinci bărbaţi – cei doi pe care îi urmărise şi încă trei. Al treilea bărbat era uscăţiv, cu o mină obosită, cu un început de chelie înconjurată de smocuri de păr aspru, gri-murdar; avea gâtul subţire, cu vene proeminente şi ochi negri, cu o expresie neliniştită, de sub care porneau riduri adânci ce se pierdeau în obrajii supţi. Lângă el stătea generalul Gershon Neusner. David îl recunoscu după fotografiile pe care le văzuse de-a lungul anilor în ziarul *The Jerusalem Post*. Cel de-al cincilea bărbat stătea cu spatele la David, dar ceva în atitudinea lui îi era înfricoşător de familiar.

Discutau între ei cu figuri foarte grave. Deşi păreau calmi, bărbatul uscăţiv devenea tot mai agitat – probabil la aflarea veştii că amicii lui descoperiseră fuga lui Harry. David auzea vocile bărbaţilor urcând şi coborând, sfătuindu-se ce aveau de făcut, însă nu reuşea să distingă cuvintele. Neusner era cel mai tăcut dintre toţi, dar când deschidea gura toţi ceilalţi îl ascultau supuşi. David bănuia că vorbeau despre următoarea mişcare pe care o aveau de făcut şi dorea cu ardoare să audă la ce hotărâre ajunseseră dar din locul în care se afla acest lucru era imposibil. Să se

furişeze totuşi în casă şi să încerce să tragă cu urechea la uşa pivniţei?

Alungă ideea, considerând-o inutil de primejdioasă, şi continuă să privească scena care se derula în faţa lui.

Deodată, grupul se destrămă ca şi cum ar fi ajuns la un verdict. Cei doi indivizi pe care îi urmărise David porniră spre scara ce ducea la parterul casei. Imediat în spatele locului în care stătuseră, David văzu un pat de spital vopsit în alb, cu aşternuturi proaspete. Albe şi proaspete, cu excepţia porţiunii din mijloc, unde zăcea ceva diform şi roşu. La început, David nu înţelese ce anume era, dar orice ar fi fost nu părea să fie de natură umană. Privi mai atent şi imediat îşi regretă nesăbuinţa. Pe pat zăcea ceea ce mai rămăsese din Katje Horowitz. Simţi un val de greaţă copleşitoare şi se întoarse chinuit de spasme. Nu putea decât să bănuiască ce-i făcuseră, dar se ruga din toată inima să nu fi fost conştientă. Chiar şi după grozăviile pe care le văzuse la St. Nilus şi la Iram, îi era aproape imposibil să conceapă cum o fiinţă umană este capabilă să facă asemenea lucruri unui seamăn de-al său.

Când termină de vomitat, îşi adună toată stăpânirea de sine şi privi din nou în camera de la subsol. Voia neapărat să vadă chipul ultimului bărbat care tot timpul stătuse cu spatele la el. Îşi ferea pe cât posibil privirea de ceea ce zăcea pe pat. Oare de ce nu o acopereau? Observă o mişcare slabă şi înţelese îngrozit că încă trăia, deşi ştia că ceea ce sălăşluia încă în acel... trup, nu mai era Katje Horowicz.

În timp ce privea, bărbatul care stătea cu spatele scoase ceva din buzunar şi se apropie de pat. Era un pistol. Îl îndreptă spre capul femeii şi apăsă pe trăgaci. David auzi pocnetul surd, văzu cum trupul zvâcneşte o dată, apoi rămâne nemişcat. Bărbatul băgă pistolul înapoi în buzunar şi se întoarse cu faţa spre ceilalţi. David nu vedea pentru prima oară acest chip. Îl văzuse cu numai o zi înainte. Era

Rabin, maiorul din Mossad căruia îi încredinţase exemplarul imprimat al dosarului Valkyria şi celelalte documente.

Lista numelor din dosarul Valkyria nu era completă. Mai erau şi alţi membri. Seminţia Iramului nu murise o dată cu oraşul.

66

David nu-şi amintea cum fugise de lângă casă, cum escaladase zidul, cum urcase în maşină. Capul îi vâjâia când apăsă pe accelerator şi demară în tromba, evitând în ultima clipă o fetiţă care trecea cu bicicleta pe lângă el. Gonea ca şi cum ar fi fost posedat de diavoli. Dar nu-l urmărea nimeni. Şoseaua era liberă, aproape lipsită de trafic. Până ajunse la Giv'at Oren, nervii i se calmaseră. Cinci minute mai târziu trase maşina în faţa locuinţei familiei Benabu şi opri motorul. Ştia deja ce avea de făcut.

Îi deschise Etan. Acestuia nu-i trebui mai mult de o privire ca să-şi dea seama că se întâmplase ceva foarte grav. Îl trase înăuntru şi-l conduse în sufragerie. Beth şi Harry şedeau la o măsuţă joasă, sorbind din ceştile de ceai. Când îl văzu intrând, Harry se ridică neliniştit.

— David, am fost foarte îngrijoraţi din cauza ta.

— Văd, răspunse David ironic.

— Te rog, David, eşti nedrept, îl apostrofă Beth supărată. Harry a fost, într-adevăr, foarte îngrijorat. Ca şi mine. Dar nu aveam ce face.

— Îmi pare rău. Sunt cu nervii încordaţi la limită. Aş putea bea ceva, vă rog? Ceva tare.

Beth îi aruncă o privire. Mâinile îi tremurau.

— Da, cum să nu.

Îşi plimbă privirea de la Etan la Harry, apoi se duse la măsuţa din colţul camerei şi turnă nişte whisky într-un pahar.

— Unde este Leyla?

— E în ordine, David. Nu s-a întâmplat nimic rău. Îţi explic imediat, zise Harry. Dar, mai întâi, spune-ne ce s-a întâmplat. De ce eşti atât de agitat? Dar, pentru Dumnezeu, aşază-te până nu ne scoţi pe toţi din sărite.

David luă loc. Beth îi aduse băutura. Luă paharul cu mâna tremurândă, mulţumit că Beth neglijase să pună şi gheaţă în whisky. Le povesti în linii mari ce descoperise, evitând să-i spună lui Harry ce i se întâmplase cu adevărat Katjei – deşi realitatea era că nici el însuşi nu-şi putea imagina ce-i făcuseră. Când termină de vorbit, Harry rămase nemişcat, fără să scoată o vorbă. Ar fi vrut să afle ce s-a întâmplat, dar ceva din atitudinea lui David îl împiedica să o facă.

— Ce-i cu Leyla?

— După ce ai plecat, i-a venit o idee, zise Harry. Vorbeam despre ce vom face mâine, despre semnarea tratatului. În numărul de azi-dimineaţă al ziarului *Jerusalem Post* este un articol în legătură cu acest eveniment. Se pare că al-Hashimi urmează să petreacă noaptea la Ierusalim. I s-a pregătit o reşedinţa particulara undeva în oraş – autorităţile nu au divulgat locul exact. Dimineaţa, la ora 11:00, se va duce la Domul Stâncii să se roage şi să se întâlnească cu delegaţia egipteana şi cu conducătorii arabi de aici. Acolo va ţine un discurs scurt şi apoi va fi condus la Knesset, unde se va adresa Parlamentului israelian şi demnitarilor invitaţi, în majoritate diplomaţi. După aceea va semna tratatul, va da mâna cu toţi cei prezenţi şi se va întoarce la Damasc. Pare foarte simplu. Nu va avea loc nici măcar un banchet. Totul va fi scurt şi la obiect.

— Şi?

— Şi Leyla s-a gândit că cineva ar trebui să încerce să se apropie de el în seara asta, în caz că ar fi posibil să surprindă ceva din discuţii. Leyla a lucrat ca interpret de arabă şi ebraică la Biroul Guvernamental de Traduceri. Spunea că ar putea afla cine va asigura traducerea pentru al-Hashimi şi, dacă va fi cineva cunoscut, l-ar putea convinge să o lase în locul său.

— La ce bun? Nu va reuşi nici măcar să se apropie de reşedinţă.

Harry clătină din cap.

— Ea crede că va reuşi. Spune că în astfel de cazuri ăsta e protocolul obişnuit. A mai făcut aşa ceva. El va vorbi în arabă, dar în Knesset vor fi şi vorbitori de ebraică înainte de asta însă va dori să repete discursul cu interpretul, ca să înlăture orice eventuală neînţelegere. Din moment ce nu soseşte decât în seara asta, cred că va chema traducătorul mâine după prânz.

David era neliniştit. Leyla îşi asuma un risc enorm.

— Dacă o vor recunoaşte?

— S-a gândit şi la asta. Şi-a cumpărat o perucă şi o pereche de ochelari. Oricum, sunt puţine şanse să dea peste cineva cunoscut.

— Ar fi trebuit să mă aştepte, protestă David.

Avea o presimţire sumbră, ca şi cum nu o va mai revedea niciodată.

— Dacă se întoarce, zise, ridicându-se, spuneţi-i să mă aştepte aici. Vă rog foarte mult, trebuie să vorbesc cu ea.

— Unde pleci? întrebă Beth.

— La Neusner. După ce am plecat de la casa aceea, mi-am dat seama că, dacă Neusner tot era acolo, aş putea încerca să mă strecor în locuinţa lui. Dacă aş pune mâna pe o dovadă cât de mică din care să reiasă legătura lui cu grupul Valkyria, am putea acţiona într-un fel în seara asta, înainte de începerea conferinţei.

Se întoarse spre Harry. Ai exemplarul tipărit al dosarului Valkyria? Am nevoie de adresa lui Neusner.

Etan se ridică de pe scaun.

— Mă duc eu să ţi-l aduc.

David avea nervii încordaţi; nu avea răbdare să stea jos să se odihnească. Absenţa Leylei îl surprinsese neplăcut, încununând grozăviile pe care le văzuse în cursul dimineţii.

— Iartă-mă că m-am purtat grosolan cu tine, Harry. Însă moartea Katjei m-a întors pe dos. N-ar fi trebuit să o amestecăm în treaba asta. Au murit atâţia oameni nevinovaţi.

— Nu-i adevărat, David, zise Harry, clătinând încet din cap. Nu există spectatori nevinovaţi. Nimeni nu are voie să asiste pasiv la aşa ceva. Simpla afirmaţie „Nu vreau să mă amestec” implică un anumit grad de vinovăţie.

— Are dreptate, David, interveni Beth. Eu prefer să nu fiu implicată. Am copii, părinţi. Mă tem pentru Etan. Pe de altă parte, nu ştiu cum aş putea sta cu mâinile în sân.

Etan se întoarse cu dosarul. David îl luă şi găsi numele lui Neusner. Adresa din Ha-Poretzim figura printre celelalte date. O notă, împreună cu numărul de telefon, apoi închise dosarul.

— Harry, cât timp lipsesc, te rog să verifici în dosar cui aparţine casa din strada Zangwill, numărul şaptezeci şi trei.

Harry dădu din cap şi luă dosarul de la David.

— Ai grijă de tine, şopti, dar gândurile îi erau bântuite de figura Katjei Horowicz.

Beth îl conduse pe David până la uşă.

— Ai grijă de tine, David. Nu risca mai mult decât trebuie.

David se duse la maşină, apoi se întoarse şi o privi pe Beth, stând în pragul uşii. „Nu există spectatori nevinovaţi”, spusese Harry. Dar cum ar putea-o numi dacă cineva ar veni aici şi ar omorî-o ca pe ceilalţi? Descuie portiera şi se aşeză la volan.

67

Casa lui Neusner era tăcută. David o supraveghe câteva minute, dar nu sesiză nici o mişcare. Ziarul de dimineaţă zăcea în faţa uşii, neridicat. Trecu prin faţa casei şi parcă maşina puţin mai departe. În apropiere, la intersecţia cu strada Kovshe Qatamon, era o băcănie. Intră, ridică receptorul şi formă numărul. La capătul celălalt al firului nu răspunse nimeni. Ca să fie sigur, mai formă o dată numărul lui Neusner. Acelaşi rezultat. Puse receptorul în furcă şi ieşi din magazin. Pe alocuri, zăpada începuse să se topească, dar era încă frig şi alunecuş.

Fie Neusner se dusese la apartamentul lui Harry, fie îi rugase pe cei doi indivizi pe care îi urmărise David să îi aducă dosarele. Cât timp se aflau la Zangwill se putea considera în siguranţă în casă.

Pătrunderea în casă se dovedi mai simplă decât îşi închipuise. Poate că generalii israelieni mizau pe stima concetăţenilor care îi ferea de spărgători. În spatele casei o fereastră fusese lăsată deschisă, şi David reuşi fără mare efort să se caţere prin ea, în clădire. Se pomeni într-un dormitor mobilat luxos şi cu bun gust, cu un pat lat ce părea îmbietor de moale. Se aşteptase la un mediu mai cazon, ceva în spiritul eticii propovăduite de elita SS. Zgomotul paşilor se stingea în covorul gros, accentuându-i sentimentul că era un intrus prin reducerea la tăcere a fiecărei mişcări pe care o făcea.

Se apropie în vârful degetelor de uşă, o deschise şi privi într-un hol neluminat. Casa era cufundată în linişte. Pe perete, lângă uşă, observă un comutator. Îl răsuci şi o lumină blândă, trandafirie învălui coridorul. Chiar în faţa lui

trona o pictură impresionistă de dimensiuni mari, înfăţişând un parc din Paris scăldat în lumina soarelui de vară. Făcu câţiva paşi până la tablou şi îl examină mai atent; judecind după semnătură, avea în faţă o lucrare originală care valora, probabil, o avere. Era limpede că Neusner nu îşi refuzase nimic din plăcerile vieţii. Ce alte surse de venit avea în afară de salariul fix al unui general din armata israeliană?

David cercetă una câte una toate încăperile de la etaj: cinci dormitoare, două băi, o cameră de zi şi o debara spaţioasă. Se părea că Neusner avea copii, din câte putea deduce David, două fete şi un băiat. Doi dintre ei părăsiseră, cu siguranţă, casa părintească, pe când cel de-al treilea copil, o fetiţă de vreo zece ani, judecând după aspectul camerei sale, locuia încă acasă.

Rămase mult timp în camera ticsită cu păpuşi Sindy, jucării moi din pluş, rochiţe frumoase şi postere înfăţişând staruri pop, dar gândul îi era la silueta aceea oribilă de pe patul alb din subsol, silueta celei care fusese Katje Horowicz. Se gândea la mâinile lui Neusner, aceleaşi care, probabil, o torturaseră pe Katje, mângâind părul moale al fetiţei, la buzele lui, sărutând-o pe obraji seara, la culcare. Mâini de foc, buze de gheaţă. Deodată, realiză că existau foarte mulţi copii cu astfel de taţi: copiii militarilor din trupele SS, cei ai torţionarilor din Africa de Sud, ai călăilor, copiii agenţilor de spionaj, ai capilor Mafiei. Mâinile mari ale tatei, spălate de sânge şi sudoare sâmbătă seara, mângâiau cu gesturi blânde părul lor auriu, pleoapele le erau acoperite de săruturi dulci, iar duminica dimineaţa mergeau mândri, mână în mână, la plimbare prin parc.

Se înfioră şi coborî grăbit la parter. Cea de a doua cameră în care intră era biroul, o încăpere liniştită, înconjurată de rafturi pline cu cărţi, mobilată cu fotolii moi, din piele aurie, bine lustruită.

Aprinse veioza de pe masa de scris şi se apropie de bibliotecă. Toate cărţile tratau subiecte de istorie militară şi erau scrise în ebraică, engleză, germană şi franceză. Absolut toate volumele erau legate în piele fină, cu titlurile imprimate cu litere aurii, contrastând flagrant cu subiectele tratate, sângeroase şi crude.

Cu mare atenţie, David începu să răsfoiască documentele de pe masa de lucru, apoi pe cele din dulapurile alăturate. Cu cât se afunda mai mult în vrafurile de hârtii, cu atât îşi dădea seama mai bine de zădărnicia efortului la care se înhămase. De ce ar păstra Neusner ceva incriminator tocmai aici? Atunci unde ar putea ţine lucrurile de care avea nevoie? Timpul trecea şi David devenea din ce în ce mai nervos, însă tot ceea ce apucase să citească părea dezarmant de nevinovat.

În cele in urmă, ajunse la concluzia că trebuie să existe un seif ascuns, deşi nu se vedea nimic asemănător cu o casetă mascată. Verifică spatele fiecărui tablou şi fotografia atârnată pe zid, însă nici una nu ascundea vreun seif. Simţea că îl cuprinde disperarea, pentru că nu mai avea suficient timp ca să răscolească toată casa, căutând ceva ce era fie foarte bine ascuns, fie nici nu se afla acolo. Deodată, îşi aminti unul dintre adevărurile axiomatice ale arheologiei – ascunzătorile pentru comori se găseau de cele mai multe ori în podea, nu în pereţi, pentru că pereţii se pot prăbuşi oricând, pe când pardoseala rămâne intactă. Se aplecă şi începu să ruleze covorul persan.

Seiful era ascuns sub masa de lucru. Sub una dintre scândurile pardoselii găsi un capac, pe care se afla un disc, prevăzut cu cifre şi litere, dispuse în cercuri concentrice. Se întoarse la masa de lucru şi începu să caute un jurnal sau o agendă în care s-ar fi putut afla combinaţia. Nu găsi nimic. Îşi dădea seama că nu avea cum să ghicească cifrele. Pentru un spărgător amator venise foarte prost echipat. Chiar se aşteptase să găsească ceva compromiţător

aruncat undeva, la îndemâna oricui? Bătu exasperat cu pumnul în birou, răsturnând, din greşeală, fotografia lui Neusner.

Situaţia era fără ieşire. Nu-i rămânea decât să plece, să se înarmeze cu o bormaşină sau explozibil şi să revină cât mai repede posibil. Dar asta însemna că nu va putea face nimic ca să împiedice întrunirea de a doua zi; în orice caz, trebuia să-şi încerce norocul. Poate că nu se va întâmpla nimic, poate că vizita nu avea alt scop decât să pregătească o acţiune data viitoare. Lesa începea să slăbească. Ar fi dat orice ca să poată şti sigur.

Cu gesturi repezite, începu să pună ordine în hârtiile de pe masă, aranjă covorul la loc, potrivi scaunele aşa cum le găsise. Lucra mecanic, ca un om învins, dar care continua să acţioneze, pentru că nu îi rămânea nimic altceva de făcut. Termină de aranjat şi privi din nou fotografia înrămată a lui Neusner. Ochii reci îl priveau batjocoritor, parcă bucurându-se de eşecul lui. Generalul era îmbrăcat într-o cămaşă kaki şi ţinea braţele încrucişate la piept, zâmbind plin de sine. David încercă să şi-l imagineze tânăr, rostind legământul de credinţă al militarilor din trupele SS:

> *„Jch schwore Dir, Adolf Hitler, als Führer und Kanzler des Deutschen Reiches, Treue und Topferkeit. Ich gelobe Dir und den von Dir Bestimmten Vorgesetzen Gehorsam bis in den Tod, so war mir Gott helfe.”*

> „Jur în faţa lui Adolf Hitler, Führer şi Cancelar al Reich-ului, că voi fi loial şi brav. Jur în faţa Ta şi a superiorilor pe care îi voi avea să fiu supus până la moarte, aşa să-mi ajute Dumnezeu.”

Apoi la Dachau, stăpân pozând în sclav, cu ochii cenuşii plecaţi în semn de umilinţă, pe care însă nu o simţise

niciodată în suflet înşiruirea de numere de pe antebraţ era prefăcătorie, ca tatuajele făcute la repezeală în bâlciurile de ţară, făgăduind dragoste veşnică iubitei. Stinse veioza şi chipul dispăru în întuneric.

În faţa uşii se opri brusc, fulgerat de un gând. Se întoarse iarăşi la masa de lucru, aprinse lampa şi examină fotografia. Numerele erau prea mici şi şterse ca să le poată citi. Îşi aminti că într-unul din sertare văzuse o lupă. Cu gesturi repezite, începu să tragă de sertare. Ceea ce căuta se afla în cel de-al patrulea. Examină atent fotografia.

Numărul era D7932-V.

Se aplecă, rulă din nou covorul şi ridică scândura desprinsă. Formă prima literă, apoi cele patru cifre şi la urmă „V”-ul. Cu respiraţia tăiată, trase de mâner. Uşa nici nu se clinti. David se prăbuşi pe podea. I se păruse o soluţie simplă, evidentă, mulţumitoare. În clipa aceea îşi aminti de felul în care erau aşezate numerele în lista originală a membrilor din detaşamentul Valkyria. Fireşte, nu-şi aducea aminte cu precizie care era numărul lui Neusner, dar ştia că fusese trimis la Dachau în decembrie 1944. Singura soluţie era să verifice toate datele posibile, una câte una. Pentru început, formă 12144-D7932-V.

Gershon Neusner sosise la Dachau pe 12 decembrie. La cea de a douăsprezecea încercare uşa se deschise, ca şi cum i-ar fi şoptit formula magică „Sesam, deschide-te”. Băgă mâna şi scoase din casetă un vraf de hârtii, apoi încă unul şi încă unul. Luă totul şi se aşeză la masă. Cu degete tremurânde, desfăcu sfoara cu care era legat primul teanc.

O scrisoare de recomandare, scrisă de mână, din partea lui Heinrich Himmler. Scrisori de la Ulrich von Meier, din Iram. O fotografie înfăţişând douăzeci de bărbaţi în uniforme SS, printre care îl recunoscu destul de uşor pe tânărul Neusner. O fotografie grotescă şi oarecum obscenă, înfăţişându-l pe Neusner, cu rânjetul până la urechi, în timp ce era circumcis de un chirurg SS, sub o pancartă pe care

era mâzgălită o caricatură cu caracter antisemit. Scrisori de la alţi membri ai regimentului Valkyria, transmise, probabil, prin intermediul unui dispecerat central, prin care îl anunţau pe Neusner unde pot fi găsiţi, cum avansează la îndeplinirea planului sau cereau veşti despre activitatea lui. O listă a membrilor activi ai regimentului Valkyria, care trăiau pe teritoriul Israelului. Insigne SS, unele vechi, altele mai recente, cununa din frunze de stejar şi o stea de Oberstgruppenführer – echivalentul gradului de general deţinut în armata israeliană. Medalii, de asemenea, mai vechi şi mai noi, păstrate în cutiuţe din carton presat.

Neusner îşi semnase propria condamnare la moarte. Din cine ştie ce motive – mândrie, nostalgie, pură bravadă, respect faţă de istorie – îşi asumase riscul enorm de a aduce astfel de materiale în Israel. Dacă David reuşea să predea aceste documente cui trebuie, Neusner şi toată gaşca lui erau terminaţi. Era puţin probabil să se afle ce s-a întâmplat; dezvăluirea adevăratelor dimensiuni ale conspiraţiei nu ar fi avut alt rezultat decât subminarea gravă a încrederii oamenilor în organismele publice. În momentul de faţă, israelienii aveau nevoie acută de ceva care să le ridice moralul, nu să le sporească sentimentul de nesiguranţă.

Desfăcu al doilea teanc. Conţinea alte scrisori, la care erau ataşate traducerile corespunzătoare în limba germană. David răsfoi repede foile scrise de mână în arabă. Datau de câţiva ani şi fiecare purta aceeaşi semnătură:’Abd al-Jabbar al-Shami. O luă pe cea mai recentă scrisă în urmă cu două luni.

Draga Walther,

La ultima noastră întâlnire, am convenit ca eu să verific cum stau lucrurile la Damasc. Mă aflu aici de două săptămâni şi sunt mulţumit că totul merge aşa cum am prevăzut. Al-Hashimi este foarte popular,

are foarte puţini contracandidaţi la conducere şi nici unul serios. Planul privind încheierea tratatului de pace se desfăşoară fără poticneli. Fireşte, sunt câteva elemente care se opun vehement, dar când am discutat cu al-Hashimi, m-a asigurat că are posibilitatea să le reducă la tăcere.

M-am întâlnit cu generalul Subki şi cu Ibtisam al-Bakri. Subki a fost numit comandant al regiunii Golan, conform planului, având în prezent sub comanda trei divizii. Te rog să te asiguri că Heinrich Schultz va informa serviciile de spionaj israeliene că este vorba de diviziile a cincea, a noua şi a paisprezecea, dispuse în momentul de faţă în zona dintre Quneitra şi Butmya. Până la 1 martie, Subki le va înlocui cu divizii noi, formate din oameni din regimente descompletate, retrase de la graniţa irakiană, inclusiv regimentele Intisar, ’Anaza şi Sayyaf de la Baalbek şi Alep.

Pe 3 martie, la ora 11:00 a.m., generalul Subki va da ordin de retragere a trupelor în poziţiile convenite în proiectul tratatului, simultan cu începerea discursului lui al-Hashimi în Domul Stâncii. La faţa locului vor fi numeroşi observatori străini care vor confirma că a început deplasarea forţelor siriene în vederea fixării noilor graniţe, stipulate prin acordul semnat în cursul după-amiezii.

La 11:30, imediat după ce termină al-Hashimi, dar înainte ca Schultz să acţioneze, comandamentul central din regiunea Golan va primi un raport de la Alep prin care se comunică deplasarea trupelor siriene către teritoriul aflat sub control israelian. Vei da ordin ca două batalioane să se pregătească de un posibil atac. Cred ca ar trebui să anunţi echipa că vei informa îndată Ierusalimul în legătură cu ceea ce se întâmplă, dar ai noştri vor avea grijă să-ţi

intercepteze mesajul. La 11:45, comandamentul vostru va fi informat că forţele siriene au lansat un atac împotriva avanposturilor israeliene de la sud. În momentul acela, propun să întrerupem orice mijloc de comunicare. Mausbach spune că poate face ceva cu liniile de comunicaţii. La 11:50 vei da ordin de atac. După primul schimb de focuri, Mausbach va restabili comunicaţia.

După asta, toate vor decurge conform planului pe care l-am elaborat în decembrie. Te rog ai grijă ca Hacker, Wüstenfeld şi Thiess să ştie precis ce au de făcut. Mă interesează în special ca Wüstenfeld să fie absolut sigur că, până la acea dată, armele nucleare israeliene vor fi neoperative – dacă nu poate face acest lucru până la 1 martie, s-ar putea să fim nevoiţi să apelăm la planul B, dar, după cum ştii, prefer să evităm întârzierea pe care ar presupune-o acesta. Deşi al-Hashimi se bucură de popularitate, autoritatea lui este încă prea slab consolidată, ca să ne putem permite să pierdem timp. Dacă nu acţionăm pe 3 martie, s-ar putea să nu se mai ivească o altă ocazie.

Te rog să urmăreşti ca toate punctele programului pentru acea data să fie respectate cu stricteţe. De la bun început, israelienii trebuie să apară ca nişte agresori. Până la 11:30, controlul va fi asigurat la Damasc de Al-Bakri, dar este vital ca trupele siriene să se răspândească pe o mare suprafaţă a teritoriului israelian, înainte de implicarea altor forţe militare arabe în conflict. Invazia va avea motivaţie morală, dar, fără o ocupare reală a teritoriilor, acest lucru va fi egal cu zero în perspectiva viitoarelor negocieri. Trebuie să dispunem de teritorii suficient de întinse pentru a putea oferi ceva iordanienilor şi forţelor OEP din est,

păstrând celelalte regiuni pentru noi. Ideal ar fi să dobândim controlul absolut al tuturor regiunilor locuite în prezent de evrei, pentru că ei vor fi principala noastră sursă de forţă de muncă în prima fază de ocupaţie şi sirianizare.

După cum ştii, Ulrich von Meier s-a ocupat îndeaproape de problema legitimării. El consideră că cel mai bun argument al nostru ar fi inversarea pretenţiilor teritoriale sioniste, bazate pe nimic mai mult decât pe texte biblice. A aflat că unele dintre materialele descoperite la şantierul arheologic de la Ebla indică ocuparea mult mai timpurie a Palestinei de către sirieni. În ultima lui scrisoare, m-a informat că unul dintre experţii în textele eblaite se află în prezent în Israel. Crede că îl va putea convinge să compileze referinţele din texte, privitoare la hegemonia siriană în regiunea palestiniană. Vrea neapărat să-l aducă în Iram.

Cum spuneam în ultima scrisoare, principala noastră problemă va fi găsirea unei justificări acceptabile şi asigurarea controlului. Acum câteva zile, am primit veşti de la Schneider din Washington. El şi camarazii lui sunt foarte optimişti în ceea ce priveşte situaţia actuală a lobby-ului de acolo şi considera că prezenţa părţii sioniste a slăbit mult în ultimul an. Desigur, nu va fi uşor, dar el este de părere că, dacă vom reuşi să evităm prea multă vărsare de sânge în primul atac, vom reuşi să-i facem pe americani să accepte situaţia drept un *fait accompli*. Evident, lobby-ul evreiesc îşi va ieşi din pepeni, dar în ultima perioada au reuşit să agaseze pe mulţi, mai ales după evenimentele din Liban, aşa că nu vor avea prea mult succes. Voturile evreieşti pe care le vor pierde politicienii americani vor fi compensate de afacerile încheiate cu lumea arabă.

Principala noastră preocupare este ca de la bun început să insistăm pe o atitudine prooccidentală, anticomunistă. În acest fel, victoria noastră va beneficia de simpatia majorităţii. Mai mult, în scurt timp vom fi apreciaţi pentru faptul de a fi înlăturat un ghimpe care deranja pe mulţi. Dacă preluarea controlului de către sirieni va pune capăt tensiunilor din regiune, nu vad de ce întreaga lume – inclusiv sovieticii – nu ne-ar fi recunoscătoare pentru ceea ce am făcut.

Mai dificilă va fi menţinerea controlului în regiune. Îi cunoşti mai bine decât mine pe israelieni şi cred că ai dreptate atunci când spui că vor adopta o atitudine gen Masada: mai bine lupţi până la ultimul om decât să te laşi capturat de inamic. Te rog să ai mare grijă cum organizezi lagărele de internare. Nu ne putem permite să creăm o impresie proastă, pentru că riscăm să pierdem simpatia celor pe care vrem să îi facem să vadă acţiunea noastră într-o lumină favorabilă. Să nu transpire nici o informaţie legată de lagărele de concentrare. Deţinuţii trebuie aleşi din rândul teroriştilor cunoscuţi, iar procesele se vor derula în regim de urgenţă. Lagărele de muncă va trebui să fie ţinute sub pază discretă şi, pe cât posibil, să pară ca o simplă continuare a kibbutz-urilor existente.

Desigur, va trebui să strămutăm o anumită parte a populaţiei. Eşti de acord să discutăm mai pe îndelete despre asta după ce vom pune lucrurile sub control? Aş dori să întocmim un plan de repatriere a refugiaţilor palestinieni direct din lagăre sau din regiuni cum ar fi Fâşia Gaza şi de evacuare a coloniştilor evrei care au uzurpat făţiş teritorii ce au aparţinut până în 1948 arabilor. Acesta ar fi un bun început. Totuşi, dacă este posibil, aş dori ca refugiaţii

evrei să rămână supuşi jurisdicţiei arabe, pentru că ne-ar putea crea probleme dacă li s-ar permite emigrarea în Europa sau în America, unde s-ar putea alătura forţelor sioniste de acolo.

Deocamdată, principalul lucru este să ne asigurăm că totul va fi pregătit până la 3 martie. Nu trebuie să existe nici un punct slab. Oamenii tăi din Aviaţia Militară trebuie să se asigure că operaţiunile de sabotaj vor decurge conform planului, în caz contrar am putea avea greutăţi. Dacă încă mai crezi că acesta este punctul slab, vezi dacă poţi face ceva ca să remediezi situaţia cât mai curând posibil. Ştiu că eşti nemulţumit de tinerii pe care ţi i-am trimis din Iram, dar te asigur că am lucrat mai mulţi ani cu alte grupuri din cetate care sunt mai bine instruite şi demne de toată încrederea. Au doar nevoie de timp ca să se adapteze mediului, atâta tot.

Ne vedem înainte de plecarea mea la Iram. Dacă ar trăi Hajj Amin să vadă ziua aceasta. În numele lui, atunci: anul acesta la Ierusalim.

’Abd al-Jabbar al-Shami

David rămase câteva clipe nemişcat, consternat de crudul adevăr pe care începea să-l conştientizeze încetul cu încetul. Îşi simţea stomacul ca de plumb. Refuza să creadă măcar un cuvânt, o silabă... dar realitatea unduia în faţa ochilor săi, asemeni chipului lipsit de viaţă al lui Banquo – întunecat, înfiorător, năclăit de sânge. Aproape că simţea mirosul sângelui; era pătrunzător şi aproape palpabil, aşteptând clipa în care va răbufni prin rănile lăsate de armele de foc. Ştia ce avea să urmeze dacă planul comun al lui al-Shami şi Neusner avea să reuşească. Dacă Israelul avea să dispară, nu va mai exista nici un loc de refugiu. Vechile sentimente antisemite aveau să renască cu mare forţă, în Franţa, Germania, Marea Britanie, Statele

Unite. Politica era deja mult orientată spre dreapta; nu lipsea decât o scânteie ca să încline definitiv balanţa. Nu va întinde nimeni o mână de ajutor, de asta putea fi convins. Dispariţia Israelului însemna o povară în minus pe spatele puterilor occidentale. Vor avea mână liberă să se gudure pe lângă ţările arabe bogate în zăcăminte de petrol, cum o mai făcuseră nu o dată până atunci. Doar o mână de oameni avusese curajul să spună lucrurilor pe nume înainte de Cel de-al Doilea Război Mondial, în timp ce guvernele şi Biserica se prefăcuseră că nu văd ce se petrece în Germania. Asta se va întâmplă din nou. Li se va spune despre existenţa lagărelor de concentrare, dar vor pretinde că este un neadevăr. Martorii vor fi acuzaţi de exagerare intenţionată, ca şi predecesorii lor. Vor fi imploraţi să primească refugiaţi, iar ca răspuns vor impune o mai mare stricteţe în sistemul de imigrare sau vor refuza de la bun început cooperarea în condiţiile existenţei unei rate exagerate a şomajului în toate ţările dezvoltate, nimeni nu va vedea cu ochi buni influxul de refugiaţi instruiţi şi deseori cu studii superioare.

Bucurându-se de sprijinul puterii de stat, organizaţia Valkyria va deveni din ce în ce mai puternica. Se va ramifica, se va întinde, până ce va deţine toate poziţiile cheie din toate ţările. David se cutremură. La începutul anilor ’ 30 nu ar fi crezut nimeni că se va adeveri scenariul anilor ’40, dar totuşi s-a întâmplat. Şi acum oamenii credeau imposibilă repetarea evenimentelor de atunci. Imposibil? Ştia că nu era deloc aşa şi, dacă cineva nu va lua atitudine, istoria se va repeta. Nu vor exista drapele negre, nici zvastici, nici cizme cazone – toate astea ar fi prea bătătoare la ochi. Uniforma şi gândirea viitoarei generaţii de fascişti vor fi modelate de un nou stil şi o nouă moda. Au tras învăţămintele cuvenite din trecutul lor istoric. David ştia că stăteau la pândă, pregătiţi în orice moment – spiritul SS care se ascunde în fiecare din noi. Era ca un virus

ascuns în sângele omenirii, care, dacă nu era urmărit constant şi ţinut în frâu, ameninţa să se răspândească în toate celulele organismului.

De undeva din faţa uşii se auzi un zgomot. Preocupat de lectura documentelor şi de propriile lui gânduri, David nu băgase de seamă că cineva se afla în casă. Auzi murmur de voci, voci bărbăteşti. Disperat, privi în jurul lui, în căutarea unei portiţe de scăpare. Biroul nu avea ferestre; singura cale de ieşire era uşa Aruncă o privire asupra documentelor de pe masă. Trebuia cu orice preţ să le facă să parvină acolo unde trebuia Aproape fără să stea pe gânduri, le adună şi le aruncă înapoi în seiful din podea închise uşa şi roti discul. Aşeză covorul la loc, apoi ridică receptorul şi formă un număr de telefon din localitate.

68

Uşa se deschise. În prag stătea Gershon Neusner, împreună cu Rabin, maiorul de la Mossad. În spatele celor doi se afla bărbatul uscăţiv pe care îl remarcase în casa din Zangwill. David era curios să afle cine era.

— Cine naiba eşti şi ce cauţi aici? se răsti Neusner.

Rabin se aplecă la urechea lui şi îi şopti ceva. Faţa lui Neusner se schimbă. Valul de furie se risipi şi trăsăturile redeveniră calme.

— Te rog, domnule profesor Rosen, zise cu glas egal, pune jos receptorul. Dacă ai ceva de spus, aş prefera să ne spui nouă Aş vrea să aflu cam ce intenţionaţi să faceţi, dumneata şi amicii dumitale.

David puse receptorul jos, dar nu zise nimic.

Neusner oftă sonor.

— De ce eşti atât de previzibil, domnule profesor? Vreau să-mi spui doar ce faci aici. Ce e aşa de îngrozitor?

David se simţea umilit şi înfrânt. Îi dejucaseră fiecare mişcare, ca şi cum o zeitate malefică ar fi vegheat asupra lor, conducându-i spre victorie.

— Din păcate, ai venit aici într-un moment nepotrivit. Aştept câţiva invitaţi care trebuie să sosească dintr-o clipă în alta. Nu poţi rămâne aici. Se întoarse spre Rabin. Ai tu grijă de el? Neusner se întoarse din nou spre David. Cred că îl cunoşti pe domnul maior Rabin. Mi-a povestit ce discuţie interesantă aţi avut ieri. Dar nu cred că l-ai cunoscut pe domnul din spatele lui. Permite-mi să-ţi fac cunoştinţă cu domnul colonel Isserles, superiorul maiorului Rabin.

Neusner şi Rabin se dădură în lături, făcându-i loc lui Isserles să intre în cameră. Acesta îi aruncă o privire scurtă lui David, apoi se întoarse către Neusner.

— Ce vreţi să faceţi cu el?

— Vreau să aflu cu cine lucrează, în afară de Blandford. Vreau să ştiu unde se ascunde Blandford şi persoanele cu care colaborează. Vreau să-mi spună cine mai are copii ale acestui dosar şi ce măsuri de precauţie şi-au luat. Trebuie să ne ocupăm de orice ar putea pune în primejdie acţiunea de mâine.

— Nu-l pot duce înapoi la mine. A fost deja prea multă forfotă în casă în ultimele zile.

— Bine, atunci nu l-am putea duce într-una din camerele de interogare de la Mossad? Acolo ai tot echipamentul de care ai nevoie.

Isserles încuviinţă din cap.

— Există o astfel de cameră chiar lângă biroul meu. O folosim pentru urgenţe, când restul încăperilor sunt ocupate. Am cheile la mine.

Rabin se apropie de David. Băgă mâna în buzunar şi scoase un pistol butucănos.

— Te rog, ridică-te, domnule profesor. Vom face o scurtă plimbare.

David se conformă. Privi fotografia lui Neusner de pe birou, numerele tatuate pe antebraţ, apoi privirea îi alunecă spre bărbatul în carne şi oase, aşezat în pragul uşii. Nu trebuia decât un mic efort şi încă l-ar fi putut nimici pe Neusner. David ştia acest lucru, la fel de bine cum ştia că nu i se va oferi nici cea mai mică şansă să facă acel mic efort.

Se apropie de Rabin, întrebându-se dacă nu ar trebui cel puţin să încerce. Rabin îi remarcă privirea, corpul încordat. Îşi retrase braţul şi îl izbi peste faţă cu arma, azvârlindu-l peste masa de lucru. David tuşi, gura i se umplu de sânge

şi simţi că i se rupsese un dinte. Rabin se apropie, gata pentru a doua lovitură.

— Lasă-l, zise Isserles. Vei avea timp pentru asta mai târziu. Vreau să-l ducem întreg în camera 19.

Îl apucă de braţ pe Rabin şi-l trase puţin înapoi. În asta consta măiestria lui Isserles – se abţinea de la acte mărunte de violenţă, de dragul unor monstruozităţi mai mari. Ca şi Neusner, care stătea indiferent lângă el, era pe deplin stăpân pe sine. Foarte curând, avea să-l asiste pe Neusner în torturarea lui David Rosen, avea să-i provoace durere, să o alimenteze, să o facă să prindă rădăcini şi să se răspândească.

Rabin îl ajută pe David să se ridice şi îi întinse o batistă. David îşi tamponă gingia şi icni de durere. Rădăcina dintelui rămăsese prinsă în came, provocându-i o durere cumplită care-l fulgera până în creier.

Isserles şi Rabin îl conduseră afară. Neusner îi urmări din privire la fel de impasibil. Lângă bordură, era parcat un Volvo negru, simplu şi funcţional, cu o structura foarte rezistentă. Îl forţară să se aşeze pe bancheta din spate, împreună cu Rabin, care ţinea arma îndreptată spre el, prin buzunarul hainei. Isserles se aşeză la volan.

Distanţa era scurtă de la Giv'at Oren până în centrul oraşului. Opriră la intersecţia străzilor Haneviim şi Shivte Yisrael.

— Coboară încet, îi ordonă Rabin, prinzându-l de braţ.

David deschise portiera şi coborî greoi. Când Rabin se aplecă să iasă din maşină, David ştiu că acesta era momentul pe care îl aştepta. Era sigur că nu va avea o a doua ocazie, o dată ce va fi închis în cameră pentru interogatorii.

În clipa în care simţi că strânsoarea lui Rabin slăbeşte, David se întoarse, izbindu-l pe maior de maşină, de unde acesta căzu inert pe pavaj. David o rupse la fugă, cât mai

departe de maşină, îndreptându-se spre un grup de elevi conduşi de un rabin bătrân.

— Reb Katzir, strigă el, năpustindu-se spre bătrânul consternat

Îşi croi drum prin ceata de copii îmbrăcaţi în negru, până ajunse în faţa rabinului. În spate, auzi un strigăt, însoţit de tropotul paşilor lui Isserles şi Rabin care alergau după el. David îl strânse în braţe pe bătrân, ca pe o cunoştinţă veche.

— Rabbi, şopti el cu răsuflarea tăiată, pentru numele lui Dumnezeu, salvează-mă! Oamenii aceia vor să mă omoare. Prefă-te că mă cunoşti.

Bătrânul şovăi o clipă. David se gândi că nu îl auzise, dar deodată auzi o şoaptă.

— Cum te cheamă? Trebuie să ştiu cum te numeşti.

Isserles era deja acolo, gata să pună mâna pe el, peste umerii băieţilor speriaţi.

— David! strigă rabinul. Prietene! şi îl îmbrăţişa la rândul său.

Isserles se opri derutat. Rabin venea imediat în spatele lui, cu mâna pregătită să scoată arma. Îşi pierdu capul. Acum nu mai era nimic de făcut.

Bătrânul observă arma ridicata.

— Ascunde-te în spatele meu, îi şopti lui David. Apoi rosti răspicat, adresându-se lui Rabin: Sunt copii aici. Pune arma la loc!

Rabin apăsă pe trăgaci, nimerindu-l pe bătrân drept în piept.

Copiii începură să ţipe, lumea întoarse capul. Cineva porni în fugă spre ei. Bătrânul se prăbuşi în braţele lui David. Kaftanul avea pieptul pătat de sânge. David ridică privirea şi îl văzu pe Rabin încremenit de pocnetul pistolului în plină stradă. Isserles îi smulse arma din mână şi o îndreptă spre David. Acum şi el era capabil de orice. Era conştient care era miza jocului.

— Fugi, şopti cu glas stins rabinul.

David şovăi şi Isserles trase un foc, nimerindu-l în umărul stâng. Strada se umplu de ţipete. Rabinul gemu şi începu să tuşească; din gură îi ţâşni un şuvoi de sânge purpuriu care se prelinse pe barba albă. David îl lăsă din braţe şi o rupse la fugă. Un alt glonte şuieră pe lângă el şi se înfipse într-un perete, smulgând o bucată de tencuială. Găsi o portiţa şi trecu prin ea în goană.

Auzea în spate tropotul paşilor lui Isserles. În cele din urmă, se pomeni în Me'a She'arim, printre kaftane şi pălării cu boruri largi, bărbi lungi şi perciuni cârlionţaţi. Fiecare bărbat pe lângă care trecea îi amintea de bătrânul rabin care i se prăbuşise în braţe, scuipând sânge. Se simţea neajutorat, hăituit, ca un iepure urmărit de o haită de câini de vânătoare. Umărul îl durea îngrozitor, ca şi dintele rupt. Îşi simţea toată gura inflamată, umflată peste măsură, săgetată de mii de ace înroşite în foc.

Reuşise să scape de Isserles. Oamenii îi aruncau priviri curioase, dar el continua să rămână în mijlocul mulţimii, singurul loc unde se putea considera în siguranţă. Alegând străduţele înguste, aproape pustii, ajunse până în strada unde locuise la scurt timp după ce revenise la Ierusalim din Sinai. Se opri în faţa blocului, scrutând strada. Trecu o jumătate de oră, dar Isserles nu apăru. Pierduse mult sânge şi se simţea groaznic de slăbit. Glontele trecuse prin umăr, lăsând în urma lui o rană urâtă. Avea nevoie de ajutorul unui medic.

Cu picioarele tremurânde, urcă la ultimul etaj şi ciocăni la uşa bătrânului rabin care locuia deasupra apartamentului închiriat de el.

Îşi dădu seama stânjenit că nici măcar nu îi ştia numele. Auzi paşi târşâiţi, apoi uşa se deschise. Bătrânul stătea în prag, cu privirea fixată asupra lui, scrutându-i chipul chinuit de durere şi hainele pline de sânge.

— *Riboyne Shel O'lem*, exclamă rabinul.

Întinse mâna şi îl ajută să intre.

David încercă să spună ceva, dar constată că durerea din gură era insuportabilă.

— Nu spune nimic, mormăi bătrânul, conducându-l până la canapeaua din colţul camerei. O să-mi povesteşti mai târziu. Îl ajută să se aşeze, apoi îi ridică picioarele pe pat. Domnul Levi, nu-i aşa? Ce ţi s-a întâmplat?

David se forţă să răspundă, dar rabinul îi puse degetele pe buze.

— Nu, nu trebuie să vorbeşti. Iar eu n-ar trebui să pun întrebări. Mă duc după un doctor. Te simţi mai bine? Nu-mi răspunde. Dă din cap.

David se conformă. Bătrânul surâse, apoi se încruntă din nou şi se duse la uşă. David îl urmări ieşind, atingând în treacăt *mezuzah*-ul şi murmurând o rugăciune. Îl cuprinse un val de greaţă, apoi încă unul. Reuşi să se ridice în capul oaselor înainte de a vomita un şuvoi de fiere cu iz acru, care îi chinuia măruntaiele. Fruntea i se umplu de broboane de sudoare. Se simţea ameţit, în pragul leşinului. Ar fi fost o adevărată binecuvântare să se afunde într-o stare de inconştienţă lipsită de durere, dar nu îşi putea permite aşa ceva. Trebuia să reziste. Se lăsă pe spate, scăldat în sudoare, cu gura plină de gustul fetid al vomei.

În tot acest răstimp în creier îi răsunau fragmente din scrisoarea lui al-Shami adresată lui Neusner, ca o placă stricată ce reia la nesfârşit aceleaşi acorduri: „Invazia va avea legitimitate morală... trebuie să ocupăm destule teritorii... trebuie să obţinem controlul tuturor regiunilor locuite în prezent de evrei... controlul va fi mai dificil... atenţie la organizarea lagărelor de concentrare... lagărele de muncă trebuie ţinute sub pază discretă... anul acesta la Ierusalim."

Rabinul se întoarse după zece minute, însoţit de un medic, un hassid tânăr, cu obraji rumeni, al cărui stetoscop părea cu totul deplasat alături de *pe'ot* şi kaftan.

— Cine v-a făcut asta? întrebă medicul, în timp ce îl ajuta pe rabin să îl cureţe de vomă şi sânge. Când s-a întâmplat?

— Nu poate vorbi, domnule doctor, zise rabinul. Nu-l forţaţi. Daţi-i ceva să-i aline durerea. Ceva să poată dormi.

David îl privi speriat pe doctor. Clătină violent din cap. Durerea i se înfipse în creier ca o suliţă.

— Nu, îngăimă, nu dorm. Trebuie... să rămân... treaz. Credeţi-mă... e important... Viaţă şi moarte... Vă rog...

Doctorul clătină din cap.

— Sunteţi rănit. Aţi pierdut mult sânge. Trebuie să vă odihniţi, fie şi numai pentru câteva ore. Vă dau ceva împotriva durerii, ca să vă relaxaţi puţin. Peste două-trei ore, când vă veţi trezi, vă veţi simţi mult mai bine. Indiferent ce trebuie să faceţi, nu veţi fi capabil în starea aceasta.

— Dar nu mai e timp, protestă David.

Încercă să se ridice, dar totul se întunecă în jurul lui. Mâna doctorului îl împinse cu blândeţe la loc.

— Vă rog, nu încercaţi să vă ridicaţi. Odihniţi-vă.

Scotoci prin trusa medicală şi scoase o seringă hipodermică.

David îi aruncă o privire rugătoare. Îşi pierduse toată puterea; nu putea face nimic. Pierduse partida. Doctorul îi ridică mâneca şi înfipse acul în braţ. Totul se întunecă din nou şi David se simţi apucat de braţe puternice, calde şi alinătoare.

69

Când se trezi, David constată că se află într-un pat. O clipă nu îşi aduse aminte unde se află şi se simţi cuprins de panică. Ştia că fusese în biroul lui Neusner, îşi amintea de ameninţarea interogatoriului şi de călătoria scurtă la Ierusalim. Apoi retrăi şi celelalte evenimente ale zilei. Îl durea îngrozitor capul şi îşi simţea gura tumefiată. Se răsuci şi observă că cineva stătea pe un scaun, lângă pat, urmărindu-l. Era bătrânul rabin. David îşi aduse aminte că se numea Gershevitch.

Bătrânul îl privi, dar nu surâse. Se ridică, deschise uşa şi chemă pe cineva. O clipă mai târziu în cameră apăru doctorul cel tânăr.

— S-a trezit, zise Gershevitch în şoaptă.

— Da, văd.

Doctorul se apropie de pat şi-l examină tăcut pe David.

— Cum vă simţiţi?

— Nu prea bine, răspunse el. Vocea îi era răguşită. Îşi dădu seama cât de uscat îi era gâtul. Mă doare capul... şi dintele cel rupt

— Pentru asta vă mai fac o injecţie.

— Nu vreau să adorm din nou.

— Nu vă temeţi. Deocamdată, aţi dormit destul. Vreau să dormiţi bine la noapte.

— Cât este ceasul?

David simţi cum îl cuprinde din nou neliniştea. Avea încă atâtea de făcut.

— Abia trecut de şapte.

Ca şi rabinul, doctorul avea o figură gravă, fără urmă de surâs. David parcă ţinea minte că înainte îi zâmbea.

— Ce s-a întâmplat? întrebă David. Îşi simţea inima uşoară, ca şi cum ar fi fost măturată de un vânt care o lăsase dezgolită. Ceva nu e în ordine?

Doctorul încuviinţă din cap.

— Nu.

Se petrecuse deja ceva grav? Era posibil ca Neusner să fi declanşat acţiunea mai repede decât era stabilit? Primiseră alte instrucţiuni de la Damasc?

Doctorul se aplecă şi ridică ceva de pe podea. Era un exemplar din Ma'arev, unul dintre ziarele de seară care apăreau la Ierusalim.

— După ce am plecat de aici, m-am dus să-mi văd ceilalţi pacienţi. Dar acum o jumătate de oră m-am hotărât să mă întorc, să văd cum vă mai merge. Pe drum am văzut ziarul acesta pe tejghea.

Îi întinse ziarul lui David, împăturit în aşa fel, încât să se vadă articolul de pe prima pagină. David se ridică în capul oaselor. Doctorul nu schiţă nici un gest de împotrivire. Primul lucru care îi sări în ochi lui David fu un grupaj de cinci fotografii. În prima apărea chiar el, privind în gol... cu cât timp în urmă? Cu trei ani în urmă, când cei de la Mossad îi făcuseră o poză nouă pentru dosar. Recunoscu costumul, cravata. Alături, era fotografia lui Harry Blandford, luată în urmă cu zece-doisprezece ani, dar încă uşor de recunoscut. Cea de a treia poză se afla chiar sub fotografia lui David şi la început nu recunoscu figura, apoi îşi dădu seama cine era şi înţelese. Era bătrânul rabin pe care-l împuşcase Rabin în după-amiaza aceea. Sub poză erau trecute câteva cuvinte: „Rabinul Avram Wise.” Puţin mai jos, pe aceeaşi pagină, se vedeau chipurile lui Isserles şi Rabin. Deasupra pozelor trona titlul, scris cu litere de-o şchioapă:

UCIGAŞUL UNUI RABIN

David simţi cum îl cuprinde ameţeala. Intestinele i se contractară şi simţi o nevoie imperioasă de a defeca, apoi senzaţia urcă până în stomac şi fu cât pe ce să vomite. Plecă adânc capul şi inspiră profund. Greaţa cedă şi el se lăsă din nou pe spate. Apropie mult ziarul de ochi şi începu să citească articolul.

> Suntem acum în măsură să vă oferim amănunte privind asasinatul de astăzi, produs pe strada Haneviim. Cu puţin după ora 15:00, un presupus terorist, David Rosen, era escortat pe respectiva stradă de doi ofiţeri de la Mossad, colonelul Ephraim Isserles şi maiorul Moshe Rabin. Profitând de o clipă de neatenţie, Rosen, care nu purta cătuşe, a smuls pistolul lui Rabin, l-a lovit şi a încercat să fugă. În urmărirea sa, a pornit colonelul Isserles, care însă nu s-a putut folosi de arma din dotare, de teamă să nu rănească trecătorii. În graba lui de a evada, Rosen s-a ciocnit de un grup de elevi de la o *yeshiva* din apropiere şi, ca să scape de învăţătorul care îi aţinea calea, rabinul Avram Wise, l-a împuşcat şi a fugit mai departe. Colonelul Isserles a pornit în urmărirea fugarului, dar, din păcate, l-a pierdut în aglomeraţia din Me’a She’arim.
>
> Rosen, un profesor universitar în vârstă de 34 de ani, este cunoscut pentru legăturile sale cu organizaţiile palestiniene, inclusiv cu FPEL. În cursul acestei după-amiezi, colonelul Isserles a declarat că Rosen este bănuit de a fi implicat într-un complot al OEP, menit să împiedice semnarea tratatului de pace de către preşedintele Siriei, al-Hashimi. Un al doilea suspect, Harry Blandford, rezident britanic cu

domiciliul la Ierusalim, se află încă în libertate şi este căutat de poliţie.

Cei doi bărbaţi sunt înarmaţi şi periculoşi. Oricare cetăţean care îi întâlneşte întâmplător este rugat insistent să nu îi abordeze direct, ci să anunţe imediat autorităţile. Cei care cunosc locul în care se află în prezent Blandford sunt rugaţi să ia, fără întârziere, legătura cu organele de poliţie locale.

Bărbatul ucis, rabinul Wise, era o cunoscută personalitate din Me'a She'arim. El...

David nu se mai simţea în stare să citească. Lăsă ziarul să cadă lângă pat Când ridică privirea, observă că rabinul Gershevitsch se apropiase de pat.

— E adevărat?

David îl privi fix, încercând să se vadă prin ochii bătrânului – un criminal, un terorist. Clătină din cap. Durerea îi săgetă din nou dintele.

— Nu l-ai ucis pe omul ăsta? Pe Avram Wise?

David clătină din nou din cap. Durerea îi fulgeră creierul.

— Ştii cine l-a ucis?

— Da.

— A fost individul ăsta, Blandford?

David clătină încet din cap.

— Rabin l-a ucis, maiorul de la Mossad.

Gershevitch se uită la medic.

— De ce ar fi făcut aşa ceva?

— Trăgea în mine. Eu stăteam în spatele rabinului. Glontele l-a nimerit pe rabinul Wise.

— De ce trăgea în tine? Încercai să fugi de ei. Să evadezi, aşa cum scrie aici?

— Da, răspunse David.

Era atât de greu de explicat, atât de dificil de spus adevărul.

— Deci, recunoşti că eşti terorist? se auzi de data aceasta glasul medicului, aspru şi impersonal.

David clătină violent din cap, fără să-i mai pese de durere.

— Nu, oftă. Am lucrat pentru Mossad, nu pentru OEP. Cei doi bărbaţi, despre care se scrie în ziar, Isserles şi Rabin, lucrează tot pentru Mossad, dar, în realitate, aparţin altui grup. E greu de explicat.

— Chiar îţi închipui că te putem crede? Dacă spui adevărul, cu siguranţa că şi poliţia e la curent. Îţi dai seama că trebuie să îi anunţ.

David închise ochii. Trebuia să existe o cale. Deschise din nou pleoapele şi se uită în ochii doctorului. Dacă nu-l putea convinge pe acest om că spunea adevărul, războiul era inevitabil.

— Dar copiii? întrebă David. Au asistat la incident, pot spune cum s-au petrecut lucrurile. De ce nu i-a întrebat nimeni?

Medicul îi aruncă o privire lui Gershevitch.

— Poate aşa s-ar clarifica lucrurile.

Gershevitch încuviinţa din cap. Medicul se întoarse spre David.

— Singurul motiv pentru care nu m-am dus încă la poliţie este că în articol nu se pomeneşte nimic despre faptul că ai fost rănit la gură. Iar rabinul Gershevitch mi-a zis că nu erai înarmat când ai sosit aici. Şovăi o clipă. Mă duc să văd dacă îl găsesc pe vreunul din băieţii care au fost azi după-amiază cu rabinul Wise.

Gershevitch clătină din cap.

— Mai bine stai aici. Pe mine mă cunosc cei de la *yeshiva*. Cunosc familiile mai multora dintre băieţi. Au încredere în mine. Dumneata ţine-l sub observaţie pe prietenul nostru. Vin repede.

Doctorul rămase cu David. Nu vorbea nici unul. Pentru asemenea situaţii nu existau cuvinte potrivite. David

închise ochii şi încercă să se destindă, dar durerea de cap şi gândurile care nu-i dădeau pace îl agitau mai tare.

— Puteţi să-mi daţi ceva care să-mi calmeze durerea?

Doctorul se ridică

— Desigur. Iertaţi-mă. Am uitat.

Deschise trusa şi scoase câteva tablete.

— Luaţi două. Îşi fac efectul foarte repede şi durează cel puţin o oră sau două.

Îl urmări pe David cum înghite una câte una tabletele, sorbind, cu noduri, apa. Trebuia să se convingă că face ceea ce trebuie. Instinctul îl îndemna să dea crezare celor spuse de David. Dar trebuia să se asigure. Nu era o situaţie uşoară.

Gershevitch se întoarse după o jumătate de oră, trăgând după el un băieţel de vreo zece ani, vizibil speriat. Copilul îşi târa picioarele fără tragere de inimă, ţinându-se mult în spatele rabinului. Evenimentele din după-amiaza aceea îl tulburaseră. Acum, rabinul Gershevitch îi cerea să identifice un bărbat. Avea încredere în rabin, dar se simţea derutat, speriat.

Intră în cameră în urma bătrânului. David băgă de seamă că avea ochii înroşiţi de plâns. Doctorul se ridică de lângă pat şi se apropie de puşti, încercând să-l liniştească.

— Acesta este Nachum, spuse Gershevitch. Părinţii i-au dat voie să vină cu mine aici. Se întoarse către băiat. Nachum, nu te speria. Cu mine nu ai de ce să te temi. Vreau doar să-mi spui dacă îl recunoşti pe omul de pe pat, dacă l-ai mai văzut până acum.

Băiatul rămase câteva clipe nemişcat, cu ochii aţintiţi asupra lui David, apoi întoarse capul şi făcu semn că da.

— L-ai mai văzut? întrebă doctorul.

Băiatul încuviinţă din nou din cap.

— Poţi să ne spui unde anume?

— În Haneviim, şopti puştiul.

Gershevitch se aplecă, încercând să audă mai bine.

— Când l-ai văzut?
— Azi. Azi după-amiază, când l-au împuşcat pe rabinul Wise.
— Înţeleg, zise Gershevitch. Tăcu o clipă, apoi continuă: Ăsta e omul care l-a omorât? întrebă, în cele din urmă. Băiatul clătină din cap. Gershevitch ridică din sprâncene, apoi privi spre medic. Ai văzut cine l-a împuşcat pe rabinul Wise? Îmi pare rău, dar e foarte important. Dacă nu ar fi, nu te-aş întreba.
Băiatul încuviinţă din cap.
— Da.
— Ai putea să-l recunoşti? Gershevitch simţi că mâna băiatului se încordează într-a sa. Nu-ţi fie teamă, nu este aici. Dar am fotografii pe care vreau să ţi le arăt.
Doctorul ridică ziarul şi se apropie de copil.
— A fost unul din bărbaţii aceştia? întrebă el, despăturind ziarul în faţa lui. Fără să şovăie, băiatul puse degetul pe poza lui Rabin.
— Ăsta a fost.
— Ne poţi spune cum s-a întâmplat? întrebă doctorul din nou.
— Da, răspunse băiatul ceva mai liniştit. Mergeam cu rabinul Wise când bărbatul acesta – arătă către David – a venit la noi în fugă. Nu am auzit ce a vorbit cu rabinul, dar domnul Wise a spus *shalom* şi l-a îmbrăţişat, ca şi cum l-ar fi cunoscut. Apoi a venit în goană celălalt bărbat, cel din fotografie. Avea în mână un pistol. A ţintit şi a tras. Glontele l-a nimerit pe rabin. Rabinul Wise a căzut la pământ. Omul ăsta de pe pat a început să fugă. După aceea a venit celălalt bărbat şi a luat pistolul din mâna primului şi a alergat după bărbatul din pat.
Doctorul arătă cu degetul spre David.
— Omul acesta avea pistol? A tras în cineva?
Băiatul clătină din cap.

— Nu, n-am văzut nici un pistol. Numai celălalt avea pistol. Acesta fugea.

— Înţeleg, spuse doctorul şi privi spre Gershevitch.

— O să o păţesc? întrebă băiatul.

— Să o păţeşti? repetă Gershevitch. De ce ar trebui să o păţeşti?

— Pentru că am venit aici. Nu trebuia să spun nimic. Bărbatul acela ne-a spus că nu trebuie să discutăm cu nimeni.

— Care bărbat v-a spus asta? întrebă medicul, schimbând o privire gravă cu Gershevitch.

— Nu ştiu cine era. A venit astă-seară la *yeshiva*. Ne-a adunat pe toţi cei care am fost cu rabinul Wise şi ne-a spus că a primit ordin să ne comunice că nu avem voie să discutăm cu nimeni despre ce s-a întâmplat azi după-amiază. Cred că era de la poliţie, dar nu sunt sigur. Era un bărbat înalt. Ne-a speriat.

— N-are importanţă, îl linişti Gershevitch. Totul va fi în ordine. Nu o să ai probleme, crede-mă. Hai, cred că e timpul să te conduc acasă.

Băiatul încuviinţă din cap, apoi se întoarse către David.

— Vă simţiţi bine? Şi pe dumneavoastră v-au împuşcat?

David se forță să zâmbească.

— Da, m-au nimerit şi pe mine. Dar acum mă simt mai bine. Doctorul are grijă de mine.

— Îmi pare bine. Sper să vă însănătoşiţi.

După ce Gershevitch şi băiatul ieşiră din apartament, doctorul se aşeză lângă David.

— În curând, trebuie să plec. Am un caz grav, oamenii mă aşteaptă. Cred că vă veţi face bine, după ce veţi rezolva cu dintele acela rupt. Se opri şi suspină. Dar bănuiesc că nu se va întâmplă prea curând, nu-i aşa?

David clatină din cap. Durerea se estompase, lăsând în urmă doar o senzaţie vagă de disconfort.

— Văd eu ce fac. E nevoie de cineva de încredere. Aveţi de gând să rămâneţi aici? continuă medicul. Pentru moment, aţi fi în siguranţa.

— Nu, nu pot rămâne. Am multe de făcut. Nu vă pot explica Trebuie să mă credeţi pe cuvânt.

— Va cred. Prietenul dumneavoastră este în pericol? Mă refer la englez.

— Da Dar cred că, deocamdată, e în siguranţă. După ziua de mâine, nu mai contează. Dacă nu reuşesc să fac ceea ce trebuie, nimeni nu va mai fi în siguranţa Nici dumneavoastră, nici Gershevitch... nici băieţelul care a fost adineaori aici.

Din tonul lui David, doctorul îşi dădea seama cât de gravă era situaţia

— V-aş putea ajuta cu ceva?

— Nu. Ar trebui să explicaţi cum aţi ajuns în posesia anumitor informaţii. Asta ar lua mult timp.

— Cel puţin, vă pot calma durerile. Doctorul băgă mâna în geantă şi scoase flaconul de calmante din care îi dăduse mai devreme tabletele. Luaţi două pastile când simţiţi nevoia încercaţi să nu abuzaţi de ele, dar, dacă este absolut necesar, luaţi-le.

Puse flaconul pe măsuţa de lângă pat. Gershevitch reveni câteva clipe mai târziu.

70

Abia după plecarea doctorului, David îşi dădu seama că nu-i ştia numele.

— Yaakov Gaster, îi spuse Gershevitch. E tânăr, dar e de încredere.

— Ca şi dumneavoastră De ce nu v-aţi dus direct la poliţie când aţi citit articolul din ziar?

Gershevitch pufni pe nas.

— Poliţia! Gazetele! Ăsta a fost primul ziar pe care l-am citit în viaţa mea. Iar ceea ce s-a întâmplat mi-a confirmat convingerea că nu au alt ţel decât să împrăştie minciuni. În ceea ce priveşte poliţia, ea e a sioniştilor, nu a noastră.

David îl înţelegea. Pentru ultraortodocşi, statul Israel, legile şi organismele sale nu reprezentau altceva decât o blasfemie. Nu putea exista o ţară cu acest nume înainte de venirea lui Mesia. Rugăciunea le era de mai mare ajutor decât urletul sirenei maşinii de poliţie.

— Atunci, m-aţi fi lăsat să rămân aici, chiar dacă aş fi omorât un om, un rabin?

Gershevitch oftă şi clătină din cap.

— Nu. Crima trebuie pedepsită. Dar aş fi apelat la altcineva pentru un sfat. Acum mă bucur că nu am făcut-o.

— Şi eu. Foarte mult.

Rabinul zâmbi.

— Acum, trebuie să te odihneşti. Ai avut o zi groaznică.

David clătină din cap istovit.

— Poate mai târziu. Vă rog, nu încercaţi să mă opriţi. Vreau să mă scol. Trebuie să dau două telefoane importante. Mă puteţi ajuta să găsesc un telefon?

Bătrânul rabin oftă.

— Ginerele meu are telefon. Au copii; spune că le e de folos în caz de urgenţă. Poţi suna de la ei. Dar, mai întâi, trebuie să-ţi caut haine. Când ne-am cunoscut, erai îmbrăcat cum se cuvine. Purtai barbă şi *pe'of*. Aveai pe cap *yarmulka*. Cam stridentă, dar era totuşi o *yarmulka*. Acum... acum arăţi ca un *goy*. Ginerele meu e cam de talia dumitale. Va trebui să te îmbraci ca un adevărat evreu. Un evreu cu braţul în atele. Eşti de acord?

David zâmbi.

— Da. Mulţumesc.

I se părea atât de firesc să se îmbrace din nou în portul evreiesc.

După ce îşi schimbă hainele în locuinţa ginerelui rabinului, David formă numărul familiei Benabu. Îi răspunse Etan.

— David! Unde eşti? Ce s-a întâmplat? Am citit ziarul şi eram groaznic de îngrijoraţi. Ştii ce se scrie despre tine?

— Ştiu. Am văzut şi eu ziarul. Dar acum sunt bine. Totul e în regulă. Deocamdată sunt în siguranţă.

— E adevărat ce s-a scris? Că tu...

— Nu. Rabin l-a omorât pe bătrân. Încerca să tragă în mine.

— Ştiam noi că nu poate fi adevărat. Harry spune că Isserles e pe lista voastră. Numele lui real e Schultz. A fost cu Neusner la Dachau. Harry zice că situaţia a devenit prea periculoasă, că trebuie să te dai la fund.

— Lasă-mă să vorbesc cu el. Sau cu Leyla.

După o clipă de tăcere vocea lui Etan reveni.

— Harry e chiar lângă mine. Ţi-l dau la telefon.

Imediat în receptor recunoscu glasul lui Harry, tremurător şi neliniştit.

— Slavă Cerului că eşti întreg, David. Ce s-a întâmplat?

— Ascultă-mă bine, Harry. E foarte important Azi după-amiază am fost la Neusner. Am găsit documente, un seif întreg de acte – dovezi câte vrei. Dar Neusner şi alţi doi au venit pe neaşteptate şi m-au găsit acolo. E vorba de Isserles şi Rabin, cei din pozele din ziar. Rabin e individul cu care am discutat ieri. Ştiau de la început cine sunt. Dar am reuşit să pun hârtiile la loc înainte de a mă descoperi ei, aşa că nu ştiu că am aflat de ele.

Harry, trebuie să trimiţi pe cineva acolo ca să ia documentele – cineva de încredere. E un teanc de scrisori de la al-Hashimi din Siria, cu toate detaliile complotului privind invazia Israelului, începe mâine, Harry. Imediat după ce al-Hashimi va semna tratatul.

La capătul celalalt al firului, se lăsă o linişte apăsătoare. Apoi auzi din nou vocea obosita şi inflexibila a lui Blandford.

— Dumnezeule! Cum? Unde?

— Scrie în scrisori, Harry. Toate amănuntele. Citeşte ultima scrisoare, cea datată acum două luni.

— Eşti sigur?

— Am citit cu ochii mei. Nu e nici un fel de greşeală.

Harry inspiră adânc şi lăsă aerul să iasă într-un oftat prelung.

— Unde sunt documentele, David?

— În biroul lui Neusner. În stânga mesei de lucru, sub covor. E o scândură desprinsă şi sub aceasta seiful. Combinaţia este numărul lui Neusner din dosarul Valkyria, îl găseşti în foile imprimate sau în fişierul original. Tot, numărul, data, literele, absolut tot.

— Înţeleg. Îl găsesc eu.

— Bine. Fii foarte atent la cine apelezi pentru ajutor. Dacă eşti arestat, s-ar putea să dureze câteva zile până se clarifică lucrurile. Nu avem atâta timp. Cred că Leyla ar trebui să se ducă prima. Pot vorbi cu ea?

Urmă o tăcere stânjenitoare.

— Îmi pare rău David, dar nu este aici.

— Unde e?

— A... a sunat acum vreo două ore. A aranjat să facă pe interpreta mâine. Dar pentru asta trebuie să fie prezentă astă-seară la şedinţa de informare. E la reşedinţa lui al-Hashimi. Nu ştie decât că este undeva la Ierusalim. Cei de la securitate nu o lasă să plece. Va fi luată de la reşedinţă împreună cu al-Hashimi mâine dimineaţă. Acesta e protocolul obişnuit.

David simţi că îl sugrumă o gheara de gheaţă. Va trebui să se descurce singur.

— Harry, dacă vă sună, spune-i să plece de acolo. Să pretindă că i s-a făcut rău – să găsească o scuză Dar spune-i neapărat să iasă de acolo. Mă întorc curând. Aşteaptă-mă!

David aşeză receptorul în furcă. Mâna îi tremura, dar în rest stătea nemişcat, ca o statuie egipteană, ca un zeu din piatră privind camera străină ca şi cum s-ar fi aflat de o veşnicie acolo. Se făcuse târziu. Până şi timpul se întorsese împotriva lui. Oftă şi se ridică în picioare.

În camera alăturată, rabinul şi ginerele lui îl aşteptau, cufundaţi în conversaţie. Când intră ridicară amândoi privirea.

— Rabbi, trebuie să plec.

Gershevitch se ridică şi veni lângă el.

— Eşti rănit, trebuie să te odihneşti. Ai făcut tot ce ai putut – lasă pe alţii să termine treaba.

David clătină din cap.

— Aş vrea, dar nu se poate. Nu am de ales. Dacă rămân aici, cu mâinile în sân, se va întâmplă ceva îngrozitor. Vor muri oameni nevinovaţi. Mi-e frică, rabbi. Mi-e frică pentru mine, pentru dumneavoastră pentru noi toţi.

— Vor mai fi victime?

— Mult mai multe. A început din nou Holocaustul. Se întorc vremurile negre. Am văzut lucruri îngrozitoare, rabbi.

Lucruri pe care le-au văzut şi părinţii mei, şi dumneavoastră. Documente cu zvastici pe ele, insigne cu semnul fulgerului...

Bătrânul se cutremură.

— Nu pomeni de astfel de lucruri! zise pe un ton răstit, ca şi cum ar fi apostrofat un copil nesăbuit care vorbeşte de moarte în ziua unei înmormântări. Privi în jurul lui, la ginere, la colecţia de fotografii de pe măsuţa joasă – fiica şi nepoţii lui. Îi privi îndelung. De ce ai nevoie? întrebă, în cele din urmă.

— De o maşină. De cineva care să mă ducă până la locuinţa unui amic. Nu pot lua un taxi, aş putea fi recunoscut.

Ginerele se ridică în picioare.

— Am maşină. Te pot duce eu. Unde vrei să mergi?

71

Ideea se conturase în mintea lui David în timp ce zăcea în pat, aşteptând ca Gershevitch să se întoarcă împreună cu băiatul. I se părea şi acum o nebunie. Totul depindea de ceva ce în final se putea dovedi a fi nimic mai mult decât una dintre fanteziile lui Damien Wise. Fără să piardă timpul dând explicaţii ce i se întâmplase, îl rugă pe Etan să discute între patru ochi în birou. După ce închiseră uşa şi se instalară în fotolii, David trecu direct la subiect.

— Etan, ultima oară când am fost aici mi-ai spus că ştii o portiţă de intrare în Domul Stâncii de care nu ştie nimeni. Asta e tot una dintre născocirile lui Damien Wise sau ai spus şi tu o dată adevărul?

Etan îl privi jignit.

— David, crezi că te-aş minţi? Damien spune întotdeauna adevărul. Problemele se ivesc datorită modului în care jonglează cu el. Făcu o pauză. Da, există o intrare. Voiam să scriu despre ea în viitoarea mea lucrare, Secretele cruciaţilor. Trebuia să fie marea revelaţie. Sper că nu vrei să-mi strici surpriza?

— Mă tem că da, Etan. Mai ştie cineva despre ea?

— Mă îndoiesc. Eu am aflat de ea abia înaintea ultimei tale vizite aici. Cunoşti vechile peşteri de lângă Poarta lui Irod, cele numite „Carierele lui Solomon” sau „Peştera lui Zedekiah”?

David încuviinţă din cap. Fusese şi el acolo.

— Se spune că acela este locul în care a găsit Solomon stâncă din care a clădit templul. Masonii pretind că acolo

s-a născut ordinul lor. Locul ideal unde să-şi bage nasul Damien Wise. Grota se întinde pe o distanţă de două sute de metri sub Cetatea Veche, dar se zvoneşte că ar mai fi nişte galerii secundare care duc şi mai departe. Am citit undeva că unii cruciaţi, mai precis Templierii, au făcut săpături sub Muntele Templului. Ştiai de asta?

David surâse.

— Da. Ştiam şi de „Sulul de aramă”.

„Sulul de aramă” era unul dintre cele descoperite la Marea Moartă, mai precis la Qumran. În pergament se făcea referire la existenţa unor lingouri, vase sacre şi a altor comori şi se vorbea că sub Templul Ierusalimului – chiar sub locul în care se înălţa acum Domul Stâncii – s-ar afla ascunse nu mai puţin de douăzeci şi patru de comori.

— Ce păcat! Credeam că e doar secretul meu.

— Îmi pare rău, Etan. Asta e. Dar spune-mi mai departe despre Templieri.

— Templierii. Da. Ei bine, mi-am închipuit că, poate, au încercat să sape şi în cariere, mai ales dacă îşi închipuiau că există o legătură cu Solomon. Am primit aprobare să fac unele cercetări. Nu săpături propriu-zise, doar investigaţii de suprafaţă, cu o lanternă şi o cazma. Totuşi, am găsit ceea ce căutam. E vorba despre un tunel lung, care trece drept prin zona Templierilor, sub Munte.

— Crezi că a fost săpat de Templieri?

— O, nu, e mai vechi. Dar pe pereţi am găsit însemne ale cruciaţilor. Cred că ei au fost cei care au consolidat pereţii galeriei.

— Unde este ieşirea?

— În interiorul Domului. David, sper că nu ai de gând să intri acolo mâine?

David dădu din cap afirmativ.

— Poţi să-mi spui şi mie în ce scop?

— Trebuie să-l omor pe al-Hashimi. Nu avem timp pentru altceva, dacă dorim cu adevărat să oprim toată nebunia asta.

Etan inspiră adânc de câteva ori.

— Bine, nu te întreb nimic. Cu ce te pot ajuta?

— Te rog să faci pentru mine trei lucruri. Vreau să mă ajuţi mâine să găsesc tunelul care duce în Dom. Apoi vreau să-l ajuţi pe Harry să scoată documentele acelea din locuinţa lui Neusner. Şi mai vreau să-mi împrumuţi puşca ta.

Etan, ca majoritatea bărbaţilor israelieni apţi, de vârsta lui, era militar în rezervă. An de an, petrecea cam patruzeci şi cinci de zile la convocări militare. Acasă avea o armă, pe care o păstra, în caz că era chemat de urgenţă la comandament.

Se ridică şi se duse la fereastră. Afară se întunecase şi nu se vedea nimic.

— Bine, David. Îţi dau puşca. Te duc până la tunel. Trece chiar pe sub stâncă. Ieşirea este într-o grotă mică de sub stâncă, cea numită „Fântâna Sufletelor”. Crezi că vei reuşi, David?

David căzu puţin pe gânduri. Stâncă era de formă aproape dreptunghiulară, aşezată exact în mijlocul clădirii care forma în jurul ei un octogon. Se spunea că aceasta era stâncă pe care Avraam îşi pregătise fiul, pe Isaac, pentru sacrificiu, cea de pe care Mohamed se înălţase spre ceruri călare pe o creatură înaripată pe nume Buraq. Mulţi cercetători au considerat grota de sub ea ca fiind Locul Sfânt, cel în care fusese păstrat Chivotul Legii.

— Nu ştiu. Îmi trebuie un plan al Domului. Ai vreo schiţă?

— Da, cum să nu. Aşteaptă o clipă. Cred că este asta de aici.

Scotoci preţ de un minut şi scoase cartea pe care o căuta, un volum gros legat în pânză verde, primul din seria

Arhitectura islamică timpurie, scrisă de Cresswell. Eliberă un colţ al mesei de lucru şi deschise cartea. Chiar în primul capitol, dedicat acestei construcţii, se vedea un plan detaliat.

— Priveşte, zise Etan, arătând cu degetul scările de pe latura sudică a stâncii. Trebuie să ieşi din grotă aici. Şi după aceea?

David se gândi puţin.

— Depinde de locul unde se va afla al-Hashimi. Ar putea ţine cuvântarea, practic, oriunde; pentru Dumnezeu, e o clădire circulară.

— Logic ar fi ca tribuna să fie orientată spre una dintre laturi; eu aş alege partea vestică. Aici este intrarea obişnuită. Dă spre Zidul Plângerii şi ar permite spectatorilor să stea cu faţa spre est, ceea ce ar fi o poziţie simbolică, până şi la Ierusalim.

— Bine. Să presupunem că se va afla pe latura vestică. Prob-abil că al-Hashimi va sta cu faţa spre intrare, deci cu spatele spre stâlpul central şi parapetul care înconjoară stâncă. Va fi, probabil, o platformă sau un podium pe care să stea. Dacă ajung în vârful stâncii, m-aş putea târî peste balustradă. Parcă ţin minte că vârful stâncii este drept. Distanţa până la podea nu este prea mare. Dacă stau întins pe burtă, m-aş putea strecura. Astea, între stâlpi, sunt plăci metalice, nu-i aşa?

Etan încuviinţă din cap.

— Atunci, voi trage prin ele. Ar trebui să reuşesc.

Etan părea mai puţin convins, dar nu zise nimic.

— Când putem merge acolo? întrebă David.

— Accesul turiştilor în Grotă este permis începând de la ora 8:30. Desigur, în martie, la ora aceea nu va fi nimeni acolo, dar prefer să nu intrăm dacă există vreo şansă să fim văzuţi. Eu aş zice să plecăm mai devreme, pe la 6:00. Aşa vom avea timp să intrăm, să găsim drumul şi să acoperim intrarea de afară. Etan se ridică. Acum ar fi bine să te culci.

Trebuie să te odihneşti. Ne povesteşti mâine ce s-a întâmplat, după ce se termină totul.

David ridică privirea spre prietenul lui. Oare se va sfârşi vreodată?

— Etan, vrei să-mi aduci, te rog, geanta neagră din dormitor?

Mirat, Etan ieşi şi se întoarse după câteva clipe cu geanta.

David scoase doi săculeţi din pânză care atârnau greu: în ele se aflau două dintre Tablele Legii. În drum spre Ierusalim, reuşise să descifreze scrierea veche. Deşi scrise într-un limbaj puţin diferit, conţineau legile fundamentale ale Decalogului, cele Zece Porunci aduse de Moise de pe muntele Sinai.

David luă pietrele din săculeţe şi le ţinu un moment în palmă, înainte de a i le întinde lui Etan.

— Poftim, astea sunt pentru tine. Nu pentru Damien Wise, ci pentru Etan Benabu. Sunt originale. Sunt exact ceea ce crezi tu că sunt. Ţi le dăruiesc ţie.

Etan începu să citească încet textul gravat cu litere fine. Descifrarea mergea greu, dar Etan se descurca mai bine în ebraică arhaică decât David. Când termină, puse pietrele pe birou şi se uită la David.

— Unde le-ai găsit?

Dar David adormise în fotoliu, doborât de oboseală.

72

David visa despre deşert. Se trezi ud de transpiraţie, săgetat de dureri în braţ şi umăr. Avusese un vis sumbru, străbătut de gerul iernii. Deşertul simboliza ceva: societatea propriu-zisă, noua lume a oamenilor moderni. Toate drumurile, toate marcajele fuseseră şterse, nu rămăsese decât întinderea nesfârşită a nisipurilor înşelătoare. Asemeni nomazilor în deşertul adevărat, oamenii rătăceau în căutarea unei poteci, răscolind nisipurile pustiite de orice semn de viaţă. Aveau nevoie de un Mântuitor, de cineva care să îi conducă afară din sălbăticie, spre Ţara Făgăduinţei. Ar fi fost mulţumiţi cu orice pământ, atâta timp cât era fertil: la fel, ar fi acceptat pe oricine drept conducător, cu condiţia să le ofere ceea ce cereau.

Era ora cinci dimineaţa. David se simţea amorţit şi obosit. Somnul scurt şi agitat nu îl odihnise. Coborî din pat şi ieşi în vârful picioarelor din cameră. Stabiliseră cu Etan să se întâlnească jos, în bucătărie, la ora 5:30. În mână, ţinea puşca lui Etan, pe care o dusese încă de cu seară în odaia lui. Aprinse lumina şi se aşeză, apoi verifică arma. Mai târziu, trebuia să tragă câteva focuri, ca să regleze cătarea. Ştia că nu va avea mai mult de una sau cel mult două ocazii pentru a face ceea ce îşi propusese. Două gloanţe care trebuia să oprească întoarcerea negurii.

Cel mai tare îl îngrijora braţul stâng. Dreptul îl durea, dar putea apăsa pe trăgaci fără dificultate. Avea nevoie de stânga ca să susţină arma, dar umărul putea oricând să

cedeze în faţa durerii. Trebuia neapărat să-şi găsească un loc în care să aibă ceva de care îşi va sprijini braţul. Fusese instruit la Mossad, dar instructajele nu făcuseră din el un trăgător prea bun.

Beth deschise uşa, fără ca David să bage de seamă. Se opri în pragul uşii, privindu-l cu ochii ei verzi, acum umbriţi de tristeţe şi gânduri. Se cunoşteau de mulţi ani. Ieşiseră de câteva ori împreună înainte ca Făt-Frumos să-şi facă apariţia. Asta era porecla pe care o aleseseră pentru Etan încă de atunci. David încercă să zâmbească, dar gura rămânea rigidă, ca şi cum ar fi fost încleştată. Beth nu zise nimic, doar veni lângă el şi se aşeză pe un taburet.

— Ai de gând să mergi până la capăt, David?

David încuviinţă din cap.

— Mi-a povestit Etan astă-noapte în pat. Vreau să spun, azi-dimineaţă. Aş vrea să nu fii obligat să faci asta.

— Şi eu, şopti David.

— Nu există nici o altă cale?

David clătină din cap.

— Am urât întotdeauna armele, David, încă din copilărie. Mă sperie.

— Şi pe mine mă sperie. Ţii minte, participam amândoi la demonstraţiile acelea împotriva războiului? Uram războiul... Îl urăsc şi acum. E un mod prostesc de a rezolva neînţelegerile. Dacă ar mai exista astfel de demonstraţii, aş protesta şi acum. Dar acesta nu este un război, Beth: într-un fel, e mai rău decât acesta. Îţi forţează în aşa fel mâna, încât nu ai de ales. Dacă în dimineaţa asta nu-l omor pe omul acela, vor muri mulţi oameni, poate milioane. Nu se compară cu aruncarea bombei la Hiroshima, nu e vorba de înfrângerea definitivă a unor oameni deja îngenuncheaţi. Oamenii ăştia sunt plini de vitalitate şi foarte periculoşi.

— Crezi că tu singur îi vei putea opri?

David clătină din cap, trist.

— Nu. Pentru asta este nevoie de fiecare dintre noi. Trebuie să fim vigilenţi, lucizi, să le cunoaştem metodele, ideologia.

— Vorbeşti ca McCarthy, David. Dacă te uiţi mai bine, vei vedea că sunt răspândiţi peste tot.

David surise.

— Scuză-mă, Beth. Nu am vrut să par... McCarthy a abordat lucrurile dintr-o perspectivă greşită. Pentru el, fiecare liberal era comunist, fiecare radicalist – o ameninţare pentru societate. Vigilenţa implică şi urmărirea celor ca McCarthy, care pot crea o atmosferă propice propăşirii acestor indivizi. Astăzi se întâmplă din nou acelaşi lucru: Darwin este interzis în şcoli, cărţile scrise de scriitori homosexuali sunt azvârlite din biblioteci, grupările care sunt împotriva avortului plantează bombe în locuri publice, îţi poţi imagina condiţii mai favorabile pentru renaşterea aripii de dreapta?

— Crezi că vor ajunge din nou la putere?

— Bineînţeles. Să nu-ţi închipui că lucrurile se vor limita la Israel, la Orientul Mijlociu. Au oameni infiltraţi în Statele Unite, probabil şi în Europa. Nu le-ar fi prea greu să canalizeze situaţia în direcţia pe care o doresc ei. În ultimii zece ani, lucrurile nu au mers prea bine acasă. Tu nu ştii, nu ai trăit prea mult acolo. Dar aceasta este generaţia Rambo, Beth, generaţia dură, căreia nu-i pasă cine are de suferit, atâta timp cât ei îşi pot etala virilitatea.

— E din cauza Vietnamului, David, pentru că am fost înfrânţi. Oamenii se simt în nesiguranţă. Eram convinşi că suntem cea mai puternică naţiune din lume... şi totuşi, am fost bătuţi de un popor de ţărani. Oamenii vor să se simtă din nou puternici. Aceasta e singura modalitate pe care o cunosc.

— Ca şi nemţii, după Versailles. Când oamenii ajung într-o astfel de stare de spirit, nu e nevoie decât de persoana potrivită care să le ofere ceea ce doresc.

Înarmaţi-vă, duceţi războaie mărunte în afara graniţelor ţării, speriaţi-i pe oameni ca să le treziţi patriotismul.

— David, crezi că suntem atât de proşti? Crezi că ne-am lăsa păcăliţi?

— Beth, nemţii au fost întotdeauna un popor inteligent. Nu poartă stigmatul lui Cain sau mai ştiu eu ce. Nu vor mai folosi zvastici şi nici nu vor purta cizme înalte. Vor flutura drapelul american şi vor vorbi ca orice băiat bun din Texas. Nu vor exista lagăre de concentrare, cel puţin la început – se vor mulţumi să înăsprească legislaţia şi să instituie un regim mai sever în închisorile existente. Poate ca vor impune restricţii şi în privinţa imigranţilor, poate că îi vor expedia pe mexicani înapoi, peste graniţă. Vor emite legi stricte privind avorturile, pornografia, folosirea drogurilor şi, în cele din urmă, poate că vor porni un război tacit împotriva comunităţii de homosexuali. Adepţii moralei vor înnebuni de plăcere. Vor reinstala scaunele electrice în fiecare stat. Apoi, unul dintre ziarele de mare tiraj va dezvălui că evreii sunt în cârdăşie cu comuniştii, că tâlhăriile săvârşite de negri au scăpat de sub control, că hispanicii ne otrăvesc copiii cu droguri. O mică revoltă la Washington, câteva linşaje în Alabama, într-o bună zi un evreu homosexual dă foc Casei Albe.

Îl asculta în tăcere şi amintirile îi reveneau una câte una. Îşi amintea de fraţii Kennedy, de Martin Luther King, de Kent State şi de sfârşitul războiului şi se întreba unde dispăruseră – unde dispăruseră toate acele vise frumoase. Îl revedea pe Jack Kennedy prăbuşindu-se în Dealy Piaza şi pe Bobby Kennedy, în Hotelul Ambasador, îl vedea pe Martin Luther King frângându-se şi întinzându-se la pământ în Motelul Lorraine, ca nişte pietricele albe şi negre rostogolindu-se care încotro, şi îşi dădu seama că acest lucru s-ar putea repeta, că primele semne se arătaseră încă în urmă cu câţiva ani. Ca toţi ceilalţi, ea ţinuse ochii închişi sau se concentrase asupra altor lucruri.

La uşă se auzi un zgomot. Etan intră şi se aşeză la masă. Beth se apucă să prepare micul dejun mai mult din obişnuinţa, pentru că nici unuia nu-i ardea de mâncare. Câteva clipe mai târziu, veni şi Harry, ţinându-l pe Sammy de sub braţ.

La şase fără un sfert fură gata de plecare. Îşi luară rămas-bun grăbiţi. Toată lumea era încordată.

— Ia asta, David, zise Etan, scoţând ceva de la gât. E un talisman care aduce noroc. Îl am de mulţi ani. Era o Magen David, veche şi patinată de trecerea anilor. David îşi aminti de steaua pe care i-o cumpărase tatălui lui cu ani în urmă, cea pe care o păstrase fără să-i spună lui. Îşi agăţă talismanul de gât fără să spună un cuvânt.

Ajunseră pe strada Sultanul Suleiman puţin după ora şase. Se opriră în faţa unei grădini micuţe, cu o poartă de fier forjat. Încuietoarea era uşor de forţat – nu-şi imagina nimeni că va încerca cineva să pătrundă aici cu gânduri necurate. Aici nu era nimic de furat, doar bolovani. Închiseră portiţa în urma lor şi porniră prin prima galerie, luminând cu lanternele pereţii erodaţi. David se simţea ca şi cum s-ar fi aflat din nou la Iram şi încercă acelaşi sentiment de claustrofobie care îl chinuise în ultimele clipe ale fugii lor. Coborau prin galeriile prin care răsuna doar ecoul paşilor lor. Etan mergea înainte, iar fasciculul de lumină al lanternei oscila ca o săgeată de gheaţă între tavan şi pereţii întunecaţi.

Porţiunea de zid pe care o căuta Etan se afla chiar în spatele uneia dintre galeriile cele mai adânci, în care rareori se rătăcea câte un turist. Tunelul era mascat cu măiestrie de bolovani tăiaţi în aşa fel, încât de afară părea piatră brută. Numai ochiul antrenat al lui Etan reuşise să descopere că unul dintre blocurile de piatră era aşezat într-un unghi imposibil. Împreună, scoaseră bolovanii, dând la iveală o hrubă întunecoasă. Trecură prin deschizătura de

formă neregulată, apoi aşezară la loc pietrele, aranjându-le cât putură mai bine, ca să nu bată la ochi.

Înaintau încet prin tunelul scund şi îngust în unele porţiuni erau nevoiţi să se aplece mult, practic târându-se mai departe. David retrăi mai acut decât oricând coşmarul de la Iram şi clipa de groază din coridorul întunecat al mănăstirii, şi momentul terifiant când se trezise în vechea criptă. Era ca şi cum o reţea sinistră de tuneluri interconectate, întunecoase, scunde şi pline de lucruri înfricoşătoare şi necunoscute l-ar fi condus, în cele din urmă, la destinaţia finală, la această stâncă din centrul lumii, la acest *omphalos*. Citise o dată în *Mishna* că Templul se află chiar deasupra *tehom*-ului, a apelor învolburate de sub pământ, şi, pe măsură ce se târa mai departe prin tunel, avea senzaţia că le aude vuietul, deşi îşi dădea seama că nu era decât sângele care îi pulsa în tâmple. Renunţase la calmante, pentru că trebuia să fie treaz, iar acum durerea din braţ, umăr şi dinte îl săgeta în spasme ucigătoare, făcându-l să tresară din când în când. Îl durea toată gura, iar obrazul îi era amorţit până sub ochi. Ar fi dat orice să poată lua una dintre tabletele acelea care îi aduceau alinare, dar îşi adună toată stăpânirea de sine şi încercă să uite de chin. Va lua una cu o jumătate de oră înainte de a trece la fapte, dar, dacă apela la ele mai devreme de atât, era în pericol să-şi piardă luciditatea şi capacitatea de reacţie promptă.

Tunelul se sfârşea abrupt, în faţa unui zid gol. Etan arătă în sus. În tavanul galeriei se vedea conturul unei plăci de stâncă. Etan se răsuci cu greu, astfel încât să ajungă faţă în faţă cu David.

— Pe aici ajungi direct în grotă. De partea cealaltă, placa se potriveşte exact în modelul pardoselii de marmură. Din câte ştiu, până acum nu şi-a dat nimeni seama ce se află aici, jos.

— O putem mişca uşor?

— Da, eu am urnit-o singur. Am fost aici într-un week-end, când nu era nimeni în peşteră.

— Va face zgomot?

— Dacă o mişcăm împreună, nu. Vrei să urci, ca să vezi ce se întâmplă?

David şovăi, apoi încuviinţă din cap.

— Da. E abia ora şapte. Ar trebui să fie încă linişte.

Împinseră lespedea într-o parte. Din sala de deasupra lor nu răzbătea nici o rază de lumină. Cu ajutorul lui Etan, David se săltă în sus, în grotă. Aprinse pentru o secundă lanterna, ca să-şi dea seama unde se află. Pereţii albi străluciră preţ de o clipa, apoi se lăsă din nou întunericul. Se duse până la picioarele scărilor şi privi spaţiul vast din jur. Mult deasupra lui, ardeau câteva lumini în domul propriu-zis. Urcă încă puţin. Se auzeau voci, zgomot de mobilă târâtă, ordine răstite. O secundă mai târziu, auzi paşi apropiindu-se, aşa că îşi retrase repede capul. Când zgomotul se stinse, urcă din nou treptele. În total, erau unsprezece, ultimele trei fiind chiar la marginea balustradei care înconjura stânca.

Urcă până la capăt, apoi se săltă pe marginea parapetului, atât de lat cât să-l susţină, şi începu să se târască până reuşi să alunece pe stâncă aflată chiar sub el. Ca o umbră în lumina slabă din jur, se furişă pe suprafaţa netedă a stâncii, spre un şanţ lung care separa corpul stâncii de partea vestică a parapetului. Din locul în care şedea ghemuit, vedea câţiva bărbaţi trebăluind de zor, aranjând scaune în semicerc la capătul sălii. Dincolo de plăcile metalice, lumina era mai puternică. Mulţumit, urcă din nou pe stâncă şi reveni în tunel, lângă Etan. Nu traseră lespedea la loc, ca să fie avertizaţi în caz că cineva ar fi intrat în grotă.

— Tribuna va fi pe partea vestică, aşa cum ai bănuit, zise David. Putem trece fără greutate, dar problema va fi după ce vor aprinde luminile. M-aş duce chiar acum acolo şi

aş aştepta, dacă aş fi convins că pot rămâne neobservat, însă e riscant. E posibil să se facă o verificare la sânge înainte de începerea ceremoniei. Cel mai indicat ar fi să ies după ce se vor aşeza cu toţii la locurile lor.

— Şi-atunci ce facem? întrebă Etan.

— Nimic. Aşteptăm. Vreau să reglez cătarea puştii. Mă duc înapoi în tunel şi îmi fixez nişte ţinte.

David luă arma şi câteva gloanţe, coborî vreo cincizeci de metri înapoi în tunel şi fixă o cutie de carton pe care o adusese cu el. Se dădu înapoi vreo treizeci de paşi, distanţa maximă de la care bănuia că va trebui să tragă şi începu corvoada obositoare de reglare a cătării puştii. Lucra în condiţii departe de cele ideale. După fiecare împuşcătură, era obligat să se târască până la ţintă ca să verifice precizia loviturii. Lanterna lumina destul de bine bucata de carton, dar trebuia să-şi forţeze mult ochii ca să ţintească de-a lungul fasciculului. În cele din urmă, izbuti să regleze tirul, trăgând de câteva ori chiar în mijlocul ţintei. Însă braţul stâng îl supăra din ce în ce mai mult. Se întoarse la Etan şi se pregătiră de lungul priveghi care îi aştepta. Sunete înfundate răzbăteau până în locul în care stăteau ei, dar nu se gândea nimeni să verifice ce se întâmplă în Fântâna Morţilor. David se ruga să nu vină vreun vizitator prea cucernic sau cu înclinări exhibiţioniste care să dorească să viziteze grota. Cel puţin, aceasta era încă învăluită în întuneric – evident, nici altcineva nu se gândise la o asemenea posibilitate.

Parcă timpul nu se scursese niciodată atât de încet pentru David. Minutele se târau cu o lentoare înnebunitoare, adunându-şi secundele cu meticulozitatea cu care un colecţionar îşi adună comorile. Se făcu ora nouă, apoi zece. Aşa cum şedea chircit în tunelul strâmt, David se temea să nu i se anchilozeze braţul. Din când în când, îl mişca intenţionat, ca să pună sângele în circulaţie, ignorând pe cât putea durerea mocnită.

La unsprezece fără un sfert, David urcă tiptil în grotă.

— Noroc, şopti Etan şi vocea i se stinse în întuneric.

În depărtare, auzea murmurul altor voci. O mulţime de voci. Peştera era întunecoasă şi rece. Stătea, ascultându-şi propria respiraţie, încercând să-şi facă puţin curaj. Se întreba dacă într-adevăr acesta era Lăcaşul Sfânt, dacă nu comitea cumva cel mai mare sacrilegiu posibil prin prezenţa lui acolo. Nici un evreu ortodox nu ar fi pus piciorul aici.

Străduindu-se să nu facă zgomot, se apropie de scară. De jur împrejurul sălii se aprinseseră luminile. Vocile păreau să vină de la distanţă, dinspre aripa vestică a clădirii. Urcă scara încet, oprindu-se pe fiecare treaptă, ca să asculte sunetul glasurilor şi să se asigure că nu se apropiau paşi. Nimic. După ce ajunse sus, se strecură pe parapet şi de acolo alunecă pe stâncă. Puşca atârna greu, ca o povară fără viaţă, pe care fusese osândit să o poarte cu el. Traversă vârful neted al stâncii, târându-se centimetru cu centimetru, apoi se lăsă în scobitura prelungă din partea de vest. Îngenunche lângă balustradă şi privi în jur cu prudenţă.

Prin plăcile metalice, deschise dintre cei trei stâlpi graţioşi, vedea rândurile de scaune ocupate, orientate spre stâncă. Câteva persoane stăteau aparent indiferente, fără să schiţeze vreun gest, altele gesticulau sau vorbeau în şoaptă în aparate walkie-talkie. David remarca podiumul nu prea înalt, cu un pupitru amplasat chiar în faţa stâlpului central, aşa cum prevăzuse el. În dreapta, se afla un al doilea microfon.

Peste tot se aprinseseră luminile. În afară de candelabrele vechi ce atârnau de lanţuri din tavan, pe ambele părţi fuseseră montate reflectoare puternice care luminau spaţiul dintre pasarelă şi balustrada în spatele căreia se ascundea David, făcându-l să semene cu

împrejurimile unei închisori de maximă securitate. David nu îndrăznea să pună piciorul acolo. Era înconjurat de priviri vigilente. La intervale egale, erau postaţi bărbaţi înarmaţi, bărbaţi antrenaţi să nu se odihnească niciodată sau să nu se lase amăgiţi de liniştea înşelătoare din jur.

În spatele grupului de scaune, se produse o mică zarvă. Era ora unsprezece. Soseau sirienii de la Moscheea Aqsa, unde se rugaseră în compania membrilor delegaţiei egiptene şi a reprezentanţilor comunităţii arabe din Israel. Cei care ocupau scaunele erau diplomaţi străini şi ziarişti. Se ridicară cu toţii şi aplaudară apariţia lui al-Hashimi, umăr lângă umăr cu preşedintele israelian. David înţelese ce concesie se făcuse pentru a permite participarea preşedintelui la ceremonie, împreună cu membrii Cabinetului israelian; îşi amintea foarte bine de reacţiile violente care urmaseră vizitei unor parlamentari israelieni la Moscheea Aqsa, la începutul anului 1986.

Nou-veniţii fură conduşi la locurile lor, în timp ce al-Hashimi se duse direct la pupitru. David deschise ochii mari când observă silueta femeii care făcu un pas în faţă şi se opri la cel de-al doilea microfon. Era Leyla. Murmurul vocilor din public se stinse. Mulţimea fremăta de nerăbdare. În faţa lor se plămădea istoria.

Nici nu se putea mai rău. Leyla stătea chiar pe direcţia lui de tragere şi nu exista alt unghi din care l-ar fi putut dobori pe al-Hashimi. Dacă se mişca spre dreapta, vizibilitatea îi era blocată de stâlp, dacă se deplasa spre stânga, glonţul îi era deviat de aripa deschisă a uşii. Dacă se hotăra să tragă, trebuia să o facă prin deschizătura îngustă sau să nu o mai facă deloc.

Desigur, exista o soluţie simplă pentru dilema în care se afla, dar nici nu voia să se gândească la ea. Ar fi însemnat să tragă în Leyla. Ea şi al-Hashimi se aflau destul de aproape, ca un glonte cu viteză mare să poată trece prin femeie şi să-l doboare şi pe bărbat. Chiar dacă primul glonţ

nu l-ar ucide pe al-Hashimi, existau mari şanse să poată trage şi al doilea, poate şi al treilea glonţ în omul imobilizat Lucrul cel mai important era să-l scoată din cursă pe al-Hashimi. Dar pentru asta trebuia să rişte viaţa Leylei. Ideea îl îngrozea.

Microfonul păcăni scurt, apoi auzi vocea clară a lui al-Hashimi, vorbind în arabă. După câteva propoziţii, se opri pentru a-i permite Leylei să-i traducă mesajul în ebraică şi în engleză. David o auzea fără să înţeleagă sensul cuvintelor, chinuit de familiaritatea vocii. Îşi amintea tonalitatea glasului ei în urmă cu două zile, când, în sfârşit, făcuseră dragoste, şi Leyla se cuibărise lângă el, repetând la nesfârşit cât de mult îl iubeşte. Strânse din dinţi, încercând să alunge amintirea.

„Domnilor, zise al-Hashimi, astăzi trăim un moment istoric. Ne-am întâlnit în cel mai sfânt loc din câte există ca să discutăm despre pace. În spatele meu se află stânca la care a venit Avraam să-şi sacrifice fiul. Din acelaşi loc, profetul Mohammed s-a înălţat la ceruri, după ce Dumnezeu l-a adus de la Mecca la Ierusalim într-o singură noapte. Deasupra acestei stânci, s-a aflat templul construit de Solomon, iar sub ea s-a aflat ascunzătoarea Chivotului Legii. În cel de-al doilea templu, construit pe ruinele primului, Simion l-a binecuvântat pe pruncul Iisus şi tot acolo Iisus, ajuns la maturitate, şi-a propovăduit învăţămintele şi a făcut minuni.”

David puse un braţ pe balustradă şi fixă puşca în poziţie de tragere. Leyla continua să stea nemişcată. Umărul îl durea încă, dar calmantele începuseră să-şi facă efectul. Fixă patul puştii în umărul drept, iar mâna dreapta o aşeză sub ţeavă, imobilizând-o.

„Dar Ierusalimul a devenit un sâmbure de conflicte şi neînţelegeri, continuă al-Hashimi. Evreii îl numesc Yerushalayim şi pretind că le aparţine. Arabii îl pomenesc sub numele de al-Quds şi formulează pretenţii teritoriale.”

David privi prin cătarea telescopică. Nu îşi fixase bine ţinta, iar imaginea era tulbure. Reglă încet dispozitivul. În obiectiv apăru chipul Leylei, atât de aproape, ca şi cum ar fi fost alături de el.

„De ani de zile oamenii discută despre pace, scriu despre pace, se roagă pentru pace. Şi totuşi, pare mai depărtată decât oricând. Pentru că omul nu este în stare să făurească pacea de unul singur. Omul are nevoie de război, de luptă, de conflicte. Numai Dumnezeu poate aduce pacea."

David pipăi arma, lemnul lustruit, metalul rece. Imaginea Leylei era acolo, în faţa lui, ca o icoană pictata pe sticla. Coborî puţin arma, ţintind în gâtul ei. Capul lui al-Hashimi se afla imediat în spatele lui. Degetele i se încleştară pe trăgaci. Nu avea de ales. „Iartă-mă", zise el în gând. Dar degetele refuzau să tragă. Îi era imposibil să ducă gestul până la capăt. Lăsă arma în jos.

„Nu sunt un habotnic, continuă al-Hashimi, ba dimpotrivă. Sunt politician, iar acest lucru mă implică în nenumărate compromisuri de ordin moral. Unii dintre cei care mă ascultă vor înţelege la ce mă refer. Am ajuns la putere în urma unei lovituri de stat. Nu sunt mândru de acest fapt, dar, când am preluat puterea, am jurat să guvernez spre binele poporului meu sau să nu guvernez deloc. Am jurat că voi promova pacea. Astăzi mă aflu aici ca să onorez acea promisiune.

Dinspre mamă sunt arab, continuă al-Hashimi. Dar tatăl meu a fost evreu german – un evreu german care s-a temut să nu fie deconspirat, care şi-a schimbat numele şi şi-a creat o nouă identitate. Lucrul acesta l-am aflat doar acum câţiva ani, dar mi-a schimbat viaţa. În trupul meu port sângele a două naţii aflate în permanentă încleştare. Voiam să divulg originea ambilor mei părinţi, dar cum aş fi putut să o fac?

Totuşi, astăzi recunosc că aparţin ambelor popoare. Am venit să proclam pacea în numele unui singur Dumnezeu şi strămoş, al lui Avraam. Fie această pace eternă! Să spunem răspicat şi tare că toţi cei care se împotrivesc acestei păci, se împotrivesc voinţei lui Dumnezeu şi batjocoresc memoria strămoşului lor, Avraam. Nici pacea, nici reconcilierea nu are nimic ruşinos.”

David lăsă puşca în jos. Nu pricepea nimic. Făcuse o greşeală? Totuşi, al-Hashimi se afla aici ca să vestească pacea? Von Meier fusese într-adevăr evreu? Aşa se explica obsesia lui pentru descoperirea Chivotului şi a oraşului Iram. Dar, dacă al-Hashimi era sincer, cum rămânea cu complotul? Într-o fracţiune de secundă, David îşi dădu seama că nu există nici o dovadă concretă a implicării lui al-Hashimi în conspiraţie. Intriga fusese ţesută de al-Shami şi de Neusner. Se folosiseră de al-Hashimi. Intenţionau să distrugă tratatul de pace, pornind un război. Iar pentru a declanşa acel război trebuia să se întâmple ceva.

Al-Hashimi îşi încheie discursul şi cobori de pe podium. David îl urmărea consternat. Simţea că îi vâjâie capul. Schultz – alias Isserles – urma să facă ceva. Dar ce anume? Leyla cobori de pe platformă după al-Hashimi. Deodată, David văzu că îşi strecoară mâna în buzunar şi scoate ceva. Un pistol mic. Nu-l crezuse pe al-Hashimi, îşi închipuia că minte. Avea de gând să îl împuşte!

David se ridică şi ţipă:

— Leyla! Pentru Dumnezeu, Leyla, el spune adevărul. Nu e el, e Neusner!

Leyla se răsuci speriată, căutând locul de unde se auzea vocea lui David. Al-Hashimi se întoarse spre ea.

Cineva îşi făcu loc prin mulţime spre cei doi. Un bărbat îmbrăcat în uniformă militară israeliană. Ridică arma şi o îndreptă spre Leyla. Fără să şovăie, trase două gloanţe, unul după altul. Proiectilele îi străpunseră capul. Trupul Leylei zvâcni şi se prăbuşi, iar din mână îi alunecă un

reportofon minuscul – nu o armă – ce lovi podeaua cu un zăngănit sonor.

Al-Hashimi se repezi la Leyla. Nu mişca nimeni. Apoi, ca într-o filmare cu încetinitorul, David văzu totul. Bărbatul în uniformă, ţinând încă arma în mână, era Isserles: Schultz. Cuvintele lui al-Shami reveniră înfiorător de clare: „Imediat după ce va termina al-Hashimi, dar înainte ca Schultz să acţioneze… după ce Schultz va fi acţionat.” Se uită la Schultz. Acesta ridică din nou pistolul, dar nu era îndreptat spre David, ci spre al-Hashimi.

Aceasta era justificarea. Un colonel israelian avea să-l ucidă pe preşedintele sirian, o armată israeliană avea să atace trupele siriene aflate în retragere. Iar după ce războiul va lua sfârşit, sirienii – conduşi de noul lider ales de al-Shami – vor fi acoperiţi de glorie şi automulţumire.

David duse arma la umăr. Icni de durere, dar se stăpâni. Schultz se afla chiar în cătarea armei lui. Toţi ochii erau aţintiţi asupra lui al-Hashimi care stătea aplecat asupra trupului Leylei. David apăsă pe trăgaci. Glontele se înfipse în fruntea lui Schultz. Revolverul îi zvâcni în mână şi se descărcă violent, dar proiectilul se lovi de stâlp şi ricoşă, pierzându-se undeva în sală. Colonelul se prăbuşi pe spate, în mulţime.

David aruncă puşca jos. Îşi terminase treaba. De-acum nu-i mai păsa ce se va întâmplă cu el. În uşă apăru un soldat cu arma în mână. David ridică braţele în aer. Lângă primul soldat se ivi al doilea.

— Ieşi de acolo, strigă în ebraică. Ieşi sau îţi zbor creierii.

David se apropie de balustradă. Militarii ţineau armele îndreptate spre el. David încalecă balustrada şi sări pe pământ. Cu mâinile împletite la ceafă se apropie de uşă. Bărbaţii îl prinseră din două părţi, în timp ce alţii porniră spre uşă. Ca să se asigure. Pentru eventualitatea că David avea un complice.

Îl duseră pe David în marea hărmălaie şi îl împinseră printre stâlpi, spre ieşirea din aripa de vest. Văzu ochii lui al-Hashimi aţintiţi asupra lui în timp ce trecea prin faţa lui escortat de oamenii de pază. Apoi o observă pe Leyla, ca o păpuşă palidă, plină de sânge, încremenită astfel pentru eternitate în memoria lui. Peruca îi căzuse de pe cap şi părul i se răsfirase în balta de sânge. Cineva se apropie grăbit şi azvârli o haină peste trupul fără viaţă.

Îl scoaseră afară în lumina soarelui. Norii începeau să se risipească şi cerul albastru învăluia Ierusalimul, ca o mantie străvezie. Clopotele începură să răsune într-o bisericuţă de pe versantul Muntelui Măslinilor. Înainte de a-l înghesui într-o maşină cu ferestre fumurii, David privi încă o dată Domul Stâncii. Printre ţiglele albastre şi albe care străluceau în soare, Domul se înălţa auriu şi impunător. Însă el nu vedea nimic, în afară de valuri de sânge negru revărsându-se peste tot, cald ca vinul proaspăt stors. O mână îl apucă de braţ şi îl forţă să meargă spre maşină. Întoarse capul spre bărbatul care îl ţinea. Nu îl recunoştea, dar privirea i se opri pe numărul tatuat pe antebraţ, chiar deasupra încheieturii mâinii. Era un număr obişnuit din toate punctele de vedere, cu excepţia ’V’-ului de la sfârşit. Ochii bărbatului erau reci şi goi, ca de mort. David încercă să se elibereze, dar alţi bărbaţi îl înconjurară şi îl împinseră mai departe. Sângele cald năclăia totul, se revărsa peste domurile şi peste străzile Ierusalimului, scăldându-le ca fluidul sfinţit al botezului. David deschise gura ca să-l soarbă, dar nu simţi nimic. Strigă cu glas tare o dată, apoi tăcu. Din toate părţile îl strângeau mâini puternice, mâini care îl împingeau şi îl apăsau spre pământ. Îl aruncară în maşină, şi întunericul se lăsă încă o dată peste lumina soarelui, peste şuvoaiele de sânge şi peste cerul azuriu.

POSTFAŢĂ

Ce aduc cu ei din Israel, din Palestina, din Ţara Sfântă toţi acei călători, toate acele generaţii de pelerini? Înţelepţii s-au întors acasă după ce au fost martori la morţi şi la naşteri, cum spune Eliot, nemaisimţindu-se în largul lor în vechiul sistem religios. Romanii au luat cu ei sământa destinului Imperiului lor: ciocane şi cuie, şi bice, toate în serviciul unei forţe brutale. Mohammed s-a întors la Mecca noaptea, călare pe Buraq, după ce l-a văzut pe Dumnezeu înconjurat de profeţi în cerul presărat cu stele şi umbrit de ramurile unei jujube.

Astăzi, turiştii pleacă acasă bronzaţi şi încărcaţi de suveniruri ieftine: cămile din lemn, sfeşnice şi oale de lut. Pelerinii creştini duc cu ei apa luată din Marea Galileii şi parfumurile şi sunetele Viei Dolorosa, pe ale cărei dale picioarele lui Hristos nu au păşit niciodată. Evreii, aceşti maeştrii ai exilului, iau o parte din fiinţa lor şi o lasă pe cealaltă în urmă. Baha'ii pleacă, ducând petalele uscate ale florilor depuse în faţa altarelor. Musulmanii devin cu toţii palestinieni în adâncul sufletului, aşa cum noi am devenit evrei, şi pleacă înlăcrimaţi; acum ei sunt cei care plâng pentru Ierusalim şi se roagă pentru reîntoarcerea sa.

Iar noi, ceilalţi, necredincioşii? Nouă ce ne rămâne? Un singur lucru. Priveliştea dalelor negre ale pardoselii de la Yad Vashem, rezonanţa numelor purtate de lagărele morţii care ne răsună obsedant în ureche: Belsen, Auschwitz, Chelmno, Majdanek, Bergen-Belsen, Dachau. Aşa va fi întotdeauna. Aşa va fi întotdeauna...

הסוף